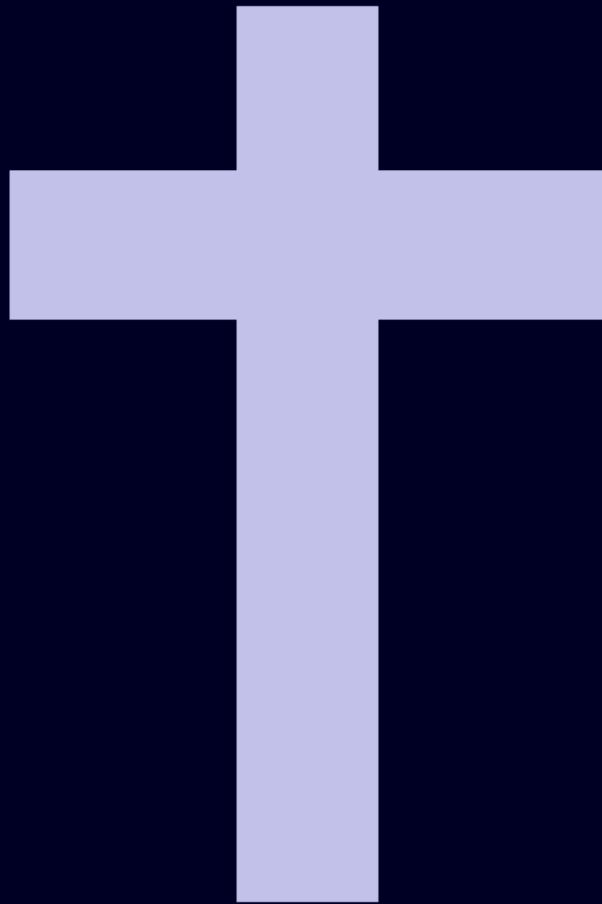

Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala do bi ka Iisa

Masi inɗaŋla

New Testament in Dangaléat (CD:daa:Dangaléat)

Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala dɔ bi ka Iisa Masi iŋ daŋla
New Testament in Dangaléat (CD:daa:Dangaléat)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dangaléat

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Dangaléat

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 22 Sep 2018
ab97a9dd-e7e6-53b0-a477-f2859d09bc84

Contents

Matiye	1
Maark	44
Luk	71
Yaaya	117
Akt	148
Roomen	191
1 Korentiyen	212
2 Korentiyen	230
Galaat	242
Epeeziyen	249
Pilipiyen	255
Koloosiyen	260
1 Tesalonisiyen	265
2 Tesalonisiyen	269
1 Timote	272
2 Timote	278
Tiit	282
Pilemon	285
Hebru	287
Zaak	303
1 Piyer	308
2 Piyer	314
1 Yaaya	318
2 Yaaya	323
3 Yaaya	324
Zuud	325
Apokalips	327

Kabarre ta Gala ta Matiye

Pile ka kaawor

Maktumne-an, gee kuuk awalle kaawe kadar ɗa Matiye kat siirta. Ɗaar min paliinna ku lisa kuuk orok in seera. Ya ku garkiya Kabarre taat Maark siirtu in ta Luk, ɗu kolaag oki Matiye a Lebi. Matiye ɗaar Yuudiŋce ho ɗa siir do Yuudinnar. Ampaa ko, ɗa ibingit rakki rakki Kitamne ta Jamaw ta Awalle ho ɗa siirig werin dakina do maktumney. Ɗa ibingit oki aadin ta Yuudinnar. Taar-at ko taat berji botol ɗa siiriicot maktumne-an do Yuudinnar in gee okiŋco kuuk raka ase in Iisa Masi. Awalle, Yuudinna, ɗuur aada taat gaanuun kaawiico di. Kar Matiye gay gaaraacog lisa ho ɗa piliig odinco in botol ta pey, a maman ɗuu ibine baay ta gaanuunco. Kar agindaw ku Yuudinnar gay rakaatdo kaaw-ata. Ansii ko, ɗu pociɗ lisa in ɗuur okiŋco kuuk aadaaga. Maajirna gay yaa gaarin Kabarre ta Gala do gee okiŋco kuuk do adiy ka kidar.

Tamba ta Iisa Masi

¹ Ɗuur-aɗ siɗ ku tamba ta lisa Masi, roɗ ka Dawuud kaak roɗ ka Ibraayim. ² Ibraayim weetu Isaaka, Isaaka weetu Yakuub, Yakuub weetu Zuuda in siɗtaɗ ³ ho Zuuda weetu Perees in Zaara, ɗuur-aɗ yaaco siɗti Tamaar. Perees gay weetu Esroom, Esroom weetu Araam, ⁴ Araam weetu Aminadaab, Aminadaab weetu Nasoon ho Nasoon weetu Salmoon. ⁵ Salmoon weetu Booz, yaaco gay siɗti Raab. Booz gay weetu Obeed, roɗti ka Ruut. Obeed weetu Jeese, ⁶ Jeese weetu sultan Dawuud.

Dawuud gay weetu Selemaan, atan Selemaan awalle, ta daacyi ta gem rakki ɗu kolaag Uuri. ⁷ Selemaan weetu Robowaam, Robowaam weetu Abiya, Abiya weetu Aza, ⁸ Aza weetu Jozapaat, Jozapaat weetu Joraam ho Joraam weetu Oziyaas. ⁹ Oziyaas gay weetu Jowataam, Jowataam weetu Akaaz ho Akaaz weetu Ezekiyaas. ¹⁰ Ezekiyaas gay weetu Manaase, Manaase weetu Amoon ho Amoon weetu Zoziyaas. ¹¹ Zoziyaas gay weetu Jekoniyaas in siɗtaɗ do wiktin taar-at ko gee ku Babiloon nosiriico do gee ku Israyeel ho ɗu iyiig do kidco.*

¹² Min ɗu iyiig Babiloon-ak, Jekoniyaas weeyiig Salatiyeel, Salatiyeel gay weetu Zorobabeel, ¹³ Zorobabeel weetu Abiyuud, Abiyuud weetu Eliyakiim, Eliyakiim weetu Azoor, ¹⁴ Azoor weetu Sadok, Sadok weetu Akiim ho Akiim weetu Eliyuud. ¹⁵ Eliyuud gay weetu Eliyazaar, Eliyazaar weetu Mataan, Mataan weetu Yakuub ¹⁶ ho Yakuub weetu Yuusup. Yuusup ko obit mic taat ɗu koliy Mariyam taat weeyig lisa kaak ɗu koliy Masi.

¹⁷ Tamba okintit ko anta : min Ibraayim nam sultan Dawuud gin orok in poof tamba. Min sultan Dawuud nam wiktin taat ɗu iyiig gee ku Israyeel Babiloon gin orok in poof tamba, ho min wiktin taar-ata nam wiktin taat ɗu weeyig Masi gin orok in poof tamba.

Weenji ka Iisa Masi

¹⁸ Talon maman ɗu weeyiig lisa Masi. Yaaco Mariyam, taar kaawco mat ko in Yuusup a ɗuu obe. Kar gay, min ɗa bal weye misa in taar di, ta ictu adi in gudurre ta Ruwwin ta Burɗi. ¹⁹ Yuusup dubilti, ɗaar gem sellen ho ɗa rakaado imilin oorinti kara. Paa ko, ɗa ictu niyine a ɗaa totirinti in bugumiy. ²⁰ Min ɗa pakira misan di, dubil ka *Rabbin Burɗ bayniiji do sooniikar ho ɗa kaawiji aman : « Yuusup, roɗ ka Dawuud, dak ginenna kolaw. Icit Mariyam do gerin ar daacin, asaan adti ɗaar asa min gudurre ta Ruwwin ta Burɗi. ²¹ Ta asa wee mico, ya ta wee kiji diye siɗ lisa† asaan ɗa asa jilin geenji min do zunubinnico. » ²² Maanna-ak kuuniyitu ar taat Rabbin Burɗ kaawtu awalle in bi ka nabiŋcey aman : ²³ « Cokiyon ! Gemso taat bal aawe mitko asa ice adi ho taa wee mico. Ya ta wee, mic-ak, ɗuu kolin “ Emanuweel ”. »‡ Siɗ-ak diya aman : « Burɗ goy in ginte. »

* 1:11 Anne-aɗ kaawa a gee ku Israyeel ɗu obig berrina do kidka Babiloon (2 Ruwa 24.12-16). † 1:21 'Iisa' : Siɗ-aɗ diya a 'Burɗ jilaw'. ‡ 1:23 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 7.14.

²⁴ Min Yuusup niintu, ɲa iciit Mariyam ar daaciy uudin taat dɔbil ka Rabbin Buɲ kaawiiɲi.

²⁵ Kar gay, ɲa bal weye iɲ taara nam ta weeyig roŋti. Hiyya, mic-ak, Yuusup diyiiɲi siɲ lisa.

2

Asiŋco ka gay ibinindi

¹ ɲu weeyig lisa dɔ hellin ta Beteleyem dɔ kid ka Zuude dɔ wiktin taat sultan kaak ɲu koliy *Herood tiya misa meennuwiy. Min ɲu weeyiiga, gay ibine kaalnal uctu min coke ka pati ho ɲu baawtu Zeruzaleem. ² Kar ɲu inditu aman : « Moo mic kaak ɲu weetu daabiney ho asa gine sultan ka *Yuudinnar-aka ? Ni talig kaaloy bayin min coke ka pati ho ni as abdiyɲɲi. » ³ Min sultan Herood doriit kabarre-at, ɲa barjiltu yoo gee okiŋco ku Zeruzaleem oki. ⁴ ɲa ɲumiig agindaw ku gay satkiner okiŋco iɲ agindaw ku gaanuundi ho ɲa indiigu aman : « Momonɲ ga wer kaak ɲuu weenɲi Masi kaak Buɲ dobtu ? » ⁵ ɲuur gay telkiiɲi aman : « ɲuu weenɲi dɔ hellin ta Beteleyem dɔ kid ka Zuude, asaan nabiŋcey siirit awalle dɔ Kitamner aman :

⁶ « Kanke Beteleyem, dɔ kid ka Zuude, ka seener, min dɔ hellinnan ku Zuude-aɲ, ka kapakdɔ tak-tak, asaan min kanken di asa amile tatkaw

kaak asa tale kaaco dɔ gee ku Israyeel. » »*

⁷ Hiyya, min Herood doriit kaaw-at, ɲa koliig iɲ cigile gay ibine kaalnal-aku ho ɲa indiigu a ɲuui gaare wiktin taat kaal-ak bayintu. ⁸ Min ɲu gaariiji, ɲa ɲaamiig Beteleyem ho ɲa kaawiico aman : « Baan, indonɲ samaane dɔ bi ka mic-aka. Ya ku gas weriy di, ku asiidu kaawe. Paa kat, nun meendu sa yaa baa abdiyɲɲi. » ⁹ Min sultan kaawiico pa-ak, ɲu ictu botilco. Do deetiŋco, ɲu talig kaal kaak awalle ɲu taltu min coke ka pat-aka. ɲaar gay siɲja siɲjen di iɲ unɲi nam ɲa daktu pey dɔ wer kaak mic goyiyo. ¹⁰ Min ɲu taliig kaal pey dɔ wer-aka, aditco miintu iɲ galal. ¹¹ Hiyya, ɲu unɲitu geero ho ɲu gasiig mic-ak iɲ yaaco Mariyam. ɲu dersitu dɔ unɲi ho ɲu abdiyiga. Kar ɲu piliig gaminco ho ɲu beriiji gamin kuuk kaalne : daabne, *dokkanne ho iɲ itir kaak ɲu koliy miir. ¹² Min ɲaar-ak, Buɲ miniig gee-ak dɔ sooniikar a ɲu baanno pey wer ka Herood. Hiyya, ɲu yeptu dɔ darrico iɲ botol ta pey.

Gade ka kaar dɔ kid ka Meser

¹³ Min gay ibine kaalnal-ak yeptu dɔ darrico, dɔbil ka *Rabbin Buɲ bayniiji dɔ Yuusup dɔ sooniikar ho ɲa kaawiiɲi aman : « Ucu, icig mico iɲ yaaco ho gadonɲ dɔ kid ka Meser. Goyonɲ annere nam yiriy taat naanɲ kaawe ja kat kii yeepe. Yampa, Herood yaa bariyiɲ mico ɲaa deenɲi. » ¹⁴ Hiyya, iɲ aando-at di, Yuusup uctu, ɲa iciig mic-aka iɲ yaaco ho ɲu gadtu kayco Meser. ¹⁵ ɲu goytu anner kee nam sultan Herood mattu. Ta kuuniyту ampa-ak asaan kaaw taat Rabbin kaawtu iɲ bi ka nabiŋcey yaa ase dɔ werti. Kaaw-at aman : « Nu kolig roŋdu a ɲaa amile min Meser. »

Dee ka kooginar

¹⁶ Min Herood ibintu kadar gay ibine kaalnal caaciyga-ak, ɲa dapintu aale. Paa ko, ɲa kaawiico dɔ askirɲay a ɲu baa dɔ hellin ta Beteleyem yoo hellinnan kuuk moota, ɲuu deen koogin kuuk miday kuuk elginco bal nece seera. Elgin-ak, Herood girsico min menaw kuuk gay ibine kaalnal kaawiiɲi. ¹⁷ Ansii ko, kaaw taat nabi Zeremi kaawtu awalle dɔ Kitamner astu dɔ werti aman :

¹⁸ « ɲu dora koriya dɔ geeger ka Raama, ale dakina ho iɲ morke oki.

Ta Raseel kat ala kooginti.

Ta rakaado a ɲuu doodinti† asaan ɲu mate. »‡

Yeepe kaak min Meser

* 2:6 Wer ka gase kaawor dɔ Mise 5.1. † 2:18 'doodinti' : Werin daariɲ, ɲu kaawa a 'salinti'.

‡ 2:18 Wer ka gase kaawor dɔ Zeremi 31.15.

¹⁹ Wiktin taat Herood mattu, Yuusup gay goy misa Meser. Hiyya, dūbil ka Rabbin Buḅ bayniiḅ do sooniikar ²⁰ ho ḅa kaawiiḅi aman : « Ucu ! Iciḅ mico iḅ yaaco ho yeeponḅ do kid ka Israyeel, asaan ḅuur kuuk raka deenḅ mic-ak mat ko. » ²¹ Do wer-ak, Yuusup uctu, ḅa iciḅ mico iḅ yaaco ho ḅu yeeptu Israyeel. ²² Kar ḅa dortu kadar Arkelawuus ronḅi ka Herood icit Meennaw ta tacco do kid ka Zuude. Do wer-ak, kolaw obiḅga ho ḅa rakaado goye do kid ka Zuude-aka. Kar *dūbil ka Buḅḅi miniḅḅiḅ pey do sooniikar. Paa ko, ḅa deettu do kid ka Galile. ²³ ḅa ḅaawtu goye do hellin rakki ḅu kolaat Nazareet. Ta kuuniyту ampa-ak, asaan kaaw taat nabiinna kaawtu awalle as do werti aman : « ḅu asa koliiḅ a ḅa Nazareyence. »

3

*Asinḅi ka Yaaya-Batist**(Maark 1.1-8, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)*

¹ Do wiktin taar-at, Yaaya-Batist astu do kalaan ka Zuude ho ḅa teestu gaare kaaw ta Buḅḅi aman : ² « Ibinonḅ niginḅko, rasonḅ goye kaak awalle asaan *Meennaw ta Buḅḅi askonḅ ko moota ! » ³ ḅaar ko Yaaya kaak nabi Ezaayi kaawtu biy awalle aman :

« Gaay tonḅo kaawa do kalaaner aman :

“ Siyon botol ta Rabbiner.

Siyonḅiiḅḅiḅ botilay-ak ḅalaḅ. ” »*

⁴ Kesuuney ta Yaaya, ḅu siyit iḅ law ku lokumi ho ḅa duunit maasoy iḅ karrabiḅḅi ka zaami. Teenḅi gay, ḅa eeyma baḅi iḅ yiime. ⁵ Gee dakina asiiḅi min Zeruzaleem, min kid ka Zuude okinḅi ho min kidin kuuk moota iḅ barre kaak ḅu koliiḅ Zurdan. ⁶ Min ḅu asiiḅi, ḅu gaariḅḅiḅ zunuubinnico do unḅo ka geemir ho Yaaya *batiziyiiḅḅiḅ do barre ka Zurdan-aka.

⁷ Min Yaaya taltu kadar gee kuuk ḅu koliiḅ *Pariziyenna iḅ *Sadusiyenna asiiḅi dakina a ḅaa batiziyinḅco, ḅa kaawiico aman : « Talonḅ ja, kuḅ gee kuuk ar aalin-aḅku ! Ku pakira a kuu pake min dapinḅko ta Buḅḅi taat asaw walla ? Ku gasit kaaw-an min momo ? ⁸ Hadi, ginonḅ gamin ku samaane kuuk gaara a ku rasig goyinḅko kaak awalle. ⁹ Dakonḅ osenno do aditko aman : “ Gi koogin ku tatte Ibraayim ko, ” asaan ka seener, Buḅ nec soke min do dambay-aḅ di ḅaa raḅilinḅ ronḅ ku Ibraayim. ¹⁰ Dinḅ gay jekin, ḅaar goy ko ka doliye atiydi min do caarco. Ay et kaak waado ronḅ kuuk samaane, ḅuu doliyinḅḅi ho ḅuu accinḅ do aki. ¹¹ Nun batiziyaaako iḅ amay. Pa-ak gaara kadar ku rasig goyinḅko kaak awalle. Kar gay, gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necdo kaak naa sorinḅ ḅugiray. Gem ḅaar-ak yaako batiziyinḅko iḅ Ruwwin ta Buḅḅi ho iḅ ako. ¹² ḅa ob garta do pisinḅḅi, ḅaa yiile *geme ka putiri ho ḅaa leenḅ do urdey. Kar buḅḅiḅ gay, ḅaa orin do ak taat matdo tak-tak. »

*Batem ka Iisa Masi**(Maark 1.9-11, Luk 3.21-22, 4.1-13)*

¹³ Min ḅaar-ak, Iisa uctu min kid ka Galile. ḅa dakiḅḅiḅ gas Yaaya do barre ka Zurdan a ḅaa *batiziyinḅḅi. ¹⁴ Kar ḅaar gay zer raka pooce. ḅa ḅiyiiḅi do Iisa aman : « Kinḅke kat yaan batiziyindu ga, ki kaawiy a nun kat yaanḅ batiziyee ! » ¹⁵ Iisa gay telkiiḅiḅ aman : « Paado, dinḅ ginteḅ maanna-aḅ ampa di, asaan gii necin taat Buḅḅi rakiyo. » Hiyya, Yaaya ooytu, ḅa batiziyiiḅḅiḅ Iisa. ¹⁶ Min ḅa batiziyega, Iisa amiltu min do amiydi ho ta bite-aḅ di, samaan piltu waakilak. Kar ḅa taliit Ruwwin ta Buḅḅi paayiiḅi ar ammaama ho ta goyiḅḅi. ¹⁷ Kar ḅa dora gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « ḅaar-aḅ Ronḅdu, nu elḅig dakina ho adir miin iḅ galal do bi kanḅḅi. »

4

Gece ka Iisa Masi

¹ Min ḅaar-ak, Ruwwin ta Buḅḅi ḅaamiḅḅiḅ Iisa do goosiner a *Seetanne yaa gecinḅḅi. ² Do wer-ak, menaw orok pood, yiriyo aando, ḅa bal okume yoo maanna. Min menaw-ak gaastu, mey diyaaga. ³ Seetanne, gay gecindi, sinḅḅiḅḅiḅ moota do Iisa ho ḅa kaawiiḅiḅ aman :

* ^{3:3} Wer ka gase kaawor do Malasi 3:1 ho Ezaayi 40:3.

« Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, kaawco do dambay-aŋ a ŋuu raŋbile tee. »⁴ Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir do Kitamner aman : “ Gem ke goyaado do bi ka teendi di, illa gay iŋ ay kaaw taat amila min do Buŋdi oki. ”* »

⁵ Min ŋaar-ak, Seetanne iyiig Iisa Zeruzaleem, geeger kaak Buŋ dobtu. Ŋa diyiig kuwa do kaay ka *ger ka Buŋdi⁶ ho ŋa kaawiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, beer keder, asaan ŋu siir do Kitamner aman :

“ Buŋ yaaco kaawe do dūbilji do bi kaŋji.

Dubal-ak yaan acume[†] do piŋco.

Paa kat, asiŋji dooyido iŋ dambay. ”‡ »

⁷ Iisa gay telkiiji aman : « Ŋu siir do Kitamner aman : “ Ki gecaagdo *Rabbin Buŋjiŋ. ”§

»⁸ Kar Seetanne iyiig pey do kaat ka damba taat bolok. Ŋa gaariig kidin ku sultinniidi okiŋco kuuk do duniiner iŋ samaanuwco. ⁹ Ŋa kaawiji aman : « As kii derse untu kiin abdiyindu, kar naan beriŋ gamin-aŋ okiŋco. »¹⁰ Kar Iisa gay telkiiji aman : « Yalla 6aa annere Seetanne ! Ŋu siir do Kitamner aman : “ Kii abdiye Rabbin Buŋjiŋ keeji di ho ŋaar di kii derse unci. ”* »¹¹ Min ŋaar-ak, Seetanne rasiiga, kar *dubal ku Buŋdi asiiji ho ŋu taltu kaaci.

Durce ka riyor do kid ka Galile

¹² Do wiktin taar-at, ŋu obig Yaaya danaayne. Min Iisa dortu pa-ak, ŋa deettu do kid ka Galile, ŋaa teese riyor. ¹³ Kar gay, ŋa bal goye do geeger ka Nazareet, ŋa da goy do geeger ka Kapernayuum. Geeger ŋaar-ak goy do bi ka barrer ka Galile, do kid ka Zabiloon iŋ ka Neptali. ¹⁴ Ta kuuniytu ampa-ak, asaan kaaw taat nabi Ezaayi kaawtu awalle as do werti aman :

¹⁵ « Kiŋ kid ka Zabiloon iŋ ka Neptali,

Kiŋ kaak aaniy iŋ barre,

Kiŋ goy aar barre ka Zurdan,

Galile, kiŋ kid kaak Yuudinnado oki goyiyo !

¹⁶ Ŋuur kuuk goy do gondikor

yaa tale portikaw dakin aale.

Ŋuur kuuk goy do kid ka kellaam ku muuti,

portikaw asaaco bayne. »[†]

¹⁷ Min wiktin taar-at di, Iisa teestu gaare kaaw ta Buŋdi aman : « Ibinonŋ nigiŋko, rason goye kaak awalle, asaan *Meennaw ta Buŋdi askonŋ ko moota ! »

Kole ka maajirna kuuk awalle

(Maark 1.16-20, Luk 5.1-11)

¹⁸ Yiriy rakki Iisa jaawa do bi ka barre ka Galile. Ŋa gastu siŋta seer, gay cabe boosir : Simon kaak ŋu koliy oki Piyer iŋ siŋji Andre. Ŋu caba boosi wiktin taat ŋa gasiigu. ¹⁹ Iisa diyiico aman : « Asonŋ aadonnu ho naako giniŋko gay cabe geemir. »²⁰ Kodok di, ŋu rasiig ribbinco ho ŋu aadiiga. ²¹ Iisa siŋjitu pey unda sood ho ŋa gastu siŋta seer ku pey, ŋuur kuŋ Zaak iŋ siŋji Yaaya, ronji ku Zebede. Ŋu goy siya ribbinco iŋ tacco ka markabar. Min Iisa gasiigu, ŋa koliigu²² ho kodok di, ŋu rasiig markabco iŋ tacco ho ŋu aadiiga.

Coolle iŋ bilde ka geemir

(Maark 1.39, Luk 5.12-16)

²³ Iisa jaawiig kid ka Galile okiŋji. Ŋa bildiy gee do geray ku salaaner ku *Yuudinnar, ŋa gaariy Kabarre ta Gala ta Meennaw ta Buŋdi ho ŋa cooliig gee kuuk gin ay raduwa ho ay gem kaak ziy galjido. ²⁴ Do wer-ak, Iisa, siŋji altu do kid ka Siri okiŋji ho ŋu iyijiig gee kuuk raduwco keetiti keetiti : kuuk aarid obgu, kuuk gin punpun ho kuuk ruŋgiye. Okiŋco, ŋa cooliigu. ²⁵ Gee dakina astu min Galile, min darre ta Geegiray ku Orok, min

* 4:4 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 8.3. † 4:6 'acume' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'okume'. ‡ 4:6 Wer ka gase kaawor do Soom 91.11-12. § 4:7 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.16. * 4:10 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.13. † 4:16 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.23-9.1.

Zeruzaleem, min kid ka Zuude ho min kid kaak aar barrer ka Zurdan. Okinco, nu aadiig lisa.

5

Gaare ka kaawor kuwa ka dambar

¹ Min Iisa taltu dakinaw ta geemir-ak, na coktu ka dambar ho na goytu. Maajirnay asiji moota ho ² na teestu garkiyo.

Galal ta tab

- ³ Do garaaney-at, na kaawa aman :
 « Galal do nuur kuuk ibina kadar gelbinco aaye do unji ka Buɗi, asaan *Meennaw ta Buɗi taar loco.
⁴ Galal do nuur kuuk alaw, asaan Buɗ asa doodiŋco.
⁵ Galal do nuur kuuk dalullay, asaan Buɗ asaaco rasiŋ kid loco.
⁶ Galal do nuur kuuk bariya goye kaak Buɗ rakiyo ar gem kaak mey diyaaga bariya tee ho see, asaan Buɗ asaaco beriŋ maan kaak nu bariyiyo.
⁷ Galal do nuur kuuk tala amindaw ta eenco, asaan Buɗ asa tale aminduwco.
⁸ Galal do nuur kuuk gelbinco *cawar, asaan nu asa taliŋ Buɗ.
⁹ Galal do nuur kuuk amra gee do werinco, asaan Buɗ asa kolin a nu kooginay.
¹⁰ Galal do nuur kuuk nu taabiyaagu do goyiŋco kaak Buɗ rakiyo, asaan *Meennaw ta Buɗi, taar loco.
¹¹ Galal loko ya gee waraako, ya nu taabiyaako ho ya nu diyaako kaawin maalan di, asaan ku aamin lotu. ¹² Aaciyon ho goyon do galal asaan haginko taat Buɗ yaako bere ka samaaner-at, taar dakina. Ansi-ak, ku kuuniy ar nabiinna kuuk awalle. Nuur oki, nu taabiyig ar kunjo.

Maral ij portikaw

¹³ « Na kunjon kat ar maral ku duniiner. Ya maral-ak kat cille, gii giniŋ pey maman nuu aawe ? Illa nuu oriŋ kara, gee yaaco jaawe.

¹⁴ « Na kunjon kat ar portikaw ta duniiner. Geeger kaak nu pinig kuwa ka dambar, naar cigallo. ¹⁵ Ginno oki gem kaak biy lampa ho na zubkiit ij bardila. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, na diyit do wer ka jadar. Paa kat, gee kuuk unja do ger-ak yaa talin portikuwti.

¹⁶ Ansii ko, portikuwko, ta ceeru do unjo ka geemir a gee yaa tale riy taat samaan ku giniyo ho nu oziliŋ Takko Buɗ ka kuwa ka samaaner.

Garaan do bi ka gaanuundi

¹⁷ « Dakon pakirenno a nu as deen *gaanuun kaak Muusa siirtu wala kaawin kuuk nabiinna kaawtu. Nu bal ase deenco, nu as a gamin-an yaa ase do werco. ¹⁸ Cokiyon, naako kaawe seene, min kida ho samaane bal bire misa, Kaawin kuuk Buɗ kaawtu-anjo, yoo rakki oki amilaado min do gaanuundi. Nu goye kee nam gamin okinco yaa kuuniye.

¹⁹ Paa ko, min gaanuun okinji, naar kaak karmiyigdo kaak kapak tak-tak ho na jagaag eenji nuu gine ar naara, na asa gine kapak tak-tak do *Meennaw ta Buɗi. Kar gay, naar kaak karmiyaaga ho gaaraag do eenji nuu gine ar naara, na asa gine tatko do Meennaw ta Buɗi. ²⁰ Ka seener nu kaawaako, ya kunjo kat bal gine taat Buɗ rakiyo pakgig agindaw ku gaanuundi ij *Pariziyenna, ku unjaado do Meennaw ta Buɗi.

Garaan do bi ka dapinkor

²¹ « Ku dor nu kaawco do aginiyte aman : “ Dak deenno gemo. Ay gem kaak dee gemo, nuuji dukume seriine. ” ²² Hadi nun gay kaawaako aman : Ay gem kaak dapiŋa ij sinji,

nec ɲuu sakkiyiɲ do wer ka gay seriiner. Ay gem kaak wara sinji a ɲa ibanno maanna, nec ɲuu sakkiyiɲ do wer ka gay seriiner kaak tatiko. Ay gem kaak wara sinji a ɲaa oliyo, nec ɲuu acciɲ do ak ta ba oole. ²³ Ya ki ɓaa do *ger ka Buɲdi a kiiji bere *satkine, kar do wer-ak, ki pakirtu kadar sinjiɲ gin kaaw iɲ kinje, ²⁴ rasit satkineɲ ede ho duw ɓaa amroɲ ja, kar kat kii yeepe berin satkineɲ-ata.

²⁵ « Ya waan sakkiyiɲciɲ, daan kaawko kodok di botildi. Yampa, adineɲ yaan iye do gay dukume seriiner. Kar gay dukume seriiner-ak yaan bere do pise ka askirnar, ho ɲuur gay yaan unje dajaayne. ²⁶ Nu kaawaajiɲ, ki gediraado kii imile kaan min do dajaayner-ata, illa ya ki gaasit ja tak-tak hokumne taat ɲu diyijiɲ.

Garaan do bi ka ɓaaye ka munjam

²⁷ « Ku dor ɲu kaaw aman : “ Waan ɓaayaado munjam. ”* ²⁸ Kar nun gay kaawaako aman : Ay gem kaak tala daacyi ta gemor ho ta deejɪ, ɲaar-ak ar ɲa wey ko iɲ taara do gelbiney. ²⁹ Ya odoɲ ta meeda kat iyaaciɲ do zunubinnar-ak, dimta. Guna ya maannaɲ rakki nige, min ak taat matdo yaa teen zɪɲ okiɲji. ³⁰ Ya pisiɲjiɲ ka meeda kat iyaaciɲ do zunubinnar-ak, dukumga ho accig kara. Guna ya maannaɲ rakki nige, min ak taat matdo yaa teen zɪɲ okiɲji.

Garaan do bi ka totiriikar

³¹ « Ku dor ɲu kaaw pey aman : “ Ya waan totirit daacyi, ɲaati bere katkat ta totiriikar. ”† ³² Kar nun gay kaawaako aman : Gem ginno botol ɲaa totirin daacyi, illa ya ta kokina miday kara. Ya gem totirit daacyi, ɲa ɲaamit do zunubinnar ya ta ob mitik ka pey. Ho gem kaak ob daatik taat ɲu totirta, ɲaar oki unje ziy do zunubinnar.

Garaan do bi ka togiliikar

³³ « Ku dor oki ɲu kaawco do aginiyte aman : “ Ya ki togil do unji ka *Rabbiner, necit kaawoɲ. Dak yeepenno pey aaro. ”‡ ³⁴ Kar nun gay kaawaako aman : Dakoɲ togilenno tak-tak : wala iɲ samaane, asaan ɲa wer kaak Buɲ goyiyo, ³⁵ wala iɲ kida, asaan ɲa wer kaak ɲa leeyiɲ asinji, wala iɲ Zeruzaleem, asaan ɲa geeger ka Sultan kaak tatiko, ³⁶ wala iɲ kaan ka meenji, asaan ki gediraado rabilin durweɲ rakki portiko wal pondiko. ³⁷ Ya ki ooy sa, ooyu ho ya ki pooc sa, poocu. Yampa kaaw taat ɲu gaayiy gaaye, taar asa min do *Seetanner.

Garaan do bi ka kapuuni

³⁸ « Ku dor ɲu kaaw aman : “ Ya gem dimit odoɲ, kin sa dimjiit tanji ho ya ɲa sik saanɲoɲ, kin sa sikijig kanji. ”§ ³⁹ Kar nun gay kaawaako aman : Ya gem ginaako maan kaak samaanno, dakonɲ kapiyenno. Ya waan baasiɲciɲ do gargumoɲ ta meeda, newsiijit taat rakki oki. ⁴⁰ Ya waan sakkiyiɲciɲ do bi ka parlamann, rasjita ho berjit pey batkon min kaatiya. ⁴¹ Ya waan kusbiyiɲciɲ a kii iyiin goroy kilomeetir rakki, iyiit kilomeetir seera. ⁴² Beriɲ do ay waan kaak indaciɲ maanna ho dak newsenno kop do waan kaak telka maannaɲ.

Garaan do bi ka ele ka adiner

⁴³ « Ku dor ɲu kaaw pey aman : “ Kii elin giɲjiɲ* ho kii yilin adineɲ. ” ⁴⁴ Kar nun gay kaawaako aman : Elguwoɲ adinko ho salkiyguwoɲco do ɲuur kuuk taabiyaako. ⁴⁵ Ansii kat, kuu gine koogin ku Takko kaak kuwa. Pa-ak asaan ɲaar sa cokaat patoy do gee kuuk jookumo ho iɲ kuuk sellen. ɲa ɲokaag amiyji do ɲuur kuuk goy iɲ botol do unji ho do ɲuur kuuk goyiɲco iɲ botiliido oki. ⁴⁶ Kar ya kun kat el gee kuuk elgiikon di, maa haginir taat Buɲ yaako bere ? Gay oba miirir oki elgig ɲuur kuuk elgig di ! ⁴⁷ Kar ya ku ooya

* 5:27 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.14, Deteronoom 5.18. † 5:31 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 24.1. ‡ 5:33 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.12, Nombir 30.3, Deteronoom 23.22-24. § 5:38 Wer ka gase kaawor do Ekzood 21.24, Lebitik 24.20, Deteronoom 19.21. * 5:43 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18.

do siŋtikon di, maa biidir kaak ajbay ku giniyo ? Ŋuur kuuk ibanno Buŋ oki gina pa !
⁴⁸ Ŋaar-ak, kuuniyoŋ *cawar ar Takko Buŋ ka kuwa. »†

6

Garaan ta bere do pokirnar

¹ Iisa kaaw pey aman : « Pakiroŋ, ya ku gina riy taat Buŋ rakiyo, dakon gaarenno do unço ka geemir. Yampa Takko kaak kuwa yaako tođin hagin ta riyko-ata. ² Ya ki raka bere maan do pokiriŋcer, dak delenno dariŋ do odin ku geemir ar gee kuuk abdiya Buŋ in biŋkico di. Gee-ak, ŋu el gaare ziŋkico do berindi do geray ku salaaner ho do botilniidi a gee yaa oziliŋco. Ka seener nu kaawaako : gee ŋuur-ak gasit ko haginco. ³ Kar kiŋ gay, ya ki gina oyaw in piŋiŋji ka meeda, ka ŋugila ibinaado maan kaak ki beriyo. ⁴ Ansii ko, maan kaak ki bertu yaa goye in cigile. Paa kat, Takko Buŋ kaak talaag ay maan kaak ki giniy in cigile yaan berin hagineŋ.

Garaan do bi ka salaaner

⁵ « Ya ku salkiyaw, dakon salkiyenno ar gee kuuk abdiya Buŋ in biŋkico di. Ŋuur el salkiye in peyiŋco do geray ku salaaner ho do botilniidi a paa kat, gee yaa taliŋco. Ka seener nu kaawaako : gee ŋuur-ak gasit ko haginco. ⁶ Kar kiŋ gay, ya ki salkiyaw, unju zugar ho dibirga. Indig Takko Buŋ kaak goy do wer kaak ki cigiltu-aka. Paa kat, ŋaar kaak talaag ay maan kaak ki giniy in cigile yaan berin hagineŋ.

⁷ « Ya ku salkiyaw, dakon deelenno taar di kuu goye ar gee kuuk ibanno Buŋ. Gee ŋuur-ak, do taŋco a wal in deele ka kaawiŋco-ak kat Buŋ ya cokiyiŋco. ⁸ Dakon icenno taŋco, asaan Takko Buŋ ibingig maan kaak arumko min ku bal indiŋji. ⁹ Cokiyon maman kuu salkiye :

Baaba, Buŋ kaak goy kuwa ka samaaner,
 gee okiŋco yaa ibine kadar siŋji kuŋjiŋ ŋuur keeco.

¹⁰ *Meennuwiŋ yaa ase do duniiner.

Gee okiŋco, ŋu ginguwoŋ taat ki rakiyo kedēr
 ar ŋu giŋgiy kuwa ka samaaner.

¹¹ Berni tee kaak yaani nece yiriya.

¹² Saamiyiniŋgu zunuubinni ar nin oki saamiygiy do gee kuuk niginti.

¹³ Dakni rasenno *Seetanne yaani gece, kar gay gooyi minninee.

[Asaan lociŋ di Meennaw, gudurre ho in *darjine elgin in elgina. *Aamin.]*

¹⁴ « Ya kuŋ kat saamiyaaco do eenko, Takko kaak kuwa yaako saamiye loko oki. ¹⁵ Kar ya ku saamaydo do eenkon gay, Takko Buŋ saamiyaakonno tak-tak zunuubinniko.

Garaan do bi ka sayamner

¹⁶ « Ya ku ic sayamne, dakon ritiŋenno ar gee kuuk abdiya Buŋ in biŋkico di. Ŋuur yiimiit wijeenco, paa kat, gee yaa taliŋ a ŋu ic sayamne. Ka seener nu kaawaako, gee ŋuur-ak gasit ko haginco. ¹⁷ Kar kiŋ gay, ya ki ic sayamne, acit wijeeneŋ ho kockac itir. ¹⁸ Paa kat, gee ibiniydo kadar ki ic sayamne, illa Takko kat talaag maan kaak gee giniy in cigile. Ŋaar kaak talaag maan kaak ki giniy-ak yaan berin hagineŋ.

Garaan do bi ka mallel

¹⁹ « Dakon atkenno malle do duniiner, yampa gujin yaa cokiŋji, nadaane yaa obinji ho kokinay asa dimiŋ gero, ŋuu kokiniŋji. ²⁰ Kar gay, bariyon malle kaak do unji ka Buŋdi, asaan anner-ak, gujin ginno, wala nadaane wala kokinaw. ²¹ Nu kaawiy pa-ak, asaan wer kaak ki dummiyiy malleŋ-ak, gelbineŋ sa goy eden di.

Portikaw ta ziŋkar

† 5:48 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.2. * 6:13 Kaaw taar-an ginno do makaatamna dariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

²² « Odina, ɲuur ko lampa ta zinjkar. Ya odinanɲ tala samaane, zinj okinji goy do portikaw. ²³ Kar ya odinanɲ tallo samaane gay, ɲaar-ak zinj okinji goy do gondikor. Ansii ko, ya portikaw taat Buɲ diyijinj do gelbinenɲ kat gondiko, gondikaw-at yaa gine dulum !

Doɓe Buɲ wala gurus

²⁴ « Ginno waan kaak yaa gine riy do agindaw seera. Ya ɲa gina pa, ka rakki, ɲaa elinji ho ka rakki gay, ɲaa pociɲji. Kar pey, ka rakki, ɲaa ice kaawoy ho ka rakki gay, ɲa icaatdo. Ku gediraado abdiye Buɲ ho kuu abdiye pey gurus.

Diye ka kaar

²⁵ « Do saan taar-an, nu kaawaako aman : Dakoɲ moyenno do bi ka teendi wala ka isindi. Goyiɲko, ɲaar pakgig tee kaak ku tiyo, ho zinjiko, ɲuur pakgit kesuun taat ku isiyo wal maman ? ²⁶ Talonɲ diidi, ɲu luwdo ho ɲu seddo, wala ɲu liya gamin do urder. Illa Takko Buɲ ka kuwa-aɲ di beraaco tee. Kar kuɲ gay pakgigdo diid serek walla ? ²⁷ Waa minninko, iɲ pikirre ta meenji di gedirgiy gaaye yiriy rakki do menuwiy ? ²⁸ Kar maa di ku moyiy do bi ka isindi ? Talonɲ maman booyaw amiliy do kalaaner, wala ɲu wasaw, wala ɲu azaw. ²⁹ Kar nu kaawaako, sultan Selemaan, iɲ *darjiney okintiti sa, bal gine kesuun taat yaa nece iɲ rakki min do booyaw-aku. ³⁰ Gaɲ kaak yiriyta goy do kalaaner ho kaak kawtan di ɲuu orinji do ak din sa, Buɲ imilaaji booyaw. Kar kuɲ yelee-aɲ kat ɲa isiikonno maman ? Talonɲ gee kuuk imaanco sood-aɲku ! ³¹ Dakoɲ moyenno aman : " Gii tee maa ? Gii see maa ? Gii ise maa ? " ³² Gamin ɲuur-ak, illa gee kuuk ibanno Buɲ kat diya kayco. Kar kuɲ gay, Takko Buɲ kaak goy ka samaaner ibingig gamin kuuk yaako nece. ³³ Bariyonɲ ja *Meennaw ta Buɲdi ho goye kaak Buɲ rakiyo. Kar gamin kuuk dak gay, Buɲ yaako berinco oki. ³⁴ Dakoɲ moyenno ta neginda, asaan neginda taar goy iɲ tanti. Taabin ta yiriy rakki nec ko do yiriy taar-at di. »

7

Dukume ka seriiner

¹ Iisa kaaw pey aman : « Dakoɲ talenno zinjiko ar gay dukume seriiner, paa kat Buɲ dukumiikonno seriin loko. ² Asaan Buɲ yaako dukume seriine ar kuɲ dukumiy do eenko. ɲaako yeepin maan kaak kuɲ ginij do geemir. ³ Maman ki taliy gaɲ kaak kapak kaak goy do od ta sinjin, kar et kaak goy do odoɲ tanjin gay, ki talgigdo ? ⁴ Kin kaak gin et tatik do odoɲ, kar maman ki kaawiy do sinjin aman : " Gem kol sinji, rasin ja naa icin gaɲ kaak goy do odoɲ-aɲka ? " ⁵ Tal ja gem kaak kaawa iɲ biy di-aɲka ! Gedar ja do od tanjin, kii tale karan, kar kii imilin gaɲ kaak goy do od ta sinjin. ⁶ Dakoɲ berenno gamin ku Buɲdi do kanir, yampa, ɲuu newse ɲuuko umiɲko. Dakoɲ orenno duurko do unco ka kinziinar, yampa, ɲuuco jaawe kaaco.

Inde ka Buɲdi

⁷ « Indonɲ ho Buɲ yaako berin kaak ku indiyo, bariyonɲ ho Buɲ yaako berin kaak ku bariyio, kokonɲ ho Buɲ yaako pilin dibiuro. ⁸ Asaan ɲaar kaak indaw ho bariyaw-ak, Buɲ yaaji bere, ho ɲaar kaak kokaw oki, Buɲ yaaji pile. ⁹ Minninko-aɲ goy gem kaak ya ronji kat indaag mappa, ɲaaji bere dambi walla ? ¹⁰ Ho ya ɲa indaag booso, ɲaaji bere aalo walla ? ¹¹ Kuɲ kuuk gina jookum din sa iban bere gamin kuuk samaane do kooginko, kar maa di, Takko kaak goy ka samaaner beriicodo gamin kuuk samaane do ɲuur kuuk indaaga ! ¹² Ginonco do geemir gamin okinco ar taat kuɲ rakiy a ɲuuko gine loko. An ko taat ɲu siirtu do *gaanuun ka Muusa ho iɲ makaatamna ku nabiinnar.

Botilay kuuk seera

¹³ « Unjon min botol ta nelel ! Asaan botol taat berel, taar iya gee do aki. Dibirti tatko ho gee dakina unja meleen min ede. ¹⁴ Kar taat iya gee do janni gay, taar nelel ho dibirti sa kapak di. Gee sood di kuuk gasaata.

Nabiinna kuuk raada

¹⁵ « Yaman pakronco do gee kuuk gina zinjico ar nabiinna. Ya nu as do werko, nu gina zinjico dalullay ar tamgi, kar do aditco gay, nu motilay ar pulkina* . ¹⁶ Ku ibingig gee-ak min do riyco ar taat ku ibingig atay min do ronco. Gee cimdo sina min et kaak gin jamay. Ho gee okadfo gapra min do gurkudu. ¹⁷ Ay et kaak samaane wiya ron kuuk samaane, kar ay et kaak samaanno wiya ron kuuk samaanno. ¹⁸ Et kaak samaan-ak waado ron kuuk samaanno ho et kaak samaanno-ak waado ron kuuk samaane. ¹⁹ Ay et kaak waado ron kuuk samaan-ak, nuu doliyinjii ho nuu erinji. ²⁰ Ar gi ibiniig et-ak min do ronji, kuu ibiniig gee inj riy ta nu giniyo.

Maajirna kuuk tab

²¹ « Gee kuuk kolaan a " *Rabbine, Rabbine ", wala okinco yaa unje do *Meennaw ta Bunji ? Ha'a, illa nuur kuuk gina riy taat Tanni ka kuwa rakiyo. ²² Do yiri ta seriiner, gee dakina asaadu kaaw aman : " Rabbine, Rabbine, inj sin kunjij ko, ni gaartu kaawin ar nabiinna. Ni atiktu aaridna ho ni gintu gamin dakin kuuk ajbay inj sin kunjij ! Maman ki ibingiydo ? " ²³ Hiyya, naaco kaawe do gee nuur-ak aman : " Nu ibingikonno bat. Yalla baar annere, kuj gee kuuk gina jookumo ! "

Geray kuuk seera

²⁴ « Do bi naar-ak ko, ay gem kaak cokiyaat kaawor ho aadaat inj botilti, naar-ak ar gem kaak gin ilim ho pinig geriy ka maari. ²⁵ Amay noktu, balal miintu, nu tambiltu ho us abirtu wuu-wuu. Okinco, nu duksiyiig ger-aka. Kar inj taar-at oki, ger-ak bal eeze asaan nu pinig ka maari. ²⁶ Kar ay gem kaak cokiyyit kaawor-anta ho rawit biti gay, naar-ak ar gem kaak oliyo kaak pinig geriy do yiror. ²⁷ Amay noktu, balal miintu, nu tambiltu ho us abirtu wuu-wuu. Okinco, nu duksiyiig ger-aka ho na eeztu dizic. »

Bilde kaak inj izinne

²⁸ Min Iisa gaasiit kaawoy, gee okinco ajbiyitu do bildinji-aka, ²⁹ asaan bildinji arro ka agindaw ku gaanuundi. Kar naar gay bildaag inj izinne.

8

Cale ka burdumdi

(Maark 1.40-44, Luk 5.12-16)

¹ Min Iisa paaytu min ka dambar, gee dakina amiltu aadinji. ² Min naar-ak, gem kaak gin burdum baawtu, na dersitu do unji ka Iisa ho na indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, kii gedire kiin calindu ya ki ooye. » ³ Iisa naamtu pisinji, na diiriiga ho na kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diij calu ! » Ek di na caltu *cawar min do burdumji. ⁴ Kar Iisa kaawiji do gem-ak aman : « Yaman dak kaawenno bat do waanna. Kar gay, baa gaar zin do gay satkiner ho ber *satkin uudin taat *gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, nuu ibine kadar ki cale. »

Coole ka gay riyor ka tatkaw ka askirin ku Room

⁵ Wiktin taat Iisa unjitu do hellin taat nu kolij Kapernayuum, tatkaw rakki ka askirnar kaak gin askirin miya do aaroy baawiji mooto ho na indiig a naa gaayinji. Na kaawiji aman : ⁶ « Gem kol Rabbiney, nu gin gay riyor rakki weya kar geero. Na rungiye ho taabin patiy kaay. » ⁷ Iisa telkiji aman : « Yalla nu baa coolinji. » ⁸ Kar tatkaw-ak gay telkiji aman : « Gem kol Rabbiney, nun bal nece kii unje do gerir. Kar gay baanu, kaaw kaawen di, gay riyor-an yaa coole. ⁹ Nun meendu oki aada ta aginduwir ho nu gin askirin do aaror. Ya nun kat kaaw do rakki minninc a " Baa ! " Ek di na baayo. Ya nu kol rakki ka pey a " Asu ! " Ek di na asiyo. Kar ya nu gaarji do gay riyor a " Ginit riy-anta ! " Ek di na giniita. » ¹⁰ Min Iisa doriit kaaw-at, na ajbiyiiji do tatkaw-aka. Kar na kaawiico do gee kuuk aadaaga-ak aman : « Nu kaawaako ka seener, min gee ku Israyeel okinco, nu bal tale gem kaak gin imaan ar naar-anjka. ¹¹ Nu kaawaako pey, gee dakina yaa ase min coke ka pati wala min gale ka pati, nuu goye keder do tee ka iidin ta *Meennaw ta Bunji

* 7:15 'pulkina' : Werin daarin, nu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'.

in̄ Ibraayim, Isaaka ho in̄ Yakuub. ¹² Kar ŋuur kuuk pakira a zer Meennaw ta Bun̄di do piŋco gay, ŋuu atkiŋ kara do gondikor. Do wer-ak, ŋuu eeyme saan̄co ho zuliŋco yaa miŋe dakina. »

¹³ Hiyya Iisa kaawiiji do tatkaw-ak aman : « Yeep ko geero, taat ki inditu in̄ imaanjin̄, Bun̄j yaan̄ berinti. » Do wiktin-at di, gay riyor ka tatkaw ka askirnar-ak cooltu.

Coole ka gee dakina

(Maark 1.29-31, Luk 4.38-41)

¹⁴ Min ŋaar-ak, Iisa baawtu wer kan̄ Piyer. Min ŋa un̄jitu geero, ŋa gasit kogoy weyaw, ziti kobire. ¹⁵ ŋa obiig pisinti ek di ziti ooltu. Min ŋaar-ak, ta uctu ho ta taltu kaaci. ¹⁶ Min pat gale, ŋu iyiiji do Iisa gee dakina kuuk aaridna obgu. ŋa kaawa kaawen di aaridna amiliyo ho ŋa cooliig okiŋco kuuk radaw oki. ¹⁷ Ampaa ko, kaaw taat nabi Ezaayi kaawtu awalle astu do werti aman : « ŋa sokig gamin kuuk taabiyaate ho ŋa icit raduwte do kaay. »*

Gee kuuk raka aadin̄ Iisa

¹⁸ Min Iisa taliit dakinaw ta gee kuuk leyga, ŋa kaawiico do maajirnay a ŋuu aale aar barrer. ¹⁹ Kar rakki min agindaw ku gaanuundi baawiiji moota ho ŋa kaawiiji aman : « Gem kol Tacco, ay wer kaak ki baayiy di naan̄ aade. » ²⁰ Iisa telkiiji aman : « Bolli, ŋuur gin biddinco ho diid sa gin geriyco, kar nun *Roŋ gemor gay, nu bal gine wer kaak naa un̄je kaar. » ²¹ Kar rakki min maajirnay diyiiji aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja botol taat nu baay tiisiŋ tanni. » ²² Iisa gay telkiiji aman : « Rasig gee ku mate yaa tiisiŋ momtinco ho kiŋ gay aadnu. »

Peye ka usi

(Maark 4.35-41, Luk 8.22-25)

²³ Min ŋaar-ak, Iisa neptu markaba ho maajirnay gay aadiiga. ²⁴ Tala kar us teestu abire gidi-gidi-gidi do barrer ho amay paka puk-puk nam ŋu gaay miiniŋ markaba. Kar do wiktin taar-at, Iisa gay weyaw. ²⁵ Paa ko, maajirna baawiiji do Iisa ho ŋu niiniig aman : « Gem kol Rabbiney, uc kiite jilinte ! Amay tiyaate ! » ²⁶ ŋaar gay telkiico aman : « Maa di ku giniy kolaw ? Sando, imaanko sood ampa ! » ²⁷ Hiyya, ŋa uctu, ŋa leesiiji do usi ho do amiydi. Ek di wer bugumtu dil. ²⁷ Okiŋco, ŋu ajbiyту tak-tak ho ŋu kaawtu aman : « ŋaar-aŋ kat maa gemir kaak nam usu ho amay din sa karmiyaaga ? »

Coole ka gee kuuk aaridna obgu

(Maark 5.1-20, Luk 8.26-39)

²⁸ Min wer bugume, Iisa aaltu in̄ markaba do kid ka gee kuuk ŋu koliy Gadariyenna.† Do wer-ak, gin gee seer kuuk aaridna obgu amiltu min do maggindi ho ŋu baawiiji. Gee-ak motilay aale nam waan gedarro aade min do botol-ata. ²⁹ Gee-ak teestu koole aman : « Ki rakaani gine maman, Iisa, Roŋ ka Bun̄di ? Ki asintij ko taabiye walla ? Wiktin taat Bun̄j diyту bal nece misa. »

³⁰ Serek sood min do wer-aka, gin kinziirna dakina kuuk gooyaw. ³¹ Aaridna-ak marmiliiji do Iisa aman : « Ya ki rakaani atke sa, atkini ni baay un̄je do kinziirna aŋkure. » ³² Iisa gay telkiico aman : « Yalla amiloŋ min do gee-aŋku ! » ³³ Hiyya, aaridna-ak amiltu ho ŋu un̄jitu do kinziirnar. Kodok di, min ka dambar, kinziirna-ak eeztu tem in̄ gadco, ŋu sollitu do barrer ho amay teeyiigu. ³³ Gee kuuk gooya kinziirna-ak gadtu min do wer-aka ho ŋu deettu do geegirdi. ŋu iyicot kabarre okintit ta gee kuuk seer aarid obtu-aku. ³⁴ Kar gee ku geeger-ak amiltu okiŋco ŋaamin̄ Iisa. Min ŋu ŋaamiiga, ŋu kaawiiji a ŋaa baane, ŋaa rasiŋ kidco.

* 8:17 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.4. † 8:28 'do kid ka gee kuuk ŋu koliy Gadariyenna' : Kid ŋaar-aŋ ŋu kolaag 'Gadara'.

Coole ka gem kaak rungiye
(Maark 2.1-12, Luk 5.17-26)

¹ Min ñaar-ak, Iisa ñeptu markaba, ña aaltu barre ho ña birtu do geegirji. ² Min ña ottu, gee daarin iyijji gem rungiye ka darin gildi. Min Iisa taliit imaanco ta gee-aku, ña diyijji do rungiiner-ak aman : « Gem kol ronji, um bin zunuubinnañ, ñu saamiyjinu. » ³ Do wer-ak, min agindaw ku gaanuundi, daarin kaawiy do aditco aman : « Gem ñaar-añ niga biy in Buñ ! » ⁴ Iisa gay ibiniit pikirrico ho ña kaawiico aman : « Maa di aditko osiy gallo ampa ? » ⁵ Ya nu kaaw aman : “ Zunuubinnañ, ñu saamiyjinu ” wala “ Ucu ho jaawu ”, taat moo melen ? ⁶ Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Ron gemor gin gudurre ta saamiye zunuubinnar do duniiner. » Kar pey ña diyijji do rungiiner-ak aman : « Nu kaawijin-añ, ucu, icig darin giljin ho deet geero. » ⁷ Hiyya, gem-ak uctu ho ña deettu. ⁸ Min gee taltu pa-ak, kolaw unjiico ho ñu teestu ozile Buñ kaak ber gudurre ar taar-an do geemir.

Kole ka Matiye
(Maark 2.13-17, Luk 5.27-32)

⁹ Iisa uctu min do wer-aka ho ña deettu. Do botildi, ña taltu gay obe miirir, sinji Matiye, kaak goy do riyoy. Kar ña kaawiji aman : « Uc aadnu. » Hiyya, Matiye uctu ho ña aadiiga. ¹⁰ Iisa baawtu in maajirnay do ger ka Matiye ho ñu goytu tee. Do wer-ak, gay obe miirir in gee kuuk goyinco arro astu dakina tee in ñuura. ¹¹ Min *Pariziyenna taltu pa-ak, ñu indiig maajirnay aman : « Maa di tatkuwko tiy in gay obe miirir ho in gee ku pey kuuk gina jookum-añku ? » ¹² Kar Iisa dorit kaawco ho ña telkiico aman : « Gee kuuk cewey baraydo daptoor, illa ñuur kuuk radaw. ¹³ Paa ko, nun oki bal ase do gee kuuk tala zin kico a ñu sellen. Nu as do ñuur kuuk ibina kadar ñu gina jookumo. Kar kuñ gay, baañ bariyon baati ta kaaw taat Buñ kaawtu awalle aman : “ Nu rakaado *satkine, nu raka illa kuu gine sellinkaw do geemir. ”* »

Bilde ka Iisa, ñaar marbinto
(Maark 2.18-22, Luk 5.33-39)

¹⁴ Min ñaar-ak, maajirnay ku Yaaya-Batist baawiji do Iisa ho ñu indiig aman : « Nini in Pariziyenna icgiy sayamne, kar maajirnañ kuñin gay, maa di ñu icgiydo ? » ¹⁵ Iisa gay telkiico aman : « Gee kuuk ñu kolig do iidin ta obindi, ya ñu goy misa in ñaar kaak obe, wala ñuu gonde ? Ha'a, ñu gondaado ! Kar gay, wiktin yaa ase taat ñuu icin ñaar kaak obe min do datikco. Yiriy taar-at kat, ñu asiy ice sayamne. »

¹⁶ ña kaawiico pey aman : « Waan naallo kesuun taat zoode in giteen† kaak marbinto. Yampa giteen-ak obaat mirin ta bokiyho ho mutti gaayiy pey tatiko. ¹⁷ Waan laado maam kuuk eelaw do etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikin etirsinna-aku, ñu ñaale keder ho etirsinna-ak sa yaa nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa do etirsinna kuuk marbinto. Ampaa kat, seerco, ñu nigiydo. »

Coole ka daatkor in nooye ka micar
(Maark 5.21-43, Luk 8.40-56)

¹⁸ Min Iisa kaawaaco misan di, tatkaw ka *Yuudinnar rakki astu dursa do unji ho ña kaawiji aman : « Romor mat dinka-añ di. As kiiti diye pisinji do kaati taa nooye. » ¹⁹ Hiyya, ña uctu in maajirnay ho ñu aadiig tatkaw-aka. ²⁰ Do wer-ak, gin daatik rakki baarti taabiyaata. Elgin orok in seer, ñu min minen di. Ta sinjitu moota do aaroy ta Iisa, kar ta diirit biti ka kesuuney. ²¹ Ta giniy pa-ak asaan do adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. » ²² Min ta diiriita, Iisa kolsitu ho ña taliita. ña diyitit aman : « Gem kol romoy, um bike, imaanke coolinke. » Ta bite-añ di, daatko-at cooltu.

* 9:13 Wer ka gase kaawor do Ooze 6.6. † 9:16 'giteene' : Werin daarin ñu kolaat a 'lawne'.

²³ Wiktin taat Iisa ottu do ger ka tatkaw-ak, na gastu gee dakina in palindina alaata. ²⁴ Kar Iisa diyiico aman : « Yalla amilon min anne, mic sa weya di, ta bal mate. » Kar gee-ak gay ajimiyaag Iisa. ²⁵ Min nu amiltu kara, Iisa unjitu zugar, na obiig pisinti ka mic-ata ho ta uctu. ²⁶ Hiyya, kabarre-at totirtu do adti ka darrer okintiti.

Coole ka noolin seera

²⁷ Wiktin taat Iisa amiltu min do wer-aka, noolna seer aadiig in kolinco aman : « *Ronj ka Dawuud, tal aminduwni ! » ²⁸ Min na ottu geer, noolna-ak baawtu do unji. Iisa gay indiigu aman : « Ku amniya kadar nu nec pilin odinko walla ? » Nuur gay telkiiji aman : « Hii, gem kol *Rabbiney, ni amniyaw. » ²⁹ Hiyya, Iisa diiriig odinco ho na kaawtu aman : « In imaanko-anta, Buñ yaako bere ar taat ku rakiyo. » ³⁰ Ek di odinco piltu ho Iisa karmiig aman : « Ha', yaman dakoñ kaawenno tak-tak do waanna. » ³¹ Kar nuur gay, min nu amiltu di, nu teestu ko kaawe do bi ka Iisa do darre-at okintiti.

Coole ka gem kaak aarid sokumig biy

³² Wiktin taat noolna-ak amiliyo, nu iyiji pey gem kaak aarid sokumig biy. ³³ Iisa atkiig aarid-aka ho min naar-ak di, gem-ak biy piltu. Hiyya, gee okinco ajbiyту tak-tak ho nu kaawtu aman : « Maan ar naar-an, gi bal talin yiriy rakki do kid ka Israyeel ! » ³⁴ Kar Pariziyenna gay kaawtu aman : « Gem-an atkaag aaridna in gudurre ta tatkaw ka aaridnar ! »

Tale ka amindaw ta geemir

³⁵ Iisa birtu do geegirniidi ho do hellinniidi okinco. Na garkiyiigu do geray ku salaaner ku Yuudinnar, na gaariy Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buñdi, na cooliy ay raduwa ho ay gem kaak ziy galjido. ³⁶ Iisa tal amindaw ta gee kuuk dakin-aku asaan zinkico oolgu ho nu rawte, nu jaawa ar tamgi kuuk ginno gay gooyinco. ³⁷ Min pa-ak, na kaawiico do maajirnay aman : « Riy ta sedindi goy dakina, kar gay riyor gay sooda. ³⁸ Indon meenji gay morgor a naa naame gay riyor do sedinji. »

10

Paliinna kuuk orok in seera

(Maark 3.13-19, Luk 6.12-16)

¹ Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay kuuk orok in seera. Na beriico izinne taat nuu atke aaridna in gudurre taat nuu coole ay raduwa ho ay gem kaak ziy galjido.

² An ko sinco ku paliinna kuuk orok in seera : Simon ja kaak Iisa koliig oki Piyer in sinji Andre, Zaak ronj ka Zebede in sinji Yaaya, ³ Pilip in Bartelemi, Tooma in Matiye kaak ica miiri, Taade in Zaak ronji ka Alpe, ⁴ Simon kaak mala do darrey, ho Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine do Iisa.

Naame ka paliinna kuuk orok in seera

(Maark 6.7-13, Luk 9.1-6)

⁵ Wiktin taat Iisa naamiig paliinnay kuuk orok in seer do riyor-ak, na taayiigu aman : « Dakon baanno do gee kuuk Yuudinnado ho dakoñ unjenno yoo do geeger rakki ka kid ka Samari. ⁶ Kar gay, baanco do tamgi kuuk rawte min gee ku Israyeel. ⁷ Ya ku deeta do botildi, gaaron Kabarre ta Gala aman : " *Meennaw ta Buñdi askon ko moota ! " ⁸ Coolon gee kuuk radaw, nooyon gee kuuk mate, calon burdumna ho atkon aaridna. Buñ berko maalan di, beron oki maalan di. ⁹ Ya ku baawaw, dakoñ icenno gurus, wala daabne, wala tammin ku poddiner. ¹⁰ Dakon icenno mokolle, wala batik seer, wala nugir ku pey, wala donkilo. Ya tañ gay, gay riyor nec gase teenji.

¹¹ « Do ay geeger wala do ay hellin taat ku paaytu, bariyon ja gem kaak nec yaako obinjo samaane ho goyon do wer-ak di nam kuu deete. ¹² Ya ku unja do gerdi, kaawonco aman : " Aapiy ta goy in kunjo. " ¹³ Ya gee ku gerdi kat obinjo samaane, aapiy yaaco goye. Kar ya nu pooc obinjon gay, aapiy-at yaako yeepe do maaniiko. ¹⁴ Kar wer kaak

gee pook obinjo ho ŋu pook cokiye kaawinko, kokon burintal kuuk do asinjo* ho amilon min do ger-aka wala min do geeger-aka. ¹⁵ Ka seener nu kaawaako, yiriy taat Buŋ yaa dukume seriin do geemir, gee ku geeger ŋaar-ak yaaco gine rad pak geeger ka Sodom in ka Gomoor†. »

Taabin taat yaa ase

(Maark 13.9-13, Luk 21.12-17)

¹⁶ Iisa kaawtu pey awalle aman : « Cokiyon, nu ŋaamaako ar ron ku tamgir do datik ta pulkinar. Goyon neenduway ar aalna ho dalullay ar ammaamna. ¹⁷ Gooyon ziniko min do gee ku duniiner, asaan do menaw ku asaw, ŋuuko sakkiyinko ho ŋuuko koocinko in kordingo do geriyco ku salaaner. ¹⁸ Do bi kanto, ŋuuko iyinko do unco ka guberneernar ho do sultinniidi. Paa kat, kuuco kaawin seenko loco ho do gee kuuk Yuudinnado oki. ¹⁹ Ya ŋu obinjo ho ŋu sakkiyinko, dakon moyenno do kaaw taat kuu kaawe, wala maman kuu ose binjiko. Kaawin ŋuur-ak, Buŋ yaako gaarico do wiktin-at di. ²⁰ Kaawin kuuk kuu kaawe-ak, ŋuur asdo min loko, ŋu asa min Ruwwin ta Takko Buŋ. ²¹ Gee asa bere sinja ku maaniico, ŋuu deenco ho aginay sa yaa gine pa do kooginco. Koogin asa gine adin ku aginiyco ho ŋu asa bariye muutco. ²² Do bi kanto, gee dakina asaako pocijko. Kar gem kaak obit imaanji bombo nam do muutuy gay yaa gase jile. ²³ Ya ŋu taabiyaako do geeger rakki, gadon do ka pey. Nu kaawaako ka seener, ku necaagdo geegirnay ku Israyeel okinco di, nun *Ron gemor yaa ase.

²⁴ « Ku iban kadar *maajirince, ŋaar pakgigdo tatkuwiy kaak bildiga ho gay riyoy oki pakgigdo gemoy. ²⁵ Nec di maajirince yaa gine ar gem kaak bildiga ho gay riyoy oki yaa gine ar gemoy. Ya gee niga binjiko in mee gerdi a ŋa Belzebuul‡, do geenji ku geer gay, ŋuu nige binjiko paka !

Gine ka kolaw do Buŋdi

(Luk 12.2-7)

²⁶ « Dakon gineno kolaw do geemir asaan gamin okinco kuuk cigile, ŋuu imilinco kara, ho kuuk ŋu rakaado a gee yaa ibininco sa, ŋuuco gaarico ŋuu ibininco. ²⁷ Kaawin kuuk nu kaawiiko in aando, kaawonju in yiriyo. Kar kuuk ku dortu in semsume, peyon do wer kaak jadan ho gaaronju. ²⁸ Dakon gineno kolaw do ŋuur kuuk ida zi ka gemor ho gedarro idin kelmoy. Ila ginon kolaw do Buŋ kaak nec ide zi ka gemor in kelmoy do aki. ²⁹ Gee gidaydo ga diid seer in tamma rakki di ? Yampa ya rakki minnino gal kedder oki, Takko Buŋ iban. ³⁰ Kar kun gay, duruwko okintiti, Buŋ osta. ³¹ ŋaar-ak, dakon gineno kolaw. Do unji ka Buŋdi, kunjo kat kaalin pakgig diid okinco !

³² « Ay gem kaak kaawa do unco ka geemir a ŋa maajirincer, nun oki yaa kaawe do unji ka Tanni ka kuwa a ŋa kanto. ³³ Kar ay gem kaak poodaan do unco ka geemir gay, nun sa yaa pocijnji do unji ka Tanni ka kuwa. »

Rawte ka goyindi in gase ka jilindi

(Luk 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ « Dakon pakirenno kadar nu as iye aapiye do adiy ka kidar. Nu bal ase iye aapiye, illa taasinika. ³⁵ Ka seener gay, nu as eerin gemo in ronji, mica in yaaco, geema in kogti.

³⁶ Paa ko, do adiy ka gerco, ŋuu goye adine. §

³⁷ « Gem kaak elgig tacco wal yaaco pak nunu, turro kanto. Ho gem kaak elgig ronji wal romoy pak nunu, turro oki kanto. ³⁸ Gem kaak icgigdo etoy ka taabiner a ŋaan aadindu, ŋaar-ak oki turro kanto. ³⁹ Gem kaak raka jile goyinji, ŋaa rawtinji. Kar waan kaak rawtaag goyinji do bi kanto gay, ŋaa gase goye kaak ta6.

* 10:14 'kokon burintal kuuk do asinjo' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-an jag min botol ta samaane sa, do gaayico. † 10:15 'geeger ka Sodom in ka Gomoor' : Gee ku geegirnay-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirniico asaan goyico jookum aale (Zenecz 19.24-28).

‡ 10:25 'Belzebuul' : ŋaar tatkaw ka aaridnar kaak ŋu kolij pey 'Seetanne'. § 10:36 Wer ka gase kaawor do Mise 7.6.

Hagin ta ɲuur kuuk gaayaag gee ku Buɲdi
(Maark 9.41)

⁴⁰ « ɲaar kaak obinɲo samaane, ar ɲa obin nun meendu. Ho ɲaar kaak obin nunu, ar ɲa obig ɲaar kaak ɲaamintu. ⁴¹ Gem kaak oba nabiinɲe do geriy do saan taat ɲa nabiinɲe, Buɲ yaaji bere haginey ar taat ɲa beriy do nabiinɲer. Ho ɲaar kaak oba gem kaak goy goye in botiliy do unji ka Buɲdi, do saan ta goyiɲji-ak, Buɲ yaaji bere haginey ar taat ɲa beriy do gem-aka. ⁴² Gem kaak gaaya rakki min maajirnar do saan taat ɲa maajirinɲer, Buɲ yaaji berin haginey. Ka seener nu kaawaako, yoo ɲa bera amay sood ku maala pondik-aɲ di do maajirnar kuuk siɲco allo misa, ɲaa gasin haginey. »

11

Inde ka Yaaya-Batist
(Luk 7.18-35)

¹ Min Iisa taayig ko maajirnay kuuk orok in seera, ɲa birtu bilde gee ho gaare Kabarre ta Gala do geegirnay kuuk do kid-aka. ² Do wiktin taar-at, Yaaya-Batist goy daɲaayne. Do wer-ak, ɲa dor gee kaawa do bi ka gamin kuuk Masi giniyo. Paa ko, ɲa ɲaamtu daarin min maajirnay a ɲu baa indin Iisa aman : ³ « Kiɲ ko Masi kaak yaa ase wala ni ere ka pey ? » ⁴ Iisa gay telkiico aman : « Baan kaawonji do Yaaya do taat ku dortu ho ku taltu : ⁵ noolin talaw, mersin jaawa tal-tal, burdumin calaw, dunguyuyin doraw, gee ku mate nooyaw ho kuuk pokirna gasit Kabarre ta Gala. ⁶ Galal do ɲaar kaak talintu ho rasgitdo imaanji do bi kanto. »

⁷ Min maajirna ku Yaaya yeeptu, Iisa teestu kaawe do bi ka Yaaya do gee dakina kuuk goy ede-ak aman : « Ku baaw tale maa do kalaaner ? Coor taat us awkaata walla ? Ha'a ! ⁸ Yampa, ku baaw tale maa ? Gem kaak is kesuun taat samaane walla ? Ha'a ! ɲuur kuuk is kesuun taat samaan-at, ɲuur goy do geray ku sultinniidi. ⁹ Yampa, ku baaw tale waa ? Nabiinɲe ga ? Hii, ka seener, nu kaawaako, kuɲ tal gem kaak pakgig nabiinɲe. ¹⁰ Yaaya-Batist, ɲaar ko kaak Buɲ kaawtu do Kitamner a ɲaa ɲaame awalle min Iisa Masi. Kitamne kaaw aman :

“ Nun naa ɲaame gay tabiriikar unci
a ɲaan siyin botilin. ”*

¹¹ Nu kaawaako, min gee kuuk ɲu weeyig ween di-aɲ, ginno kaak tatik pakgig Yaaya-Batist. Kar sando, ɲaar kaak kapak do *Meennaw ta Buɲdi-ak gay, ɲaar tatik pakgig Yaaya. ¹² Min wiktin taat Yaaya-Batist gaariy kaaw ta Buɲdi yoo diɲka, gee raka a Meennaw ta Buɲdi yaa ase in guwaane ho ɲuur kuuk gin gudurre gay raka gaaminti. ¹³ *Gaanuun kaak Muusa siirtu kaaw do bi ka Meennaw ta Buɲdi-ata. Nabiinna okinɲo oki kaawe nam do wiktin ta Yaaya. ¹⁴ Ya ku gin niyine, ooyon kaaw-anta : Yaaya, ɲaar ko *Eli kaak zer yaa ase†. ¹⁵ Ya ku gin denɲina, laan denɲinko samaane, kuu cokiye ! »

¹⁶ Iisa kaawtu pey aman : « Gee ku diɲka-aɲ, ɲuur ar maa geenda ? Gee ɲuur-ak ar koogin kuuk goy ba beger ho kuuk koola do koolinɲo aman : ¹⁷ “ Ni paanko perinna a kuu waare, kar ku bal waare. Ni riyko riyin ku muuti, kar ku bal ale. ” ¹⁸ Di talonɲ, wiktin taat Yaaya astu, ɲa taado ho ɲa saado do bi ka abaadiner. In taar-an oki, ɲu diya aman : “ Aarid obga. ” ¹⁹ Kar wiktin taat nun *Ron gemor astu, nu tiyaw ho nu siyaw ho ɲu kaawa aman : “ Talonɲ ja, maan gemir kaak adiy begirji-aɲka ! ɲa taa ho ɲa saa ! ɲa royco ka gay obe miirir in gee kuuk gina jookumo. ” Gee kuuk ooya ilim ta Buɲdi gay, ɲu ibiniit tak kadar taar sellen. »

Gee ku geegirnay kuuk pook aamine
(Luk 10.13-15)

²⁰ Min ɲaar-ak, Iisa teestu leese do gee ku geegirnay kuuk ɲa gintu gamin dakina kuuk ajbay, asaan ɲu bal ibininɲ niginɲo. ɲa diyiico aman : ²¹ « Do gaayiko, kuɲ gee ku geeger

* 11:10 Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1. † 11:14 Kaaw ta Buɲdi kaawa a Buɲ yaa ɲaamen ja gem ar nabi Eli, kar kat, Masi yaa ase (Malasi 3.23).

ka Koraziin ! Do gaayiko, kuŋ gee ku geeger ka Betsayda ! Ŋa lokon ko Buŋ gintu gamin kuuk ajbay. Ya ŋa ginig gamin-aŋ do geeger ka Tiir iŋ ka Sidon, ta-aŋ ŋu ibinig nigiŋco min awalle, iŋ duune ka zamimdi ho iŋ kokire ka buti do kayco. ²² Do saan taar-an ko, nu kaawiiko, do yiriy ta Buŋ yaa dukume seriin do geemir, geegiray ku Tiir iŋ Sidon taŋco ginaado rad aale ar taŋko. ²³ Kuŋ gee ku geeger ka Kapernayuum, ya do taŋko a Buŋ yaako cooniŋko kuwa ka samaaner walla ? Ha'a, illa ŋaako oriŋko ba oole. Ya Buŋ ginig gamin kuuk ajbay-aŋ do geeger ka Sodom[‡], geeger-ak yaa goye yoo diŋka. ²⁴ Do bi ŋaar-ak ko, nu kaawaako, yiriy taat Buŋ yaa dukume seriine, taabinko yaa gine rad aale pakgit ta gee ku Sodom. »

Gase ka jamiin ta taɓ

(Luk 10.21-22)

²⁵ Do wiktin taar-at, Iisa ictu kaawo aman : « Baaba, kiŋ di *Rabbin ka samaaner ho ka kidar, nu ozilaaciŋ do bi kaak ki cigilig maanna-ak do gee kuuk iban kaawna ho do gee kuuk gin ilim, kar ki bayincog do ŋuur kuuk gina ziŋkico ŋaada. ²⁶ Ka seener, kiŋ kat raka a taa kuuniye ansi. »

²⁷ Iisa kaawtu pey do geemir aman : « Tanni berduug gamin okiŋco do pisindu. Waan ibingigdo Roŋ kat waa, illa Tati. Waan ibingigdo Tati, illa Roŋo ho ŋuur kuuk Roŋ-ak raka a ŋuu ibiniŋji.

²⁸ « Asondu okiŋko kuŋ kuuk rawe min gorko ta ooma ho naako jammiyiŋko. ²⁹ Icon gor taat nu beriiko ho bilde kaak nu bildiŋko asaan nun dalulle ho gelbiner oola. Paa kat, kuu gase jamiine taat taɓ. ³⁰ Ka seener, bilde kaak nu bildiŋko, ŋaar raddo ho gor taat naako bere, taar oomno. »

12

Iisa iŋ yiriy ta sabitdi

(Maark 2.23-28, Luk 5.33-39)

¹ Yiriy rakki ta *sabitdi, Iisa dukuma datik morginar. Maajiray gay mey diyaagu ho ŋu teestu yiime ganduulinna, ŋu eeyiyo. ² Min *Pariziyenna taliigu, ŋu diyiiji do Iisa aman : « Talig ja maajiray gina maan kaak *gaanuunte todiite iŋ eele ka geeror ! » ³ Iisa gay telkiico aman : « Ku bal garkiyiŋ ga maan kaak Dawuud iŋ eenji gintu yiriy rakki taat mey diyiigu ? ⁴ Ŋa unjitu do *ger ka Buŋdi iŋ eenji ho ŋu teetu mappa kaak ŋu bertu *satkin do Buŋdi. Zer tee ŋaar-ak, ŋu bal gine botol taat ŋu teenji, gaanuunte ber botol illa do gay satkiner di. ⁵ Do gaanuun-ak, ku iban tam kadar ya gay satkiner gina riyco do ger ka Buŋdi iŋ yiriy ta sabitdi oki, ŋu nigaado maanna. ⁶ Kar nun gay kaawaako, maan goy anne kaak tatik pak ger ka Buŋdi ! ⁷ Buŋ kaaw do Kitamney aman : " Nu rakaado satkine, nu raka illa kuu gine selliŋkaw do geemir. " * Ya ku iban baat ta kaaw-anta, ku diyaado kaaw do eenko maalan di. ⁸ Asaan nun *Roŋ gemor di mee sabitdi. »

Gem kaak pisiŋji mate

(Maark 3.1-6, Luk 6.6-11)

⁹ Min ede-ak, Iisa uctu ho ŋa daktu unja do ger ka salaaner ka Yuudinnar. ¹⁰ Do wer-ak, gin gem rakki pisiŋji mate. Pariziyenna kuuk goy ede-ak rakaaji diye kaaw do Iisa. Do bi ŋaar-ak ko, ŋu indiig aman : « *Gaanuunte ber botol ta coole gemor iŋ yiriy ta sabitdi walla kawwi ? » ¹¹ Iisa gay telkiico aman : « Waa minninko, iŋ yiriy ta sabitdi, ya ŋa gin tamga rakki di ho ŋa gal do beendi, ŋa baayido imiliŋji ? ¹² Hadi, gem gay, ŋaar pakgig tamig serek wal maman ? Paa ko, gaanuun bertu botol gii gine selliŋkaw do gemor iŋ yiriy ta sabitdi. » ¹³ Hiyya, Iisa kaawiji do gem kaak pisiŋji mat-ak aman : « Paaniŋ pisiŋji. » Ek di ŋa paaniiga ho pisiŋji cooltu ar giji. ¹⁴ Min ŋaar-ak, Pariziyenna

[‡] 11:23 'geeger ka Sodom' : Gee ku geeger-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirco asaan goyiŋco jookum aale (Zeneez 19.24-28). * 12:7 Wer ka gase kaawor do Ooze 6.6.

amiltu ho nu numtu dee kaawco maman nuu deen Iisa. ¹⁵ Iisa ibinit pikirrico, paa ko, na deettu min do wer-aka.

Iisa, gay riyor kaak Buɗ dobtu

Wiktin taat Iisa deetiy-ak, gee dakina aadaaga ho na cooliig kuuk raɗaw okiɗco. ¹⁶ Kar na karmiig tak a nuu gaarinjido. ¹⁷ Ampaa ko, kaaw taat Buɗ kaawtu awalle inj biy ka nabi Ezaayi as do werti aman :

¹⁸ « Aɗ ko gay riyor kaak nu dobtu.

Nu elgiga ho galilil okintit goy inj naara.

Naaji bere Ruwwiner.

Naar yaa gaare botol taat samaane do darrinay okiɗco.

¹⁹ Na gidaado inj gemo. Na koolaado.

Gee doraado gaayay do botilay ku helliner.

²⁰ Na yiimaatdo coor taat kooɗ ko.

Na diyaatdo lampa taat gaay ko mate.†

Na gine paa nam naa tale nosirraw ta sellinkaw ta Buɗdi.

²¹ Ho gee kuuk min darrinay okiɗco yaa diye gelbinco inj naara. »‡

Iisa inj tatkaw ka aaridnar

(Maark 3.22-30, Luk 11.14-23)

²² Yiriy rakki, gee iyiji gem kaak aarid sokumig biy ho na noolo oki. Iisa cooliiga. Gem-ak teestu kaawe ho odinay sa piltu. ²³ Gee okiɗco kuuk num-ak ajbiyту tak-tak ho nu kaawtu aman : « Naar-aɗ ginaado roɗ ka sultan Dawuud walla ? » ²⁴ Kar min Pariziyenna doriit kaaw-at gay, nu diyту aman : « Gem-aɗ atkaag aaridna illa inj gudurre ta Belzebuul, tatkaw ka aaridnar ! » ²⁵ Iisa gay ibingit pikirrico ho na diyiiico aman : « Ay meennaw taat geenti taasina benannico, taar asa gale. Ho ay geeger kaak geenji kaawco bagdo, naar asa totire. Ho ay gee kuuk adiy ka gerco rakki, ya kaawco bagdo, nu asa eere. ²⁶ Ya *Seetanne kat atka giji seetanne, na taasina ziy ka meenji di. Pa-ak gay, maman meenuwiyy yaa taaye ? ²⁷ Nu indaako pey, ya inj gudurre ta Belzebuul kat nu atkiy aaridna, kar maajirinkooɗ gay, nu atkiy aaridna-ak inj gudurre ta waa ? Maajirin ku maaniikoɗ di yaako dukume seriine. ²⁸ Kar ya nu atka aaridna inj Ruwwin ta Buɗdi, naar-ak gaara kadar *Meennaw ta Buɗdi askooɗ ko loko.

²⁹ « Ku iban di, waan gediraado unje do ger ka gem kaak bombo, naa soke gamnay, illa ya na duunig ja. Kar ya na duunig gay, naa gedire sokiɗ gamnay bal kaawo. ³⁰ Waan kaak inj nunno-ak, naar adiner. Waan kaak numno gee inj nunu, naar-ak totiraagu totire. ³¹ Do bi naar-aɗ, nu kaawaako a Buɗ yaa saamiye ay zunuubinna ku geemir yoo nuur kuuk biɗkico amila gallo inj naara oki. Kar gem kaak niga biy inj Ruwwin ta Buɗdi gay, Buɗ saamiyaajido. ³² Ya gem kaak nig biy inj nun *Roɗ gemor, Buɗ yaaji saamiye. Kar gem kaak waraat Ruwwin ta Buɗdi gay, na saamiyaajido do duniin-anta yoo taat asa neginda. »

Eto inj roɗji

(Luk 6.43-45)

³³ « Cokiyooɗ, ya et kaak samaane, roɗji sa yaa gine samaane. Kar ya et kaak samaanno gay, roɗji sa yaa gine samaanno. Asaan gi ibiniig et-ak min do roɗji. ³⁴ Talooɗ kate, kuɗ gee kuuk ar aalin-aɗku ! Kuɗ aditko pondiko, kar maman kaaw taat yaa amile min biɗkiko yaa gine samaane ? Ka seener, kaaw taat goy do adir-at, taar ko amila kara. ³⁵ Gem kaak sellen, amila minninee kaawin kuuk goy do adiy kaak portiko. Kar gem kaak jookum gay, amila minninee kaawin kuuk goy do adiy kaak pondiko. ³⁶ Nu kaawaako, do yiriy ta Buɗ yaa dukume seriine, gee yaa ose biɗkiko do ay kaaw taat nu kaawtu bal baati. ³⁷ Asaan inj kaawnaa-ak ko, Buɗ yaan dukume seriine ho naa ibine kadar biɗ gala wala gallo. »

† 12:20 'coor taat kooɗ ko' inj 'lampa ta gaay ko mate' : darɗil taar-an kaawa a naa kuuniye dalulle inj gee kuuk imaanco misa sooda. ‡ 12:21 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 42.1-4.

Inde ka gamin kuuk ajbay
(Maark 8.11-12, Luk 11.29-32)

³⁸ Min ñaar-ak, Pariziyenna daarin in agindaw ku gaanuundi kaawiji do Iisa aman : « Gem kol *Rabbine, ni raka kii gine do unni maan kaak ajbay kaak gaara kadar Buñ kat tabiriñ. » ³⁹ Iisa gay telkiico aman : « Gee ku diñka-añ ñuur jookumo ho ñu newsiji kop do Buñdi. Ñu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ñuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus[§] gaartu-ak di. ⁴⁰ Yuunus gay, awalle, gumba sidga, yiriyo aando ña goy do atti nam mena subba. Ampaa ko, nun Roñ gemor oki yaa gine mena subba do maginer. ⁴¹ Min gee ku Niniib cokiyit kaaw ta nabi Yuunus-ak, ñu ibinig niñ. Sando, anne-añ gay, gin gem kaak pakgig Yuunus ! Do saan taar-at ko, yiriya taat Buñ yaa dukume seriine, gee ku Niniib-ak yaa uce do unco ka gee ku diñka ho ñuuco diye kaawo. ⁴² Sultiñca taat asa min watiine* oki yaaco diye kaawo, asaan ta as min kidin kuuk serek aale a taa cokiyin sultan Selemaan kaak iban kaawna. Sando, anne-añ gay, gin gem kaak pakgig sultan Selemaan serek ! »

Yeepe ka aariddi
(Luk 11.24-26)

⁴³ Iisa kaawtu pey aman : « Ya aarid amil min do gemor, ña baayiy do kalaaner ho ña bariyiy wer kaak ñaa goye. Kar ya ña bal gaseñ gay, ⁴⁴ ña osiig adiy aman : " Nun naa yeepe do gerir kaak awalle nu amiltu minney. " Ek di ña yeepiyo. Ña gasiig ger-ak goy maala. Ñu sooyiig sakaan ho siy samaane. ⁴⁵ Paa ko, aarid-ak baayiy bariye eenji peesira kuuk jookum pakgiga. Ñu asiy sawa, ñu unjiy do ger-aka ho ñu goyiyo. Hiyya, gem-ak, raduway gaayiy dakin pak ta awalle. Ansii ko, taaco kuuniye do gee ku diñka kuuk jookum-añku. »

Atañ Iisa in sijtay
(Maark 3.31-35, Luk 8.19-21)

⁴⁶ Wiktin taat Iisa kaawa misa do gee kuuk ñum dakin-ak, yaaco in sijtay gay pey kara. Ñu bariya botol taat ñuuji kaawe. ⁴⁷ [Gem rakki asiji kaaw do Iisa aman : « Gem kol tacco, yaako in sijtan goy kara, ñu indaciñ. »]† ⁴⁸ Iisa gay telkiji aman : « Yaani kat waa ho sijtar gay kuñ waa ? » ⁴⁹ Kar ña gaariig maajirnay ho ña kaawtu aman : « Talon, añ ko yaani ho sijtar. ⁵⁰ Ka seener, ay gem kaak gina taat Tanni ka kuwa rakiyo, ñaar di sindu, boor ho yaani. »

13

Dañil ta gay luwor
(Maark 4.1-9, Luk 8.4-8)

¹ Yiriya taar-at di, Iisa amiltu min do ger-aka ho ña birtu bi ka barrer. Do wer-ak, ña goytu, ña garkiyiy gee. ² Gee dakina ñumiji nam ña coku ka markaba, kar ña goytu. Geen gay goy do gonjumor. ³ Ña gaarco kaawin dakina in dele ka danjal. Ña kaawiico aman : « Cokiyon ! Gin gem rakki baa luwo do morgoy. ⁴ Wiktin taat ña luwiya-ak,* busumji daarin sollitu do botildi ho diid teeyiig okiñco. ⁵ Busumji daarin sollitu do wer kaak gin karñiyo ho kiday perew di. Kodok di busam-ak amiltu asaan kidco sood di. ⁶ Wiktin taat pat korsitu, ta aayiig kuuk amil-aku asaan ñu bal paaye caari. ⁷ Daarin gay sollitu do wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Ñu maadiy sawa nam pompal-ak gootiigu. ⁸ Kar daarin gay sollitu do kid kaak samaane, ñu amiltu nam ñu neetu.

§ 12:39 'Yuunus' : Yuunus, ñaar nabiñce kaak Buñ ñaamtu do gee ku Niniib a ñuu jipte goyiñco. Wer ka gase kaawor do maktumne ta Yuunus. * 12:42 'sultiñca taat asa min watiine' : Sultiñca-at, ta min Seeba. Ta as taliñ Selemaan wiktin ta ña goyiy sultan ka Israyeel (1 Ruwa 10.1-10). † 12:47 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buñdi kuuk ñu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. * 13:4 'Wiktin taat ña luwiya-ak' : Luw taar-at, ñu dawiiig dawe ar ginte liyiy buur.

Ganduulin daarin wee roŋ miya,[†] daarin orok bijigiy ho daarin gay orok subba ! »⁹ Iisa gaaytu pey aman : « Ya ku gin denŋina, laaŋ denŋinko samaane, kuu cokiye ! »

Inde ka baat ta daɗlal

(Maark 4.10-12, Luk 8.9-10)

¹⁰ Min ŋaar-ak, maajirnay baawiji moota do Iisa ho ŋu indiig aman : « Maa di, ki deliico daɗla ? »¹¹ ŋaar gay telkiico aman : « Buɗ gaarkoŋ loko gamin kuuk cigile kuuk kaawa do bi ka Meennuwiy. Yampa, do gee ku pey gay, ŋa todcogu. ¹² Gem kaak gine, Buɗ yaaji gaaye dakina min kuwa. Kar ŋaar kaak bal gineŋ gay, ka sood kaak ŋa gintu oki, Buɗ yaaji imilinji. ¹³ Do bi ŋaar-ak ko, nu deliico daɗla, asaan ya ŋu tala sa, ar ŋu tallo ho ya ŋu cokiya sa, ar ŋu cokaydo ho kayco icdo maanna. ¹⁴ Ampaa ko, taat nabi Ezaayi kaawtu awalle astu do werti aman :

“ Kuu cokiye paa, kar ku ibinaado baati.

Kuu tale paa, kar ku talaado maanna.

¹⁵ Asaan kayco ku geemir-aŋ bombo,

denŋinco amil lawa,

odinco, ŋu timingu,

pa ŋuu tale in odinco,

pa ŋuu dore in denŋinco,

pa ŋuu diye do gelbinco.

Ŋu pook jipte goyiŋco in nunu,

paa kat nu baltu gedire cooliŋco. ”[‡]

¹⁶ Kuŋ gay, galal loko asaan odinko talaw ho denŋinko doraw ! ¹⁷ Taat nu kaawiiko-an, ka seener, nabiinna dakina in gee kuuk awalle kuuk goyiŋco sellen do unji ka Buɗdi rak tale maan kaak ku taliyo, kar ŋu bal talinji. Ŋu raka doriŋ maan kaak ku doriyo, kar ŋu bal doriŋji. »

Baat ta daɗil ta gem ka luwaw

(Maark 4.13-20, Luk 8.11-15)

¹⁸ « Cokiyon, naako gaare baat ta daɗil ta gem ka luwaw. ¹⁹ Gee kuuk dorit kaaw taat ŋu gaariico do bi ka *Meennaw ta Buɗdi ho ŋu ibanno baati, ŋuur-ak ar botol taat busam solliititi. *Seetanne gay asiy imiliit kaaw-at min do aditco. ²⁰ Daarin gay ar kid kaak gin karŋiyo kaak busam solliiji. Gee ŋuur-ak cokiyaat kaaw ta Buɗdi ho kodok di ŋu ooyiit in galal. ²¹ Kar kaaw-at gay, ŋu rasgitdo taa paaye caari, ŋu obiit do menuwir di. Ya taabin ase wal gee waraagu do bi ka imaanco, ek di ŋu rasiita. ²² Kar daarin gay ar kid kaak gin pompal kuuk busam sollico. Ŋuur-ak dorit kaaw ta Buɗdi, kar ŋu pakira dakina do gamin ku duniiner ho malle oki daaniigu. Ampaa ko, kaaw-at wadirgiydo, ta uciy maala. ²³ Gee daarin gay ar kid kaak samaane. Ŋuur-ak cokiyaat kaaw ta Buɗdi ho gas baati samaane nam kaaw-at wadirtu. Gee ŋuur-ak ar ganduulin kuuk wiyaw. Daarin wee roŋ miya, daarin orok bijigiy ho daarin gay orok subba. »

Daɗil ta busam kuuk samaanno

²⁴ Min ŋaar-ak, Iisa deliico daɗil ta pey aman : « Cokiyon, naako gaare Meennaw ta Buɗdi taar ar maa. Taar ar gem kaak luw busam kuuk samaane do morgoy. ²⁵ In aando, wiktin taat gee weyaw, adiney astu, ŋa luwtu busam kuuk samaanno do morgo-aka, kar ŋa deettu. ²⁶ Wiktin taat busam kuuk samaane maadtu ho ŋu imiltu ganduulinna, kuuk samaanno-ak oki imiltu kuŋco. ²⁷ Hiyya, gay riyoŋ dakiiji kaaw do mee morgor aman : “ Gem kol Tacco, ki luw busam kuuk samaane do morgon, kar kuuk samaanno-aŋ gay min momo ? ” ²⁸ ŋaar gay telkiico aman : “ Ŋa adin kat iyduugu. ” Gay riyoŋ indiig pey aman : “ Ki raka nii rotinco walla ? ” ²⁹ ŋaar gay telkiico aman : “ Ha’a, rasongu. Ya ku rotaagu, *game oki yaa rote. ” ³⁰ Rason ŋuu maade sawa di nam wiktin ta sedindi yaa nece. Do

[†] 13:8 ‘roŋ miya’ : Do darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki ka geme wee roŋ orok subba, ŋa samaan ko. Ya ronji miya, ŋaar-ak, ŋa samaan paka. [‡] 13:15 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10.

wiktin taar-at kat, naaco kaawe dō gay sedindi a ηuu dofe ja ηuur kuuk samaanno, ηuu duuniŋco kaa kaa ho ηuuco diye ako. Kar kat, ηuu sokiŋ *game ηuu leeŋ dō urder. »

Dajil ta busum kaak ηu koliy mutaard

(Maark 4.30-32, Luk 13.18-19)

³¹ Iisa deliico pey dajil rakki aman : « Meennaw ta Buŋdi taar ar busum ka mutaard kaak gem luwtu dō morgoy. ³² Min roŋ okiŋco, ηaar di kapak tak-tak. Kar ya ηa amile ho ηa maade, ηa deetiy tatik pak gamin okiŋco kuuk amila dō jineendi nam ηa giniy ar et kaak diid sa saayiy geriyco dō leeginay. »

Dajil ta gelel

(Luk 13.20-21)

³³ Iisa deliico dajil ta pey aman : « Meennaw ta Buŋdi taar ar *gele taat sood di daatik liyiy dō kurgal kuuk dakina, ta ediiigu, ho ηu uciy gusus. »

Maa di Iisa kaawiy iŋ dele ka dajlal

(Maark 4.33-34)

³⁴ Iisa kaawig kaawin-aŋ okiŋco iŋ dele ka dajlal ho ηa kaawiicog illa iŋ dele ka dajlal di. ³⁵ Ansii ko, ta kuuniytu iŋ kaaw taat nabiŋce kaawtu awalle aman : « Naa pile bir iŋ dele ka dajlal.

Naa imile baaco ta gamin kuuk goy cigile min kilgiye ka duniiner. »[§]

Baat ta dajil ta busam kuuk samaanno

³⁶ Hiyya, Iisa rasiig gee ho ηa birtu geero. Maajiray dakiig gasa ho ηu indiig aman : « Baaŋ ja, gaarni baat ta dajil ta busam kuuk samaanno dō morgor-aŋka ? » ³⁷ Iisa telkiico aman : « Ŋaar kaak luw busam kuuk samaan-ak, ηa nun *Roŋ gemor. ³⁸ Morgo-ak, taar ko duniine. Busam kuuk samaane, ηuur gee kuuk dō Meennaw ta Buŋdi. Kar busam kuuk samaanno-ak gay, ηuur gee kuuk ic kaaw ta Seetanner. ³⁹ Adin kaak luw busam kuuk samaanno-ak, ηaar ko Seetanne*. Sede, ηaar ko gaase ka duniiner ho gay sedindi gay, ηuur *dubal ku Buŋdi. ⁴⁰ Uudin taat gay sedindi rotiy gaŋ kaak samaanno ho ηu oriig dō aki, ampa ko, dubal ku Buŋdi asiy gine dō gaase ka duniiner. ⁴¹ Nun Roŋ gemor yaa tabire dūbildu, ηuu atkiŋ min dō Meennuwir gee okiŋco kuuk jookumo iŋ ηuur kuuk isiniig eeŋco a ηuu rasin imaanco. ⁴² Kar ηuu oriŋco dō ak ta matdō. Do wer-ak, gee yaa ale ho ηuu eeyme saanjo. ⁴³ Kar ηuur kuuk goy sellen dō unji ka Buŋdi gay, ηuu irŋe ar pato dō Meennaw ta Tacco Buŋ. Ya ku gin deŋgina, laaŋ deŋginko samaane, kuu cokiye ! »

Dajil ta malle ka cigile

⁴⁴ « *Meennaw ta Buŋdi taar ar malle kaak cigil dō morgor. Gem rakki gaasiiga ho ηa cigiliig pey dō wer-ak di. Gem-ak adiy giniiji gal aale nam ηa baayiy gidiiyŋ gamnay okiŋco ho ηa asiy gidiiyŋ morgo-aka. »

Dajil ta duur ta kaalne

⁴⁵ « Meennaw ta Buŋdi taar ar pey taajiriŋce kaak bariya duur kuuk samaan aale. ⁴⁶ Ya ηa gas taat kaalin aale, ηaa gidiiyŋ gamnay okiŋco ho ηa asiy gidiiyŋ duur-ata. »

Dajil ta ribini

⁴⁷ « Meennaw ta Buŋdi taar ar pey ribin ta yaarko taat gee cabiy ay biyaw ku boosir dō barrer. ⁴⁸ Ya ta miine, gay cabindi daaniit dō bi ka amiydi. Kar ηu goyiy keder, ηu dobiig boos kuuk samaane samaane ηu leeyiig dō gombirkor ho kuuk samaanno gay, ηu oriigu. ⁴⁹ Ansii ko, dō gaase ka duniiner, dubal ku Buŋdi asiy eeriŋ gee kuuk sellen min kuuk jookumo. ⁵⁰ Ŋuur kuuk jookum-ak gay, ηu oriŋco dō ak ta matdō. Do wer-ak ko, gee dakina yaa ale ho ηuu eeyme saanjo. »

Gamin kuuk marbinto iŋ kuuk taay ko

§ 13:35 Wer ka gase kaawor dō Soom 78.2. * 13:39 'Seetanne' : Ŋa gin siŋ ku pey a 'Diyaabul'.

⁵¹ Iisa indiig maajirnay aman : « Has diŋ ku iban baaco ta kaawin-aŋ okiŋco walla ? »
 Ŋuur gay aman : « Hii, ni iban. » ⁵² Ŋaar gay yeepiico pey aman : « Di ya pa-ak, ay gem
 kaak iban *gaanuun ka Buŋdi ho ŋu garkiyig do bi ka *Meennaw ta Buŋdi, ŋa ar mee
 gerdi kaak soka min malley gamin kuuk marbinto iŋ kuuk taay ko. »

Iisa do geeger ka Nazareet
(Maark 6.1-6, Luk 4.16-30)

⁵³ Min Iisa gaastu iŋ dele ka danlay-at, ŋa deettu min do wer-aka. ⁵⁴ Ŋa birtu do geeger
 ka Nazareet do wer kaak ŋa maadtu. Ŋa teestu garkiye gee do gerco ka salaaner. Gee kuuk
 cokiyaaga-ak, okiŋco ajbiyitu tak-tak. Ŋu kaawtu benannico aman : « Ilimji-an, ŋa gasit
 min momo ? Gudurre taat ŋa giniy gamin kuuk ajbay-aŋ, ŋa gasit min momo ? ⁵⁵ Ni iban
 kadar ŋa roŋ ka gay gerkide atiydi. Yaaco-at wal siŋti Mariyam doo ? Siŋtay wal ŋu kuŋ
 Zaak, Yuusup, Simon iŋ Zuud doo ? ⁵⁶ Siŋtay kuuk daad sa goy iŋ ginte. Kar gamnay-aŋ
 gay, ŋa gasig min momo ? » ⁵⁷ Hiyya, pikirrico-at todiico ŋu baltu aamine do Iisa. Kar
 Iisa diyiico aman : « Ay wero, nabiinŋe, ŋu karmiyaag di. Illa do wer kaak ŋu weeyiiga
 ho do adiy ka gerco di, ŋu karmiyigigdo. » ⁵⁸ Do bi ka imaanco taat sood-at ko, Iisa baltu
 gine gamin dakina kuuk ajbay do wer-aka.

14

Muutuy ta Yaaya-Batist
(Maark 6.14-29, Luk 9.7-9)

¹ Do wiktin taar-at, sultan *Herood*, guberneer ka Galile, dortu gee kaawa bi ka Iisa.
² Kar ŋa kaawiico do gay riyoy aman : « Gem-aŋ ŋaar Yaaya-Batist ! Ŋaar nooy min do
 muuti. Paa ko, ŋa gintu gudurre taat ŋa giniy gamin kuuk ajbay. »

³⁻⁴ Do wiktin taat Yaaya goyiy misa iŋ odinay, Herood gay obit Herodiyaad, daaciy
 ta sinji Pilip. Do bi ŋaar-ak ko, Yaaya kaawiji do Herood aman : « *Gaanuun baljiŋ bere
 botol taat kii obin Herodiyaad. » Min Herood dortu pa-ak, ŋa bertu izinne ŋu obiig Yaaya,
 ŋu duuniig iŋ jinziŋre ho ŋu unjiig danaayne. ⁵ Ŋa raka deenji, kar gay ŋa gina kolaw do
 *Yuudinnar asaan gee okiŋco talaag ar ŋa nabiinŋe.

⁶ Ba aaro, yiriy rakki, ŋu iidiya alguw ta Herood. Do wer-ak, romti ta Herodiyaad unjitu
 waare do uŋco ka geemir. Min Herood taliita-ak, ta ajbiyga ⁷ nam ŋa togiltu a ŋaati bere
 ay maan kaak ta inditu di. ⁸ Yaaco gay ŋaamiit a taa indiŋ Herood aman : « Nu raka
 kiidu beriŋ kaay ka Yaaya-Batist annen di do gartar ! » ⁹ Do wer-ak, sultan Herood adiy
 nigtu. Kar min ŋa togil do uŋco ka geemir gay, ŋa bertu izinne a ŋuuti beriŋ maan kaak
 ta inditu. ¹⁰ Paa ko, ŋa ŋaamtu gemo do danaayner, ŋuu dukumiŋ kaay ka Yaaya-Batist.
¹¹ Min ŋu dukumga, ŋa iyiig do gartar ho ŋa beriitig do gemso-ata. Taar gay iciiga ho ta
 iyiitig do yaaco. ¹² Min ŋaar-ak, maajirnay ku Yaaya asiig ic momtey ho ŋu tiisiiga. Kar
 ŋu baawtu miniŋ Iisa do maan kaak kuuniye.

Bere ka teendi do gee alip beey
(Maark 6.30-44, Luk 9.1017, Yaaya 6.1-14)

¹³ Min kabarre-at galiiji do Iisa, ŋa neptu markaba ho ŋa deettu serek min gee. Kar min
 gee kuuk dakin-ak dortu a ŋa amile, ŋu amiltu min do helliniico iŋ asiŋco, ŋuu jarbiy do
 bi ka barrer ho ŋu aadiiga. ¹⁴ Min Iisa paaytu min ka markaba, ŋa gasiig gee kuuk dakin-
 aku. Do wer-ak, ŋa taltu aminduwco ho ŋa teestu cooliŋ ŋuur kuuk radaw.

¹⁵ Wiktin taat pat gale, maajirnay sinjiiji moota ho ŋu kaawiji aman : « Gem kol tacco,
 pat-an deete ho wer sa serek. Kaawco do gee-aŋku a ŋuu totire do hellinniidi, ŋu baayiy
 gidiye tee. » ¹⁶ Iisa gay telkiico aman : « Ha'a, kuuniyaado ta ŋuu deete, kuŋ maaniikon
 di beronŋo tee ! » ¹⁷ Kar ŋuur gay telkiiji aman : « Ni gin mappa beeyi iŋ boos seer di ! »
¹⁸ Ŋaar gay kaawiico aman : « Iyondug anne. » ¹⁹ Min pa-ak, ŋa diyiico do geemir a ŋuu
 goye ka gaŋ ka balan. Min ŋu goye, ŋa sokiig mappa kaak beeyi iŋ boos kuuk seer-aku,

* 14:1 'sultan Herood' : Ŋaar ko ŋu koliy oki 'Herood Antipaas'.

ɲa jaaltu kaay ka samaaner ho ɲa deltu barkin dɔ Bunɗi. Kar ɲa pirsiiɲ mappu ho ɲa beriicog dɔ maajirnar a ɲuu deediɲ dɔ gee-aku. ²⁰ Okinco ɲu teetu, ɲu aaytu. Kar tee kaak dɔk-ak gay, ɲu ɲumiiga nam ɲa miin girdin orok in seera. ²¹ Miday kuuk goy ede-ak yaa nece ar alip beey pa, daadi in koogin gay, ɲu bal osinco.

Jiwi kuuk ka amiydi

(Maark 6.45-52, Yaaya 6.15-21)

²² Min ɲaar-ak, kodok di, Iisa diyiico dɔ maajirnar a ɲuu nepe ka markabar ɲuuji ogire ar barrer. ɲaar gay daktu a ɲaa ɲaamiɲco ja gee-aku. ²³ Min ɲa ɲaamiigu, ɲa coktu ka dambar a ɲaa inde Bunɗ. Wiktin taat pat gale oki, ɲa goy keeji di ka dambar. ²⁴ Markab gay ot ko datik barrer. Us teestu abire dakina ho amay kuuk uca gulɓaɲ-gulɓaɲ-ak sa taɲkilaaga. Us ɲaamiiga nam markabco sinjaado. ²⁵ In datik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi, ɲa ica botol ta maajirnar. ²⁶ Wiktin taat maajirna-ak taliig Iisa jaawa ka amiydi-ak, kolaw unjiico. ɲu kaawtu aman : « Hey yaman kelmo ! » ho in koluwco, ɲu teestu koole. ²⁷ Kar kodok di Iisa diyiico aman : « Oboɲ aditko. ɲa nunun di, dakon ginenno kolaw ! » ²⁸ Piyer ictu kaawo ho ɲa kaawiji aman : « Gem kol *Rabbine, ya ka seener ɲa kinke-ak, beror botol naa jaawe ka amiydi naan gase. » ²⁹ Iisa telkiji aman : « Di ɲaar-ak, asu ! » Ek di Piyer paaytu min ka markabar, ɲa aaniyiig Iisa ho ɲa teestu jaawe ka amiydi. ³⁰ Min Piyer aawiig us abira rad-ak, kolaw unjiiji ho ɲa teestu nooriye dɔ amiydi. ɲa kooltu rada aman : « Rabbine jorkinu ! » ³¹ Kodok di, Iisa ɲaamiiji pise, ɲa obiiga ho ɲa diyiiji aman : « Imaanji goy misa sooda ! Maa di adin gintu seera ? » ³² Min pa-ak, seerco, ɲu coktu ka markabar ho us sa peytu min abirinji. ³³ Kar maajirna kuuk goy ka markabar dersitu dɔ unji ka Iisa ho ɲu diytu aman : « Way, kinke-aɲ Roɲ ka Bunɗi ka seener ! »

Coolle ka geemir dɔ kid ka Zenezareet

(Maark 6.53-56)

³⁴ Min Iisa in maajirnar aaliig barre-ak, ɲu ottu dɔ kid ka Zenezareet. ³⁵ Min gee taliigu, ɲu ibiniig Iisa ho ɲu totiriit kabarey dɔ kid okinji. Ampaa ko, ɲu iyijig geenco okinco kuuk radaw. ³⁶ ɲu marmiliji a ɲaa rasinco ɲuu diire kin bit ka kesuuney-at di. Paa ko, okinco kuuk diirta-at cooltu.

15

Iisa in aadanna ku aginiydi

(Maark 7.1-13)

¹ Ba aaro, daarin min *Pariziyenna in agindaw ku gaanuundi uctu min Zeruzaleem ho ɲu baawiji dɔ Iisa. ɲu indiig aman : ² « Maa di maajirnaɲ karmiygig dɔ aadanna ku aginiydi ? Ya ɲu raka tee, maa di ɲu acgiy dɔ pisinco ar kaak aginiyte diyiite ? » ³ Iisa gay telkiico aman : « Kar kuɲ gay, maa di ku aadiy aadanna ku aginiyko ku maaniikon di ho ku karmiygig dɔ ka Bunɗi-aka ? » ⁴ Bunɗ gay diy aman : « Ber horoomin dɔ yaako in takko. » Pey ɲa kaaw aman : « Waan kaak niga biy in tacco wala in yaaco, tanji-at illa muutu. » ⁵ Kar kuɲ gay garkiya gee a ɲuu kaawe dɔ aginiyco aman : « Maan kaak zer naako bere ka gaayor, taar-at *satkin taat waaliya Bunɗ. » ⁶ Ho ku kaawa kadar ɲaar kaak kaawa ampa-ak, necig ko ɲa gediraado pey ɲaaco bere horoomine in gaayoy-ata. Paa ko, ku poociit kaaw ta Bunɗi ho ku makiit in ta aginiyko ku maaniiko. ⁷ Talon gee kuuk kaawa in binjico di ho ta aditco gay keetiti-anju ! Kaaw taat Bunɗ diytu dɔ bi kanjo, taar ka seener. ɲa kaaw awalle in bi ka nabi Ezaayi aman :

⁸ « Gee ɲuur-aɲ beraadu horoomin in binjico di,
kar aditco gay serek min nunu.

⁹ Abaadin taat ɲu abdiy-in-an, taar uca maalan di,

asaan garaan taat ɲu garkiyy gee sa, geen di imilit min dɔ kayco. »* »

* 15:9 Wer ka gase kaawor dɔ Ezaayi 29.13.

Maan kaak nigaag gemo do unji ka Bunđi
(Maark 7.14-23)

¹⁰ Min njaar-ak, Iisa koliig gee okinco ho nja diyiico aman : « Laan dengekko samaane kuu ibinin baat ta kaaw-anta : ¹¹ maan kaak gem tiyo, njaar nigigdo do unji ka Bunđi. Kaak nigaaga-ak, illa kaaw taat amila min do biy. » ¹² Kar maajirnay baawiji moota ho nu indiig aman : « Ki iban kadar kaawnañ-an nigig aditco ku Pariziyennar walla ? » ¹³ Iisa gay telkiico aman : « Ay et kaak Tanni ka kuwa bal taatinji, nu asa rotinji. ¹⁴ Rason oola Pariziyenna-anjku ! Njuur noolna kuuk daana noolna ! Ya nool kat daana giji noolo, seerco, nuu solle do beendi. » ¹⁵ Piyer ictu kaawo aman : « Gaarnin ja baat ta danlan-anta. » ¹⁶ Iisa newsiico loco aman : « Kun oki kayko dibir ga ? ¹⁷ Ku ibanno ga maan kaak gem tiy-ak unja do adiy ho ba aar gem-ak baay dooye ? ¹⁸ Kar kaaw taat amila min do bi ka gemor, taar min do gelbiney ho taar ko taat niga gemo do unji ka Bunđi. ¹⁹ Asaan min do gelbiney-ak ko amiliy pikirre taat samaanno ta naamiig do dee ka geemir, do kokine ka miday wal daad kara, do baaye kaak munjam, do kokinaw, diye ka kaawor kaak bal botol ho nja nigiy biy in gee. ²⁰ Gamin njuur-an ko kuuk niga gemo do unji ka Bunđi ! Kar gay, tee kaak bal ace ka pisindi ar ka aadinco, njaar nigdo gemo do unji ka Bunđi. »

Ase ka daatik taat Yuudinçado
(Maark 7.24-30)

²¹ Min Iisa gaasiit kaawoy, nja uctu min do wer-aka ho nja deettu do kid ka Tiir in ka Sidon. ²² Tala kar daatik rakki taat Yuudinçado baawiji do Iisa. Caarti min gee ku Kana kuuk do kid-aka. Ta astu marmile do Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, *Rorj ka Dawuud, tal aminduwir ! Romor, aarid obta ho nja taabiyaat ko taabiye ! » ²³ Kar Iisa gay da pillo biy. Maajirnay baawiji moota ho nu kaawiji aman : « Kaawti do daatko-an a taa deete, yampa ta aadiite in koolinti kon di-an gay maman ! » ²⁴ Njaar gay telkitu aman : « Nun, nu naamintu do gee kuuk ar tamgi kuuk rawte do kid ka Israyeel. »

²⁵ Kar daatko-at astu dera do unji ho ta diytu aman : « Gem kol Rabbiney, baanu jorkinu ! » ²⁶ Iisa gay telkiitit aman : « Kuuniyaado nuu icinji tee ka kooginar ho nuu orin do kanir. » ²⁷ Daatko-at kaawiji aman : « Gem kol Rabbiney, kaawon-an ka seener. Kar kan sa, njuur tiya meerin kuuk gaama min do pise ka gemco di. » ²⁸ Kar Iisa telkiitit aman : « Way ! Kanke-an imaanke-an dakina ! Taa kuuniye ar taat ka rakiyo. » Hiyya, do wiktin-at di, romti cooltu.

Coolle ka gee dakina

²⁹ Min njaar-ak, Iisa birtu do bi ka barre ka Galile. Nja coktu ka kooti ho nja goytu. ³⁰ Gee dakina baawiji, nu iyiji gee kuuk radaw : mersina, noolna, gee kuuk zinçico galcodo, dunçuyuuyna, in kuuk gin raduwnay ku pey. Okinco, nu iyig do unji ka Iisa ho nja cooliigu. ³¹ Min gee-ak taliig dunçuyuuyn doraw, kuuk zinçico galcodo coolaw, mersin jaawa tal-tal ho noolin talaw-ak, nu ajbiytu tak-tak. Do wer-ak, nu teestu ozilin Bunj ka Israyeel.

Bere ka teendi do gee alip pood
(Maark 8.1-10)

³² Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay ho nja diyiico aman : « Gee-an, nu tala aminduwco, asaan mena subba nu goy in nun di ho nu ginno maan ka teendi. Nu rakaado naamin aditco aaye, yampa, gudurrico yaa arme botildi. » ³³ Maajirnay indiig aman : « Kalaan ta-anjka, kar gi aaniye momo, gii gase tee kaak yaa necin gee kuuk dakin ta anjku ? » ³⁴ Njaar gay indiig aman : « Ku gin mappa minaw ? » Njuur gay telkiiji aman : « Ni gin mappa peesira in tejilna minaw-minaw pa. » ³⁵ Kar Iisa kaawiico do gee-ak a nuu goye keder. ³⁶ Hiyya, nja sokiig mappa kaak peesir-aka in tejilna-aku. Nja deliiji barkin do Bunđi, nja pirsiiigu ho nja beriicog do maajirnay. Njuur gay deediig do gee-aku. ³⁷ Okinco, nu teetu, nu aaytu. Maajirna sokiig tee kaak dake nam nja miin girdin peesira. ³⁸ Miday kuuk tee gay, njuur alip pood. Daadi in koogin gay, nu bal osinco. ³⁹ Min nu tee, Iisa naamiig kat gee-aku. Kar nja neptu markaba ho nja birtu do kid ka Magadaan.

16

*Inde ka maan ka ajbay**(Maark 8.11-13, Luk 12.54-56)*

¹ Min ñaar-ak, *Pariziyenna in *Sadusiyenna sinjiiji moota do Iisa. Ñu rakiiji dibe. Ñu indiig a ñaaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min do Buñdi. ² Kar ñaar gay telkiico aman : « Ya pat gala zil-zil-zil, ku kaawgiy a wer yaa gine gala asaan pat ta guddinir ginig samaan dindiko. ³ In wer dugus-dugus sabaan cokaw, ku kaawgiy a yiriyta-añ amay yaa ase asaan buñ derde. Ku iban gaare baaco ta gamin kuuk ka samaaner, kar gamin ku gaarindi kuuk kuuniya diñka gay, ku ibanno baaco. ⁴ Gee ku diñka-añ, ñuur jookumo ho ñu newsiji kop do Buñdi. Ñu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ñuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus gaartu-ak di. » Kar ña rasiigu ho ña deettu.

*Gel ta Pariziyennar in ta Sadusiyennar**(Maark 8.14-21)*

⁵ Wiktin taat maajirna aaltu aar barrer, ñu rawte ice mappa. ⁶ Kar Iisa kaawiico aman : « Yaman pakiron ! Goyon godom min *gel ta *Pariziyennar in ta *Sadusiyennar. » ⁷ Min pa-ak, maajirna kaawiy benannico aman : « Ña kaawiite ampa-añ asaan gi bal ice mappa kar di walla ? » ⁸ Iisa ibinit pikirrico ho ña indiig aman : « Talon gee kuuk imaanco sood-añku ! Maa di, ku kaawiy benanniko a gi bal ice mappa ? ⁹ Yoo diñ oki kayko dibir di misa walla ? Ku rawtig ko mappa kaak beey ku deedtu do gee kuuk alip beey-aku ho in girdin minaw kuuk ku soktu-aku ? ¹⁰ Ku rawtig ko pey mappa ka peesira ku deedtu do gee kuuk alip poof ho in girdin minaw ku soktu-aku ? ¹¹ Kar maa di, ku ibingiydo kadar nu kaawgikonno do bi ka mappa wiktin taat nu kaawiiko a kuu goye godom min do gel ta Pariziyennar in ta Sadusiyennar ! » ¹² Min maajirnay dortu pa-ak, ñu ibintu kadar ña bal kaawe a ñuu goye godom min gel ta ñu ginii mappa, illa ñuu goye godom min garaan ta Pariziyennar in ta Sadusiyennar.

*Iisa, ñaar Masi kaak Buñ dobtu**(Maark 8.27-30, Luk 9.18-21)*

¹³ Min pa-ak, Iisa baawtu do kid ka Sezare ka Pilip. Ña indiig maajirnay aman : « Do bi ka nun *Ron gemor-añ, gee kaawa a nu waa ? » ¹⁴ Ñuur gay telkiiji aman : « Daarin kaawa a ki Yaaya-Batist, daarin a ki *Eli ho daarin gay a ki Zeremi wal nabiince ka pey min awalle. » ¹⁵ Iisa gay indiigu aman : « Kar kuñ gay kaawa a nu waa ? » ¹⁶ Simon kaak ñu kolii oki Piyer telkiiji aman : « Kinke *Masi kaak Buñ dobtu, Ron ka Buñdi, Buñ kaak goy mento. » ¹⁷ Iisa telkiiji aman : « Galjin Simon, ronji ka Yaaya. Ña Tanni ka kuwa kat gaarjin seen-anta, yampa ña gemno. ¹⁸ Nun gay kaawaajin aman : “ Kin Piyer* ho do dambi-añ ko, naa piniñ *Eglizdu ho muut sa gediraajido do Egliz-aka. ¹⁹ Naan berin kerilna ku *Meennaw ta Buñdi. Maan kaak kii pociñ keder, kuwan sa ñuu pociñji, ho maan kaak kii ooyin keder, kuwan sa ñuu ooyinji. ” » ²⁰ Hiyya, Iisa karmiig maajirnay a ñuu kaawenno tak-tak do waanna a ñaar ko Masi kaak Buñ dobtu.

*Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy in nooyinji**(Maark 8.31-9.1, Luk 9.22-27)*

²¹ Min yiriy taar-at di, Iisa teestu kaawe warañ do maajirnay aman : « Nun baa Zeruzaleem. Aginay, agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi, ñuun taabiin dakina. Ñuu asiin deendu ho yiriy ta subbin kar gay, naa nooye. » ²² Min pa-ak, Piyer imiliig serpiya ho ña leesiji aman : « *Rabbine, Buñ yaan gooye ! Maan sa asaajinno tak-tak ! » ²³ Kar Iisa koliiig Piyer ho ña kaawiji aman : « Baa annere, Seetan-añka ! Ki todaadu botol. Pikirren taar arro ta Buñdi, taar ar ta geemir di. »

²⁴ Kar Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Ya waan kaak rakaan aadindu, ñaa pooce pey bariye galal ta meenji, ñaa icin etoy ka taabiner ho ñaan aadindu. ²⁵ Asaan waan kaak raka jile goyinji ka meenji, ñaa rawtinji. Kar waan kaak rawtaag goyinji do bi kanto

* 16:18 'Piyer' : In kaaw ta Grek, Piyer-ak a 'dambi'.

gay, ɲaa gase goye kaak taɓ. ²⁶ Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit do pisiɲji ho ɲa rawtig goyiɲji, ɲaar-ak galilti gay maa ? ɲaa bere maa ɲaa gidiye goye ka gaasdo ? ²⁷ Ka seener gay, nun Roɲ gemor naa ase iɲ *darjin ta Tanni ho iɲ dubilji. Do wer ɲaar-ak, naa kappiye do ay gemo do riy taat ɲa gintu. ²⁸ Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-aɲ, daariɲco mataado di, ɲuun talin nun Roɲ gemor asa ar Sultan. »

17

Newse ka zi ka Iisa

(Maark 9.2-13, Luk 9.28-36)

¹ Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak iɲ sinji Yaaya ho ɲa iyiig keeco kuwa ka damba ta bolok. ² Tala kar Iisa, ziy newse. Wiiseeney irɲa pit-pit ar pato ho kesuuney newis portik kar ar ɲirɲe. ³ Ta bite-aɲ di, nabiinna seer bayintu. Nabiinna-ak, ɲuur Muusa iɲ *Eli kat kaawa iɲ Iisa. ⁴ Hiyya Piyer kaawiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-aɲka. Ya ki rakaw niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki do Muusa ho rakki gay do Eli. » ⁵ Min Piyer kaawa misan di, uce irɲaw gootiigu ho min do uc-at amila gaaya taat kaawa aman : « ɲaar-aɲ Roɲdu, nu elgig dakina ho adir miin iɲ galal do bi kanji. Cokiyon kaawoy ! » ⁶ Min maajirna doriit kaaw-at, kolaw obiigu nam ɲu zubik keder. ⁷ Iisa sinjiico moota, ɲa kedkidiigu ho ɲa kaawiico aman : « Ucoɲ, dakoɲ ginenno kolaw ! » ⁸ ɲu jaaltu kayco, kar ɲu bal tale pey waanna, illa Iisa keeji di. ⁹ Wiktin taat ɲu paayiy min ka dambar, Iisa karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakoɲ kaawenno do waanna do maan kaak ku taltu-aɲka nam nun *Roɲ gemor naa nooyeɲ ja min do muuti. »

¹⁰ Kar maajirnay indiig aman : « Maa di agindaw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa asen ja ? » ¹¹ Iisa gay telkiico aman : « Hii, Eli yaa ase, ɲaa leen gamin-aɲ do botilco. ¹² Kar gay, nu kaawaako, Eli ɲaar as ko, kar gee gay bal ibiniɲji. ɲu taabiyig ar taat ɲu raktu. Ansii ko, nun Roɲ gemor oki, ɲu asiin taabiyindu. » ¹³ Paa kat, maajirna ibintu kadar ɲa kaawaaco do bi ka Yaaya-Batist.

Coole ka mic kaak gin punpun

(Maark 9.14-29, Luk 9.37-43a)

¹⁴ Wiktin taat Iisa iɲ maajirnay yeepco do gee kuuk dakin-ak, gem rakki sinjiiji moota ho ɲa dersitu do unji. ¹⁵ Kar ɲa kaawiji aman : « Gem kol *Rabbiney, tal amindaw ta roɲdu. ɲa gin punpun. Ya punpunji ucji aale, ɲa galgiy do aki wal do amiydi. ¹⁶ Nu icyog do maajirnaɲ, kar ɲu bal gedire coolinji. » ¹⁷ Iisa kaawtu aman : « Kuɲ gee ku diɲka-aɲ, ku geenno ho imaanko sa sooda. Dakdu mena mina naa goye iɲ kuɲko ho naako sosinjo pey ? Iyiig ronjin-aɲ anne. » ¹⁸ Min ɲu iyjiiga, ɲa leesiji do aarid kaak iyiji punpun-aka. Hiyya, ɲa amiltu. Ek di mic-ak cooltu. ¹⁹ Min ɲaar-ak, maajirna amiltu keeco ho ɲu indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, maa di ni baltu gedire atkiɲ aarid-aɲka ? » ²⁰ ɲaar gay telkiico aman : « Ku baltu gedire-ak asaan imaankon di sooda. Nu kaawaako ka seener, ya ku gin imaan kapak ar busum ka mutaard, nec kuuti kaawe do damba-an aman : " Janku annere. " Ek di taa janke, maan begiraakonno. ²¹ [Kar gay, aarid ɲaar-aɲ, kuu gedire imilinji-ak, illa iɲ inde ka Buɲdi ho iɲ ice ka sayamner ja.]* »

Deele ka kaaw ta Iisa do bi ka muutuy

(Maark 9.30-32, Luk 9.43b-45)

²² Yiriy rakki, maajirna numtu okiɲco do kidka Galile. Iisa kaawiico aman : « Nun Roɲ gemor, ɲu asaan berindu do pise ka midir. ²³ ɲuun deendu ho yiriy ta subbiɲkar gay, naa nooye. » Min ɲu doriit kaaw-at, ɲu goytu aminda tak-tak.

Miiri ka ger ka Buɲdi

²⁴ Wiktin taat Iisa iɲ maajirnay ottu do geeger ka Kapernayuum, gay obe miirir ka *ger ka Buɲdi baawiji do Piyer ho ɲu indiig aman : « Tatkuwko kappaydo miiri ka ger

* 17:21 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariɲ ku Buɲdi kuuk ɲu siirtu min awalle iɲ kaaw ta Grek.

ka Buṇdi walla ? » ²⁵ Piyer gay telkiiji aman : « Ŋa kappay. » Kar wiktin taat Piyer† unjjiy geero, Iisa ictu kaaw awalle ho ŋa indiig aman : « Simon, kiṅ gay pakira maa do kaaw-anta ? Sultinnay kuuk do duniiner ica miiri ho patanti min do waa ? Min do geenco ku geero wala min do gee ku kara ? » ²⁶ Piyer telkiiji aman : « Min do gee ku kara. » Iisa gay kaawiiji aman : « Di ya pa-ak, koogin ku sultinniidi maan isgigdo. ²⁷ Di iṅ taar-an oki, gi rakaado nige aditco ku gay obe miirir-aṅku. Do saan taar-an ko, kii icin jambaatjin, ki baa do barrer, kii cabe boosi. Boos kaak kii ice awalle-ak di, pilig biy kii gase tamma rakki. Icgā, ŋaar nectej ko kiite kappiye miirte seerte. »

18

Inde kaak a waa tatik paka (Maark 9.33-37, Luk 9.46-48)

¹ Do wiktin taar-at, maajirna sinjiiji moota do Iisa ho ŋu indiig aman : « Do *Meennaw ta Buṇdi, waa tatik paka ? » ² Iisa koltu mico, ŋa iyiig do datikco ³ ho ŋa kaawtu aman : « Ka seener nu kaawaako, ya ku bal jipte goyiṅko ho ku bal gine zinjiko ŋaada ar koogina, ku unjaado tak-tak do Meennaw ta Buṇdi. ⁴ Gem kaak gina ziy kapak ar mic-aṅka, ŋaar-ak di kaak tatik paka do Meennaw ta Buṇdi. ⁵ Gem kaak obig samaane mic ar ŋaar-aṅka do bi kanto, ar ŋa obintu nun meendu. »

Unje ka do zunuubinnar (Maark 9.42-48, Luk 17.1-2)

⁶ Iisa kaawtu pey aman : « Gem kaak unja rakki min eenji kuuk imaanco sooda do zunuubinnar, guna ŋuujii duune tolo do gaayay ho ŋuu accin do barrer. ⁷ Way duniine ! Gamin dakina goy do duniiner kuuk iya gee do zunuubinnar ! Ka seener gay, gamin ŋuur-ak yaa goyen di doo. Kar ŋaar kaak iya eenji do zunuubinnar gay, taabin yaa gale do kaay ! ⁸ Ya pisinjin wal asinjin kat iyaacin do zunuubinnar, dukunga ho acig kara. Gunjin kii unje do goye ka gaasdo iṅ pise rakki wal merso, min kii unje iṅ pisinjin wal iṅ asinjin seer do ak taat matdo. ⁹ Ya odoṅ di iyaacin do zunuubinnar, dimta. Guna kii unje iṅ odoṅ rakki di do goye ka gaasdo, min kii unje iṅ odinan seerco do aki. »

Danjil ta tamga ta rawte (Luk 15.3-7)

¹⁰ « Yaman, min koogin-aṅ, dakoṅ aanenno rakki minnincō. Asaan nu kaawaako, *dubal ku Buṇdi kuuk gooyaag koogin-aṅ goy doo do unji ka Tanni ka kuwa. ¹¹ [Kar nun *Roṅ gemor as jile ŋuur kuuk rawte.]*

¹² « Ku pakira maa ? Ya gem kat gin tamgi miya ho rakki minnincō rawte, ŋaa gine maman ? Ŋaa rasiṅ kuuk dakina ka dambar iṅ gemo, kar ŋa baayiy bariyin ta rawte-ata wal maman ? ¹³ Ka seener nu kaawaako, ya ŋa gasta, ŋaa aaciye. Ho aaciyinji-ak yaa pake aaciye ka ŋuur kuuk dakin bal rawte. ¹⁴ Ansii ko, Takko kaak goy ka samaaner rakiydo yoo rakki min koogin-aṅ yaa rawte. »

Nige ka sinjor

¹⁵ Iisa kaawtu pey aman : « Ya sinjin kat nigjin, baa gasig keejin di ho gaarjiig maan kaak ŋa nigiiji. Ya ŋa cokiycin, ŋaar-ak ki amir iṅ sinjin. ¹⁶ Kar ya ŋa pooce gay, kol gem rakki wala gee seera. Paa kat, kaaw yaa mate iṅ saadonna seer wala subba ar kaak Kitamne kaawiyo.† ¹⁷ Ya ŋa pooc cokiycin saadonna-aku, kaawco do gee ku *Eglizdi. Kar ya ŋa pooc cokiycin gee ku Eglizdi-ak gay, talig ar ŋa gem kaak ibanno Buṅ wal gay obe miirir.

¹⁸ « Ka seener nu kaawaako, maan kaak ku poocig keder, kuwan sa, ŋuu poocinji, ho maan kaak ku ooyig keder, kuwan sa, ŋuu ooyinji.

† 17:25 'Piyer' : Ŋu kolaag oki Simon. * 18:11 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buṇdi kuuk ŋu siirtu min awalle iṅ kaaw ta Grek. † 18:16 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 19.15.

¹⁹ « Nu kaawaako pey, ya seer minninko dee kaawco keder a ɲuu inde maanna min do Tanni ka kuwa, maanna-ak, ɲaaco berinji. ²⁰ Ka seener gay, ay wer kaak gee seer wal subba ɲum inɲ siɲ kunto, nun gay datikco. »

Dajil ta gay riyor kaak pooç saamiye

²¹ Hiyya, Piyeer sinjiiji moota do lisa ho ɲa indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, ya sinɲu kat nigdu, naaji saamiye dees minaw ? Dees peesira walla ? » ²² Iisa gay telkiiji aman : « Ha'a, dees peesirro. Illa orok peesira kat peesira ! ²³ Naako gaare *Meennaw ta Buɲdi taar ar maa. Taar ar Sultan kaak raka ose gurus inɲ gay riyoy. ²⁴ Min ɲa tees ose, ɲu iyiji gay riyor rakki kaak yaaji kappiye tammin ɲoɲoɲo. ²⁵ Kar gay riyor-ak gay bal gedire kappiye daanay. Hiyya Sultan-ak bertu izinne a ɲuu gidiyinco ar berrina : ɲaara, daacy, kooginay inɲ gamnay okinco. ɲa kaawtu pa-ak a ɲaaji kappiyin daanay-ata. ²⁶ Min pa-ak, gem-ak dersitu do unji ho ɲa marmiliji aman : " Gem koltacco, ic subirraw di, naan kappiyinti okintiti ! " ²⁷ Hiyya, tatkuwi-ak taltu aminduwi, ɲa saamiyijit daanay ho ɲa rasiig ɲa deettu. ²⁸ Do deetinji, ɲa ɲaamtu inɲ rakki min eenji kuuk ɲu giniy riy sawa. Gem-ak, ɲa aadaag daan soof pa. ɲa gabgubiiga ho ɲa kaawiji aman : " Yalla kappiyorduut daanar ! " ²⁹ Giji-ak dersitu do unji ho ɲa marmiliji aman : " Gem kol royay, ic subirraw di, naan kappiyinti ! " ³⁰ Kar ka boodaaga-ak gay pooce. ɲa sakkiiyiiga ho ɲu obiig daɲaayne, illa ya ɲa kappiyit ja daanay. ³¹ Min gay riyor taliig maan kaak asji do royco-ak, aditco nigtu tak-tak ho ɲu dakiiji os okintiti do tatkuwco. ³² Min ɲu osiiji, tatkuwco kaawiico a ɲuuji iyin gay riyor-aka. Kar min ɲu iyiiiga, ɲa leesiiji aman : " Talon gay riyor kaak gelbiney samaanno-anka ! Nun kat saamiyjin daanan okintiti asaan ki marmildu. ³³ Nun tal aminduwin. Zer kin sa yaa tale amindaw ta sinjin doo ? " ³⁴ Hiyya, tatkaw-ak dapinɲu aale ho ɲa ɲaamiig gem-ak a ɲuu asirin do riyor nam ɲaa kappiyin daanay okintiti. »

³⁵ Kar lisa kaawtu aman : « Ampaa ko, Tanni kaak goy ka samaaner yaako gine, ya rakki minninko saamaydo do sinji inɲ gelbin rakki. »

19

*Garaan do bi ka totiriikar
(Maark 10.1-12)*

¹ Min lisa gaastu inɲ garaaney, ɲa uctu min kid ka Galile ho ɲa baawtu do kid ka Zuude, aar barre ka Zurdan. ² Gee dakina aadiiga ho ɲa cooliig geeɲco kuuk raɲaw.

³ Kar *Pariziyenna daarin baawiji moota, ɲu rakiy gaase baay. Paa ko, ɲu indiig aman : « *Gaanunte bera botol taat gem yaa totirin daacy do ay maan kaak ta nigtu walla ? » ⁴⁻⁵ Iisa gay telkiico aman : « Kitamne kaaw aman : " Do teesindi, Buɲ kilgiyiig mitko inɲ daatko. " » ^{*} » Kar ɲa kaawtu pey aman : « Do bi ɲaar-ak ko, mitko yaa rasiɲtacco inɲ yaaco, ɲa baayiy ɲume inɲ daacy, ho seerco, ɲuu gine ar gem rakki di do unji ka Buɲdi. Ku garkiyit doo-at kaaw-anta ? ⁶ Ampa-ak, ɲu seerro pey, ɲu ɲum ko ar gem rakki di. Maan kaak Buɲ duunga-ak, gem ipiraagdo ! » ⁷ Pariziyenna indiig aman : « Hadi, maa di Muusa gay bertu botol do gemor taat ɲaa bere maktumne ta totiriikar do daacy ? » ⁸ Iisa gay telkiico aman : « Muusa berko botol taat kuu totirin daditko asaan kayko bombo. Yampa, do teesindi-ak taar paado. ⁹ Nu kaawaako, ya gem totirit daacy ho ɲu bal obin inɲ gemo, kar ɲa obtu ta pey, taar-at daacydo ar ɲa kokina karan di. »

¹⁰ Kar maajirɲay kaawiji aman : « Ya ampa-ak, guna mitik yaa goye bal daatko. » ¹¹ Iisa gay telkiico aman : « Gee okinco gediraado icin kaaw-anta, illa ɲuur kuuk Buɲ berco ja. ¹² Ka seener, gee daarin, min ɲu weeyiig di, botol ta obindi, Buɲ toɲcota. Daarin gay, ɲu ticgu†. Kar daarin gay, maaniico kat ic niyine a ɲu obaado daad do bi ka *Meennaw ta Buɲdi. ɲaar kaak nec icin bilde ɲaar-anka, ɲa icga ! »

* 19:4-5 Wer ka gase kaawor do Zeneez 1.27. † 19:12 'ticgu' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'kircigu'.

Iisa ij koogin kuuk naada
(Maark 10.13-16, Luk 18.15-17)

¹³ Min naar-ak, gee iyiji koogin do Iisa a naaco lee pise ho naaco inde barkin min do Bun̄di. Kar maajir̄nay gay leesiico do gee-aku. ¹⁴ Kar Iisa diyiiico aman : « Rasoŋ koogin-aŋ yaadu ase. Dakoŋco todenno, asaan Meennaw ta Bun̄di, taar do gee kuuk ar koogin-aŋku. » ¹⁵ Hiyya, na leeyiico pisiŋji, kar na deettu min do wer-aka.

Iisa ij gay gamnar
(Maark 10.17-31, Luk 18.18-30)

¹⁶ Min naar-ak, gem rakki baawiji do Iisa ho na indiig aman : « Gem kol tacco, naa gine maa kaak sellen̄ naa gase goye ka gaasdo ? » ¹⁷ Iisa gay telkiji aman : « Maa di ki indiin do bi ka maan kaak sellen̄ ? Illa maan rakki di kaak sellen̄. Ya ki raka goye ka gaasdo, karmiyig *gaanuun ka Bun̄di. » ¹⁸ Gem-ak indiig aman : « Gaanuun ka moo ? » Iisa gay telkiji aman : « Dakoŋ deenno gee, kuŋ miday, dakoŋ kokinenno daad kara ho kuŋ daad oki, dakoŋ kokinenno miday kara, okiŋko, dakoŋ kokinenno gamna ho dakoŋ diyenno kaaw do gemor maalan di. ¹⁹ Beroŋ horoomine do aginiyko ho elguwoŋ eenko ar ziŋka ku maaniiko. » ²⁰ Dubil-ak kaawiji aman : « Gaanuun-aŋ okiŋji nu karmiyga. Di kar naa gine maman pey ? » ²¹ Iisa kaawiji aman : « Ya ki raka gine ziŋ *cawar, baa gidiyig gamnan̄ okiŋco kuuk ki gintu ho berig gurusji do pokirnar, kar kii gase malle kuwa ka samaaner. Min ki gin ko ampa-ak, asu ho aadnu. » ²² Min dubil-ak doriit kaaw-at, na yiimiit wiweeney asaan na gay gamnar.

²³ Iisa kaawiico do maajir̄nay aman : « Ka seener nu kaawaako, unje ka do Meennaw ta Bun̄di, naar rada do gay gamnar ! ²⁴ Nu diyaako pey a lokumo gediraado taa bire min do bee ka ripirrer. Kar do gay gamnar gay, unje do Meennaw ta Bun̄di yaaji gine pey rad paka. » ²⁵ Min maajir̄nay doriig kaaw-at, nu ajbiytu tak-tak ho nu kaawtu aman : « Di ampa-aŋ gay, waa yaa gase jile ? » ²⁶ Kar Iisa gay taliig yalaan ho na diyiiico aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir, do Bun̄di gay, na melen̄ di. »

²⁷ Hiyya, Piyer ictu kaawo, na diyiji aman : « Cokay, ni rasig gamin okiŋco, ni aadiŋciŋ. Nin gay yaa gase maa ? » ²⁸ Iisa diyiiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya kid newis marbinto, nun *Roŋ gemor yaa goye ka seesdu ka *darjiner. Kar kuŋ kuuk orok ij seer aadintu gay, kuu goye do seesna ku sultan, kuu dukume seriine do tamba ta orok ij seer ta gee ku Israyeel. ²⁹ Ya gem kaak rasig geriy, siŋtay, aginiyji, kooginay wala morginay do saan tanto, naa gase dakin pak miya. Ho naa gase pey goye ka gaasdo. ³⁰ Gee dakina kuuk ogir diŋka yaa dake aaro ho dakina kuuk aaro yaa ogire. »

20

Dariil ta mee jineendi ij gay riyoy

¹ Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyon, naako gaare *Meennaw ta Bun̄di taar ar maa. Gin mee jineendi rakki kaak amil bariye gay riyor ij kawtir wer dugus-dugus a nu baa gine riy do jineenji. ² Na gastu gee, nu deetu kaawco a naaco kappiye ar kaak nu kappiygiy eel ta riyor, kar na naamiig do jineenji. ³ Na amiltu pey ij pat parrika ta kawtira ho na gastu gay riyor ku pey do wer ka berel ka helliner. Nu goy maalan di. ⁴ Na kaawiico aman : “ Kuŋko oki, baan ginon̄ riy do jineendu ho naako kappiye maan kaak yaako kuuniye. ” ⁵ Hiyya, nu baawtu. Kar mee jineendi-ak amiltu pey ij yiriyo ho na naamiig pey do jineenji nuur kuuk goy maala-aku. Inj pat subba oki, na gintu pa. ⁶ Ba aaro, na amiltu pey ij pat beey ta maako. Na gastu pey gee goy maalan di do wer ka berel-aka. Na indiig aman : “ Maa di ku eeliy do wer-aŋ di bal riyo ? ” ⁷ Nuur gay telkiji aman : “ Di gem dakinti kollo do riyor-ak gay ! ” Na diyiiico aman : “ Di naar-ak, kuŋko oki baan ginon̄ riy do jineendu. ”

⁸ « Min pat gale, mee jineendi kaawiji do gay kappiye gurusdi aman : “ Kolig gay riyor ho ay gem di, kappiyiy ar kaak nu kappiygiy eel ta riyor. Tees ja ij nuur kuuk as ba aaro,

‡ 19:19 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20, Lebitik 19.18.

kar kii gaase inj kuuk as awalle. ” ⁹ Hiyya, nuur kuuk tees riy inj pat beey ta maako-ak astu, ho ay gem di, na kappiyiiji ar eel ta riyor. ¹⁰ Na kappiyiit do ay gemo nam na ottu do nuur kuuk as awalle. Nuur gay pakira a wal naaco kappiye dakin paka. Kar nuur oki, na kappiyo ar ta eenco di. ¹¹ Min na kappiyiico, aditco nigtu inj mee jineendi ¹² ho nu kaawiji aman : “ Nuur-an kat as ba aaro ho nu gin riy pat rakki di. Nin-an taabiy inj riyo, ni icit pat do kayni nam ni eeltu. Kar kat ki kappiyinti sawa di ! ” ¹³ Kar mee jineendi-ak telkiiji do minnincio rakki aman : “ Gem kol royay, nun tiyaacinno. Gi kaaw ja a naan kappiye tamma rakki do eelon wal maman ? ” ¹⁴ Icig gurusjin ho deettu ! Ya nu raka kappiye do naar kaak as ba aaro ar kaak nu kappiyiijinj locinj, taar-an isgicinno. ¹⁵ Nu gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy inj gurusdu wal nu ginno ? Wala ki giniit hasuudinaw-an asaan nu sellen ? ” » ¹⁶ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Paa ko, gee kuuk aaro yaa ogire ho kuuk ogire yaa dake aaro. »

Kaaw ta subbiŋkar ta Iisa do bi ka muutuy inj nooyinji
(Maark 10.32-34, Luk 18.31-34)

¹⁷ Min naar-ak, Iisa coontu Zeruzaleem. Wiktin taat nu baayiyo, na koliig maajirnay kuuk orok inj seer keeco di ho na kaawiico aman : ¹⁸ « Cokiyon, diŋ gi baa Zeruzaleem. Anner ko, nun *Roŋ gemor, nuun berin do pise ku agindaw ku gay satkiner ho inj agindaw ku gaanuundi, nuu dee kaawco a nuun deendu. ¹⁹ Kar nuun berin pey do gee kuuk Yuudinnado, nuudu samtiye, nuun koocin inj kordingo ho nuun doodin ka etor. Kar yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »

Inde ka atan Zaak inj Yaaya
(Maark 10.35-45)

²⁰ Min naar-ak, daaciy ta Zebede sinjiiji moota do Iisa inj kooginti kuuk seer-aku. Kar ta dersitu do unji asaan ta raka indinj maanna. ²¹ Iisa gay indiit aman : « Ka raka maa ? » Taar gay aman : « Baanor ja, wiktin taat ki asiy teen *Meennuwiŋ, nu raka a kooginar kuuk seer-an, rakki yaa goye do meedan ho rakki gay do nugilan. » ²² Iisa telkiico aman : « Kuŋ bal ibine baay ta maan kaak ku indiy-aka. Kuu gedire seen *kordindi ta taabiner taat naa see-anta walla ? » Nuur gay aman : « Hii, nii gedire. » ²³ Iisa telkiico aman : « Ka seener, kuu ase see min do kordindir ta taabiner-ata. Kar do goye kaak do meedar wala do nugilal gay, nun ginno botol ta naa berinji. Werin nuur-ak, Tanni kat siyiig do nuur kuuk na dobtu. »

²⁴ Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-at, nu dapiniico do sinja kuuk seer-aku. ²⁵ Hiyya, Iisa koliig okinco ho na kaawiico aman : « Ku iban kadar meennay ku duniiner hokumiyaag geenco inj guwaane ho aginduwco goyaaco do kayco. ²⁶ Kar lokon gay, ta ginaado pa. Minninko ya gem kaak raka gine tatkaw, illa naa ginen ja ar gay riyko, ²⁷ ho ya minninko rakki raka ogire, illa naa ginen ja ar berriko. ²⁸ Ansii ko, nun Roŋ gemor, nu bal ase a gee yaadu gine riyo. Nun as a naa gine riy do geemir, naa bere zir do nuur kuuk goy do zunuubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

Coole ka noolin seera
(Maark 10.46-52, Luk 18.35-43)

²⁹ Iisa inj maajirnay amiltu min geeger ka Zeriiko, nu baayiy Zeruzaleem ho gee dakina aadiiga. ³⁰ Do wer-ak, gin noolin seer kuuk goy do bit ka botildi. Nu dortu a Iisa bira min ede ho nu teestu koole rada aman : « Gem kol *Rabbinni, *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwni ! » ³¹ Gee kuuk dakin-ak gay awniico aman : « Ha', bugumon ! » Kar nuur gay jaalaat pey gaayco aman : « Gem kol Rabbinni, Roŋ ka Dawuud, tal aminduwni ! » ³² Iisa peytu, na koliigu ho na indiig aman : « Ku raka naako gine maa ? » ³³ Nuur gay telkiiji aman : « Gem kol Rabbinni, pilniig odinni ! » ³⁴ Iisa taliit aminduwco ho na diiriig odinco. Ek di odinco piltu ho nu teestu aadinji.

21

*Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan**(Maark 11.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)*

¹ Wiktin taat Iisa in maajirnay baawtu moota in Zeruzaleem, nu ottu do koot ka Olibiyennar, moota in hellin rakki taat nu kooliy Betpaze. Do wer-ak, Iisa tabirtu maajirnay seera ² ho na diyiiico aman : « Baan do hellin ta goy unja antare. Ya ku ote, kuu gase durkila duune in roŋti. Ipironta ho iyonduuta in roŋti. ³ Ya waan indaako a maa di ku ipiriit durkil-anta, telkonji aman : “ Na *Rabbin kat rakaata. ” Ek di naako rasiŋko kuudu iyinti. »

⁴ Ta kuuniyutu ampa-an a kaaw taat nabiinŋe kaawtu awalle astu do werti aman :

⁵ « Kaawonŋo do gee kuuk do geeger ka *Siyon aman :

Talon, sultinko asaako,

Na dalulle ho na nep durkila,

ka seener, na nep roŋ ka durkilal. »*

⁶ Maajirna-ak baawtu ho nu gintu ar kaak Iisa kaawiico. ⁷ Nu iyijit durkila in roŋti, nu siddiyiig in kesuunco ho Iisa neptu kuwa. ⁸ Gee dakina deerit kesuunco do botildi. Daarin gay, yiimtu tapar ku atiydi ho nu leeyiig do botildi.† ⁹ Gee kuuk jaawa do unji ho kuuk aadaaga kooliy aman :

« Hozanna, *Roŋ ka Dawuud !

Barkin do naar kaak asa in siŋ ku Rabbine !

Hozanna, ozilinteŋ Burte

kaak goy kuwa ka samaaner ! »‡

¹⁰ Wiktin taat Iisa unji Zeruzaleem, gee ku geegirdi okinŋo gina yik-yik. Nu indiy zinŋkico aman : « Naar-an gay maa gemira ? » ¹¹ Gee kuuk dakin-ak telkitu aman : « Na Iisa, nabiinŋe kaak min geeger ka Nazareet, kid ka Galile. »

*Iisa do ger ka Bunji**(Maark 11.15-19, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22)*

¹² Min pa-ak, Iisa unjitu do *ger ka Bunji ho na teestu atkinŋo okinŋo kuuk suugiya attaku. Na akiliicog taabulnico ku gee kuuk maka gurus ho in seesna ku gee kuuk suugiya ammaamna. ¹³ Na kaawiico aman : « Kitamne kaaw aman : “ Gerir, naar ger ka salaaner. ”§ Kar kuŋ gay ginig ger ka kokiniydi. »

¹⁴ Wiktin taat Iisa goy misa do ger ka Bunji-ak, noolna in mersina asiji ho na cooligu.

¹⁵ Agindaw ku gay satkiner in ku gaanuundi dapintu min nu taliig gamin kuuk ajbay Iisa giniyo, in koogin kuuk koola do ger ka Bunji aman : « Hozanna, barkin do *Roŋ ka Dawuud ! » ¹⁶ Ampaa ko, nu kaawiji do Iisa aman : « Ki cokiyit kaawco-ata ? » Iisa telkiico aman : « Hii, nu cokiyta. Ho do Kitamner nu kaaw aman :

“ Buŋni, ki giniy nam koogin ku naada oki,

oziliika yaa amile min do binŋkico.

Ho nuur kuuk siya misa buw sa yaan ozile. ”*

Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki walla ? » ¹⁷ Min pa-ak, Iisa uctu ho na rasiigu. Na deettu min do geeger ka Zeruzaleem ho na daktu wal Betani.

*Iisa in et ka waado**(Maark 11.12-14, 20-24)*

¹⁸ Min wer waltu, Iisa yeeptu do geeger ka Zeruzaleem ho mey gay diyaaga. ¹⁹ Na taltu et kaak nu kolaag *pigiye do bit ka botildi ho na baawtu do baay. Na kociltu, kar na bal gase yoo roŋo, illa tapar di. Na kaawiji do et-ak aman : « Kinŋe-an wiyaado pey yoo roŋo

* 21:5 Wer ka gase kaawor do Zakariya 9.9. † 21:8 Do aadinco, ya nu raka karmiye gemo, nu deerit kesuunco ho in tapar ku atiydi do botol taat gem-ak aadiyo. ‡ 21:9 Wer ka gase kaawor do Soom 118.25-26. § 21:13 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 56.7. * 21:16 Wer ka gase kaawor do Soom 8.3.

! » Min ɲa kaawtu pa-ak, ta bite-aɲ di et-ak aaytu yarap. ²⁰ Min maajirɲay taliig et aaye-ak, ɲu aɲbiyɲu tak-tak. Kar ɲu indiig Iisa aman : « Maman et-aɲ aaytu kodok ampa ? » ²¹ Iisa gay telkiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya ku gin imaan ho aditko seerro-ak, kuu gedire giniɲ maan kaak nu gintu do et-aɲka ho kaak pak ɲaar-aɲka oki. Kuu gedire kaawe do damba-an aman : “ Ucu, ɓaa gal do barrer ! ” Ek di Buɲ yaa jaɲkinti. ²² Ay maan kaak ku indiy inɲ imaan min do Buɲdi, ɲaako berinɲi. »

Izinne ta Iisa asa min momo ?
(Maark 11.27-33, Luk 20.1-8)

²³ Min ɲaar-ak, Iisa unɲitu do ger ka Buɲdi ho ɲa teestu garkiye gee. Kar agindaw ku gay satkiner inɲ *aginay ku Yuudinnar ɓaawiiɲi ho ɲu indiig aman : « Waa berinɲ botol taat ki giniig gamin-aɲku ? Izinne-an, ki gasit min momo ? » ²⁴ Iisa gay telkiico aman : « Nun oki yaako indinɲko maanna inɲ kaaw rakki di. Ya ku telkidu, naako gaarinɲ waan kaak beraadu botol taat nu giniig gamin-aɲku. ²⁵ Waa ɲaamig Yaaya-Batist a ɲaa *batiziye gee ? ɲa Buɲ wala ɲu geen di ? » Kar agindaw-ak teestu mee le benannico aman : « Kar giiji telkenɲ kat a maa ? Ya gi telkiji a ɲa Buɲ kat ɲaamga, ɲaate indinte pey aman : “ Maa di ku poociit kaawoy ? ” ²⁶ Kar ya gi telkiji aman : “ ɲu geenɲ kat ɲaamga, ” ɲaar-ak, paa gee kuuk dakin-aɲ yaate uce, asaan okinɲo pakira a Yaaya, ɲaar nabiinɲe. » ²⁷ Hiyya, ɲu telkiji do Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ɲaamga. » Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ɲaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-aɲku. »

Danil ta koogin seera

²⁸ Min pa-ak, Iisa kaawiico aman : « Pakironɲ do danil taat naako dele-anta : Gin gem rakki, kooginay seera. ɲa kaawiiɲi do ronɲi kaak aawo aman : “ Yiriyta-aɲ, ki ɓaa gine riy do jineendi. ” ²⁹ Kar ronɲi-ak gay telkiji aman : “ Ha'a, nu ɓaado. ” Kar ba aar gay, ɲa moyiit kaawoy-ata ho ɲa ɓaawtu. ³⁰ Kar tacco kaawiiɲi pey do aaroy a ɲa ɓaa gine riy do jineendi. ɲaar gay telkiji aman : “ Hii baaba, naa ɓaawe ! ” Kar ɲa daktu. » ³¹ Kar Iisa indiig agindaw ku gay satkiner inɲ *aginay ku Yuudinnar-ak aman : « Kaawondu ja, min koogin kuuk seer-aɲ, ka moo ginit riy taat tacco gaariico-ata ? » ɲuur gay telkiji aman : « ɲaar kaak aawo-aka. » Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Ka seener nu kaawaako, gay obe miirir inɲ azbinna yaako ogire do *Meennaw ta Buɲdi. ³² Ka seener gay, Yaaya-Batist asko gaar botol taat samaane ho kuɲ gay bal icin kaawoy. Kar azbinna inɲ gay obe miirir gay icta. Ku taliig inɲ odinko maan kaak ɲa gintu, kar inɲ taar-an oki, ku bal nedimin pikirriko ho ku bal icin kaawoy. »

Danil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo
(Maark 12.1-12, Luk 20.9-19)

³³ Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyonɲ, naako dele danil ta pey. Gin mee jineendi rakki. ɲa taattu atay kuuk ɲu koliy *biɲ do jineen-aka ho ɲa ɲaamiig inɲ kelel†. ɲa siyɲu dukitka taat ɲuu miyɲinɲ ronɲ ku atiydi-aku. Kar ɲa pintu ger bolok a ɲuu coke kuwa ɲuu gooyinɲi. Hiyya, ɲa rasig jineen-ak do gee daarinɲ a ɲuu gooyinɲi ho ɲa deettu marti. ³⁴ Do wiktin taat ronɲ-ak nee, ɲa ɲaamtu gay riyoy do gee kuuk gooyaag jineen-ak a ɲuui berin haginey. ³⁵ Kar gay gooyindi-ak obiig gay riyor-aku. Ka rakki ɲu koociiga, ka seerinɲkar ɲu deeyiiga, kar ka subbinɲkar gay ɲu dawig inɲ dambay, nam ɲaar oki mattu. ³⁶ Kar mee jineendi-ak ɲaamtu gay riyor ku pey, dakin pak kuuk awalle. Kar ɲuur oki, gay gooyindi-ak giniig ar kaak ɲu giniig eenɲo ku awalle. ³⁷ Ba aaro, mee jineendi ɲaamiicog ronɲi. ɲa kaawiy do adiy aman : “ Ronɲu-aɲ, ɲuu karmiyinɲi. ” ³⁸ Kar min gay gooyindi-ak taliig ronɲi ɓaaco-ak, ɲu kaawtu benannico aman : “ Talonɲ, aɲkar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji dake. Asonɲ, daantenga, kar jineen yaate dake lote ! ” ³⁹ Hiyya, do wer-ak, ɲu obiiga, ɲu imiliig kara min do jineendi ho ɲu deeyiiga. »

⁴⁰ Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Ya mee jineendi kat as gay, ɲaa giniɲo maman ? » ⁴¹ ɲuur gay telkiji aman : « ɲuur gee kuuk gelbinco samaanno-aku,

† 21:33 'ɲa ɲaamiig inɲ kelel' : Werin daarinɲ, ɲu kaawa a 'ɲa ɲaamiig inɲ jaaba'.

ɲaa taabiɲin ko taabiye nam ɲaa deenɔ. Kar ɲaa berin jineen-ak do gee ku pey kuuk yaaji berin haginey ya wiktin ta okidinji nece. »

⁴² Iisa gay kaawiico aman : « Do Kitamner, ɲu kaaw aman :

“ ɲa dambi kaak gay pinindi accitu,
ɲaar ko gin dambi kaak taɔ ka gerdi.
Aɲ ko maan kaak Rabbin Buɲ gintu,
Ho ɲa ajbiyinte tak-tak. ” †

Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki walla ? »

⁴³ Iisa kaawiico pey aman : « Do bi ɲaar-ak ko, Buɲ yaa imilin *Meennuwiɲ minninko ho ɲaa berin do gee ku pey kuuk yaa gine maan kaak Buɲ rakiyo. ⁴⁴ [Ay waan kat galji do dambi-aɲka, ɲaa yiime karap-karap, ho ya dambi-aɲ kat galji do gemor gay, ɲaa rigininji dagiygay.] § »

⁴⁵ Min agindaw ku gay satkiner in *Pariziyenna doriig dele ka danɲay-at, ɲu ibintu kadar ɲa ceera loco. ⁴⁶ Min ɲaar-ak, ɲu bariyyiɲ botol taat ɲuu obinji, kar gay, ɲu gina kolaw do odin ku geemir, asaan okinɔ ɲu talaag Iisa ar nabiinɔe.

22

Danɲil ta gee kuuk ɲu kolig do iidiner

(Luk 14.15-24)

¹ Iisa kaawiico pey do geemir in dele ka danɲal aman : ² « Cokiyonɲ, naako gaare *Meennaw ta Buɲdi taar ar maa. Taar ar sultan kaak gin tee do iidin ta obe ka ronji. ³ ɲa ɲaamtu gay riyoy a ɲuu ba kole gee kuuk sinɔ goya do teendi. Kar ɲuur gay pooce. ⁴ Min ɲu pooce, ɲa ɲaamtu gay riyor ku pey a ɲuuco kaawe do gee-aɲ aman : “ Jamaɲɔe*, teendu ɲaar nee ko, nu dapsiyig barkiydu ho malle kaak neere-neere. Gamin okinɔ odinɔ nece. Ason kate do tee ka obindi. ” ⁵ Kar ɲuur kuuk ɲu koliy-ak bal icin kaaw-at do aditɔ. Daarin deet do riyniico, daarin deet do morginɔ ho daarin gay deet do suuginniico. ⁶ Kar daarin gay obiig gay riyor-aku, ɲu koociig ko kooce nam ɲu deeyiigu. ⁷ Hiyya, sultan adiy nigtu. ɲa ɲaamtu askirɲay ɲu deeyiig gay dee geemir-aku, ho geegirɔ sa, ɲu erga. ⁸ Min pa-ak, ɲa kaawiico do gay riyor aman : “ Tee ka iidin ta obindi ɲaar nee ko. Kar gee kuuk sinɔ goy-ak gay bal ture teenji. ⁹ Din amilonɲ do ɲaamiig ta botilniidi ho ay gem kaak kuu ɲaame-ak, kaawonji a ɲaa ase tee. ” ¹⁰ Hiyya, gay riyor amiltu. ɲu numiig gee okinɔ kuuk ɲu gastu, ɲuur kuuk samaane in kuuk samaanno oki. Paa ko, ger kaak ɲuu iidiye-ak miintu in gee. ¹¹ Min sultan unjitu do wer kaak marti goyiy-ak, ɲa taltu gem rakki kaak bal ise kesuun ta iidiner. ¹² Kar ɲa indiig aman : “ Gem kol royay, ki unjitu anne bal kesuun ta iidiner-an gay maman ? ” Gem-ak gay bal pile biy. ¹³ Hiyya, sultan-ak kaawiico do gay riyor aman : “ Gem-aɲ, duunonjiig asinji in pisinji ho accon kara do gondikor. Do wer ka taabiner-ak, ɲaa ale ho ɲaa eeyme saanji. ” ¹⁴ Ampaa di oki, gee dakina, ɲu koliigu, kar kuuk Buɲ dobtu gay, ɲuur sood di. »

Kappiye ka miirir

(Maark 12.13-17, Luk 20.20-26)

¹⁵ Min ɲaar-ak, *Pariziyenna baawtu dee kaawco. ɲuu bariye botol taat ɲuu obinji Iisa in kaawo. ¹⁶ Min kaawco mate, ɲu ɲaamtu maajirinɔ daarin in daarin min ɲuur kuuk aadaag *Herood. † Gee-ak kaawiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ki kaawa seene. Ki garkiya gee in botol ta Buɲdi taat taɔ. Kin isginno in gee kuuk kayɔ jaale ho ki ginno kolaw do geemir. ¹⁷ Hadi kaawnin ja, *gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room, wala gi kappiyaado ? » ¹⁸ Kar Iisa gay ibinit pikirrico

† 21:42 Wer ka gase kaawor do Soom 118.22-23. § 21:44 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buɲdi kuuk ɲu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. * 22:4 'jamaɲɔe' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'jamaangi'. † 22:16 'gee kuuk aadaag Herood' : Gee ɲuur-ak kaawa a gee okinɔ yaa kappiye miiri do gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello kapuune.

taat samaanno. Paa ko, ɲa telkiico aman : « Talonj gee kuuk kaawa inj binjkico di anjku ! Maa di ku dibiidu ? ¹⁹ Gaarondu ja tamma ka kappiye miirir-aka ? » Hiyya, ɲu gaariijig tamma-aka. ²⁰ Kar Iisa indiigu aman : « Kaa inj sinj kuuk siir kuwa-anj gay ku waa ? » ²¹ ɲu telkiiji aman : « Ku Sezaar. » Kar Iisa kaawiico aman : « Di ɲaar-ak, gamin ku Sezaar, beronjiig do Sezaar, ho ku Bunji sa, beronjiig do Bunji. » ²² Min ɲu doriit kaawoy-at, ɲu ajbiyту tak-tak. Kar ɲu rasiiga ho ɲu deettu.

Kaawo do bi ka nooyindi
(Maark 12.18-27, Luk 20.27-40)

²³ Yiriy taar-at di, gee daarinj kuuk ɲu koly *Sadusiyenna baawiji do Iisa. Gee ɲuur-ak kaawa a gee ku mate, ɲuur nooydo. ɲu astu indin Iisa aman : ²⁴ « Gem kol tacco, Muusa siir do Kitamner aman : “ Ya gem ob daatko ho ɲa mat bal mico, sinji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin do sinji kaak mate. ” ²⁵ Cokay, gin sinja peesira do datikni. Ka aawo obtu daatko, kar ɲa mattu bal mico. Ampaa ko, ɲa rasiit murgil-at do sinji kaak aaroy. Sinji-ak obiita. ²⁶ Min ɲa obta, ɲaar sa mattu. Ka subbinjkar obiita. ɲaar oki mattu. Okinco, sinja kuuk peesir-ak obiita ho ɲu siibiyту bal koogina. ²⁷ Min ɲu siibiye, ba aar taar sa menuwti gaastu. ²⁸ Do taar-an, kaawninj ja, do yiriy ta nooyindi, min kuuk peesir-anj, ka moo taa gine daacy ? Asaan okinco-anj midiyti ! » ²⁹ Iisa gay telkiico aman : « Kunjko-anj rawte, asaan ku ibanno kaaw ta Bunji wala gudurrey. ³⁰ Ka seener, do yiriy ta nooyindi, ginno pey obe. Gee yaa goye ar *ɗubal ku Bunji kuuk goy ka samaaner. ³¹ Do bi ka nooyindi, ku bal garkiyin kaaw taat Bunj kaawiiko-anta wal maman ? ɲa kaaw aman : ³² “ Nun Bunj ka Ibraayim, Bunj ka Isaaka ho Bunj ka Yakuub. ” » † Iisa kaawtu pey aman : « ɲa Bunjo ka gee kuuk mate, kar gay, ɲa Bunj ka gee kuuk goy mento. » ³³ Gee okinco kuuk dorit garaaney-at ajbiyту tak-tak.

Gaanuun kaak pakgig okinco
(Maark 12.28-34, Luk 10.25-28)

³⁴ Min ɲu dortu kadar Iisa gedirco do *Sadusiyennar nam ɲu gedarro pey pile binjkico-ak, *Pariziyenna numtu a ɲuui baawe. ³⁵ Min ɲu ote, rakki min agindaw ku gaanuundi ictu kaawo a ɲaaji dibe inj kaawo. ɲa indiig aman : ³⁶ « Gem kol tacco, min gaanuun ka Muusa okinji-anj, ka moo paka ? »

³⁷ Iisa telkiiji aman : « Kii elinj *Rabbin Bunjinj inj gelbin rakki, inj kelmonj okintiti ho inj pikirrenj okintiti. § ³⁸ ɲaar-anj ko gaanuun kaak awalle kaak pakgig okinco. ³⁹ Goy pey ka seerinjkar kaak ar ɲaar-anjka. ɲa diya aman : “ Kii elinj gijinj ar zinj ka meenjinj. ” * ⁴⁰ *Gaanuun ka Muusa okinji inj kaawin kuuk nabiinna kaawtu, okinco num do kuuk seer-anj di. »

Masi inj sultan Dawuud
(Maark 12.35-37, Luk 20.41-44)

⁴¹ Min Pariziyenna goy misa do wer ka numinco-ak, Iisa indiig aman : ⁴² « Ku pakira maa do bi ka Masi ? ɲaa gine ronj ka waa ? » ɲuur gay telkiiji aman : « ɲaa gine ronj ka Dawuud. » ⁴³ Iisa indiig aman : « Ya ta as ampa-anj gay, maa di Ruwwin ta Bunji naamig Dawuud, ɲa koliig a “ Rabbine ” ? Ka seener, Dawuud kaaw awalle aman :

⁴⁴ “ Rabbin Bunj kaawji do Rabbiner aman :

As goy do meedar

nam wiktin taat naaco gedire do adinenj,

ɲuu gine wer ka lee asinjinj. ” †

⁴⁵ Kar ya Dawuud kat kolaag Masi a “ Rabbiner ”, di maman ɲaa gine ronji ? » ⁴⁶ Do wer-ak, waanco rakki sa balji gedire telke yoo maanna. Min yiriy taar-at, ɲu cimtu kayco cat, yoo waan sa indigigdo pey.

‡ 22:32 Wer ka gase kaawor do Ekzood 3.6. § 22:37 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.5. * 22:39 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. † 22:44 Wer ka gase kaawor do Soom 110.1.

23

*Do gaayiyco agindaw ku Yuudinnar**(Maark 12.38-39, Luk 11.43-46, 20.45-46)*

¹ Min naar-ak, Iisa kaawiico do maajirnay inj gee kuuk dakin-ak aman : ² « Agindaw ku gaanuundi inj Pariziyenna, Buñ berco riy a nuu gaare baay ta gaanuun ka Muusa do geemir. ³ Ampa-ak, karmiyon kaawco ho ginonj ay maan kaak nu kaawiiko. Kar gay, dakonj icenno botilco, asaan goyiñco turro inj taat nu gaariy do geemir. ⁴ Nu duun gor oom aale ho nu diyit do geemir. Kar nuur maaniico gay, nu gaaydo gee tak-tak inj icile ka gor-ata. ⁵ Riyco okintit taat nu giniy-at, nu rakiy a gee yaa taliñco di. Gamin kuuk nu duuniy a nu rawtaagdo Buñ, nu ginaag aginda. Ho batik sa, nu isa kuuk gin gamin ciilay-ciilay. ⁶ Ya nu kolig do teendi, nu doba werin kuuk taḅ ho do geray ku salaaner, nu el goye unḅa. ⁷ Nu el a gee yaaco ooye inj karaamine do werin kuuk gee numiyo ho nu el pey a gee yaa kolguwiñ a " *Rabbine ". ⁸ Kar kuñ gay, ya nu kolaako a " Gem kol Rabbiney ", dakonj ooyenno, asaan kuñ okiñko siñta di, ho Rabbinko sa, naar rakki di. ⁹ Do kidar, dakonj kolenno gemo a " Takko ", asaan Takko naar rakki di ho na goy kuwa ka samaaner. ¹⁰ Ya nu kolaako a " Gem kol tatkaw " oki, dakonj ooyenno. Asaan Tatkawko, naar oki rakki di : naar ko Masi. ¹¹ Kaak tatik minninko yaa gine gay riyko. ¹² Kaak jaala kaay datik geemir, Buñ yaa oninji, ho kaak ona kaay gay, Buñ yaa jaalinji.

¹³ « Do gaayiyko, kuñ agindaw ku gaanuundi inj kuñ Pariziyenna. Kuñ kuuk kaawa inj biñkikon di ! Ku todaat botol ta *Meennaw ta Buñdi do geemir. Ka seener, kuñ maaniiko unjaado ho ku rasaado nuur kuuk raka unje.

¹⁴ [« Do gaayiyko, kuñ agindaw ku gaanuundi inj kuñ Pariziyenna. Kuñ kuuk kaawa inj biñkikon di ! Ku sokaacog gamin ku murgilgildi ho pey do salaankon sa, ku osa kaawin dakina a paa kat gee yaako oziliñko. Do bi naar-ak ko, seriin tanjo yaa gine rad paka.]*

¹⁵ « Do gaayiyko, kuñ agindaw ku gaanuundi inj kuñ Pariziyenna. Kuñ kuuk kaawa inj biñkikon di ! Ku aaliig barrinay ho ku jaawiig adiy ka kidar okiñji a kuu gase gem rakki kaak yaa ice abaadinko. Kar naar kaak ic kaawko gay, ku giniig a gem-anj tur ka aki pakgiko.

¹⁶ « Do gaayiyko, kuñ noolna gay daane noolnal-anju ! Ku diya aman : " Ya gem looga inj *ger ka Buñdi, taar-at tiyaado. Kar ya gem looga inj daabne ka ger ka Buñdi gay, taar-at yaa tee. " ¹⁷ Hey, talonj kat oliyay ho noolna-anju ! Kaawondu ja, maa kaak tatik paka : daabne kaak do ger ka Buñdi wala ger ka Buñdi kaak ginaag daabne *cawar ? Na ger ka Buñdi kat paka wal maman ? ¹⁸ Ku kaawiy pey aman : " Ya gem looga inj wer kaak nu giniy *satkin do Buñdi, taar-at tiyaado. Kar ya na looga inj maan kaak nu bertu satkin-ak gay, taar-at kat yaa tee. " ¹⁹ Hey, talonj kat noolna-anju ! Kaawondu ja, maa kaak tatik paka : ta satkin taat nu giniy kat paka wala na wer kaak nu giniy satkine kaak ginaat satkin cawar kat paka. Na wer kaak nu giniy satkin kat paka wala maman ? ²⁰ Ya gem looga inj *wer ka satkiner-aka, na looga inj naara ho inj gamin okiñco kuuk nu leetu kuwa. ²¹ Ya gem looga inj ger ka Buñdi-ak, na looga inj naara ho inj Buñ kaak goy atta. ²² Ya gem looga inj samaane, na looga inj sees ka Buñdi ho inj meenji kaak goyji kuwa.

²³ « Do gaayiyko, kuñ agindaw ku gaanuundi ho inj kuñ Pariziyenna. Kuñ kuuk kaawa inj biñkikon di ! Ku bera zakaane do Buñdi min tapar kuuk do jineendi, nuur kuuk diyaw ho kuuk aawa gala. Ku karmiygig gaanuun inj gamin ar nuur-anju, kar kaawin kuuk taḅ pak gay, ku rasgu : dukume ka seriiner kaak do botiliy, sellinjaw taat do geemir ho inj imaan ta do Buñdi. Zer nuur-anj ko kuuk kuu gine paka, ho nuur kuuk dak gay, dakonj aaninçodo. ²⁴ Kuñ noolna gay daane noolnal-anju ! Ku iban cille† pitpidin min do amiydi, kar sando ku siḅa lokkam !

²⁵ « Do gaayiyko, kuñ agindaw ku gaanuundi ho inj kuñ Pariziyenna. Kuñ kuuk kaawa inj biñkikon di ! Dawkinko inj parkikko, ku acaag arirco samaane. Kar aditco gay, ku

* 23:14 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarinj ku Buñdi kuuk nu siirtu min awalle inj kaaw ta Grek. † 23:24 'cille' : Werin daarinj, nu kaawa a 'miye'.

tooyigido. Ampa-ak, aditko miin inj gamin ku kokinaw ho inj gamin kuuk gelbinko rakiyo.
²⁶ Hey, Pariziyençe kaak nool-anjka ! Tooyit ja adti ka dawkar samaane, paa kat aarti oki yaa gine wayar.

²⁷ « Do gaayiyko, kuñ agindaw ku gaanuundi ho inj kuñ Pariziyenna. Kuñ kuuk kaawa inj binjikon di ! Ku ar maggan kuuk ñu ooyco maan portiko min kara. Ya ki talaag min kara-ak, ñu samaane. Kar atta gay miin inj kaas ku gee kuuk mate ho inj ay gamin kuuk zoode. ²⁸ Kuñko oki, do unco ka geemir, ku gaara zinjiko a ku goy inj botol do unji ka Buñdi. Kar ta aditkoñ gay keetiti ho ta miin inj gamin ku jookumo.

²⁹ « Do gaayiyko, kuñ agindaw ku gaanuundi ho inj kuñ Pariziyenna. Kuñ kuuk kaawa inj binjikon di ! Ku siy maggan aginda do nabiinna ku awalle, ho pey, do ñuur kuuk goy sellen do unji ka Buñdi gay, ku siiriig magginco samaane. ³⁰ Kar ku kaaw aman : " Ya nin kat goy do wiktin taat aginiyni deeyiig nabiinna, ni gediraado dee kaawni inj ñuura nam nii miñe baarco. " ³¹ Ansi-ak, kuñ maaniikoñ di imil bayko a ku kooginco kuuk gee kuuk deeyiig nabiinna ! ³² Di ñaar-ak, riy taat aginiyko teestu-at, gaasonta ! ³³ Kuñ kuuk ar aalin-anju ! Kuñ koogin ku koosinar[‡] ! Kuu gine maman, kuu pake min ak ta ba oole ? ³⁴ Do bi ñaar-anj, cokiyonj, naako ñaame nabiinna, gee kuuk iban kaawna ho agindaw ku gaanuundi kuuk tab. Kuu aadiñ gee-ak geeger inj geeger kuu obinco. Ya ku obgu, daariñ, kuu deenco, daariñ, kuu doodiñ ka atiydi, ho daariñ gay, kuu koocinco do geriyko ku salaaner. ³⁵ Ampa-ak, do gaayiyko, gee okinco kuuk aginiyko miñtu baarco awalle-anju, min Abeel kaak sellen do unji ka Buñdi yoo Zakariya ronj ka Baraaki. Zakariya-ak, ku deeyiig datik taat inj ger ka Buñdi ho inj wer kaak ñu giniy satkine. ³⁶ Ka seener nu kaawaako, muut ta gee okinco-anj yaaco gagire do gee ku dinja ! »

Iisa inj gee ku Zeruzaleem

(Luk 13.34-35)

³⁷ « Tubina, tubina, gee ku Zeruzaleem, kuñko kuuk daggig nabiinna, ho ñuur kuuk Buñ ñaamiiko oki, ku zeergig inj dambay nam ñu matiyo. Dees minaw, nu ictu niyin a naako ñuminjo, kuñ gee ku Zeruzaleem, ar kokir taat gootig ronji inj gezgirti. Kar kuñ gay pooce ! ³⁸ Di ñaar-ak, goyiro inj gerko. ³⁹ Ka seener nu kaawaako, ku talaanno pey tak-tak nam yiriy taat kuu asiy kaawe aman : " Rabbin Buñ yaa barkiyiñ ñaar kaak as inj siñ kuñji ! " § »

24

Dime ka ger ka Buñdi

(Maark 13.1-2, Luk 21.5-6)

¹ Min ñaar-ak, Iisa amiltu min do *ger ka Buñdi. Wiktin taat ña deetiyo, maajirñay baawiji moota ho ñu kaawiji aman : « Gem kol tacco, tal ja samaanaw ta ger ka Buñdi-anjka. » ² Kar Iisa gay telkiico aman : « Hii, ku talaag ger-anjka ? Ka seener nu kaawaako, wiktin yaa ase taat ñaa dime, yoo dambi rakki kaak ñu diytu do giji sa goyaado. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner

(Maark 13.3-13, Luk 21.7-19)

³ Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka Olibiyennar ho ña goytu. Maajirñay baawiji keeco ho ñu indiig aman : « Gem kol tacco, kaawniñ ja, gamin-anj yaa ase kimin ? Ho kaawniñ maan kaak yaani gaare asinjij ho inj gaase ka duniiner. » ⁴ Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakironj, dakonj rasenno zinjiko ñuuko jaginjo. ⁵ Gee dakina yaa ase inj sinju ho ñuu kaawe aman : " Ña nun ko *Masi ! " Ñu asa rawte gee dakina min do botilco ta samaane. ⁶ Moota ho serek ku asa dore gee kaawa do bi ka gartar. Yaman, dakonj barjilenno. Ka seener, gamin-anj yaa asen ja, kar duniin gay gaasaado misa. ⁷ Darre inj darre asa taasine ho sultan inj sultan oki asa taasine. Meya yaa unje do werin daariñ ho kid asa azire. ⁸ Ar kaak daatik aawiy atti ka weendi, gamin okinco-anj sa gaara kadar

‡ 23:33 'koosinar' : Werin daariñ, ñu kolaag a 'koringi'. § 23:39 Wer ka gase kaawor do Soom 118.26.

gaase ka duniiner gaaye. ⁹ Gee kuuk ibanno Burj yaako yiliŋko do saan tanto. Ŋuuko taabiŋko ho ŋuuko deenjo. ¹⁰ Do wiktin taar-at, gee dakina yaa rasin imaanco. Ŋuu isine do benannico ho ŋuu yile oki ziŋkico. ¹¹ Nabiinna dakina kuuk raada yaa bayne ho ŋuu jage gee dakina in raadinco. ¹² Zunuubinna gaaya gaayen di nam gee dakina, eliŋco yaa gine sooda. ¹³ Kar gem kaak obit imaanji bombo nam do muutuy gay, ŋaa gase jile. ¹⁴ Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Burji-at, ŋu asa gaarin do duniin okintiti nam gee ku ay darre yaa dorinti. Kar kat duniin yaa gaaseŋ kate. »

Taabin ta dakina
(Maark 13.14-23, Luk 21.20-24)

¹⁵ « Gem kaak garkiyyaat kaaw-an, ŋaa ibininti ! Ku asa tale gay nigindi kaak Burj yiliyo do ger ka Burji. Maanna-ak, nabi Daniyeel kaaw biy. ¹⁶ Ya ku talga, gee kuuk goy do geeger ka Zuude, illa ŋuu gade do bayco ku dambiniidi. ¹⁷ Waan kaak jammiya kara gediraado unje atta, ŋaa soke gamnay. ¹⁸ Ansii di oki, kaak deet do morgoy sa yeepaado geero, ŋaa icin batkoy. ¹⁹ Radco do daad kuuk in aditco ho kuuk macpi do menaw ŋuur-aku ! ²⁰ Inoŋ Burj, gamin-aŋ yaa asenno do koyin ku elgol kuuk ku gediraado gade kayko ho do yiriy ta eele ka geeror ! ²¹ Ka seener, wiktin taat kuu taliŋ maanna-aka, taabin yaa gine dakina do geemir pak taat gee aawtu min Burj kilgiyiit duniine yoo diŋka. Kar ta deelaado pey tak-tak. ²² Ya Burj kat bal peyin taabin kodok, waan pakaado. Kar gay, ŋa peyit kodok do saan ta gee kuuk ŋa dobtu. ²³ Do mena ŋuur-ak, ya ŋu kaawaako aman : “ Talon, Masi, ŋaar goy anne ! ”, wala aman : “ Ŋaar goy annere ! ”, dakoŋ cokiyiŋcodo. ²⁴ Ka seener, gay raadindi dakina yaa ase : daariŋ yaa kaawe a ŋuur ko Masi ho daariŋ a ŋuur nabiinna. Ŋuu gine gamin dakina kuuk ajbay in kuuk gaara gudurrico a ŋuu jage gee. Ŋuu jage yoo ŋuur kuuk Burj dobtu ya ŋuu gedire. ²⁵ Ha' ! Yaman nun sa mininjoŋko.

²⁶ « Di ŋaar-ak, ya ŋu kaawaako aman : “ Cokiyon, Masi goy do goosiner ! ”, dakoŋ baanno. Wal ya ŋu kaawaako aman : “ Ŋa cigile-ak anne ! ”, dakoŋ cokiyiŋcodo. ²⁷ Ka seener gay, ar burj kaak irnaw cippit min baay yoo gale ka pati, nun *Ron gemor oki, naa ase pa. ²⁸ Cokiyon pey, do ay wer kaak maan mattu-ak di, daamarlin paayiyo. »

Yeepe ka Ron gemor
(Maark 13.24-27, Luk 21.25-28)

²⁹ « Min mena ku taabiner-ak bire, kodok di pat yaa mate, kooy sa ceeraado pey, kaalin yaa solle min kuwa, ho gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire.

³⁰ Kar kat, maan kaak gaara asindu ka nun Ron gemor yaa bayne kuwa. Gee okiŋco kuuk do adiy ka kidar yaa aaye ale. Gee-ak yaan talin nun *Ron gemor asa datik ucar in gudurre ho in *darjin okintiti. ³¹ Perin yaa ale rada, kar naa ŋaame dubildu do adiy ka kidar okiŋji. Dubal-ak yaa ŋumin gee kuuk nu dobtu min do coke ka pati yoo do gale ka pati. »

Dajil ta et kaak ŋu koliy pigiye
(Maark 13.28-31, Luk 21.29-33)

³² « Cokiyon dajil ta *pigiye. Ya ku tala leeginay kat eccaw ho ŋu lee, ku iban ko kadar kabun gaaye. ³³ Ampaa di, kunjo oki, ya ku talaag gamin-aŋ asaw, ibinoŋ kadar nun Ron gemor, nu gaay ko ote. ³⁴ Ka seener nu kaawaako, gee ku diŋka-aŋ mataado di, gamin-aŋ okiŋco yaa ase. ³⁵ Samaane in kida yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaado tak-tak. »

Wiktin taat Ron gemor yaa yeepe
(Maark 13.32-37, Luk 17.26-30, 34-36)

³⁶ « Kar do yiriy ta moo in pat ta moo naa yeepe gay, waan ibinaagdo, wala *dubal ku Burji, wala nun Ronjo. Tatte Burj keeji di iban. ³⁷ Yiriy taat nun Ron gemor, naa yeepe-ak, taa kuuniye ar maan kaak asco do geemir wiktin ta nabi Nowe. ³⁸ Ka seener, min wiktin ta amay kuuk dakina bal teen misa gee, ŋu tiyaw ho ŋu siyaw. Ŋu oba daadi ho gemsico

oki, ɲu beriico miday. ɲu giniy paa di nam yiriy taat Nowe unjitu do markab ka tatiko. ³⁹ Wiktin taat ɲu giniy paa di-ak, amay paaytu ho teeyiig okinco. Do yeepe ka nun Roɲ gemor oki, ta asa gine pa. ⁴⁰ Do wiktin taar-at, ya gee seer gawna do morginco, ka rakki ɲuu icinji ho ka rakki ɲuu rasiɲji. ⁴¹ Ya daad seer eygaw, ta rakki ɲuu icinti ho ta rakki ɲuu rasinti. ⁴² Di ɲaar-ak, goyoɲ mento, asaan ku ibanno yiriy ta moo *Rabbinko yaa yeepe.

⁴³ « Diyoɲ do kayko samaane : ya mee gerdi kat iban wiktin taat kokin yaa ase in aando, ɲaa goye mento ho ɲa rasaagdo ɲaa dobe jolo. ⁴⁴ Do bi ɲaar-ak, kunjo oki, siyoɲ zinjiko, asaan ku ibanno wiktin taat nun Roɲ gemor, naa yeepe. »

Gay riyor kaak sellen in kaak jookumo

(Luk 12.41-48)

⁴⁵ « Ampa-aɲ gay, kuuniyoɲ ar gay riyor kaak sellen ho neenduwo. ɲaar di kaak mee gerdi yaa diyinji a ɲaa tale do kaay ka geriy. Kar ya wiktin nece, ɲaa bere tee do gee kuuk ɲu giniy riy sawa. ⁴⁶ Nu kaawaako, galal do gay riyor kaak do wiktin taat tatkuwi yeepe, ɲaa gasin ɲa ginaat riy-ata. ⁴⁷ Ka seener nu kaawaako, gem-ak, tatkaw yaaji berin gamnay okinco do pisinji. ⁴⁸ Kar gay, ya gay riyor ka jookumo osiig adiy a tatkuwi yeedo kodok, ⁴⁹ kar ɲa teesiy koocin eenji ku riyor, ɲa tiyaw ho ɲa siyaw nam ɲa ibanno ziy. ⁵⁰ Ampa-ak, tatkuwi yaa ase yiriy taat ɲa ergigdo ho wiktin taat ɲa ibingitdo. ⁵¹ Paa kat, tatkaw-ak yaa taabiyoɲ ko taabiye ar ɲu taabiyiig ɲuur kuuk kaawa in binjiko di. Do wer ka taabiner-ak, ɲuu ale ho ɲuu eeyme saanjo. »

25

Danjil ta gemsu ku orok

¹ Iisa kaawtu pey aman : « Do wiktin taar-at, *Meennaw ta Buɲdi yaa kuuniye ar danjil ta gemsu ku orok kuuk sok lampinco, ɲu ɲaa ɲaamin dubil kaak obe. ² Min gemsu-ak, kuuk beey neenduway ho kuuk beey gay oliyay. ³ ɲuur kuuk oliyay-ak sokiig lampinco kar ɲu balco ice zaadin ka sewindi. ⁴ Kar ɲuur kuuk neenduway gay sokiig lampinco ho ɲu iciico pey zaadin do dewniico. ⁵ ɲu yokiig dubile-ak kee. Min ɲa asdo kodok, gemsu-ak teestu gonce nam okinco wey iciigu.

⁶ « In datik aador, ɲu dortu gem koola rada aman : “ Ha’, taloɲ dubil ote ! Amiloɲ ɲaamonja ! ” ⁷ Min gemsu-ak dortu pa-ak, okinco ɲu niintu ho ɲu biyiig lampinco. ⁸ Kuuk oliyay-ak indiig eenco aman : “ Yaman lampinni mataw, beronin ja sood min sewinjo-aka. ” ⁹ Kar kuuk neenduway-ak telkiico aman : “ Ha’a, ɲa necaatenno okinte. Baan, dakoɲ giday. ” ¹⁰ Ek di kuuk oliyay-ak deettu gidiye sewe. Wiktin taat ɲu deete, dubil-ak astu aarco. Kar gemsu kuuk siy ko zinjiko unjitu in ɲaara do wer ka obindi. Min ɲu unje, ɲu dibiriit botol. ¹¹ Kar ba aaro, kuuk oliyay-ak astu kate. ɲu koliy rada aman : “ Gem kol tacco, pilni botol ! ” ¹² Kar dubil-ak telkiico aman : “ Nu kaawaako seene, nu ibingikonno. ” » ¹³ Hiyya, Iisa kaawtu pey aman : « Goyoɲ mento, asaan ku ibanno yiriy wala pat taat naa yeepe. »

Danjil ta gay riyor ku subba

(Luk 19.11-27)

¹⁴ « *Meennaw ta Buɲdi-at yaa kuuniye oki ar gem kaak ɲaa marti. ɲa koliig gay riyor ho ɲa beriicog malley amaanne do pisinco. ¹⁵ Ka rakki, ɲa berji tammin beey ku daabner, ka seerinjar, seer ho ka subbinjar, rakki. Ay gem di ɲa berji uudin ta gudurrey. Min ɲa beriicog gurus-ak, ɲa deettu marti. ¹⁶ Kar gay riyor kaak gas tammin beey-ak, kodok di, ɲa teestu taajire ho ɲa gastu tammin beey min kuwa. ¹⁷ ɲaar kaak gas seer-ak oki gintu pa ho ɲa gastu tammin seer min kuwa. ¹⁸ Kar ɲaar kaak gas tamma rakki-ak gay daktu ecar bee ho ɲa tiisiig gurus ka gemoy-aka.

¹⁹ « Goytu kee, gemco astu min do martuwiy. ɲa koliig gay riyor-aku a ɲaa tale maan kaak ɲu gintu in gurus-aka. ²⁰ Gay riyor kaak gas tammin beey-ak astu ho ɲa gaariijig gurus kaak ɲa gastu min kuwa. Kar ɲa diytu aman : “ Gem kol tacco, aɲ gurus kaak ki

beriidu amaanne ho ka aŋ gay kaak nu gastu min kuwa. ” ²¹ Gemoy-ak oziliig aman : “ Seese, kinke-aŋ gay riyor kaak samaane ho kaak nec naaŋ amniye. Do gamin kuuk sood-aŋ sa, ki gaar ziŋ kadar naaŋ amniye ho diŋ gay naaŋ bere kat kuuk dakina. As aacay iŋ nunu. ” ²² Ŋaar kaak gas tammin seer-ak astu ho ŋa diytu aman : “ Gem koltacco, aŋ gurus kaak ki beriidu amaanne ho ka aŋ gay kaak nu gastu min kuwa. ” ²³ Gemoy-ak oziliig aman : “ Seese, kinke-aŋ gay riyor kaak samaane ho kaak nec naaŋ amniye. Do gamin kuuk sood-aŋ sa, ki gaar ziŋ kadar naaŋ amniye ho diŋ gay naaŋ bere kat kuuk dakina. As aacay iŋ nunu. ” ²⁴ Kar ba aaro, ŋaar kaak gas tamma rakki-ak astu ho ŋa diytu aman : “ Gem koltacco, nu ibingiciŋ kiŋ gem toŋgo. Ki sedaw gamin kuuk ki bal luwiŋco ho ki soka gamin kuuk ki bal suude tiŋgoŋ. ²⁵ Ampaa ko, nu gintu kolaw ho nu dakiig tiis gurusjiŋ. Diŋ gay, ŋaar ko-aŋka, obig maannaŋ. ” ²⁶ Kar gemoy-ak kaawiji aman : “ Kinke-aŋ gem kaak napkiyaado. Ki zegilo ! Ki iban min awalle oki kadar nu seda gamin kuuk nu bal luwiŋco ho nu soka gamin kuuk nu bal suude tiŋgor. ²⁷ Ya ki iban ansi-ak, zer kii leen gurusdu-aŋ do wer ka dumaayner. Ansii kat ya nu yeepe, naa gasiŋ gurusdu wee. ” ²⁸ Kar ŋa kaawtu aman : “ Icoŋ tamma-ak minninye ho beronjiig do ŋaar kaak gin orok-aka. ²⁹ Cokiyonŋ naako kaawe, waan kaak gine, Buŋ yaaji gaaye min kuwa nam ŋaa goye do bidinaw. Kar ŋaar kaak bal gineŋ gay, ka sood kaak ŋa gintu oki, Buŋ yaaji imiliŋji. ³⁰ Kar gay riyor kaak napkaydo gay, atkoŋ kara do gondikor, do wer kaak ŋu alaw ho ŋu eeyma saanŋco. ” »

Seriin ta ba aaro

³¹ « Wiktin taat nun *Roŋ gemor yaa yeepe do *darjiner iŋ dubal okiŋco, nu asiy goye ka seesdu ka sultinnaw. ³² Gee kuuk do adiy ka kidar okiŋco asa ŋume uŋtu. Kar naa eeriŋco ar gay gooyindi eergiy tamgi iŋ awgi. ³³ Kar naa dibiriŋ tamgi do meedar ho awgi gay do ŋugilal. ³⁴ Kar nun kaak sultan, naaco kaawe do kuuk do meedar aman : « Kuŋ kuuk Tanni barkiyiŋko-aŋ, asoŋ ho unjoŋ do Meennaw taat Buŋ siytu loko min kilgiye ka duniiner. ³⁵ Asaan mey deentu ho ku berdu tee. Ibin deentu ho ku berdu see. Nu baawko martaw ho ku obintu samaane. ³⁶ Nu tukinka ho ku berdu kesuune. Nu radaw wala ŋu obintu daŋaayne ho ku dakintu tala. ³⁷ Hiyya, ŋuur kuuk sellen do unji ka Buŋdi-ak yaadu telke aman : “ Gem kol *Rabbine, kimin ni taliŋciŋ mey diyaaciŋ ho ni berijiŋ tee ? Kimin ibin diyaaciŋ ho ni berijiŋ see ? ³⁸ Kimin ki asinti martaw ho ni obiŋciŋ samaane ? Kimin ki tukinka ho ni berijiŋ kesuune ? ³⁹ Kimin ki radtu wala ŋu obiŋciŋ daŋaayne ho ni dakiŋciŋ tala ? ” ⁴⁰ Min pa-ak, nun kaak sultan, naaco telke aman : “ Ka seener nu kaawaako, ya ku ginit riy taar-an do rakki min do siŋtar kuuk siŋco allo tak-tak-aŋ, ar ku ginit lotu. ”

⁴¹ « Kar ba aaro, naaco newse do kuuk do ŋugilal aman : “ Kuŋko-aŋ Buŋ surpiyiŋko, etiroŋ minniner serek. Baaŋ do ak taat ŋu biytu do *Seetanner iŋ dubilji. Ak-at matdo tak-tak. ⁴² Asaan mey deentu ho ku baldu bere tee. Ibin deentu ho ku baldu bere see. ⁴³ Nu baawko martaw ho ku dakintu obdo. Nu tukinka ho ku baldu bere kesuune. Nu radaw wala ŋu obintu daŋaayne ho ku bal baa talindu. ” ⁴⁴ Hiyya, ŋuur kuuk do ŋugilal-ak yaadu telke aman : “ Gem kol Rabbine, kimin ni taliŋciŋ ki meya wala ibino, ki marte wala tukinka, ki radaw wala do daŋaayner ho ni dakiŋciŋ gaaydo ? ” ⁴⁵ Min pa-ak, naaco telke aman : “ Ka seener nu kaawaako, ya ku bal ginin riy taar-an do rakki min do siŋtar kuuk siŋco allo tak-tak-aŋ, ar ku bal ginin lotu. ” ⁴⁶ Gee ŋuur-ak baa goye doo do ak taat matdo ho ŋuur kuuk sellen do unji ka Buŋdi-ak gay yaa gase goye ka gaasdo. »

26

Dee ka kaawor do muut ta lisa (Maark 14.1-2, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)

¹ Min lisa gaasiig kaawin-aŋ okiŋco, ŋa diyiico do maajirnay aman : ² « Ku iban kadar iidin ta *Paak daktit ko mena seer di. Ek di nun *Roŋ gemor, ŋuun berindu do ŋuur kuuk yaan doodin ka etor. »

³ Hiyya, agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar numtu do geriy ka gem rakki sinji *Kayip, na *Mee satkiner ka tatko. ⁴ In deetu kaawco a nuu obin lisa in cigile ho nuu deenji. ⁵ In kaawtu benannico aman : « Gi gediraado obin yiriy ta iidiner, yampa, gee yaa barjile. »

Kockice ka itirdi do kaay ka lisa
(Maark 14.3-9, Yaaya 12.1-8)

⁶ Yiriy rakki, lisa goy do geeger ka Betani do ger ka Simon kaak dukum burdum. ⁷ Wiktin taat na goytu tee, daatik rakki asiig gasa. Do pisinti, ta gin dew ka dambir kaak nu kolaag albaatir. Dewti-ak miin in itir kaak gasdo badam. Ta kockiciiji do kaay ka lisa. ⁸ Min maajirna taliig maanna-ak, aditco nigtu ho nu kaawtu aman : « Maa di ta nigiiig itir-an dur di ? ⁹ Ya gi gidiiyig itir-an, nec gii gase gurus dakina ho gii deedin do pokirnar ! » ¹⁰ Min lisa doriit kaawco-at, na diyiico aman : « Maa di ku taabiit daatko-anta ? Riy taat ta giniidu-an samaane. ¹¹ Ka seener, pokirna, nuur goy doo in kunjo, kar nun gay goyaado in kunjo doo. ¹² Min di in ta kockicdu ko itir, uudin ta neginda nuu unjin zir do maginer. ¹³ Ka seener nu kaawaako, ay wer kaak nuu gaarin Kabarre ta Gala do adiy ka kidar, nuu moye bit ka daatko-anta ho nuu ose do maan kaak ta gintu. »

Isine ka Zuudas do lisa
(Maark 14.10-11, Luk 22.3-6)

¹⁴ Min naar-ak, Zuudas Iskariyoot kaak min paliinna ku lisa ku orok in seer-ak, baawiico do agindaw ku gay satkiner ¹⁵ ho na kaawiico aman : « Ya nu gaarko maman kuu obin lisa-ak, kuudu bere maa ? » Hiyya, nu beriji tammin orok subba ku gurusdi. ¹⁶ Min yiriy taar-at di, na teestu bariye botol taat maman naaco gaarin lisa, nuu obinji.

Iidin ta Paak
(Maark 14.12-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)

¹⁷ Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa ka bal gele*, maajirna sinjiiji moota do lisa ho nu indiig aman : « Ki raka a ni baate gine tee ka Paakdi momo ? » ¹⁸ lisa gay telkiico aman : « Baan do geegirdi do wer ka gem rakki pa ho kaawonji aman : " Tatkaw kaawa a wiktiney gaaye. Na asa iidiye iidin ta Paak do gerin in maajirnay. " » ¹⁹ Hiyya, maajirnay baawtu, nu giniit ar taat lisa kaawiico ho nu giniico tee.

²⁰ Min pat gale, lisa goytu tee in paliinnay kuuk orok in seera. ²¹ Wiktin taat nu tiyo, na diyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. » ²² Min nu doriit kaaw-at, ziniko ooliig koloc. Kar nu teestu indinji rakki rakki aman : « *Rabbine, na nununno doo ? » ²³ lisa gay telkiico aman : « Naar kaak pisinni or do parki-an di, naar-ak di yaadu isine. ²⁴ Nun *Ron gemor asa mate ar taat Kitamne kaawtu do bi kanto. Kar gay, radji do gem kaak isindu ! Gem-ak, ya nu bal weenji sa guna ! » ²⁵ Zuudas kaak isinaaji-ak indiig aman : « Gem kol Rabbiney, na nununno doo ? » lisa gay telkiiji aman : « Kin meenji kaawit ko. »

Tee ka Rabbine
(Maark 14.22-26, Luk 22.14-20, 1 Korentiyeen 11.23-25)

²⁶ Wiktin taat nu goytu tee, lisa ictu mappa, na deliiji barkin do Bunji, na pirsiiiga ho na beriicog do maajirnay. Kar na kaawiico aman : « Oboon ho taan, naar-an zir. » ²⁷ Kar na ictu pey *kordindi, na deliiji barkin do Bunji ho na beriicota. Kar na kaawiico aman : « Saan okinjo, ²⁸ asaan nuur-an baarir. Baar-an duunit *Jamaw ta marbinto taat Bunji asiye obe in gee. Baar-ak yaa mine do bi ka gee dakina a nuu gase saamiye ka zunuubinnico. ²⁹ Nu kaawaako aman : " Nu siyaado pey maam ku *binji nam yiriy taat naa see kuuk marbinto in kunjo do Meennaw ta Tanni. " » ³⁰ Hiyya, nu riytu riyin ku iidiner, kar nu amiltu, nu baayiy coke koot ka Olibiyennar.

* 26:17 'iidin ta mappa ka bal gele' : Ta iidin ta Yuudinnar taat nu koliy oki Paak. Do iidin taar-at, nu moyiy wiktin taat Bunji imiliig aginiyico min darre ta Meser (Ekzood 12.1-27).

Kaawo do bi ka tatire ka Piyer

(Maark 14.27-31, Luk 22.31-34, Yaaya 13.36-38)

³¹ Do wer-ak, Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Inj aando-an di, okinjo, kuun rasindu. Ka seener, Kitamne kaaw aman : " Naa deen gay gooyindi ho tangiy yaa totire. » † ³² Kar Iisa kaawtu pey aman : « Wiktin taat nu nooy min do muuti gay, naako ogire do kid ka Galile. » ³³ Piyer gay kaawiji aman : « Ya okinjo-an rasincinj oki, nun gay rasaacinno tuk. » ³⁴ Iisa gay telkiji aman : « Cokay, naan kaawe seene, do aando-anta, kokir boogaado di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » ³⁵ Piyer gay telkiji aman : « Ya nu mata inj kinje oki, nu tatiraado a nu ibingicinno. » Kar maajirna okinjo kaawtu paa di.

Inde ka Bunji Jetsemaane

(Maark 14.32-42, Luk 22.39-46)

³⁶ Hiyya, Iisa inj maajirnay ottu do wer kaak nu kolaag Jetsemaane ho na kaawiico aman : « Goyon anne, nun baa inde Bunj annere. » ³⁷ Min na baayiyo, na iciig Piyer inj koogin ku Zebede kuuk seera : Yaaya inj Zaak. Do wer-ak, kelmoy amiltu ho ziy sa oolga. ³⁸ Kar na kaawiico aman : « Kelmol tiyaan but-but ar naa mate. Kun goyon anne ho goyon mento inj nunu. » ³⁹ Na sinjitu unda sood, na dersitu ho na noodig unji keder, kar na teestu inde Bunj aman : « Baaba, ya an kat niyinen, etirit taabin-an minniner. Yampa, taa ginenna ar taat nun rakiyo, illa taat kin rakiyo. » ⁴⁰ Min naar-ak, na yeepiico do maajirnay kuuk subba. Kar na gasig nu weyaw. Na kaawiji do Piyer aman : « Ku bal gedire goye mento sood inj nunu ? » ⁴¹ Goyon mento ho indiguwon Bunj kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako. Gelbin ka gemor, naar gin niyin taat naa gine taat samaane, kar ziy gay gedarro. » ⁴² Ka seerinkar, na deettu pey inde Bunj aman : « Baaba, ya taabin-an kat etiraado minniner illa naa seenti ja, naar-ak niyin tanjin di paka ! » ⁴³ Kar na yeptu pey do maajirnay ho na gasiig nu weyaw nam nu gedarro piliin odinco. ⁴⁴ Min naar-ak, na rasiigu ho na deettu pey inde Bunj ka subbinakar. Na deeliig kaawin nuur-ak di. ⁴⁵ Min na inde Bunj, na yeptu do maajirnay ho na diyiico aman : « Ku weyaw ho ku darma misa ? Way, dij wiktinti nec kate. Nun *Ronj gemor, nuun berindu do pise ku gay zunuubinnar. » ⁴⁶ Talon, gem kaak isindu-an asa ko eka ! Ucon, naamintenga ! »

Obinji ka Iisa

(Maark 14.43-50, Luk 22.47-53, Yaaya 18.3-12)

⁴⁷ Min Iisa kaawa misan di, Zuudas min paliinna kuuk orok inj seer astu inj gee dakina. Min gee-ak, daarin gin *seepinpan ho daarin gay gin donkilay. Agindaw ku gay satkiner inj *aginay ku Yuudinnar kat naamgu. ⁴⁸ Zuudas gaarco botol taat maman nuu obin Iisa. Na kaawiico aman : « Naar kaak naa baamiye, naaji gine cuud, na naar ko ku rakiyo. Obonja ! » ⁴⁹ Min nu ottu do wer-aka, Zuudas sinjiiji moota do Iisa ho na ooyiji aman : « Seek, gem kol Rabbiney ! » Kar na baamiyiiga ho na giniiji cuud. ⁵⁰ Iisa gay telkiji aman : « Ab roya, maan kaak iyincinj-an, ginga ! » Hiyya, gee-ak baawiji moota ho nu obiiga. ⁵¹ Ek di rakki min maajirnay ku Iisa ceptu *seepiney, na asidiig gay riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho na dukumijit dengey. ⁵² Kar Iisa kaawiji aman : « Unjig seepinen-an do caapoy, asaan okinjo kuuk jaawa inj seepinpan-ak, nuu deenco inj seepinpan. » ⁵³ Ya do tanjin, ki pakira a nu gediraado indin Tanni yaadu male walla ? Ya nu indiga, kodok di naadu naame dubal dakin dakina ‡. ⁵⁴ Kar ya nu gina ampa-ak gay, maman taat nu siirtu awalle do Kitamner yaa ase do werti ? Asaan Kitamne kaaw a taa kuuniye ansi. »

⁵⁵ Min naar-ak, Iisa newsiico do gee-ak aman : « Kun kawta, nu goy inj kunjo do *ger ka Bunji. Maa di ku obginno annere ? Ku astu inj seepinpan ho inj donkilay a kuun obindu.

† 26:31 Wer ka gase kaawor do Zakariya 13.7. ‡ 26:53 'dubal dakin dakina' : Iisa kaawa do bi ka orok inj seer 'leziyon'. Leziyon rakki, askirinti yaa gine maan ka alip subba (3000) wal alip bijigi (6000) pa.

Wala nu kokino ? ⁵⁶ Kar gay, ta kuuniytu ampa-ak a kaaw taat nabiinna siirtu awalle do Kitamner yaa ase do werti. » Min njaar-ak, maajirnay okinco gadtu, nu rasiiga.

Iisa do unco ka agindaw ku gay satkiner

(Maark 14.53-65, Luk 22.54-55, 63-71, Yaaya 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Gee kuuk obig Iisa-ak iyiig do ger ka *Kayip, *mee satkiner ka tatko. Do wer-ak ko, agindaw ku gaanuundi in *aginay ku Yuudinnar numtu. ⁵⁸ Piyer gay aadaag min serek nam nu ottu do ger ka mee satkiner-aka. Kar na unjitu do wer ka berel ka gerdi-aka ho na goytu in askirna. Na raka tale maman nuu deen kaawco. ⁵⁹ Sando, agindaw ku gay satkiner in agindaw ku Yuudinnar bariya botol taat nuuji diye kaaw do Iisa nuu deenji. Ya kaaw-at do wertido oki, do tanco-at, ta ginaado maanna. ⁶⁰ Gee dakina uctu, nu diyiji kaaw ta raadiner, kar in taar-at oki, nu balji gase oorne. Ba aaro, gee seer uctu ho nu kaawtu aman : ⁶¹ « Gem-an kaawa a naa dimin ger ka Bunji-anja, kar do menaw subba di, naa pini do weriy. » ⁶² Hiyya, mee satkiner-ak uctu ho na kaawiji do Iisa aman : « Kin telkaacodo ga ? Gee-an kaawa do bi kanjin doo ? » ⁶³ Kar Iisa gay buguma di. Kar mee satkiner-ak togiliji aman : « In Bunj kaak goy mento-anja, kaawnin ja, kin ko *Masi, Ronj ka Bunji walla ? » ⁶⁴ Iisa gay telkiji aman : « Kin meenjin kaawit ko. Kar gay, nu kaawaako, dak mena sood di[§], nun *Ronj gemor, kuun talin nu goy do meeday ta Bunj kaak gin gudurre okintiti, ho kuun talin pey wiktin taat naa ase min ka samaaner in uca. » ⁶⁵ Min mee satkiner dortu pa-ak, na eeriit kesuuney* ho na diytu aman : « Na niga biy in Bunj ! Wala gi raka pey saadine ! Ku doraaga, na geema ziy in Bunj ! ⁶⁶ Ya loko-ak, gee gininji maman ? » Nu telkiji aman : « Taar-an nec ko iye muutuy. » ⁶⁷ Do wer-ak, nu piciji ulna do wijeeney, nu koociiga, ho daarin gay baasiiga ⁶⁸ ho nu kaawiji aman : « Hey Masi-anja, ya kin kat nabiinca-ak, kaawni ja waa kaak menncin[†] ? »

Tatire ka Piyer do bi ka Iisa

(Maark 14.66-72, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Do wiktin taar-at, Piyer gay goy kara do wer ka berel-aka. Kar gay riyor rakki baawiji moota ho ta kaawiji aman : « Kinke oki goy in Iisa, gem kaak min Galile ! » ⁷⁰ Kar Piyer gay tatiriig Iisa do unco ka geemir ho na diytu aman : « Nu ibanno taat ka rakiy kaawe. » ⁷¹ Kar wiktin taat na raka nere min do wer-aka, gay riyor taat pey taliiga ho ta diyico do gee kuuk goy ede-ak aman : « Talon, gem-an oki in Iisa kaak min Nazareet. » ⁷² Ka seerinkar, Piyer tatirtu pey ho na togiltu aman : « In Bunj, nu ibingigdo gem-anja tara ! »

⁷³ Jammiy sooda, gee kuuk goy ede-ak baawiji do Piyer ho nu kaawiji aman : « Ka seener, kinke sa min nuura ! Ni ibinaacin min do kaawon-an di. » ⁷⁴ Min njaar-ak, na togiltu pey aman : « In Bunj-anja, nu diykon doo a nu ibingigdo gem-anja ! Ya nu raada sa, Bunj, naan surpiyindu. » Min na kaawtu pa-ak di, kokir boogtu. ⁷⁵ Ek di Piyer moyiit kaaw taat Iisa kaawiji aman : « Awal ta kokir yaa booge, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » Hiyya na amiltu kara ho na zugii ale.

27

Iisa wer ka Pilaat

(Maark 15.1, Luk 23.1-2, Yaaya 18.28-32)

¹ In kawtir wer dugus-dugus, agindaw ku gay satkiner okinco in *aginay ku Yuudinnar deetu kaawco a nuu deen Iisa. ² Do wer-ak, nu duuniiga, nu iyiiga ho nu berijig do Pilaat kaak gee ku Room diyiiig guberneer do wer-aka.

Muut ta Zuudas

(Akt 1.18-19)

§ 26:64 'dak mena sood di' : In kaaw ta Grek, nu kaawa 'min dinja'. Kar gay, wiktin ta nu kaawiy ampa-ak, nu raka kaawe a maanna-an yaa ase kodok-kodok di. * 26:65 'na eeriit kesuuney' : Do aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige. † 26:68 'menncin' : Werin daarin, nu kaawa a 'doosinci'.

³ Min Zuudas kaak isinji do Iisa taltu kadar nu raka deen Iisa-ak, ginji rada. Hiyya, na baawiico do agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar a naaco yeepin tammin kuuk orok subba-aku. ⁴ Min na gasiigu, na diyco aman : « Nun di bir gallo asaan nu isinji do gem-an njuu deen maalan di ! » Nuur gay telkiiji aman : « Ginir ! Nin isgininno, taan gagire do gaayan ! » ⁵ Min Zuudas doriit kaaw-at, na dawiig gurus-ak do *ger ka Bunđi ho na deettu zikide ziy. ⁶ Kar agindaw ku gay satkiner ipiniig gurus-aka ho nu diytu aman : « *Gaanuunte berro botol taat gii numin gurus-an in kaak gi dummiyyi do ger ka Bunđi, asaan na gurus ka kayar. » ⁷ Hiyya, nu deetu kaawco, nu iciig gurus-aka ho nu daktu giday morgo ka gem kaak pina gamin in golho. Nu gidiyiig morgo-ak a naa gine wer kaak njuu tiisguwe awraatinna. ⁸ Do saan taar-at ko, yoo yiriyta nu koliig morgo-ak aman : « Morig ka baarir. » ⁹ Ansii ko, kaaw taat nabi Zeremi kaawtu awalle astu do werti aman : « Nu ic tammin orok subba ku gurusdi. Gee ku Israyeel talaag gurus-an nec ko in kayay. ¹⁰ Kar in gurus-ak, nu gidiytu morgo ka gem kaak pina gamin in golho ar taat *Rabbin Bun kaawiidu. »*

Iisa do unji ka Pilaat

(Maark 15.2-15, Luk 23.3-25, Yaaya 18.33-19.16)

¹¹ Min nu beriig Iisa do guberneer Pilaat, Pilaat indiig aman : « Kin ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kin meenjin kaawit ko. » ¹² Agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar diyiji kaawna, kar Iisa gay bugum mayaas. ¹³ Kar Pilaat kaawiji aman : « Ki doraag doo di gee-an diyijin kaawin-an ku ? » ¹⁴ Naar gay balji telke maanna nam guberneer din sa abiy tak-tak.

¹⁵ Ay iidin ta *Paakdi, guberneer Pilaat imilgiy gem rakki min dajaayne, naar kaak gee inditu. ¹⁶ Do wiktin taar-at, gin gay dajaayner rakki sinji alaw, nu kolaag Iisa Barabaas. ¹⁷ Pilaat indiig gee kuuk num dakin-ak aman : « Naako pike waa min do dajaayner ? Iisa Barabaas wala Iisa kaak nu koliy Masi ? » ¹⁸ Pilaat ibina tam kadar min hasuudinaw di, agindaw-ak iyijig Iisa. ¹⁹ Do wiktin taat Pilaat goy misa do sees ka seriiner, daaciy naamiiji kaawo aman : « Yaman cim kaan min kaawin ku gem-an ka. Na bal nige maanna. Maako-an nu bal weye min sooniika do bi kanji. »

²⁰ Do wer-ak, agindaw ku gay satkiner in aginay ku Yuudinnar isinaag gee ku dakin-ak, nuu indin Pilaat a naaco pikin Barabaas, kar Iisa gay nuu deenji. ²¹ Ampaa ko, wiktin taat guberneer Pilaat indiig pey gee-ak aman : « Min kuuk seer-an, ka moo ku rakiy naako pike ? » Nuur gay telkiiji aman : « Barabaas ! » ²² Pilaat indiigu pey aman : « Kar Iisa kaak nu koliy Masi gay, naa giniin maman ? » Okinco, nu telkiiji aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ²³ Na indiigu pey aman : « Kar na nig maa di ? » Nuur gay koola koolen di aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ²⁴ Min Pilaat taltu kadar na gediraacodo ho kaawco bira maan ka pey-ak, na ictu amay ho na aciig pisinji do unco ka geemir. Kar na diytu aman : « Di naar-ak giniro, nun maan isginno in muut ta gem-an ka ! » ²⁵ Gee okinco telkiiji aman : « Ya an di kaawon-ak, baariy nu gagirni do gay'yni yoo do kooginni ! » ²⁶ Hiyya, Pilaat pikiicog Barabaas. Kar Iisa gay, na diyiico a nuu koocin in kordingo. Min nu koocga, na beriicog do askirnar a nuu doodin ka etor.

Ajimiika ta askirnar do Iisa

(Maark 15.16-20, Yaaya 19.2-3)

²⁷ Min naar-ak, askirnar ku Pilaat iyig Iisa do geriy ka guberneer. Askirnar okinco numtu do wer-aka, Iisa gay datikco. ²⁸ Do wer-ak, nu cimijiit kesuuney ho nu isiji batik ta dindik bun ar ta sultinniidi. ²⁹ Kar nu siyiji jakumne ta jamiidi ho nu isiji ar jakumne ta sultinniidi. Min nu isjiigu, nu beriiji eto do pisinji ka meeda ar ka sultan icgiyo. Kar nu dersiy do unji ho nu ajimiyyi aman : « Gem kol sultan ka *Yuudinnar, ooyaajin ! » ³⁰ Kar do wer-ak, nu piciji ulna ho nu iciig etoy-aka, nu menniig do kaay. ³¹ Min nu ajimiyig ko ajimiye, nu cimijiit batko-ata, kar nu isijit tanji, nu baay doodin ka etor.

* 27:10 Wer ka gase kaawor do Zakariya 11.12-13 in Zeremi 32.6-15.

Doodé ka Iisa ka etor

(Maark 15.21-32, Luk 23.26-43, Yaaya 19.17-27)

³² Min ɲu amiliy min do geegirdi, ɲu ɲaamtu in gem rakki pa sinji Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen†. Askirna asiriig a ɲa iciɲ etoy ka Iisa. ³³ ɲu ottu wer rakki ɲu kolaag Golgota. Pa-ak diya aman : « Dawik ta kaar. » ³⁴ Do wer-ak, ɲu beriji do Iisa maam kuuk amse in maan kaak yuutu. Min ɲa aawiig di, ɲa pooctu seɲco. ³⁵ Hiyya, ɲu doodiig ka etor. Min ɲu doodga, ɲu deediit kesuuney werin dakina ho ay gem di iciy taat galji. ³⁶ Ba aaro, askirna-ak goytu ede ɲuu gooyinji. ³⁷ Kar do et ka Iisa gay, ɲu dood maan kuwa do kaay. Do maanna-ak, ɲu siir maan kaak iy obinji aman : « ɲaar-aɲ ko Iisa, sultan ka Yuudinnar. » ³⁸ Gin kokinay seera oki ɲu doodgu do serpay ka atiydi, rakki do meeday ho rakki gay do ɲugilay.

³⁹ Gee kuuk bira min ede-ak sekiyiy kayco ho ɲu wariig Iisa aman : ⁴⁰ « Kiɲ kaak rak dimin ger ka Buɲdi ho in menaw subba di kii pine ka pey, ya kiɲ kat Roɲ ka Buɲdi-ak, jil kat doo zin ka meenjin ho paay min ka etor ! » ⁴¹ Yoo agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi, in *aginay ku Yuudinnar sa samtiyaaji aman : ⁴² « ɲa jil gee ku pey, kar diɲ gay, ɲa gedarro jile ziy ka meenji ! Sultan ka Israyeel kat ampa ? Paay diɲ di min ka etor, kar niin aamine. ⁴³ ɲa diyiiit kaay in Buɲ ho ɲa kaawiy a ɲa Roɲ ka Buɲdi. Di ya Buɲ elgiga-ak, diɲ ɲa jilga kate ! »‡ ⁴⁴ Yoo kokinay kuuk ɲu doodtu ka atiydi in ɲaara oki, waraag pa.

Muut ta Iisa

(Maark 15.33-41, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)

⁴⁵ Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer astu gondiko do kid okinji nam pat subba ta maako. ⁴⁶ Do wiktin taar-at, Iisa kooltu rada aman : « Eli, Eli, lema sabaktani ? » Ansi-ak aman : « Buɲdu, Buɲdu, maa di ki poociinu ? »§ ⁴⁷ Gee daarin kuuk goy moot-ak dorga ho ɲu diytu aman : « Cokiyon ja, ɲa kolaag *Eli ! » ⁴⁸ Do wer-ak, rakki minnincó gadtu ɲa ictu bit ka jardor, ɲa duuniit do bi ka etor ho ɲa coopiig do maam kuuk tooro. Kar ɲa berijig do Iisa a ɲaa coode. ⁴⁹ Daarin gay kaawiy aman : « Eron ja, gii tale ya Eli kat asa jilinji. » ⁵⁰ Ba aar, Iisa kooltu pey rada kar ɲa mattu. ⁵¹ Min ɲa mattu, zimilla kuuk bigira* ɲu caaltu atta do ger ka Buɲdi eertu min datko min kuwa yoo kefer. Do wer-ak, kid sa azirtu ho dambinay sa doostu. ⁵² Maggan pile ho min gee kuuk sellen do unji ka Buɲdi ho mate, dakina nooye. ⁵³ Gee-ak amiltu min do magginco ho min Iisa nooytu, ɲu baawtu Zeruzaleem, geeger kaak *cawar, ho gee dakina taliigu. ⁵⁴ Min ɲa mattu, tatkaw ka askirin ku Room in geenji kuuk gooyaag Iisa taliig kid azire in ay maan kaak kuuniy-ak, kolaw obiig tak-tak ho ɲu kaawtu aman : « Way, gem-aɲ Roɲ ka Buɲdi ka seener ! » ⁵⁵ Do wer-ak, goy oki daad dakina kuuk aadig Iisa min kid ka Galile ho ɲu taliy kaaci. ɲu taliy min serek. ⁵⁶ Minnincó goy Mariyam ta Magdala, Mariyam atan Zaak in Yuusup, ho in atan koogin ku Zebede.

Unje ka Iisa do maginer

(Maark 15.42-47, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)

⁵⁷ In pat ta maako, gin gem rakki ɲu kolaag Yuusup min geeger ka Arimate. ɲa gay gamnar ho ɲaar oki min maajirna ku Iisa. ⁵⁸ Gem-ak dakiig gas Pilaat ho ɲa indiig momtey ka Iisa. Hiyya, Pilaat beriico izinne do askirnar a ɲuui berinji. ⁵⁹ Min ɲaar-ak, ɲa dakiig paaya ho ɲa maliyig in batik marbinto. ⁶⁰ Kar ɲa iciiga ho ɲa unjiig do magin ta meenji taat ɲu dooditu ka dambar. Magin-at, yoo momte rakki oki, ɲu baltit unje. Min pa-ak, ɲa tunkiltu dambi tatik, ɲa dibiriit magin-ata, kar ɲa deettu. ⁶¹ Wiktin taar-at, Mariyam ta Magdala in gaati Mariyam goy kefer aaniy magine.

Gooye ka maginer

† 27:32 'Sireen' : ɲa kid ka gee ku pondiko kaak goy in munsakne. ‡ 27:43 Wer ka gase kaawor do Soom 22.9. § 27:46 Wer ka gase kaawor do Soom 22.2. * 27:51 'bigira' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'bakar'.

⁶² Ka kawtinti, inj y'iriy ta *sabitdi†, agindaw ku gay satkiner inj *Pariziyenna numtu ho nju baawtu wer ka Pilaat. ⁶³ Min nju ottu, nju diyijji aman : « Inj karaaminen, ni moy kaaw taat gay raadindi-anj kaawtu min nja goy misa inj odinay. Nja kaaw aman : " Inj menaw subba di, naa nooye min do muuti. " ⁶⁴ Baanu, gem kol tatkaw, diyco do askirna a nju gooyin magin-an nam mena subba. Yampa, maajirnay asa kokiniij momtey ho nju diye do geemir aman : " Nja nooye min datik ta gee ku mate. " Kar raade kaak ba aar-anj yaa pakiij ka awalle. » ⁶⁵ Kar Pilaat kaawtu aman : « Paa ko, askirin eku. Baanj inj njuura ho kaawonco a nju gooyin magine ar taat ku rakiyo. » ⁶⁶ Hiyya, nju baawtu do maginer, nju naariij dambi ka do bit-aka, kar nju rasiij askirna-ak yaa gooyinti.

28

Nooye ka Iisa

(Maark 16.1-10, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

¹ Min y'iriy ta *sabit birtu, inj dumaas kawtir kawtira, Mariyam ta Magdala inj gaati Mariyam baawtu talin magine. ² Min nju ottu, aawa kar kid azirtu liijic. *Dubil ka Bunji paaytu min ka samaaner. Nja tunjiliij dambi kaak do bit ka maginer-aka ho nja goyijji kuwa. ³ Dubile-ak, ziy irna ar irne ka bunji ho kesuuney portik kar ar niriij. ⁴ Min askirin kuuk gooyaat magine taliij maanna-ak, kelimco amiltu nam nju aziraw. Nju sollitu keder ar gee ku mate. ⁵ Kar dubil ka Bunji kaawiico do daad-ak aman : « Dakonj ginenna kolaw. Nu iban kadar ku bariya Iisa kaak nju doodtu ka etor-aka. ⁶ Njaar ginno anne, nja nooye ar taat nja kaawiiko. Asonj, talonj, anj ko wer kaak nju diyijja. ⁷ Kar baanj kodok, dakonco kaaw do maajirnay aman : " Iisa njaar nooye ho nja ogirkonj ko do kid ka Galile. Anner kat, ku baayiy taliijji. " An di ta iyintu. » ⁸ Min nju doriit kaaw-at, kodok di nju uctu min do maginer. Kolaw obiigu ho galal sa miin aditco. Inj gadco, nju iyaat kabarre-at do maajirnay. ⁹ Tala kar, Iisa njaamaagu ho nja diyijji aman : « Nu ooyko ! » Kar daad-ak sinjiijji moota, nju obiig asinji ho nju abdiyijja. ¹⁰ Hiyya, Iisa diyijji aman : « Dakonj ginenna kolaw. Baanj kaawonco do sintar a nju baa do geeger ka Galile. Anner kat, nju baan talindu. »

Ose ka askirna do gamin kuuk kuuniye

¹¹ Wiktin taat daad-ak baawiico do maajirnay, askirin daariij kuuk gooyaat magin-at baawtu do geegirdi. Nju osiico do agindaw ku gay satkiner gamin okinco kuuk kuuniye. ¹² Do wer-ak, agindaw ku gay satkiner inj *aginay ku Yuudinnar numtu, nju deetu kaawco. Nju beriico gurus dakina do askirnar ¹³ ho nju kaawiico aman : « Yaman, kuu kaawe a maajirnay kokinig momte-ak aando wiktin taat ku weyiy. ¹⁴ Ya kaaw-an kat gal do dengey ta guberner, nin di yaa gaasin inj njaara ho yaako dake kayko. » ¹⁵ Min nju kaawiico pa-ak, askirna iciij gurus-aka ho nju giniit ar taat nju kaawiico. Ansii ko, kaaw-at totirtu do Yuudinnar okinco yoo diijka a maajirnay kat kokinga.

Bayne ka Iisa do maajirnay

(Maark 16.14-18, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

¹⁶ Ya do maajirna ku Iisa kuuk orok inj rakki gay, nju baa do kid ka Galile, do damba taat nja kaawiico. ¹⁷ Min nju taliija, nju abdiyijja. Kar minnino, daariij gay aditco osaw. ¹⁸ Kar Iisa baawiico ho nja kaawiico aman : « Bunj berduut gudurre okintit kuwa ho keder. ¹⁹ Ansi-ak, baanj do gee ku darrinay okinco, ginongu maajirnar, *batiziyonju inj sinj ku Tati, ku Ronjo, inj ku Ruwwin ta Bunji ²⁰ ho bildonju nju gine gamin okinco kuuk nu kaawiiko. Nun gay goy inj kunjo kun kawta nam duniin yaa gaase. »

† 27:62 'y'iriy ta sabitdi' : Yuudinna siya ja zinjico inj y'iriy ta jimeener, kar y'iriy ta sabit gay, nju eeliiy geero.

Kabarre ta Gala ta Maark Pile ka kaawor

Kabarre-an, ɗa Maark kat siirta. Ɗaar attanno in paliinna kuuk orok in seera. Kar ɗa gin riy in rakki minnincɔ sinji Piyer. Ɗa dorig kaawin okinco kuuk Piyer ostu. Paa ko, ɗa gastu botol taat ɗa siiriig gamin kuuk Iisa gintu ho kuuk ɗa kaawtu. Min okinco kuuk siirit kabarre ta Iisa, ɗa Maark kat siirit awalle. Ɗa siirit do gee kuuk Yuudinnado a ɗuu ibine kadar Iisa, ɗaar ko Masi kaak Buɗ ɗaamtu a ɗaa jile gee.

Min Iisa teestu riyoy do kidar, ɗa gaarit Meennaw ta Buɗdi, ɗa cool gee ho ɗa atke aaridna. Ɗa kaaw in izinne taat asa min kuwa. Min gee taliig maan kaak ɗa giniyo, ɗu indiy zinƙico a ɗaar-an gay waa ? Min tatkaw ka askirin ku Room taliig maan kaak kuuniye wiktin taat ɗu doodig Iisa ka etor, ɗa kaawtu aman : « Ka seener, gem-an Roɗ ka Buɗdi. » Maark raka a gee kuuk garkiyaat maktumne-an asa oki ibinin Iisa ar tatkaw ka askirnar-ak ibiniiga.

Gay tabiriikar Yaaya-Batist

(Matiye 3.1-12, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)

¹ An ko baati ta Kabarre ta Gala, ta kaawa do bi ka Iisa Masi, Roɗ ka Buɗdi. ²⁻⁴ Gem rakki, sinji Yaaya, as mine gee do bi ka asinji ka Iisa. Do bi ka Yaaya-ak ko, Buɗ kaawtu awalle do maktumne ta nabi Ezaayi aman :

« Nun naa ɗaame gay tabiriikar unci a ɗaan siyin botilin.

Gaay tonjo kaawa do kalaaner aman :

“ Siyon botol ta *Rabbiner.

Siyonjiig botilay dalaj. ” »*

Wiktin ta Yaaya goyiy do kalaaner, gee asiji moota ho ɗa diyco aman : « Ibinon niginƙo, rason goye kaak awalle, ɗuuko *batiziyinƙo ho Buɗ yaako saamiyin zunuubinniko. » Kar ɗuur kuuk ooye, ɗa batiziyiigu.

⁵ Gee dakina asiji min kid ka Zuude ho min do geeger ka Zeruzaleem. Kar ɗu gaariig zunuubinnico do unco ka geemir ho Yaaya batiziyiig do barre ka Zurdan-aka.

⁶ Kesuuney ta Yaaya, ɗu siyit in law ku lokumi ho ɗa duunit maasoy in karrabin ka zaami. Teenji gay, ɗa eeyma bagi in yiime. ⁷ Ɗa kaawiico do gee-ak aman : « Gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necdo kaak naa soriin ɗugiray. ⁸ Nun batiziyaako in amay, kar ɗaar gay yaako batiziyinƙo in Ruwwin ta Buɗdi. »

Batem ka Iisa

(Matiye 3.13-4.11, Luk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Do wiktin taar-at, Iisa uctu min geeger ka Nazareet do kid ka Galile, ɗa dakiig gas Yaaya. Min ɗa gasga, Yaaya batiziyiig do barre ka Zurdan. ¹⁰ Wiktin ta Iisa imiliy kaay min do amiydi, ɗa taliig samaan pil waakilak. Kar Ruwwin ta Buɗdi paayiji ar ammaama.

¹¹ Do wer-ak, ɗa dortu gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Ƙinƙe ko rondu, nu elgicin dakina ho ki berdu galal dakina. »

¹² Min ɗaar-ak di, kodok di, Ruwwin ta Buɗdi ɗaamiig Iisa do goosiner. ¹³ Ɗa gintu menaw orok poof do wer-aka. Wiktin ta ɗa goyiy ede-ak, *Seetanne astu gecinji. Ɗa goy ko in kumin ku yeer di ho *dubal ku Buɗdi gay tala kaaci.

Kole ka maajirnar kuuk awalle

(Matiye 4.12-22, Luk 4.14-15, 5.1-11)

* 1:2-4 Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1, Ezaayi 40.3.

¹⁴ Yiriy rakki, ɲu obiig Yaaya daɲaayne. Min ɲaar-ak, Iisa baawtu do kid ka Galile, ɲa teestu gaare Kabarre ta Gala ta asa min do Buɲdi. ¹⁵ ɲa kaawiy do geemir aman : « Wiktinti taar ase. *Meennaw ta Buɲdi askoɲ ko moota. Jiptoɲ goyiɲko ho icon Kabarre ta Gala ! »

¹⁶ Goytu kee, Iisa jaawiy do bi ka barre ka Galile. ɲa gastu gay cabe boosir seera : Simon in sinji Andre. Wiktin taat ɲa gasiigu, ɲu caba in ribbinco. ¹⁷ Iisa diyiiico aman : « Asoɲ aadonnu ho naako giniɲko gay cabe geemir. » ¹⁸ Kodok di ɲu rasiig ribbinco ho ɲu aadiiga.

¹⁹ Iisa sinjitu pey unɲa sood ho ɲa gasiig kuɲ Zaak in sinji Yaaya, roɲji ku Zebede. ɲu goy siye ribbinco ka markabar in tacco. ²⁰ Do wer-ak, Iisa diyiiico aman : « Aadonnu ! » Hiyya, ɲu rasiig markabco in tacco ho ɲu aadiiga.

Coole ka gem ka aarid obga
(Luk 4.31-37)

²¹ Goytu kee, Iisa baawtu do geeger kaak ɲu koliy Kapernayuum in maajirɲay. In yiriy ta *sabitdi, ɲa unjitu do ger ka salaaner ka Yuudinnar ho ɲa teestu bilde gee. ²² Gee kuuk cokiyaaga-ak ajbiytu do bildinji, asaan bildinji-ak arro in ka agindaw ku gaanuundi. Kar gay, ɲa bildaag in izinne.

²³ Wiktin ta Iisa garkiyiy-ak, gem kaak aarid obga astu. Kar ɲa teestu koole aman : ²⁴ « Wayyay, Iisa ka min Nazareet, ki rakaani gine maman ? Ki asinti ide walla ? Nun iban tam kadar kinke gem kaak Buɲ dobtu ho ɲa ɲaamtu. » ²⁵ Iisa leesiiji do aarid-ak aman : « Yalla bugam ho amal min do gem-aɲka ! » ²⁶ Aarid-ak azbiig gem-ak zid-zid-zid, kar ɲa amiltu in koriyaɲ. ²⁷ Gee okiɲco ajbiytu, ɲu teestu kaawe benannico aman : « Way ! Taar-an garaan ta marbinto, ɲa kaawiit in izinne ! Gem-aɲ awɲa yoo do aaridnar ho ɲu karmiyaaga ! » ²⁸ Kodok di, kabarrey ta Iisa totirtu do kid ka Galile okiɲji.

Coole ka gee dakina
(Matiye 8.14-15, Luk 4.38-41)

²⁹ Hiyya, ɲu amiltu min do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ɲu baawtu wer kaɲ Simon in Andre. Zaak in Yaaya sa baawtu in ɲuura. ³⁰ Kogoy ta Simon gay raɲaw. Ta weyaw, ziti kobire. Wiktin ta Iisa astu, ɲu miniiga. ³¹ ɲa sinjitu moota, ɲa obtu pisinti, kar ɲa copiliita. Ek di ziti ooltu ho ta teestu tale kaaco.

³² In maako, min pat gale, ɲu iyiiɲig gee okiɲco kuuk raɲaw, in gee kuuk aaridna obgu. ³³ Gee ku geegirdi okiɲco numtu wer geero. ³⁴ Kar Iisa cooltu gee dakina kuuk gin ay biyaw ta raɲuwar ho kuuk aaridna obgu oki. Aaridna-ak, ɲa balco rase botol taat ɲuu kaawe, asaan ɲu ibingiga.

Coole in bilde ka geemir
(Luk 4.42-44)

³⁵ Ka kawtinti, Iisa saktu in kawtira. ɲa uctu min do geegirdi ho ɲa deettu do kalaaner. Do wer-ak, ɲa teestu inde Buɲ. ³⁶ Simon in eenji amiltu joriyiɲji. ³⁷ Min ɲu gasga, ɲu diyiiiji aman : « Gee okiɲco joriyaaciɲ. » ³⁸ Iisa gay diyiiico aman : « Yallinte wer ka pey, do hellinnan aɲkure. Annere oki nu baa gaare kaaw ta Buɲdi. Taar-an di taat iyintu. »

³⁹ Ampaa ko, ɲa jaawiig kid ka Galile okiɲji. ɲa gaariy kaawin do geray ku salaaner ku Yuudinnar ho ɲa atkiy aaridna.

Cale ka burdumdi
(Matiye 8.1-4, Luk 5.12-16)

⁴⁰ Gem kaak gin burdum asiiji do Iisa. ɲa dersitu do unji, ɲa loklikiiji aman : « Gem kol Rabbiney, kiin gedire calindu ya ki ooye. » ⁴¹ Iisa taltu aminduwiɲ, ɲa ɲaamtu pisiɲji, ɲa diiriiga ho ɲa kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diɲ calu ! » ⁴² Ek di ɲa caltu *cawar min do burdumji. ⁴³ Min ɲaar-ak, Iisa ɲaamiiga ho ɲa karmiig aman : ⁴⁴ « Yaman, dak kaawenno bat do waanna. Kar gay, baa gaar ziɲ do gay satkiner ho ber *satkin uudin taat gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ɲuu ibine kadar ki cale »

⁴⁵ Gem-ak gay deettu, ɲa daktu tees ose wer okinji maan ka coolga. Do bi ɲaar-ak ko, Iisa pooctu unje do geegirdi, ɲa goytu do kalaaner di. Geerj gay digaaaji digen di.

2

Coole ka gem kaak rungiye (Matiye 9.1-8, Luk 5.17-26)

¹ Gin menaw, Iisa yeeptu do geeger ka Kapernayuum ho gee dortu kadar ɲa duw ko geero. ² Do wer-ak, gee asiy asiyo nam wer arme, kara oki wer ginno. Do wer-ak, Iisa gaariico kaaw ta Buɲdi. ³ Wiktin ta Iisa kaawiyo, gee iyiji gem ka rungiye. Minneco gee pood icilga. ⁴ Geerj gay goy dakina ede, ɲu bal gedire iyin do unji ka Iisa. Hiyya, ɲu coktu kuwa ka gerdi, aaniy do wer kaak Iisa goyiyo ho ɲu noomtu bee. Min ɲu noomiig bee, ɲu paayiig gem ka rungiy-ak in daringal. ⁵ Min Iisa taliit imaanco, ɲa diyiji do rungiiner-ak aman : « Gem kol ronji, zunuubinnaɲ, ɲu saamiyjinɲu. »

⁶ Do wer-ak, agindaw ku gaanuun ka *Yuudinnar sa goya. Min ɲu doriit kaaw ta Iisa, ɲu teestu kaawe do aditco aman : ⁷ « Gem-aɲ diya a maa ? ɲa nigiy biy in Buɲ. Waa yaa gedire saamiye zunuubinna ? Illa Buɲ keeji di ! » ⁸ Kodok di, Iisa ibiniit pikirrico ho ɲa kaawiico aman : « Maa di ku giniit pikirre taar-an do aditko ? ⁹ Ya nu diy do rungiiner-aɲ aman : “ Zunuubinnaɲ ɲu saamiyjinɲu ” wala ya nu diyiji aman : “ Ucu, icig darningiljin ho jaawu ”, taat moo meleen ? ¹⁰ Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Ron gemor, nu gin gudurre ta saamiye zunuubinnar do duniiner. » Kar pey ɲa diyiji do rungiiner-ak aman : ¹¹ « Nu kaawijin-aɲ, ucu, icig darningiljin ho deet gerko. »

¹² Kodok di, min do unco ka geemir, gem-ak uctu, ɲa iciig darningilji ho ɲa deettu. Okinco, ɲu abiytu tak-tak. ɲu oziliig Buɲ ho ɲu diytu aman : « Maan ɲaar-aɲ, gi bal talin yiriy rakki ! »

Kole ka Lebi (Matiye 9.9-13, Luk 5.27-32)

¹³ Min ɲaar-ak, Iisa yeeptu pey do bi ka barre ka Galile. Gee dakin asiji, ɲa gaariico kaaw ta Buɲdi. ¹⁴ Iisa sinjitu sood min do wer-aka ho ɲa taltu gay obe miirir rakki, sinji Lebi ron ka Alpe. ɲa goy do riyoy. Kar Iisa diyiji aman : « Uc aadnu ! » Ek di Lebi uctu, ɲa aadiiga.

¹⁵ Iisa baawtu in maajiray do ger ka Lebi ho ɲu goytu tee. Do wer-ak, gay obe miirir in gee kuuk goyinco arro astu dakina tee in ɲuura. ɲu goyiy do wer-ak, asaan min gee kuuk aadaag Iisa, gee ar ɲuur-aɲ goy dakina. ¹⁶ Min *Pariziyenna kuuk agindaw ku gaanuundi oki taltu kadar Iisa tiya in gee-ak, ɲu indiig maajiray aman : « Maa di, ɲa tiyiy in gee-aɲku ? »

¹⁷ Iisa doriit kaawco ho ɲa telkiico aman : « Gee kuuk cewey baraydo daptoor, illa ɲuur kuuk raɗaw. Nun bal ase do gee kuuk tala zinƙico a ɲu sellen. Nu as do ɲuur kuuk ibina kadar ɲu gina jookumo. »

Inde do bi ka sayamner (Matiye 9.14-17, Luk 5.33-39)

¹⁸ Yiriy rakki, maajiray ku Yaaya-Batist in Pariziyenna ictu sayamne uudin ta ɲu icgiyo. Gee astu indin Iisa aman : « Maajirin ku Yaaya-Batist in ku Pariziyennar ica sayamne. Maa di, kunjin gay icgiydo ? »

¹⁹ Iisa telkiico aman : « Gee kuuk ɲu kolig do iidin ta obindi, ya ɲu goy misa in ɲaar kaak obe, wala kuu gedire kuuco kaawe a ɲuu ice sayamne ? Ha'a, ɲu gediraado ice sayamne wiktin ta gem kaak ob goy datikco ! ²⁰ Kar gay, wiktin yaa ase taat ɲuu icin ɲaar kaak obe min do datikco. Yiriy taar-at kat, ɲu asiy ice sayamne. »

²¹ Kar Iisa kaawiico pey aman : « Waan naallo kesuun taat zoode in giteen kaak marbinto. Yampa, giteen-ak obaat mirin ta bokiyho ho mutti gaayiy pey tatiko. ²² Waan

laado maam kuuk eelaw do etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikiñ etirsinna-aku, ñuu ñaale keđer ho etirsinna-ak sa yaa nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa do etirsinna kuuk marbinto. »

Iisa in yiriy ta sabitdi

(Matiye 12.1-8, Luk 6.1-5)

²³ Yiriy rakki ta *sabitdi taat *Yuudinna eelgiy geero, Iisa in maajirnay aadtu do morginar. Wiktin ta ñu biriyo, maajirnay teestu yiime kay ku *gemer, ñu eeymiyo. ²⁴ Pariziyenna taliigu, kar ñu diyiji do Iisa aman : « Talu ! Maa di, maajirnañ giniy maan kaak gi gingigdo in eele ka geeror ? » ²⁵ Iisa telkiico aman : « Ku bal garkiyiñ ga maan kaak Dawuud in eenji gintu yiriy rakki taat mey diyigu ? » ²⁶ Do wiktin taat Abiyataar goy *mee satkiner ka tatko, Dawuud unjitu do ger ka Bunđi ho ña teetu mappa kaak ñu bertu *satkin do Bunđi ho ña beriico do eenji oki. Zer tee ñaar-ak, ñuur bal gine botol taat ñu teenji, illa gay satkiner di. »

²⁷ Iisa kaawiico pey aman : « Geen ke wala ñu kilgiyig do bi ka eele geeror di ? Ha'a ! Ñu diyit yiriy ta sabitdi a taa gaaye gee. ²⁸ Ñaar nun *Roñ gemor di mee sabitdi. »

3

Coole ka gem kaak pisinji mate

(Matiye 12.9-14, Luk 6.6-11)

¹ Kar Iisa unjitu pey do ger ka salaaner ka *Yuudinnar-aka ho ña gastu gem kaak pisinji mate. ² Adin gay dibiji do Iisa. Ñu rakiy tale ya ñaa cooliñ gem-ak in yiriy ta sabitdi, kar ñuuji diye kaawo. ³ Iisa kaawiji do gem kaak pisinji mat-ak aman : « Ucu ! As datik anne ! »

⁴ Iisa indiig gee ku talaaga-ak aman : « *Gaanuunte kaaw a gii ginguwe taat sellen wala gii ginguwe taat jookumo in yiriy ta *sabitdi ? Gii jilguwe gee wala gii idguwiñco ? » Ñuur gay bugum di.

⁵ Min ña indiig pa-ak, ña taliig gee-ak in dapinco, asaan denginco amil lawa. Kar ña yeepiji do gem ka pisinji mat-ak aman : « Taarig pisinjiñ. » Ek di ña taariiga ho pisinji cooltu do weriy.

⁶ Min ñaar-ak, *Pariziyenna amiltu. Ek di ñu deetu kaawco in gee ku aadaag sultan *Herood maman ñuu deen Iisa.

Gee dakina in Iisa

⁷ Iisa in maajirnay uctu ho ñu baawtu do bi ka barre ka Galile. Gee dakin aale aadiiga. Ñu asa min Galile, min Zuude, ⁸ min Zeruzaleem ho min kid ka Idume. Goy kuuk asa min aar barre ka Zurdan ho min kid ka geeger ka Tiir in ka Sidon. Gee-ak asiji do Iisa, ñu dor maan kaak ña giniyo. ⁹ Iisa diyiiico do maajirnay a ñuuji iyiñ markab moota paa gee kuuk dakin-ak yaa tiryinji. ¹⁰ Uudin taat ña cooliy gee-ak, gee ku radaw okinco akiliy zinñiko, ñu rakiy diirinji. ¹¹ Ya gee ku gin aaridna talga-ak, ñu solligiy do unji ho ñu kooliy aman : « Kinken di Roñ ka Bunđi. » ¹² Kar ña karmiig tak a ñuu gaarinjido.

Paliinna kuuk orok in seera

(Matiye 10.1-4, Luk 6.12-16)

¹³ Min ñaar-ak, Iisa coktu ka dambar. Ña koltu gee kuuk ña rakiyo ho ñu asiji. ¹⁴ Do wer-ak, ña dobtu minninco gee orok in seera, ña diyiiico siñ a ñu paliinna. Ña dobiigu asaan ña raka ñuu goye in ñaara, ñaa tabirinco, ñu baay gaare Kabarre ta Gala ¹⁵ ho ñuu atikguwe aaridna. ¹⁶ An ko siñco ku paliinnar kuuk orok in seera : Simon kaak Iisa koliig oki Piyer,* ¹⁷ Zaak roñ ka Zebede in sinji Yaaya kuuk Iisa koliig oki Bowanergees, siñ ñuur-aj diya aman : " gee ku ar dildile ka bunđi ", ¹⁸ Andre, Pilip, Bartelemi, Matiye, Tooma, Zaak roñji ka Alpe, Taade, Simon kaak mala do darrey, ¹⁹ in Zuudas Iskariyoot, ñaar kaak asaaji isine do Iisa.

* 3:16 'Piyer' : Siñ ñuur-aj diya a 'dambi'.

Iisa inj geenji ku geero

²⁰ Min njaar-ak, Iisa yeeptu geero. Gee dakina numiiji pey nam Iisa inj maajirnay bal gase wiktin ta nuu tee. ²¹ Min sijtay dortu pa-ak, nu astu a nuu iyin gerco, asaan nu kaawa do aditco a na oliyaw.

Iisa inj tatkaw ka aaridnar

(Matiye 12.22-32, Luk 11.14-23, 12.10)

²² Agindaw ku *gaanuun ka Yuudinnar astu min Zeruzaleem ho nu kaawtu aman : « Na gin *Seetanne kaak nu koliy Belzebul† ! » Ho nu kaawtu pey aman : « Gem-aj atkaag aaridna illa inj gudurre ta tatkaw ka aaridnar ! » ²³ Kar Iisa koliigu, na deliico danla aman : « Maman Seetanne yaa gedire pey atke ziy ? ²⁴ Ya meennaw taat geenti taasiina benannico, maman goyiŋco yaa baawe ? ²⁵ Ho ya gee kuuk do adiy ka gerco kat ello ziŋkico, maman goyiŋco yaa baawe ? ²⁶ Pa-ak, ya Seetanne kat ello ziy ho ya geenji kat kaawco bagdo, gudurrey gediraado taa taaye, illa taa peye.

²⁷ « Ku iban di, waan gediraado unje do ger ka gem kaak bombo, naa soke gamnay, illa ya na duunig ja. Kar ya na duunig gay, naa gedire sokiŋ gamnay bal kaawo. ²⁸ Ka seener nu kaawaako, Buŋ yaa saamiye zunuubinna okiŋco ku geemir yoo nuur kuuk biŋkico amila gallo inj naara oki. ²⁹ Kar gem kaak niga biy inj Ruwwin ta Buŋdi gay, Buŋ saamiyaajido. Gem njaar-ak gin zunuubinna kuuk gaasdo tak-tak. »

³⁰ Iisa kaawiy pa-ak, asaan nu diya a na gin aarid.

Atan Iisa inj sijtay

(Matiye 12.46-50, Luk 8.19-21)

³¹ Min njaar-ak, atan Iisa inj sijtay astu. Nu peytu kara, kar nu naamtu gem baawtu kolinji. ³² Gee dakina leyig Iisa datko, kar gem-ak diyiji aman : « Gem kol tacco, yaako inj sijtan goy kara, nu indaaciŋ. »

³³ Kar Iisa telkiiji aman : « Yaani kat waa ho sijtar gay kuŋ waa ? » ³⁴ Na taliig gee kuuk leyga-ak, kar na diytu aman : « Talon, aŋ ko yaani ho sijtar. ³⁵ Ka seener, ay gem kaak gina taat Buŋ rakiyo, njaar di siŋdu, boor ho yaani. »

4

Danil ta gay luwor

(Matiye 13.1-9, Luk 8.4-8)

¹ Iisa teestu pey garkiye gee do bi ka barre ka Galile. Gee dakina numiiji nam na cok ka markabar, kat na goytu. Geen gay goy do gongumor. ² Na gaariico kaawin dakina inj dele ka danlal. Na kaawiico aman : ³ « Cokiyon ! Gin gem rakki baa luwo do morgoy. ⁴ Wiktin taat na luwi-ak*, busumji daariŋ sollitu do botildi ho diid teeyiig okiŋco. ⁵ Busumji daariŋ sollitu do wer kaak gin karniyo ho kiday perew di. Kodok di, busam-ak amiltu asaan kidco sood di. ⁶ Wiktin taat pat korsitu, ta aayiig kuuk amil-aku asaan nu bal paaye caari. ⁷ Daariŋ gay sollitu do wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Nu maadiy sawa nam pompal-ak gootiigu, yoo ron sa nu bal imile. ⁸ Kar daariŋ gay sollitu do kid kaak samaane nam nu neetu. Ganduulin daariŋ wee ron orok subba, daariŋ orok bijigiŋ ho daariŋ gay miya†. »

⁹ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Ya ku gin dengina, laan denginko samaane, kuu cokiye ! »

Baat ta danil ta gay luwor

(Matiye 13.10-17, Luk 8.9-10)

¹⁰ Wiktin ta Iisa sinjitu sood min gee-ak, maajirnay inj gee kuuk goy do serpey indiig a naaco gaare baat ta danlal. ¹¹ Na telkiico aman : « Buŋ gaarkon loko maan kaak cigile

† 3:22 'Belzebul' : Nu siŋ ku rakki ku Seetanner. * 4:4 'Wiktin taat na luwi-ak' : Luw taar-at, nu dawiig dawe ar ginte liyiy buur. † 4:8 'ron miya' : Do darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki wee ron orok subba, na samaan ko. Ya ronji miya, njaar-ak, na samaan paka.

kaak kaawa do bi ka *Meennuwiyy. Kar do gee ku pey gay, na kaawaaco in dele ka danjal.

¹² Asaan

“ Ya nu tala sa, ar nu tallo

ho ya nu cokiya sa, ar nu cokaydo.

Yampa, ta-an nuu jipte goyinc

ho Buñ yaaco saamiye. ” † »

¹³ Kar Iisa diyiico aman : « Ku ibanno baat ta danjal-anta walla ? Kar di maman kuu ibine baat ta danjal ta pey ? ¹⁴ Anne-ak, gem kaak luwaw, naar totira kaaw ta Buñdi. Nuur kuuk cokiyaat kaaw gay, nuur ar wer ka busam solliyo. ¹⁵ Gee daarin, nuur ar bit ka botildi, wer ka kaaw-at totiriyo. Min nu doriit kaaw-at di, *Seetanne asiy imiliit min do aditco. ¹⁶ Kar daarinco gay, nuur ar wer kaak gin karñiyo. Nu cokiyyit kaaw ta Buñdi ho kodok di, nu ooyiit in galal. ¹⁷ Kar kaaw-at gay, nu rasgitdo taa paaye caari, nu obiit do menuwir di. Ya taabin ase wal gee waraagu do bi ka imaanco, ek di nu rasiita. ¹⁸ Pey daarinco ar wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Nu cokiyyit kaawo, ¹⁹ kar gay, nu pakira do goyinc di, nu bariya malle ka duniiner, nu diya gelbinco do gamin ku duniiner. Gamin nuur-ak imiliit kaaw taat nu dortu min do aditco ho ta rawtiy maala. ²⁰ Gee daarin gay ar wer ka samaane. Nuur-ak cokiyyit kaawo, nu ooyiita ho ta wiyiy roñ : daarin wee roñ orok subba, daarin orok bijigiy ho daarin gay miya. »

Danjil ta lampa

(Luk 8.16-18)

²¹ Kar Iisa diyiico aman : « Ginno gem kaak biya lampa ho na zubkiit in bardila wala na diyyit ba danjal. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, na diyyit do wer ka jadan. ²² Gamin okinco kuuk cigile, nuu imilinc kara, ho kuuk nu rakaado a gee yaa ibininc sa, nuu ibininc nam nuu talinc waran. ²³ Ya ku gin dengina, laan denginko samaane kuu cokiye. »

²⁴ Iisa diyiico pey aman : « Pakiroñ samaane do maan kaak kuu cokiye ! Buñ yaako yeepin maan kaak ku giniy do geemir, kar naako gaaye pey min kuwa. ²⁵ Gem kaak gine, Buñ yaaji gaaye pey min kuwa. Kar naar kaak bal gineñ gay, ya na diy kaay a na gin maanna oki, nuuji imilin minniney. »

Danjil ta busumdi

²⁶ Iisa diytu pey aman : « *Meennaw ta Buñdi ar gem kaak liya buur. ²⁷ Gem-ak, aando, na weyiyo, yiriy na goyiy mento, kar na ibanno maman kooy amiliyo ho ta maadiyo. ²⁸ Ta amiliy-ak, kid boosit ko. Ta teesiy ja min aaro, ta buriiyo, ta pikiyo, ta obiy roñ, kar kat ta niyiyo. ²⁹ Ya koo-at nee, gem-ak iciny goole, na teesiy sede, asaan wiktin ta sedindi nec ko. »

Danjil ta busum kaak nu koliy mutaard

(Matiye 13. 31-34, Luk 13.18-19)

³⁰ Iisa diytu pey aman : « *Meennaw ta Buñdi taar ar maa ho naa gaarin in danjal ta moo ? ³¹ Taar ar busum ka mutaard kaak gem luwtu. Min roñ okinco, naar di kapak tak-tak. ³² Kar ya na amile ho na maade, na deetiyy tatik pak gamin okinco kuuk amila do jineendi. Na imiliyy leegin aginda nam diid sa saayiy geriyco do leeginay. »

³³ Ansii ko, Iisa garkiyiy gee in dele ka danjal dakina ar taar-an di, uudin taat nuu gedire obe do kayco. ³⁴ Na garkiyiy gee illa in dele ka danjal di. Kar ya nu dak keeco in maajirnay gay, na gaariico baati okintiti.

Peye ka usi

(Matiye 8.23-27, Luk 8.22-25)

³⁵ Yiriy taar-at di, in maako, Iisa diyiico do maajirnay a nuu aale aar barrer. ³⁶ Iisa gay goy ka markabar di. Kar maajirnay deettu in naara, nu rasiig gee do gongumor. Markabin daarin sa deettu in nuura. ³⁷ Kodok di, us teestu abire gidi-gidi-gidi do barrer ho amay teestu awke. Amay aastu do markabar nam na miintu. ³⁸ Wiktin taar-at, Iisa gay weya do

† 4:12 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10.

markabar aaro nam ña tokume. Maajirnay niiniig aman : « Gem koltacco, kinj isinçinno ga ? Ucu ! Amay tiyaate. »

³⁹ Iisa niintu, kar ña leesiji do usi ho ña diyiiico do amiydi aman : « Bugumonj ! Yalla peyonj ! » Ek di us peytu ho wer siimtu dil. ⁴⁰ Kar Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Maa di ku giniy kolaw ansi ? Yoo diñka, ku amnaydo misa walla ? »

⁴¹ Ñuur gay kolaw unjiico, kar ñu teestu inde zinjico aman : « Ñaar-anj kat maa gemir kaak nam usu inj amay din sa karmiyaaga ? »

5

Coole ka gem kaak aarid obga

(Matiye 8.28-34, Luk 8.26-39)

¹ Min ñaar-ak, Iisa inj maajirnay ottu aar barre ka Galile, do kid ka gee ku ñu kolij Zerazyenna. ² Iisa paaytu min ka markabar. Tala kar gem rakki aarid obga amiliji min do maggindi. ³ Gem-ak goyinj do maggindi di. Yoo inj jinziro oki, ñu gedarro duuninj. ⁴ Awalle, ñu doodgijiig asinj inj jinziro ho ñu duungiijiig pisinji inj zinjac. Kar ña okidiig zinjac ho ña kilig jinziro. Ginno pey gem ka bombo yaa gedire duuninj. ⁵ Yiriyo, aando, goyinj do maggindi ho ka dambiniidi di. Ña kooliyo ho meenji di awriy zinjay inj dambay.

⁶ Min ña taliig Iisa min serek di, ña iciig gadi ho ña astu dera do unji. ⁷ Kar ña kooltu rada aman : « Ki rakaan ginin maman, Iisa, roñ ka Buñ ka kuwa ? Baanu, nu indaciñ, dakin taabiyindudo ! » ⁸ Gem-ak kaawiy pa-ak, asaan Iisa diyiji aman : « Amal, rasig gem-anjka, aarid ka maala-anjka. » ⁹ Kar Iisa indiig aman : « Kinj sinjin waa ? » Ñaar gay telkiji aman : « Nun sindu " Dakinaw ", asaan nin dakina. » ¹⁰ Kar ña loklikiiji do Iisa a ñaa ñaaminçodo kara min do darrer.

¹¹ Do wer-ak, gin kinziirna dakina gooya ka dambar. ¹² Aaridna loklikiiji do Iisa aman : « Atikni ni baay unje do kinziirna anjore. » ¹³ Iisa ooytu. Hiyya, aaridna-ak amiltu min do gem-aka ho ñu unjitu do kinziirnar. Kodok di, min ka dambar, kinziirna-ak okinco eeztu tem inj gadco, ñu sollitu do barrer ho amay teeyiigu. Kinziirna-ak yaa nece ar alip seer pa.

¹⁴ Min gee kuuk gooya kinziirna-ak taliig maan kaak kuuniy-ak, ñu gadtu, ñu iyiit kabarre-at do gegirdi ho do hellinniidi. Min gee doriit kabarre-at, ñu astu talin maan kaak kuuniy-aka. ¹⁵ Ñu asiji do Iisa ho ñu taliig gem ka aaridna obga-ak goy keder, ña coole nam ña is ko kesuune. Min ñu taliiga-ak, kolaw obiigu. ¹⁶ Gee kuuk talig maanna-ak osiico do eenco maman gem kaak aaridna obga-ak cooltu ho maman aaridna-ak unjitu do kinziirnar. ¹⁷ Kar gee-ak kaawiji do Iisa a ñaa baane, ñaa deete min do kidco.

¹⁸ Wiktin taat Iisa neptu ka markabar, ña rakiy ko deete, gem ka cool-ak loklikiiji a ña baa inj ñaara. ¹⁹ Iisa gay pociji. Kar ña diyiji aman : « Yeep gerko, gasgu geenjin ho osco maan kaak Buñ ginijin ho maman ña taltu aminduwin. »

²⁰ Gem-ak deettu. Ña teestu kaawe do kid kaak ñu kolij Geegirnay ku Orok. Ña osiicog ay maan kaak Iisa giniiji. Gee okinco ku dorit kaawoy-at abiytu.

Coole ka daatkor inj nooye ka micar

(Matiye 9.18-26, Luk 8.40-56)

²¹ Wiktin taat Iisa yeeptu inj markaba min aar barrer, ña paaytu do gongumor ho gee dakina asiji. ²² Do wer-ak, gin gem rakki sinji Jayrus astu. Ñaar ko tatkaw ka ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Min ña taliig Iisa, ña dersitu do unji. ²³ Ña loklikiiji aman : « Romor ta kapak raka mate. As kiiti lee pisinjin do kaati, taa coole ! »

²⁴ Hiyya, Iisa deettu inj ñaara. Gee dakina aadiigu nam ñu tiryaga. ²⁵ Do wer-ak, gin daatik rakki baarti taabiyaata. Elgin orok inj seer, ñu miña minen di. ²⁶ Ta taabiy dakina, ta jaaw do gay dawner dakina, ta gaasig ka pisinti. Inj taar-at oki ta bal coole, baarti goy miña di. ²⁷ Ta dortu gee kaawa do bi ka Iisa, ta sinjitu moota min aar ta geemir, ta diiriit bit ka kesuuney. ²⁸ Ta giniy pa-ak asaan do adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. » ²⁹ Ek di baarti peytu, ta aawtu ziti kadar ta coole. ³⁰ Do

wer-ak, Iisa aawtu kadar gudurre amil min do ziy. Na kolsitu, na indiig gee-ak aman : « Waa diirit kesuuner ? »³¹ Maajirnay telkiiji aman : « Ki tala di gee tiry'aacin, kar ki indiy kat a " waa ga diirintu " ? »

³² Iisa gay talaag di, na rakiy ibine waa kaak diirga. ³³ Daatko-at kolaw obiita, ta teestu azire asaan ta iban maan kaak astiti. Ta astu, ta dersitu do unji, kar ta kaawijiit seen okintiti. ³⁴ Iisa diyiiitit aman : « Gem kol romoy, imaanke coolinke. Baa inj aapiye. Raduwke rasiinke. »

³⁵ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, gee astu min ger ka Jayrus tatkaw ka ger ka salaaner-aka ho nu kaawiji aman : « Romon taar mat ko. Maa di ki taabiigi pey *Rabbin-anja ? »³⁶ Kar Iisa doriit kaaw-ata ho na telkiiji do Jayrus aman : « Dak ginno kolaw. Aaman di. »

³⁷ Iisa todiico do geemir a nuu aadiicodo, illa na kol Piyer, Zaak, inj sinji Yaaya. ³⁸ Min nu ottu wer kan Jayrus, Iisa gastu gee dakina hawiyaw. Nu alaw ho nu koolaw. ³⁹ Iisa unjitu geero, na kaawiico do gee-ak aman : « Maa di ku aliyo ho ku giniy hawne ? Mic-an taar bal mate, ta weya di. »⁴⁰ Gee-ak ajimiyaag Iisa. Kar naar gay imiliig okinco kara, illa dak aginiyti ku micar inj maajirnay ku subba di. Kar na unjitu zugar, wer ka mic-at goyiyo. ⁴¹ Na obiit min do pisinti ho na kaawiiitit aman : « Talita kum ! » Ampa-ak aman : « Gem kol romoy, nu kaawaake : ucu ! »

⁴² Mic-at uctu puruk, ta teestu jaawe. Elginti orok inj seera. Do wer-ak, ta bico sa amallo ho nu ajbiytu tak-tak. ⁴³ Kar Iisa karmiig a nu kaawenno tak-tak do gemor ho na diyiiico pey a nuuti bere tee.

6

Iisa do geeger ka Nazareet (Matiye 13.53-58, Luk 4.16-30)

¹ Hiyya, Iisa amiltu min do wer-aka, na deettu do darrey ho maajirnay sa aadiiga. ² Yiriy ta *sabitdi, Iisa baawtu do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho na teestu garkiye gee. Nuur kuuk cokiyaaga-ak, okinco ajbiytu tak-tak. Nu kaawtu benannico aman : « Kaawnay-an, na gasig min momo ? Ilimji ho gudurre taat na giniy gamin kuuk ajbay-an, na gasig min momo ? »³ Yampa, na ginaado gem ka gerkiide atiydi-aka, ronji ka Mariyam, sinco kan Yakuub, Yuusup, Zuud inj Simon ? Sintay ku daad sa goy inj ginte annen doo di ? » Taar-an ko todco aamine.

⁴ Kar Iisa diyiiico aman : « Ay wero, nabiiince, nu karmiyaag di. Illa do wer kaak nu weeyiga ho do adiy ka gerco di, nu karmiyigido. »⁵ Do wer-ak, Iisa bal gine gamin dakina ku ajbay, illa na lee pisinji do gee minaw minaw paa di ku radaw ho nu cooltu.

⁶ Iisa ajbiytu do bi ka imaanco taat sood-ata.

Kar na jaawig hellinnan ku moota inj geeger ka Nazareet, na garkiyiy gee.

Naame ka paliinna kuuk orok inj seera (Matiye 10.5-15, Luk 9.1-6)

⁷ Yiriy rakki, Iisa koliig maajirnay kuuk orok inj seera ho na beriico izinne taat nuu atke aaridna. Na naamiig seer, seer. ⁸ Na kaawiico aman : « Yaman ya ku baawaw, dakon icenno yoo maanna, wala tee, wala mokolle, wala gurus, illa donkilo. ⁹ Isoy nugira ho kesuun sa taat do zinkikon di. »¹⁰ Kar na kaawiico pey aman : « Do ay ger kaak ku paaytu, goyon eden di nam menuwko yaa gaase. Ya menuwko gaase, kar kuu deete min do ger-aka. ¹¹ Kar wer kaak gee pooc obinjo ho nu pooc cokiye kaawkon gay, deeton min ede ho kokon burintal kuuk do asinjo. * Pa-ak yaaco gaare kadar nu gin jookumo. »

¹² Maajirnay deettu, nu teestu kaawe do geemir a nuu jipte goyince. ¹³ Nu atkiy aaridna ho nu etiliico sewe do gee kuuk radaw, kar gee-ak cooliyo.

* 6:11 'kokon burintal kuuk do asinjo' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-an jag min botol ta samaan sa, do gaayico.

Muutuy ta Yaaya-Batist
(Matiye 14.1-12, Luk 9.7-9)

¹⁴ Wiktin taat *Herood dortu gee kaawa bi ka Iisa, sinji alaw aale, asaan nu diya aman : « Gem-añ, ñaar Yaaya-Batist ! Ñaar nooy min do muuti. Paa ko, ña gintu gudurre taat ña giniy gamin kuuk ajbay. » ¹⁵ Kar daarin a ña *Eli. Daarin gay a ña nabiinçe kaak ar nabiinna kuuk min awalle. ¹⁶ Min Herood doriig kaawin-añ okinco, ña diytu aman : « Ña Yaaya-Batist kaak nu dukumtu kaay-ak di nooye. » ¹⁷⁻¹⁸ Do wiktin taat Yaaya goyiy misa in odinay, Herood gay obit Herodiyaad, daaciy ta sinji Pilip. Do bi ñaar-ak ko, Yaaya kaawiji do Herood aman : « *Gaanuun baljin bere botol taat kii obin Herodiyaad, daaciy ta sinjin. » Min Herood dortu pa-ak, ña bertu izinne nu obiig Yaaya, nu duuniig in jinzirre ho nu unjiig dajaayne. ¹⁹ Herodiyaad obijit do Yaaya, ta bariya ko muutuy di. Kar ta bal gase botol. ²⁰ Herood gay karmiyaag Yaaya. Ya ña cokiya kaawoy, kaaw-at barjilaaga. In taar-at oki, ña el cokiye kaawnay. Asaan ña iban kadar Yaaya kaawa seene ho ña gem sellen do unji ka Bunji. Do bi ñaar-ak ko, Herood gooyaag min do Herodiyaad.

²¹ Kar yiriy rakki, Herood gintu iidin ta alguway. Ña koliig agindaw ku darrer, agindaw ku askirnar ho in aginay ku Galile okinco. ²² Do wer-ak, romti ta Herodiyaad unjitu waare do unco ka geemir. Min Herood in gee kuuk ña koltu taliita-ak, ta ajbiygu nam Herood kaawitit a ñaati bere ay maan kaak ta inditu di. ²³ Kar ña togiliitit aman : « In Bun, ya maan kaak ka inditu di, naake berinji yoo cenne† ta meennuwir oki. »

²⁴ Hiyya, mic-at amiltu, ta indiit yaaco aman : « Naa inden kat maa ? » Yaaco gay telkiitit aman : « Baa indig kaay ka Yaaya-Batist. »

²⁵ Mic-at yeepiiji kodok do sultan ho ta kaawiji aman : « Nu raka kiidu berinji kaay ka Yaaya-Batist annen di do gartar ! » ²⁶ Do wer-ak, sultan Herood adiy nigtu. Kar min ña togil do unco ka geemir gay, ña bal nakire pey do kaawoy. ²⁷ Ek di sultan tabirtu askirinçe ho ña beriiji izinne a ña baa iyinji kaay ka Yaaya-Batist. Askirinçe-ak baawtu do dajaayner ho ña dukumiig kaay ka Yaaya-Batist. ²⁸ Min ña dukumga, ña iciig do gartar ho ña beriitig do gemso-ata. Taar gay beriitig do yaaco.

²⁹ Wiktin ta maajirnay ku Yaaya doriit kabarre-at, nu asiig ic momtey ho nu tiisiiga.

Bere ka teendi do gee alip beey
(Matiye 14.13-21, Luk 9.10-17, Yaaya 6.1-14)

³⁰ Min paliinna yeeptu, nu osiiji do Iisa gamin okinco kuuk nu gintu ho bilde kaak nu bilditu gee. ³¹ Gee dakina asiyo ho nu yeepiyo nam Iisa in maajirnay bal gase wiktin ta nuu tee. Iisa diyiico do maajirnay aman : « Yallinte yeero, ku baay dak jammiye sooda. »

³² Hiyya, nu neptu markaba ho nu deettu keeco yeero. ³³ Wiktin taat nu deeti-ak di, gee dakina ibiniig wer kaak nu baayiyo. Gee ku min do hellinniidi okinco amiltu in asiinco, nu gadtu, nu baawtu do wer-aka nam nu ogiriico do kuñ Iisa.

³⁴ Min Iisa paaytu min ka markabar, ña gasiig gee kuuk dakin-aku. Do wer-ak, ña taltu aminduwco, asaan nu ar tamgi kuuk ginno gemco ka gooyindi. Kar ña teestu bildinco in kaawin dakina.

³⁵ Wiktin taat pat gal ko, maajirnay sinjiiji moota ho nu kaawiji aman : « Gem kol tacco, pat-an deete ho wer sa serek. ³⁶ Kaawco do gee-añ a nuu totire do hellinniidi ho do geray ku gee kuuk goy yeero, nu baayiy gidiye tee. » ³⁷ Kar Iisa telkiico aman : « Kuñ maaniikon di beronco tee ! » Ñuur gay indiig aman : « Gee-añ, gurus dakin ja kat yaaco nece. Ki raka a ni baa gidiye paa di walla ? »‡ ³⁸ Iisa gay diyiico aman : « Baañ, dakoñ tala, ku gin mappa minaw. » Ñu daktu tala, kar nu kaawiji aman : « Ni gin mappa beeyi in boos seera. »

³⁹ Iisa diyiico aman : « Kaawonco do gee-añ a nuu goye ka gan ka balan. » ⁴⁰ Hiyya, nu goytu, nu deettu werin dakina, daarin miya, daarin gay orok beey. ⁴¹ Min nu goye, ña sokiig mappa kaak beey in boos kuuk seer-aku, ña jaaltu kaay ka samaaner ho ña

† 6:23 'cenne' : Werin daarin, nu kaawa a 'serpe'. ‡ 6:37 Wer-añ, maajirnay ku Iisa kaaw do bi ka 'deniye miy seera'. Gurus ñaar-ak nec in kaak gem yaa gase do koyin porpod ku gawnar.

deltu barkin do Buñdi. Kar ña pirsiiig mappa ho ña beriicog do maajirnar a ñuu deediñ do gee-aku. Boos ku seer-ak sa, ña deediicog okiñco. ⁴² Okiñco ñu teetu, ñu aaytu. ⁴³ Kar maajirin miintu girdin orok in seer in mappa ho boos kuuk ñak-aku. ⁴⁴ Miday kuuk tee-ak gay yaa nece ar alip beey pa. §

Jiwi kuuk ka amiydi

(Matiye 14.22-33, Yaaya 6.15-21)

⁴⁵ Min ñaar-ak, kodok di, Iisa ñiyiico do maajirnar a ñuu ñepe ka markabar ñuuji ogire ar barrer aaniy geeger ka Betsayda. Ñaar gay daktu a ñaa ñaamiñco ja gee-aku. ⁴⁶ Min ña ñaamiigu, ña coktu ka dambar a ñaa inde Buñ. ⁴⁷ Pat gale, maajirnar in markabco ot ko ñatik barrer. Iisa gay ñak keeji kara. ⁴⁸ Us teestu abire gidi-gidi-gidi, ña ñaamiigu nam markabco siñjaado. In ñatik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi, ña ica botilco nam ña gaay biriñco. ⁴⁹ Wiktin taat ñu taliig Iisa jaawa ka amiydi-ak, ñuur a wal ta kelmo ho ñu teestu koole raða. ⁵⁰ Okiñco min ñu taliiga-ak, kolaw unñjiico tak-tak. Kar kodok di Iisa ñiyiico aman : « Oboñ aditko ! Ña nunun di, dakon ginenno kolaw. »

⁵¹ Kar ña coktu in ñuura ka markabar, us peytu min do abirinñi ho maajirnar sa ta bico amalalo. ⁵² Ñu ajbiytu-ak asaan maan ka Iisa gintu in mappa-ak sa, ñu bal ibine baay, kayco dibire.

Coolle ka geemir do kid ka Zenezareet

(Matiye 14.34-36)

⁵³ Min Iisa in maajirnar aaliig barre-ak, ñu ottu do kid ka Zenezareet ho ñu peyiig markabco do gongumor. ⁵⁴ Ñu paaytu keder, kodok di gee ibiniig Iisa. ⁵⁵ Gee-ak jaawiig kid ka Zenezareet okinñi, ñu miniy ziñkico do wer ka Iisa ottu, kar ñu iyiiig geenco kuuk raðaw in ñaringilnico. ⁵⁶ Do ay helline wal geeger wal do geray ku gee kuuk goy yeero, ñu imiliig geenco ku raðaw do wer ka berel. Kar ñu marmiliiji a ñaa rasiñco ñuu diire kin bit ka kesuuney-at di. Paa ko, okiñco kuuk diirta-at cooltu.

7

Iisa in aadanna ku aginiydi

(Matiye 15.1-9)

¹ Gee ku ñu koliy *Pariziyenna in agindaw daarin ku *gaanuun ka *Yuudinnar astu min Zeruzaleem. Ñu numiiji do Iisa. ² Ñu tal maajirnar daarin bal karmiye ace ka pisiñco ar ka aginiyco gingiy ya ñu raka tee.

³ Ka seener gay, Pariziyenna in Yuudinna okiñco, ñuur karmiya kaaw taat aginiyco rasiico. Uudin ta aadin ta aginiyco, ñuur taado ya ñu bal ace pisiñco samaane. ⁴ Ya ñu yeep min do suuginer, ñu aca ja asiñco kar kat ñu tiyiyo. Ta taar-anno di, ñu karmiya pey gamin ku pey kuuk aginiyco gaariico ar ace ka *kordindinar, ka balsinsindi in ka kongilgildi ku hadinner.

⁵ Pariziyenna in agindaw ku ganuun ka Yuudinnar indiig Iisa aman : « Maa di maajirnar icydo kaaw taat aginiyte rasiite ? Ya ñu raka tee, maa di ñu acgiydo pisiñco ar kaak aginiyte ñiyiite ? » ⁶ Iisa ñiyiico aman : « Talon gee kuuk kaawa in birñkico di ho ta aditco keetiti-anñu ! Kaaw taat Buñ diytu do bi kanñko, taar ka seener. Ña kaaw awalle in bi ka nabi Ezaayi aman :

“ Gee ñuur-an beraadu horoomin in birñkico di,
kar aditco gay serek min nunu.

⁷ Abaadin taat ñu abdiy-in-an, taar uca maalan di,
asaan garaan taat ñu garkiyiy gee sa,
geen di imilit min do kayco. ”* »

§ 6:44 'alip beey' : Daadi in koogin gay, ñu bal osiñco. * 7:7 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 29.13.

⁸ Kar Iisa kaawiico pey aman : « *Gaanuun kaak Buḅ kaawtu, kuḅ rasig serpiya, kar ku karmiya kat kaaw ta geemir. ⁹ Ku zeeda pooce gaanuun ka Buḅdi, kar ku makiig iḅ kaaw ta aginiydi ! ¹⁰ Muusa, ḅaar diḅko aman :

“ Ber horoomine do yaako iḅ takko. ”

ḅa diḅ pey aman :

“ Waan kaak niga biy iḅ tacco wala iḅ yaaco, tanji-at, illa muutu. ”†

¹¹ Kar kuḅ gay garkiya gee a ḅuu kaawe do aginiyco aman : “ Maan kaak zer naako bere ka gaayor, taar-at *satkin taat waaliya Buḅ, ” ¹² ho ansi-ak, ḅu gediraado pey ḅuuco bere.

¹³ Kaawin kuuk ku gaariy do ziḅkiko, ḅuur deet kaaw ta Buḅdi. Ku gina pey gamin dakina kuuk ar ḅuur-anḅu. »

Gamin kuuk nigaag gem do unḅi ka Buḅdi
(Matiye 15.10-20)

¹⁴ Kar Iisa koliig pey gee, ḅa kaawiico aman : « Laaḅ deḅginko samaane ho cokiyon ! Naako dele danḅa. ¹⁵ Maan kaak gem tiyiy, ḅaar nigaagdo do unḅi ka Buḅdi. ḅaar maan ka amila min do gelbiney kat nigaag do unḅi ka Buḅdi. [¹⁶ Ya ku gin deḅgina, laaḅ deḅginko samaane kuu cokiye. »]‡

¹⁷ Wiktin ta Iisa rasiig gee ḅa unḅitu geero, maajirḅay indiig aman : « Gaarḅiḅ ja baat ta danḅal-anta. » ¹⁸ Iisa telkiico aman : « Kuḅ kayko dibir ga ? Talon, maan ka gem tiyiy-ak, ḅaar niggigdo do unḅi ka Buḅdi. ¹⁹ Maan ka gem tiyiy-ak, ḅaar unḅa do adiy, kar ba aaro, gem-ak baay dooye. Maan ka gem tiyiy-ak, ḅaar ḅaamgigdo ḅaa gine gamin ku samaanno. » Iisa kaawtu pa-ak a gamin okiḅco, ḅuur ku teendi.

²⁰ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Kaaw ta gem kaawiyo iḅ maan ka ḅa giniyo, ḅuur di nigaag do unḅi ka Buḅdi. ²¹ Asaan min do gelbiney-ak ko amiliy pikirre taat samaanno ta ḅaamiig do baaye kaak munḅam, do kokinaw, do dee ka geemir, ²² do kokine ka miday wal daad kara. Ampaa ko, ḅu giniy tamanaw, ḅu giniy motol, ḅu caaciyiy gee, ḅu giniy ta ḅu rakiyo, ḅu giniy hasuudinaw, ḅu nigiy biḅkiko iḅ eeḅco, ḅu iciy ziḅkiko, ho ḅu poociy jipte goyiḅco. ²³ ḅuur-anḅu ko gamin ku samaanno kuuk amila min do adiy ka gemor, ho nigaag do unḅi ka Buḅdi. »

Ase ka daatik taat Yuudiḅcado
(Matiye 15.21-28)

²⁴ Min Iisa gaasiit kaawoy, ḅa uctu min do wer-aka ho ḅa deettu do kid ka Tiir. ḅa unḅitu do ger rakki, ḅa rakaado waan yaa ibine a ḅa goy ede. Kar gay, ḅa bal gedire cigile ziy. ²⁵⁻²⁶ Tala kar daatik rakki romti aarid obta dortu gee kaawa do bi ka Iisa, ta asiiji. Taar gay Yuudiḅcado, ḅu weeyit do geeger Siri do ka kid ka Penisi. Min ta asiiji, ta dersitu do unḅi ho ta marmiliiji aman : « Gem kol tacco, baanu ! Atkig aarid-anḅu min do romor. » ²⁷ Iisa diyiitit aman : « Ras ja koogin yaa aaye ! Yampa, kuuniyaado ḅuu icinḅi tee ka kooginar ho ḅuu oriḅ do kaḅir. »

²⁸ Daatko-at kaawiji aman : « Gem kol *Rabbiney, kaawon-an ka seener. Kar kaḅ sa, ḅuur tiya meerin kuuk gaama min do pise ku kooginar di. » ²⁹ Min pa-ak, Iisa diyiitit aman : « Kaawke ka seener ! Yeep ko gerke, aarid, ḅaar amil ko min do romke. » ³⁰ Hiyya, daatko-at duwtu geero. Min ta ote, ta gasiit romti aarid rasta ho ta jammiya ko ka danḅil.

Coole ka gem kaak duḅguyuuḅu

³¹ Min Iisa kaawtu iḅ daatko-at, ḅa deettu min kid ka Tiir, ḅa aadtu min kid ka Sidon iḅ kid kaak ḅu koliy Geegirḅay ku Orok ho ḅa birtu do biy barre ka Galile. ³² Do wer-ak ḅu iyiji gem kaak duḅguyuuḅu ho gaayay amalḅo. ḅu marmiliiji do Iisa a ḅaa lee pisinḅi do gem-ak ḅaa coole. ³³ Min ḅaar-ak, Iisa obiig gem-aka, ḅa imiliig serek min do geemir ho

† 7:10 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12, Deteronoom 5.16. ‡ 7:16 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariḅ ku Buḅdi kuuk ḅu siirtu min awalle iḅ kaaw ta Grek.

ña kolñiijig denjinay ku gem-ak inj kormay[§], kar ña pictu ulña do kormay ho ña diirijiit leeseey ta gem-aka. ³⁴ Iisa kociltu kuwa, ña niiztu ho ña diyiji do gem-ak aman : « Eppata ! » ansi-ak aman : « Pilu ! »

³⁵ Do wer-ak, kodok di, gem-ak teestu cokiye, leeseey teestu awke, ho ña baagtu kaawe samaane. ³⁶ Iisa kaawiico do gee okiñco aman : « Dakoñ kaawenno do gemor. » Min ña kaawiico pa-ak, ñuur gay totiraat kat kaaw do geemir. ³⁷ Gee-ak ajbiytu tak-tak ho ñu diytu aman : « Way, gem-añ gina riy samaane nam dũnguyuyin sa, ña coolaagu ñu doriyo ho gee kuuk gaayico amallosa, kaawiyo ! »

8

Bere ka teendi do gee alip pood (Matiye 15.32-39)

¹ Do wiktin taar-at gee dakina numtu ho ñu ginno maan ka teendi. Min pa-ak, Iisa koliig maajirñay ho ña diyiiico aman : ² « Gee-añ, nu tala aminduwco, asaan mena subba ñu goy inj nun di ho ñu ginno maan ka teendi. ³ Ya nu ñaamaag aditco aaye, gudurrice yaa arme botildi, asaan daariñco as min serek. » ⁴ Maajirñay telkiiji aman : « Kalaan ta aña, kar giico gase tee momo kaak yaa neciñco ? » ⁵ Iisa indiig aman : « Ku gin mappa minaw ? » Ñuur gay aman : « Ni gin mappa peesira » ⁶ Kar Iisa kaawiico do gee-ak a ñuu goye kedder. Hiyya, ña sokiig mappa kaak peesir-aka, ña deliiji barkin do Buñdi, ña pirsiiiga ho ña beriicog do maajirñay a ñuuco deediñji. Hiyya, maajirñay deediicog do gee-aku.

⁷ Ñu gin oki teñilna minaw-minaw pa. Iisa deliiji barkin do Buñdi do teñilna-aku ho ña diyiiico do maajirñay a ñuuco deediñco oki ! ⁸ Okiñco, ñu teetu, ñu aaytu. Maajirna sokiig kaak ñake nam ñu miin girdin peesira. ⁹ Miday ku tee-ak yaa nece alip pood pa.* Iisa diyiiico aman : « Baañ kate ! » ¹⁰ Kar kodok di, ña ñeptu markaba inj maajirñay ho ñu birtu do kid ka Dalmanuta.

Inde ka gamin kuuk ajbay (Matiye 16.1-4)

¹¹ *Pariziyenna astu, ñu teestu meele inj Iisa. Ñu rakiiji ñibe. Ñu indiig a ñaaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min do Buñdi. ¹² Iisa niiztu puus kar ña diytu aman : « Maa di gee ku ñiñka indiy maan kaak ajbay ? Ka seener nu kaawaako, gee ku ñiñka-añ, nu gediraado naaco gine maan kaak ajbay loco. » ¹³ Kar ña rasiigu, ña ñeptu markaba ho ña aaltu aar barrer.

Maajirñay ku Iisa bal ibiniñ misa (Matiye 16.5-12)

¹⁴ Min ñu ottu ñatik barrer, maajirñay pakirtu a ñu bal ice tee, ñu gin mappa rakki di do markabco. ¹⁵ Iisa taayiiigu aman : « Yaman pakiroñ ! Goyoñ godom min gel ta Pariziyennar inj ta *Herood. »

¹⁶ Maajirñay kaawtu benannico aman : « Ña kaawiite pa-ak asaan gi bal ice mappa-añ di walla ? » ¹⁷ Iisa ibiniit pikirrico ho ña indiig aman : « Maa di ku kaawiy aman : “ Gi bal ice mappa-añ di walla ? ” Yoo ñiñ sa ku tallo misa walla ? Kayko icdo misa ? Ñu goy misa bombo di ? » ¹⁸ Ku talig gamin okiñco kuuk nu gintu ho ku dorig gamin okiñco kuuk nu diytu, kar kayko icdo di bat. ¹⁹ Wiktin taat nu pirsiiig mappa ka beeyi, miday alip beey teetu, ku miin girdin minaw inj ka ñake ? » Ñuur gay telkiiji aman : « Ni miin girdin orok inj seera. » ²⁰ Kar Iisa indiigu pey aman : « Hadi wiktin taat nu pirsiiig mappa ka peesira, gee alip pood teetu-ak gay, ku miin girdin minaw inj ka ñake ? » Ñuur gay telkiiji aman : « Ni miin girdin peesira. » ²¹ Iisa diyiiico pey aman : « Yoo ñiñ sa ku ibinginno a nu waa ? »

Pile ka noolol

§ 7:33 'kormay' : Werin daariñ, ñu kaawa a 'pernay'. * 8:9 'alip pood' : Daadi inj koogin gay, ñu bal osiñco.

²² Hiyya, Iisa in maajirnay ottu Betsayda. Annere, nu daaniiji nool rakki, kar nu marmiliiji aman : « Gem kol *Rabbiney, baanu ! Diirga, naa pile. » ²³ Iisa obiig pisiinji ka nool-ak, na imiliig serek min do helliner. Kar na giniiji ulin do odinay, na leeyiiji pise ho na indiig aman : « Ek kat ki tala maanna ? » ²⁴ Nool-ak telkiiiji aman : « Nu tala gee ar atay, kar nu jaawaw. » ²⁵ Iisa leeyiiji pey pise do odinay. Gem-ak odinay piltu. Na taliy ko karañ. ²⁶ Min naar-ak, Iisa diyiiji aman : « Deet ko gerko, dak jagenno do helliner. »

*Piyer diya a Iisa, naar Masi
(Matiye 16.13-20, Luk 9.18-21)*

²⁷ Min naar-ak, Iisa in maajirnay deettu do hellinnan ku moota in kidka Sezare ka Pilip. Do botildi, na indiig maajirnay aman : « Do bi kanto, gee kaawa a nu waa ? » ²⁸ Nuur gay telkiiiji aman : « Daarin kaawa a ki Yaaya-Batist, daarin, a ki Eli, ho daarin gay, a ki min nabiinna ku min awalle. » ²⁹ Kar Iisa indiig pey aman : « Hadi kun gay diya a nu waa ? » Piyer telkiiiji aman : « Kirke Masi kaak Buñ dobtu. » ³⁰ Kar Iisa karmiig maajirnay a nu kaawenno tak-tak do waanna a naar ko Masi kaak Buñ dobtu.

*Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy in nooyinji
(Matiye 16.21-28, Luk 9.22-27)*

³¹ Kar Iisa teestu pey bildin maajirnay aman : « Illa nun *Ron gemor, naa taabiyeñ ja dakina. Aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner ho in agindaw ku gaanuundi yaan pocindu. Nu asiin deendu ho yiriy ta subbin kar gay, naa nooye. » ³² Na kaawcot ko warañ di. Kar Piyer imiliig serpiya ho na leesiiji. ³³ Kar Iisa kolsiig maajirnay ho na uciiiji do Piyer aman : « Baa annere, Seetan-anjka ! Pikirren, taar arro in ta Buñdi, taar ta gemir di. »

Maman gii aadin Iisa

³⁴ Kar Iisa koliig gee kuuk dakina ho in maajirnay, na diyiico aman : « Ya waan kaak rakaan aadindu, naa pooce pey bariye galal ta meenji, naa icin etoy ka taabiner ho naan aadindu. » ³⁵ Asaan waan kaak raka jile goyinji ka meenji, naa rawtinji. Kar waan kaak rawtaag goyinji do bi kanto ho do bi ka Kabarre ta Gala gay, naa gase goye kaak tañ. ³⁶ Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit do pisiinji ho na rawtig goyinji, naar-ak galilti gay maa ? ³⁷ Na bere maa naa gidie goye ka gaasdo ? ³⁸ Gee ku din ka, nuur gina taat samaanno ho nu newsiji kop do Buñdi. Ya gem kaak gina sokañ lotu in do kaawnar do unco ka gee-aku, nun Ron gemor oki, naaji gine sokañ do wiktin taat naa ase in *darjin ta Tanni ho in ta *dubal ku Buñdi kuuk *cawar oki. »

9

¹ Iisa diyiico pey aman : « Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-anj, daarinco mataado di nuu talin *Meennaw ta Buñdi asa in gudurre. »

*Newse ka wijeer ta Iisa
(Matiye 17.1-13, Luk 9.28-36)*

² Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak in Yaaya ho na iyiig keeco kuwa ka damba ta bolok. Tala kar Iisa ziy newse. ³ Kesuuney deettu portik kar nam ta diya odina. Min irnen di, do adiy ka kidar okinji, ginno gem kaak ya acin portik ansi. ⁴ Ta bite-anj di, maajirna taltu nabiinna seer bayintu. Nabiinna-ak, nuur Muusa in *Eli kat kaawa in Iisa. ⁵ Hiyya, Piyer kaawiiiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-anjka. Niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki do Muusa ho rakki gay do Eli. »

⁶ Kar Piyer gay ibanno taat naa kaawe, asaan kolaw obgu. ⁷ Min Piyer kaawa misan di, uc gootiigu ho min do uc-at amila gaay kaawa aman : « Naar-anj Rondu, nu elgig dakina. Cokiyon kaawoy ! » ⁸ Kodok di, maajirnay taliy-ak Muusa in Eli sawle, illa Iisa keeji di goya.

⁹ Min nu paayiy min ka dambar, Iisa karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakonj kaawenno do waanna do maan kaak ku taltu-anjka nam nun *Ron gemor, naa nooyen

ja min do muuti. » ¹⁰ Nu ooyiit kaawoy. Kar nu teestu inde zinjico aman : « Na raka kaawe maa, na diyiy a " naa nooyen ja anka ? " »

¹¹ Kar maajirnay indiig aman : « Maa di agindaw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa asen ja ? » ¹² Iisa gay telkiico aman : « Hii, Eli yaa ase, naa leen gamin-an do botilco. Kar ku iban di nu siir do Kitamner a nun Ron gemor, naa taabiye dakina ho gee yaan pocindu. ¹³ Kar gay nu kaawaako, Eli naar as ko, kar gee gay taabiyig ar taat nu rakiyo uudin taat Kitamne kaawtu. »

*Coole ka gem kaak gin punpun
(Matiye 17.14-21, Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Wiktin ta Iisa in maajirnay ku subba yeepiy do eenco, nu gastu gee dakina numco do eenco-aku. Min gee-ak, goy oki agindaw ku gaanuundi meela in nuura. ¹⁵ Min gee-ak taliig Iisa, nu raastu, nu gadtu a nu baaji ooye. ¹⁶ Iisa indiig maajirnay aman : « Ku meela do bi ka moo in agindaw-an ku ? » ¹⁷ Gem rakki min datik geemir diyiji aman : « Gem koltacco, nu iyjin rondu, kiidu coolinji. Na gin aarid ka todaaji kaawo. ¹⁸ Ay wer kaak aaridji ucji, na accigig keder nam biy amila toppiyo, na eeyma saanji ho ziy aayiy yap. Nu indig maajirnan a nuuji atkinji, kar gay, nu bal gedire. » ¹⁹ Iisa kaawiico aman : « Kun gee ku dinka-an, ku geenno ho imaanko sa sooda. Dakdu mena mina naa goye in kunjko ho naako sosinjo pey ? Iyiig ronji-an anne. »

²⁰ Kar nu iyijiga. Min aarid talig Iisa-ak, na azbiig mic-ak zid-zid-zid. Na galto keder, na tunkiliyo nam biy amila toppiyo. ²¹ Iisa indiig takan mic-ak aman : « Min kimin aarid-an obiiga ? » Naar gay telkiiji aman : « Min na kapaki. ²² Kun kawta, aarid naamgig do aki wal do amiydi, na rakiy deenji. Ya kii gedire kiini gaaye, tal aminduwani. » ²³ Iisa telkiiji aman : « Maa di ki diyiy a " ya ki gedire kiini gaaye ? " Do naar kaak aamine, botol goya a naa gine ay maanna. »

²⁴ Kodok di, takan mic-ak kaawtu rada aman : « Nu aamin kadar kii gedire ginin maanna-an ka. Kar gay, gaayorduut pey imaandu ! » ²⁵ Min Iisa taltu kadar gee numa numen di-ak, na leesiji do aarid-ak aman : « Kin aarid, ki ginaag gee dunguyuuyna ho ki toda awke ka leeser. Yalla amal rasig mic-an ka ho dak yeepenno pey tak-tak ! » ²⁶ Aarid-ak kooltu rada, na azbiig mic-ak zid-zid-zid, kar na amiltu. Do wer-ak, mic-ak weytu lasaan nam gee ku goy ede-ak kaawiy aman : « Na mate ! » ²⁷ Hiyya, Iisa obiig min do pisinji, na copiliiga ho mic-ak peytu.

²⁸ Wiktin ta Iisa unjitu geero, maajirnay indiig aman : « Gem koltacco, maa di ni baltu gedire atkin aarid-an ka ? » ²⁹ Iisa gay telkiico aman : « Kar gay, aarid naar-an, kuu gedire imilinji-ak, illa in inde ka Bunji ja. »

*Iisa kaawa pey do bi ka muutuy in nooyinji
(Matiye 17.22-23, Luk 9.43-45)*

³⁰ Min naar-ak, Iisa deettu min ede in maajirnay ho nu aadtu min kid ka Galile. Iisa rakaado gee ya ibine wer ka na goyiyo, ³¹ asaan na garkiyaag maajirnay. Na diyiiico aman : « Nun ron gemor, nu asaan berin do pise ka midir, nuun deendu ho yiriy ta subbin kar gay, naa nooye. » ³² Kar nuur gay bal ibinin baat ta kaawoy. Paa ko, nu gintu kolaw taat nuu indin Iisa do bi naar-aka.

*Inde kaak a waa tatik paka
(Matiye 18.1-5, Luk 9.46-48)*

³³ Hiyya, nu ottu kat Kapernayuum. Wiktin ta nu goyiy geero, Iisa indiig maajirnay aman : « Ku meela do bi ka moo botildi ? » ³⁴ Nuur gay bugum cit-cit, asaan botildi, nu meel benannico a nuu ibine waa kaak tatik paka. ³⁵ Min naar-ak, Iisa goytu keder, na kolig maajirnay ku orok in seera, na diyiiico aman : « Ya gem kaak raka ogire do unji ka Bunji, naa dake aar ta eenji ho naa gine gay riyco. »

³⁶ Kar Iisa obtu mic rakki, na iyig do datikco, na diyig do tumkay ho na diyiiico aman : ³⁷ « Gem kaak obig mic-an samaane do bi kanto, ar na obin nun meendu. Kar gay, gem kaak obintu, na da obdo nun di, na obig naar kaak naamintu. »

Waan kaak adiy pondik do inj kunjko, naar kunjko
(Luk 9.49-50)

³⁸ Yaaya diyijji do Iisa aman : « Gem kol tacco, ni gas gem kaak atka aaridna inj sinji kunji ho nin gay todaaji asaan naar inj gintenno. » ³⁹ Kar Iisa gay kaawtu aman : « Dakonji todenno. Asaan ginno waan kaak yaa gedire gine maan kaak ajbay inj sij kunto ho ba aar, naa nige pey biy inj nunu. ⁴⁰ Waan kaak adiy pondik do inj kunjko, naar kunjko. ⁴¹ Gem kaak gaayaako, Buñ yaaji berin haginey. Ka seener nu kaawaako, naa gasin haginey yoo na beraako amay sood ku maala pondik-anj di do saan ta ku geenji ku Masi. »

Gale kaak do zunuubinnar
(Matiye 18.6-9, Luk 17.1-2)

⁴² Iisa kaawtu pey aman : « Gem kaak unja rakki min eenji kuuk imaanco sooda do zunuubinnar, nuuji duune tolo do gaayay ho nuu accin do barrer sa guna. ⁴³ Ya pisinjin kat iyaacin do zunuubinnar-ak, dukumga. Gunjin kii unje inj pisinjin rakki di do goye ka gaasdo min kii unje inj pisinjin seerco do ak taat matdo. [⁴⁴ Do wer naar-ak, gur ku matdo tiyiig momtina ho ak sa goy doo.]* ⁴⁵ Ya asinjin kat iyaacin do zunuubinnar-ak, dukumga. Gunjin kii unje inj asinjin rakki di do goye ka gaasdo min kii unje inj asinjin seerco do ak taat matdo. [⁴⁶ Do wer naar-ak, gur ku matdo tiyiig momtina ho ak sa goy doo.]† ⁴⁷ Ya odoñ di iyaacin do zunuubinnar-ak, dimta. Guna kii unje inj odoñ rakki di do *Meennaw ta Buñdi, min kii unje inj odinan seerco do ak taat matdo. ⁴⁸ Do wer naar-ak, gur ku matdo tiyiig momtina ho ak sa goy doo. ⁴⁹ Uudin taat ak siyiig hadinne ho uudin taat maral giniig tiw gala, Buñ sa icit taabine, na newsiig gemo, na giniy *cawar. ⁵⁰ Ku iban tam kadar maral nuur gala. Kar ya nuur kat cille gay, kuuco gaaye maa, nuu aawe ? Naar-ak, kunjko oki goyon gala ar maral ho goyon inj aapiye benanniko. »

10

Garaan do bi ka totiriikar
(Matiye 19.1-12, Luk 16.18)

¹ Min naar-ak, Iisa uctu min ede, na baawtu do kid ka Zuude, aar barre ka Zurdan. Pey gee dakin aale numiiji, na teestu garkiyinco uudin ta na garkiygiigu.

² *Pariziyenna daarin baawiji moota, nu rakiy gaase baay. Paa ko, nu indiig aman : « *Gaanuunte bera botol taat gem yaa totirin daaciy walla ? » ³ Kar Iisa gay telkiico aman : « Muusa gay, naar rasko maa gaanuun da ? » ⁴ Nuur gay diyijji aman : « Muusa ber botol a gem ya siire maktumne ta totiriikar ho naa totirin daaciy. » ⁵ Min Iisa dortu paak, na diyiico aman : « Muusa berko botol taat kuu totirin daditko asaan kayko bombo. ⁶ Yampa, do teesindi, Buñ kilgiyit duniine, na kilgiyig mitko inj daatko.* ⁷ Do bi naar-ak ko, mitko yaa rasiñ tacco inj yaaco, na baayiy nume inj daaciy, ⁸ ho seerco, nuu gine ar gem rakki di do unji ka Buñdi. Ampa-ak, nu seerro pey, nu num ko gem rakki di.† ⁹ Maan kaak Buñ duunga-ak, gem ipiraagdo. »

¹⁰ Wiktin taat nu unjitu geero, maajirnay ku Iisa indiig pey do bi ka totiriikar. ¹¹ Na kaawiico aman : « Gem kaak totirit daaciy ho na obtu ta pey, naar-ak kokina karan di. ¹² Ar taar-an ko, geem taat rasig mitti ho ta obtu ka pey, taar-at kokina karan di. »

Iisa barkiya koogina
(Matiye 19.13-15, Luk 18.15-17)

¹³ Gee iyijji koogin do Iisa a naaco lee pise, naa barkiyinco. Kar maajirnay gay leesiico do gee-aku. ¹⁴ Min Iisa taliig maajirnay leesaaco do geemir-ak, na dapintu ho na diyiico aman : « Rasonj koogin-anj yaadu ase. Dakonco todenno, asaan *Meennaw ta Buñdi taar

* ^{9:44} Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buñdi kuuk nu siirtu min awalle inj kaaw ta Grek. † ^{9:46} Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buñdi kuuk nu siirtu min awalle inj kaaw ta Grek. * ^{10:6} Wer ka gase kaawor do Zeneez 1.27, 5.2. † ^{10:8} Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.24.

do gee kuuk ar koogin-*an*ku. ¹⁵ Ka seener nu kaawaako, ya waan kaak bal ooyin Meennaw ta Buñdi ar mico, ña unjaado tak-tak. »

¹⁶ Hiyya, ña baamiyiig koogina, ña leeyiico pise ho ña barkiyiigu.

Iisa ij gay gamnar

(*Matiye 19.16-30, Luk 18.18-30*)

¹⁷ Do wiktin ta Iisa amiltu ko, gem rakki ñaamiig ij gadiy. Ña dersitu do unji, kar ña indiiig aman : « Gem koltacco, kiñ kaak sellen, naa gine maman naa gase goye ka gaasdo ? » ¹⁸ Iisa gay diyiji aman : « Maa di ki koliin a nu sellen ? Ginno gem kaak sellen do kidar, illa Buñ keeji di. ¹⁹ Kiñ ibingig gaanuun kaak Buñ bertu do geemir : “ Dakon deenno gee, kuñ miday, dakon kokinenno daad kara ho kuñ daad oki, dakon kokinenno miday kara, okiñko, dakon kokinenno gamna, dakon raadenno ij siñ ku gemor, dakon diyenno kaaw do gemor, beron horoomin do aginiyko. ” »[‡] ²⁰ Gem-ak telkiji aman : « Gem koltacco, nu karmiyiig gaanuun-ak okiñji min nu kapak di. » ²¹ Iisa taliig gem-ak ajbiyga ho ña elgig dakina, ña kaawiji aman : « Dakjiñ pey maan rakki : ñaa gidiyig gamnan okiñco ho deedig gurus-ak do pokirnar. Paa kat, kii leen malleñ do unji ka Buñdi. Kar asu, aadnu. » ²² Min gem-ak doriit kaaw-at, ña yiimiit wijeeneey asaan ña gay gamnar.

²³ Iisa taliig maajirñay kuuk goy do serpey, ña diyiico aman : « Unje kaak do *Meennaw ta Buñdi, ñaar rada do gay gamnar ! » ²⁴ Kaawoy-at unjiico kolaw do maajirñay. Kar Iisa diyiico pey aman : « Gem kol siñtay, unje ka do Meennaw ta Buñdi, ñaar rada ! » ²⁵ Lokumo gediraado taa bire min do bee ka ripirrer. Kar do gay gamnar gay, unje do Meennaw ta Buñdi yaaji gine pey rad paka. »

²⁶ Do wer-ak, maajirñay ajbiytu tak-tak, ñu indiy ziñkico aman : « Di ampa-*an* gay, waa yaa gase jile ? » ²⁷ Kar Iisa gay taliig yalaan ho ña diyiico aman : « Maan kaak patriya kayco ku geemir, do Buñdi gay, ña melen di. »

²⁸ Min ñaar-ak, Piyer diyiji aman : « Cokay, ni rasig gamin okiñco a niin aade. » ²⁹⁻³⁰ Kar Iisa diytu aman : « Ka seener nu kaawaako, ya gem kaak rasig geriy, siñtay, aginiyji, kooginay wala morgoy do saan tanto ij Kabarre ta Gala, do goye ka diñka, ñaa gase pey pak miya : geray, siñta, aginay, koogina ij morgina. Wariy sa, ñaa gase. Kar do wiktin taat yaa ase neginda gay, ñaa gase goye ka gaasdo. ³¹ Gee dakina kuuk ogir diñka yaa ñake aaro, ho dakina kuuk aaro yaa ogire. »

Iisa kaawa do bi ka muutuy ij nooyinji

(*Matiye 20.17-19, Luk 18.31-34*)

³² Min ñaar-ak, Iisa ij maajirñay ictu botol ta Zeruzaleem. Iisa ogiriico. Kar maajirñay ij gee kuuk aadaagu, kolaw unjiico do maan ka yaaji ase Zeruzaleem. Iisa koliig maajirñay ku orok ij seera, ña teesiico gaare maan ka yaaji ase. ³³ Ña kaawiico aman : « Cokiyon, diñ gi coona Zeruzaleem. Anner ko, nun *Ron gemor, ñuun berin do pise ku agindaw ku gay satkiner ho ij agindaw ku gaanuundi, ñuu dee kaawco a ñuun deendu. Kar ñuun berin do gee kuuk Yuudinnado. ³⁴ Gee-ak yaadu samtiye, ñuudu pice ulña, ñuun koocindu ij kordinggo ho ñuun deendu. Kar yiriy ta subbiñkar gay, naa nooye. »

Inde kañ Zaak ij Yaaya

(*Matiye 20.20-28*)

³⁵ Min ñaar-ak, Zaak ij Yaaya, kooginay ku Zebede, ñaawiji moota do Iisa ho ñu diyiji aman : « Gem koltacco, ni raka kiini giniñ maan kaak niin inde-*an*ka. » ³⁶ Iisa indiiigu aman : « Ku raka naako gine maa ? » ³⁷ Ñuur gay telkiji aman : « Ya ki icit Meennuwiñ, ni raka gemni rakki yaa goye do meedan ho rakki gay do ñugilan. » ³⁸ Kar Iisa diyiico aman : « Kuñ bal ibine baay ta maan kaak ku indiy-*an*ka. Kuu gedire kuu seen *kordindi ta taabiner taat naa see-anta walla ? Kuu gedire ooyiñ *batem ka taabiner kaak eraanu-*an*ka walla ? » ³⁹ Ñuur gay telkiji aman : « Hii, nii gedire. » Iisa kaawiico aman : « Ka seener, kuu gedire see kordindir taat naa see ho kuu ooyiñ batem kaak nu kaawtu. »

[‡] 10:19 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20.

⁴⁰ Kar do goye kaak do meedar wala do nugilal gay, nun ginno botol ta naa berinji. Werin nuur-ak, Bun siyig do nuur kuuk na dobtu. »

⁴¹ Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-at, nu dapiniico do kun Zaak in Yaaya. ⁴² Hiyya, Iisa koliig okinco ho na kaawiico aman : « Ku iban kadar meennay ku duniiner hokumiyaag geenco in guwaane ho aginduwco goyaaco do kayco. ⁴³ Kar lokon gay, ta ginaado ampa. Minninko, ya gem kaak raka gine tatkaw, illa naa ginen ja ar gay riyko, ⁴⁴ ho ya minninko rakki raka ogire, illa okinco, naa ginen ja ar berriko. ⁴⁵ Asaan nun *Ron gemor, nu bal ase a gee yaadu gine riyko. Nun as a naa gine riy do geemir, naa bere zir do nuur kuuk goy do zunubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

Pile ka nool rakki
(Matiye 20.29-34, Luk 18.35-43)

⁴⁶ Min naar-ak, Iisa in maajirnay ho in gee dakina kuuk aadaaga-ak, nu ottu do geeger ka Zeriiko. Min nu aaliig geeger-ak, nu gastu nool kaak goy oce do bit ka botildi. Nool-ak, nu kolaag Bartime, na ronji ka Time. ⁴⁷ Min na dortu kadar na Iisa kaak min Nazareet kat biraw-ak, na teestu kooale aman : « Iisa, *Ron ka Dawuud, tal aminduwir ! »

⁴⁸ Gee dakina awniji aman : « Ha', bugam ! » Kar naar gay gaayay jaala jaalen di aman : « Iisa *Ron ka Dawuud, tal aminduwir ! » ⁴⁹ Iisa peytu, na diytu aman : « Kolonga ! » Nu dakiji diy aman : « Obig adin ! Ucu, na kolaacin. »

⁵⁰ Hiyya, nool-ak acciit batkoy, na uctu in beerinji ho na baawiji do Iisa. ⁵¹ Min na baawe, Iisa indiiig aman : « Ki raka naan gine maa ? » Nool-ak telkiji aman : « Gem kol *Rabbinay, nu raka kin odinar yaa pile-an di. » ⁵² Iisa gay diyiji aman : « Baa kate, imaanjin jilincin. » Ta bite-an di, odinay piltu ho na aadiig Iisa.

11

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan
(Matiye 21.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)

¹ Wiktin taat Iisa in maajirnay baawtu moota in Zeruzaleem, nu ottu do koot ka Olibiyennar, moota in hellinnan kuuk nu kolij Betpaze in Betani. Do wer-ak, Iisa tabirtu maajirnay seera. ² Na diyico aman : « Baan do hellin ta goy unda-antare. Ya ku ote, kuu gase ron durkilal duune. Yiriy rakki waan bal nepinji. Ipironga ho iyonduuga. ³ Ya gem indaako aman : " Maa di ku ipirig ron durkil-an ka ? " Telkonji aman : " *Rabbin kat rakaaga ho naako yeepinji kodok di. " »

⁴ Hiyya, nu baawtu, nu gasiig ron durkil-ak duun do botildi, moota in ger ka gemor. Nu ontu ipirinji. ⁵ Wiktin taat nu ipiriiga, gee daarin kuuk goy ede-ak indiiig aman : « Naar ku gina maa ? Maa di ku ipiriig ron durkil-an ka ? » ⁶ Nuur gay telkiico aman : « Rabbin kat rakaaga ho naako yeepinji kodok di. » Min pa-ak, gee-ak rasiigu, nu deettu.

⁷ Hiyya, maajirin ku seer-ak iyijig ron durkil-ak do Iisa. Nu siddiyig in kesuunco ho Iisa neptu kuwa. ⁸ Gee dakina deerit kesuunco do botildi. Daarin gay yim tapar min do kalaaner, nu leeyig do botildi. ⁹ Gee kuuk jaawa do unji ho kuuk aadaaga kooliy aman « Hozanna, Rabbin Bun yaa barkiyin naar kaak asa in sin kunji ! ¹⁰ Bun ya barkiyin Meennaw ta asaw, Meennaw ta tatte sultan Dawuud. Ozilinter Bun te kaak goy kuwa ka samaaner ! »

¹¹ Min naar-ak, Iisa unjitu Zeruzaleem, na baawtu do *ger ka Bun di ho na taliig gamin okinco kuuk goy atta. Min na taliigu, na amiltu in maajirnay ku orok in seera ho nu birtu do hellin ta Betani, asaan pat deete.

Iisa in et ka waado
(Matiye 21.18-19)

¹² Ka kawtinti, wiktin ta nu amiliy min Betani, Iisa mey diyaaga. ¹³ Na taltu min serek et ar buguwa lee. Iisa baawtu tale ya na gase ronji. Kar gay, min na otiji moota, illa na tala tapar di, asaan wiktin ta weenji misa. ¹⁴ Hiyya, Iisa diyiji do et-ak aman : « Waan aawaado pey ronjin tak-tak ! » Wiktin ta na kaawiy pa-ak, maajirnay doraaga.

Atke ka gee kuuk suugiya do ger ka Buṅdi
(*Matiye 21.12-17, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22*)

¹⁵ Min ṅaar-ak, Iisa in maajirnay yeeptu pey Zeruzaleem. Iisa unjitu do ger ka Buṅdi ho ṅa teestu atkiṅ ṅuur kuuk suugiya atta-aku. ṅa akiliicog taabulnico ku gee kuuk maka gurus ho in seesna ku gee kuuk suugiya ammaamna. ¹⁶ Kar do gee kuuk jalla gaminco ṅu biriy min do ger ka Buṅdi sa, ṅa todco. ¹⁷ Min ṅaar-ak, ṅa garkiyiigu ho kaawiico aman : « Kitamne kaaw aman : ” Gerir, ṅaar gin ger ka salaaner ka gee okiṅco. ”* Kar kuṅ gay ginig ger ka kokiniydi. »

¹⁸ Agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi doriit riy ta Iisa gintu. ṅu teestu bariye botol taat maman ṅuu deenji. Kar gay, ṅu gina kolaw asaan gee okiṅco ajbiy tak-tak do garaan taat ṅa garkiyiigu.

¹⁹ In pat ta maako, Iisa in maajirnay amiltu min do geegirdi.

Kaaw ta buguw ta aaye
(*Matiye 21.20-22*)

²⁰ Ka kawtinti in kawtira, wiktin taat ṅu yeeptu Zeruzaleem, ṅu taliig et ka Iisa surpiytu-ak aay yarap min do caariy. ²¹ Piyer moyiit kaawoy ta Iisa ho ṅa diyiji aman : « Gem kol tacco, talig et ka ki surpiytu-aṅ aay yarap. »

²² Iisa diyiico do maajirnay aman : « Cokiyon, nu kaawaako ka seener, aaminon do Buṅdi in gelbin rakki ! ²³ Ya gem diyitit do damba-an aman : « Ucu, ḅaa gal do barrer. » Nec Buṅ yaa janinti. Kar Buṅ yaaji ooye-ak, illa ya adiy seerro ho ṅa aamin in gelbin rakki kadar maan kaak ṅa inditu-ak yaa kuuniye. ²⁴ Ansi-ak, nu kaawaako, ay maan kaak ku indiy min do Buṅdi-ak, diyon do gelbinko kadar ku gasig ko ho Buṅ yaako berinji. ²⁵ Kar ya ku tees salaane ho ya ku gin kaaw in gemo, saamiyonji ja. Ansii ko, Takko kaak goy ka samaaner yaako saamiyin zunuubinniko oki. [²⁶ Kar ya ku saamaydo do eenko, Takko kaak goy ka samaaner sa saamiyaakonno zunuubinniko.]† »

Izinne ta Iisa asa min momo
(*Matiye 21.23-27, Luk 20.1-8*)

²⁷ Kar Iisa in maajirnay yeeptu pey Zeruzaleem. Wiktin ta Iisa jaawiig ger ka Buṅdi, agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi ho in *aginay ku Yuudinnar ḅaawiji moota. ²⁸ ṅu indiig aman : « Waa berjin botol ki giniy gamin-aṅku ? Izinne-an, ki gasit min momo ? » ²⁹ Iisa gay telkiico aman : « Nun oki yaako indinjo maanna in kaaw rakki di. Ya ku telkidu, naako gaarin waan kaak beraadu botol taat nu giniig gamin-aṅku. ³⁰ Waa ṅaamig Yaaya-Batist a ṅaa *batiziye gee ? ṅa Buṅ walla ṅu geen di ? Telkondu ja. »

³¹ ṅuur gay teestu meelee benannico aman : « Kar giiji telken kat a maa ? Ya gi telkiji a ṅa Buṅ kat ṅaamga, ṅaate indinte pey aman : ” Maa di ku poociit kaawoy ? ” ³² Kar ginte gediraado gii diye a ” ṅu gee kat ṅaamga. ” ṅu gina kolaw do geemir, asaan gee okiṅco pakira kadar Yaaya-Batist, ṅaar nabiiṅce ka seener. » ³³ Hiyya, ṅu telkiiji do Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ṅaamga. » Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ṅaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-aṅku. »

12

Danil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo
(*Matiye 21.33-46, Luk 20.9-19*)

¹ Min ṅaar-ak, Iisa teesiico dele danla do agindaw ku *Yuudinnar aman : « Gin mee jineendi rakki. ṅa taattu atay kuuk ṅu koliy *bin do jineen-aka ho ṅa ṅaamiig in kelel*. ṅa siytu dukitka taat ṅuu miyin ron ku atiydi-aku. Kar ṅa pintu ger bolok a ṅuu coke kuwa ṅuu gooyinji. Hiyya, ṅa rasig jineen-ak do gee daarin a ṅuu gooyinji ho ṅa deettu marti. ² Do wiktin taat ron-ak nee, ṅa ṅaamtu gay riyor do gee kuuk gooyaaga a ṅuui

* 11:17 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 56.7, Zeremi 7.11. † 11:26 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buṅdi kuuk ṅu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. * 12:1 'ṅaamiig in kelel' : Werin daarin, ṅu kaawa a 'ṅa ṅaamiig in jaaba'.

berin haginey. ³ Kar gay gooyindi-ak obiig gay riyor-aku, nu koociiga ho nu atkiig pisinji orok. ⁴ Wiktin taat gem ka jineendi taliig na as pisinji aaye-ak, na naamtu ka pey. Nuur gay, min na otico, naar sa nu obiiga, nu wariiga ho nu kayiig do kaay. ⁵ Min naar-ak, gem ka jineendi-ak naamtu ka pey. Naar-ak sa, nu deeyiig kalak. Na naamtu gay riyor dakina ku pey, daarin, nu koocgu, daarin gay, nu deegu. ⁶ Gem kaak dakji-ak illa ronji kon di, na elgig dakina. Kar na osiig adiy aman : " Rondu-an, nuu karmiyinji. " Kar na naamiig ba aaro. ⁷ Kar min gay gooyindi-ak taliig ronji baaco-ak, nu kaawtu benannico aman : " Talon, ankar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji dake. Ason, daantenga kar jineen yaate dake lote. " ⁸ Hiyya, nu obiiga, nu deeyiiga ho nu acciig kara min do jineendi. »

⁹ Min pa-ak, lisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Mee jineendi-ak yaa gininco maman ? Na asa deen gee kuuk gooyaag jineen-aka ho naa berin do gee ku pey. ¹⁰ Kar na kaawiico pey aman : Kaaw taat nu siirtu do Kitamner-an baati maa ?

" Na dambi kaak gay pinindi accitu,
Naar ko gin dambi kaak ta6 ka gerdi.

¹¹ An ko maan kaak *Rabbin Bun gintu,

ho na ajbiyinte tak-tak. "† »

¹² Min naar-ak di, agindaw ku *Yuudinnar ibintu kadar lisa deliit danlay-at, na ceera loco. Paa ko, nu bariy botol taat nuu obinji. Kar gay, nu gin kolaw do geemir. Hiyya, nu rasiig nu deettu.

Kappiye ka miirir

(Matiye 22.15-22, Luk 20.20-26)

¹³ Agindaw ku Yuudinnar naamiiji gee do lisa a nuuji dibe in kaawo. Min gee-ak, gin *Pariziyenna daarin in gee ku *Herood oki.† ¹⁴ Nu dakiiji kaaw aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ki kaawa seene. Ya kaaw sa, ki kaawaat do gee okinco. Kin isgicinno in gee kuuk kayco jaale. Ki garkiya gee in botol ta Bundi taat ta6. Hadi kaawnin ja, *gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room wala kawwi ? Gii kappiye wala gi kappiyaado ? »

¹⁵ Kar lisa gay iban kadar nu bal imilin ta aditco. Na diyiiico aman : « Maa di ku dibiidu ? Iyundu ja tamma rakki, naa tale. » ¹⁶ Nu iyiji. Kar lisa indiigu aman : « Kaa in sin kuuk siir kuwa-an gay ku waa ? » Nu telkiiji aman : « Ku Sezaar. » ¹⁷ Min naar-ak, lisa diyiiico aman : « Di naar-ak, gamin ku Sezaar, beronjiig do Sezaar, ho ku Bundi sa, beronjiig do Bundi. »

Kaaw ta lisa taar-at ajbiygu.

Kaawo do bi ka nooyindi

(Matiye 22.23-33, Luk 20.27-40)

¹⁸ Min naar-ak, gee kuuk nu koly *Sadusiyenna baawiji moota do lisa. Gee nuur-ak kaawa a gee ku mate, nuur nooydo. Nu astu indin aman : ¹⁹ « Gem kol tacco, Muusa siirte do gaanuunji aman : " Ya gem ob daatko ho na mat bal mico, sinji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin do sinji kaak mate. "§ ²⁰ Cokay, gin sinja peesira. Ka aawo obtu daatko, kar na mattu bal mico. ²¹ Ka seerinkar oki obiit daatko-ata. Naar oki mattu bal mico. Ka subbinkar obiita, naar oki mattu. ²² Hiyya, okinco sinja ku peesir-ak obiita ho nu siibiytu bal koogina. Ba aaro, taar sa menuwti gaastu. » ²³ Kar Sadusiyenna-ak indiig lisa aman : « Do taar-an, kaawnin ja, do yiriy ta nooyindi, min kuuk peesir-an, ka moo taa gine daacy ? Asaan kuuk peesir-an okinco midiyti ! » ²⁴ Iisa gay telkiico aman : « Kunjo-an rawte, asaan ku ibanno kaaw ta Bundi wala gudurrey. ²⁵ Ka seener, do yiriy ta nooyindi, ginno pey obe. Gee yaa goye ar *dubal ku Bundi kuuk goy ka samaaner. ²⁶ Do bi ka nooyindi, ku bal garkiyin kaaw taat do gaanuun ka Muusa wiktin taat Bun bayniiji

† 12:11 Wer ka gase kaawor do Soom 118.22-23. ‡ 12:13 'Pariziyenna in gee ku Herood' : Gee ku Herood kaawa a gee okinco yaa kappiye miiri do gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello kapuune. § 12:19 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 25.5-6.

do pompil kaak kobir ako, wal maman ? Ŋa kaaw aman : “ Nun Buŋ ka Ibraayim, Buŋ ka Isaaka ho Buŋ ka Yakuub. ” »* ²⁷ Iisa kaawtu pey aman : « Ŋa Buŋdo ka gee kuuk mate, kar gay, ŋa Buŋ ka gee kuuk goy mento. Do taar-an, ku rawte tak-tak. »

Gaanuun kaak pakgig okiŋco

(Matiye 22.34-40, Luk 10.25-28)

²⁸ Wiktin ta Iisa meeliy iŋ gee ku ŋu koliy *Sadusiyenna, tatkaw rakki ka gaanuun ka *Yuudinnar oki hadire. Min tatkaw-ak taltu kadar Iisa telkiico samaan-ak, ŋa baawiji moota ho ŋa indiig aman : « Gem kol tacco, min gaanuun ka Muusa okiŋji-an, ka moo paka ? » ²⁹ Iisa telkiiji aman :

« Cokiyon, koogin ku Israyeel !

*Rabbin Buŋte, ŋaar rakki di.

³⁰ Kii elin Rabbin Buŋji iŋ gelbin rakki,
iŋ kelmon okintiti, iŋ pikirren okintiti
ho iŋ gudurren okintiti.†

³¹ An gay ka aadaag ka awalle :

Kii elin giji ar ziŋ ka meenji.‡

Min ku seer-an ginno pey gaanuun ka pakgigu. »

³² Hiyya, tatkaw ka gaanuundi diyiji do Iisa aman : « Seese, gem kol tacco ! Kaawon-an ka seener. Rabbine, ŋaar ko Buŋ kaak rakki-an di ho ginno ka pey. ³³ Gii elin Buŋ iŋ gelbin rakki, iŋ pikirrite okintiti ho iŋ gudurrite okintiti. Ho gii elin eente ar ziŋka ku maaniite. Gamin ŋuur-an pakgig *satkin ta mallel ho iŋ satkin taat gee beriy do Buŋdi. » ³⁴ Min Iisa taltu kadar gem-ak telkiji iŋ ibine-ak, ŋa diyiji aman : « Kiŋke-an serekdo iŋ *Meennaw ta Buŋdi. » Min yiriy taar-at, ŋu cimtu kayco cat, yoo waan sa indigigdo pey.

Masi iŋ sultan Dawuud

(Matiye 22.41-46, Luk 20.41-44)

³⁵ Wiktin ta Iisa garkiyiy gee do *ger ka Buŋdi, ŋa diy aman : « Maman agindaw ku gaanuundi kaawiy a Masi ŋaar ron ka Dawuud ? ³⁶ Ya ŋa ron ka Dawuud, maa di Ruwwin ta Buŋdi ŋaamig sultan Dawuud meenji ŋa diytu aman : « Buŋ kaawji do Rabbiner aman :

“ As goy do meedar

nam wiktin taat naaco gedire do adinen,

ŋuu gine wer ka lee asinji. ”§

³⁷ Paa ko, Dawuud meenji oki kolaag Masi-ak a “ Rabbine ”. Di maman ŋaa gine ronji ? » Wiktin ta ŋa kaawiy pa-ak, gee dakina goya. Kaawoy-at ginco gala.

Do gaayico agindaw ku Yuudinnar

(Matiye 23.1-36, Luk 20.45-47)

³⁸ Wiktin taat Iisa garkiyiy gee, ŋa kaawiico aman : « Goyon godom min agindaw ku gaanuundi kuuk el jaawe iŋ batik ku aginda ho el a gee yaaco ooye do werin kuuk gee ŋumiyo. ³⁹ Do geray ku salaaner, ŋu el goye unda ho ya ŋu kolig do teendi, ŋu doba werin kuuk taŋ. ⁴⁰ Ŋu tiyaag murgilgal iŋ neendaw. Kar do salaanco sa, ŋu osa kaawin dakina a paa kat, gee yaa oziliŋco. Do bi ŋaar-ak ko, taabin taŋco yaa gine rad pak ta gee okiŋco. »

Bere ka murgilal

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Kar Iisa goytu moota iŋ maan kaak gee liyiy gurus do ger ka Buŋdi ho ŋa taliy maman gee liyiy gurus do maanna-aka. Gay gamnar liya gurus dakina. ⁴² Kar murgil rakki pokiriŋca astu. Ta leetu tammin seer kuuk bal baaco. ⁴³ Hiyya, Iisa koliig maajirnay

* 12:26 Wer ka gase kaawor do Ekzood 3.5. † 12:30 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.4-5. ‡ 12:31 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. § 12:36 Wer ka gase kaawor do Soom 110.1.

ho ɲa diyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, murgil-an ber gurus dakina pakgig gee okiŋco kuuk liya gurus do maanna-aŋka, ⁴⁴ asaan okiŋco-aŋ ber min gurusco kaak daka maala. Kar murgil-an gay, iŋ pokirruwti, gurusti kaak nec taa tee do menuwir, okinji ta berga. »

13

Dime ka ger ka Buɲdi

(Matiye 24.1-2, Luk 21.5-6)

¹ Wiktin ta Iisa amiliy min do *ger ka Buɲdi, min maajirnay rakki diyiiji aman : « Gem kol tacco, tal ja dambay-aŋku, tal ja pine-aŋka ! » ² Iisa telkiiji aman : « Ka seener ɲa samaane, kar wiktin yaa ase taat ɲuu dime, yoo dambi rakki kaak ɲu diytu do giji sa goyaado. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner

(Matiye 24.3-14, Luk 21.7-19)

³ Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka Olibiyennar ho ɲa goytu aaniy ger ka Buɲdi. Do wer-ak, maajirnay kuɲ Piyer, Zaak, Yaaya iŋ Andre goy keeco. ɲu indiig aman : ⁴ « Gem kol tacco, kaawniŋ ja, gamin-aŋ yaa ase kimin ? Ho kaawniŋ maan kaak yaani gaare asiŋco ka gamin-aŋ okiŋco. »

⁵ Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakiron, dakon rasenno ziŋkiko ɲuuko jagiŋko. ⁶ Gee dakina yaa ase iŋ siŋdu ho ɲuu kaawe aman : “ ɲa nun ko Masi ! ” ɲu asa rawte gee dakina min do botilco ta samaane. ⁷ Ya ku dora gee kaawa do bi ka gartar, moota wala serek, dakon barjilenno. Ka seener, gamin-aŋ yaa asen ja, kar duniin gay gaasaado misa. ⁸ Darre iŋ darre asa taasine ho sultan iŋ sultan oki asa taasine. Werin daariŋ kid asa azire ho mey yaa ase. Ar kaak daatik aawiy atti ka weendi, gamin okiŋco-aŋ sa gaara kadar gaase ka duniiner gaaye.

« ⁹ Kuɲ gee kuuk aadintu gay, yaman pakiron do goyiŋko ! Gee asaako iyinŋko do werin ku dukume seriiner, ɲu asaako koociŋko do geray ku salaaner. Do bi kanto, ɲuuko iyinŋko do uŋco ka guberneernar ho do sultinniidi. Paa kat, kuuco kaawin seenko. ¹⁰ Kar gay, Kabarre ta Gala, ɲuu gaarin ja do darrinay okiŋco. ¹¹ Wiktin taat yaa ɲu obiŋko ho ɲu sakkiiyiŋko, dakon moyenno do kaaw taat kuu kaawe. Kaawin ɲuur-ak, Ruwwin ta Buɲdi yaako gaariŋco do wiktin-at di. Kaawon kaaw taat ta diyiiko di. Ampa-ak, ɲa kuɲdo kat kaawaw, ta Ruwwin ta Buɲdi. ¹² Do wiktin taar-at, gee asa bere siŋta ku maaniico ɲuu deenŋco ho aginay sa yaa gine paa do kooginco. Koogin asa gine adin ku aginiyco ho ɲu asa bariye muutco. ¹³ Do bi kanto, gee dakina asaako poociŋko. Kar gem kaak obit imaanji bombo nam do muutuy gay, ɲaa gase jile. »

Taabin ta dakina

(Matiye 24.15-28, Luk 21.20-24)

¹⁴ « Gem kaak garkiyyaat kaaw-an, ɲa iban baati ! Ku asa tale maan ka nigindi kaak Buɲ yiliyo goy do wer kaak kuunaydo kanji. Ya ku talga, gee kuuk goy do geeger ka Zuude, illa ɲuu gade do bayco ku dambiniidi. ¹⁵ Waan kaak jammiya kara gediraado unje atta ɲaa soke gamnay. ¹⁶ Ansii di oki, kaak deet do morgoy sa yeepaado geero, ɲaa icin batkoy. ¹⁷ Radco do daad kuuk iŋ aditco ho kuuk macpi do menaw ɲuur-aku ! ¹⁸ Indon Buɲ, gamin-aŋ yaa asenno do koyin ku elgol ku rada. ¹⁹ Ka seener do wiktin taar-at, taabin yaa gine dakina do geemir pak taat gee aawtu min Buɲ kilgiyiit duniine yoo diŋka. Kar ta deelaado pey tak-tak. ²⁰ Ya Buɲ kat bal peyin taabin kodok, waan pakaado. Kar gay, ɲa peyit kodok do saan ta gee kuuk ɲa doftu. ²¹ Do mena ɲuur-ak, ya ɲu kaawaako aman : “ Talon, Masi, ɲaar goy anne ! ”, wala aman : “ ɲaar goy annere ! ”, dakon cokiyinŋcodo. ²² Ka seener, gay raadindi dakina yaa ase : daariŋ yaa kaawe a ɲuur ko Masi ho daariŋ a ɲuur nabiinna. ɲuu gine gamin dakina kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurrico a ɲuu jage gee. ɲuu jage yoo ɲuur kuuk Buɲ doftu ya ɲuu gedire. ²³ Kuɲ gay, yaman pakiron ! Nun miniŋkon ko. »

*Yeepe ka Roj gemor**(Matiye 24.29-31, Luk 21.25-28)*

²⁴ Kar Iisa kaawiico pey do maajirnay aman : « Do menaw nuur-ak, ya taabin-at bire, pato yaa mate, kooy sa ceeraado pey, ²⁵ kaalin yaa solle min kuwa ho gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire. ²⁶ Kar kat, gee yaan talin nun *Roj gemor yaa ase datik ucar inj gudurrer okintiti ho inj *darjiner. ²⁷ Naa naame *dubildu do adiy ka kidar okinji, nuu numin gee kuuk nu dobtu min do coke ka pati yoo do gale ka pati. »

*Danjil ta et kaak nu koliy pigiy**(Matiye 24.32-35, Luk 21.29-33)*

²⁸ « Cokiyonj danjil ta *pigiy. Ya ku tala leeginay kat eccaw ho nu lee, ku iban ko kadar kabun gaaye. ²⁹ Ampa di kunjo oki, ya ku talaag gamin-an asaw, ibinonj kadar nun *Roj gemor, nu gaay ko ote. ³⁰ Ka seener nu kaawaako, gee ku dirka-an mataado di, gamin-an okinco yaa ase. ³¹ Samaane inj kida yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaado tak-tak.

*Wiktin taat Roj gemor yaa yeepe**(Matiye 24.36-44)*

³² « Kar do yiriy ta moo inj pat ta moo naa yeepe gay, waan ibinaagdo, wala *dubal ku Burji, wala nun Rojo. Tatte Bun keeji di iban. ³³ Yaman pakironj, goyonj mento asaan ku ibanno kimin wiktin-at yaa ase. ³⁴ Maanna-an, naar ar gem kaak ba marti. Na rasiig geriy do gay riyoy. Ay gem di na gaarji riy taat naa gine ho do gem kaak gooyaajig geriy gay, na diyiji a naa goye mento. ³⁵ Di naar-ak, goyonj mento, asaan ku ibanno yiriy ta moo mee gerdi yaa yeepe. Kin naa ase inj maako, datik aandor, inj kokir ka awalle wal inj kawtira ! ³⁶ Ya na yeep rimsilik sa, na gasaakonno ku weye. ³⁷ Taat nu kaawiiko-an, nu kaawit do gee okinco : « Goyonj mento ! »

14

*Dee ka kaawor do muut ta Iisa**(Matiye 26.1-5, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)*

¹ Dak ko menaw seer di, *Yuudinna yaa gine iidinco taat nu koliy *Paak ho inj ta mappa kaak bal *gele. Agindaw ku gay satkiner inj agindaw ku gaanuundi bariya botol taat nuu obin Iisa inj cigile a nuu deenji. ² Inu kaawtu benannico aman : « Gi gediraado obin inj yiriy ta iidiner, yampa, gee yaa barjile. »

*Kockice ka itirdi do kaay ka Iisa**(Matiye 26.6-13, Yaaya 12.1-8)*

³ Yiriy rakki, Iisa goy do geeger ka Betani do ger ka Simon kaak dukum burdum. Wiktin taat na goytu tee, daatik rakki unjitu. Do pisinti ta gin dew ka dambir kaak nu kolaag albaatir. Dewti-ak miin inj itir kaak gasdo badam, nu kolaag « naar ». Itir-ak, nu bal amsin inj maan ka pey. Min ta unjitu, ta kilciit gaay ta dewti kar ta kockiciiji itir do kaay ka Iisa. ⁴ Min gee kuuk goy ede-ak, daarinj dapintu ho nu kaawiy benannico aman : « Maa di ta nigiiig itir-an dur di ? ⁵ Ya gi gidiyig itir-an, nec naate iye gurus pak tammin miy subba ho gii deedin do pokirnar. » Do wer-ak, nu uciitit do daatko-ata.

⁶ Kar Iisa gay diytu aman : « Rasonta ! Maa di ku taabiya ? Riy taat ta giniidu-an samaane. ⁷ Ka seener, pokirna nuur goy doo inj kunjo ho ya ku rakaw, nec kuuco gine taat samaane. Kar nun gay goyaado inj kunjo doo. ⁸ Ta gin ta gudurriti. Min din di ta kockicdu ko itir, uudin ta neginda nuu unjin zir do maginer. ⁹ Ka seener nu kaawaako, ay wer kaak nuu gaarin Kabarre ta Gala do adiy ka kidar, nuu moye bit ka daatko-anta ho nuu ose do maan kaak ta gintu. »

*Isine ka Zuudas do Iisa**(Matiye 26.14-16, Luk 22.3-6)*

¹⁰ Hiyya, min paliinna ku Iisa kuuk orok inj seer-aku, rakki kaak nu kolaag Zuudas Iskariyoot baawtu do agindaw ku gay satkiner ho na kaawiico inj maman naaco gaarin

Iisa, nuu obinji. ¹¹ Min nu doriit kaaw ta Zuudas, aawco gala. Nu diyijji a nuuji bere gurus. Min yiriy taar-at di, Zuudas teestu bariye botol taat maman nyaaco gaarin Iisa, nuu obinji.

Iidin ta Paak

(Maark 14.17-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)

¹² Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa ka bal *gele, yiriy taar-at, nu daggiy baar, nu gingiy tee ka *Paakdi. Maajirnay indiig Iisa aman : « Ki raka a ni baate gine tee ka Paak momo ? »

¹³ Kar Iisa tabirtu maajirnay seera ho na diyiiico aman : « Baar do geegirdi, kuu naame in gem rakki icil jalij ka amiydi, aadonga. ¹⁴ Do ger kaak naa unje, kaawonji do mee ka gerdi-ak aman : “ Tatkaw naaminti a niin inde wer kaak naa tee tee ka iidiner in maajirnay ? ” ¹⁵ Kar naako gaare ger berel ka gusuurdi, gamnay okinco goy ko. Edey ko, kuute gine tee. »

¹⁶ Hiyya, maajirnay baawtu do geegirdi. Nu gasiig gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico ho do wer-ak ko, nu gintu tee ka Paakdi.

¹⁷ Min pat gale, Iisa in paliinnay ku orok in seer ottu. ¹⁸ Wiktin taat nu tiyo, na diyiiico aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. Naar kaak tiya in nun-an di. »

¹⁹ Min nu doriit kaaw-at, zinikico ooliig koloc. Kar nu teestu indinji rakki rakki aman : « Na nununno doo ? » ²⁰ Iisa gay telkiico aman : « Min kunjo kuuk orok in seera, na naar kaak pisinni oraw do parki-an di. ²¹ Ka seener, nun *Roŋ gemor asa mate ar taat Kitamne kaawtu do bi kanto. Kar gay, radji do gem kaak isindu ! Gem-ak, ya nu bal weenji sa guna ! »

Tee ka Paak ta Marbinto

(Matiye 26.26-30, Luk 22.14-20, 1 Korentiyen 11.23-25)

²² Wiktin taat nu goytu tee, Iisa ictu mappa, na deliiji barkin do Buŋdi, na pirsiiga ho na beriicog do maajirnay. Kar na kaawiico aman : « Oboŋ ho taar, naar-an zir. » ²³ Kar na ictu pey *kordindi, na deliiji barkin do Buŋdi ho na beriicota ho okinco seetu. ²⁴ Kar na diyiiico aman : « Nuur-an baarir. Baar-an duunit *Jamaw ta marbinto taat Buŋ asiy obe in gee ho kuuk min do saan ta gee dakina. ²⁵ Ka seener nu kaawaako, nu siyaado pey maam ku *binji nam yiriy taat naa see kuuk marbinto do *Meennaw ta Buŋdi. » ²⁶ Hiyya, nu riytu riyin ku iidiner, kar nu amiltu nu baayiy coke koot ka Olibiyennar.

Kaaw do bi ka tatire ka Piyer

(Matiye 26.31-35, Luk 22.31-34, Yaaya 13.36-38)

²⁷ Do wer-ak, Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Okinjo, kuun rasindu, asaan do Kitamner nu kaaw aman : “ Naa deen gay gooyindi ho tamgiy yaa totire. ”* » ²⁸ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Wiktin taat nu nooy gay, naako ogire do kid ka Galile. » ²⁹ Piyer gay kaawiji aman : « Ya okinco-an rasiŋcin oki, nun gay rasaacinno tuk. » ³⁰ Iisa gay telkiiji aman : « Cokay, naan kaawe seene, yiriyta-an di, do aando-anta, kokir boogaado dees seer di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » ³¹ Piyer gay wakiliiji aman : « Ha'a, ya nu mata in kinje oki, nu tatiraado a nu ibingicinno » Kar maajirna okinco kaawtu paa di.

Inde ka Buŋdi Jetsemaane

(Matiye 26.36-46, Luk 22.39-46)

³² Hiyya, Iisa in maajirnay ottu do wer kaak nu kolaag Jetsemaane ho na kaawiico aman : « Goyon anne, nun baa inde Buŋ. » ³³ Kar na koliig Piyer, Zaak in Yaaya. Do wer-ak, kelmoy amiltu ho ziy sa oolga. ³⁴ Kar na kaawiico aman : « Kelmol tiyaan but-but ar naa mate. Kun goyon anne ho goyon mento. » ³⁵ Na sinjitu unda sooda, na dersitu ho na teestu inde Buŋ a na rakaw naaji etirin wiktin ta taabiner-an minninye. ³⁶ Na indiig aman : « Baaba, locin-ak raddo, etirit taaŋin-an minniner. Yampa, taa ginenna ar taat nun rakiyo, illa taat kin rakiyo. » ³⁷ Min naar-ak, na yeepiico do maajirnay kuuk subba.

* 14:27 Wer ka gase kaawor do Zakariya 13.7.

Kar ɲa gasiig ɲu weyaw. ɲa kaawiiji do Piyer aman : « Simon, ki weya ga ! Ki bal gedire goye mento pat rakki di oki ? ³⁸ Goyon mento ho indiguwon Buɲ kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako. Gelbin ka gemor, ɲaar gin niyin taat ɲaa gine taat samaane, kar ziy gay gedarro. » ³⁹ Ka seerɲkar ɲa etirtu, ɲa inditu Buɲ ho ɲa deeliig kaawnay ɲuur-ak di. ⁴⁰ Kar ɲa yeeptu pey do maarjirɲay ho ɲa gasiig ɲu weyaw nam ɲu gedarro piliɲ odinco, ɲu ibanno taat ɲuuji kaawe. ⁴¹ Min ɲa inde Buɲ ka subbiɲkar, ɲa yeepiico ho ɲa diyiico aman : « Ku weyaw ho ku darma misa ? Way, diɲ wiktinti nec kate. Nun Roɲ gemor, ɲuun berindu do pise ku gay zunuubinnar. ⁴² Talon, gem kaak isindu-aɲ asa ko eka ! Ucon, ɲaaminterɲa ! »

Obinji ka Iisa

(Matiye 26.47-56, Luk 22.47-53, Yaaya 18.3-12)

⁴³ Min Iisa kaawa misan di, Zuudas min paliinna kuuk orok iɲ seer astu iɲ gee dakina. Min gee-ak, daariɲ gin *seepinpan ho daariɲ gay gin doɲkilay. Agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi ho iɲ *aginay ku Yuudinnar kat ɲaamgu. ⁴⁴ Zuudas, kaak isinji do Iisa, gaarco botol taat maman ɲuu obinji. ɲa kaawiiico aman : « ɲaar kaak naa baamiye, naaji gine cuud, ɲa ɲaar ko ku rakiyo. Obonɲa, deetonɲa ho gooyon samaane. » ⁴⁵ Min ɲu ottu, ta bite-aɲ di Zuudas sinjiiji moota do Iisa ho ɲa ooyiiji aman : « Gem kol *Rabbiney ! » Kar ɲa baamiyiiga ho ɲa giniiji cuud. ⁴⁶ Hiyya, ɲuur kuuk daariɲ baawiiji moota ho ɲu obiiga.

⁴⁷ Ek di rakki min maajirɲay ku Iisa ceeptu seepiney, ɲa asidiig gay riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho ɲa dukumiiɲit dengey. ⁴⁸ Kar Iisa piltu biy aman : « Ku astu iɲ seepinpan ho iɲ doɲkilay a kuun obindu. Wala nu kokino ? ⁴⁹ Kun kawta, nu goy iɲ kuɲko do *ger ka Buɲdi ho nu garkiyiy gee. Maa di ku obginno annere ? Kar gay, ta kuuniyɲu ampa-ak a kaaw taat ɲu siirtu do Kitamner yaa ase do werti. » ⁵⁰ Min ɲaar-ak, maajirɲay okiɲco gadɲu, ɲu rasiiga. ⁵¹ Do wer-ak gin dubil rakki kaak aadaag Iisa. ɲa ginno kesuune illa ɲa kakil zimilla di. Gee-ak obaaga. ⁵² ɲaar gay pikicog zimillay-aku ho ɲa gadɲu tukinka.

Iisa do uɲco ka agindaw ku gay satkiner

(Matiye 26.57-68, Luk 22.54-55,63-71, Yaaya 18.13-14,19-24)

⁵³ Min ɲaar-ak, ɲu iyiig Iisa do ger ka mee satkiner ka tatko. Do wer-ak ko, agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi iɲ *aginay ku Yuudinnar numtu. ⁵⁴ Piyer gay aadaag min serek nam ɲu ottu do ger ka mee satkiner-aka. Kar ɲa unjitu do wer ka berel ka gerdi-aka ho ɲa goyɲu iɲ askirna, ɲu ooriy ako. ⁵⁵ Sando, agindaw ku gay satkiner iɲ agindaw ku Yuudinnar bariya botol taat ɲuuji diye kaaw do Iisa, ɲuu deenji. Ya kaaw-at do wertido oki, do taɲco-at, ta ginaado maanna. ⁵⁶ Ka seener gay, gee dakin diyiji kaaw ta raadiner, kar kaawco gay rakki do. ⁵⁷ Gee daariɲ uctu, ɲu diyiji kaaw ta raadiner aman : ⁵⁸ « Ni dorig gem-aɲ kaawa a ɲaa dimiɲ ger ka Buɲdi kaak gee pintu-aɲka, kar do menaw subba di, ɲaa pine ka pey. Ger ɲaar-ak, ɲuur geenno kat yaa piniɲji. » ⁵⁹ Do kaaw taar-an sa, kaawco rakkido.

⁶⁰ Hiyya, mee satkiner ka tatko uctu do uɲco ka geemir, ɲa indiiɲ Iisa aman : « Kiɲ telkaacodo ga ? Gee-aɲ kaawa do bi kanjiɲ doo ? » ⁶¹ Kar Iisa gay buguma di, ɲa telkido. Min ɲaar-ak, mee satkiner ka tatko indiiɲ pey aman : « Kiɲ ko Masi, Roɲ ka Buɲ kaak gee abdiyiy walla ? » ⁶² Iisa gay ooyɲu aman : « Hii ! ɲa nun ko ho kuun talin nun *Roɲ gemor goy do meeday ta Buɲ kaak gin gudurre okintiti ho kuun talin pey wiktin taat naa ase min ka samaaner iɲ uca. » †

⁶³ Min mee satkiner dortu pa-ak, ɲa eeriit kesuuney ‡ ho ɲa diyɲu aman : « Wala gi raka pey saadine ! ⁶⁴ Ku doraaga, gem-aɲ nigiy biy iɲ Buɲ-aɲka ! Ya do taɲko, gem-aɲ, gii giniɲ maman ? » Kar okiɲco diyɲu aman : « Taar-an nec ko iye muutuy. » ⁶⁵ Min gee kuuk goy ede-ak, daariɲ teesiiji pice uliɲ do Iisa. ɲu duuniig odinay, ɲu koociiga ho

† 14:62 Wer ka gase kaawor do Daniyeel 7.13. ‡ 14:63 'ɲa eeriit kesuuney' : Do aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige.

ɲu indiig aman : « Hey nabiinçe-aŋka, kaawniɲ ja waa kaak menɲinçiɲ[§] ! » Kar askirna ɲaamiig Iisa in baase.

Tatire ka Piyer do bi ka Iisa

(Matiye 26.69-75, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Wiktin taat Piyer goyiy kara do wer ka berel ka gerdi, gay riyor ta mee satkiner ka tatko astu. ⁶⁷ Ta taliig Piyer oora ako, ta ibiniiga, kar ta diyiji aman : « Kiŋke oki, ki goy in Iisa kaak min Nazareet-aka. » ⁶⁸ Kar Piyer gay tatirtu aman : « Nu ibingigdo. Nu ibanno taat ka rakiy kaawe. » Min pa-ak, Piyer amiltu kara min do wer-aka, ɲa peytu do bit ka botildi. Hiyya, kokir boogtu. ⁶⁹ Gay riyor-at gay taliiga ho ta diyiico do gee kuuk goy ede-ak aman : « Kuɲ gem-aɲ ɲaar min ɲuura tara. » ⁷⁰ Piyer gay tatira di pey. Darum sooda, gee kuuk goy ede-ak diyiji pey do Piyer aman : « Ka seener, kiŋke sa min ɲuura, asaan kiŋke min Galile. » ⁷¹ Kar Piyer teestu togile aman : « In Buɲ-aŋka, nu diyko doo a nu ibingigdo gem kaak ku kaawiy-aŋka ! Ya nu raada sa, Buɲ, ɲaa daan kara. » ⁷² Do wer-ak di, kokir boogtu ka seeriɲkar. Ek di Piyer moyiit kaaw taat Iisa kaawiji aman : « Awal ta kokir yaa booge dees seera, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » Hiyya, ɲa amiltu kara ho ɲa zugiig ale.

15

Iisa do unji ka Pilaat

(Matiye 27.1-2,11-14, Luk 23.1-5, Yaaya 18.28-38)

¹ In kawtir wer dugus-dugus, agindaw ku gay satkiner, *aginay ku Yuudinnar, agindaw ku gaanuundi in gay dukume seriiner, okinco ɲumtu dee kaawco. Min ɲu deetu kaawco, ɲu duuniig Iisa, ɲu iyiiga ho ɲu beriig do Pilaat, gubeneer ka Room. ² Pilaat indiig Iisa aman : « Kiɲ ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kiɲ meenjin kaawit ko. » ³ Agindaw ku gay satkiner diyiji kaawin dakina. ⁴ Pilaat indiig pey aman : « Ki telkaado ga ? Ki doraag doo di kaawin okinco kuuk ɲu diyijin-aɲku ? » ⁵ Kar Iisa gay balji telke maanna nam Pilaat din sa ajbiye.

⁶ Ay iidin ta *Paakdi, gubeneer Pilaat imilgiy gem rakki min daɲaayne, ɲaar kaak gee inditu. ⁷ Do wiktin taar-at, gin gem rakki sinji Barabaas, goy daɲaayne. Gem-ak, ɲu obig daɲaayin sawa in eenji kuuk ɲu barjiliig gee ho ɲu dee gemo. ⁸ Gee dakina baawiji do Pilaat. ɲu teestu indinji a ɲaaco gine maan kaak ɲa gingiyco ay iidin ta Paakdi. ⁹ Pilaat telkiico aman : « Ku raka naako pikiɲ Sultan ka Yuudinnar walla ? »

¹⁰ Pilaat ibina tam kadar min hasuudinaw di, agindaw ku gay satkiner iyijig Iisa. ¹¹ Do wer-ak, agindaw ku gay satkiner isiniig gee-ak a ɲuu indin Pilaat ɲaaco pikiɲ Barabaas. ¹² Pilaat indiigu pey aman : « Kar ɲaar kaak ku koliy Sultan ka Yuudinnar-aɲ gay, naa giniɲ maman ? » ¹³ ɲuur gay baagtu koole aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ¹⁴ Pilaat indiigu pey aman : « ɲaar nig maa di ? » ɲuur gay koola koolen di aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! »

¹⁵ Pilaat rakaado nige aditco ku gee-aku. Hiyya, ɲa pikiicog Barabaas. Kar Iisa gay, ɲa diyiico a ɲuu koociɲ in kordingo. Min ɲu koocga, ɲa beriicog do askirnar a ɲuu doodin ka etor.

Ajimiika ta askirnar do Iisa

(Matiye 27.27-31, Yaaya 19.2-3)

¹⁶ Min ɲaar-ak, askirna iyiig Iisa do geriy ka gubeneer, ɲu unjiig atta. Kar ɲu koliig eenco askirna okinco. ¹⁷ Do wer-ak, ɲu isiiji batik ta dindik buɲ ar ta sultinniidi. Kar ɲu siyiiji jakumne ta jamiidi ho ɲu isiiji ar jakumne ta sultinniidi. ¹⁸ Kar ɲu teesiiji ooye aman : « Seek, sultan ka Yuudinnar ! » ¹⁹ Kar ɲu menɲiig do kaay in eto, ɲu piciji ulɲa ho ɲu dersiy do unji, ansi-ak a ɲu karmiyaaga.

²⁰ Min ɲu ajimiyig ko ajimiye, ɲu cimijit batko-ata, kar ɲu isiijit tanji, ɲu baay doodin ka etor.

§ 14:65 'menɲinçiɲ' : Werin daariɲ, ɲu kaawa a 'doosiɲci'.

*Doodé ka Iisa ka etor
(Matiye 27.32-44, Luk 23.26-43, Yaaya 19.17-27)*

²¹ Wiktin ɲu ɓaayiyo, ɲu ɲaamtu inɲ gem rakki paa sinɲi Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen* ho ɲa asa min yeero. ɲa takan̄ Alekzandir inɲ Rupuus. ɲu asiriig a ɲaa iciɲ etoy ka Iisa. ²² Kar ɲu iyiig Iisa dɔ wer rakki ɲu kolaag Golgota. Pa-ak diya aman : « Dawik ta kaar. » ²³ Do wer-ak, ɲu rakki bere maam kuuk amse inɲ dawin kaak ɲu koliy « miir ». ɲaar gay pooce. ²⁴ Hiyya, ɲu doodiig ka etor. Min ɲu doodga, ɲu deediit kesuuney werin dakina ho ay gem di iciy taat galji.

²⁵ Wiktin taat ɲu doodiig Iisa, pat nec parrika ta kawtira. ²⁶ ɲu siirtu kaaw taat iy obinɲi aman : « ɲaar-aɲ ko sultan ka Yuudinnar. » ²⁷ Gin kokinay seera oki ɲu doodgu dɔ serpay ka atiydi, rakki dɔ meeday ho rakki gay dɔ ɲugilay. [²⁸ Ansii ko, kaaw ta ɲu siirtu dɔ Kitamner astu dɔ werti aman : « ɲu osig inɲ gee kuuk jookumo. »]† ²⁹ Gee kuuk bira min ede-ak sekiyiy kayco ho ɲu wariig Iisa aman : « Hey ! Kin̄ kaak rak d̄imin̄ *ger ka Buɲdi ho inɲ menaw subba di, kii pine ka pey, ³⁰ jil kat d̄oo zin̄ ka meenɲin̄ ho paay min ka etor ! »

³¹ Yoo agindaw ku gay satkiner inɲ agindaw ku gaanuundi sa samtiyaaji dɔ Iisa, ɲu kaawiy benannico aman : « ɲa jil gee ku pey, kar diɲ gay, ɲa gedarro jile ziy ka meenɲi ! ³² Seese Masi, sultan ka Israyeel. Paay diɲ di min ka etor, nii tale kar niin̄ aamine. » Yoo kokinay kuuk ɲu doodtu inɲ ɲaara oki waraaga.

*Muut ta Iisa
(Matiye 27.45-56, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)*

³³ Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer astu gondiko dɔ kid okinɲi nam pat subba ta maako. ³⁴ Do wiktin taar-at, Iisa kooltu rada aman : « Eli, Eli, lema sabaktani ? » Ansi-ak aman : « Buɲdu, Buɲdu, maa di ki poociinu ? »‡

³⁵ Gee daarin̄ kuuk goy moota-ak dorga ho ɲu diytu aman : « Cokiyon̄ ja, ɲa kolaag *Eli ! » ³⁶ Do wer-ak, rakki minnincɔ gadtu ɲa ictu bit ka jardɔr, ɲa duuniit dɔ bi ka etor ho ɲa coopiig dɔ maam kuuk tooro. Kar ɲa berijig dɔ Iisa a ɲaa coode. Kar ɲa diytu aman : « Eron̄ ja, gii tale ya Eli kat asa paayin̄ min ka etor. » ³⁷ Kar Iisa kooltu rada ho ɲa mattu.

³⁸ Min ɲa mattu, zimilla kuuk ɓigira§ ɲu caaltu atta dɔ ger ka Buɲdi eertu min datko min kuwa yoo keder. ³⁹ Min tatkaw ka askirin ku Room ka pey dɔ unɲi ka Iisa taltu maman Iisa mattu-ak, ɲa diytu aman : « Way, gem-aɲ Ron̄ ka Buɲdi ka seener ! »

⁴⁰ Do wer-ak, goy oki daad daarin̄ kuuk aadig Iisa. ɲu taliy min serek. Minnincɔ goy Mariyam ta Magdala, inɲ Mariyam atan̄ Zaak ka kapaki inɲ Zooze, ho inɲ Salome. ⁴¹ ɲu aadig Iisa wiktin ta ɲa goyiy Galile, ɲu taliy kaaci. Do wer-ak goy oki daad dakina ku pey, kuuk coon inɲ ɲaara Zeruzaleem.

*Unje ka Iisa dɔ maginer
(Matiye 27.57-61, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)*

⁴² Wiktin taat Iisa mattu ka etor, *Yuudinna okin̄co siya zin̄kico dɔ yiriy ta sabitdi. Yiriy taar-at teesa min gale ka pati nam gale ka pat ta kawta. Do aadinco ta Yuudinnar, waan unjaado gem ka mate dɔ maginer inɲ yiriy ta sabitdi. ⁴³ Do wer-ak, gin gem rakki ɲu kolaag Yuusup min geeger ka Arimate. ɲaar oki min agindaw ku darrer ho gee karmiyaaga. ɲa era ase ka *Meennaw ta Buɲdi. Yuusup bal rake a zi ka Iisa yaa goye ka etor inɲ yiriy ta sabitdi. ɲa ɓaawiji dɔ Pilaat bal kolaw ho ɲa indiig zi ka Iisa. ⁴⁴ Min Pilaat dortu kadar Iisa mat ko, ɲa ajbiyitu tak-tak. Kar ɲa koliig tatkaw ka askirnar-aka ho ɲa indiiga ya Iisa mat ko jammiye. ⁴⁵ Min Pilaat doriit kaaw ta tatkaw ka askirnar-ak, ɲa berijji botol dɔ Yuusup ɲa ɓaayiy paayin̄ zi ka Iisa.

* 15:21 'Sireen': ɲa kid̄ ka gee ku pondiko kaak goy inɲ munsakne. † 15:28 Kaaw taar-an ginno dɔ makaatamna daarin̄ ku Buɲdi kuuk ɲu siirtu min awalle inɲ kaaw ta Grek. ‡ 15:34 Wer ka gase kaawor dɔ Soom 22.2. § 15:38 'ɓigira' : Werin daarin̄, ɲu kaawa a 'bakar'.

⁴⁶ Hiyya, Yuusup gidiyту kappanne, ња paayiig zi ka Iisa min ka etor ho ња maliyiig in kappanne-ata. Min ња maliyga, ња baawtu unjiig do magin taat њu dodditu ka dambar. Min pa-ak, ња tunkiltu dambi ho ња dibiriit magin-ata.

⁴⁷ Wiktin taar-at, Mariyam ta Magdala in Mariyam atan Zooze goy tala do wer kaak њu diyiiг Iisa.

16

Nooye ka Iisa

(Matiye 28.1-8, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

¹ Min yiriy ta sabit birtu, kun Mariyam ta Magdala, in Mariyam atan Zaak, in gaaco Salome gidiyту itir, њu baawiji kockice do zi ka Iisa. ² In yiriy ta dumaas, wer dugus-dugus sabaan cokaw, њu amiltu, њu baayiy do maginer. ³ Do botildi, њu kaawiy benannico aman : « Waa yaate tunkilin dambi min do bit ka maginer ? »

⁴ Kar њu jaaltu kayco, њu tala kar dambi ka tatiko-ak waan tunkilig ko. ⁵ Wiktin taat њu unjiyo, њu gastu dubil rakki goy keder in serip ta meeda. Dubil-ak is kesuun portiko. Min њu taliiga-ak, kolaw obiigu. ⁶ Kar dubil-ak kaawiico aman : « Dakon gineno kolaw. Nu iban kadar ku bariya Iisa ka min Nazareet kaak њu doodtu ka etor. Ыaar ginno anne, ња nooye. Talon, an ko wer ka њu diyiiгa. ⁷ Kar baan, dakonco kaaw do maajirnay in do Piyer aman : “ Ыaar ogirkon ko do kid ka Galile. Anner kat, ku baayiy talinji uudin ta ња kaawiiko. ” »

⁸ Hiyya, daad-ak amiltu ho њu gadtu serek min do maginer. Asaan њu barjile ho њu azira jug-jug. Min kolaw di yoo do waan sa, њu bal kaawe.

Bayne ka Iisa do Mariyam ta Magdala

(Matiye 28.9-10, Yaaya 20.11-18)

⁹ [Min Iisa nooytu, yiriy ta dumaas in kawtir kawtira, ња bayniitit ja do Mariyam taat min geeger ka Magdala, taat ња atiktu aaridna peesira min do ziti. ¹⁰ Ta baawtu, ta osiico do њuur kuuk awalle goy in њaara. Ыu morkaw ho њu alaw. ¹¹ Kar њuur gay, min њu doriit kaawti taat a ta talig Iisa nooye-ak, њu bal icin kaawti.

Bayne ka Iisa do maajirnay seera

(Luk 24.13-35)

¹² Min њaar-ak, Iisa ziy newsitu ho ња bayniico do maajirnay kuuk seera do wiktin taat њu baayiy yeero. ¹³ Hiyya, њu yeeptu geero ho њu osiico do eenco maan kaak kuuniyco botildi. Kar њuur gay bal icin kaawco.

Bayne ka Iisa do maajirnay kuuk orok in rakki

(Matiye 28.16-20, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

¹⁴ Hiyya, ba aar Iisa bayniico do maajirnay kuuk orok in rakki do wiktin ta њu tiyiyo. Ыа leesiico do bi ka imaanco taat sooda ho in kayco kuuk bombo, њu icgiydo kaaw ta gee kuuk talig ња nooye. ¹⁵ Kar Iisa diyiiico aman : « Jaawon adiy ka kidar okinji. Gaaron Kabarre ta Gala do gee okinco. ¹⁶ Ыaar kaak aamine ho њu *batiziyga, Buњ yaa jilinji. Kar њaar kaak bal aamine gay, Buњ yaaji dukume seriine. ¹⁷⁻¹⁸ An ko gamin kuuk ajbay kuuk yaa gaare a gee-an aamin lotu : њuur kuuk aamin lotu-ak yaa gedire atke aaridna in sindu ho њuu gedire kaawe kaawin kuuk marbinto. Ыuu obe aalna wal ya њu see kop taat diya sa, ginaacodo maanna. Ыuu lee pisinco do gee ku radaw ho gee-ak yaa coole. »

Coone ka Iisa ka samaaner

(Luk 24.50-53, Akt 1.9-11)

¹⁹ Min *Rabbin Iisa kaawiico pa-ak, Buњ coonig ka samaaner ho ња diyiiг do meeday. ²⁰ Min њaar-ak, maajirnay totirtu do ay wero, њu gaariy Kabarre ta Gala. Rabbin gaayiigu њu giniy gamin kuuk ajbay kuuk gaara kadar kaawco ka seener.]*

* 16:20 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buњdi kuuk њu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

Kabarre ta Gala ta Luk Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaaw min daayum kadar Luk siir makaatamna seera : ta rakki ko-anta ho ta seerɩŋkar gay, Akt, riy taat paliinna gintu. Luk gay, ɲaar paliinno ho ɲa bal taliɲ Iisa iɲ odinay. Kar gay, ɲa daptoor ho ɲaar oki hadire do wiktin taat Pool gaariy Kabarre ta Gala do gee kuuk Yuudinnado. ɲa bariy baaco samaane ta gamin okiɲco kuuk kuuniye do goyiɲji ka Iisa min do teesindi. Gamin ɲuur-aɲ ko kuuk berji botol ɲa siiriit Kabarre ta Gala-anta. ɲa siirit do gem rakki kaak Yuudiɲcedo siɲji Teyopil ho min loci ko Kabarre-an totirtu do gee kuuk Yuudinnado kuuk goy do ay wero ho kaawa Grek.

ɲa gaariico baaco ku kaawin kuuk raɗa ho aadanna ku Yuudinnar. Luk gaara oki ele kaak taɓ kaak Buɲ gintu do kooginar, do daatir, do pokirnar, do awraatinnar ho do ɲuur kuuk gee pooɓgu. Maktumne-an gaara kadar Kabarre ta Gala, taar asa oki iɲ galal, iɲ oziliika ho iɲ salaane. Luk raka a gee okiɲco kuuk do adiy ka kidar yaa ibine kadar Iisa, ɲaar gay jiliɲco.

Teesinti ka Kabarre ta Gala ta Luk

¹ Gem kol siɲji Teyopil, min awalle, gee dakina gec siiriɲ gamin kuuk kuuniy do ɗatikte. ² ɲu gaarterɲ gamin-ak ar kaak awalle gee kuuk tal iɲ odinco osiiteɲgu, ɲuur-ak riyco ta gaare kaaw ta Buɲdi di. ³ Ampa-ak, nun oki, aldu gala taat min nu bariyɲtu baaco samaane ta gamin okiɲco kuuk kuuniy min do teesindi, nu siiriijiɲ gamin-ak rakki rakki locin. ⁴ Nu siiriijiɲ-ak asaan kii ibine seen ta garaan taat ki gastu.

Dubil ka Buɲdi gaara weenji ka Yaaya-Batist

⁵ Do wiktin taat *Herood goyiy sultan ka Zuude, gin gay satkiner rakki ɲu kolaag Zakariya. ɲa gina riy do *ger ka Buɲdi iɲ gay satkiner ku Abiya.* Daaciy, siɲti Elizabeet, ta min tamba ta *Haruun. ⁶ Zakariya iɲ daaciy, seerco, ɲu gee sellen do unji ka Buɲdi, ho iɲ gelbin rakki, ɲu karmiyaag *gaanuun ka Buɲdi okiɲji. ⁷ Kar ɲuur gay bal wee asaan Elizabeet, taar mogina ho seerco ɲu zaɓ ko tak-tak.

⁸ Yiriy rakki, tamba taɲ Zakariya as gine satkine do ger ka Buɲdi asaan ta kaminco. ⁹ Zakariya kat ta gal do kaay a ɲa ɓaa onne *dokkanne atta do *ger ka Buɲdi ar kaak gay satkiner gingiy do aadinco. ¹⁰ Wiktin taat dokkanne onniy-ak, gee okiɲco gay goy salkiya kara. ¹¹ Tala kar, *dubil ka Buɲdi bayniiji do Zakariya ho ɲa pey do meeday ta wer kaak dokkanne onniy-aka. ¹² Min Zakariya taliig ɗubil-ak, ɲa barjiltu ho kolaw obiiga. ¹³ Kar ɗubil-ak gay kaawiji aman : « Zakariya, dak ginenna kolaw. Buɲ cokiyit salaaneɲ. Daaciɲ Elizabeet yaan wee mico. Ya ta wee, kii kolin Yaaya. ¹⁴ Adin yaa gine portik aale ho gee dakina yaa aaciye† iɲ kiɲke do bi ka weenji. ¹⁵ Asaan mic-ak asa gine gay riyor tatko ka Buɲdi. Wala ɲa siya maama, wala ɲa siya argi. Min do adti ka yaaco di, Ruwwin ta Buɲdi miinig ko. ¹⁶ ɲa asa iyiɲ koogin ku Israyeel dakina do botol ta *Rabbinco Buɲ. ¹⁷ ɲaa ogiriɲ unji, ɲaa gine riyoy iɲ gudurre ho iɲ ruwwine ar kaak nabi *Eli gintu awalle. ɲaa amriɲ aginay iɲ kooginco ho ɲaa newsin gee kuuk kayco bombo ɲuu gine gee sellen. Paa kat, ɲaa ɲume gee kuuk yaa kuuniye kuɲji. »

¹⁸ Zakariya telkiji do dubil ka Buɲdi-ak aman : « Nunu iɲ daatur, seertini ni zaɓ ko, kar mamana naa ibine kadar maanna-aɲ ka seener ? » ¹⁹ ɗubil-ak kaawiji aman : « Nun ko kaak ɲu koliy Jibriin kaak peya do unji ka Buɲdi. ɲa ɲaamintu a naan iyin kabarre ta

* 1:5 'gay satkiner ku Abiya' : Min wiktin taat Dawuud goy sultan, ɲu ɗeedig gay satkiner werin orok seer iɲ poof (24). Do wiktin taar-at, Abiya tatkaw ka gay satkiner ka porpoɗɲkar. Kar min gay satkiner okiɲco, werco kaak rakki asgiy gine riy do ger ka Buɲdi menaw peesira, kar ɲu rasit kamin do eenco. Zakariya gay, ɲaar gay satkiner min gee ku Abiya. † 1:14 'aaciye' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'dagine'.

gala-anta. ²⁰ Kar kinɗ gay bal aamine ɗo kaawor. Kaawor-at yaa asen di ɗo wiktinti. Ɖo saan taar-at ko, Buɗ yaan sokumiɗ biɗ nam yiriy taat gamin-ak yaa kuuniye. »

²¹ Wiktin taat Zakariya kaawiy inɗ ɗubil ka Buɗdi-ak, gee kuuk eraag kara gay ajbiyту ɗo taaye kaak ɗa taaytu atta-aka. ²² Min ɗa amiltu, biy sokume. Illa ɗa tawga inɗ pisinji di. Ampaa ko, gee-ak ibintu kadar maan bayinji atta ɗo ger ka Buɗdi.

²³ Hiyya, min kunɗ Zakariya deet kaminco, ɗu yeepu geero. ²⁴ Ba aaro, daaciy Elizabeet ictu adi. Koyin beey ta cigil geer di. Ta kaawtu ɗo adti aman : ²⁵ « Way, Rabbin tal kaatu. Diɗ ɗa imilduut kat sokuɗuwir min unɗo ka geemir. »

Dubil ka Buɗdi gaara weenji ka Iisa

²⁶ Adti ka Elizabeet nec ko koyin bijigiy, kar Buɗ ɗaamiig *ɗubiley Jibriin ɗo geeger ka Nazareet ɗo kid ka Galile. ²⁷ Ɖa ɗaamiig ɗo gemso rakki, sinɗi Mariyam taat kaawco mat ko inɗ Yuusup a ɗuu obe. Yuusup gay, ɗaar min baa taɗ Dawuud. ²⁸ Ɖubil-ak unɗitu ɗo werti, ɗa ooyiititi, ho ɗa kaawiitit aman : « Kanɗ aacay, ka gas barkin min ɗo Buɗdi. Ɖa goy inɗ kanɗe. » ²⁹ Min Mariyam doriit kaawoy-at, ta barjiltu tak-tak. Kar ta ostu ɗo adti aman : « Taar-an gay baati maa ? » ³⁰ Ɖubil-ak kaawiitit aman : « Dak ginenco kolaw, Mariyam, asaan ka gas barkin ta Buɗdi. ³¹ Kaa ice adi, kaa wee mico ho kaaji diye sinɗ Iisa. ³² Mic-ak, sinɗi asa aale. Ɖuu kolinɗ Roɗ ka Buɗ ka kuwa. Rabbin Buɗ yaaji beriɗ sees ka sultan kaak min ka tacco Dawuud. ³³ Ɖaa goye sultan ka gee ku Israyeel doo ho meenuwiy gaasaado tak-tak. » ³⁴ Mariyam telkiji ɗo ɗubil-ak aman : « Maanna-an yaa kuuniye maman asaan nun ibanno misa mitko ? » ³⁵ Ɖubil-ak kaawiitit aman : « Ruwwin ta Buɗdi yaake ase ho gudurre taat min kuwa yaake gootinɗe ar kelmo. Ansii ko, mic kaak kaa wee-ak yaa goye sellenɗ ɗo unɗi ka Buɗdi ho ɗuu kolinɗ Roɗ ka Buɗdi. ³⁶ Cokay ! Elizabeet taat min baako oki inɗ adti. Taar taat gee osiy a ta mogina din sa, diɗ adti koynay bijigiy ko ho taa wee mico. ³⁷ Asaan ginno maan kaak pak Buɗ. » ³⁸ Min pa-ak Mariyam kaawtu aman : « Nun gay riyor ta Rabbiner. Kaaw taat ki kaawiidu-an yaa ase ɗo botilti. » Hiyya, ɗubil-ak rasiita ho ɗa deettu.

Mariyam baati ooye ɗo Elizabeet

³⁹ Menaw ɗuur-ak di, Mariyam uctu ho ta birtu sak-sak inɗ unɗi ɗo kid ka Zuude ɗo geeger rakki ka dambar. ⁴⁰ Ta unɗitu ɗo ger kanɗ Zakariya ho ta ooyiitit ɗo Elizabeet. ⁴¹ Min Elizabeet doriit ooyti-at di, mic kaak ɗo adti-ak teestu awke ho Ruwwin ta Buɗdi miiniita. ⁴² Ta kaawtu inɗ gaay tonɗo aman : « Min daad okinco-an, kanɗen di Buɗ barkiyinɗe ho mic kaak ɗo adke oki, ɗa barkiyga. ⁴³ Nun gay waa, taat nam atanɗ Rabbiner asiin talindu ? ⁴⁴ Talu, ɗo wiktin taat nu dorig gaayke di, mic kaak ɗo adir-an alji gala nam ɗa awke. ⁴⁵ Galal loke, kanɗ taat aamin ɗo kaaw taat Rabbin kaawiike a taa nece ɗo werti ! »

⁴⁶ Kar Mariyam ictu riye aman :

« Nu ozila Rabbin Buɗ, ɗaar kaak tatiko.

⁴⁷ Gelbiner miin inɗ galal, asaan Buɗ jilaanu.

⁴⁸ Ɖa tal aminduwir, nun taat gay riyoy ho diɗ ɗa jaalintu.

Ka seener gay, min yiriyta baayiy inɗ unɗi,

gee okinco yaa kaawe a Buɗ berdu galal,

⁴⁹ asaan Buɗ kaak gin gudurre okintiti berdu gamin

kuuk samaan lotu.

Sellenɗ gay sinɗi.

⁵⁰ Aminduwiy goy doo ɗo gee kuuk karmiyaaga.

⁵¹ Ɖa gaarit gudurrey inɗ soriyay.

Ɖa totirig gee kuuk jaala zinɗkico kuwa.

⁵² Ɖa paayig sultinnay min ɗo jardico,

ho ɗa jaalig masaakanna kuwa.

⁵³ Gee kuuk mey diyaagu, ɗa berco tee,

ho gay gamnar gay, ɗa atkiig inɗ pisinco orok.

⁵⁴ Ɔa mogig[‡] gay riyoy, gee ku Israyeel.

Ansi-ak, Ɔa moyiig tale ka aminduwi.

⁵⁵ Aminduwi-at, Ɔa taliit doo do Ibraayim inj tambaay
ar taat Ɔa kaawiico do aginiyte. »

⁵⁶ Min Ɔaar-ak, Mariyam taaytu wer ka Elizabeet ar koyin subba pa, kar ta yeptu gerco.

Weenji ka Yaaya-Batist

⁵⁷ Elizabeet, min menuwti ku weendi nectu, ta weetu mico. ⁵⁸ Mutkiyti inj aginiyti dortu a Rabbim tal aminduwti-ak, Ɔu aacytu inj taara. ⁵⁹ Min mic-ak gintu menaw porpod, kar Ɔu astu do *dukume ka selɲol. Zer Ɔu rakji diye sin ku tacco Zakariya. ⁶⁰ Kar yaaco gay kaawiico aman : « Ha'a, paado ! Gii kolin Yaaya. » ⁶¹ Ɔuur gay telkiitit aman : « Do baako, ginno gem kaak sinji pa. » ⁶² Kar Ɔu kaawiji inj pisinco do tacco Zakariya aman : « Ki raka ronji, gii kolin waa ? » ⁶³ Ɔaar gay inditu maan ka siirindi, kar Ɔa siirtu aman : « Sinji Yaaya. » Hiyya, gee-ak okinco ajbiytu. ⁶⁴ Do wer-ak, biy piltu kate ho Ɔa teestu kaawe. Ɔa oziliig Buɲ. ⁶⁵ Gee-ak kolaw unjiico. Kaaw-at totirtu do kid okinji ka dambiniidi ka Zuude ho Ɔu kaawa ko do bi Ɔaar-ak di. Okinco, gee kuuk doriit kaaw-at, kolaw unjiico, ⁶⁶ Ɔu obiit do gelbinco ho Ɔu diytu aman : « Mic-aɲ asa gine maa gemira ? » Ka seener, gudurre ta Buɲdi goy inj Ɔaara.

Zakariya ozila sellinƆaw ta Buɲdi

⁶⁷ Ruwwin ta Buɲdi miiniig Zakariya takaan mic-aka, Ɔa teestu kaawe ar nabiinco aman :

⁶⁸ « Oziliika do Rabbine, Buɲ ka Israyeel
asaan Ɔa mogiig geenji ho Ɔa jiliigu.

⁶⁹ Ɔa imilte Gay Jilindi kaak gin gudurre
min do tamba ta gay riyoy Dawuud.

⁷⁰ An ko kaaw taat min awalle Buɲ kaawiico
do nabiinnay kuuk Ɔa dobtu
ho Ɔuur gay kaawiit do geemir.

⁷¹ Kaaw-at, taar ko taat Buɲ diytu
a Ɔaate jilinte min do adinte
ho min do pise ka gee kuuk elgitenno.

⁷² Ɔa tal amindaw ta aginiyte
ho Ɔa bal rawtin jamuwi taat tab Ɔa obtu inj Ɔuura.

⁷³ Jamaw-at, taar ko taat Buɲ togiltu do tatte Ibraayim
⁷⁴ a Ɔaate jilinte min do adinte
ho gii abdiyɲji bal kolaw.

⁷⁵ Ampaa ko, gii gine sellen ho *cawar do unji,
do menuwte kuuk Ɔa beriite do duniiner. »

⁷⁶ Zakariya kaawtu pey do ronji Yaaya aman :
« Gem kol ronji, yiriy rakki, Ɔu asaan kole
a ki nabiinco ka Buɲ ka kuwa,
asaan kii ogire do Rabbiner ho kiji siyin botiliy.

⁷⁷ Kiico gaare do geenji maman Ɔuu gase jile
ho zunuubinnico, Ɔuuco saamiyɲco.

⁷⁸ Ka seener, Buɲ, Ɔaar tala aminduwte ho Ɔa elgiite.
Paa kat, Ɔaate ceerin portikuwi
min kuwa ar pat taat cokaw.

⁷⁹ Taa ceerin gee kuuk goy do gondikor ho muut eraagu.
Paa kat, ceerinti-ak yaate iyinte do botol ta aapiyer. »

[‡] 1:54 'mogig': Werin daarin, Ɔu kaawa a 'sakuwig'.

⁸⁰ Hiyya, mic-ak maadiyo ho ɲa gintu bombo do ruwwiner. ɲa goytu do kalaaner nam yiriy taat ɲa gaartu ziy do gee ku Israyeel.

2

Weenji ka Iisa (Matiye 1.18-25)

¹ Do wiktin taar-at, sultan kaak tatik ka Room kaak ɲu kolig Sezaar Ogist bertu izinne a ɲuu osiɲ gee kuuk goy do adiy ka kidar okiɲji. ² Ose kaak awalle-ak kuuniyutu do wiktin taat Kiriniyuus goy gubeneer ka Siri. ³ Ay gem di baawtu do geegirji, ɲu osiiga. ⁴ Yuusup sa uctu min do geeger ka Nazareet, kid ka Galile, ɲa baawtu do geeger ka Dawuud kaak ɲu kolig Beteleyem do kid ka Zuude asaan ɲaar min tamba ta Dawuud. ⁵ Yuusup baawtu sawa iɲ gemsoy Mariyam taat iɲ adti, ɲu osiigu.

⁶ Do wiktin taat ɲu goyiy misa Beteleyem, Mariyam koyinti ku weendi nece. ⁷ Min adti aawiita, ta weeyig aawti, kar ta maliyiig iɲ ɲaɲguuna ho ta deeriig do kolooyner. Ta deeriig pa-ak asaan wer ginno do zugin ku martir.

⁸ Do wer ɲaar-ak, gin gay gooyindi kuuk goy yeero. ɲu gooya mallico iɲ aando. ⁹ *Dubil ka Buɲdi bayniico ho *darjin ta Buɲdi gootiig iɲ portikuwti. Kolaw obiig tak-tak. ¹⁰ Dubil-ak kaawiico karaɲ aman : « Dakoɲ ginenno kolaw, nu iyko kabarre taat yaa bere galal dakina do gee okiɲco. ¹¹ Do aandite-an di, do geeger ka Dawuud*, ɲu weeko Gay Jilindi. ɲaar ko Masi ho *Rabbine. ¹² Aɲ ko maan kaak yaako gaare kuu ibiniɲji : ku baa gase mico, ɲu maliyig iɲ ɲaɲguuna ho ɲu deerig do kolooyner. » ¹³ Ta bite-aɲ di, dubal ku Buɲdi dakina paaytu min ka samaaner, ɲu gasiig ka awalle-aka ho ɲu teestu ozile Buɲ. ¹⁴ Do oziliɲco-ak, ɲu riya aman :

« Darjin do Buɲ kaak goy kuwa ka samaaner
ho aapiye do gee kuuk ɲa elgiyo kuuk goy keder. »

¹⁵ Wiktin ta dubal ku Buɲdi-ak coontu kuwa ka samaaner, gay gooyindi-ak kaawtu benannico aman : « Yallinten ja Beteleyem, gi baa taliɲ maan kaak kuuniye, maan kaak Rabbin Buɲ gaariite. » ¹⁶ Kodok di, ɲu uctu, ɲu baawtu do geeger-aka. ɲu gasiigu, Mariyam iɲ Yuusup ho iɲ mic kaak ɲu deertu do kolooyner-aka. ¹⁷ Min ɲu taliig mic-ak, ɲu osiicot taat dubil ka Buɲdi kaawiico do bi kaɲji. ¹⁸ Gee okiɲco kuuk cokiyit kaaw ta gay gooyindi-ak aɲbiyutu tak-tak. ¹⁹ Kar Mariyam gay obig gamin-aɲ okiɲco do adti ho ta pakira dakina loco. ²⁰ Hiyya, gay gooyindi-ak ictu botilco. Do yeepiɲco, ɲu jaalig siɲ ku Buɲdi kuwa ho ɲu oziliig do gamin okiɲco kuuk ɲu dortu ho kuuk ɲu taltu, asaan ɲu as do botilco uudin taat dubil ka Buɲdi kaawiico.

Iisa, ɲu iyiig do ger ka Buɲdi

²¹ Min mic-ak gintu menaw porpod, wiktin astu taat ɲuuji *ɲukume selno ho ɲuuji diye siɲ. Hiyya, ɲu diyiji siɲ Iisa kuuk *dubil ka Buɲdi gaariitit do Mariyam min ta bal ice misa adi.

²² Goytu kee, menaw nectu kuuk ɲuu gine *satkin taat ɲuu kuuniye *cawar do unji ka Buɲdi uudin ta *gaanuun ka Muusa kaawtu. Hiyya, Yuusup iɲ Mariyam iciig mic-aka, ɲu deettu Zeruzaleem ho ɲu iyiig do Rabbiner do *ger ka Buɲdi. ²³ ɲu gintu pa-ak asaan do gaanuun ka Buɲdi, ɲu siir aman : « Ay mic kaak aawo, ɲuu beriɲji do Rabbiner. » † ²⁴ ɲuuji gine satkine. Satkin-at gay, ɲuuji berguwe toeerin seera wala ammaamin seer kuuk ɲaada. ‡

²⁵ Do geeger ka Zeruzaleem, gin gem rakki siɲji Simeyon. ɲaar gem sellen do unji ka Buɲdi ho ɲa karmiyaaga. ɲa era asiɲji ka Gay Jilindi ka gee ku Israyeel. Ruwwin ta Buɲdi goy iɲ ɲaara ²⁶ ho ta miniig a ɲa mataado, illa ɲa taliɲ ja iɲ odinay, Masi kaak Buɲ ɲaamtu-aka. ²⁷ Paa ko, Ruwwin-at ɲaamiig do ger ka Buɲdi. Do wiktin taar-at di, Iisa,

* 2:11 'geeger ka Dawuud' : geeger-ak, ɲaar geeger ka Beteleyem, wer kaak ɲu weeyig Sultan Dawuud. † 2:23 Wer ka gase kaawor do Ekzood 13.2,12. ‡ 2:24 Wer ka gase kaawor do Lebitik 12.8.

aginiyji iyiiḡ do wer-aka a ḡuuji gine gamin kuuk gaanuun kaawtu. ²⁸ Hiyya, Simeyon iciig mic-ak do pisinji ho ḡa oziliig Buḡ aman :

²⁹ « Gem kol Rabbiney, diḡ ki necit kaawon.

Rasin ko, nun gay riyon, naa mate in aapiye.

³⁰ Ka seener, nu tal ko in odinar maman kiini jile.

³¹ Jile ḡaar-ak ko kaak ki bertu do unco ka gee okinco.

³² Taar portikaw do gee okinco a ḡuu ibininji,
ho taar *darjine do geenjin ku Israyeel. »

³³ Min aginiyji ku micor cokiyiit kaaw ta Simeyon-at, ḡu ajbiyту. ³⁴ Simeyon barkiyiigu ho ḡa kaawiitit do Mariyam atan Iisa aman : « Do bi ka ronke-an, gee ku Israyeel, dakina yaa solle, dakina gay yaa coone. Mic-an, ḡaar maan ka gaarindi ka Buḡdi kaak gee asiy meeḡe do bi kanji. ³⁵ Ansii ko, kaaw taat cigile do aditco, ḡaa imilin kara. Kar kanke Mariyam gay, taabin yaa noomin gelbinke ar ḡu waacinke in garta. »

³⁶ Do wer-ak, gin pey nabiinca rakki sinti Aan. Ta romoy ta Panuwel min tamba ta Azeer. Taar zaḡ ko tak-tak. Ta goyту in mitti elgin peesira, kar ḡa mattu. ³⁷ Min ḡa mattu, ta goyту murgila nam elginti nectu orok porpod in poof (84). Aan-at goyinti, aando, yiriyo, ta goy ko do ger ka Buḡdi di, ta gina riy tanji : ta ica sayamne ho ta salkiyaw.

³⁸ Wiktin taat Simeyon oziliy Buḡ-ak, Aan sa goya. Taar oki teestu ozile Buḡ ho ta kaawiy do bi ka mic-ak do gee okinco kuuk era jile ka Zeruzaleem[§].

³⁹ Min aginiyji ku Iisa gaasiit riy taat gaanuun ka Rabbin kaawtu, ḡu yeeptu do geegirco Nazareet do kid ka Galile.

⁴⁰ Mic-ak maadiyo ho ḡa denriyo. Ibine kaak asa min do Buḡdi miinga ho Buḡ berji barkin dakina.

Iisa unje do ger ka Buḡdi

⁴¹ Ay elgo, aginiyji ku Iisa baggiy Zeruzaleem do iidin taat ḡu kolig *Paak. ⁴² Min elginay ku Iisa nectu orok in seera, uudin ta aadinco, aginiyji iyiiḡ in ḡuura. ⁴³ Min iidin-at gaase, ḡu yeeptu. Kar Iisa gay daktu Zeruzaleem. Sando, aginiyji balji pakire. ⁴⁴ Do tanco-at a wal Iisa toliya ko in gee kuuk yeepa in ḡuura. ḡu eeltu in jiwi, kar ḡu teestu bariyin datik ta aginiyco in royinco kuuk goy ede. ⁴⁵ Kar gay, ḡu bal gasinji. ḡu bariyiy paa nam ḡu yeeptu pey Zeruzaleem atta. ⁴⁶ Mena seer, ḡu bariya bariyen di. Kar yiriy ta baay ka subbinkar gay, ḡu gasiig do *ger ka Buḡdi. ḡa goy keder datik ta agindaw ku gaanuundi, ḡa cokiyiigu ho ḡa indiigu. ⁴⁷ Gee kuuk cokiyaaga-ak okinco ajbiyту do telkinji ka micor-aka, asaan ḡa telkaaco in ibine dakina. ⁴⁸ Wiktin taat aginiyji taliiga, ḡuur sa ajbiyту. Kar yaaco kaawiji aman : « Gem kol ronji, maa di ki giniini ampa ? Talu, nunu in takko, seertini kelimni amile do wiktin taat ni bariyiicin. » ⁴⁹ Iisa gay telkiico aman : « Maa di kuu bariyiinu ? Ku ibanno kadar nun naa ginin riyoy ta Tanni do geriy walla ? » ⁵⁰ Kar aginiyji gay bal ibine baat ta kaawoy-ata.

⁵¹ Min ḡaar-ak, Iisa yeeptu Nazareet in ḡuura ho ḡa karmiyiy kaawco. Yaaco gay obig gamin-an okinco do adti. ⁵² Hiyya, Iisa maadiyo, ibininji sa gaayiyo. ḡa goyiy sellen do unji ka Buḡdi ho do unco ka geemir.

3

Asinji ka Yaaya-Batist

(Matiye 3.1-12, Maark 1.1-8, Yaaya 1.19-28)

¹ Do wiktin taar-at, Tibeer, sultan kaak tatiko, gin ko elgin orok in beey do meennuwiy. Pons Pilaat gay goy guberneer ka Zuude. *Herood Antipaas tala kaati ka Galile ho sinji Pilip gay goy kaati ka Iture in Terakoniit. Lisaniyaas gay goy kaati ka Abileen. ² *Han in *Kayip gay agindaw ku gay satkiner. Do wiktinco-at ko, do kalaaner, Buḡ berijit kaawoy do Yaaya ron ka Zakariya. ³ Yaaya jaawiig biy ka barre ka Zurdan. ḡa kaawiy

[§] 2:38 'jile ka Zeruzaleem': Do wiktin taar-at, Yuudinna dakina pakira kadar Buḡ yaaco ḡaame Masi kaak yaa jilinco min do pise ka gee ku Room.

do geemir aman : « Ibinon niginko, rason goye kaak awalle, nuuko *batiziyin ko ho Bun yaako saamiyin zunuubinniko. »

⁴ Ampaa ko, taat nabi Ezaayi siirtu awalle do maktumney astu do werti aman : « Gaay tongo kaawa do kalaaner aman :

“ Siyon botol ta *Rabbiner.

Siyonjiig botilay-ak dalañ.*

⁵ Zoolna, gee yaa tiisinco,

dambinay in kootat, gee yaa eezinco.

Botilay kuuk kooliyaw, gee yaa siyinco dalañ,

ho zorgilna, gee yaa siyinco sataañ.

⁶ Paa kat, gee okinco yaa tale jile ka Bun di. ”† »

⁷ Min naar-ak, gee dakina baawiji do Yaaya a naa batiziyinco. Naar gay kaawiico aman : « Talon ja, kun gee kuuk ar aalin-an ku ! Ku pakira a kuu pake min dapin ko ta Bun di taat asaw walla ? Ku gasit kaaw-an min momo ? ⁸ Hadi, ginon gamin ku samaane kuuk gaara a ku rasig goyin ko kaak awalle. Dakon osenno do aditko aman : “ Gi koogin ku tatte Ibraayim ”, asaan ka seener, Bun nec soke min do dambay-an di, naa rabilin ron ku Ibraayim. ⁹ Din gay, jekin naar goy ko ka doliye atiydi min do caarco. Ay et kaak waado ron kuuk samaane, nuu doliyinjji ho nuu accin do aki. »

¹⁰ Kar gee-ak indiig Yaaya aman : « Hadi, nii gine zin kuni maman ? » ¹¹ Naar gay telkiico aman : « Gem kaak gin kesuun seera, do kaak ginno gay, naaji bere rakki. Kar gem kaak gin maan ka teendi sa, do kaak ginno gay, naaco deedinji oki. »

¹² Do wer-ak, gay obe miirir sa baawiji do Yaaya a naa *batiziyinco ho nu indiig aman : « Gem kol tatkaw, nin gay, nii gine maman ? » ¹³ Naar gay telkiico aman : « Ku ginno botol ta kuu gaaye gurus do geemir min kuwa. Icon maan kaak nu kaawikon di. »

¹⁴ Do wer-ak, pey gin askirna. Nuur sa indiig Yaaya aman : « Kar nin-an gay, nii gine maman ? » Naar gay telkiico aman : « Dakon gaamenno gurus ka gemor, wala kuuji diye kaaw maala. Illa kuu peye in gurus ka nu beriiko do koyer di. »

¹⁵ Wiktin taar-at, gee eraag ko Masi kaak Bun kaawtu a naa naame-aka, kar nu indiy zin kico aman : « Yaaya-an ko yaa gine naara walla ? » ¹⁶ Yaaya gay kaawiico do gee okinco aman : « Nun batiziyaako in amay. Kar gay, gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necdo kaak naa sorin nugiray. Gem naar-ak yaako batiziyin ko in Ruwwin ta Bun di ho in ako. ¹⁷ Na ob garta do pisinji, naa yiile *geme ka putiri ho naa leen do urdey. Kar bun gay, naa orin do ak taat matdo tak-tak. » ¹⁸ Ansii ko, Yaaya taayig gee in kaawin dakina ku pey kuuk gaara Kabarre ta Gala.

Herood obig Yaaya-Batist dajaayne

(Matiye 14.3-4, Maark 6.17-18)

¹⁹⁻²⁰ *Herood kaak tala kaati ka Galile gay obit Herodiyaad, daaciy ta sinji Pilip ho na gin pey gamin kuuk jookum ku pey. Do taar-at ko, Yaaya leesiji dakina. In taar-ata oki, Herood bal cime kaay. Na gin pey maan kaak jookumo, na obig Yaaya dajaayne.

Batem ka Iisa

(Matiye 3.13-17, Maark 1.9-11)

²¹ Min Yaaya, nuu bal obin misa dajaayne ho na *batiziyig gee okinco-ak, Iisa oki, na batiziyiiga. Wiktin taat Iisa salkiyiyo, samaan piltu waakilak. ²² Do wer-ak, Ruwwin ta Bun di paayiji ar ammaama, ho na dortu gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Kinke ko rondu, nu elgin dakina ho ki berdu galal dakina. »

Tamba ta Iisa

²³ Wiktin taat Iisa teestu gine riyoy-ak, elginay yaa nece ar orok subba pa. Gee gay a wal na ron ka Yuusup, ronji ka Eli-aka. ²⁴ Eli gay ronji ka Mataat, Mataat ronji ka Lebi, Lebi ronji ka Melsi, Melsi ronji ka Janaay, Janaay ronji ka Yuusup. ²⁵ Yuusup gay ronji ka

* ^{3:4} Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1. † ^{3:6} Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.3-5.

Matatiyaas, Matatiyaas ronji ka Amoos, Amoos ronji ka Nawuum, Nawuum ronji ka Esli, Esli ronji ka Nagaay. ²⁶ Nagaay gay ronji ka Maat, Maat ronji ka Matatiyaas, Matatiyaas ronji ka Simeyiin, Simeyiin ronji ka Josees, Josees ronji ka Joda. ²⁷ Joda gay ronji ka Yowanaan, Yowanaan ronji ka Reeza, Reeza ronji ka Zorobabeel, Zorobabeel ronji ka Salatiyeel, Salatiyeel ronji ka Neeri. ²⁸ Neeri gay ronji ka Melsi, Melsi ronji ka Addi, Addi ronji ka Kosaam, Kosaam ronji ka Elmadaam, Elmadaam ronji ka Eer. ²⁹ Eer gay ronji ka Iisa[‡], Iisa ronji ka Eliyezeer, Eliyezeer ronji ka Joriim, Joriim ronji ka Mataat, Mataat ronji ka Lebi. ³⁰ Lebi gay ronji ka Simeyon, Simeyon ronji ka Zuuda, Zuuda ronji ka Yuusup, Yuusup ronji ka Jonaam, Jonaam ronji ka Eliyakiim. ³¹ Eliyakiim gay ronji ka Meleya, Meleya ronji ka Menna, Menna ronji ka Mattata, Mattata ronji ka Nataan, Nataan ronji ka Dawuud. ³² Dawuud gay ronji ka Jeese, Jeese ronji ka Obeed, Obeed ronji ka Booz, Booz ronji ka Sala, Sala ronji ka Nasoon. ³³ Nasoon gay ronji ka Aminadaab, Aminadaab ronji ka Admiin, Admiin ronji ka Arni, Arni ronji ka Hesroon, Hesroon ronji ka Perees, Perees ronji ka Zuuda. ³⁴ Zuuda gay ronji ka Yakuub, Yakuub ronji ka Isaaka, Isaaka ronji ka Ibraayim, Ibraayim ronji ka Teera, Teera ronji ka Nawoor. ³⁵ Nawoor gay ronji ka Seruug, Seruug ronji ka Rewu, Rewu ronji ka Peleeg, Peleeg ronji ka Ebeer, Ebeer ronji ka Seela. ³⁶ Seela gay ronji ka Kenaan, Kenaan ronji ka Arpaksaad, Arpaksaad ronji ka Seem, Seem ronji ka Nowe, Nowe ronji ka Lemeek. ³⁷ Lemeek gay ronji ka Matusaleem, Matusaleem ronji ka Henok, Henok ronji ka Yereed, Yereed ronji ka Malaleyeel, Malaleyeel ronji ka Kenaan. ³⁸ Kenaan gay ronji ka Enoos, Enoos ronji ka Seet, Seet ronji ka Aadum, Aadum gay, naar ko ronj ka Buñdi.

4

*Gece ka Iisa Masi
(Matiye 4.1-11, Maark 1.12-13)*

¹ Iisa miin inj Ruwwin ta Buñdi. Min ña yeepiy min do barre ka Zurdan-ak, Ruwwin-at ñaamiig do goosiner. ² Do wer-ak, *Seetanne astu gecinji. Menaw orok poof, ña gecaag gecen di ho Iisa bal okume yoo maanna. Min menaw-ak gaastu, Iisa, mey diyaaga. ³ Hiyya, Seetanne kaawiji aman : « Ya kinj kat Ronj ka Buñdi-ak, kaawiy do dambi-anj a ñaañ rabile tee. » ⁴ Iisa gay telkiiji aman : « Ñu siir do Kitamner aman : " Gem ke goyaado do bi ka teendi di. " * »

⁵ Min naar-ak, Seetanne iyiig pey do wer kaak kuwa aale ho kodok di, ña gaariijig kidin ku sultinniidi okinco kuuk do duniiner. ⁶ Kar ña kaawiji aman : « Izinne inj malle ku sultinniidi-anj, okinco, naañ berinco. Gamin-anj, ñu berduug do pisindu ho nun naa berin do ay waan kaak nu rakiy di. ⁷ Kinj gay, ya ki ooy ki abdiyintu-ak, gamin-anj okinco locinj. » ⁸ Iisa gay telkiiji aman : « Ñu siir do Kitamner aman : " Kii abdiye *Rabbin Buñjiñ keeji di ho naar di kii derse unci. " † »

⁹ Min naar-ak, Seetanne iyiig Iisa Zeruzaleem ho ña diyiiig kuwa do kaay ka *ger ka Buñdi, kar ña kaawiji aman : « Ya kinj kat Ronj ka Buñdi-ak, beer keder, ¹⁰ asaan ñu siir do Kitamner aman : " Buñ yaaco kaawe do dubilji ñuun gooye, " ¹¹ ho ñu siir pey aman : " Dubal-ak yaañ acume[‡] do pisinco. Paa kat, asinji dooyido inj dambay. " § » ¹² Iisa gay telkiiji aman : « Ñu siir do Kitamner aman : " Ki gecaagdo Rabbin Buñjiñ. " * » ¹³ Min Seetanne gaasiig gecinji kaak ña geciiig Iisa, ña rasiiga ho ña deettu minninee a ñaa ere wiktin ta pey.

*Iisa do geeger ka Nazareet
(Matiye 4.13-17, Maark 1.14-15)*

‡ 3:29 'Iisa' : Iisa naar-anj, ña Iisa Masi do, ña gem ka pey. * 4:4 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 8.3. † 4:8 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.13. ‡ 4:11 'acume' : Werin daarin, ñu kaawa a 'okume'. § 4:11 Wer ka gase kaawor do Soom 91.11-12. * 4:12 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.16.

¹⁴ Min ñaar-ak, in gudurre ta Ruwwin ta Buñdi, Iisa yeeptu do kid ka Galile ho gee okinco kuuk goy ede-ak kaawa ko do bi kanji di. ¹⁵ Ña bilda gee do geray ku salaane ku *Yuudinnar ho gee okinco ozila ko ñaar di.

*Ñu pociig Iisa do geeger ka Nazareet
(Matiye 13.53-58, Maark 6.1-6)*

¹⁶ Iisa baawtu do geeger ka Nazareet do wer kaak ña maadtu. Ay yiriy ta *sabitdi, ña baggiy do ger ka salaaner ka Yuudinnar. Ampaa ko, yiriy ta sabit taar-at oki, ña unjitu pey do ger ka salaaner. Min ña unje, ña uctu a ñaa garkiye Kitamne. ¹⁷ Ñu beriji maktumne taat nabi Ezaayi siirtu. Min ña obta, ña piliita, ho ña gastu wer kaak kaawa aman :

¹⁸ « Ruwwin ta Buñdi goy in nunu asaan ña dobintu
a naa gaarin Kabarre ta Gala do pokirnar.

Ña ñaamintu a naa kaawe aman :

“ Gee kuuk goy do ñaayner, ñuu pikiinco.

Ñuur kuuk noolna, ñuu piliin odinco.

Ñuur kuuk ñu taabiyaagu, ñuuco imilin taabinco.

¹⁹ Ña ñaamintu a naa gaarin elgo taat kuu talin barkin ta Rabbin Buñ. ” »†

²⁰ Min ña gaastu in garaaney, ña maliyit maktumne-at do werti, kar ña berijit do gay riyor ho ña goytu. Gee kuuk goy do ger-ak, okinco, odinco gooya ko ñaar di. ²¹ Iisa gay teesiico kaawe aman : « Kaaw taat ku dortu ho nu garkiytu min do Kitamner-ata, yiriyta-an kat wiktinti nece. » ²² Gee okinco kuuk cokiya-ak ajbiyitu do kaawin kuuk unja do gelbiner ña kaawiico ho ñu teestu kaawe samaane do bi kanji. Kar ñu diytu aman : « Ñaar-an wal roñ ka Yuusup doo di ? » ²³ Kar Iisa telkiico aman : « Ka seener gay, ku asaadu kaawe ar kaak ñu kaawgiy aman : “ Kin gay coole geemir, diñ gay cool kat zin ka meenjin. ” Kuudu kaawe pey aman : “ Ni dorig gamin okinco kuuk ki gintu Kapernayuum, diñ gay ginig anne do darre ta meenjin oki. ” » ²⁴ Kar ña deeltu pey aman : « Ka seener nu kaawaako, ginno nabiinco kaak gee ku darrey ica kaawoy. ²⁵ Nu kaawaako ka seener, do wiktin taat nabi *Eli goyiy-ak, gin murgilgal dakina do kid ka Israyeel ho mey yaarko unjitu do wer okinji asaan elgin subba in koyin bijigiy amay bal ñoke.‡ ²⁶ Kar gay, Buñ bal ñaamin *Eli do murgilgal kuuk goy do kid ka Israyeel-aku, ña ñaamig do murgil rakki taat goy do hellin ta Sarepta, do kid ka Sidon. ²⁷ Kar do wiktin ta nabi Elize gay, gin gee dakina kuuk dukum burdum do darre ta Israyeel. Kar Elize da cooldo yoo rakki minninc. Illa ña cool gem rakki sinji Naama min darre ta Siri. »

²⁸ Min gee kuuk goy do ger ka salaaner doriit kaaw ta Iisa-ak, okinco, ñu dapintu aale. ²⁹ Kar ñu uctu putur ho ñu teestu akilinji nam ñu imiliig kara min do geeger ka Nazareet. Geeger-ak, ñu piniig kuwa ka kooti. Paa ko, gee-ak iyiig Iisa do wer kaak jerle a ñuu akilinji pey, ñaa tunjile kedder. ³⁰ Kar Iisa gay uctu, ña birtu min do datikco ho ña deettu.

*Coole ka gem kaak aarid obga
(Maark 1.21-28)*

³¹ Min ñaar-ak, Iisa baawtu do geeger ka Kapernayuum, do kid ka Galile ho ña bildiy gee in yiriy ta *sabitdi. ³² Gee kuuk cokiyaaga-ak ajbiyitu do bildinji-aka, asaan ña kaawa in izinne. ³³ Atta do ger ka salaaner-ak, gin gem rakki kaak aarid obga. Gem-ak koola rada aman : ³⁴ « Wayyay, Iisa ka Nazareet, ki rakaani gine maman ? Ki asinti ide walla ? Nu ibingicin tam, kin ko kaak Buñ dobtu ho ña ñaamtu. » ³⁵ Iisa telkiiji do aarid-ak in gaay tongo aman : « Yalla bugam ho amal min do gem-anka ! » Hiyya, aarid-ak acciig gem-ak bup do datikco ho ña amiltu min do gem-aka. Kar gem-ak uc cewey di, maan sa bal gininji. ³⁶ Gee-ak okinco ajbiyitu tak-tak ho ñu kaawtu benannico aman : « Taar-an gay maa kaawra ? Gem-an kaawa in izinne ho in gudurre do aaridnar, ek di ñu amiliy min do geemir. » ³⁷ Hiyya, do adiy ka kid ka Galile okinji, gee kaawa ko do bi ka Iisa di.

† 4:19 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 61.1-2. ‡ 4:25 Wer ka gase kaawor do 1 Ruwa 17.1.

*Coole ka gee dakina**(Matiye 8.14-17, Maark 1.29-34)*

³⁸ Min njaar-ak, Iisa amiltu min do ger ka salaaner ho nja baawtu wer kan Simon. Min nja unjitu geero, nja gasiit kogoy, ziti kobire. Nju indiig Iisa a nja ase talinti. ³⁹ Iisa baawiititi ho nja oniititi, kar nja kaawtu inj gaay tongo do raduw-at a taa rasinti. Ek di ta rasiita. Ta bite-an di, geem-at uctu ho ta teestu tale kaaco.

⁴⁰ Wiktin taat pat gale, gee ku geeger-ak iyiig geenco okinco kuuk radaw inj ay biyaw ta raduwar do Iisa. Nja leeyiico pise ho nja cooliigu. ⁴¹ Aaridna amiliy min do gee dakina inj koriyco aman : « Kinke Ronj ka Bunji ! » Kar Iisa gay awniico ho nja tofiico kaawo, asaan nju ibingig a njaar ko *Masi.

*Iisa gaara Kabarre ta Gala do geray ku salaaner**(Maark 1.35-39)*

⁴² Min wer waltu, Iisa amiltu, nja deettu do kalaaner. Gee dakina amiltu bariyinj. Min nju gasga, nju leyiiga a nja deetenno. ⁴³ Kar Iisa gay kaawiico aman : « Nun naa baa do geegirnay ku pey a naa gaarin Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Bunji. Do riy taar-an ko, Bunj naamiinu. » ⁴⁴ Hiyya, Iisa uctu, nja baawtu do kid ka Zuude, nja gaariy Kabarre ta Gala do geray ku salaaner ku *Yuudinnar.

5

*Dobe ka maajirna kuuk awalle**(Matiye 4.18-22, Maark 1.16-20)*

¹ Yiri rakki, Iisa baawtu do biy ka barre kaak nju kolig Zenezareet. Gee dakina asiji a njuu cokiye kaaw ta Bunji. Gee-ak akila zinjico, nju raka a njuuji baawe moota. ² Iisa jaaltu kaay ho nja taltu markabin seera goy do biy ka barrer. Gay cabindi* gay paay ko ace ribbinco. ³ Iisa baawtu, nja coktu ka markab ka Simon-aka ho nja kaawiji a nja sinjin sood min do gongumor†. Hiyya, nja goytu inj baay ho nja teestu bilde gee.

⁴ Min Iisa gaastu inj bilde ka geemir, nja kaawiji do Simon aman : « Sinjite pey unja do wer ka baata ho pikkirongu ribbinko kuu cabe boosi. » ⁵ Simon telkiji aman : « Gem kol tacco, aando-an okintit, ni caba caben di, kar ni bal gase yoo maanna. Kar gay, min ki kaawdu, naa pikkirin ribban. » ⁶ Hiyya, nju pikkiriigu ho nju soktu boos dakina nam ribbinco sa eeraw. ⁷ Nju jaaliico pise do eenco kuuk goy do markab ka pey a njuu jorkinco. Eenco-ak astu ho okinco, nju miiniig markabinco seerco inj boosi nam markabinco-ak raka nooriye. ⁸ Min Simon-Piyer taliig maanna-ak, nja dersitu ris do asinji ku Iisa ho nja kaawiji aman : « Gem kol *Rabbiney, etar minniner asaan nu gin zunuubinna. » ⁹ Simon kaawtu pa-ak, asaan njaar inj eenji, okinco, nju ajbiye do bi ka boos kuuk dakina nju soktu-aku nam kolaw sa obgu. ¹⁰ Min eenji ku Simon kuuk ajbiy-ak, goy oki Zaak inj Yaaya, kooginay ku Zebede. Kar Iisa diyiji do Simon aman : « Dak ginenno kolaw. Min yiriyta-an, ki cabaado pey boosi, illa kii cabguwey ko geen di. » ¹¹ Hiyya, nju iyiig markabinco do gongumor, nju rasiig inj gaminco okinco ho nju aadiig Iisa.

*Cale ka burdumdi**(Matiye 8.1-4, Maark 1.40-45)*

¹² Ba aaro, Iisa goy do geeger rakki ho gem kaak dukum burdum asiji. Min gem-ak taliig Iisa, nja dersitu do unji nam nja noodiig unji kefer, kar nja loklikiji aman : « Gem kol *Rabbiney, kiin gedire calindu ya ki ooye. » ¹³ Iisa naamtu pisinji, nja diiriiga‡ ho nja kaawtu aman : « Hii, nu ooye, dirj calu ! » Ek di nja caltu *cawar min do burdumji. ¹⁴ Iisa karmiig gem-ak aman : « Yaman, dak kaawenno bat do waanna. Kar gay, baa gaar zin do gay satkiner ho ber *satkin uudin taat *gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, njuu ibine kadar ki cale. » § ¹⁵ Min njaar-ak, gee kaawa ko kaawin kunji di pak ka awalle. Gee dakina

* 5:2 'Gay cabindi' : Werin daarin, nju kaawa a 'gay dee boosir'. † 5:3 'do gongumor' : Werin daarin, nju kaawa a 'bi joorner'. ‡ 5:13 'diriiga' : Werin daarin, nju kaawa a 'ecimiiga'. § 5:14 Wer ka gase kaawor do Lebitik 14.2-32.

numiyo, ɲu cokiyiy kaawoy ho ɲa cooliigu min do raduwniico. ¹⁶ Kar Iisa gay amilgiy do kalaaner keeji di ho ɲa salkiygiyo.

Coole ka gem kaak rungiye
(Matiye 9.1-8, Maark 2.1-12)

¹⁷ Yiriy rakki, wiktin taat Iisa bildiy gee, agindaw ku gaanuundi in gee kuuk ɲu koliy *Pariziyenna sa goya. Gee-ak, asa min hellinnan okiɲco ku Galile in ku Zuude ho min geeger ka Zeruzaleem oki. Gudurre ta Rabbin Buɲ goy in Iisa a ɲaa coole gee. ¹⁸ Gee daarin pa astu, ɲu icil gem kaak rungiye ka darinɲildi. ɲu bariya botol taat ɲuu unjin do gerdi a ɲuu iyin do Iisa. ¹⁹ Kar gay, gee tid aale nam ɲu bal gedire unjinji. Ampaa ko, ɲu coktu kuwa ka gerdi-aka, ɲu noomtu bee ho ɲu paayiig in darinɲilji datik geemir do unji ka Iisa. ²⁰ Min Iisa taliit imaanco ta gee-aku, ɲa diyiji do rungiiner-ak aman : « Gem kol ronji, zunuubinnan, ɲu saamiyjinɲu. » ²¹ Do wer-ak, agindaw ku gaanuundi in Pariziyenna teestu kaawe do aditco aman : « ɲa maa gemir kaak niga biy in Buɲ-anɲa ? Waa yaa gedire saamiye zunuubinna ? Illa Buɲ keeji di ! » ²² Kar Iisa gay ibiniit pikirrico ho ɲa kaawiico aman : « Maa di ku giniit pikirre taar-an do aditko ? ²³ Ya nu kaaw aman : “ Zunuubinnan, ɲu saamiyjinɲu ” wala “ Ucu ho jaawu ”, taat moo melen ? ²⁴ Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Ron gemor, nu gin gudurre ta saamiye zunuubinnar do duniiner. » Kar pey, ɲa diyiji do rungiiner-ak aman : « Nu kaawijin-an, ucu, icig darinɲiljin ho deet gerko. » ²⁵ Kodok di, gem-ak uctu do unco ka geemir okiɲco, ɲa iciig darinɲilji, ɲa deettu gerco ho ɲa oziliy Buɲ. ²⁶ Do wer-ak, gee okiɲco kolaw obiigu, ɲu ajbiyitu tak-tak ho ɲu teestu ozile Buɲ. ɲu kaawiy aman : « Yiriyta, gi tal gamin kuuk ajbay aale. »

Kole ka Lebi
(Matiye 9.9-13, Maark 2.13-17)

²⁷ Min ɲaar-ak, Iisa amiltu kara ho ɲa taliig gay obe miirir, sinji Lebi, kaak goy do riyoy. Kar Iisa kaawiji aman : « Uc aadnu. » ²⁸ Ek di Lebi uctu, ɲa rasiig gamnay okiɲco ho ɲa aadiiga. ²⁹ Kar Lebi iyig Iisa do geriy, ɲa depiyiiga. Gay obe miirir dakina in gee kuuk pey sa tee in ɲuura. ³⁰ Pariziyenna in agindaw ku gaanuundi kuuk goy ede-ak teestu gujumjume. ɲu kaawiico do maajirnay ku Iisa aman : « Maa di ku tiyiyo ho ku siyiy in gay obe miirir ho in gee ku pey kuuk gina jookum-anɲu ? » ³¹ Iisa telkiico aman : « Gee kuuk cewey baraydo daptoor, illa ɲuur kuuk radaw. ³² Nun bal ase do gee kuuk tala zinɲkico a ɲu sellen. Nu as do ɲuur kuuk ibina kadar ɲu gina jookumo a ɲuu rasiɲ goyiɲco kaak awalle. »

Inde do bi ka sayamner
(Matiye 9.14-17, Maark 2.18-20)

³³ Pariziyenna indiig Iisa aman : « Maajirna ku Yaaya-Batist in kuni ica sayamne doo ho ɲu salkiyaw. Kar kunjin gay tiyaw ho ɲu siyaw. » ³⁴ Iisa telkiico aman : « Gee kuuk ɲu kolig do iidin ta obindi, ya ɲu goy misa in ɲaar kaak obe, wala kuu gedire kuuco kaawe a ɲuu ice sayamne ? Ha'a, kaawaacodo. ³⁵ Kar gay, wiktin yaa ase taat ɲuu icin ɲaar kaak obe min do datikco. Yiriy taar-at kat, ɲu asiy ice sayamne. »

³⁶ Iisa deliico pey danla aman : « Waan erro giteen min do batik ta marbinto a ɲaa naale batik taat zoode. Yampa, batik taat marbinto-at oki eere ho giteenti sa ɲumaado in taat zoode. ³⁷ Waan laado maam kuuk eelaw do etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikin etirsinna-aku, ɲuu ɲaale keder ho etirsinna-ak sa yaa nige. ³⁸ Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa do etirsinna kuuk marbinto. ³⁹ Waan kaak aaw ko maam kuuk nee-ak ello pey kuuk eelaw. Asaan gee kaawa aman : “ Maam kuuk nee kat gala. ” »

Iisa in yiriy ta sabitdi
(Matiye 12.1-8, Maark 2.23-28)

¹ Yiriy rakki ta *sabitdi, kuɲ Iisa bira min do morginar. Maajirnay teestu yiime kay ku *gemer, ɲu sooyiyo ho ɲu eeymiyo. ² Do wer-ak, gin *Pariziyenna daarin kuuk kaawiico aman : « Maa di ku giniy maan kaak *gaanuunte todiite in eele ka geeror ? » ³ Iisa telkiico aman : « Ku bal garkiyin ga maan kaak Dawuud in eenji gintu yiriy rakki taat mey diyiiigu ? » ⁴ Dawuud unjitu do *ger ka Bunɗi, ɲa teetu tee kaak ɲu bertu *satkin do Bunɗi, ho ɲa beriico do eenji oki. Zer tee ɲaar-ak, gem ka pey ginno botol taat ɲaa teenji, illa gay satkiner di. » ⁵ Iisa kaawiico pey aman : « Nun *Roɲ gemor di mee sabitdi. »

Coole ka gem kaak pisinji mate

(Matiye 12.9-14, Maark 3.1-6)

⁶ Gin menaw, in yiriy ta sabit ta pey, Iisa unjitu do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ɲa teestu bilde gee. Do ger-ak, gin gem kaak pisinji ka meeda mate. ⁷ Agindaw ku gaanuundi in *Pariziyenna dibiiji do Iisa, ɲu rakiy tale ya ɲaa coole gem in yiriy ta sabitdi, kar ɲuuji diye kaawo. ⁸ Sando, Iisa gay ibinit pikirrico. ɲa diyiiji do gem kaak pisinji mat-ak aman : « Uc pey datik ta geemir. » Ek di ɲa uctu, ɲa peytu. ⁹ Kar Iisa kaawiico aman : « Nu indaakon ja : gaanuunte kaaw a gii ginguwe taat sellen wala gii ginguwe taat jookumo in yiriy ta sabitdi ? Gii jilguwe gee wala gii idguwinco ? » ¹⁰ Min ɲa indiig pa-ak, ɲa taliig gee-ak okinco, kar ɲa kaawiiji do gem kaak pisinji mat-ak aman : « Taarig pisinjin. » Ek di ɲa taariiga ho pisinji cooltu do weriy. ¹¹ Min agindaw ku gaanuundi in Pariziyenna taliig maanna-ak, ɲu dapiɲtu aale ho ɲu teestu kaawe benannico do maan kaak ɲuuji gine do Iisa.

Paliinna kuuk orok in seera

(Matiye 10.1-4, Maark 3.13-19)

¹² Yiriy rakki, Iisa coktu ka dambar a ɲaa salkiye. ɲa waltu kuwa in inde ka Bunɗi. ¹³ Min wer waltu, ɲa koliig maajirnay, kar ɲa dobtu minninco orok in seera ho ɲa koliig a ɲu *paliinna. ¹⁴ Paliinna-ak, ɲuur ko : Simon kaak Iisa koliig oki Piyer* in sinji Andre, Zaak in Yaaya, Pilip in Bartelemi, ¹⁵ Matiye in Tooma, Zaak ronji ka Alpe, Simon kaak mala do darrey, ¹⁶ Zuud ronji ka Zaak, ho in Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine do Iisa.

Coole ka geemir

(Matiye 4.23-25)

¹⁷ Kar ba aaro, wiktin taat Iisa paayiy min ka dambar in paliinnay-aku, ɲa peytu do wer kaak patal. Maajirnay dakina goy do wer-aka, in gee dakin dakina ku pey min kid okinji ka Zuude, min Zeruzaleem, ho min geegirnay ku Tiir in Sidon kuuk goy do biy ka barrer. ¹⁸ Gee okinco-ak as a ɲuu cokiye kaawoy ho ɲaa coolinco. ɲuur kuuk aaridna obgu sa, Iisa coolgu. ¹⁹ Ay gem di raka diirinji, asaan gudurre taat amila min do ziy-at coolaag gee okinco.

Iisa kaawa do bi ka galal in taabine

(Matiye 5.1-12)

²⁰ Do wer-ak, Iisa jaaltu kaay, ɲa taliig maajirnay ho ɲa teestu kaawe aman :

« Galal do kuɲ kuuk pokirna,
asaan *Meennaw ta Bunɗi taar loko.

²¹ Galal do kuɲ kuuk mey diyaako dinja,
asaan tee yaako necinco.

Galal do kuɲ kuuk zulinco minaw dinja,
asaan ku asa site in galilko.

²² « Galal loko ya gee elgiikonno, ya ɲu yilaako, ya ɲu waraako ho ya ɲu kaawaako jookumo, asaan ku aamin do nun *Roɲ gemor. ²³ Aaciyon min galal wiktin taat gamin-ak as ko, asaan haginko taat Buɲ yaako bere ka samaaner-at, taar dakina. Ansii ko, aginiyco ku geemir-an taabiyyig nabiinna oki pa.

²⁴ « Kar gay, do gaayiko kuɲ gay gamnar,

* 6:14 'Piyer' : Sin ɲuur-an diya a 'dambi'.

asaan ku gasit ko galilko.

²⁵ Do gaayiyko kuṅ kuuk diṅ tee neciṅko,
asaan mey asaako deerṅko.

Do gaayiyko kuṅ kuuk sita diṅka,
asaan kuu asa ale do taabinko.

²⁶ « Do gaayiyko kuṅ kuuk gee okiṅco ozilaako,
asaan awalle aginiyco ozilaag nabiinna kuuk raada oki. »

Ele ka adiner

(Matiye 5.38-48, 7.12)

²⁷ « Kar gay, do kuṅ kuuk cokiyaanu, nu kaawaako : Elguwoṅ adinko ho ginguwoṅco sellen do ṅuur kuuk elgiikonno. ²⁸ Indonṅco barkin ta Buṅdi do ṅuur kuuk surpiyaako ho salkiyonṅco do ṅuur kuuk taabiyaako.

²⁹ « Ya waan baasiṅciṅ do gargumonṅ, newsijit taat rakki oki. Ya waan gaamit batkonṅ, rasjit ta kapak oki. ³⁰ Beriṅ do ay waan kaak indaciṅ maanna ho ya waan gaamig maannaṅ, da icenno pey biy. ³¹ Ginoṅco do geemir ay maanna ar taat kuṅ rakiṅ a ṅuuko gine loko.

³² « Ya kuṅ kat el gee kuuk elgiikon di, maman Buṅ yaako oziliṅko ? Gee kuuk jookumo oki elgig ṅuur kuuk elgiigu ! ³³ Ya kuṅ kat gina sellen do ṅuur kuuk ginaako sellen di, maman Buṅ yaako oziliṅko ? Gee kuuk jookumo oki gina pa ! ³⁴ Ya ku bera daan do gee kuuk yaako kappiyinti di, maman Buṅ yaako oziliṅko ? Gee kuuk gina jookumo oki bera daan do eṅco ya ṅu hariya a ṅuuko kappiyinti. ³⁵ Kar gay, elguwoṅ adinko, ginguwoṅco sellen. Berguwoṅco daana ho dakonṅ hariyenno a ṅuuko kappiyinti. Ansii kat, kuu gine kooginay ku Buṅ ka kuwa ho kuu gase haginko taat dakina oki. Asaan Buṅ, ṅaar sellen do gee okiṅco, ṅuur kuuk ozilgigdo yoo kuuk motilay oki. »

Dukume ka seriiner

(Matiye 7.1-5)

³⁶ Iisa gaaytu pey aman : « Kuuniyow sellen ar Takko ka sellen. ³⁷ Dakonṅ talenno ziṅkiko ar gay dukume seriiner, paa kat, Buṅ dukumiikonno seriine loko. Dakonṅ diyenno kaaw do gemor, paa kat, seriin ta Buṅdi obaakonno. Saamiyowco do gee kuuk ginaako jookumo ho Buṅ yaako saamiye loko. ³⁸ Beroṅ ho Buṅ yaako bere. ṅaako bere ar gem kaak liya koo do girdor, ṅa yakiyiiga, ṅa ṅonyiiga nam ta sollaw. Ampaa ko, Buṅ yaako yeepiṅ maan kaak ku giniṅ do geemir. »

³⁹ Iisa deliico pey danla aman : « Nool kat daangiṅ giji noolo walla ? Ha'a, daanno. Yampa seerco, ṅuu solle do beendi. ⁴⁰ *Maajiriṅce, ṅaar pakgigdo tatkuwiṅ kaak bildiga, kar ṅaar kaak ṅu bildig samaane gay yaa nece iṅ kaak bildiga.

⁴¹ « Maman ki taliṅ gaṅ kaak kapak kaak goy do od ta siṅjiṅ, kar et kaak goy do odonṅ tanjiṅ gay, ki talgigdo ? ⁴² Kiṅ kaak gin et tatik do odonṅ, kar maman ki kaawiy do siṅjiṅ aman : " Gem kol siṅji, rasiṅ ja naa iciṅ gaṅ kaak goy do odonṅ-aṅka ? " Ki tallo et kaak goy do odonṅ walla ? Tal ja gem kaak kaawa iṅ biy di-aṅka ! Gedar ja do tanjiṅ, kii tale karaṅ, kar kii imiliṅ gaṅ kaak goy do od ta siṅjiṅ. »

Maajiriṅ kaak taṅ

(Matiye 7.16-20,12.33-35)

⁴³ « Et kaak samaane waado ronṅ kuuk gallo ho et kaak samaanno oki waado ronṅ kuuk gala. ⁴⁴ Asaan ay eto, gee ibinaag min do ronji. Gee okaddo ronṅ ku buguwar wala ronṅ ku karumder min do et kaak gin jamay. ⁴⁵ Gem kaak sellen-ak, selliṅkuwiṅ asa min do adiy kaak portiko. Kar gem kaak jookum gay, jookumiy-at sa asa min do adiy kaak pondiko. Ka seener, kaaw taat goy do adiy-at, taar ko ṅa imiliit kara. »

⁴⁶ Iisa kaawiico pey aman : « Maa di ku koliin aman : " *Rabbine, Rabbine " iṅ biṅkikon di, kar kuu gingitdo taat nu kaawiiko ? ⁴⁷ ṅaar kaak asa lotu, kaak cokiyaat kaawor ho kaak aadaat iṅ botilti, ṅa ar waa ? ⁴⁸ Gem ṅaar-ak ar gem kaak pina gero. ṅa eciriṅ ja beenay baata, ṅa paayiig dulaayinna ku gerdi ho ṅa teesiṅ pine ar gem kaak pinig geriṅ

ka maari. Paa kat, ya tambal aadji sa n̄aa eeziydo, asaan n̄a pin bombo. ⁴⁹ Kar gay, ya gem kaak cokiyaat kaawor ho aadgitdo in̄ botilti, n̄aar ar gem kaak pin ger bal dulaayinna. Ya tambal aadji-ak, kodok di n̄a eeziy nam n̄a nigiy tak-tak. »

7

Gay riyor ka tatkaw ka askirin ku Room
(Matiye 8.5-13)

¹ Min Iisa gaasit kaawoy okintit do geemir, n̄a deettu pey Kapernayuum. ² Do geeger-ak, gin tatkaw rakki ka askirin ku Room kaak gin askirin miya do aaroy. Tatkaw-ak gin gay riyoy rakki radaw nam n̄a gaay mate. N̄aar gay, n̄a elgiga. ³ Paa ko, wiktin taat n̄a dortu gee kaawa do bi ka Iisa, n̄a tabiriiji aginay daarin̄ ku *Yuudinnar, n̄uuji diye a n̄aa ase coolin̄ gay riyoy. ⁴ Min aginay-ak ottu moota do Iisa, n̄u wakiliiji marmile aman : « Gem-añ nec ta ki gaayin̄ji, ⁵ asaan n̄a elgig geente ho n̄aar di oki pinig gerni ka salaaner. » ⁶ Hiyya, Iisa uctu n̄a baawtu in̄ n̄uura. Wiktin taat n̄a gaay ote geero, tatkaw ka askirnar-ak n̄aamtu roynay a n̄uuji diye aman : « Gem kol *Rabbiney, dak taabiyenno asaan nun bal nece kii un̄je do gerir. ⁷ Do saan taar-at ko, nun meendu baljin̄ baawe. Kar gay baanu, kaaw kaawen di, gay riyor-añ yaa coole. ⁸ Nun meendu oki aada ta aginduwir ho nu gin askirin do aaror. Ya nun kat kaaw do rakki minninc̄o a “ Baa ! ” Ek di n̄a baayo. Ya nu kol rakki ka pey a “ Asu ! ” Ek di n̄a asiyo. Kar ya nu gaarji do gay riyor a “ Ginit riy-anta ! ” Ek di n̄a giniita. » ⁹ Min Iisa doriit kaaw-at, n̄a ajbiyiiji do tatkaw-aka. Kar n̄a newsiico do gee ku aadaaga-ak ho n̄a kaawiico aman : « Nu kaawaako ka seener, min gee ku Israyeel okin̄co, nu bal tale gem kaak gin imaan ar n̄aar-añka. » ¹⁰ Hiyya, gee kuuk tatkaw tabirtu-ak yeeptu geero. Min n̄u yeepe, n̄u gasiig gay riyor-ak cool ko.

Nooye ka ron̄ ka murgilal

¹¹ Min n̄aar-ak, Iisa uctu, n̄a deettu do geeger kaak n̄u koliig Nayiin. *Maajirnay in̄ gee dakina ku pey aadaaga. ¹² Wiktin taat n̄a gaay ko un̄je do geegirdi-ak, n̄a n̄aamtu in̄ gee kuuk icil momte. Momte-ak gay, n̄a ron̄ ka murgilal. Ron̄ti rakki di gaasiiji. Gee dakina ku geegirdi-ak gay aadaata. ¹³ Min Rabbin taliita, n̄a taltu aminduwti ho n̄a kaawiitit aman : « Bugam, dak alenno pey ! » ¹⁴ Kar Iisa sin̄jitu moota ho n̄a diirig darin̄gal-aka. Min n̄a diiriig di, gee kuuk icil momte-ak peytu dut. Kar Iisa kaawtu aman : « Gem kol ron̄ji, nu kaawaajin̄, ucu ! » ¹⁵ Ek di momte-ak nooytu, n̄a goytu in̄ baay, kar n̄a teestu kaawe. Hiyya, Iisa beriitig do yaaco. ¹⁶ Gee-ak okin̄co ajbiyitu tak-tak nam kolaw sa un̄jiico ho n̄u kaawtu aman : « Ozilinter̄ Bur̄te ! N̄a iyte nabiiñce tatko do datikte. » Ho n̄u kaawtu pey aman : « Bur̄ as mogin̄ geen̄ji. » ¹⁷ Hiyya, kabarre-at totirtu do kid̄ ka Zuude okin̄ji yoo do kidin̄ kuuk moota oki.

Inde ka Yaaya-Batist
(Matiye 11.2-19)

¹⁸ Min n̄aar-ak, maajirnay ku Yaaya-Batist osiijig gamin okin̄co kuuk Iisa gintu-ak do tatkuwco. Min n̄u osiiji pa-ak, Yaaya koltu minninc̄o seera ¹⁹ ho n̄a n̄aamiig do Rabbin Iisa a n̄uu indin̄ji aman : « Kin̄ ko Masi kaak yaa ase wala ni ere ka pey ? » ²⁰ Min n̄u otiiiji, n̄u kaawiiiji aman : « Yaaya-Batist n̄aaminti a niin̄ inde aman : “ Kin̄ ko Masi kaak yaa ase wala ni ere ka pey ? ” » ²¹ Do wiktin taar-at, Iisa gay coola gee dakina min do raduwniico, n̄a bera aapiye do mersinar, n̄a atka aaridna ho n̄a pila odin̄ ku noolin̄ dakina. ²² Iisa telkiico aman : « Baan̄ kaawon̄ji do Yaaya do taat ku taltu ho ku dortu : noolin̄ talaw, mersin̄ jaawa tal-tal, burdumin̄ calaw, dunguyuuyn̄ doraw, gee ku mate nooyaw ho kuuk pokirna gasit Kabarre ta Gala. ²³ Galal do n̄aar kaak talintu ho rasgitdo imaanji do bi kanto. »

Iisa kaawa do bi ka Yaaya-Batist
(Matiye 11.7-11)

²⁴ Min gee kuuk Yaaya-Batist tabirtu-ak deettu, Iisa teestu kaawe do bi ka Yaaya do gee dakina kuuk goy ede-ak aman : « Ku baaw tale maa do kalaaner ? Coor taat us awkaata

walla ? Ha'a ! ²⁵ Yampa, ku baaw tale maa ? Gem kaak is kesuun taat samaane walla ? Ha'a ! ²⁶ *Ɔ*uur kuuk is kesuun ta samaan-at, *Ɔ*uur gay gamnar kuuk goy do geray ku sultinniidi. ²⁷ Yampa, ku baaw tale waa ? Nabiinca ga ? Hii, ka seener nu kaawaako, kuƆ tal gem kaak pakgig nabiinca. ²⁷ Yaaya-Batist, Ɔaar ko kaak BuƆ kaawtu do Kitamner a Ɔaa Ɔaame awalle min Iisa Masi. Kitamne kaaw aman :

“ Nun naa Ɔaame gay tabiriikar unci

a Ɔaan siyin botilin. ”*

²⁸ Nu kaawaako, min gee kuuk Ɔu weeyig ween di-aƆ, ginno kaak tatik pakgig Yaaya. Kar sando, Ɔaar kaak kapak do *Meennaw ta BuƆdi-ak gay, Ɔaar tatik pakgig Yaaya. ²⁹ Gee okinca in gay obe miiri oki cokiyig Yaaya. *Ɔ*u ibin kadar BuƆ, Ɔaar sellen ho Ɔu ooytu, Yaaya *batiziyigu. ³⁰ Kar *Pariziyenna in agindaw ku gaanuundi gay poociit taat BuƆ rakiy a Ɔuu gine, Ɔu bal ooyin batem Ɔaar-aka. »

³¹ Iisa kaawtu pey aman : « Gee ku dinka-aƆ, Ɔuur ar maa geenda ho Ɔu tur kuƆ waa ? ³² Gee Ɔuur-ak ar koogin kuuk goy ba beger ho kuuk koola do koolinca aman : “ Ni paanko perinna a kuu waare, kar ku bal waare. Ni riyko riyin ku muuti, kar ku bal ale. ” ³³ Di talon, wiktin taat Yaaya-Batist astu, Ɔa taado ho Ɔa saado do bi ka abaadiner, oki ku diya aman : “ Aarid obga. ” ³⁴ Kar wiktin taat nun *Ron gemor astu, nu tiyaw ho nu siyaw, ho ku kaawa aman : “ Talon ja maan gemir kaak adiy begirji-aƆka ! *Ɔ*a tiyaw ho Ɔa siyaw ! *Ɔ*a royco ka gay obe miirir in gee kuuk gina jookumo. ” ³⁵ Gee kuuk ooya ilim ta BuƆdi gay, Ɔu ibiniit tak kadar taar sellen. »

Iisa do ger ka Simon kaak Pariziyence

³⁶ Min Ɔaar-ak, *Pariziyence rakki kolig Iisa gerco a Ɔu baa tee. Iisa ooytu, Ɔa baawtu wer ka gem-aka ho Ɔu goytu tee. ³⁷ Do geegirdi-ak, gin daatik rakki taat gin oorner. Min ta dortu kadar Iisa goy tiya do ger ka Pariziyencer-ak, ta ictu gazzaz wic-wic[†] miin in itir, kar ta dakig gasa. ³⁸ Min ta gasga, ta jopintu in alinti do aaroy ta Iisa, ‡ zulinƆi etiltu do asinƆi ho ta suudiig in duruwti. Kar ta giniƆi cuud do asinƆi ho ta kockiciico itir. ³⁹ Min Pariziyence kaak kolig Iisa talit pa-ak, Ɔa kaawtu do adiy aman : « Ya gem-aƆ kat nabiinca ka seener-ak, Ɔaa ibine kadar daatik taat diirga-an gin oorner. » ⁴⁰ Iisa kaawiiƆi do gem-ak aman : « Cokay Simon, nu gin kaawo, naan kaawinti. » Simon telkiiƆi aman : « Gem koltacco, kaaworduuta. » ⁴¹ Kar Iisa deliƆi danƆa aman : « Gee seer ic daana ta gurusdi min do gemor. Ka rakki ic tammin miy beey[§], rakki gay tammin orok beey. ⁴² Kar uudin taat seerco Ɔu ginno maan kaak Ɔuu kappiyinti-ak, gem-ak saamiyicota. Min ku seer-aƆku, ka moo yaa elinƆi paka ? » ⁴³ Simon telkiiƆi aman : « Ya do tanto-at, kaak daanay dakina, Ɔa saamiyjiita. » Iisa kaawiiƆi aman : « Hii ! BiƆ gala. »

⁴⁴ Min Ɔa kaawiiƆi pa-ak, Ɔa newsitit do daatko-ata ho Ɔa kaawiiƆi do Simon aman : « Ki taliit daatko-anta ? Min nu unƆitu gerko, ki baldu bere amay kuuk naa ace asindu. Taar gay acduug asindu in zulinƆi ho ta suudiig in duruwti. ⁴⁵ KiƆ baldu gine cuud, taar gay min ta unƆitu di, ta aay gine cuud do asindu. ⁴⁶ KiƆ baldu kockice itir do kaar, taar gay kockicdu do asindu. ⁴⁷ Ansii ko, ka seener nu kaawaajin, geem-an zunuubinniti kuuk dakin-ak, Ɔu saamiytigu. Do bi Ɔaar-ak ko, ta gaarig elinti dakina. Kar gay, Ɔaar kaak Ɔu saamiyji sood-ak, elinƆi oki sooda. » ⁴⁸ Kar Iisa kaawiitit do daatko-at aman : « Gem kolromoy, zunuubinnike Ɔu saamiykenƆu. » ⁴⁹ Gee kuuk Ɔu koltu do teendi-ak kaawtu do aditco aman : « *Ɔ*aar maa gemir kaak nam saamiya zunuubinna kare ? » ⁵⁰ Kar Iisa gay kaawiitit do daatko-at aman : « Imaanke jilinƆe, baa in aapiye. »

8

Iisa in gee kuuk aadaaga

* 7:27 Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1. † 7:37 'gazzaz wic-wic' : gazzaz-ak, Ɔu siyig in dambay kuuk Ɔu koliy 'albaatir'. ‡ 7:38 'ta jopintu in alinti do aaroy ta Iisa' : Do aadin ta Yuudinnar, ya Ɔu tiyaw, Ɔu danƆaw, asinca gay in aaro. § 7:41 'tammin miy beey' : Tamma rakki nec in gurus kaak gem gasiy do el ta riyor.

¹ Min njaar-ak, Iisa birtu do geegirniidi ho do hellinniidi a nja gaare Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buḅdi. Paliinna kuuk orok in seer goy in njaara, ² in daad darin kuuk Iisa atiktu aaridna minnino ho kuuk cool min do raduwniico. Daad-ak, minnino goy Mariyam, taat min Magdala, taat Iisa atiktu aaridna peesira min do ziti, ³ Zaan, daacyi ta Suuza, gay riyor kaak tatik ka sultan *Herood, ho in Sizaan. Daad-ak in eenco dakina ku pey gaayaag kun Iisa in gaminco.

Danjil ta gay luwor

(Matiye 13.1-9, Maark 4.1-9)

⁴ Gee dakin aale amiltu min ay geeger ho nu asiji do Iisa. Nu numiy do wer ka Iisa goyiyo ho na deliico danla aman : ⁵ « Cokiyon ! Gin gem rakki baa luwo do morgoy. Wiktin taat na luwi-ak*, busumji darin sollitu do botildi. Gee jaawiico kaaco ho diid teeyiig okinco. ⁶ Busumji darin sollitu do kid kaak gin karjiyo. Min nu amiltu di, nu aaytu asaan wer cokdo oola. ⁷ Darin gay sollitu do wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Nu maadiy sawa nam pompal-ak gootiigu. ⁸ Kar darin pey sollitu do kid kaak samaane. Nu amiltu, nu maadtu ho nu imiltu ganduulinna. Ay ganduulic di weetu ron miya†. » Iisa gaaytu pey aman : « Ya ku gin denjina, laan denjinko samaane, kuu cokiye ! »

Baat ta danjil ta gay luwor

(Matiye 13.10-23, Maark 4.10-20)

⁹ Min njaar-ak, maajirnay indiig Iisa aman : « Danlan-an baati maa ? » ¹⁰ Iisa telkiico aman : « Buḅ gaarkon loko gamin kuuk cigile kuuk kaawa do bi ka *Meennuwi. Kar do gee ku pey gay, nu delco dele danla.

“ Paa ko, ya nu tala sa, ar nu tallo, ya nu cokiya sa, kayco icdo maanna. ”‡

¹¹ An baat ta danla-anta : Busam-ak, nuur gaara kaaw ta Buḅdi. ¹² Busam kuuk solle do botildi-ak, nuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, kar *Seetanne gay asiy imiliit min do aditco. Na imiliita-ak, pa nuu aamine ho nuu gase jile. ¹³ Busam kuuk solle do kid kaak gin karjiyo-ak gay, nuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata ho nu ooyiit in galal. Kar imaanco gay paaydo caari, nu obiit do menuwir di. Kar wiktin taat Seetanne gecaag di, nu rasiita. ¹⁴ Busam kuuk solle do pompal kuuk gin jamay-ak, nuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, kar nu diy gelbinco do gamin ku duniiner ho paa ko, ronco darsigiydo. Gamin ku duniiner-ak, nuur pikirre ta duniiner in galilti ho in joriye ka mallel oki. ¹⁵ Kar busam kuuk solle do kid kaak samaan-ak gay, nuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, nu obit bombo do aditco ku portiko, nu rasgitdo tak-tak nam nu wiyiy ron. »

Danjil ta lampa

(Maark 4.21-25)

¹⁶ Iisa gaaytu do kaawoy aman : « Ginno gem kaak biy lampa ho na zubkiit in bardila wala na diyit ba danlil. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, na diyit do wer ka jadan. Paa kat, gem kaak unja do ger-ak yaa talin portikuwti. ¹⁷ Gamin okinco kuuk cigile, nuu imilinco kara, yoo kuuk gee ibingigdo oki, nuu ibininco nam nuu talinco waran. ¹⁸ Yaman pakiron samaane mamin ku doriig kaawin kuuk nu kaawiiko ! Kar njaar kaak gine, Buḅ yaaji gaaye pey min kuwa. Kar njaar kaak bal giney gay, ya na diy kaay a na gin maanna oki, nuuji imilin minninye. »

Atan Iisa in sintay

(Matiye 12.46-50, Maark 3.31-35)

¹⁹ Wiktin taat Iisa kaawiy-ak, yaaco in sintay astu talinji. Kar wer gay tide. Paa ko, nu baltu gedire ote mooto in njaara. ²⁰ Hiyya, gee miniig Iisa aman : « Gem kol tacco, yaako

* 8:5 'Wiktin taat na luwi-ak' : Luw taar-at, nu dawig dawe ar ginte liyiy buur. † 8:8 'ron miya' : Do darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki wee ron miya, njaar-ak, na samaan paka. ‡ 8:10 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9.

in sijtar goy kara, nu indaaciŋ. » ²¹ Kar lisa gay telkiico aman : « Yaani in sijtar, nuur gee kuuk cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho ginaat in botilti. »

Peye ka usi

(Matiye 8.23-27, Maark 4.35-41)

²² Yiriy rakki, lisa neptu markaba in maajirnay ho ŋa kaawiico aman : « Aalinte aar barrer. » Ek di nu deettu. ²³ Wiktin taat nu aaliy barre, lisa gay aayiig wey yarap. Kodok di, us teestu abire gidi-gidi-gidi do barrer ho amay aastu do markabar nam amay-ak raka teenco. ²⁴ Paa ko, maajirnay baawiji do lisa ho nu niiniig aman : « Gem kol tacco, ucu, amay tiyaate ! » Hiyya, lisa niintu ho ŋa awŋiji do usi ho do amiydi. Ek di nu peytu ho wer siimtu dil. ²⁵ Kar ŋa kaawiico do maajirnay aman : « Yoo diŋ sa, ku aamanno misa walla ? » Kar maajirnay gay kolaw obgu, nu ajbiyту tak-tak ho nu indiy zinŋico aman : « Ŋaar-aŋ kat maa gemir kaak min ŋa awiŋtu di, usu in amay oki karmiyaaga ? »

Coole ka gem kaak aarid obga

(Matiye 8.28-34, Maark 5.1-20)

²⁶ Min ŋaar-ak, lisa in maajirnay ottu do kid ka gee kuuk nu koliig Zeraziyenna kaak goy aar barrer, serek min Galile. ²⁷ Min lisa paaytu min ka markabar, gem rakki astu ŋaaminji. Gem-ak aaridna obga. Ŋa asa min do geeger-aka, kar taaye ŋa goy ko karan di. Ŋa goy tukinkin di. Gem-ak goydo zugar, illa goyiŋji do maggindi di. ²⁸ Min ŋa talig lisa, ŋa kooltu rada ho ŋa zubkitu guŋ do asiŋji. Kar ŋa kaawtu in gaay tongo aman : « Ki rakaan ginin maman, lisa, roŋ ka Buŋ ka kuwa ? Baanu, nu indaaciŋ, dakin taabiindudo ! » ²⁹ Gem-ak kaawiy pa-ak, asaan lisa kaawji ko do aarid-ak a ŋaa amile minninyey. Awalle oki, aarid-ak accigiya. Paa ko, nu doodiig piŋiŋji in asiŋji in jinzirrina a nuu gooyiŋji geero. Kar gem-ak dukumiigu ho aarid-ak ŋaamiig do kalaaner. ³⁰ Do wer-ak, lisa indiig aman : « Kiŋ siŋjiŋ waa ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Nun siŋdu " Dakinaw ". » Ŋa kaawtu pa-ak asaan aaridna dakina unje do ziy. ³¹ Aaridna-ak loklikiiji do lisa a ŋaa ŋaaminco do bee kaak sugulgul ba oole.

³² Do wer-ak, gin kinziirna dakina gooya ka dambar. Kar aaridna-ak indiig lisa a ŋaaco bere botol taat nu baay unje do kinziirna-aku. Hiyya, lisa ooytu ³³ ho aaridna-ak amiltu min do gem-aka, nu unjitu do kinziirnar. Kodok di, min ka dambar, kinziirna-ak okiŋco eeztu tem in gadco, nu sollitu do barrer ho amay teeyiigu. ³⁴ Wiktin taat gee kuuk gooya kinziirna-ak taliig maan kaak kuuniy-ak, nu gadtu, nu iyit kabarre-at do gegirdi ho do hellinniidi. ³⁵ Min gee doriit kabarre-at, nu astu taliŋ maan kaak kuuniy-aka. Nu baawtu moota do lisa ho nu gasiig gem kaak aarid obga-ak coole. Ŋa is kesuune ho kaay sa as ko do weriy. Ŋa goy keder do unji ka lisa. Min nu taliiga-ak, kolaw obiigu. ³⁶ Gee kuuk talig maanna-ak osiico do eenco maman gem kaak aarid obga-ak cooltu. ³⁷ Ek di gee ku kidar-ak okiŋco kolaw obiig aale ho nu kaawiji do lisa a ŋaa deete min do kidco. Hiyya, lisa neptu markaba a ŋaa deete. ³⁸ Gem kaak aarid amil minninyey-ak loklikiiji do lisa a ŋaa baa in ŋaara. Kar lisa gay ŋaamiig aman : ³⁹ « Yeep gerko ho osit okintit taat Buŋ giniijin. » Hiyya, gem-ak yeepu ho ŋa osiig maan kaak lisa giniiji do adiy ka gegirdi okinji.

Coole ka daatkor in nooye ka micar

(Matiye 9.18-26, Maark 5.21-43)

⁴⁰ Wiktin taat lisa yeepu min aar barrer, gee dakina ŋaamiiga asaan okiŋco nu yoka ŋaar di. ⁴¹ Do wer-ak, gin gem rakki siŋji Jayrus astu. Ŋa tatkaw ka ger ka salaaner. Ŋa dersitu do asiŋji ku lisa ho ŋa loklikiiji a ŋaa baawe gerco, ⁴² asaan romoy taar rakki di ho ta mataw. Elginti yaa nece ar orok in seer pa.

Wiktin taat lisa baayiyo, do botildi gee dakina nam nu tiryaa. ⁴³ Min do gee-ak, gin daatik rakki baarti taabiyaata. Elgin orok in seer, nu miŋa miŋen di. Ta orig ka pisinti okinji do gay dawner. Kar gay ginno gem kaak gedir coolta. ⁴⁴ Ta siŋjitu moota do aaroy ta lisa kar ta diiriit bit ka kesuuney. Ek di baarti-ak peytu min do miŋiŋco. ⁴⁵ Do wer-ak,

Iisa indiig gee-ak aman : « Waa diirintu ? » Okinco, nu tatirtu. Kar Piyer gay kaawijji do Iisa aman : « Gem kol tacco, nuur gee kuuk dakin-aj di tiryaacin. » ⁴⁶ Kar Iisa gay telkiico aman : « Ka seener, waan diirintu asaan nu aaw gudurre amil min do zir. » ⁴⁷ Min daatko-at ibintu kadar ta gediraado cigilin maan kaak ta gintu-ak, ta astu inj azirinti, ta dersitu do asinji. Kar ta teestu ose do unco ka geemir okinco maan kaak naamit ta diiriig Iisa ho maman kodok di ta cooltu. ⁴⁸ Iisa kaawiitit aman : « Gem kol romoy, imaanke coolinke. Baa inj aapiye. »

⁴⁹ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, waan astu min ger ka Jayrus-aka ho na kaawijji aman : « Romon, taar mat ko, dak taabiynjido pey rabbin-ajka. » ⁵⁰ Kar Iisa doriit kaaw-ata ho na telkiiji do Jayrus aman : « Dak ginenna kolaw. Aaman di, kar kii tale ya ta bal coole. » ⁵¹ Min Iisa ottu wer ka Jayrus-ak, na kol Piyer, Yaaya inj Zaak ho inj aginiyti ku micar di a nuu unje inj naara. Kar gee kuuk dakin gay, na todco. ⁵² Gee okinco kuuk goy ede-ak alaw ho marmilaw do kaat ka micar. Kar Iisa kaawiico aman : « Dakonj alenno. Taar bal mate, ta weya di. » ⁵³ Gee-ak ajimiyaag Iisa, asaan nu iban kadar taar mate. ⁵⁴ Min naar-ak, Iisa obiig pisinti ka micar-ata ho na kaawiitit inj gaay tongo aman : « Gem kol romoy, ucu ! » ⁵⁵ Ek di mic-at nooytu ho kodok di ta uctu. Kar Iisa kaawiico a nuuti bere tee. ⁵⁶ Aginiyti ku micar-at ajbiytu tak-tak, kar Iisa karmiig a nu kaawenno do gemor maan kaak kuuniy-ajka.

9

Naame ka paliinna kuuk orok inj seera
(Matiye 10.5-15, Maark 6.7-13)

¹ Yiriy rakki, Iisa numiig *paliinnay kuuk orok inj seera ho na beriico gudurre inj izinne a nuu atke aaridna okinco ho nuu coole gee min do raduwniico. ² Kar na naamiig nu baay gaare *Meennaw ta Bunji ho nuu coole gee. ³ Na kaawiico aman : « Yaman ya ku baawaw, dakonj icenno yoo maanna, wala dorjilo, wala mokolle, wala tee, wala gurus. Kar kesuun sa, taat do zinjikon di. ⁴ Do ay ger kaak ku paaytu, goyonj eden di nam menuwko yaa gaase. Ya menuwko gaase, kar kuu deete min do ger-aka. ⁵ Kar wer kaak gee pood obinjo-ak, deetonj min ede ho kokonj burintal kuuk do asinjo.* Pa-ak yaaco gaare kadar nu gin jookumo. » ⁶ Min naar-ak, paliinna deettu. Nu baawiy do ay helline, nu gaariy Kabarre ta Gala ho ay wero nu cooliy gee.

Herood Antipaas barjil do bi ka Iisa
(Matiye 14.1-12, Maark 6.14-29)

⁷ Wiktin taat *Herood, guberneer ka Galile, doriig gamin okinco kuuk kuuniyaw-ak, na barjiltu asaan gee daarin kaawa a Iisa-ak, naar ko Yaaya-Batist kat nooye min do muuti. ⁸ Kar daarin a na *Eli kat bayne, ho daarin pey a na nabiince kaak min awalle kat nooy min do muuti. ⁹ Kar Herood gay kaawtu aman : « Naar nun meendu-aj ko kaak dukumig kaay ka Yaaya. Kar naar maa gemir pey nu kaawiy biy dakin ampa-ajka ? » Hiyya, Herood teestu bariye botol taat naa taliñ Iisa.

Bere ka teendi do gee alip beey
(Matiye 14.13-21, Maark 6.30-44, Yaaya 6.1-14)

¹⁰ Min paliinna yeepu, nu osiji do Iisa gamin okinco kuuk nu gintu. Kar Iisa koliigu, nu amiltu keeco do wer rakki, moota inj geeger kaak nu koliig Betsayda. ¹¹ Kar min gee kuuk dakin-ak dortu kadar kun Iisa deete, nu ictu botilco. Hiyya, Iisa naamiigu, na gaariico Meennaw ta Bunji ho na cooliig nuur kuuk bariya aapiy ta zinjico.

¹² Wiktin taat pat galaw, paliinnay kuuk orok inj seer-ak baawijji moota do Iisa ho nu kaawijji aman : « Kaawco do gee-aj a nuu deete. Nu baayiy gase maan ka teendi do hellinnan kuuk moota ho nuu wale. Yampa, anne-aj kalaane. » ¹³ Kar Iisa gay kaawiico aman : « Kunj maaniikon di beronco tee ! » Nuur gay telkiiji aman : « Ni gin mappa beeyi

* 9:5 'kokonj burintal kuuk do asinjo' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aj jag min botol ta samaane sa, do gaayico.

in boos seer di. Ki raka a ni ɓaa gidiye tee kaak yaa necin gee-aŋku walla ? » ¹⁴ Miday kuuk goy ede-ak yaa nece ar gee alip beey pa.[†] Hiyya, Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Kaawonco do gee-aŋ a ŋuu goye keder, deedonngu orok beey beey. » ¹⁵ Paliinna ooyit kaawoy ho ŋu kaawiico ŋu goytu keder. ¹⁶ Min ŋaar-ak, Iisa sokiig mappa kaak beeyi in boos kuuk seer-aku, ŋa jaaltu kaay ka samaaner ho ŋa deltu barkin do Buŋdi. Kar ŋa pirsiiigu ho ŋa beriicog do *maajirnar a ŋuu deedin do gee-aku. ¹⁷ Okinco, ŋu teetu ŋu aaytu. Kar tee kaak dak-ak gay, ŋu numiiga nam ŋa miin girdin orok in seera.

Iisa, ŋaar Masi kaak Buŋ dobtu
(Matiye 16.13-19, Maark 8.27-30)

¹⁸ Yiriy rakki, Iisa salkiya keeji. Maajirnay sa goy in ŋaara. Kar ŋa indiiigu aman : « Ku dora gee kaawa a nu waa ? » ¹⁹ ŋuur gay telkiji aman : « Daarin kaawa a ki Yaaya-Batist, daarin a ki *Eli, ho daarin gay a ki nabiiŋce kaak min awalle kat nooy min do muuti. » ²⁰ Iisa kaawiico pey aman : « Kar ya do tarŋon gay a nu waa ? » Piyer ictu kaawo aman : « Kin ko *Masi kaak Buŋ dobtu. » ²¹ Kar Iisa karmiig tak-tak-tak a ŋuu kaawenno do waanna. ²² ŋa gaaytu aman : « Illa nun *Roŋ gemor, naa taabiyeŋ ja dakina. Aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner ho in agindaw ku gaanuundi yaan pocindu. ŋuu asiin deendu ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. »

²³ Kar Iisa kaawiico do gee okinco aman : « Ya waan kaak rakaan aadindu, ŋaa pooce pey bariye galal ta meenji, ŋaa icin etoy ka taabiner kun kawta ho ŋaan aadindu. ²⁴ Asaan waan kaak raka jile goyiŋji ka meenji, ŋaa rawtiŋji. Kar waan kaak rawtaag goyiŋji do bi kanto gay, ŋaa gase goye kaak taɓ. ²⁵ Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit do piŋiŋji ho ŋa rawtig goyiŋji wala ŋa meenji di id ziy, ŋaar-ak galilti gay maa ? ²⁶ Ya gem kaak gina sokaŋ lotu in do kaawnar, nun Roŋ gemor oki, naaji gine sokaŋ do wiktin taat naa ase in *darjin ta Tanni ho in ta *ɗubal ku Buŋdi kuuk *cawar oki. ²⁷ Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-aŋ, daarinco mataado di, ŋuu talin Meennaw ta Buŋdi. »

Newse ka wijeen ta Iisa
(Matiye 17.1-8, Maark 9.2-8)

²⁸ Min Iisa kaawtu pa-ak, gintu ar mena porpod, ŋa koliig Piyer, Yaaya in Zaak ho ŋu coktu ka dambar a ŋuu salkiye. ²⁹ Wiktin taat Iisa salkiyiyo, wijeene newsitu ho batkoy sa deettu portik kar nam ta diya odina. ³⁰⁻³¹ Tala kar nabiinna seer bayintu datik ta *darjin taat asa min do Buŋdi. Nabiinna-ak, ŋuur Muusa in *Eli kat kaawa in Iisa a maman ŋa ɓaay gaasin riyoy in muutu Zeruzaleem. ³² Do wer-ak, Piyer in eenji gay aayig wey yarap. Kar min ŋu niintu, ŋu taliig Iisa in darjiney in gee seer goy in ŋaara. ³³ Wiktin taat gee-ak rakiy deete, Piyer ictu kaawo aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-aŋka. Niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki do Muusa ho rakki gay do Eli. » Kar Piyer gay ibanno taat ŋa kaawiyo. ³⁴ Wiktin taat Piyer kaawiy pa-ak, tala kar uc asiig goota. Min paliinna taltu kadar uc gootaagu-ak, kolaw obiigu. ³⁵ ŋu dortu gaay amila min do ucer, ta kaawa aman : « ŋaar-aŋ roŋdu. Nun kat doɓga. Cokiyon kaawoy ! » ³⁶ Min gaay-at kaawtu pa-ak, paliinna taltu ko Iisa keeji di. Min ŋu taliig gamin-ak, ŋu obiig do aditco ho do menaw ŋuur-ak, ŋu bal kaawe do gemor maan kaak ŋu taltu.

Coolle ka gem kaak gin punpun
(Matiye 17.14-18, Maark 9.14-27)

³⁷ Ka kawtinti, min Iisa in paliinnay kuuk subba paaytu min ka dambar, gee dakina astu ŋaaminji. ³⁸ Min datik ta geemir-ak, gin gem rakki koola aman : « Gem kol tacco, baanu, tal do kaay ka roŋdu-aŋ, ŋaar rakki di ! ³⁹ Aarid obgiiga ho ŋa koolgiy koolgiyo. ŋa tunkilgiyo in gudurre nam biy amila toppiyo. ŋa taabiyaag ko taabiye nam ŋa amila in rada. ⁴⁰ Nu indig maajirnan a ŋuu atkiŋji, kar ŋu bal gedire. » ⁴¹ Iisa kaawtu aman : « Kun gee ku diŋka-aŋ, ku geenno ho imaanko sa sooda. Dakdu mena mina naa goye in kunjo ho naako sosinjo pey ? Iyiig roŋji-aŋ anne. » ⁴² Min mic-ak asiji moota-ak, aarid

[†] 9:14 'gee alip beey pa': Daadi in koogin gay, ŋu bal osinco.

acciiḡ keder ho ŋa tuŋkiliy burduŋkul-burduŋkul. Kar Iisa awŋiiji do aarid-aka. Ek di ŋa cooliiḡ mic-aka ho ŋa beriiḡ do tacco. ⁴³ Gee-ak okiŋco ajbiyту tak-tak ho ŋu kaawtu aman : « Way, Buŋ-aŋ sa tatko ! »

*Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy
(Matiye 17.22-23, Maark 9.30-32)*

Min gee okiŋco ajbiyту do gamin okiŋco kuuk ŋa giniy-ak, Iisa kaawiico do maajirnay aman : ⁴⁴ « Laaŋ denḡinko samaane kuu cokiye taat naako kaawe diŋka : Nun *Roŋ gemor, ŋu asaan berindu do pise ka midir. » ⁴⁵ Kar ŋuur gay bal ibinin kaawoy asaan ta kaaw agunuwa. Paa ko, ŋu baltu gase baati ho ŋu gintu kolaw taat ŋuu indin Iisa do bi ŋaar-aka.

*Inde kaak a waa tatik paka
(Matiye 18.1-5, Maark 9.33-37)*

⁴⁶ Min ŋaar-ak, paliinna meela benannico a ŋuu ibine waa kaak tatik paka. ⁴⁷ Iisa gay ibiniit pikirrico. Hiyya, ŋa koltu mic rakki ho ŋa diyig do unji. ⁴⁸ Kar ŋa kaawiico aman : « Gem kaak obig mic-aŋ samaane do bi kanto, ar ŋa obin nun meendu. Kar gay, gem kaak obintu, ŋa ob ŋaar kaak ŋaamintu. Asaan ya ŋu talaako okiŋko, ŋaar kaak ŋu talaag a ŋa gina ziy kapak, ŋaar ko kaak tatik paka do unji ka Buŋdi. »

*Waan kaak adiy pondikdo in kuŋko, ŋaar kaŋko
(Maark 9.38-40)*

⁴⁹ Yaaya kaawiiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, ni gas gem kaak atka aaridna in sinji kuŋji ho nin gay todaaji asaan ŋaar in gintenno. » ⁵⁰ Kar Iisa gay telkiiji aman : « Dakonji todenno asaan waan kaak adiy pondikdo in kuŋko, ŋaar kaŋko. »

Iisa ba Zeruzaaleem

⁵¹ Wiktin taat Buŋ gaay ko icin Iisa ŋaa coonin kuwa ka samaaner, Iisa diy kaay tak illa a ŋa ba Zeruzaaleem. ⁵² ŋa ŋaamtu gay tabiriikar yaaji ogire. Gay tabiriikar-ak ottu do hellin rakki ta Samari asaan ŋuu siye ziŋkico ŋuu yoke asinji. ⁵³ Kar gee ku helliner-at gay pooŋ ŋaaminji, asaan ŋa bira Zeruzaaleem. † ⁵⁴ Min kuŋ Zaak in Yaaya doriit kaaw-at, ŋu kaawiiji do Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, ya ki ooye, nii inde ak taat yaa paaye min ka samaaner yaa idin gee-aŋku. » ⁵⁵ Kar Iisa gay newsiico ho ŋa karmiigu. § ⁵⁶ Kar ŋu deettu do hellin ta pey.

*Maman gem yaa aadin Iisa
(Matiye 8.19-22)*

⁵⁷ Wiktin taat ŋu deetiyo, do botildi, gem rakki kaawiiji do Iisa aman : « Ay wer kaak ki baayiy di naan aade. » ⁵⁸ Iisa telkiiji aman : « Bolli, ŋuur gin biddinco ho diid sa gin geriyco, kar nun Roŋ gemor gay, nu bal gine wer kaak naa unje kaar. »

⁵⁹ Kar Iisa kaawiiji do gem ka pey aman : « Aadnu. » Gem-ak telkiiji aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja botol taat nu baay tiisin tanni. » ⁶⁰ Iisa gay kaawiiji aman : « Rasig gee ku mate yaa tiisin momtinco. Kar kin gay, ba gaarit *Meennaw ta Buŋdi. »

⁶¹ Gem ka pey kaawiiji do Iisa aman : « Gem kol Rabbiney, nun naan aade. Kar beror ja botol taat nu baaco bere ooya taat ba aaro do geendu. » ⁶² Iisa gay telkiiji aman : « Gem kaak gawnaw ho kolsa aaroy-ak, ŋaar turro do Meennaw ta Buŋdi. »

10

Iisa ŋaamiig maajirnay kuuk orok peesira in seera

† 9:53 'ŋa bira Zeruzaaleem' : Gee ku Samari, ŋuur adinco ku Yuudinnar min in elgina. ŋu rakaado a gee kuuk min Galile yaa bire min do kidco ya ŋu ba Zeruzaaleem. § 9:55 In kaaw ta Grek, do makaatamna daarin kuuk awalle, ŋu siir do wer-aŋ aman : « Iisa kaawiico aman : " Ku ibanno maan ruwwinir ta unjiko ku kaawiy ampa. Asaan nun Roŋ gemor, nu bal ase taat naa idin gee, nu as taat naa jilinco. " »

¹ Min ñaar-ak, *Rabbin dobtu pey maajirin orok peesira inj seera. Ña ñaamiig seer seer unci do geegirnay okinco ho do werin okinco kuuk meenji yaa baawe. ² Ña kaawiico aman : « Riy ta sedindi goy dakina, kar gay riyor gay sooda. Indon meenji gay morgor a ñaa ñaame gay riyor do sedinji. ³ Ucon ñaaj ! Nu ñaamaako ar ron ku tamgir do datik ta pulkinar* . ⁴ Ya ku baawaw, dakon icenno do pisinjo wala gurus, wala mokolle, wala ñugira. Dakon peyenno kuu ooye inj gee do botildi. ⁵ Do ger kaak kuu unje-ak, kaawonco ja aman : " Aapiy ta Bunji yaa goye do ger-anja. " ⁶ Kar ya do ger-ak kat gin gem ka aapiyer, aapiy-at yaa goye inj ñaara. Yampa, ya gem ka aapiyer ginno, aapiy-at yaa yeepe do maaniiko. ⁷ Goyon do ger-aka. Taaj ho saaj gamin kuuk ñuuko bere, asaan gay riyor nec gasin hagin ta riyoy. Dakon jankenno gero inj gero. ⁸ Ya ku unje do geeger ho ñu ñaaminjo samaan-ak, taaj gamin kuuk ñu beriikon di. ⁹ Coolon gee kuuk radaw do wer-aka ho kaawonco do geemir aman : " *Meennaw ta Bunji askon ko moota. " ¹⁰ Kar ya ku unje do geeger ho ñu balko ñaaminjo samaan gay, ñaaj do werin kuuk berel ku geeger-aka ho kaawonco aman : ¹¹ " Ni kokaakon yoo burintal ku geegirko kuuk sopirig asinni. Kar gay, ibinon tam kadar Meennaw ta Bunji askon ko moota. " ¹² Ka seener nu kaawaako, yiriy taat Bun yaa dukume seriin do geemir, gee ku geeger ñaar-ak yaaco gine rad pak geeger ka Sodom.† »

Geegirnay kuuk pook aamine do Iisa
(Matiye 11.20-24)

¹³ Min ñaar-ak, Iisa kaawtu pey aman : « Do gaayiko, kun gee ku geeger ka Koraziin ! Do gaayiko, kun gee ku geeger ka Betsayda ! Ña lokon ko Bun gintu gamin kuuk ajbay. Ya ña ginig gamin-an do geeger ka Tiir inj ka Sidon, ta-an ñu ibinig niginco min awalle, inj duune ka zamimdi ho inj kokire ka buti do kayco. ¹⁴ Do saan taar-at ko, do yiriy ta Bun yaa dukume seriin do geemir, geegirnay ku Tiir inj Sidon tanco ginaado rad aale ar tanjo. ¹⁵ Kun gee ku geeger ka Kapernayuum, ya do tanjo a Bun yaako cooninjo kuwa ka samaaner walla ? Ha'a, illa ñaako orinjo ba oole. » ¹⁶ Iisa kaawiico pey do maajirnay aman : « Gem kaak cokiyaako, ña cokiyaan nunu. Gem kaak pookaako, ña pookaan nunu. Kar gem kaak pookaanu-ak, ña pookaag ñaar kaak ñaamintu. »

Yeepe ka maajirin kuuk orok peesira inj seera

¹⁷ Goytu kee, maajirin kuuk orok peesira inj seer yeeptu inj galal. Ñu kaawiy aman : « Gem kol *Rabbinni, aaridna din sa karmiyaani yaa ni kaawaaco inj sinji. » ¹⁸ Iisa gay telkiico aman : « Wiktin taat ku goy misa do riyor, nu jaaliy kaar ho nu tal *Seetanne gala min kuwa ka samaaner ar irne ka bunji. ¹⁹ Di cokiyon ! Nun berko gudurre taat kuu jaawe ka aalnal ho do erindilnal. Nu berko gudurre taat kuuji gedire do adin ka tatko yoo maan sa asaakonno. ²⁰ Kar gay, dakon aacyenno do bi kaak a aaridna karmiyaakon di, aacyon do bi kaak a ñu siirig sinjo kuwa ka samaaner. »

Gaare ka Kabarre ta Gala do pokirnar
(Matiye 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Wiktin taat Iisa kaawiy-ak di, Ruwwin ta Bunji miiniig inj galal ho ña kaawtu aman : « Baaba, kin di Rabbin ka samaaner ho ka kidar, nu ozilaacin do bi kaak ki cigilig maanna-ak do gee kuuk iban kaawna ho do gee kuuk gin ilim, kar ki bayincog do ñuur kuuk gina zinjo ñaada. Ka seener, kin kat raka a taa kuuniye ansi. »

²² Iisa kaawtu pey do geemir aman : « Tanni berduug gamin okinco do pisindu. Waan ibingigdo Ron kat waa, illa Tati. Waan ibingigdo Tati, illa Ronjo ho ñuur kuuk Ron-ak raka a ñuu ibininji. »

²³ Kar Iisa newsitu do maajirnay ho ña kaawiico do ñuur keeco di aman : « Galal loko, kun kuuk taliig maan kaak ku taliyo ! ²⁴ Asaan ka seener nu kaawaako, nabiinna ho inj

* 10:3 'pulkina' : Werin daarin, ñu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'. † 10:12 'geeger ka Sodom' : Gee ku geeger-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Bun idiig geegirco asaan goyinco jookum aale (Zeneez 19.24-28).

sultinnay dakina kuuk awalle rak talin maan kaak ku taliyo, kar nu bal talinji. Nu raka dorin maan kaak ku doriyo, kar nu bal dorinji. »

Danjil ta gem kaak sellen min Samari

²⁵ Do wer-ak, tatkaw ka gaanuundi rakki astu. Na weyiiji do Iisa min keder aman : « Gem kol tacco, naa gine maman naa gase goye ka gaasdo ? » ²⁶ Iisa kaawiji aman : « Do *gaanuunte nu siir a maa ? Ya ki garkiyaaga-ak, maman ki ibiniy baay ? » ²⁷ Gem-ak telkiji aman : « Kii elin Rabbin Bunjin in gelbin rakki, in kelmon okintiti, in gudurren okintiti ho in pikirren okintiti. † Kii elin giji ar zin ka meenjin. § » ²⁸ Iisa kaawiji aman : « Kaawon-an ka seener. Ginig gamin-anju, kar kii gase goye ka gaasdo. » ²⁹ Kar tatkaw ka gaanuundi-ak gay raka gaare kadar indinji-an samaane. Paa ko, na indiig pey Iisa aman : « Gidu-ak gay naar waa kaak naa ele ? » ³⁰ Iisa deliiji danil aman : « Gin gem rakki paaya min Zeruzaleem, na baa Zeriiko. Wiktin taat na baayo, kokinay dukumiiji botol. Nu gaamiig gamnay okinco ho nu koociig ko kooce nam nu gaay deenji. ³¹ Ba aaro, gay satkiner rakki paaya min do botol-ata. Min na taliig gem-ak, na jagtu serek ho na birtu. ³² Kar gem rakki kaak min caar kan Lebi* ottu do wer-aka. Min na taliig gem-ak, naar oki jagtu serek ho na birtu. ³³ Kar gem rakki min geeger ka Samari baa marti ho na aada min botol-ata. Min na ottu do wer-aka, na gasiig gem-aka ho na taltu aminduwiy aale. ³⁴ Na sinjiiji moota, na aciig mutiyji in dawne ho na ooyiico sewe, kar na maliyijigu. Na nepiig ka durkilji, na iyiig do ger ka obe martir, kar na taltu kaaci. ³⁵ Ka kawtinti, na imiltu tammin seer † ku gurusdi, na berijig do meenji ka ger ka obe martir-aka ho na kaawiji aman : « Gem kol sinji, gem-an, taliy kaaci. Ya gurus kaak nu beriji kat arme, do yeepindu naan kappiyinji. »

³⁶ Min Iisa gaasiit kaawoy-ata, na indiig tatkaw-ak aman : « Ki indiinu a " Gidu gay waa ? " Din gay nun indaacin, min gee kuuk subba kuuk gasig gem kaak nu kooctu-aka, ka moo giji ? » ³⁷ Tatkaw-ak telkiji aman : « Gem kaak ginji sellen. » Hiyya, Iisa kaawiji aman : « Di naar-ak, baa, kinke oki gin ar naara. »

Iisa goy wer kan Maart in Mariyam

³⁸ Wiktin taat kan Iisa baay Zeruzaleem, do botildi, nu ottu do hellin rakki. Do hellin-at gin daatik rakki sinji Maart taat naamiigu gerti. ³⁹ Maart gin boo nu kolaat Mariyam. Ta daktu goy keder moota in *Rabbin Iisa ho ta cokiyyi kaawoy. ⁴⁰ Kar Maart gay gina tukina ho riy patiy kaati. Paa ko, ta baawiji do Iisa ho ta kaawiji aman : « Gem kol Rabbinney, tal ja, boor-an rasduut riy ta tukinar-an okintit do kaar. Ampa-ak, ya locin samaane walla ? Di kaawti taan gaayindu dako. » ⁴¹ Rabbin telkiitit aman : « Maart, Maart, ka moya gamin dakina ho gelbinke goy eden di. ⁴² Kar gay, illa ka diye gelbinke do maan rakki di. Mariyam, taar doo maan kaak samaan paka ho ginno waan kaak yaati imilinji. »

11

*Iisa bildiig maajirnay do bi ka salaaner
(Matiye 6.9-13, 7.7-11)*

¹ Yiriy rakki, Iisa salkiya do wer rakki. Wiktin taat na gaastu in salaaney, *maajirinney rakki kaawiji aman : « Gem kol *Rabbinney, bildini ja maman nii salkiye ar kaak Yaaya-Batist bildiig maajirnay. » ² Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Ya ku salkiyaw, kaawon aman

∴ Baaba,
gee okinco yaa ibine kadar sinji kunjin nuur keeco.
Meennuwin yaa ase do duniiner.

³ Berguwaani tee kaak yaani nece yiriyta.

⁴ Saamiyningu zunubinni,

† 10:27 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.4-5. § 10:27 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18.

* 10:32 'gem rakki kaak min caar kan Lebi' : Gee nuur-ak gaayaag gay satkiner do Ger ka Bunji. † 10:35 'tammin seer' : Tamma rakki nec in gurus kaak gem gasiy do el ta riyor.

asaan nin oki saamiyaaco do gee okinco kuuk niginti.
Ho dakni rasenno *Seetanne yaani gece. ” »

⁵ Iisa iciico pey kaaw aman : « Ya minninko rakki gin roya, na dakig gas datik aador ho na kaawiji aman : “ Gem kol royay, beror ja daan ta mappa subba di, ⁶ asaan royay rakki as kar min marti ho nu ginno maan kaak naaji bere amay. ” ⁷ Kar ya royay-ak telkiji min zugar aman : “ Rasin godom ! Nun dibirit ko botilni. Nunu in kooginar, ni cok ko. Nu gediraado pey uce naan bere maanna. ” ⁸ Ka seener nu kaawaako, ya royay ucaado do saan taat nu royna oki, ya gem-ak wakila inde, naa ucen di, naaji bere maan okinji kaak na indiyo asaan na wakila bal soka. ⁹ Kar nun gay kaawaako : indon ho Buñ yaako berin kaak ku indiyo, bariyon ho Buñ yaako berin kaak ku bariyo, kokon ho Buñ yaako pilin dibi. ¹⁰ Asaan naar kaak indaw ho bariyaw-ak, Buñ yaaji bere, ho naar kaak kokaw oki, Buñ yaaji pile. ¹¹ Minninko-an goy gem kaak ya ronji kat indaag booso naa tee, naaji bere aalo walla ? ¹² Ho ya na indaag diisa naa tee, naaji bere erindile walla ? Ha’a, beraajido. ¹³ Kun kuuk gina jookum din sa iban bere gamin kuuk samaane do kooginko, kar maa di Tatte ka kuwa beriydo Ruwwiney do nuur kuuk indaaga ! »

Iisa in tatkaw ka aaridnar

(Matiye 12.22-30, Maark 3.22-27)

¹⁴ Yiri rakki, Iisa coola gem kaak aarid sokumig biy. Min na atkiig aarid-ak di, gem-ak biy piltu. Hiyya, gee kuuk dakin goy ede-ak ajbiytu tak-tak. ¹⁵ Kar gee daarin minninko gay kaawtu aman : « Gem-an atkaag aaridna illa in gudurre ta Belzebul*, tatkaw ka aaridnar. » ¹⁶ Daarin pey raka gecinji ho nu indiig a naaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min do Buñdi. ¹⁷ Kar Iisa gay ibingit pikirrico ho na kaawico aman : « Ay meennaw taat geenti taasiina benannico, taar yaa gale ho geriyti sa yaa eeze do eenco. ¹⁸ Ku kaawa a nu atka aaridna in gudurre ta Belzebul. Kar nu indaako, ya Seetanne kat taasiina ziy ka meenji di-ak, maman meennuwiy yaa taaye ? ¹⁹ Nu indaako pey, ya in gudurre ta Belzebul kat nu atkiy aaridna, kar maajirinkon gay, nu atkiy aaridna-ak in gudurre ta waa ? Maajirin ku maaniikon di yaako dukume seriine. ²⁰ Kar ya nu atka aaridna in gudurre ta Buñdi, naar-ak gaara kadar *Meennaw ta Buñdi as ko loko.

²¹ « Ya gem kaak mitko in gartiy kat gooya geriy, ginno waan kaak yaa wakin malley. ²² Kar ya gem kaak mitik pakgiga ho gedirji gay, na gaamin gartiy kuuk na diytu kaay ho naa deedin gamin okinco kuuk na gaamtu min do gem-aka.

²³ « Waan kaak in nunno-ak, naar adiner. Waan kaak numno gee in nunu, naar-ak totiraagu totire. »

Yeepe ka aariddi

(Matiye 12.43-45)

²⁴ Iisa kaawtu pey aman : « Ya aarid amil min do gemor, na baayiy do kalaaner ho na bariyiy wer kaak naa goye. Kar ya na bal gasen gay, na osiig adiy aman : “ Nun naa yeepe do gerir kaak awalle nu amiltu minninye. ” ²⁵ Ek di na yeepiy. Na gasiig ger-ak sooy sakaan ho siy samaane. ²⁶ Paa ko, aarid-ak baayiy bariye eenji peesira kuuk jookum pakgiga. Nu asiy sawa, nu unjiy do ger-aka ho nu goyiy. Hiyya, gem-ak, raduway gaayiy dakin pak ta awalle. »

Galal ta tab

²⁷ Min Iisa kaawtu pa-ak, gin daatik rakki min datik geemir taat kaawiji in gaay tongo aman : « Galal do daatik taat sosinjin do adti ho berjin buwti ! » ²⁸ Kar Iisa telkiitit aman : « Nun gay kaawaake, galal do nuur kuuk cokiyaat kaaw ta Buñdi ho ginaat in botilti. »

Iisa pooc gine maan kaak ajbay

(Matiye 12.38-42)

²⁹ Min naar-ak, gee dakina asiji moota do Iisa ho na teesiico kaawe aman : « Gee ku dinka-an, nuur jookumo. Nu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa nuur

* 11:15 ‘Belzebul’ : Nuur sin ku rakki ku Seetanner.

tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus† gaartu-ak di. ³⁰ Asaan uudin taat nabi Yuunus kuuniytu maan kaak gaaraw do gee ku Niniib, nun *Roŋ gemor oki naa kuuniye pa do gee ku diŋka. ³¹⁻³² Min gee ku Niniib cokiyit kaaw ta nabi Yuunus-ak, ŋu ibinig nigiŋco. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig Yuunus ! Do saan taar-at ko, y'iriy taat Buŋ yaa dukume seriine, gee ku Niniib-ak yaa uce do uŋco ka gee ku diŋka ho ŋuucodiye kaawo. Sultiŋca taat asa min watiine‡ oki yaaco diye kaawo, asaan ta as min kiŋin kuuk serek aale a taa cokiyiŋ sultan Selemaan kaak iban kaawna. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig sultan Selemaan serek ! »

Danil ta lampa

(Matiye 5.15, 6.22-23)

³³ Iisa gaaytu do kaawoy aman : « Ginno gem kaak biy lampa ho ŋa zuŋkiit iŋ bardila wala ŋa diyit do wer ka cigile. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, ŋa diyaat do wer ka jadaŋ. Paa kat, gee kuuk uŋja do ger-ak taliy portikuwti. ³⁴ Odinaŋ, ŋuur ko lampa ta ziŋ. Ya odinaŋ tala samaane, ziŋ okiŋji goy do portikaw. Kar ya odinaŋ tallo samaane gay, ŋaar-ak, ziŋ okiŋji goy do gondikor. ³⁵ ŋaar-ak goy godom, yampa portikuwiŋ yaa gine gondiko. ³⁶ Ya ziŋ okiŋji goy do portikaw ho ŋa ginno weriy kaak goy do gondikor-ak, goyiŋji okiŋji yaa goye do portikaw taat ar lampa taat caapiŋciŋ portik kar. »

Iisa iŋ aadanna ku aginiydi

(Matiye 23.1-36, Maark 12.38-40)

³⁷ Min Iisa gaastu iŋ kaawoy-ak, *Pariziyenŋe rakki koliig gerco a ŋu ba tee. Hiyya, Iisa ooytu, ŋa baawtu do wer ka gem-aka ho ŋu goytu tee. ³⁸ Min Pariziyenŋe-ak taltu kadar Iisa tiya bal ace ka pisindi ar kaak ŋu gingiy do aadinco-ak, ŋa ajbiytu. ³⁹ Paa ko, Rabbin Iisa kaawiji aman : « Kuŋ Pariziyenna, ku iban ace aar ta dawkinar iŋ ta parkikdi. Kar attan gay, gelbinko miin iŋ kokinaw ho motol. ⁴⁰ Talon kat gee kuuk ibanno maanna-aŋku ! Buŋ kaak kilgiyig aarco ta gamin-aŋ, ŋa ŋaar di oki kaak kilgiyig gelbin ka gemor wala maman ? ⁴¹ Di gamin kuuk do dawkinar ho do parkikdi-ak, beronŋcog do pokirnar. Paa kat, kuu goye *cawar do uŋji ka Buŋdi. »

⁴² Iisa gaaytu pey aman : « Do gaayiko, kuŋ Pariziyenna ! Ku bera zakaane do Buŋdi min tapar kuuk do jineendi, ŋuur kuuk diyaw§ ho kuuk aawa* gala. Kar gay, ku dukumgitdo seriin iŋ botilti ho ku elgigdo Buŋ. Zer ŋuur-aŋ ko kuuk kuu gine paka, ho ŋuur kuuk dak gay, dakon aaniŋcododo.

⁴³ « Do gaayiko, kuŋ Pariziyenna ! Ku el goye uŋda do geemir do geray ku salaaner ho ku el a gee yaako ooye iŋ karaamine do werin kuuk gee numiyo.

⁴⁴ « Do gaayiko, kuŋ Pariziyenna ! Kuŋ ar maggan kuuk gee jaawaaco kaaco asaan ŋu pakirgiycodo. »†

⁴⁵ Gem rakki min agindaw ku gaanuundi kaawiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, ki kaawiy ampa-aŋ, ki waraani nini oki. » ⁴⁶ Kar Iisa gay telkiiji aman : « Kuŋ agindaw ku gaanuundi oki, do gaayiko ! Ku diyco gor oom aale do geemir. Kar kuŋ maaniikon gay diirgitdo iŋ piŋko wala ku gaayaag iŋ icile.

⁴⁷ « Do gaayiko, kuŋ kuuk siyiig maggan kuuk samaane ku nabiinna kuuk awalle. Nabiinna-ak, aginiykon di deegu ! ⁴⁸ Ansi-ak, ku gaara kadar ku ooy iŋ taat aginiyko gintu. ŋuur deeyig nabiinna, kar kuŋ gay siyco maggan. ⁴⁹ Do saan taar-at ko, Buŋ iŋ ibiniŋji kaawtu aman : “ Nun naaco tabire nabiinna iŋ paliinna. ŋuu deen daariŋ ho daariŋco gay, ŋu taabiŋiŋ taabiŋen di. ” ⁵⁰ Min do kilgiye ka duniiner, ŋu deeyig nabiinna

† 11:29 'Yuunus' : ŋaar nabiinŋe kaak Buŋ ŋaamtu do gee ku Niniib a ŋuu jipte goyiŋco. Wer ka gase kaawor do maktumne ta Yuunus. ‡ 11:31-32 'sultiŋca taat asa min watiine' : Sultiŋca-at, ta min Seeba.

Ta as taliŋ Selemaan wiktin ta ŋa goyiy sultan ka Israyeel (1 Ruwa 10.1-10). § 11:42 'ŋuur kuuk diyaw' : Iisa kaawa do bi ka tapir rakki kaak ŋu kolaag 'menthe' iŋ nassariŋca wala 'naana' iŋ sogiŋga.

* 11:42 'ŋuur kuuk aawa gala' : Iisa kaawa do bi ka tapir rakki kaak ŋu kolaag 'rue' iŋ nassariŋca.

† 11:44 'Do aadin ta Yuudinnar, ya gem nepid' magine, ŋa cawarro do uŋji ka Buŋdi ho salaaney oki, Buŋ ooyaatdo.

dakina ho baarco gay yaaco gagire do gee ku diŋka. ⁵¹ Ka seener nu kaawaako, Buŋ yaa taabiyin gee ku diŋka-aŋ do muut-at okintiti, min muutuy ta Abeel yoo ta Zakariya kaak ŋu deeyig do *ger ka Buŋdi, datik in wer kaak ŋu giniy *satkine ho in wer kaak atta *cawar aale. ‡

⁵² « Do gaayiko, kuŋ agindaw ku gaanuundi ! Kuŋ kuuk gin kerle ka pile kayir do piŋko. Kar in kerle-ak oki, ku bal pile kayko ku maaniiko ho ku todco do ŋuur kuuk raka a kayco yaa pile. »

⁵³ Min lisa amiltu min ger ka Pariziyencer-ak, agindaw ku gaanuundi in Pariziyenna dapintu aale in ŋaara ho ŋu teestu indinji in kaawin dakina. ⁵⁴ ŋu rakaaji dibe a ŋuu gase oorin taat ŋu obin in kaawo.

12

Gine ka kolaw do Buŋdi

(Matiye 10.26-27)

¹ Wiktin taat lisa kaawiy-ak, gee asiy asiyoo nam ŋu nepida zinŋkico. Hiyaa, lisa teestu kaawe do maajirnay aman : « Pakiron ja ! Goyon godom min lees ta *Pariziyennar ! Taar ar *gele taat ucaag gamin okinco. Dakon kuuniyenno gee kuuk kaawa in binŋkico di ho ta aditco gay keetiti. ² Gamin okinco kuuk cigile, ŋuu imilinco kara, ho kuuk ŋu rakaado a gee yaa ibininco sa, ŋuuco gaarinco ŋuu ibininco. ³ Ansii ko, gamin okinco kuuk ku kaawiy in aando, gee yaa cokiyinco in yiriyo, ho kuuk ku semsumiy zugar in eenko sa, gee asa cokiyinco waran do wer okinji. »

⁴ « Kar nu kaawaako do kuŋ kuuk roynar : dakon ginenna kolaw do ŋuur ku diya zi ka gemor ho gedarro gine maan kaak pak ŋaar-aŋka. ⁵ Nun, naako gaare waan kaak kuuji gine kolaw : waanna-ak, ŋa Buŋ kaak gin gudurre, ya ku mate, ŋaa gedire oriŋko do aki. Nu kaawaako seene, ŋa ŋaar kat kuuji gine kolaw !

⁶ « Gee gidaydo ga diid beeyi kuuk ŋaada in gurus seer di ? Yampa, ya rakki minninco gal keder oki, Buŋ iban. ⁷ Kar kuŋ gay, duruwko okintiti, Buŋ osta. ŋaar-ak, dakon ginenna kolaw. Do unji ka Buŋdi, kuŋko kat kaalin pakgig diid okinco ! »

Ooye wal pooce ka lisa Masi

(Matiye 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ « Nu kaawaako waran : ay gem kaak kaawa do unco ka geemir a ŋa *maajirincer, nun *Ron gemor oki, naa kaawe do unco ka *dubal ku Buŋdi a gem-aŋ kanto. ⁹ Kar ay gem kaak poocaanu do unco ka geemir gay, nun Ron gemor oki, naa poocinji do unco ka dubal ku Buŋdi. ¹⁰ Ya waan kaak biy amila gallo do nun Ron gemor, Buŋ yaaji saamiye. Kar ya waan kaak niga biy in Ruwwin ta Buŋdi gay, Buŋ saamiyaajido.

¹¹ « Ya ŋu sakkiaako do geray ku salaaner, wala do unco ka sultinniidi, wal ŋuur kuuk gin izinne, dakon moyenno do kaaw taat kuu imile kayko. ¹² Asaan do wiktin taar-at di, Ruwwin ta Buŋdi yaako gaare taat kuu kaawe. »

Iisa kaawa do bi ka malle ka duniiner

¹³ Min gee kuuk dakin-ak, gem rakki kaawiji do lisa aman : « Gem kol tacco, kaawiy do sindu a nii deedin malle kaak tanni rasinti-aŋka. » ¹⁴ Iisa telkiji aman : « Ab roya, waa diyintu a naako dukume seriin ta gaminko ho naako deedin malliko ? » ¹⁵ Kar ŋa kaawiico do ŋuur okinco aman : « Goyon godom ! Dakon elenno malle ka duniiner, asaan goye ka gemor, Buŋ tallo malle kaak ŋa gintu, ya malle-aŋ kat dakin nam wer ka leenji ginno oki. »

¹⁶ Iisa deliico danla aman : « Gin gay gamnar rakki kaak kiday niya gamna. ¹⁷ Gem-ak kaawiy do adiy aman : " Naa gine kat maman ? Nu bal gine werin kuuk naa leen gamin-aŋku. " ¹⁸ Hiyaa, ŋa ictu niyin aman : " An ko taat naa gine ! Naa diminco urdinar, naa pine kuuk aginda paka, naa leen gamnar okinco in mallel atta. ¹⁹ Ampa-ak, naa kaawe pey do adir aman : Gem kol sinji, ki gin tee ka elginar. Diŋka-aŋ jammay, taa, saa ho kanju

‡ 11:51 Wer ka gase kaawor do Zeneez 4.8, 2 Kronik 24.20-22.

do duniinen. ” ²⁰ Kar Buḡ gay kaawiji aman : “ Tal ja gem kaak ibanno maanna-aḡka ! Do aando-an di, ḡuu icin ruwwinen ho gamin kuuk ki gintu kirip-kirip-aḡ gay, ki rasiḡ do waa ? ” » ²¹ Hiyya, Iisa gaasiit kaawoy aman : « Di taloḡ ! ḡaar-aḡ maan kaak yaaji ase do gem kaak bariya malle do meenji di : do uḡco ka geemir-ak, ḡa gay mallel, kar do uḡji ka Buḡdi gay, ḡa ar maan kaak maala. »

Malle ka taḡ
(Matiye 6.25-34)

²² Kar Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Do saan taar-an, nu kaawaako aman : do goyiḡko, dakonḡ moyenno do bi ka teendi wala ka isindi. ²³ Asaan goye, ḡaar pakgig tee kaak ku tiyo, ho ziḡka, ḡuur pakgit kesuun taat ku isiyo. ²⁴ Talonḡ diidi, ḡu luwdo ho ḡu seddo. ḡu bal gine urdina wala werin kuuk ḡu dummiyiḡ gaminco. Kar Buḡ beraaco tee. Kar kuḡ gay pakgig diid serek ! ²⁵ Waa minninko, iḡ pikirre ta meenji di gedirgiy gaaye yiriy rakki do menuwiy ? ²⁶ Ya maan kaak kapak-aḡ din sa, ku gedirgijiḡdo, kar maa di ku pakiriy do gamin ku pey ? ²⁷ Di talonḡ maman booyaw amiliy do kalaaner, wala ḡu wasaw, wala ḡu azaw. Kar nu kaawaako, sultan Selemaan, iḡ *darjiney okintiti sa, bal gine kesuun taat yaa nece iḡ rakki min do booyaw-aku. ²⁸ Gaḡ kaak yiriya goy do kalaaner ho kaak kawtan di ḡuu oriḡji do ak din sa, Buḡ imilaaji booyaw. Kar kuḡ yelee-aḡ kat ḡa isiikonno maman ? Talonḡ gee kuuk imaanco sood-aḡku ! ²⁹ Kar kuḡ gay, dakonḡ diyenno gelbinko do gamin ku teendi wala ku seendi di. Dakonḡ obenno tirit do gamin-aku. ³⁰ Gamin ḡuur-ak, illa gee kuuk ibanno Buḡ kat diya kayco. Kar kuḡ gay, Takko Buḡ ibingig gamin kuuk yaako nece. ³¹ Bariyonḡ ja *Meennaw ta Buḡdi, kar gamin kuuk dak gay, Buḡ yaako beriḡco oki. »

³² Iisa gaayitit do kaawoy aman : « Kuḡ kuuk ar hidbiner taat sood di, dakonḡ ginenno kolaw. ḡaar-ak, alji gala do Takko, ḡaako berin Meennaw, kuu hokumiye iḡ ḡaara.* ³³ Gidiyonḡ gaminko ho beronḡ gurus-ak do pokirnar. Ampa-ak, ku dummiyiḡ malliko do uḡji ka Buḡdi, do wer kaak ḡa rawtaado. Wer-ak samaane, ḡa zoodaado tak-tak. Kokinay gediraado kokiniḡji ho gujin sa cokaagdo. ³⁴ Nu kaawiiko pa-ak, asaan wer kaak ku dummiyiḡ malliko-ak, gelbinko sa goy eden di. »

Siye ka ziḡkar do ase ka Rabbiner

³⁵ « Duunonḡ masisko bombo, peyonḡ kay asiḡko ho rasonḡ lampinko yaa obe. ³⁶ Goyonḡ mento ar gay riyor kuuk era tatkuwco kaak asa min do iidin ta obindi a ya ḡa ote ho ḡa kooca botol, kodok di ḡuuji pile. ³⁷ Galal do gay riyor kuuk goy mento wiktin taat tatkuwco ase. Ka seener nu kaawaako, ya tatkuwco gasiḡ ḡu goy mento-ak, ḡaar meenji sa yaa uḡje pisiḡji do riyor, ḡaaco kaawe a ḡuu goye keder ho ḡaaco bere tee. ³⁸ Ya ḡa as datik aandor wala datik kawtira oki, galal do gay riyor kuuk ḡa gasig ḡu goy mento.

³⁹ « Diyonḡ do kayko samaane : ya mee gerdi kat iban wiktin taat kokin yaa ase, ḡaa rasiḡji ḡaa dobe jolo walla ? ⁴⁰ Kuḡko oki, siyonḡ ziḡkiko, asaan ku ibanno wiktin taat nun *Ronḡ gemor, naa yeepe. »

Gay riyor kaak sellenḡ iḡ kaak jookumo
(Matiye 24.45-51)

⁴¹ Min ḡaar-ak, Piyer indiḡ Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, ki deliit darḡla-an lonin di wala do gee okiḡco ? »

⁴² Kar Rabbin Iisa telkiiji aman : « Gay riyor kaak sellenḡ ho neenduwo, kaak mee gerdi yaa diyiḡji a ḡaa tale do kaay ka geriy ho ya wiktin nece ḡaa bere tee do gay riyor-ak, ḡaar waa ? ⁴³ Nu kaawaako, galal do gay riyor kaak do wiktin taat tatkuwiy yeepe, ḡaa gasiḡ ḡa ginaat riy-ata. ⁴⁴ Ka seener nu kaawaako, gem-ak, tatkaw yaaji beriḡ gamnay okiḡco do pisiḡji. ⁴⁵ Kar gay, ya gay riyor-ak osiḡ adiy a tatkuwiy yeedo kodok, kar ḡa teesiḡ koociḡ eenji gay riyor, ḡa tiyaw ho ḡa siyaw nam ḡa ibanno ziy. ⁴⁶ Ampa-ak, tatkuwiy yaa ase yiriḡ taat ḡa ergigdo ho wiktin taat ḡa ibingitdo. Paa kat, tatkaw-ak yaa taabiḡkiḡ ko

* 12:32 'ḡaako berin Meennaw, kuu hokumiye iḡ ḡaara': Talonḡ oki do Luk 22.29.

taabiye ar ɲu taabiyyiig ɲuur kuuk gingitɔo riy iɲ botilti. ⁴⁷ ɲaar kaak ibingit di riy taat tatkuwiy rakiy a ɲaaji gine, kar ɲa pooç gininti-ak gay, ɲuu koociɲ ko kooce. ⁴⁸ Kar ɲaar kaak ibingitɔo riy taat tatkuwiy rakiy a ɲaaji gine gay, ya ɲa gina maan kaak nec yaaji iye kooce oki, ɲuu koociɲ sood di. Do ɲaar kaak ɲu berji dakina, ɲuu inde oki minniney dakina. Ho do ɲaar kaak ɲu diyji amaanne dakina, ɲuu inde oki minniney dakin paka. »

Eere ka geemir do bi ka Iisa

(Matiye 10.34-36)

⁴⁹ « Asindu-aɲ, nu as iye ako do kidar, ho do tanto-ak, nu raka a illa ɲuu biyinti ko. ⁵⁰ Naa unje do taabiner ar gem kaak ɲu nooriyig do amiydi. ɲuun *batiziyindu iɲ batem ka taabiner. Maanna-aɲ yaan oomin ko oome nam wiktiney yaa nece. ⁵¹ Ku pakira a nu astu-aɲ, nu iy aapiy do kidar walla ? Ha'a, nu bal iye. Asindu-aɲ a gee yaa eere benannico. ⁵² Talon, min diɲka-aɲ di, ya gee beey kat goy do adiy ka gerco, kaawco ɲumaado. Kuuk subba kaawco yaa waale iɲ kuuk seera, ho kuuk seera oki, kaawco ya waale iɲ kuuk subba. ⁵³ Do bi kanto ko, gee yaa eere : gem iɲ ronji ho mico iɲ tacco, geema iɲ romti ho mica iɲ yaaco, geema iɲ kogti ho kogo iɲ kogti oki. Paa kat, gee dakina yaa eere. »[†]

Maman gem yaa ibine baat ta wiktiner

(Matiye 16.2-3)

⁵⁴ Iisa kaawiico pey do gee kuuk dakin-ak aman : « Ya ku tala Buɲ diy uce iɲ gale ka pati, kodok di ku kaawiy aman : " Yaman buɲ asaw. "‡ Kar kaawko asiy do botilti ho ɲa ɲokiyo. ⁵⁵ Kar pey, ya ku tala us abira min watiine, ku kaawiy aman : " Yaman wer yaa gine tonço. " Kar ɲa giniy tonço. ⁵⁶ Talon gee kuuk kaawa iɲ biɲkico di ho ta aditco gay keetiti-aɲku ! Ku iban gaare baaco ta gamin kuuk keɔer ho iɲ kuuk ka samaaner. Kar maa di gamin kuuk kuuniya diɲ gay, ku ibingiyɔo baaco ? »

Dee ka kaawor

(Matiye 5.25-26)

⁵⁷ Iisa gaayitit do kaawoy aman : « Maa di maaniiko icgiyɔo niyin taat kuu ibiniɲ gamin kuuk sellen kuu giniɲ iɲ botilco ? ⁵⁸ Ya waan sakkiiyɲciɲ, daan kaawko botildi di. Yampa, adinen yaan iye do wer ka dukume seriiner. Kar gay dukume seriiner-ak yaan bere do pise ka askirnar, ho ɲuur gay yaan unje daɲaayne. ⁵⁹ Nu kaawaajiɲ, ki gediraado kii imile kaan min do daɲaayner-ata, illa ya ki gaasit ja tak-tak hokumne taat ɲu diyiiɲiɲ. »

13

Jipte ka goyindi

¹ Do wiktin taar-at, gee daariɲ astu ho ɲu osiiji do Iisa maan kaak guberneer Pilaat gintu. ɲa deeyig gee daariɲ min Galile do wiktin taat ɲu giniy *satkine. Paa ko, baar ku geemir-ak amsitu iɲ kuuk ɲu giniy satkine. ² Min Iisa dorit kaawco, ɲa telkiico aman : « Talon muutco ta gallo ta gee-aku. Ku pakira a muutco gaara kadar zunuubinnico pakgig zunuubinna ku gee ku Galile kuuk bal mate walla ? ³ Ha'a, pakgigdo. Nu kaawaako, ya ku bal ibiniɲ niginjo, okinjo, muutko yaa gine gallo ar taɲco. ⁴ Pey, gee kuuk orok iɲ porpod kuuk mat wiktin taat durdurre ka geeger ka Silowe eeziico-ak, ku pakira a zunuubinnico pakgig ku eeɲco kuuk goy Zeruzaleem walla ? ⁵ Ha'a, pakgigdo ! Nu kaawaako, ya ku bal ibiniɲ niginjo, okinjo, muutko yaa gine oki gallo pa. »

Daɲil ta et kaak waado

⁶ Kar Iisa deliico daɲla aman : « Cokiyon, gem rakki gin jineene. Do jineen-ak, gin et ar buguwa. Gem-ak baawtu okide ronji, kar ɲa bal gase yoo rakki. ⁷ Kar ɲa kaawiji do gay riyoy aman : " Talu ! Gin ko elgin subba, nu asgiy okide ronj ku et-aɲka, kar nu gasdo maanna. Doliyyig kara asaan ɲa ica wer maala. " ⁸ Kar gay riyoy-ak telkiji aman : " Gem

[†] 12:53 Wer ka gase kaawor do Mise 7.6. [‡] 12:54 'gale ka pati' : Do darre ta Israyeel, buɲ liya uca iɲ gale ka pati.

koltacco, rasig pey do elgol-anta. Naaji siye porda do baay ho naaji lee dooyo. ⁹ Pa-ak, wal n̄aa ween diŋ ga roŋ weeno*. Kar ya n̄a bal weeŋ gay, kii doliyinj̄i di. ” »

Iisa cool geem ta radaw in̄ ȳiriy ta sabitdi

¹⁰ Yiriy rakki ta *sabitdi, Iisa goy bilda gee do ger ka salaaner. ¹¹ Do wer-ak, gin daatik rakki aarid obta nam elgin orok in̄ porpod ta goy kooŋ di. Ta gedarro taa peye tal. ¹² Min Iisa taliit daatko-at, n̄a koliita ho n̄a kaawiitit aman : « Kaŋ coole min do raduwke. » ¹³ Min n̄aar-ak, Iisa leetu pisinji do kaati, ek di ta peytu tal ho ta teestu ozile Buŋ. ¹⁴ Kar tatkaw ka ger ka salaaner-ak dapintu do bi kaak a Iisa cool geem in̄ ȳiriy ta sabitdi. Do bi n̄aar-ak ko, n̄a kaawiico do gee kuuk dakin-ak aman : « Gi gin mena bijigiy ku riyor. Do mena n̄uur-ak kat kuu ase n̄uuko coolin̄ko. Yampa, dakon̄ asenno in̄ ȳiriy ta sabitdi. » ¹⁵ Kar *Rabbin Iisa telkiiji aman : « Kuŋ gee kuuk kaawa in̄ biŋkikon di ho ta aditkon̄ gay keetiti ! In̄ ȳiriy ta sabitdi, waa kaak iparro berkiy wala durkilji min do saayney† ho n̄a baayiji bere amay ? ¹⁶ Kar daatko-an, taar min tamba ta Ibraayim. *Seetanne duunit nam elgin orok in̄ porpod. Kar maa di nu ipiriitdo min do raduwti in̄ ȳiriy ta sabitdi ? » ¹⁷ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, adiney okin̄co sokaŋ deeyiig ko dee. Kar gee kuuk dakin-ak gay, aaciyaw do gamin okin̄co kuuk ajbay n̄a gintu.

Dajil ta busum kaak n̄u koliy mutaard

(Matiye 13.31-32, Maark 4.30-32)

¹⁸ Min n̄aar-ak, Iisa kaawtu aman : « *Meennaw ta Buŋdi taar ar maa ho naa taskiyin in̄ maa ? ¹⁹ Taar kapak ar roŋ ka mutaard kaak gem luwtu do jineendi. Roŋ-ak amiltu, n̄a maadtu ho n̄a gintu ar eto nam diid sa saaytu do leeginay. Meennaw ta Buŋdi oki pa. »

Dajil ta gelel

(Matiye 13.33)

²⁰ Iisa kaawtu pey aman : « Meennaw ta Buŋdi taar naa taskiyin in̄ maa ? ²¹ Taar ar *gele taat sood di taat daatik liyiy do kurgal kuuk dakina, ta ediigu ho n̄u uciy gusus. »

Botol ta nelel

(Matiye 7.13-14, 21-23)

²² Wiktin taat Iisa baay Zeruzaleem, n̄a aada geegiray ho hellinnan in̄ bilde ka geemir. ²³ Do botildi, waan rakki indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, Buŋ yaa jile gee sood di walla ? » Kar Iisa diyiico do gee kuuk goy do wer-ak aman : ²⁴ « Zeedoŋ kuu un̄je min do botol ta nelel. Asaan nu kaawaako, gee dakina yaa bariye botol taat n̄uu un̄je, kar n̄u gediraado.

²⁵ « Wiktin yaa ase taat mee gerdi yaa uce n̄aa dibirin botol. Ya ku goy kara do wiktinata, ku as kooce dibiro ho kuu indin̄ aman : “ Gem kol tacco, pilni botol. ” N̄aar gay yaako telke aman : “ Nu ibanno kuŋ min momo ? ” ²⁶ Kar kuuji telke aman : “ Ni tee ho ni see in̄ kin̄ke. Ki bilde oki gee do werin kuuk berel ku geegirni. ” ²⁷ Kar mee gerdi-ak yaako telke pey aman : “ Nu ibanno kuŋ min momo, etiron̄ serek minniner, okin̄ko, kuŋ gee kuuk gina jookumo. ” ²⁸ Kar do wiktin taat kuu talin̄ aginiyko Ibraayim, Isaaka, Yakuub ho in̄ nabiinna okin̄co do *Meennaw ta Buŋdi, kar kuŋ gay, n̄uuko orin̄ko kara-ak, kuu eeyme saan̄ko ho zulin̄ko yaa min̄e dakina. ²⁹ Do Meennaw ta Buŋdi-at, gee yaa ase min coke ka pati, min gale ka pati, min watiine ho min munsakne. Okin̄co, n̄uu goye keder do tee ka iidin ta Meennaw ta Buŋdi. ³⁰ Ansii ko, min gee kuuk diŋ goy aaro, daarin̄ yaa ogire, ho min gee kuuk diŋ ogire, daarin̄ yaa dake aaro. »

Iisa in̄ gee ku Zeruzaleem

(Matiye 23.37-39)

³¹ Do wiktin taar-at, *Pariziyenna daarin̄ baawiji do Iisa ho n̄u kaawiji aman : « Uc min anne, deet wer ka pey. Yampa, *Herood rakaan̄ dee. » ³² Iisa gay telkiico aman : « Baan̄ kaawon̄ji do guberneer kaak neenduw ar sokriya-ak aman : “ Min ȳiriyta yoo kawta, nu gina riy ta atke aaridnar ho ta coole geemir. Kar ȳiriy ta subbin̄kar gay, naa

* 13:9 'weeno': Werin daarin̄, n̄u kaawa a 'zootira' wala 'daayum'. † 13:15 'saayne': Werin daarin̄, n̄u kolaat a 'dengile'.

gaasin riy-ata. ”³³ Kar gay, nu ic ko botol ta Zeruzaleem. Min yiriyta, kawta ho neginda oki, illa naa sinje inj unđu. Yampa, nabiinçe, ɲu daggigdo kara min do geeger-aka.

³⁴ « Tubina, tubina, gee ku Zeruzaleem, kuŋko kuuk daggig nabiinna, ho ɲuur kuuk Buɲ ɲaamiiko oki, ku zeergig inj dambay nam ɲu matiyo. Dees minaw, nu ictu niyin a naako ɲumiŋko, kuɲ gee ku Zeruzaleem, ar kokir taat gootig roŋti inj gezgirti. Kar kuɲ gay pooce !³⁵ Di ɲaar-ak, goyiro inj gerko. Ka seener nu kaawaako, ku talaanno pey tak-tak nam yiriy taat kuu asiy kaawe aman : ” Rabbin Buɲ yaa barkiyiɲ ɲaar kaak as inj siɲ kuɲji ! ” † »

14

Coole ka gemor inj yiriy ta sabitdi

¹ Yiriy rakki inj yiriy ta *sabitdi, rakki min agindaw ku *Pariziyennar baawtu inj lisa do geriy a ɲu baa tee. Gee kuuk goy ede-ak okiɲco leeyig odinco ruum do lisa ya ɲaa ɲepidiɲ *gaanuunco wala kawwi. ² Do wer-ak, gem rakki gin raduw ta waase ziɲkar goy do unji ka lisa. ³ Iisa ictu kaawo ho ɲa indiig agindaw ku gaanuundi inj Pariziyenna aman : « Gaanuunte beraate botol ta coole gemor inj yiriy ta sabitdi wala kawwi ? » ⁴ Kar ɲuur gay bugum cit-cit. Do wer-ak, lisa obiig gem kaak radaw-aka, ɲa cooliiga ho ɲa kaawiji a ɲaa deete. ⁵ Min ɲaar-ak, lisa iciico kaawo do gee kuuk do ger-ak aman : « Waa minninko inj yiriy ta sabitdi, ya roŋji wala berkiy kat gal do beendi, baayido imiliɲ kodok ? » ⁶ Do bi ɲaar-ak oki, ɲu bugum di cit-cit. ɲu bal gedire telke.

Taayiika do bi ka dobe ka wer ka goyindi

⁷ Min gee kuuk ɲu koltu-ak, ay gem di bariya wer kaak taɓ ɲaa goye unđa. Min lisa taltu pa-ak, ɲa deliico danla aman : ⁸ « Ya waan kolinɲiɲ do iidin ta obindi, dak goyenno unđa. Paa ɲuu kole gem kaak tatik pakgiciɲ. ⁹ Yampa, gem kaak kolinɲko-ak yaan kaawe aman : ” Gem kol sinji, uc rasig wer-aɲ do gijiɲ. ” Hiyya, kii uceɲ kat inj kaan waase, ki baay goye aar ta geemir. ¹⁰ Kar gay, ya waan kolinɲiɲ-ak, goy aar ta geemir di. Ampaa kat, ya kaak kolinɲiɲ-ak ase, ɲaan kaawe aman : ” Gem kol royay, as kii goye unđa anne. ” Paa kat, gee kuuk ku tiyiy sawa yaa ibine kadar kiɲ kaan jaale. ¹¹ Nu kaawiy pa-ak, asaan ya gem kaak jaala ziy do unco ka eenji-ak, Buɲ yaa yeepiɲ kapak tak-tak, ho ya gem kaak yeepa ziy kapak gay, Buɲ yaa jaaliɲji. »

Kole ka pokirnar do teendi

¹² Min ɲaar-ak, lisa kaawiji do ɲaar kaak kolig do teendi aman : « Ya ki kol gee a ɲu baa tee do geriɲ, yiriyo wala aando, dak kolenno roynan, siɲtan, gee ku adiy ka gerko, wala mutkiyiɲ kuuk gay gamnar. Yampa, ɲuur oki yaan kole ho ɲuun kapiyin hagineɲ taat ɲu teetu. ¹³ Kar gay, ya ki bera tee ka iidiner, kol pokirna, mersina, noolna inj kuuk ziɲkico galcodo. ¹⁴ Ya ki gina pa-ak, kii gase galal, asaan ɲuur gediraado ɲuun kapiyin hagineɲ taat kiɲ beriico. Illa Buɲ kat yaan kapiyinti do wiktin taat ɲaa nooyiɲ ɲuur kuuk goy inj botol do unji. »

Dajil ta gee kuuk ɲu kolig do iidiner (Matiye 22.1-10)

¹⁵ Min gee kuuk tiyaw dortu pa-ak, rakki kaawiji do lisa aman : « Galal do ɲaar kaak yaa goye do tee ka iidin ta *Meennaw ta Buɲdi. » ¹⁶ Iisa gay deliiji danla aman : « Gem rakki gina iidine. ɲa koltu gee dakina do teendi. ¹⁷ Pat ta teendi nece, ɲa ɲaamtu gay riyoy rakki a ɲa baa kole gee kuuk siɲco goya aman : ” Asoɲ kodok ! Tee ɲaar nee ko. ” ¹⁸ Kar ɲuur gay, okiɲco imiltu kayco a ɲu otaado. Ka awalle-ak kaawiji do gay riyor-ak aman : ” Baan, kaawiy do tatkuwiɲ ɲaadu saamiye. Diɲ di nu gidiy morgo, illa nu baa ja talinji. ” ¹⁹ Ka seeriɲkar kaawiji aman : ” Baan, kaawiy do tatkuwiɲ ɲaadu saamiye. Diɲ di nu gidiy barkay orok ku riyor, nu baa ja gecinco. ” ²⁰ Ka subbiɲkar kaawiji aman : ” Nun daabiner di ob daatko. Do bi ɲaar-ak ko, nu gediraado naa baawe. ” ²¹ Hiyya, gay

† 13:35 Wer ka gase kaawor do Soom 118.26.

riyor-ak yeeptu do tatkuwiy ho na osiijig kaawinco-aku. Min tatkaw-ak doriig kaawin-ak, na dapintu ho na kaawiji do gay riyoy-ak aman : " Gad kodok do werin kuuk berel ho do botilay ku geegirdi. Baa kolig pokirna, mersina, noolna ho in kuuk zinjico galcodo. " ²² Jammiy sooda, gay riyoy-ak yeeptu, naa kaawiji do tatkuwiy aman : " Gem kol tacco, nu ginit taat ki kaawiidu, kar wer gay goy di dake. " ²³ Hiyya, mee gerdi-ak kaawiji aman : " Baa do botilay ku yeero ho gee kuuk kii naame, wakilco nuu unje, paa kat, gerir yaa miine in gee. ²⁴ Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk awalle nu koltu ho poo-an, yoo waan sa aawaagdo teendu. " »

Maman gem yaa aadin Iisa
(Matiye 10.37-38)

²⁵ Yiriy rakki, Iisa ica botol ho gee dakin aadaaga. Na kolsitu ho na kaawiico aman : ²⁶ « Ya waan kaak rakaan aadindu, illa naan elindu pak aginiyi, daacyi, kooginay, sintay ho ziy ka meenji oki. Yampa, na ginaado tak-tak *maajirinçer. ²⁷ Ya waan kaak icaagdo etoy ka taabiner a naan aadindu, naar-ak gediraado gine maajirinçer. ²⁸ Ya minninko rakki raka pine ger tatiko, illa na goya ja kedfer, naa tale ya gurusji yaaji nece naa peyin ger-aka. ²⁹ Yampa, ya na durcit baay ho na bal peyinji, gee okinco kuuk biraw yaaji samtiye aman : ³⁰ " HUU, talon ja, gem-an tees pine gero kar na bal peyinji ! " ³¹ Ya sultan rakki raka taasine in giji, illa na tala ja in askirnay kuuk alip orok ya naa gedire taasine sultan kaak gin orok seer alip askirna do aaroy. ³² Ya na gediraado gay, naaji naame paliinna min nu misa sereki, nuuji kaawe do sultan-ak a nuu gine maman garta yaa peye. » ³³ Iisa gaayitit pey do kaawoy aman : « Minninko rakki gediraado naan aadindu ya na bal rasiñ malley okinji kaak na gintu. »

Maral kuuk cille
(Matiye 5.13, Maark 9.50)

³⁴ Iisa kaawtu pey aman : « Ku iban tam kadar maral, nuur gala. Kar ya nuur kat cille gay, kuuco gaaye maa nuu aawe ? Ha'a, ginno maanna. ³⁵ Maral kuuk cille-ak, nuur kuunaydo diyarre do kidar wala do morginar. Gee oraag ka suusi. Ya ku gin dengina, laaj denginko samaane, kuu cokiye. »

15

Dajil ta tamga ta rawte
(Matiye 18.12-14)

¹ Yiriy rakki, min gay obe miirir in gee ku pey kuuk gin zunuubinna, dakina baawiji do Iisa a nuu cokiynji. ² Do wer-ak, *Pariziyenna in agindaw ku gaanuundi dapintu ho nu kaawtu aman : « Gem-an jaawa in gee kuuk gin zunuubinna ho na tiya in nuura. » ³ Iisa gay deliico danla aman : ⁴ « Cokiyon, ya rakki minninko gin tamgi miya ho ta rakki rawte, naa gine maman ? Naa rasiñ kuuk dakina do kalaaner in gemo ho na baayiy bariyin ta rawte nam naa gasinti. ⁵ Ya na gasta, naa aaciye ho naa icin do gornay. ⁶ Na yeepe geero ho min na ote, naa kolin roynay in mutkiyi ho naaco kaawe aman : " Ason, aaciyon in nunu asaan tamgar taat rawte-at, nu gasta. " ⁷ Ka seener nu kaawaako, ampaa kat, ya gem rakki gay zunuubinnar ibinig niginji, *dubal ku Bunji yaa aaciye dakina. Aaciye naar-ak pakgig aaciye kaak dubal-ak yaa aaciye in gee kuuk orok parrika in parrika kuuk pakira a nu goy ko in botol do unji ka Bunji ho isgigdo in jipte ka goyinco. »

Dajil ta gurus ka rawte

⁸ Iisa gaayitit do kaawoy aman : « Ya daatik rakki gin tammin orok ku gurusdi ho rakki rawte, ta biyaado lampa taa tale samaane ho taa elne lapad-lapad adiy ka gerti nam taa gasinji walla ? ⁹ Ya ta gasga, ta kolin gaadinti in mutkiyti ho taaco kaawe aman : " Ason, aaciyon in nunu, asaan tammar kaak rawte, nu gasga. " ¹⁰ Ka seener nu kaawaako, dubal ku Bunji yaa aaciye oki dakin pa, ya gay zunuubinnar rakki kat ibinig niginji. »

Dajil ta koogin seera

¹¹ Iisa kaawtu pey aman : « Gem rakki gin koogin seera. ¹² Yiriy rakki, ronji ka kapak kaawiji do tacco aman : “ Baaba, baanu, min malle-an, berduut ko hagner. ” Hiyya, tacco ooytu ho na deediicog malley do kooginay seerco. ¹³ Gin menaw seer subba, ronji ka kapak-ak gidiiyig gamnay okinco ho na deettu inj gurusji do darre ta serek. Anner-ak, na kanjit ko kanje inj gurus nam wer kaak na gaasiiga. ¹⁴ Wiktin taat na gaasga, mey yaarik unjitu do darre-ata ho maan kaak naa tee sa ginno tak-tak. ¹⁵ Hiyya, na baawtu bariye riyoy. Gem rakki min do darre-at iciiga, na naamiig gooye kinziirna do morginay. ¹⁶ Do wer-ak, na raka kin miine adiy inj keckil* kaak kinziirna eeymiy-ak di oki, waan bergijido. ¹⁷ Hiyya, na pakiriit kat duniin kee ho na kaawtu aman : “ Way, nun-an kati, gay riyoy ku tanni tiya maak-kawtira nam nu pica siro. Kat nun gay mata anne inj meya ! ¹⁸ Nun naa yeepe inj tanni ho naaji kaawe aman : Baaba, nu nig do unji ka Bunji ho do unjin. ¹⁹ Dakin talindudo pey ar ronji. Talin ko ar nu gay riyon di. ” ²⁰ Hiyya, na uctu, na deettu wer ka tacco. Min na asa misa serek di, tacco taliiga ho na taltu aminduwiy dakina. Na uctu inj gadiy, na baawtu naaminji. Min nu naame, na baamiyig tipic ho na giniiji cuud. ²¹ Kar ronji kaawiji aman : “ Baaba, nu nig do unji ka Bunji ho do unjin. Dakin talindudo pey ar ronjin. ” ²² Kar tacco gay kaawiico do gay riyoy aman : “ Kun-an ku, gadon kodok. Iyonjit kesuun taat kaalne-ata ho isonjiita. Unjonji korkido ho isonji oki nugira. ²³ Iyon ijilin kaak dub-dub-aka ho dapsiyonga. Gininte iidin yaarko ho aaciyinte ! ²⁴ Gii iidiye-ak asaan rondu kaak ku taliy-an, ar na mate ho din gay na goy inj odinay. Na rawte ho din gay, nu gasga. ” Hiyya, nu teestu iidine.

²⁵ « Wiktin taar-at, ronji ka aawo gay deet yeero. Do yeepinji, min na gaay ote geero, na dora ganjin alaw. ²⁶ Hiyya, na koltu gay riyoy rakki ho na indiig aman : “ Naar maa di kuuniy geero ? ” ²⁷ Gay riyoy-ak telkiji aman : “ Naar sinjin kaak kapak-ak doo ase ho takko dapsiyig ijilin kaak dub-dub-aka, asaan na as inj cewey. ” ²⁸ Min ronji ka aawo dortu pa-ak, na dapintu aale ho na pooctu unje geero. Kar tacco amiltu salinji a naa unje geero. ²⁹ Naar gay telkiji do tacco aman : “ Cokay baaba ! Gin elgin dakina nu gina riy locin di ho yiriy rakki nu bal pooce kaawon. Kar lotu gay, yoo ron awkor oki, ki baldu bere naa iidiye inj roynar. ³⁰ Kar gay, wiktin ta ronjin kaak kanje inj malle inj azbinna as gay, ki dapsiyig ijilin kaak dub-dub-aka. ” » ³¹ Tacco gay telkiji aman : « Gem kol ronji, kin goy doo inj nunu ho gamin kunto, okinco, nuur kunjin di. ³² Kar gay, ya ta-ak, ginte iidiye ho ginte aaciye, asaan sinjin kaak ki taliy-an, ar na mate, ho din gay, na goy inj odinay. Na rawte ho din gay, nu gasga ! »

16

Dajil ta gay riyoy kaak neenduwo

¹ Yiriy rakki, Iisa deliico pey danla do maajiray aman : « Gem rakki gay gamnar, na gin gay riyoy rakki na beriiyig gamnay do pisinji. Kar gee daarin astu nu osiji do tatkaw-ak aman : “ Yaman gay riyon-an nigaag gamnan. ” ² Tatkuwiy-ak koliiga ho na kaawiji aman : “ Nu dor gee kaawa jookumo do bi kanjin. Osor ja gurus kaak ki gastu, asaan min yiriyta-an ki goyaado pey tak-tak kaaco ka gamnar. ” ³ Kar gay riyoy-ak osiig adiy aman : “ Tatkuwir imilaan min do riyoy. Gawin sa, nu ka gawnarro ho naa oce sa, sokañ diyaanu. Kar nun-an, naa gine zir maman ga ? ⁴ Wayya ! Nun iban maan kaak naa gine. Ansi-ak, ya na imilin min do riyoy oki, gee goy di kuuk yaan obindu tara ! ” ⁵ Kar na koliig nuur okinco kuuk ic daan ta tatkuwiy a nuu ase rakki rakki. Naar kaak asji awalle-ak, na kaawiji aman : “ Daanan minaw taat kiji kappiye do tatkuwir ? ” ⁶ Naar gay telkiji aman : “ Nun, naaji kappiye yogingan miya ku sewindi. ” Kar gay riyoy-ak telkiji aman : “ Aan katkidjin ta daani, goy keder kodok ho siir yogingan orok beey di. ” ⁷ Kar na kaawtu pey do ka pey aman : “ Kin gay tanjin minaw ? ” Naar gay telkiji aman : “ Nun, naaji kappiye suwaalin miya ku *gemer. ” Gay riyoy-ak kaawiji aman : “ Aan katkidjin ta daani, goy keder kodok ho siir suwaalin orok porpod di. ” ⁸ Hiyya, tatkuwiy oziliig gay riyoy kaak

* 15:16 'keckile' : Werin daarin, nu kaawa a 'goddo'.

jookumo asaan ɲa ginit riyoy iɲ neendaw. Ka seener, gee ku do duniiner-aɲ, neenduwo taat benannico pakgit ta ɲuur kuuk goy do portikaw ta Burɲdi. »

⁹ Iisa gaaytu pey aman : « Ka seener nu kaawaako, obguwoɲ roynaw iɲ gurus kaak jagaag gee ku duniiner. Paa kat, wiktin taat gurus-ak gaase, Buɲ yaako obinɲko do geriy kuu goye doo. ¹⁰ ɲaar kaak gaara ziy a ɲuu amniyiɲɲi iɲ gamin kuuk sooda, kuuk dakina oki, ɲaaco gedire. Kar ɲaar kaak nigaag gamin kuuk sood-ak gay, kuuk dakina oki, ɲaa niginco. ¹¹ Ya gamin ku duniiner kat ku balco gedire-ak, waa yaako amniye gamin kuuk tab ? ¹² Ya ku tiya gamin ku geemir, ku maaniikoɲ gay, waa yaako berinco.

¹³ « Ginno gay riyor kaak yaa gine riy do agindaw seera. Ya ɲa gina pa, ka rakki, ɲaa elinɲi, ho ka rakki gay, ɲaa pociɲɲi. Kar pey, ka rakki, ɲaa ice kaawoy, ho ka rakki gay, ɲa icaatdo. Ku gediraado abdiye Buɲ ho kuu abdiye pey gurus. »

*Iisa kaawa do bi ka gaanuun iɲ Meennaw
(Matiye 11.12-13, 5.31-32, Maark 10.11-12)*

¹⁴ Do wer-ak, *Pariziyenna kuuk goy cokiya kaawin ku Iisa-ak samtiyaaji asaan ɲu el gurus dakina. ¹⁵ Kar Iisa kaawiico aman : « Kuɲ Pariziyenna, ku el gaare zirkiko do uɲco ka geemir a ku gee sellen. Kar Buɲ gay ibingit ta aditko. Asaan maan kaak gee taliig tab-ak, Buɲ gay yilaaga.

¹⁶ « Taat *gaanuun ka Muusa kaawtu iɲ taat nabiinna gaartu, taɲco di tee kee nam wiktin taat Yaaya-Batist astu. Min ɲa ase, ɲu gaariit ko Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Burɲdi ho ay gem di oosa kaay a ɲaa unje. ¹⁷ Ku tala mamam ? Samaane iɲ kida, ɲuu sawle melen di walla ? Ha'a, melen do. Kar nun gay kaawaako, taar-at oki melen min wer rakki kaak ɲu siirtu do gaanuundi yaa amile.

¹⁸ « Gem kaak totirit daacyi ho ɲa obtu ta pey, ɲaar-ak kokina karan di. Kar gem kaak ob daatik taat mitti totirta, taar-at oki daacyido. »

Danɲil ta gay gamnar iɲ Lazaar

¹⁹ Iisa deltu danɲla aman : « Gin gem rakki gay gamnar. ɲa isa kesuun taat samaane, dindiko ho kaalne, ho kun kawta ɲa gina iidine, ɲa tiya gala. ²⁰ Gin oki pokirinco rakki sinɲi Lazaar. ɲa weya do botol ta geero ta gay gamnar-aka. Zirkay okinco mutay di. ²¹ Ya gay gamnar-ak tiyaw, ɲa raka kin tee kaak gaama kedder-ak di, oki ɲa gasdo. Illa kan kat asa meraag mutiyi. ²² Yiriy rakki, pokirinco-ak mattu ho *ɲubal ku Burɲdi iyiig do wer kaak Ibraayim goyiyo. Kar gay gamnar oki mattu ho ɲu tiisiiga. ²³ Gay gamnar-ak taabiya dakina ba oole. ɲa jaaltu kaay ho ɲa taliig min serek Ibraayim iɲ Lazaar kaak goy do serpey. ²⁴ Hiyya, ɲa teestu koole aman : " Kuk, gem kol tacco Ibraayim, tal aminduwir. Kaawiy do Lazaar ɲaa coopin kormoy do amiydi, ɲaadu corre do bir, gaayar yaa boosen dako. Yampa, ak-an patiy kaar. " ²⁵ Kar Ibraayim kaawiji aman : " Gem kol ronɲi, pakar do goyiɲɲi ka awalle. Ki gas galal ho Lazaar gay taabiye. Diɲ anne-aɲ, Lazaar gas galal, ɲa jammiy kate ho kin gay taabiyaw. ²⁶ Ta taar-anno di, gin oki bee baata datikte. Ansii kat, ya gee kuuk uc min anne raka baa do werko wala kuuk min do werko ho rakaani ase-ak, ɲu gediraado ɲuu aalin bee-aka. " ²⁷ Hiyya, gay gamnar-ak kaawtu aman : " Baan ja, ɲaamig Lazaar do ger ka tanni. ²⁸ Nu gin kur sinɲtar beey, ɲa baa mininco paa ɲuur oki yaa ase do wer kaak nun taabiyiy-aɲka. " ²⁹ Ibraayim telkiji aman : " Sinɲtan, ɲuur gin ko gaanuun kaak Muusa siirtu ho iɲ taat nabiinna gaartu. Illa ɲuu ice kaawco ! " ³⁰ Gay gamnar-ak kaawiji aman : " Gem kol tacco Ibraayim, taar-an soodco. Illa ya waan kaak min ba oole baawco ja kat, ɲuu ibiniɲ niginco. " ³¹ Ibraayim gay kaawiji aman : " Ya ɲu pood icin gaanuun kaak Muusa siirtu ho iɲ kaawin kuuk nabiinna gaartu-ak, ya waan kaak nooy min do muuti kaawco oki, ɲu icaado kaawoy. " »

*Taayik ta Iisa do bi ka saamiyindi
(Matiye 18.6-7,21-22, Maark 9.42)*

¹ Iisa kaawiico dō maajirnay aman : « Gamin goy di kuuk iya gee dō zunuubinnar. Kar ñaar kaak unjaag eenji dō zunuubinnar gay, dō gaayay. ² Gem ñaar-ak, ñuuii dūune tolo dō gaayay ho ñuu acciñ dō barrer, guna min ñaa unje rakki min eenji kuuk imaanco sooda dō zunuubinnar. ³ Yaman goyonj godom !

« Ya sinjiñ kat nigjiñ, leesiy. Kar ya ña ibinig niginji-ak, saamiyiy. ⁴ Ya yiriy rakki di ña nigjiñ dees peesira ho ña asji dees peesira a kiiji saamiye, ñaar-ak saamiyiy. »

Imaan taat kapak gin gudurre

⁵ Min ñaar-ak, paliinna kaawiji dō Iisa aman : « Gem kol Rabbinni, gaayninta imaanni. » ⁶ Kar *Rabbin Iisa telkiico aman : « Nu kaawaako, ya ku gin imaan kapak ar roñ ku mutaard, nec kuuji kaawe dō et-añ aman : “ Janku dō barrer. ” Ek di ñaa janke. »

Gay riyor kaak ginit riyoy

⁷ Iisa kaawtu pey aman : « Ya rakki minninko gin gay riyor kaak gawnaaji wala kaak gooyaaji, ya ña asa curtañ min yeer di, kiiji kaawey ko a ñaa tee walla ? ⁸ Ha'a, kaawaajido. Kiiji kaawe aman : “ Sorig gamnañ ho is ku pey, ginor maan naa tee. Kar wiktin taat nu tee aay ja, kat kiñ asiy tee ba aaro. ” ⁹ Gem-ak yaa oziliñ gay riyoy asaan ña ginit riy okintit taat ña gaariiji walla ? Ha'a, ozilaagdo. ¹⁰ Ansi-ak kuñko oki, ya ku ginit riy okintit taat Buñ gaariiko, kaawo aman : “ Nin gay riyor kuuk maala, ni ginit riyini taat ñu gaarintin di. ” »

Iisa iñ gee orok kuuk dukum burdum

¹¹ Wiktin taat Iisa baayiy Zeruzaleem, ña aaliig gunjar ku kid ka Samari iñ ka Galile. ¹² Min ña gaay unje dō helliner, gee orok kuuk dukum burdum baawtu ñaaminji. Min ñu ñaamtu, ñu peytu serek ¹³ ho ñu teestu koole aman : « Hey, gem kol tacco Iisa, tal aminduwni ! » ¹⁴ Min Iisa taliigu, ña kaawiico aman : « Baañ gaaronj zinjiko dō gay satkiner. » Hiyya, min ñu baa misan di, ñu caltu ko. ¹⁵ Min ñu tal zinjiko cale, rakki minninko yeeptu dō Iisa ho dō yeepinji-ak ña oziliy Buñ iñ gaay tonjo aman : « Darjin dō Buñdi ! Darjin dō Buñdi ! » ¹⁶ Kar min ña ottu dō wer ka Iisa, ña dersitu dō unji nam ña noodig unji keder ho ña oziliiga. Gem-ak min kid ka Samari. ¹⁷ Hiyya, Iisa kaawtu aman : « Gee kuuk orok-ak okiñco bal cale walla ? Kar kuuk parrik gay moo ? ¹⁸ Talonj kate, min okiñco kuuk cale-añ, illa ña marte-añ di kaak yeep ozile Buñ. » ¹⁹ Kar Iisa kaawiji dō gem-ak aman : « Ucu, baa kate. Imaanjiñ kat jiliñciñ. »

Ase ka Meennaw ta Buñdi

(Matiye 24.23-28,37-41)

²⁰ Min ñaar-ak, *Pariziyenna indiiñ Iisa aman : « *Meennaw ta Buñdi yaa ase kimin ? » Ñaar gay telkiico aman : « Meennaw ta Buñdi, taar asaado ar maan kaak gee taliyo. ²¹ Gee kaawaado aman : “ Talonj, ta anta ” wal “ Taar ko antare, ” asaan, ka seener, Meennaw ta Buñdi, taar goy ko datikko. »

²² Kar Iisa kaawiico dō maajirnay aman : « Wiktin yaa ase taat ku rakaan talin nun *Roñ gemor ho ku talaanno, yoo yiriy rakki di oki. ²³ Gee yaako kaawe aman : “ Talonj ñaar ko añka ” wal “ Ñaar ko añkare. ” Dakonj baanno ho dakonj aadiñcodo. ²⁴ Ka seener gay, nun Roñ gemor, naa ase ar buñ kaak irñaw cippit min baay yoo gale ka pati. ²⁵ Kar gay, illa nun Roñ gemor, naa taabiyeñ ja dakina ho gee ku diñka yaan pociñdu. ²⁶ Yiriy taat nun Roñ gemor, naa yeepe-ak, taa kuuniye ar maan kaak asco dō geemir wiktin ta nabi Nowe. ²⁷ Wiktin taar-at, gee tiyaw, ñu siyaw ho ñu oba daadi nam yiriy taat Nowe unjitu dō markab kaak tatiko. Hiyya, amay kuuk dakina paaytu ho kuuk boka boke teeyiig gee okiñco. ²⁸ Ampaa di oki, dō wiktin ta gem kaak ñu koliy Loot : gee tiyaw ho siyaw, ñu gidiya gamna ho ñu imila gaminco ku gidiyir. Ñu taata atay ho ñu pina geray. ²⁹ Kar gay, yiriy taat Loot amiltu min dō geeger ka Sodom*, Buñ ñokiico ak ta baruukiner, ho okiñco, ña idiigu dakap. ³⁰ Ampaa ko, wiktin taat nun Roñ gemor, naa ase oki, taa kuuniye pa.

* 17:29 'geeger ka Sodom' : Gee ku geeger-ak goy dō wiktin ta Ibraayim. Buñ idiig geegirco asaan goyiñco jookum aale (Zeneez 19.24-28).

³¹ « Yiriy taar-at, gem kaak jammiya kara gediraado unje atta n̄aa soke gamnay. Ansii di oki, kaak deet do morgoy sa yeepaado geero. ³² Moyon̄ do taat astit do daaciy ta Loot.†
³³ Gem kaak gooya ziy asa rawtin̄ji ho kaak rawtaag ziy asa jilin̄ji. ³⁴ Nu kaawaako, do aando taar-ata, ya gee seer weya ka danlil, ka rakki n̄uu icin̄ji ho ka rakki n̄uu rasiin̄ji.
³⁵ Ya daad seer eygaw, ta rakki n̄uu icinti ho ta rakki n̄uu rasinti. [³⁶ Ya gee seer ɓaa do morgor, ka rakki n̄uu icin̄ji ho ka rakki gay n̄uu rasiin̄ji. »]‡ ³⁷ Kar maajirnay ku Iisa indiig aman : « Gem kol Rabbinni, maanna-an̄ yaa kuuniye momo ? » N̄aar gay telkiico aman : « Do wer kaak maan mattu-ak di, damaarlin paayio. »

18

Gay seriiner inj murgila

¹ Min n̄aar-ak, Iisa deliico pey danla do maajirnay a n̄uu salkiyguwe doo, n̄uu rasenno tak-tak. ² N̄a kaawiico aman : « Gin gem pa gay dukume seriiner do geeger rakki. N̄a karmaydo Buɗ ho n̄a indado*. ³ Do geeger-ak, gin oki murgil rakki. Ta baggiyji do ka seriiner-aka. Ta sakkiyiji aman : “ Gem kol tatkaw, baanu, talit kaawni inj adiner-an̄ka. ” ⁴ Dees dakina zer n̄a pooaadi, kar min n̄aar-ak, n̄a osiig adiy aman : “ Ka seener, nu karmaydo Buɗ ho nu indado. ⁵ In̄ taar-an oki, naati talin kaawti paa di. Yampa, daatko-an tod̄du wero. Ya nu talit kaawti, taan rasindu, naa gase kaar. ” » ⁶*Rabbin Iisa gaayitit do kaawoy aman : « Talon̄ ja gay dukume seriiner kaak ɓagdo botol-an̄ka ! Dir̄ sa n̄a talit kaaw ta murgil-anta. ⁷ Kar ya n̄uur kuuk Buɗ dobtu alaaji yiriy ho aando, maa di n̄a dukumiicodo seriine. Wala n̄aa taaye talin kaawco ? Ha’a, taayaado. ⁸ Ka seener nu kaawaako, kodok di Buɗ yaaco dukume seriin inj botilti. Kar maan rakki goya, wiktin ta nun *Ron̄ gemor naa yeepe, naa gase gee kuuk gin imaan walla ? »

Dan̄il ta Pariziyen̄cer inj ta gay obe miirir

⁹ Iisa deltu dan̄la rakki do gee kuuk tala zin̄kico a n̄u goy inj botol do un̄ji ka Buɗdi ho n̄u talaag een̄co ar maan ka maala. N̄a kaawiico aman : ¹⁰ « Yiriy rakki, gee seer un̄je salaane do *ger ka Buɗdi. Ka rakki Pariziyen̄ce, ka rakki gay, gay obe miirir. ¹¹ Pariziyen̄ce-ak teestu salkiye do adiy inj ka peyin̄ji aman : “ Buɗdu, nu delaajin̄ barkine asaan nun arro gee kuuk kokinay, kuuk jookumo ho kuuk kokina miday wal daad kara. Naañ ozile asaan nun arro gay obe miirir-an̄ka. ¹² Do suugin rakki, nu ica sayamne menaw seera ho nu bera zakaane min gamnar okin̄co kuuk nu gasiyo. ” ¹³ Kar gay obe miirir-ak gay, peytu aaro ho n̄a oniig kaay. N̄a rakaado kocile tak-tak ka samaaner. N̄a obiig gongumoy ho n̄a lokliktu aman : “ Buɗdu, tal aminduwir, nun gay zunuubinnar. ” » ¹⁴ Iisa gaayitit pey do kaawoy aman : « Ka seener nu kaawaako, do wiktin taat gay obe miirir-ak yeeptu geero, Buɗ talga a n̄a goy inj botol do un̄ji. Kar Pariziyen̄ce gay, n̄a poocga. Asaan n̄aar kaak jaala ziy, Buɗ yaa onin̄ji ho n̄aar kaak ona ziy gay, Buɗ yaa jaalin̄ji. »

Iisa inj koogina

(Matiye 19.13-15, Maark 10.13-16)

¹⁵ Do wiktin taar-at, gee daarin̄ iyiiig kooginco ku n̄aada do Iisa a n̄aaco lee pise, n̄aa barkiyin̄co. Min maajirna taliigu, n̄u leesiico do gee-aku. ¹⁶ Kar Iisa gay koliig koogin-aku ho n̄a kaawtu do maajirnay aman : « Rason̄ koogin-an̄ yaadu ase. Dakon̄co todenno, asaan *Meennaw ta Buɗdi taar do gee kuuk ar koogin-an̄ku. ¹⁷ Ka seener nu kaawaako, ya waan kaak bal ooyin Meennaw ta Buɗdi ar mico, n̄a un̄jaado tak-tak. »

Iisa inj gay gamnar

(Matiye 19.16-30, Maark 10.17-31)

† 17:32 ‘daaciy ta Loot’ : Daaciy ta Loot raɓiltu marlo asaan Buɗ kaawtit a ta kolsaado ho taar gay kolse (Zenecz 19.26). ‡ 17:36 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin̄ ku Buɗdi kuuk n̄u siirtu min awalle inj kaaw ta Grek. * 18:2 ‘indado’ : Werin daarin̄, n̄u kaawa a ‘inaddo’ wala a ‘jaalaydo’.

¹⁸ Do wer-ak, tatkaw ka *Yuudinnar rakki indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, kij kaak sellen, naa gine maman naa gase goye ka gaasdo ? » ¹⁹ Iisa gay telkijji aman : « Maa di ki koliin a nu sellen ? Ginno gem kaak sellen do kidar, illa Bunj keeji di. ²⁰ Kij ibingig *gaanuun kaak Bunj bertu do geemir : " Kunj miday, dakonj kokinenno daad kara ho kuj daad oki, dakonj kokinenno miday kara, okinjko, dakonj deenno gee, dakonj kokinenno gamna, dakonj raadenno inj sij ku gemor, beronj horoomin do aginiyko. " » ²¹ Gem-ak telkijji aman : « Nu karmiyiig gaanuun-anj okinjji min nu kapak di. » ²² Min Iisa dortu pa-ak, na kaawijji aman : « Dakinj pey maan rakki : baa gidiyig gamnanj okinjco ho deedig gurus-ak do pokirnar. Paa kat, kii leenj mallej do unjji ka Bunjdi. Kar asu, aadnu. »

²³ Min gem-ak doriit kaaw-at, na yimiit wijeenej asaan na gay gamnar. ²⁴ Min Iisa taltu kadar gem-ak yiimit wijeenej-at, na kaawtu aman : « Unje ka do Meennaw ta Bunjdi, naar rada do gay gamnar ! ²⁵ Ka seener, lokumo gediraado taa bire min do bee ka ripirrer. Kar do gay gamnar gay, unje do Meennaw ta Bunjdi yaaji gine pey rad paka. » ²⁶ Gee kuuk cokiyaaga-ak kaawtu aman : « Di ampa-anj gay, waa yaa gase jile ? » ²⁷ Iisa gay telkiico aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir, do Bunjdi gay, na melenj di. » ²⁸ Hiyya, Piyer kaawijji do Iisa aman : « Kar nin kuuk rasig gaminni ho ni aadincij-anj gay ? » ²⁹ Kar Iisa kaawiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya gem kaak rasig geriy, daaciy, sintay, aginiyji, kooginay do saan ta *Meennaw ta Bunjdi-ak, ³⁰ do goye ka dinjka, naa gase dakin paka, ho do wiktin taat yaa ase neginda gay, naa gase goye ka gaasdo. »

Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy inj nooyinji
(*Matiye 20.17-19, Maark 10.32-34*)

³¹ Min naar-ak, Iisa koliig paliinna kuuk orok inj seer keeco ho na kaawiico aman : « Cokiyonj, dij gi coona Zeruzaleem. Anner kat, gamin okinjco kuuk nabiinna siirtu do saan ta nun *Ronj gemor-ak yaa ase uudinco. ³² Nuun berin do pise ka gee kuuk Yuudinnado, nuun warindu, nuudu samtiye ho nuudu pice ulna. ³³ Nuun koocindu inj kordijngo ho nuun deendu. Kar yiriy ta subbinjkar gay, naa nooye. » ³⁴ Kar paliinnay gay ibanno tak-tak maan kaak Iisa rakiy kaawe asaan nu cigilcot baat ta seener.

Coolle ka noolol
(*Matiye 20.29-34, Maark 10.46-52*)

³⁵ Wiktin taat kunj Iisa gaay ote do geeger ka Zeriiko, gin nool kaak goy oce do bit ka botildi. ³⁶ Min na doriig gee kuuk dakina biraw-ak, na inditu maan kaak kuuniye. ³⁷ Nu telkijji aman : « Na Iisa kaak min geeger ka Nazareet kat biraw. » ³⁸ Hiyya, na teestu koole aman : « Iisa *Ronj ka Dawuud, tal aminduwir ! » ³⁹ Gee kuuk ogir-ak, awnijji aman : « Ha', bugam ! » Kar naar gay, gaayay jaala jaalen di aman : « Iisa, Ronj ka Dawuud, tal aminduwir ! » ⁴⁰ Iisa peytu ho na kaawiico a nuuji iyinji. Min nu iyijiga, Iisa indiig aman : ⁴¹ « Ki raka naanj gine maa ? » Nool-ak telkijji aman : « Gem kol Rabbinej, nu raka kin odinar yaa pile-anj di. » ⁴² Iisa gay telkijji aman : « Odinanj, nu pilonj. Imaanjinj kat coolincij. » ⁴³ Ta bite-anj di, odinay piltu. Min naar-ak, na aadiig Iisa ho na oziliy Bunj, ho gee okinjco kuuk taliig maanna-ak, nuur oki oziliig Bunj.

19

Iisa inj Zaase

¹ Kunj Iisa unjitu do geeger ka Zeriiko, kar nu bira inj unjco. ² Do geeger-ak, gin gem rakki paa sinji Zaase. Na tatkaw ka gay obe miiri ho na gay gamnar. ³ Na bariya botol taat naa talinj a Iisa kar waa. Kar gay, na talgigdo asaan na geeram ho gee ginji dakina. ⁴ Hiyya, na gadtu unjda, na coktu ka et kaak nu kolij sikomoor. Paa kat, naa talinj Iisa ya na biraw. ⁵ Min Iisa ottu do wer-aka, na jaaltu kaay ho na koliig aman : « Zaase, paay kodok. Yiriyta-anj illa nu baa paaye gerko. » ⁶ Kodok di, Zaase paaytu ho na naamiig Iisa inj galal. ⁷ Min gee okinjco taltu pa-ak, nu teestu gujumjume aman : « Ha', talonj gem-anj baa paaye do wer ka gay zunubinnar-anjka ! » ⁸ Min naar-ak, Zaase peytu do unjji ka *Rabbin Iisa ho na kaawijji aman : « Gem kol Rabbinej, nun naa berin serip ta mallej do pokirnar ho

ya nu ic gurus do gemor inj gaayo, naaji yeepin dees poodi. »⁹ Hiyya, Iisa kaawiji aman : « Yiriyta-aj Buñ as jilin gee ku ger-ajka, asaan Zaase oki min roñ ku Ibraayim. ¹⁰ Ka seener gay, nun *Roj gemor as bariye gee kuuk rawte, naa jilinc. »

Dajil ta sultan inj gay riyor
(Matiye 25.14-30)

¹¹ Iisa gaayitit pey do danlay do gee kuuk cokiyaaga, asaan naar gaay ko ote Zeruzaleem ho gee pakira kadar *Meennaw ta Bunji taar asa ko. ¹² Danlay-at aman : « Gin gem rakki baaco tiya meennaw. Na raka baa marti serek a nuu darjiyinj sultan do darrey, kar kat naa yeepe. »¹³ Paa ko, na koltu min gay riyoy gee orok. Na deediico tammin orok kuuk nu koliy 'miin'† ho na kaawiico aman : " Ginon inj naar riyo nam yiriy taat naa yeepe. " ¹⁴ Kar gee ku darrey gay elgigdo. Paa ko, nu naamtu gee do aaroy, nuuji kaawe do sultan kaak tatko aman : " Gem-aj ni rakaagdo kiini darjiyinj sultan. " ¹⁵ Inj taar-ata oki, nu darjiyiiga ho na yeeptu do darrey. Min na yeepe, na koliig gay riyoy kuuk na berco gurus-aku, na raka tale maan kaak nu gastu min kuwa.

¹⁶ « Kaak awalle baawtu ho na kaawtu aman : " Gem kol tacco, gurusji-aj iy pey eenji orok min kuwa. " ¹⁷ Sultan-ak oziliig aman : " Seese, kinke-aj gay riyor kaak samaane. Do gamin kuuk sood-aj sa, ki gaar zin kadar naan amniye. Naar-ak, naan diye tatkaw, kii goye kaaco do geegirnay kuuk orok. "

¹⁸ « Ka seerinkar baawtu ho na kaawtu aman : " Gem kol tacco, gurusji-aj iy pey eenji beey min kuwa. " ¹⁹ Sultan gay oziliig aman : " Seese, kinke-aj oki, naan diye tatkaw, kii goye kaaco do geegirnay kuuk beey. "

²⁰ « Kar gay riyor ka pey astu ho na kaawtu aman : " Gem kol tacco, aj gurusji. Nu duuniig inj nannguuna ho nu dummiyjinga. ²¹ Nu ginaajinj kolaw asaan kin gem tonjo. Ki soka gamin kuuk ki bal suude tingon‡ ho ki seda gamin kuuk ki bal luwinc. "

²² « Sultan-ak kaawiji aman : " Talon ja gay riyor kaak napkiyaado-ajka ! Naan obe inj kaaw taat amil min do bin. Ki iban kadar nun gem tonjo. Nu soka gamin kuuk nu bal suude tingor ho nu seda gamin kuuk nu bal luwinc. ²³ Ya ki iban pa-ak, maa di ki dummiygigdo gurusdu wer ka dummaayner ? Ansii kat, ya nu yeepe naa gasinj gurusdu wee. " ²⁴ Kar na kaawiico do nuur kuuk goy ede-ak aman : " Iconj tamma-ak minney ho beronjiig do naar kaak gin orok-aka. " ²⁵ Kar nuur gay kaawiji aman : " Gem kol tacco, naar gin ko tammin orok ! " ²⁶ Sultan-ak telkiico aman : " Cokiyon, naako kaawe, waan kaak gine, Buñ yaaji gaaye min kuwa. Kar naar kaak bal gineñ gay, ka sood kaak na gintu oki, Buñ yaaji imilinji. ²⁷ Kar adiner kuuk rakaado a naa gine sultinco-ak gay iyonduug anne ho daangu untu. " »

²⁸ Min Iisa gaastu inj kaawoy, na ogiriico, nu ictu botol taat coona Zeruzaleem.

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan
(Matiye 21.1-11, Maark 11.1-11, Yaaya 12.12-19)

²⁹ Wiktin taat Iisa gaay ote do hellinnan kuuk nu koliy Betpaze inj Betani, moota inj koot ka Olibiyennar, na tabirtu maajirnay seera. ³⁰ Na kaawiico aman : « Baaj do hellin ta unja antare. Ya ku ote, kuu gase roñ durkilal duune. Yiriy rakki, waan bal nepinji. Ipironga ho iyonduuga. ³¹ Kar ya waan indaako aman : " Maa di ku ipirig roñ durkil-ajka ? " Telkonji aman : " *Rabbin kat rakaaga. " »

³² Maajirnay baawtu ho nu gasiig gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico. ³³ Wiktin taat nu ipiriiga, maaniico ku durkil-ak indiigu aman : « Maa di ku ipirig roñ durkilal-ajka ? » ³⁴ Nuur gay telkiico aman : « Rabbin kat rakaaga. » ³⁵ Hiyya, nu iyijig do Iisa. Kar inj kesuunco nu siddiyiiga ho nu nepiig Iisa. ³⁶ Wiktin taat Iisa baawiy-ak, gee

* 19:12 Do aadin ta gee ku Room, na sultan ka tatik kat darjiya sultinnay do kidinco. † 19:13 'miin' : Miin rakki, na gurus kaak gem gasiy do mena miya ku riyor. ‡ 19:21 'tingon' : Werin daarin, nu kaawa a 'wer erindin'.

deeraaji kesuunco[§] uñci. ³⁷ Min ña paayiy min ðo koot ka Olibiyennar ho ña gaay ko ote Zeruzaleem, maajirnay okiñco in ðakinuwco-at alco gala. Ñu teestu ozile Buñ in gaay tonngo ðo gamin okiñco kuuk ajbay ñu taltu. ³⁸ Do oziliñco-ak, ñu kaawiy aman : « Rabbin Buñ yaa barkiyin sultan kaak as in sin kunji ! Aapiye kuwa ka samaaner ho *darjin ðo Buñdi ðo wer-aka ! »

³⁹ Min gee-aku, gin *Pariziyenna daarin kaawiji ðo Iisa aman : « Gem kol tacco, awiñco ðo maajirnan a ñuu bugume. » ⁴⁰ Iisa gay telkiico aman : « Nu kaawaako, ya ñuur kat bugume, dambay gay yaa kooler kate. »

Iisa in gee ku Zeruzaleem

⁴¹ Wiktin taat Iisa gaay ko ote ðo geeger ka Zeruzaleem ho ña talaag ko, ña altu ðo saan ta geenji ⁴² aman : « Wayyayo, gee ku Zeruzaleem ! Yiriyta-an ku bal ibine maman aapiy yaa ase ! Kar ðin gay, aapiy taar-at cigilko, ku gediraado gasinti. ⁴³ Wiktin yaa ase taat adinko yaa pine durdurre, ñuuko leyiñko ðatko nam ku gediraado amile ho ñuuko taasiñjko. ⁴⁴ Ñuuko idiñko dakap, kunjo in geegirko, yoo dambi rakki sa goyaado ðo giji, asaan ku bal ibinin wiktin taat Buñ astu a ñaako mogiñko* . »

Atke ka gee kuuk suugiya ðo ger ka Buñdi

(Matiye 21.12-17, Maark 11.15-19, Yaaya 2.13-22)

⁴⁵ Min ñaar-ak, Iisa unjitu ðo *ger ka Buñdi ho ña teestu atkiñ gee kuuk suugiya attaku. ⁴⁶ Ña ðiyiico aman : « Kitamne kaaw aman : “ Gerir, ñaar gin ger ka salaaner. ”† Kar kun gay ginig ger ka kokiniydi. »

⁴⁷ Min ña atkiigu, kun kawta, Iisa bildiig gee ðo ger ka Buñdi. Kar gay, aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner in ku gaanuundi bariya botol taat ñuu deenji. ⁴⁸ Kar ñu ibanno maman ñuu obinji asaan gee okiñco cokiyaaga ho ñu tala ko ñaar di.

20

Izinne ta Iisa asa min momo ?

(Matiye 21.23-27, Maark 11.27-33)

¹ Yiriy rakki, wiktin taat Iisa bildiy gee ðo *ger ka Buñdi ho ña gaariico Kabarre ta Gala, agindaw daarin baawiji, ñuur agindaw ku gay satkiner in ku gaanuundi, in aginay ku darrer oki. ² Ñu indiig aman : « Kaawni ja, waa berjin botol taat ki giniy gamin-anju ? Izinne-an, ki gasit min momo ? » ³ Iisa gay telkiico aman : « Nun oki naako indinjo, kar telkondu : ⁴ “ Waa ñaamig Yaaya ña *batiziyiy gee ? Ña Buñ walla, ñu geen di ? ” » ⁵ Ñu teestu meele benannico aman : « Kar giiji telker kat a maa ? Ya gi telkiji a ña Buñ kat ñaamga, ñaate indinte pey aman : “ Maa di ku poociit kaawoy ? ” ⁶ Kar ya gi telke aman : “ Ñu gee kat ñaamga, ” gee kuuk okiñco-an yaate dawinte in dambay ñuute deente, asaan okiñco, ñu pakira kadar Yaaya, ñaar nabiiñce. » ⁷ Hiyya, ñu telkiiji ðo Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ñaamga. » ⁸ Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ñaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-anju. »

Danjil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo

(Matiye 21.33-46, Maark 12.1-12)

⁹ Do wer-ak, Iisa deliico danjil ðo gee-ak aman : « Gin mee jineendi rakki. Ña taattu rezen, ña rasig ðo gay riyor a ñuu gooyinji, kar ña deettu marti ho ña taaytu. ¹⁰ Do wiktin taat ron-ak nee, ña ñaamtu gay riyor ðo gee kuuk gooyaaga a ñuui berin haginey. Kar gee kuuk gooyaaga-ak, koocig gay riyor kaak ña ñaamtu-aka ho ñu atkiig pisinji orok. ¹¹ Kar mee jineendi-ak ñaamtu gay riyor ka pey. Gee kuuk gooyaaga-ak koociiga, ñu wariiga ho ñaar oki, ñu atkiig pisinji orok. ¹² Ña ñaamtu pey ka subbinjar. Ñaar-ak oki, ñu koociiga, ñu awriiga ho ñu acciig kara min ðo jineendi. ¹³ Kar mee jineendi-ak osiig

§ 19:36 'deeraaji kesuunco' : Awalle ðo darre ta Israyeel, ya gem kaak sinji alaw kat biraw, gee deeraaji kesuunco wala zimilla ðo botildi. Ñaar-ak gaara kadar gem-ak, ñu talaag ar sultan. * 19:44 'mogiñko' : Werin daarin, ñu kaawa a 'sakuwinjo'. † 19:46 Wer ka gase kaawor ðo Ezaayi 56.7.

adiy aman : “ Di naa gine maman ? Naa naame roŋ ka adir kaak nu elgiy dakina. Ŋaar-ak, ŋu karmiyinji ! ” ¹⁴ Kar min gay gooyindi-ak taliig roŋji baaco-ak, ŋu kaawtu benannico aman : “ Talon, ankar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji dake. Daantenŋa kar jineen yaate dake lote. ” ¹⁵ Hiyya, ŋu imiliig kara min do jineendi ho ŋu deeyiiga. »

Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Mee jineendi-ak yaa giniŋco maman ? ¹⁶ Ŋa asa deen gee kuuk gooyaag jineen-aka ho ŋaa berin do gee ku pey. » Min gee-ak doriit kaawoy-at, ŋu kaawtu aman : « Tubina, maan ŋaar-aŋ, Buŋ yaa iyinji do tak-tak ! » ¹⁷ Kar Iisa gay taliig yalaan ho ŋa kaawiico aman : « Kitamne kaaw aman :

“ Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu,

Ŋaar ko gin dambi kaak taḅ ka gerdi. ”*

Kaaw-an baati maa ? ¹⁸ Ay gem kaak galji do dambi-aŋka, ŋaa yiime karap-karap ho ya dambi-aŋ kat galji do kaay gay, ŋaa rigiŋinji dagiygay. »

Kappiye ka miirir

(Matiye 22.15-22, Maark 12.13-17)

¹⁹ Min Iisa gaasiit kaawoy, agindaw ku gaanuundi in agindaw ku gay satkiner ibintu kadar Iisa deliit darlay-at, ŋa ceera loco. Min ŋaar-ak di, ŋu teestu bariye botol taat ŋuu obinji. Kar gay, ŋu gina kolaw do geemir. ²⁰ Min pa-ak, ŋu gooya ko ŋaar di. Ŋu naamiiji gee kuuk gina zinŋico a ŋu sellen do unji ka Buŋdi. Gee-ak raka obinji in kaawo a ŋuu gase botol taat ŋuu iynji do unji ka guberneer kaak gin izinne. ²¹ Paa ko, ŋu indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar bildinjin in kaawnan, ŋuur do botilco. Kin isgicinno in gee kuuk kayco jaale. Ki bilda gee in seen ta Buŋdi. ²² Hadi kaawnin ja, gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room, wala gi kappiyaado ? » ²³ Kar Iisa gay ibiniit neenduwco ho ŋa kaawiico aman : ²⁴ « Gaarondu ja tamma ka gurusdi. Kaa in sin kuuk siir kuwa-aŋ gay ku waa ? » Ŋu telkiji aman : « Ku Sezaar. » ²⁵ Kar Iisa kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, gamin ku Sezaar, beronjiig do Sezaar, ho ku Buŋdi sa, beronjiig do Buŋdi. » ²⁶ In neenduwco-at oki, ŋu bal gase kaaw taat ŋuu obinji do unco ka geemir. Do wer-ak, ŋu bugumtu dil, ŋu ajbiy do telke kaak ŋa telkiico.

Kaawo do bi ka nooyindi

(Matiye 22.23-33, Maark 12.18-27)

²⁷ Min ŋaar-ak, gin gee daarin ŋu kolaag *Sadusiyenna. Gee ŋuur-ak kaawa a gee ku mate, ŋuur nooydo. Ŋu baawiji mooto do Iisa ²⁸ ho ŋu indiig aman : « Gem kol tacco, Muusa siirte do gaanuunji aman : “ Ya gem ob daatko ho ŋa mat bal mico, sinji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin do sinji kaak mate. ”† ²⁹ Cokay, gin sinja peesira. Ka aawo obtu daatko, kar ŋa mattu bal mico. ³⁰ Ka seerinŋar oki obiit daatko-ata. Ŋaar oki mattu bal mico. ³¹ Ka subbinŋar oki paa di, nam okinco kuuk peesir-ak obiita ho ŋu mattu bal koogina. ³² Ba aar, daatko-at sa, menuwti gaastu. ³³ Do taar-an, kaawnin ja, do yiriy ta nooyindi, min kuuk peesir-aŋ ka moo taa gine daaciy ? Asaan kuuk peesir-aŋ okinco midiyti ! »

³⁴ Iisa gay telkiico aman : « Gee ku dinŋa, ŋuur obaw. ³⁵ Kar gay, gee kuuk Buŋ berco botol a ŋuu goye do duniin taat asa neginda ho kuuk asa nooye min do muut-ak, ginno pey obe. ³⁶ Gee ŋuur-ak mataado tak-tak asaan ŋuu gine ar *dubal ku Buŋdi. Ŋuu gine koogin ku Buŋdi asaan ŋa nooyig nooye. ³⁷ Do bi ka nooyindi, Muusa gaarit waran do wiktin taat Buŋ bayniiji do pompil kaak kobir ako. Ŋa koliig Buŋ aman : “ *Rabbine, kin Buŋ ka Ibraayim, Buŋ ka Isaaka ho Buŋ ka Yakuub. ” ³⁸ Ŋa Buŋdo ka gee kuuk mate, kar gay, ŋa Buŋ ka gee kuuk goy mento. Asaan do unji ka Buŋdi, gee ku subba-aŋ, okinco goy mento. » ³⁹ Agindaw ku gaanuundi daarin ictu kaawo aman : « Gem kol tacco, an kat kaawo. » ⁴⁰ Min ŋaar-ak, ŋu bal gedire pey indin tak-tak.

* 20:17 Wer ka gase kaawor do Soom 118.22. † 20:28 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 25.5-10.

*Masi ij sultan Dawuud**(Matiye 22.41-46, Maark 12.35-37)*

⁴¹ Min pa-ak, Iisa kaawiico aman : « Maman gee kaawiy a Masi, njaar *ronj ka Dawuud ? ⁴² Ya nja ronj ka Dawuud, maa di sultan Dawuud meenji kaawiy do maktumne ta *Soom aman :

“ Rabbin Bunj kaawji do Rabbiner aman :

As goy do meedar

⁴³ nam wiktin taat naaco gedire do adinenj,

njuu gine wer ka lee asinjij. ” ‡

⁴⁴ Paa ko, Dawuud kolaag Masi-ak a “ Rabbiner ”. Di maman njaa gine ronji ? »

*Do gaayiyco agindaw ku Yuudinnar**(Matiye 23.1-36, Maark 12.38-40)*

⁴⁵ Do wiktin taat gee okinco cokiyiy-ak, Iisa kaawiico do maajirnay aman : ⁴⁶ « Goyonj godom min agindaw ku gaanuundi kuuk el jaawe inj batik ku aginda ho el a gee yaaco ooye do werin kuuk gee numiyo. Do geray ku salaaner, nju el goye unjda ho ya nju kolig do teendi, nju doba werin kuuk taɓ. ⁴⁷ Nju tiyaag murgilgal inj neendaw. Kar do salaanco sa, nju osa kaawin dakina, paa kat, gee yaa ozilincō. Do bi njaar-ak ko, taabin tanco yaa gine rad pak ta gee okinco. »

21

*Bere ka murgilal**(Maark 12.41-44)*

¹ Iisa jaaltu kaay ho nja taliig gay gamnar kuuk bera gurus do Bunjdi. Gurusco-ak, nju leeyiig do koopor ka goy do *ger ka Bunjdi. ² Nja taltu oki murgil rakki pokirinca tak-tak. Ta bertu tammin seer kuuk bal baaco. ³ Kar Iisa kaawtu aman : « Ka seener nu kaawaako, murgil-an ber gurus dakina pakgig gee-anj okinco, ⁴ asaan njuur ber min gurusco kaak daka maala. Kar murgil-an gay, inj pokurruwti, gurusti kaak nec taa tee do menuwir, okinji, ta berga. »

*Dime ka ger ka Bunjdi**(Matiye 24.1-2, Maark 13.1-2)*

⁵ Do wer-ak, gee daarij gay kaawa do bi ka ger ka Bunjdi aman : « Talonj ja, ger-anj nju pinig samaanaw, nju siirig inj gamin kuuk gee bertu do Bunjdi ho inj dambay kuuk samaane. » ⁶ Kar Iisa gay telkiico aman : « Okinco kuuk ku taliy-anj, wiktin yaa ase taat njuu dime, yoo dambi rakki kaak nju diytu do giji sa goyaado. »

*Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner**(Matiye 24.3-14, Maark 13.3-13)*

⁷ Gee kuuk cokiyaaga-ak indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, gamin kuuk ki kaawiy-anj yaa ase kimin ho kaawniij ja maan kaak yaani gaare asinco ? » ⁸ Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakironj, dakonj rasenno zinjiko njuko jaginjko. Gee dakina yaa ase inj sinjdu ho njuu kaawe aman : “ Nja nun ko Masi ! ” wal “ Wiktin taar nec ko ! ” Kar kunj gay, dakonj icenno kaawco. ⁹ Ya ku dora gee kaawa do bi ka gartar ho gee amila sawirnew, dakonj barjilenno. Ka seener, gamin-anj yaa asenj ja, kar duniin gay gaasaado misa. » ¹⁰ Kar Iisa kaawiico pey aman : « Darre inj darre asa taasiine ho sultan inj sultan oki asa taasiine. ¹¹ Kid asa azire linjic. Meya inj raduwa yaa ase anne-anne do kidin daarij. Gee yaa tale gamin kuuk isa kolaw ho gamin kuuk gaara gudurre ta Bunjdi kuuk asa min kuwa ka samaaner. ¹² Kar gay, awal taat gamin-anj yaa ase, gee yaako obinjko do bi kanto, njuko taabiinjko. Njuuko iyinjko do geray ku salaaner, njuko unjinjko dajaayne, njuko iyinjko do unco ka sultinniidi ho do guberneernar. ¹³ Taabin taar-at yaako bere botol taat kuu kaawe seene do bi kanto. ¹⁴ Min dinjka-anj, diyonj do kayko, dakonj moyenno do kaaw taat kuu imile kayko, ¹⁵ asaan nun naako bere lees ta gala ho inj ibine kaak nam

‡ 20:43 Wer ka gase kaawor do Soom 110.1.

adinko sa gediraado yaako meeliŋko wala yaako telke. ¹⁶ Nam aginiyko, sirtiko, jaamko ho royinko ku maaniikon di yaako sakkiyiŋko do wer ka seriine. Minninko daariŋ, ŋuu deen̄co. ¹⁷ Gee dakina yaako yiliŋko do saan tanto. ¹⁸ Kar gay, yoo duruwko rakki sa galaado keder. ¹⁹ Goyon bombo, zeedon do imaanko. Paa kat, kuu gase goye ka gaasdo.

Zeruzaleem asa ide

(*Matiye 24.15-21, Maark 13.14-19*)

²⁰ « Wiktin taat ku tala askirin leyig geeger ka Zeruzaleem, ibinon kadar ŋa gaay ko ide. ²¹ Do menaw ŋuur-ak, gee kuuk do kid ka Zuude, illa ŋuu gade do bayco ku dambiniidi, kuuk do geeger ka Zeruzaleem yaa amile kodok yeero ho kuuk yeero unjaado do geegirdi. ²² Buŋ yaaco peyin do kayco do menaw ŋuur-aku, asaan gamin kuuk nabiinna siirtu do makaatamnar as do botilco. ²³ Radco do daaf kuuk in aditco ho kuuk macpi do menaw ŋuur-aku ! Gee ku darre-at yaa taabiye aale in dapiŋko ta Buŋdi. ²⁴ Gee daariŋ, ŋuu deen̄co in *seepinpan, daariŋ, ŋuu obiŋco ŋuu iyiiŋco do darriniyco. Kar gee kuuk Yuudinnado gay yaa iciŋ geeger ka Zeruzaleem, ŋuu gine do giniŋco nam wiktinco yaa bire.

Yeepe ka Roŋ gemor

(*Matiye 24.29-31, Maark 13.24-27*)

²⁵ « Min ka samaaner, kuu taliŋ gamin kuuk gaara gudurre ta Buŋdi : ka pati, do koyer, do kaaln̄al. Do kidar, barre yaa uce gulbaŋ-gulbaŋ ho gee yaa dore hawin ta amiydi gidi-gidi-gidi nam gee kuuk do adiy ka kidar okiŋco kellimco yaa amile ho kolaw yaa obiŋco. ²⁶ Ya ŋu pakira do gamin kuuk yaa ase do adiy ka kidar-ak, kellimco amiliyo nam ŋu mataw, asaan gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire. ²⁷ Kar kat, gee yaan taliŋ nun *Roŋ gemor yaa ase datik ucer in gudurrer okintiti ho in *darjiner. ²⁸ Do wiktin taat gamin-aŋ baynaw-ak, jaalon kayko kuwa, asaan Buŋ gaay ko jiliŋko. »

Danil ta et kaak ŋu koliy pigiye

(*Matiye 24.32-35, Maark 13.28-31*)

²⁹ Min ŋaar-ak, Iisa deliico pey danla aman : « Talon ja *pigiye-aŋka ho atay okiŋco-aŋku. ³⁰ Ya ku talaag ŋu eccaw, kuŋ maaniiko iban ko kadar kabuŋ gaaye. ³¹ Ampaa di kuŋko oki, ya ku talaag gamin-aŋ baynaw, ibinon kadar *Meennaw ta Buŋdi gaay ko. ³² Ka seener nu kaawaako, gee ku diŋka-aŋ mataado misan di, gamin-aŋ okiŋco yaa bayne. ³³ Samaane in kid̄a yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaado tak-tak. »

Goye ka mento

³⁴ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Yaman pakiron ! Dakon diyenno gelbinko leŋ-leŋ do seendi di ho do pikirre ta gamin ku duniiner. Ya ku gina ampa-ak, yiri ta dukume seriiner yaako cokiŋko bordiko,* ³⁵ ar boos kuuk ŋu sokig in ribino. Ansii ko, gee kuuk goy do adiy ka kidar okiŋji, taaco ase loco. ³⁶ Goyon mento ho salkiyon doo. Paa kat, kuu gase gudurre taat kuu pake min do gamin okiŋco kuuk yaako ase ho kuu baa do un̄du, nun *Roŋ gemor, bal sokaŋ. »

³⁷ In yiriyo, Iisa bildigiy gee do ger ka Buŋdi. In aando gay, ŋa baggiy wale kuwa ka koot ka Olibiyennar. ³⁸ Kar in kawtir wer dugus-dugus, gee okiŋco asgiy do ger ka Buŋdi, ŋuu cokiŋji.

22

Dee ka kaawor do muut ta Iisa

(*Matiye 26.1-5, Maark 14.1-2, Yaaya 11.45-53*)

¹ Iidin ta mappa kaak bal *gele taat *Yuudinna koliy *Paak gaay ko. ² Agindaw ku gay satkiner ho in agindaw ku gaanuundi bariya botol taat ŋuu deen̄ Iisa, kar ŋu gina kolaw do geemir.

* 21:34 'bordiko' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'gugal'.

³ Do wer-ak, *Seetanne unjiiji do Zuudas kaak nu koly oki Iskariyoot, naar min paliinna ku lisa kuuk orok in seera. ⁴ Na baawtu do agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gay gooye *ger ka Bunji ho na kaawiico in maman naaco gaarin lisa, nuu obinji. ⁵ Gee-ak, aawco gala ho nu kaawtu a nuuji bere gurus. ⁶ Hiyya, Zuudas ooytu ho na teestu bariye botol taat maman naaco gaarin lisa do wiktin taat ya gee dakin ginno ja.

Iidiye ka iidin ta Paakdi

(Matiye 26.17-25, Maark 14.12-21, Yaaya 13.21-30)

⁷ Yiriy ta iidiner astu, yiriy taar-at, nu daggii baar, nu gingiy tee ka *Paakdi. ⁸ Lisa naamiig Piyer in Yaaya. Na kaawiico aman : « Baan ku baate gine tee ka iidin ta Paakdi. » ⁹ Nuur gay indiig aman : « Ki raka a ni baate gine tee momo ? » ¹⁰ Lisa telkiico aman : « Cokiyon samaane, ya ku unjaw do geegirdi, kuu naame in gem rakki icil jalin ka amiydi. Aadonga do ger kaak naa unje. ¹¹ Kaawonji do mee gerdi-ak aman : " Tatkaw naaminti a niin inde wer kaak naa tee tee ka iidiner in maajiray. " ¹² Kar naako gaare ger berel ka gusuurdi, gamnay okinco goy ko. Edey ko, kuute gine tee. » ¹³ Hiyya, maajirin baawtu, nu gasiig gamin-ak uudin taat lisa kaawiico ho do wer-ak ko, nu gintu tee ka Paakdi.

Tee ka Paak ta marbinto

(Matiye 26.26-30, Maark 14.22-26, 1 Korentiyen 11.23-25)

¹⁴ Wiktin taat pat nectu ta teendi, lisa goytu tee in *paliinnay ¹⁵ ho na kaawiico aman : « Min taabiner bal ase misa-an, nu raka ja a illa gii tee sawa tee ka iidin ta Paakdi-anta. ¹⁶ Nu kaawiico ampa-ak asaan min tee naar-an, nu tiyaado pey tee ka iidin-anta nam yiriy taat Bunji asi gaare baat ta iidin-an do Meennuwiy. » ¹⁷ Kar na iciit *kordindi, na deltu barkin do Bunji ho na kaawtu aman : « Obon kordindi-anta, kuu see, kuu dakguwe do ziniko. ¹⁸ Ka seener nu kaawaako, min dinka-an, nu siyaado pey maam ku *binji nam yiriy taat *Meennaw ta Bunji yaa ase. » ¹⁹ Kar na ictu mappa, na deliiji barkin do Bunji, na pirsiga ho na beriicog do maajiray. Kar na kaawtu aman : « Naar-an zir kaak naa bere *satkin do saan tanjo. Ginguwon ansii kat kuu moyguwe bir. » ²⁰ Min nu tee, na beriico oki kordindi ar kaak na beriico mappa ho na kaawtu aman : « Kordindi-an gaara *Jamaw ta marbinto taat Bunji asi obe in gee in baarir kuuk min do saan tanjo. ²¹ Kar gay talon, gem kaak asaadu isine pisinni ora do parki. ²² Ka seener, nun *Ron gemor asa mate ar taat Bunji kaawtu. Kar gay, radji do gem kaak isindu ! » ²³ Min lisa kaawtu pa-ak, maajiray teestu inde ziniko aman : « Waa kaak yaa ginin riy-anta ? »

Inde kaak a waa tatik paka

²⁴ Min naar-ak, maajirna teestu meele benannico a minnino-an waa tatik paka. ²⁵ Kar lisa kaawiico aman : « Sultinnay ku duniiner goy kaaco ka geenco. Nu hokumiyaag geenco in guwaane, kar nu raka pey a gee yaa kolinco a " gay sellinkaw ". ²⁶ Kunjo-an, dakon ginno ar nuura. Minninko, gem kaak tatik paka yaa tale ziy ar na kapak, ho naar kaak hokumiya yaa gine ar gay riyor. ²⁷ Naako indinjo : ya do tanjo, gem kaak tiya kat tatko wala kaak iya tee ? Kaak tiyaw-ak doo di ? Kar nun gay, nu goy datikko ar gay riyor kaak iyaako tee. ²⁸ Kunjo-an ko, wiktin taat taabin gasintu, ku balnu rasindu. ²⁹ Do saan taar-at ko, nun naako berin Meennaw do pisinjo ar Tanni Bunji beriiduuta. ³⁰ Paa kat, ku asi tee ho kuu see in nunu do *Meennuwir. Ku asi goye ar sultinnay, kuu dukume seriin do tamba ta Israyeel taat orok in seera. »

Iisa kaawa do Piyer a na asa tatire

(Matiye 26.31-35, Maark 14.27-31, Yaaya 13.36-38)

³¹ Iisa kaawiji do Simon Piyer aman : « Simon cokay samaane, Seetanne indig Bunji a naako dodiyinjo ar nu dodiyiy *geme. ³² Kar nun gay indijin Bunji imaanjin giniydo sooda. Kar wiktin taat Seetanne gecinjo ko ho ki goy pey bombo do imaanjin, dergrig sintan oki. » ³³ Piyer gay kaawiji do lisa aman : « Gem kol *Rabbine, ya nu unjaacin dajayne wala nu diyaacin oki, nun rasaacino. » ³⁴ Kar lisa telkiji aman : « Piyer, nu

kaawaajin ka seener, yiriyta in aando-anta, kokir boogaado di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. »

Gurus, mokolle in seepine

³⁵ Min naar-ak, lisa indiig maajirnay aman : « Wiktin taat nu naaminiko do riyor, ku bal soke do pisiniko wala gurus, wala mokolle, wala nugira. Do wiktin taar-at, maan arumko walla ? » Nuur gay telkiiji aman : « Ha'a ! Maan balni arme. » ³⁶ Kar na kaawiico aman : « Min dinjka-an, kaak gin gurus, na icga. Kaak gin mokolle oki, na icta. Kaak ginno *seepin gay, na gidiyit batkoy ho naa gidie seepine. ³⁷ Kar nu kaawaako, kaaw taat nu siirtu do Kitamner do bi kanto yaa ase do werti. Kaaw-at aman : " Nu asa talin naar oki atta in gee kuuk jookumo. " * Ka seener, kaawin okinco kuuk nu siirtu do bi kanto-ak gaay ko nece. » ³⁸ Maajirnay kaawiji aman : « Gem kol Rabbinni, an seepinpan seera. » Lisa gay telkiico aman : « Rason kaaw-anta. »

Lisa do koot ka Olibiyennar

(Matiye 26.36-46, Maark 14.32-42)

³⁹ Min naar-ak, lisa amiltu in maajirnay min do geegirdi. Nu baawtu do koot ka Olibiyennar uudin ta na baggiyo. ⁴⁰ Min nu ottu do wer-ak, na kaawiico aman : « Indon Buñ kuu goye bombo ya Seetanne gecaako, kuuji gedire. » ⁴¹ Kar lisa etirtu minninco serek sood, na dersitu ho na indiy Buñ aman : ⁴² « Baaba, locin-ak radfo, etirit taabin-an minniner. Yampa, taa ginenna ar taat nun rakiyo, illa taat kin rakiyo. » [⁴³ Hiyya, *dubil ka Buñdi bayniiji a naa denrinji. ⁴⁴ lisa kelmoy amile nam na tala aminda. Do wer-ak, na salkiytu in gelbin rakki paa nam tingoy etila cus-cus ar baar.][†]

⁴⁵ Min na gaastu in salaaney, na uctu ho na yeeptu wer ka maajirnay. Min na ottu, na gasiig nu weye asaan nu moya gamin okinco kuuk nu dortu ho kuuk yaa ase ba aaro. ⁴⁶ Kar na indiig aman : « Maa di ku weyiyo ? Ucon, indon Buñ kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako. »

Obinji ka lisa

(Matiye 26.47-56, Maark 14.43-50, Yaaya 18.3-11)

⁴⁷ Min lisa kaawa misan di, tala kar gee asaw. Zuudas kaak min paliinna kuuk orok in seer ogirco. Na baawiji do lisa, na baamiyiiga ho na giniiji cuud.[‡] ⁴⁸ Kar lisa gay kaawiji aman : « Zuudas, nun kaak *Ron gemor, in cuud-an di, ki isiniidu ! » ⁴⁹ Min maajirin ku lisa taltu maan kaak yaa kuuniye-ak, nu indiig aman : « Rabbine, ni asidin gee-an in seepinpan walla ? » ⁵⁰ Ek di rakki min maajirnay ku lisa ceeptu seepiney, na asidiig gay riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho na dukumiijit dengey ta meeda. ⁵¹ Kar lisa ictu kaawo aman : « Ha'a, paado, goyon werko rakki ! » Kar na atit denge-at do werti. ⁵² Min pa-ak, lisa kaawiico do agindaw ku gay satkiner, ku gay gooye ger ka Buñdi ho *aginay ku Yuudinnar aman : « Ku astu in seepinpan ho in donkilay a kuun obindu, wala nu kokino ? ⁵³ Nun sa goy doo in kurko do ger ka Buñdi. Maa di ku obginno annere ? Kar din gay, wiktin tanjo ase, taar taat gondikaw[§] yaa gaare gudurriti. »

Tatire ka Piyer do bi ka lisa

(Matiye 26.57-58,69-75, Maark 14.53-54,66-72, Yaaya 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Min naar-ak, nu obiig lisa, nu iyiig do ger ka mee satkiner ka tatko ho nu unjiig atta. Piyer gay aadaag min aaro, datikco dukume. ⁵⁵ Min naar-ak, gee daarin naamtu ako do wer ka berel nu ooriyo. Piyer oki goytu in nuura. ⁵⁶ Daatik rakki gay riyor taliig Piyer oora ako, ta taliig yalaan ho ta kaawiico do gee-ak aman : « Ha', talon gem-an oki in naara ! » ⁵⁷ Kar Piyer gay tatirtu aman : « Ha'a, nu ibingigdo gem-anjka. » ⁵⁸ Jammii sood, gem

* 22:37 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.12. † 22:44 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buñdi kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. ‡ 22:47 'na giniiji cuud' : Do aadin ta Yuudinnar, ya nu ooya do gem kaak nu ibingiga, nu gingiy pa. § 22:53 'gondikaw yaa gaare gudurriti' : Gudurre ta gondikaw, ta gudurre taat amilaw min do Seetanner di.

ka pey taliiga ho ɲa kaawtu aman : « Kiɲ oki rakki min maajirɲay ku Iisa doo ? » Kar Piyer telkiiɲi aman : « Ha'a, nun min ɲuurro. »⁵⁹ Goytu kee, yaa gine ar pat rakki pa, kar gem rakki ka pey wakiliy di aman : « Ka seener gay, gem-aɲ, ɲaar goy iɲ ɲaara asaan ɲaar oki min kid'ka Galile. »⁶⁰ Kar Piyer gay telkiiɲi aman : « Hey kiɲke-aɲka, kaawoɲ-an gay min momo ? » Min ɲa bal deen kaawoy misan di, kokir boogtu. ⁶¹ Do wer-ak, Rabbin kolsiig Piyer ho ɲa taliig yalaan. Hiyya, Piyer moyiit kaaw taat Rabbin kaawiiɲi aman : « Yiriyta iɲ aando-anta, kokir boogaado di, kii tatire dees subba a ki ibingino. »⁶² Min ɲaar-ak, Piyer amiltu kara ho ɲa zugiig ale.

ɲu koocig Iisa ho ɲu warga
(Matiye 26.67-68, Maark 14.65)

⁶³ Gee kuuk gooyaag Iisa ajimiyiiga ho ɲu koociiga. ⁶⁴ ɲu duuniig odinay ho ɲu indiig aman : « Hey nabiinɲe-aɲka, kaawnoɲ ja waa kaak menɲinɲiɲ* ! »⁶⁵ Kar ɲu wariig ko ware.

Iisa do uɲco ka agindaw ku gay satkiner
(Matiye 26.59-66, Maark 14.55-64, Yaaya 18.19-24)

⁶⁶ Min wer waltu, *aginay ku Yuudinnar ɲumtu, ɲuur agindaw ku gay satkiner iɲ agindaw ku gaanuundi. Kar gee kuuk gooyaag Iisa-ak iyiicoga. ⁶⁷ Min ɲu iyga, ɲu indiig Iisa aman : « Kaaw ta gaayan, ya kiɲ ko Masi kaak Buɲ dobtu. » ɲaar gay telkiico aman : « Ya nun kat diyaako, ku amniyaanno, ⁶⁸ ho ya nun kat indaako, ku yeepaadudo. ⁶⁹ Kar gay, dak mena sood di†, nun *Roɲ gemor yaa goye do meeday ta Buɲ kaak gudurre okintit do pisinɲi. »⁷⁰ Do wer-ak, okiɲco kaawtu aman : « Di pa-ak, kiɲ ko Roɲ ka Buɲdi walla ? » ɲaar gay telkiico aman : « Kuɲ maaniiko kaawit ko a ɲa nunu. »⁷¹ Hiyya, ɲu kaawtu benannico aman : « Maaniite cokiyit ko ta biy, wala gi raka pey saadine ! »

23

Iisa do uɲɲi ka Pilaat
(Matiye 27.1-2,11-14, Maark 15.1-5, Yaaya 18.28-38)

¹ Do wer-ak, gee ku dukuma seriin-ak uctu okiɲco, ɲu iyiig Iisa do uɲɲi ka guberneer Pilaat*. ² Min ɲu iyiiga, ɲu diyiiɲi kaaw aman : « Ni gasig gem-aɲ as nigin darrini ho ɲa isinaag gee a ɲuu kappiyenno miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room. ɲa gina ziy a ɲa Masi, ansi-ak a ɲa Sultan. »³ Pilaat indiig Iisa aman : « Kiɲ ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiɲi aman : « Kiɲ meenɲiɲ kaawit ko. »⁴ Pilaat kaawiico do agindaw ku gay satkiner ho do gee kuuk dakin-ak aman : « Nun bal gase oorin taat naa obiɲ gem-aɲka. »⁵ Kar gee kuuk diyji kaaw-ak wakiliy kon di aman : « ɲa isinaag gee iɲ bildiɲi, min kid'ka Galile yoo kid'ka Zuude okiɲɲi nam ɲa astu anne. »

Iisa do uɲɲi ka sultan Herood

⁶ Wiktin taat Pilaat dortu-ak, ɲa inditu aman : « Gem-aɲ min Galile walla ? »⁷ Kar min ɲu kaawiiɲi a Iisa asa min do kid'ka Galile do wer kaak *Herood Antipaas goy kaaci, ɲa ɲaamiiɲiga. Do menaw ɲuur-ak, Herood oki goy do geeger ka Zeruzaleem. ⁸ Min ɲu ottu ho Herood taliiga-ak, alji gal aale asaan min awalle ɲa raka taliɲɲi. ɲa dor gee kaawa biy ho ɲa raka taliɲ ɲaa gine maan kaak ajbay. ⁹ Do wer-ak, ɲa indiig iɲ kaawin dakina, kar Iisa gay bugum mayaata. ¹⁰ Agindaw ku gay satkiner iɲ ku gaanuundi sa goya. ɲu diyiiɲi kaawin kuuk ooma. ¹¹ Do wer-ak, Herood iɲ askirɲay wariiga. ɲu isiɲi batik taat samaane ho ɲu ajimiyiiga. Kar ɲu ɲaamiiɲig pey do Pilaat. ¹² Awalle Herood iɲ Pilaat, ɲuur adine ho yiriy taar-at di ɲu amirtu.

* 22:64 'menɲinɲiɲ' : Werin daariɲ, ɲu kaawa a 'doosiɲci'. † 22:69 'dak mena sood di' : Iɲ kaaw ta Grek, ɲu kaawa 'min diɲka'. Kar gay, wiktin ta ɲu kaawiy ampa-ak, ɲu raka kaawe a maanna-aɲ yaa ase kodok-kodok di. * 23:1 'Pilaat' : ɲaar Roomiɲce, ɲa Yuudiɲcedo. Sultan ka tatik ka Room diyiiɲig guberneer do kidin ku Zeruzaleem.

Ŋu iyiig pey Iisa do unji ka Pilaat

(Matiye 27.15-26, Maark 15.6-15, Yaaya 18.39-19.16)

¹³ Min ŋu yeepig Iisa, Pilaat numiig *Yuudinna in aginduwco in agindaw ku gay satkiner ¹⁴ ho na kaawiico aman : « Ku iyuug gem-anjka ho ku diyji kaawo a na isinaag gee a wer yaa nige. Kar nu indig unjko ho min kaawin okinco kuuk ku diyji, oorin rakki sa nu balji gase taat yaaji iye obe. ¹⁵ Herood oki balji gase oorin taat naa obinji. Paa ko, na naamitenga. Di naar-ak, gem-anj naar ginno oorin taat yaaji iye muutu. ¹⁶ Ansi-ak, naa koocinji di kar naa pikinji. » [¹⁷ Do ay iidin ta *Paak, do aadiney, Pilaat imilgiyco do Yuudinnar gem rakki min do dajaayner.]† ¹⁸ Kar gay, okinco, ŋu teestu obe kuuri aman : « Daag gem-anjka ho pikiniig Barabaas. » ¹⁹ (Barabaas gay, ŋu unjiig dajaayne asaan na barjilig gee ku geegirdi ho na dee gemo.) ²⁰ Pilaat gay, do tanji-at, na raka pikin Iisa. Ampaa ko, na kaawiico paa do gee kuuk dakin-aku. ²¹ Kar ŋuur gay kaawiy rada aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ²² Ka subbinjar, Pilaat ictu pey kaawo aman : « Naar nig maa di ? Yoo oorin rakki taat nec yaa iye muutuy oki, nu balji gase. Naa koocin in kordinjo kar naa pikinji. » ²³⁻²⁴ Kar ŋuur gay wakila di kaawe rada aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » Gaayco jaala jaalen di nam Pilaat giniicot taat ŋu rakiyo. ²⁵ Na pikiicog Barabaas ar taat ŋu inditu, naar kaak barjilig gee ku geegirdi ho dee gemo. Kar Iisa gay, na beriicog do pise ka askirnar a ŋuujji gine taat gee-ak rakiyo.

Doodé ka Iisa ka etor

(Matiye 27.32-44, Maark 15.21-32, Yaaya 19.17-27)

²⁶ Ŋu iyiig Iisa do wer kaak ŋuu deenji ho ŋu iciig et kaak ŋu doodin kuwa. Do botildi, ŋu naamtu in gem rakki pa sinji Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen‡ ho na asa min yeero. Ŋu asiriig naa icilin et-ak do goroy ho naa aadin Iisa. ²⁷ Gee dakin aale aadaaga. Minnincogoy oki daad kuuk alaw ho kuuk marmilaw do saan tanji. ²⁸ Iisa kolsiig daad-aku ho na kaawiico aman : « Kur daad ku Zeruzaleem, dakonj alenno lotu. Illa alonj ta maaniiko ho ta kooginko, ²⁹ asaan wiktin yaa ase taat gee yaa kaawe aman : “ Galal do moggan, ŋuur kuuk bal aawe wee ho kuuk bal bere popo tak-tak. ” ³⁰ Do menaw ŋuur-ak, gee yaa kaawe do dambiniidi aman : “ Sollonni do kayni ” ho do kotat aman : “ Gootonni. ”§ ³¹ Ka seener, ya et kaak balan kat ŋu doliyaag ampa-ak, kar kaak aay gay ŋuu giniinji maman ? »*

³² Do werco-ak, ŋu iytu oki kokinay seera a ŋuu deenco in Iisa. ³³ Min ŋu ottu do koot kaak ŋu kolij « Dawik ta kaar », ŋu doodig Iisa ka etor. Ŋu doodiig oki kokinay-aku : rakki do meeday ho rakki gay do nugilay. ³⁴ Min ŋu doodig Iisa, na inditu tacco Buŋ aman : « Baaba, saamiyco do gee-anjku asaan ŋu ibanno maan kaak ŋu giniyo. » Kar askirna-ak deediit kesuun ta Iisa werin dakina ho ay gem di icij taat galji. ³⁵ Gee gay talaaga. Ŋuur agindaw ku Yuudinnar oki samtiyaaji aman : « Na jil gee ku pey. Din gay, na jil ziy ka meenji ya naar kat Masi kaak Buŋ dobtu kare ! » ³⁶ Askirin oki samtiyaaji. Ŋu baawiji mootu ho ŋu beriiji maam ku tooro ³⁷ ho ŋu kaawiji aman : « Ya kin kat sultan ka Yuudinnar-ak, jil kat doo zin ! » ³⁸ Kar do et ka Iisa, ŋu dood maan kuwa do kaay kaak ŋu siirji aman : « Naar-anj ko sultan ka Yuudinnar. »

³⁹ Rakki min kokinay kuuk ŋu doodtu-ak wariig Iisa aman : « Kinke-anj doo ko kaawa a ki Masi kaak Buŋ dobtu-aka ! Jil zin ho kiini jile oki ! » ⁴⁰ Kar kokin ka seerinjar-ak gay leesiji do giji aman : « Ginte-anj, ŋu obinte ŋuute deente ar naara. Kin ginno kolaw do Buŋdi walla ? ⁴¹ Tante-an taar do botilti asaan ŋuute deente do maan kaak gi gintu. Kar naar-anj gay nig maa ? » ⁴² Kar na kaawtu pey aman : « Gem kol tacco Iisa, dakin rawtinno do wiktin taat ki asiy teen meennuwin. » ⁴³ Iisa gay telkiji aman : « Ka seener nu kaawaajin, yiriyta-anj di, ki baa goye do janni in nunu. »

† 23:17 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. ‡ 23:26 'Sireen' : na kid ka gee ku pondiko kaak goy in munsakne. § 23:30 Wer ka gase kaawor do Ooze 10.8. * 23:31 Darjil ta et kaak balan in kaak aaye : Et kaak balan, naar gaara gem kaak bal gine orne ho kaak aaye gay gaara kaak gin orne. Iisa, naar bal gine orne ho ŋu doodig ka etor.

*Muut ta Iisa**(Matiye 27.45-56, Maark 15.33-41, Yaaya 19.28-30)*

⁴⁴⁻⁴⁵ Wiktin taat pat nectu yiriyo, ta mattu. Wer astu gondiko do kid okinji nam pat subba ta maako. Do *ger ka Buñdi sa, zimilla kuuk ñu duuntu do botol taat unja do wer kaak *cawar aale eertu min datko min kuwa yoo keder. ⁴⁶ Hiyya, Iisa kooltu rađa aman : « Baaba, nu diyit ruwwiner do pisiñciñ. » Kar min ña kaawtu pa-ak di, ña mattu. ⁴⁷ Min tatkaw rakki ka askirin ku Room taliig gamin okiñco kuuk kuuniy-ak, ña oziliig Buñ ho ña kaawtu aman : « Way, ka seener, gem-añ bal nige maan tak-tak ! » ⁴⁸ Do wer-ak, goy gee dakina kuuk as tale maan kaak kuuniye. Min ñu totirtu, ñu deliig gongguminco min nige kaak aditco nigtu. ⁴⁹ Roynay ku Iisa okiñco ho in daad kuuk aadig min Galile-ak peytu serek ho ñu taliy maan kaak kuuniya-aka.

*Unje ka Iisa do maginer**(Matiye 27.57-61, Maark 15.42-47, Yaaya 19.38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ Do wer-ak, gin gem rakki ñu kolaag Yuusup. Ñaar min geeger ka *Yuudinnar kaak ñu koliy Arimate. Gem-ak goyinji samaane ho ña sellen do unji ka Buñdi. Ña era ase ka *Meennaw ta Buñdi. Ñaar min *aginay ku Yuudinnar, kar gay, ña bal ooye do kaawco ho do maan kaak ñu gintu. ⁵² Ña baawtu gasiñ Pilaat ho ña indiig zi ka Iisa. ⁵³ Kar ña paayiig min ka etor, ña maliyiig in kapanne ho ña baawtu unjiig do magin taat ñu dodditu ka dambar. Magin-at, yoo momte rakki oki ñu balti diye. ⁵⁴ Yiriy taar-at ta siye ka zinjkar asaan yiriy ta *sabitdi gaay ko. ⁵⁵ Daad kuuk as min Galile in Iisa-ak aadiig Yuusup min aaro. Ñu taliit magin-ata ho maman ñu deeriig Iisa. ⁵⁶ Kar ñu yeeptu do geriyco ho ñu teestu siye gamin kuuk ñuui ooye do momtey ka Iisa : itir in sewe. Kar gay, in yiriy ta sabitdi, ñu bal baawe do maginer, ñu eeltu geero uudin taat *gaanuun kaawtu.

24

*Nooye ka Iisa**(Matiye 28.1-10, Maark 16.1-8, Yaaya 20.1-10)*

¹ In yiriy ta dumaas, wer dugus-dugus, daad-ak sokiig gamin kuuk ñu siytu a ñuui ooye do ziy ka Iisa ho ñu baawtu do bit ka maginer. ² Min ñu ote, ñu gasig dambi kaak ñu goottu magin-ak tunkil serpiya. ³ Ñu unjitu do maginer, kar ñu bal gasiñ zi ka *Rabbin Iisa. ⁴ Ñu ajbiyitu nam ta bico sa amallo. Do wer-ak, tala kar gee seer kesuunco irna pit-pit bayniico. ⁵ Daad-ak kolaw obiigu nam ñu onig kayco. Kar gee-ak kaawiico aman : « Maa di ku bariiy gem kaak goy mento min datik ta gee kuuk mate ? » ⁶ Ñaar kawwi do maginer, ña nooye. Pakiron do kaaw taat ña kaawiiko wiktin taat ña goyiy Galile. ⁷ Kaaw-at aman : “ illa nun *Ron gemor, ñuun berin do pise ka gee kuuk jookumo. Ñuun doodin ka etor ho yiriy ta subbinjkar gay, naa nooye. ” »

⁸ Hiyya, daad-ak moyiig kaawin kuuk Iisa kaawiico. ⁹ Ñu yeeptu min do maginer ho ñu osiicog gamin okiñco kuuk ñu taltu do paliinna kuuk orok in rakki ho do gee okiñco kuuk aadig Iisa. ¹⁰ Daad kuuk iyiit kabarre do paliinnar-ak, ñuur Mariyam ta min geeger ka Magdala, Zaan, Mariyam atan Zaak ho in daad daarin ku pey. ¹¹ Kar min paliinna-ak doriit kabarre-at, do tanco a wal daad-ak osa kaawin kuuk bal baaco diñ ga. Paa ko, ñu baltu amniyiñco. ¹² Kar Piyer gay uctu, ña iciig gadi ña baawtu do maginer. Min ña ottu, ña yogiltu ho ña taltu jardad di goy keeco. Do wer-ak, ña ajbiyitu tak-tak. Hiyya, do yeepinji ña osiig kat adiy do maan kaak kuuniye.

*Maajirna seer do botol ta Emayuus**(Maark 16.12-13)*

¹³ Do yiriy taar-at di, maajirna seer ku Iisa baa do hellin taat ñu koliy Emayuus. Hellin-at, min Zeruzaleem yaa nece ar kilomeetir orok. ¹⁴ Do botildi ñu kaawiy benannico do gamin okiñco kuuk kuuniye. ¹⁵ Wiktin taat ñu kaawiyo ho ñu meeliy-ak, Iisa meenji jorkiigu ho ña toliiy in ñuura. ¹⁶ Maajirna-ak talaaga, kar gay, maan todco ñu ibininji. ¹⁷ Iisa indiig aman : « Ku meela do bi ka moo botildi ? » Do wer-ak, ñu peytu dut ho ñu

y'iimiit wijeenco. ¹⁸ Rakki minninco sinji Kileyopaas telkiiji aman : « Min gee kuuk goy Zeruzaleem, kiŋ keejiŋ di ibingigdo gamin kuuk kuuniy do menaw-aŋku walla ? » ¹⁹ Iisa indiig aman : « Ŋuur maa ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Maan kaak asji do Iisa ka min Nazareet ! Ŋaar nabiinco tatiko. Do unji ka Buŋdi ho do unco ka gee okiŋco, ŋa gaarit gudurrey iŋ gamin kuuk ŋa giniyo ho iŋ kaawin kuuk ŋa kaawiyo. ²⁰ Aginduwte ku gay satkiner iŋ aginiyte ku darre berig do pise ka agindaw ku Room a ŋuu obinji, ŋuuji diye kaawo ho ŋuu deen ka etor. ²¹ Zer nin pakir a wal ŋaar ko kaak asa jilin gee ku Israyeel min adinco. Kar taar gay bal ase pa, ho diŋ gay gin ko menaw subba min gamin-aŋ kuuniy. ²² Illa gay daad daariŋ minninni iyinti kaawin kuuk ajbay. Ŋu sak bit ka maginer, ²³ kar ŋu bal gasiŋ ziy ka Iisa. Ŋu asinti kaaw a *dubal ku Buŋdi bayinco ho ŋu kaawiico a ŋa goy mento. ²⁴ Minninni, daariŋ baawtu do maginer ho ŋu gasiig gamin-ak uudinco ar taat daad-ak kaawiico. Kar ŋaar gay, ŋu bal gasiŋji. » ²⁵ Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Kuŋ maa di kayko dibirtu ampa ? Kaawin okiŋco kuuk nabiinna iyiiko-aŋku, maa di ŋu unjigikonno kodok ? ²⁶ Ka seener, nabiinna kaaw a illa Masi kaak Buŋ dobtu yaa taabiyeŋ ja ampa, kar kat, ŋaa unje do *darjiney. » ²⁷ Kar Iisa gaariico baaco ta kaawin kuuk ŋu siirtu do saan tanji. Ŋa teestu iŋ makaatamna ku Muusa iŋ ku nabiinnar nam ŋa gasiit Kitamne okintiti.

²⁸ Wiktin taat ŋu gaay ote do hellin taat maajirna-ak baayiyo, Iisa gintu ar ŋa bira iŋ unji. ²⁹ Kar ŋuur gay todiiji aman : « Ha'a, gem kol siŋte, as iŋ nini asaan pat-an deete. » Hiyya, Iisa ooytu ho ŋa baawtu goye iŋ ŋuura. ³⁰ Wiktin taat ŋu goyiy keder do teendi, ŋa ictu mappa ho ŋa deltu barkin do Buŋdi. Ŋa pirsiiiga ho ŋa deediicoga. ³¹ Do wer-ak odinco piltu kate ho ŋu ibiniig Iisa. Kar ta bite-aŋ di, ŋa sawiltu min do unco. ³² Min pa-ak, ŋu kaawtu benannico aman : « Min ŋa kaawiite do botildi ho ŋa gaariite baat ta Kitamner-at, kaaw-at eruwgintenna walla ? »

³³ Kodok di, ŋu uctu ho ŋu yeptu Zeruzaleem. Ŋu gasiig *paliinna kuuk orok iŋ rakki num iŋ eenco. ³⁴ Maajirna-ak, kaawiico do ŋuur kuuk asa min hellin ta Emayuus-ak aman : « Ka seener, *Rabbin nooye ! Ŋa bayinji do Simon. » ³⁵ Kar maajirin ku seer-ak osiico oki maan kaak kuuniyco do botildi ho maman ŋu ibiniig Iisa do wiktin taat ŋa pirsiiig mappa.

Bayne ka Iisa do maajirnay

(Matiye 28.16-20, Maark 16.14-18, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

³⁶ Wiktin taat ŋu kaawa misan di, tala kar Iisa goy datikco ho ŋa kaawiico aman : « Aapiye, taa goye iŋ kuŋko ! » ³⁷ Do wer-ak, ŋu raastu ho kolaw obiigu, ŋuur a wal ta kelmo. ³⁸ Kar Iisa gay kaawiico aman : « Maa di ku barjiliyo ho aditko gintu seera ? ³⁹ Talon pisindu ho asindu. Ka seener ŋa nunu ! Diironnu ho kuu tale asaan kelim taar bal gine kuma wala kaaso ar ku taliy nun gintu-aŋka. » ⁴⁰ Min ŋa kaawiico pa-ak, ŋa gaariico pisinji iŋ asinji. ⁴¹ Alco gala ho ŋu ajbiyitu tak-tak, kar iŋ ajbiyiŋco-ak oki, ŋu bal amniye loci. Paa ko, Iisa indiig aman : « Ku gin maan ka teendi walla ? » ⁴² Ŋuur gay aman : « Hii, ni gine. » Kar ŋu persiiji boos ka bike. ⁴³ Iisa iciiga ho ŋa teeyig unco. ⁴⁴ Kar ŋa kaawiico aman : « Aan taat nu kaawiiko wiktin taat nu goyiy iŋ kuŋko : Gamin kuuk siir do bi kanto do *gaanuun ka Muusa, do makaatamna ku nabiinnar ho iŋ ta *Soom, okiŋco yaa asen ja uudinco. » ⁴⁵ Do wer-ak, Iisa piliig kayco ho ŋu ibiniit kat baat ta Kitamner. ⁴⁶ Ŋa kaawiico aman : « An kaaw taat siir do Kitamner : " Illa Masi yaa taabiyeŋ ja, ŋaa mate, kar yiriy ta subbiŋkar gay ŋaa nooye min do muuti. " » ⁴⁷ Paa kat, gee yaa gaare Kabarre ta Gala iŋ siŋ kuŋji min Zeruzaleem yoo adiy ka kidar okinji. Kabarre-at a ŋuu ibiniŋ niginco, ŋu poociŋ goyiŋco kaak samaanno ho Buŋ yaaco saamiyiŋ zunuubinnico. ⁴⁸ Kuŋ kon di gee kuuk talig gamin-aŋ iŋ odinko. ⁴⁹ Kar nun meendu yaako ŋaame maan kaak Tanni kaawtu a ŋaako bere. Kuŋ gay, goyoy do geeger-aŋ di nam gudurre taat asa min kuwa* yaako miiniŋko. »

Iisa coona ka samaaner

(Maark 16.19-20, Akt 1.9-11)

* 24:49 'gudurre taat asa min kuwa' : Gudurre-at, taar Ruwwin ta Buŋdi.

⁵⁰ Min ɲaar-ak, yiriy rakki lisa imiliig maajirɲay min do geeger-aka, ɲa iyiig moota in hellin ta Betani. Do wer-ak, ɲa jaaltu pisinji ho ɲa barkiyiigu. ⁵¹ Wiktin taat ɲa barkiyiigu-ak di, ɲa etirtu minnincɔ ho Buɲ coonig ka samaaner. ⁵² Do wer-ak, ɲu abdiyyiiga, kar ɲu yeeptu Zeruzaleem in galal dakina. ⁵³ Min ɲu yeepe, ɲu baggiy do *ger ka Buɲdi ho ɲu oziliiga.

Kabarre ta Gala ta Yaaya Pile ka kaawor

Maktumne-an, gee kuuk awalle kat kaaw min daayum kadar ña Yaaya kat siirta. Yaaya, ñaar min paliinna kuuk orok in seera. Kar ña bal siirin sinji kuuk Yaaya-ak do maktumne-anta. Illa ña siir aman : « Ñaar kaak Iisa elgiyo » (Yaaya 13.23).

Maktumne ta Yaaya, taar ginno dele ka danjal. Kar gay, ta gin kaawin dakina kuuk Maark, Matiye in Luk bal siirinco. Ta kaawa oki do bi ka gamin peesira kuuk ajbay Iisa gintu. Ñuur ko kuuk gaara a Iisa, ñaar Ronj ka Buñdi. Ta kaawa pey do bi ka Iisa kaak meela in gee ar : maajirnay, Nikodeem, daatik taat min geeger ka Samari, agindaw ku Yuudinnar ho sintay ku Lazaar. Yaaya siir do gee okinco kuuk bariya botol, seene ho in goye ka gaasdo. Gamin ñuur-añ, illa in Iisa kat ñuu gasinco.

Iisa Masi, ñaar Kaaw ta Buñdi

¹ Awalle, min Buñ bal kilgiyin misa duniine, gem kaak ñu koliy Kaaw ta Buñdi goy ko. Ña goy sawa in Buñ ho ñaar meenji di Buñ. ² Min Buñ bal kilgiyin misa duniine, ña goy ko in ñaara. ³ In Kaaw-at di, Buñ kilgiyiig gamin okinco. Maan ginno kaak ña kilgiytu bal taara. ⁴ Ta taar kat ber goye do gamin okinco. Ho in goye kanti ko, gee taltu portikaw. ⁵ Portikaw-at caapiy do gondikor, kar gondikaw baltit gine maanna.

⁶ Kar gay, gin gem rakki kaak Buñ ñaamtu, ñu kolaag Yaaya-Batist. ⁷ Ñaar as kaawe do geemir do bi ka ñaar kaak gaarit portikaw-ata, asaan gee yaa cokiye kaawoy ho ñuu aamine in ñaara. ⁸ Yaaya gay, ñaar meenjido kat portikaw, ñaar as kaawe biti di. ⁹ Portikaw-at taar ko seene. Taar as do adiy ka kidar ho ta caapiy do gee okinco.

¹⁰ Gem kaak ñu koliy Kaaw-ak, ñaar goy do adiy ka kidar. In ñaar ko, Buñ kilgiyiig kida. Kar gee kuuk do adiy ka kidar gay bal ibininji. ¹¹ Ña baaw goye in geenji ku meenji, kar geenji gay bal obinji. ¹² Kar do gee kuuk obga ho kuuk aamin in sinji, ña berco botol taat ñuu gine koogin ku Buñdi. ¹³ Ñuu gine kooginay-ak, asaan Buñ kat bercog wee ka marbinto. Wee ñaar-ak wala isgig in niyin ta gemor, wala in pikirre ta gemor.

¹⁴ Gem kaak ñu koliy Kaaw-ak gintu gemo ho ña astu goye in ginte. Gi talit *darjiney taat ña gastu min Tacco Buñ. Darjiney-at, taar ko ta Ronji ka dangiro.* In barkiney, ña elgiy gee ho ña gaariico seen ta Buñdi.

¹⁵ Yaaya gay, ñaar kaaw biy. Ña kaawtu rada aman : « Talon ! An ko gem kaak nu kaawiiko awalle aman : " Gin gem rakki kaak yaa ase do aaror, kar gay, ña ogirdu. Asaan min nu bal ase misan di, ñaar goy ko. " »

¹⁶ Paa ko, in sellinkuwiya-at, ña barkiyiite dakina, okinte ña barkiyaaten di gaay in gaayo. ¹⁷ Awalle Buñ bertenj *gaanuun min do pise ka Muusa. Kar barkin in seen gay, Buñ bertenju in ase ka Iisa Masi. ¹⁸ Ginno waan kaak talig Buñ. Illa Ronji ka dangiro, ñaar kaak goy sawa in Buñ-ak di, gaartenja.

Kaawo do bi ka Yaaya-Batist

(Matiye 3.1-12, Maark 1.1-8, Luk 3.1-18)

¹⁹ Yiriy rakki, agindaw ku Yuudinnar kuuk goy Zeruzaleem ñaamtu gay satkiner in gee ku min baaco tanj *Lebi a ñuu gasin Yaaya. Min ñu gasga, ñu indiig aman : « Kin waa ? » ²⁰ Ñaar gay balco cigile maanna. Ña telkiico aman : « Nun-añ Masido. » ²¹ Ñuur gay indiig pey aman : « Di kin ke waa ? Wal kin ko *Eli ? » Yaaya gay telkiico aman : « Ha'a ! Nun Elido. » Ñu indiig pey aman : « Di wal kin ko nabiince kaak ñu kaawtu biy do Kitamner-aka ? » Ñaar gay telkiico aman : « Ha'a ! Ña nunno. » ²² Kar ñuur gay diyiji aman : « Di kin waa ? Ki kaawa maa do bi kanjinj ? Asaan ni raka niico yeepe kaaw do

* 1:14 'dangiro' : Werin daarin, ñu kaawa a 'kida di' wal 'rakki di'.

ņuur kuuk ņaaminti. » ²³ Yaaya telkiico aman : « Nun ko gem kaak nabi Ezaayi kaawtu biy aman : “ Gin gem rakki koola do kalaaner a *Rabbinte asaw. Ucoņ, siyonji botol dalaņ. ”† »

²⁴ Min gee kuuk ņu ņaamtu do Yaaya, goy oki gee kuuk ņu kolij *Pariziyenna. ²⁵ ņu indiig aman : « Di ya kiņ kat Masido, wala ki Elido, wala ki nabiincedo kaak ņu kaawtu biy do Kitamner-ak, maa di ki *batiziyiy gee ? » ²⁶ Yaaya telkiico aman : « Nun-aņ batiziya gee iņ amay di. Kar gem rakki goy do datikko kaak ku ibingigdo. ²⁷ Gem-ak yaa ase do aaror, kar gay, nun bal nece kaak naa one, naa sorin ņugiray. » ²⁸ Maanna-ak kuuniy do wer kaak Yaaya batiziyiy gee, do geeger ka Betani, aar barrer kaak ņu kolij Zurdan.

Iisa Masi, ņaar Roņ Tamgi ka Buņdi

²⁹ Ka kawtinti, Yaaya taliig Iisa asaaji. Do bi kaņji, ņa diytu aman : « Talon, aņ ko *Roņ tamgi ka Buņdi, ņaar sooya zunuubinna ku geemir. ³⁰ Do bi kaņji ko, nu diytu aman : “ Goy gem rakki kaak yaa ase do aaror, kar gay, ņaar ogirdu. Asaan min nu bal ase misan di, ņaar goy ko. ” ³¹ Awalle, nunu oki ibingigdo. Kar diņ gay, nun as *batiziye gee iņ amay a naa gaariņji do gee ku Israyeel. »

³² Do bi ka Iisa Masi, Yaaya kaawtu pey aman : « Nu tal Ruwwin ta Buņdi paayiji do Iisa ar ammaama ho ta goyiji. ³³ Awalle nun ibingigdo oki, kar gay, Buņ kaak ņaamintu a naa batiziye gee iņ amay kat kaawdu aman : “ Ki asa tale gem rakki, Ruwwin ta Buņdi yaaji paaye ho taaji goye. Gem ņaar-ak ko asa batiziye gee iņ Ruwwin ta Buņdi. ” ³⁴ Nun talig maanna-ak iņ odinar ho nu kaawaako ka seener, gem-aņ, ņaar Roņ ka Buņdi. »

Gee kuuk tees aadiņ Iisa

³⁵ Ka kawtinti, Yaaya-Batist goy pey do wer-ak iņ maajiray seera. ³⁶ Do wiktin taat ņa taliig Iisa biraw, ņa kaawtu aman : « Talon, aņ ko *Roņ tamgi ka Buņdi ! » ³⁷ Maajiray ku Yaaya ku seer-ak dorit kaawoy taat ņa kaawtu-ata ho ņu teestu aadiņ Iisa. ³⁸ Iisa kolsitu ho ņa tala ņu aadaaga. ņa indiig aman : « Ku aadiin gay ku bariya maa ? » ņuur gay diyiji aman : « *Rabbine, kiņ goy momo ? » (Siņ ku Rabbin-ak diya a « Tatkaw ».) ³⁹ ņaar gay telkiico aman : « Asoņ tala. » Hiyya, ņu daktu tal wer ka ņa goyiyo. Wiktin taar-at yaa necen ko pat pood ta maako. Hiyya, ņu eeltu iņ ņaara.

⁴⁰ Min gee seer kuuk doriit kaaw ta Yaaya ho aadiig Iisa-ak, Andre siņji ka Simon Piyer sa goya. ⁴¹ ņa uctu dakiig gas siņji Simon ho ņa miniig aman : « Ni gasig *Masi. » (Siņ ku Masi-ak diya a « ņaar kaak Buņ dobtu. ») ⁴² Kar ņa iyijig Simon do Iisa. Iisa taliig yalaan kar ņa diyiji aman : « Kiņke Simon, roņ ka Yaaya. Min yiriyta-aņ gee yaan koleņ ku Sepaas. » (Siņ ku Sepaas-ak diya a « Piyer ».) ‡

⁴³⁻⁴⁴ Ka kawtinti, Iisa ictu niyin taat ņa baawe do kid ka Galile. Do botildi, ņa ņaamtu iņ gem rakki siņji Pilip kaak min Betsayda, werco kaņ Andre iņ Piyer. Iisa diyiji do Pilip aman : « Aadnu ! » ⁴⁵ Kar Pilip gay ba tale gem rakki siņji Natanayeel. Pilip diyiji do Natanayeel aman : « Ni gasig gem kaak ņu kaawtu biy do Kitamner, do *gaanuun ka Muusa ho do makaatamna ku nabiinnar oki. ņa Iisa roņji ka Yuusup min geeger ka Nazareet. » ⁴⁶ Kar Natanayeel gay diyiji aman : « Has min Nazareet kat amilgiy maan ka samaane ? » Pilip gay telkiiji aman : « Asu, ki ba tale. »

⁴⁷ Min Iisa taliig Natanayeel gaayji ko ote-ak, ņa kaawtu do biy kaņji aman : « Talon ! Aņ kat gem ka Israyeel kaak taḅ. ņaar-aņ, yoo raadin rakki oki, amilaado minniney. » ⁴⁸ Natanayeel gay indiig aman : « Maman ki ibinginu ? » Iisa telkiiji aman : « Do wiktin taat Pilip gasiņciņ do baat ta buguwar-ak di, nun taliņciņ ko. » ⁴⁹ Min pa-ak, Natanayeel kaawtu aman : « Gem kol Rabbiney, nu iban kadar kiņ kat Roņ ka Buņdi, Sultan ka Israyeel ! » ⁵⁰ Iisa telkiiji aman : « Nu kaawaajin ja a nu taliņciņ do baat ta buguwar-ata, ampaa doo wal ki aamintu kadar nu Roņ ka Buņdi ? Hadi ki asa tale misa gamin kuuk ajbay pa-ak ņuur-aņku. ⁵¹ Cokiyon, naako kaawe seene. Ku asa tale samaan yaa pile waakilak ho

† 1:23 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.3. ‡ 1:42 'Piyer' : 'Sepaas' iņ kaaw ta Yuudinnar ho 'Piyer' kaak asa min kaaw ta Grek, ņuur baaco rakki di a 'dambi'.

*dubal ku Buṅdi yaa paayguwe ho ṅuu cokguwe, ṅuu birguwe min do werir, nun *Roj gemor. »

2

Maan ka ajbay kaak Iisa teestu gine

¹ Min ṅaar-ak, menaw seer birtu. Kar gee gay gina iidin ta obindi do geeger ka Kana, kid ka Galile. Do iidin taar-at, Mariyam atan Iisa goya. ² Kar Iisa in maajiray sa, ṅu ṅaamco, ṅu astu. ³ Kar ba aar, maam ku *biṅdi kuuk gee siyo gaase. Hiyya, atan Iisa diyiji do roṅti aman : « Gee-aṅ, seenco arme. » ⁴ Iisa telkiitit aman : « Iya, nun gay yaa gine maa ? Nun wiktiner misa taat naa gaare zir. » ⁵ Min pa-ak, yaaco diyiiico do gay riyor aman : « Ya taat ṅa kaawiikon di, ginonta. »

⁶ Kar do wer-ak gay gin guwin bijigiy ku dambiydi. Guwin-ak, *Yuudinna aciy ziṅkico do aadinco a ṅuu goye *cawar do unji ka Buṅdi. (Ay guw di ica jelingin poof wal beey.) ⁷ Iisa diyiiico do gay riyor-ak aman : « Miinoṅ guwin-aṅ in amay ! » Kar ṅu miiniig pal-pal-pal. ⁸ Min guwin-ak miine, Iisa diyiiico aman : « Diṅ gay itinoṅ* min amay-aṅku, kuuji iye do meeram.† » Hiyya, ṅu itintu, ṅu iyiji. ⁹ Min ṅu iyijigu, amay-ak rabil ko maam ku biṅdi. ṅuur kuuk itinig amay-ak iban wer kaak ṅu asiyo. Kar meeram gay ibanno. Min ṅa aawiigu, ṅa koliig gem ka obe ¹⁰ ho ṅa diyiji aman : « Kun kawta, gee bera ja maam ku yuutu, kar ya gee aay koṅ gay, ṅu beriy kuuk yuutiṅkuwco sooda. Di kiṅ gay dummiyig kuuk yuutu yoo diṅka ! »

¹¹ Maan kaak gaara gudurre ta Buṅdi-aka, ṅaar ko maan kaak Iisa gintu awallico ta gamnar. ṅa ginig do geeger ka Kana, kid ka Galile. Ansii ko, Iisa gaartu *darjiney do geemir ho maajiray aamintu loci. ¹² Min ṅaar-ak, Iisa in yaaco ho in siṅtay kuuk goy oki do wer-aka yoo maajiray, okiṅco, ṅu uctu ho ṅu birtu do geeger ka Kapernayuum. Do wer-ak, ṅu goytu menaw sooda.

Atke ka taajirnar min do ger ka Buṅdi

(*Matiye 21.12-13, Maark 11.15-17, Luk 19.45-46*)

¹³ Menaw ku iidin ta Yuudinnar taat ṅu koliy *Paak gaaye. Kar Iisa uctu, ṅa baawtu do geeger ka Zeruzaleem. ¹⁴ Min ṅa ottu, ṅa unjitu do *ger ka Buṅdi. Do ger-ak gin gee ku gidiya barkay, tamgi in ammaamna. Atta-ak gin oki gee kuuk maka gurus. ṅu deerig gaminco ka taabulnal. ¹⁵ Min Iisa taltu pa-ak, ṅa soktu mernan ho ṅa siytu kordiṅgo, kar ṅa atkiig okiṅco kara, yoo tamgico in barkiyco. Gee ku maka gurus-ak, ṅa akiliig taabulnico ho ṅa dawiiig gurusco. ¹⁶ ṅa kaawiico do taajirin ku ammaamnar-ak aman : « Imiloṅ gaminko-aṅ min anne ! Ger ka Tanni, dakoṅ gininjidō ger ka suuginer ! » ¹⁷ Do wer-ak, maajiray ku Iisa moyiit kaaw taat ṅu siirtu do Kitamner aman : « Gem kol *Rabbiney, nu elgig geriṅ dakina. Ya nu moyaw-ak, adir erwaan ar ako. »‡

¹⁸ Hiyya, agindaw ku Yuudinnar indiig Iisa aman : « Ni raka kiini gaare maan kaak ajbay, nii ibine kadar Buṅ ko tabiriṅciṅ, ki giniig maanna-aṅka. » ¹⁹ Iisa gay telkiico aman : « Dimoṅ ger-aṅka. Ya ku dimig gay, do menaw subba di, nun naa peyiṅ do weriy. » ²⁰ ṅuur gay diyiji aman : « Ger-aṅ, ṅu pinig do elgin orok poof in bijigiy. Kar kiṅ gay maman do menaw subba di, ki kaawiy a kii piniṅji ! » ²¹ Sando, wiktin taat Iisa kaawiy do bi ka gerdi-ak, ṅa kaawa do bi ka ziy ka meenji. ²² Ba aar, min Iisa nooytu min do muuti, maajiray moyiit kaawoy-ata. Paa ko, ṅu aamintu do kaaw taat ṅu siirtu do Kitamner ho do taat Iisa kaawtu.

Iisa iban adat ku geemir

²³ Do wiktin taat Iisa iidiyiy iidin ta *Paak do geeger ka Zeruzaleem, ṅa gin gamin ku ajbay dakina. Min gee taliig gamin ku ajbay-ak, dakina minnincō piltu biṅkico a ṅu aamin

* 2:8 'itinoṅ' : Werin daariṅ, ṅu kaawa a 'dokiṅo'. † 2:8 'meeram' : Meeram-ak, ṅaar ko deeda tee ka iidiner do geemir. ‡ 2:17 Wer ka gase kaawor do Soom 69.10.

in̄ ŋaara. ²⁴ Kar Iisa gay bal amniyiŋco, asaan okiŋco, ŋa ibingit ta aditco. ²⁵ ŋa rakaado a gem yaaji ose do biy ka gemor, asaan ŋa ibingit okintit taat goy do adiy ka gemor.

3

Nikodeem indaag Iisa

¹ Kar gin gem rakki sin̄ji Nikodeem. ŋa min gee ku ŋu koliy *Pariziyenna ho ŋa min *agindaw ku Yuudinnar. ² Yiriy rakki, ŋa dakiig gas Iisa in̄ aando, ŋa diyiji aman : « Gem kol Tacco, ni iban katar Buŋ kat tabiriŋciŋ, ki asiini bilde, asaan ginno gem kaak yaa gedire giniŋ gamin kuuk ajbay ar kuuk ki gintu-aŋku ya Buŋ in̄ ŋaarro. » ³ Iisa telkiiji aman : « Cokay, naaŋ kaawe seene ! Ginno gem kaak yaa gedire talin *Meennaw ta Buŋdi ya ŋu bal weeŋ wee ka marbinto. » ⁴ Nikodeem gay indiig aman : « Maman gem kaak tatik ko, ŋuu weeŋ pey marbinto ? Ampa-ak, ŋaa un̄je pey do atti ka yaaco kat taa ween̄ji wal maman ? » ⁵ Iisa diyiji aman : « Cokay, naaŋ kaawe seene ! Ginno gem kaak yaa un̄je do Meennaw ta Buŋdi ya ŋu bal weeŋ in̄ amay ho in̄ Ruwwin ta Buŋdi. ⁶ ŋuur kuuk ŋu weeyig ween di, ŋuur goy koogin ku geemir di. Kar ŋuur kuuk ŋu weeyig in̄ Ruwwin ta Buŋdi gay, ŋuur koogin ku Buŋdi. ⁷ Dak ajbiyenno do kaawor taat aman : " Illa ku asa ja wee wee ka marbinto. " ⁸ Pakar ja do usi. ŋa abiriyo ho ŋa aaniyiy wer kaak ŋa rakiy di. Gee cokiya abiriŋji kaak ŋa abiriyo, kar gay, gee ibanno wer kaak ŋa asiyo ho kaak ŋa baayiyo. Hadi, gem kaak ŋu weeyig in̄ Ruwwin ta Buŋdi sa, ŋaar paa di. »

⁹ Kar Nikodeem indiig aman : « Maman maanna-aŋ yaa kuuniye ? » ¹⁰ Iisa telkiiji aman : « Kij sin̄jin̄ ale, ki tatkaw ka *gaanuun ka gee ku Israyeel, kat ki ibingigdo gamin-aŋku ? ¹¹ Di cokay, naaŋ kaawe seene ! Nin kaawa do bi ka maan kaak ni ibingiyo ho kaak ni taltu in̄ odinni, kar kuŋ gay rakaado ice kaawni. ¹² Ya nu kaawaako do bi ka gamin kuuk goy do adiy ka kidar din sa, ku aamanno, kar maman kuu aamine ya nu kaawaako do bi ka gamin kuuk goy kuwa ka samaaner ? ¹³ Asaan ginno waan kaak coon ka samaaner, illa nun *Roŋ gemor di paay min kuwa. ¹⁴ Ku iban katar gin ko elgin dakina, nabi Muusa siytu aal ka hadinner, ŋa caaliig kuwa ka etor do wiktin taat ŋu goyiy do goosiner. Uudin ta ŋa caaliig aal-aka, nun Roŋ gemor oki, ŋu asaan caalindu ka etor ansi.* ¹⁵ ŋu asaan caalin ka etor-ak a gem kaak aamin lotu yaa gase goye ka gaasdo do un̄ji ka Buŋdi. ¹⁶ Ka seener, Buŋ elig gee ku duniiner okiŋco nam ŋa tabiriig Roŋji kaak dangiro a ay gem kaak aamin loci idiydo maala, kar gay, ŋaa gase goye ka gaasdo. ¹⁷ Buŋ, ŋaar bal tabiriŋ roŋji do duniiner a seriin yaa obiŋ gee, kar gay, ŋa tabirig a ŋaa jiliŋ gee okiŋco. ¹⁸ Gem kaak aamin do Roŋ ka Buŋdi, seriin obaagdo. Kar ŋaar kaak bal aamine loci gay, seriin obig ko, asaan ŋa bal aamine do Roŋ ka Buŋdi kaak dangiro. ¹⁹ Talu, maman seriin yaa obe gee : portikaw as do duniiner, kar geeŋ gay el gondikaw kat guna, asaan ŋu gina gamin kuuk jookumo. ²⁰ Ka seener gay, gee kuuk gina jookum-ak, ŋuur elgitdo portikaw ho ŋu baggitido, asaan ŋu rakaado gee yaa taliŋ gaminco kuuk jookum ŋu giniy-aku. ²¹ Kar gee kuuk gina riy taat samaane do un̄ji ka Buŋdi gay, ŋuur baa do portikaw, asaan gee yaa tale waraŋ katar ŋu gina gamin kuuk samaane do un̄ji ka Buŋdi. »

Kaawo do bi ka Iisa in̄ Yaaya

²² Min ŋaar-ak, Iisa in̄ maajirnay uctu, ŋu deettu do kid'ka Zuude. Do wer-ak, ŋu taaytu ho Iisa *batiziyiy gee. ²³ Do wiktin taar-at, Yaaya-Batist sa batiziya gee. ŋaar gay goy kid ka Enon, moota in̄ Saliim, asaan do wer-ak gin amay dakina. Gee asiji ho ŋa batiziyiigu. ²⁴ Kar do wiktin taar-at, Yaaya, ŋu bal obiŋ misa darjaayne.

²⁵ Yiriy rakki, maajirnay ku Yaaya daariŋ teestu meele in̄ *Yuudiŋce rakki do bi ka aadinco. Aadinco-at kaawa do bi ka acindi kaak gem yaa gine *cawar do un̄ji ka Buŋdi. ²⁶ Do wer-ak, maajirna-ak dakiig gas Yaaya ho ŋu diyiji aman : « Gem kol Tacco, gem kaak goy awalle in̄ kin̄ke aar barre ka Zurdan, ŋaar kaak ki kaawinti biy-ak, diŋ ŋa tees kar batiziye gee ho gee okiŋco baa ko loci di. » ²⁷ Yaaya gay telkiico aman : « Gem gediraado gine maan kaak Buŋ balji kaawe. ²⁸ Ku dor di nu kaawko a nun Masido. Kar gay, nun gem

* 3:14 Wer ka gase kaawor do Nombir 21.9.

kaak Buɗ tabirtu yaaji siyin botiliy. ²⁹ Ku iban di mitik inj daatko, yiriy ta ŋuu obe, ŋaar ko mitti ho royay gay, ŋaar goy do serpey, ŋa cokiyiy gaayay, ansi-ak galji. Di nun sa paa di. Nun ko royay ka mitkor. Diŋka-aŋ galilil nec kat do werti. ³⁰ Min yiriyta baayiy inj unti, sinji kunji yaa coone ho kunto gay yaa one. »

Gem kaak asa min kuwa ka samaaner

³¹ « Ŋaar kaak asa min kuwa ka samaaner, ŋaar pakgig gee okiŋco. Kar ŋaar kaak asa min do kidar gay, ŋaar goy do kidar di ho ŋa kaawa do bi ka gamin kuuk do adiy ka kidar di. Ka seener, ŋaar kaak asa min kuwa ka samaaner, [ŋaar pakgig gee okiŋco.]† ³² Ŋa kaawa do bi ka maan kaak ŋa taltu ho ŋa dortu, kar gay, ginno gem kaak icit kaawoy. ³³ Ŋaar kaak icit kaawoy gay gaara kadar Buɗ kaawa seene. ³⁴ Kar gay, ŋaar kaak Buɗ tabirtu gay, ŋaar kaawa kaaw taat Buɗ beriji, asaan Buɗ berji Ruwwiney okintiti. ³⁵ Tatte Buɗ, ŋaar elgig Roŋji ho ŋa berji izinne do gamin okiŋco. ³⁶ Gem kaak aamin do Roŋ ka Buɗdi, ŋaar gas goye ka gaasdo. Kar gay, ŋaar kaak pook aamine do Roŋ ka Buɗdi, ŋaar gasaagdo goye ŋaar-aka. Kar gay, dapiŋko ta Buɗdi yaa paaye kaaci. »

4

Iisa kaawa inj daatik taat min Samari

¹⁻³ Pariziyenna dortu kadar gee kuuk aadaag Iisa ho kuuk Iisa *batiziyiy-ak gin dakin pakgig gee kuuk aadaag Yaaya. Ka seener gay, Iisa ŋaar meenji do kat batiziya gee, illa maajirnay di. Min Iisa doriit kaaw-at, ŋa uctu min Zuude ho ŋa ictu botol ta Galile. ⁴ Do baanji, ŋa aad min kid ka Samari. ⁵ Hiyya, ŋa ottu do geeger ka Samari kaak ŋu koliy Sikaar. Geeger-ak moota inj morig kaak Yakuub beriji awalle do roŋji Yuusup. ⁶ Do wer-ak ko, Yakuub ecirtu bee ka amiydi. Min Iisa inj maajirnay ottu do wer-aka, Iisa rawe. Ampaa ko, ŋa daktu goy do bi ka beendi. Pat nec ko yiriy.

⁷⁻⁸ Wiktin taat Iisa jammiyiy-ak, maajirnay gay baawco gidiye tee do geegirdi. Awalle min ŋuu deete, daatik rakki min kid ka Samari baaw amay. Ta gasiig Iisa do bi ka beendi-aka. Ŋa indiit aman : « Beror ja amay, naa see. » ⁹ Daatko-at kaawiji aman : « Kij kat *Yuudiŋce, kar maman ki indiin a naan bere amay, nun taat *Samariteŋca ? » Sando, Yuudinna inj gee ku Samari gay kaawco bagdo. ¹⁰ Iisa telkiitit aman : « Ya ka iban maan kaak Buɗ beriyo ho ya ka ibingig ŋaar kaak kaawaake a "beror amay", zer kaŋ kat yaan indindu ho naake bere amay kuuk bera goye kaak taɓ. » ¹¹ Daatko-at diyiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, bee-aŋ baata aale ho kij bal gine maan ka itiŋindi. Kar maman kii gasiŋ amay kuuk bera goye-aka ? ¹² Migini* Yakuub ko berintiŋ bee-aŋka. Ŋaar meenji sa seetu amiyji, yoo kooginay ho malley oki. Do tanjiŋ-ak, kij kat tatik pakgig Yakuub walla ? » ¹³ Iisa telkiitit aman : « Ya gem kaak see amay ku beendi-aŋ, ibin yaa obiŋ pey. ¹⁴ Kar gem kaak yaa see amay kuuk naaji bere gay, ibin obaagdo pey. Amay kuuk naaji bere-ak yaaji goye ar concal kuuk bera goye ka gaasdo do unji ka Buɗdi. » ¹⁵ Daatko-at telkiiji pey aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja amiyjiŋ-aku a ibin obiŋno pey ho nu asiydo pey deese amay min do beendi. »

¹⁶ Iisa diyiitit aman : « Baa, kolig mitke, kar kuu ase. » ¹⁷ Taar gay aman : « Nun bal gine mitko. » Iisa kaawitit aman : « Way, ka kaaw seene a ka bal gine mitko-aŋka. ¹⁸ Asaan awalle ka ob miday beey ho kaak diŋ ku goyiy-aŋ sa, ŋa mitkenno. Do taar-an ka kaaw seene. » ¹⁹ Hiyya, do wer-ak, ta kaawiji aman : « Gem kol Rabbiney, nu tala kadar kij nabiŋce. ²⁰ Aginiyni ku Samari abdiy Buɗ kuwa ka damba-anta, kar kuŋ Yuudinna diya a wer ka abdiye Buɗdi, ŋaar Zeruzaleem. » ²¹ Iisa telkiitit aman : « Gem kol yaaco, cokay : wiktin asaw taat ku abdiyiigdo Tatte Buɗ kuwa ka damba-an di wal Zeruzaleem di. Icit kaawor-anta. ²² Kuŋ gee ku Samari, ku abdiya Buɗ kaak ku ibingigdo. Kar nin Yuudinna gay ibingig ja kat ni abdiyiiga, asaan ŋaar kaak yaa jile gee amil min do Yuudinnar. ²³ Kar gay, wiktin asaw ho diŋ taar as ko taat gay abaadiner kuuk taɓ yaa abdiye Buɗ inj gelbin

† ^{3:31} Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buɗdi kuuk ŋu siirtu min awalle inj kaaw ta Grek. * ^{4:12} 'Migini' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'tanni ka tatko'.

rakki ho inj botol ta seener. Asaan Tatte Bun, naar raka a gee yaa abdiyiñ ansi. ²⁴ Bun, naar ruwwine ho nuur kuuk abdiyaaga, illa nuu abdiyiñ inj gudurre ta Ruwwin ta Bun di ho inj seene. » ²⁵ Daatko-at telkiiji aman : « Nu iban kadar Masi yaa ase, naar kaak Bun yaa tabire na asiy jiliñ gee. Ya na ase, naani gaariñ gamin okiñco. » ²⁶ Iisa telkiitit aman : « Na nun kaak kaawaake-an ko Masi. »

²⁷ Do wiktin taat na kaawiy pa-ak ko, maajirnay astu min bariye tee. Nu ajbiyту do bi kaak na kaawa inj daatko. Kar waanco ke bal gedire indin aman : « Ki rakaati maa ? » wala « Maa ki kaawiy inj taara ? » ²⁸ Min naar-ak, daatko-at rasig jeliñgiti, ta deettu do geegirdi ho ta dakiig min gee aman : ²⁹ « Amilon, ason talon ! Gem-an gaarduug gamin okiñco kuuk nu gintu ! Wal naa gine Masi ga ! » ³⁰ Hiyya, nu amiltu, nu dakiig gasa.

³¹ Do wiktin taat ta deettu mine gee, maajirnay diyiji aman : « Gem kol Tacco, kin okam dak maanna tara ! » ³² Naar gay telkiico aman : « Nun gin tee kaak kun ibingigdo. » ³³ Maajirnay kaawiy benannico aman : « Di gem-an, waan iyji tee ga ? » ³⁴ Iisa diyiiico aman : « Nun, teendu, illa naa ginin taat naar kaak naamintu rakiyo ho naa gaasin ja tak riy taat na beriidu. » ³⁵ Na diyiiico pey aman : « Kaaw agunuw rakki kaawa aman : “ Dak ko koyin pood di, kar gee yaa sede. ” Nun gay diyaako a talon ja morgin-an ku. Koo nee ko, ta raka ko sede. ³⁶ Gem kaak sedaw, naar gasaag ko maan ka yaaji nece do elgol ho ya na numig gamin-an ku, na numiig do goye ka gaasdo. Ansii ko, naar kaak luwaw inj naar kaak sedaw, nu aaciyiy sawa. ³⁷ An gay kaaw agunuw ta pey, taat diya aman : “ Anka-an luwaw ho an gay sedaw. ” Taar sa seene. ³⁸ Nu tabiriñko sede do morig kaak ku bal gawniñji. Gee ku pey gawinga, kar kun gay tiya tingico. »

³⁹ Do kaaw ta daatkor taat aman : « Gem-an gaarduug gamnar okiñco kuuk nu gintu », gee dakina kuuk min geeger ka Samari-ak aamintu do Iisa. ⁴⁰ Wiktin taat gee ku Samari otiiji do Iisa, nu kaawiji a naa baane naa jammiye do werco. Hiyya, na gintu menaw seer inj nuura. ⁴¹ Do wiktin taat Iisa goytu inj nuura, gee ku Samari dakina pak ku awalle aamintu inj Iisa, asaan nu dorig meenji kat kaawco. ⁴² Hiyya, nu diyiiitit do daatko-at aman : « Din nin aamintu-an do kaaw taat ni dortu min do meenji Iisa. Ni bal aamine do kaaw tanjen di ho ni iban kadar ka seener, naar ko yaa jiliñ gee. »

Iisa cool ronj ka tatkaw rakki

⁴³ Min Iisa gin ko menaw seer Samari, na uctu min wer-aka ho na ictu botol ta Galile. ⁴⁴ Iisa meenji diy aman : « Nabiñce, gee karmiyigigdo do darrey ta meenji. » ⁴⁵ Kar gay, do wiktin taat Iisa ottu do kid ka Galile, gee ku Galile obig samaane, asaan nuur sa baaw iidiye iidin ta *Paak Zeruzaleem ho nu talig gamin okiñco kuuk Iisa gintu do iidin-ata.

⁴⁶ Hiyya, Iisa yeptu do geeger ka Kana, do wer kaak na newsiig amay maam ku *bin di. Geeger-ak sa do kid ka Galile. Do geeger ka Kapernayuum gay gin tatkaw rakki ronji radaw. ⁴⁷ Wiktin taat tatkaw-ak dortu a Iisa uc min Zuude, na astu gasinji do kid ka Galile. Na marmiliji do Iisa a na baa cooliñ ronji kaak gaay mate. ⁴⁸ Kar Iisa diyiji aman : « Ya ku bal tale gamin kuuk ajbay inj kuuk gaara gudurre ta Bun di, kun amniyaado bat ! » ⁴⁹ Tatkaw-ak wakiliiji aman : « Gem kol Tacco, asor kodok paa rondu yaa mate. » ⁵⁰ Iisa gay telkiiji aman : « Yeep ko do geriñ, ronjin, naar cewey ko. » Hiyya, tatkaw-ak aamintu do kaaw ta Iisa ho na yeptu do geriy. ⁵¹ Do yeepinji, na naamtu inj gay riyoy kuuk baa gasinji. Nu diyiji aman : « Ronjin, naar cewey ko ! » ⁵² Tatkaw-ak indiigu aman : « Inj maa patira na aawiig zi cewey ? » Nuur gay telkiiji aman : « Duudi, inj pat rakki ta yiriyo kat zi ooltu. » ⁵³ Takan mic-ak pakirtu kadar pat taar-at ko Iisa kaawiji aman : « Ronjin naar cewey ko. » Hiyya, tatkaw-ak aamintu do Iisa inj gee ku geriy okiñco. ⁵⁴ Naar-an maan kaak ajbay ka seerinkar kaak Iisa gintu do kid ka Galile. Na ginig do wiktin taat na yeptu min kid ka Zuude.

¹ Min ñaar-ak, *Yuudinna iidiya iidinco do geeger ka Zeruzaleem ho Iisa baawtu hadire. ² Do geeger-ak, gin dibir rakki kaak ñu koly dibir ka Tamgir. Moota inj dibir-ak, gin kory taat ñu kolaat Betzaata inj kaaw ta *Hebru ho do bit ka koryor-at, ñu siy kella beeyi. ³ Kella-ak miin inj gee kuuk radaw : noolna, mersina inj rungiina. [Gee-ak era wiktin taat amay ku koryor yaa awke. ⁴ Asaan werin daarin, *dubil ka Buñdi paaygiy do kory-ata, ña awkigig amay-aku. Kar min gee kuuk radaw, kaak paay awalle di cooliyo, yoo raduway ta maa oki.]*

⁵ Kar do wer-ak, gin gem rakki kaak raduway gin ko elgin orok subba inj porpod. ⁶ Iisa taliig gem-ak danje ho ña dor katar raduway taay ko, kar ña indiiig aman : « Ki raka kii coole walla ? » ⁷ Gem-ak telkijji aman : « Gem kol *Rabbiney, nu bal gine gem kaak yaan paayin do koryor wiktin taat amay awkiyo. Ya nu baa paayen di, waan ka pey ogirdu ko. » ⁸ Iisa diyijji aman : « Diñ ucu, maliyit argan ho deettu ! » ⁹ Hiyya, kodok di, gem-ak cooltu. Ña maliyit argay ho ña deettu. Sando, yiriy taar-at gay ta *sabitdi. ¹⁰ Min agindaw ku Yuudinnar taliig gem-aka ho ñu diyijji aman : « Hey kinke-anjka ! Yiriyta-anj sabit, kar maa di ki iciit argan ? Taar-an, *gaanuun todta. » ¹¹ Ñaar gay telkiico aman : « Gem kaak coolintu-anj ko diydu a naa maliyin argar ho naa deete. » ¹² Agindaw-ak indiiig pey aman : « Ñaar waa kaawjin pa ? » ¹³ Kar gem-ak gay ibingigdo gem kaak coolga, asaan min Iisa cooliig di, ña unjitu datik ta gee kuuk dakin goy do wer-aka.

¹⁴ Kar ba aaro, Iisa dakiig gas gem kaak ña cooltu-ak do *ger ka Buñdi ho ña diyijji aman : « Diñ ki cool ko. Kar gay, dak ginno pey zunuubinna, yampa omaayin yaan ase pey pak taat asjin awalle. » ¹⁵ Gem-ak dakiico os do agindaw ku Yuudinnar a ña Iisa kat coolga. ¹⁶ Min ñaar-ak, Yuudinna teestu taabiyn Iisa, asaan ña coolig gem-ak inj yiriy ta sabitdi. ¹⁷ Iisa gay teesiico ose baati aman : « Tanni, ñaar ginaat riyoy yoo yiriyta ho nun sa gina ar tanji-at di. » ¹⁸ Do kaawoy taar-an ko, agindaw ku Yuudinnar bariyiy botol taat ñuu deenji, asaan ñaar bal aalin gaanuun ka sabitdi di, kar gay, ña diy a Buñ kat Tacco ho ansi-ak, ña gina zi nec inj Buñ.

Buñ berji izinne do Ronji

¹⁹ Iisa gay diy pey aman : « Cokiyon, naako kaawe seene : nun Ronj ka Buñdi, nu gedarro gine maan keedu. Nu tala gamin kuuk Tanni giniyo, nun sa giniy ar kunji di. Gamin kuuk Tanni giniy-ak, nun Ronji sa gina ñuur di. ²⁰ Asaan Tanni ñaar elgiinu ho ña gaaraadu ay maan kaak ña giniyo. Ñaadu gaare pey gamin ku aginda pak ñuur-anjku nam kuu ajbiye tak-tak. ²¹ Ka seener gay, Tanni, ñaar nooya gee ku mate ho ña beriico goye. Ar taar-at ko, nun kaak Ronji sa bera goye do gee kuuk nu rakiyo. ²² Pey Tanni, meenji dukumaado seriin do geemir, kar gay, ña berdu izinne do nun Ronji, naa dukume seriin do geemir. ²³ Ansii ko, gee okinco yaadu bere horoomine ar kaak ñu beriji do Tanni. Gem kaak bergiidudo horoomine do nun Ronjo, ñaar bergiijido do Tanni kaak tabirintu.

²⁴ « Cokiyon, naako kaawe seene : ya gem kaak cokiya kaawor ho ña aamina do kaak tabirintu, ñaar gas ko goye ka gaasdo. Ñaar-ak, seriin obaagdo. Kar gay, ñaar aad ko min do muuti ho ña tees ko goye kaak tab. ²⁵ Cokiyon, naako kaawe pey seene : wiktin yaa ase ho taar as ko taat gee ku mate yaa cokiya gaayar, nunu kaak Ronj ka Buñdi, ho kuuk cokiyaata yaa gase goye ka gaasdo. ²⁶ Asaan ar Tanni beriy goye do geemir, nun kaak Ronji sa, ña berdu botol a naa bere goye do geemir. ²⁷ Ho ña berdu pey izinne a naa dukume seriin do geemir, asaan nun *Ronj gemor. ²⁸ Dakonj ajbiyenno do gamin kuuk nu kaawiiko-anjku. Wiktin yaa ase taat gee ku mat okinco yaa cokiya gaayar ²⁹ ho ñuu nooye. Gee kuuk gin riy taat samaane, ñuur yaa gase goye ka gaasdo. Kar gee kuuk gin riy taat jookum gay, seriin yaa obinco.

³⁰ « Nun gediraado gine maan keedu. Ya nu dukuma seriin do geemir, nu dukumaat uudin taat Tanni diyidu. Kaaw taat nu dukumta-at, taar do botilti, asaan nu gina riy taat Buñ kaak tabirintu rakiy di, yampa, nu ginno ta meendu di. »

* 5:4 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buñdi kuuk ñu siirtu min awalle inj kaaw ta Grek.

Saadinna ku Iisa

³¹ Iisa kaawtu pey aman : « Ya nun meendu di diya a kaawor-an seene, maman gee yaa ibine a nu kaawa seene ? ³² Kar gay, gin waan ka pey kat kaaw bir ho nu iban kadar kaaw taat na kaawiy-at, taar seene. ³³ Kunj kat tabirji gee do Yaaya-Batist ho naar sa kaawko seene bi kanto. ³⁴ Nun gay, na gemno kat yaa kaawe bir. Kar gay, ya nu kaawa pa-ak, nu raka a kuu gase jile. ³⁵ Yaaya, naar goy ar lampa do geemir ho na ceeriico. Do wiktin taar-at, portikaw-at berko galal. ³⁶ Kar gay, nun gin saadin kaak tatik pakgig Yaaya. Ka seener, riy taat Tanni beriidu ho taat nu giniy-at, taar ko saadiner ho ta gaara kadar na Tanni kat tabirintu. ³⁷ Ho Tanni kaak tabirintu sa, meenji saadiner. Kar kunj gay bal dorin kaawoy ho ku bal talin wijeeneey bat. ³⁸ Ku icgitdo kaaw do kayko, asaan ku bal aamine inj nun kaak na tabirtu. ³⁹ Ku el garkiye do Kitamner a kuu gase baati, asaan ku pakira kadar ansii di kuu gase botol taat yaako iynko do goye ka gaasdo. Sando, Kitamne-an sa kaawa bi kanto di. ⁴⁰ Kar gay, ku rakaado ase lotu a naako bere goye ka gaasdo.

⁴¹ « Nun-an baraydo oziliik ta asa min do geemir. ⁴² Nun ibingiko. Nu iban tak kadar ku elgigdo Buñ min do aditko. ⁴³ Nun as asaan Tanni kat tabirintu ho ku pooc obindu. Kar gem kaak as inj ta kaay di gay, ku obaaga. ⁴⁴ Ku el ozile zinkiko, kar gay, ku baraydo oziliik taat asa min do Buñdi. Kar di maman kuu aamine lotu ? ⁴⁵ Dakonj moyenno a nun kat naako sakkiiynko do Tanni. Naar kaak yaako sakkiiynko gay, na Muusa kaak ku diytu gelbinko. ⁴⁶ Zer, ya ku aamin ka seener inj Muusa, nec kuun aaminindu oki, asaan naar siir do bi kanto ko. ⁴⁷ Kar gay, ya ku amnaydo inj taat Muusa siirtu, maman kuu aaminin kaawor ? »

6

Bere ka teendi do gee alip beey

(Matiye 14.13-21, Maark 6.30-44, Luk 9.10-17)

¹ Min naar-ak, Iisa aaltu barre ka Galile, naar di nu kolij oki barre ka Tiberiyaad. ² Gee dakina aadiiga, asaan nu tal gamin kuuk ajbay na giniy do wiktin taat na cooliy gee kuuk radaw. ³ Iisa coktu ka dambar inj maajirnay ho nu goytu. ⁴ Do wiktin taar-at, iidin ta *Yuudinnar taat nu kolij Paak gaay ko. ⁵ Kar Iisa jaaltu kaay ho na taltu kadar gee dakina asaaji. Hiyya, na indiiig Pilip aman : « Momonj ga gii gidiye tee kaak yaa nece do gee-anj okinco ? »

⁶ Iisa kaawiy pa-ak, asaan na raka gecinj Pilip di. Yampa, na iban ko maan kaak naa gine. ⁷ Pilip gay telkiiji aman : « Gee-anj, gurus ka eel ta gee miy seer sa necaado yaaco gidiye tee, ya ay gem di yaa okume maan kapak kapak oki. » ⁸ Min maajirnay, rakki kaak nu kolaag Andre, sinji ka Simon Piyer diyiji do Iisa aman : ⁹ « Mic rakki goy anne kaak gin mappa beey ka oorze* ho inj boos seera. Kar nuur-anj gay yaa nece maa do gee kuuk dakin-anjku ? » ¹⁰ Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Diyonco do gee-anj a nuu goye keder. » Kar nu goytu. Wer-ak gin gan ka balan dakina. Gee-ak yaa nece alip beey†. ¹¹ Hiyya, Iisa sokiig mappa-aka, na jaaltu kaay ka samaaner ho na deltu barkin do Buñdi. Kar na pirsiiiga ho nu deediicog do gee kuuk goy keder-aku. Kar pey, Iisa sokiig boos-aku, na barkiyiigu ho nuur oki, na deediicog ar ka mappar-aka. Okinco, nu teetu, nu aaytu. ¹² Min nu tee aaye, Iisa diyiiico do maajirnay aman : « Numonj tee ka dak-anjka, dakonj rasenno maan keder. » ¹³ Hiyya, nu sokiig mappa ka dake nam nu miin girdin orok inj seer min do mappa ka beey-ak di.

¹⁴ Min gee-ak taltu maan ka ajbay kaak Iisa gintu-ak, nu diytu aman : « Way ! Gem-anj nabiince ka seener. Naar ko kaak nu diytu awalle a naa ase do duniiner. »

¹⁵ Kar Iisa uctu ho na etirtu pey keeji ka dambar, asaan na ibin ko kadar gee-anj raka obinji nuu darjiyin sultan.

Jiwi kuuk ka amiydi

(Matiye 14.22-27, Maark 6.45-52)

* 6:9 'mappa beey ka oorze' : Oorze-ak, na gan ar *geme. † 6:10 'alip beey' : Daad inj koogin gay nu bal osinco.

¹⁶ Inj maako, maajirnay ku Iisa baawtu do bi ka barrer. ¹⁷ Nju daktu nep markaba a nuu aaniye geeger ka Kapernayuum aar barrer. Do wiktin taar-at, wer aando ko, kar Iisa bal jorkinco misa. ¹⁸ Kar us dakina paaytu ho na abiriy do amiydi nam amay awka dakina. ¹⁹ Min maarjirna-ak deet ko serek ta kilomeetir beey wal bijigiy, nu taliig Iisa asaaco moota do markabco. Na jaawa ka amiydi. Do wer-ak, kolaw obiigu. ²⁰ Iisa gay diyiiico aman : « Na nunun di, dakon ginenna kolaw. » ²¹ Zer maajirnay-ak rak icin Iisa do markabco, kar tala kar na dooy ko keder, nu ot ko do wer kaak nu baayiyu.

Iisa ar tee kaak gee tiyo

²² Ka kawtinti, gee kuuk dak aar barrer-ak pakirtu kadar awalle gin markab rakki di do wer-aka ho nu iban kadar Iisa bal nepe inj maajirnay do markab-aka, nuur deet keeco di. ²³ Ba aar, markabin ku pey uctu min geeger ka Tiberiyaad. Nju asiig gas gee do bi ka barrer, do wer kaak *Rabbin Iisa deltu barkin do Bunji ho na beriico tee. ²⁴ Min gee-ak taltu kadar Iisa inj maajirnay ginno do wer-aka, nu neptu markabna ho nu aaniyту Kapernayuum, nu baayiy bariyinjji.

²⁵ Nju dakiig gas Iisa aar barrer ho nu indiig aman : « Gem kol Tacco, kin as anne kimin ? » ²⁶ Iisa telkiico aman : « Cokiyon, naako kaawe seene, ku bariyin sa, asaan nu berko tee ku aaytu. Yampa, ku bariyginno, asaan ku ibin ko baaco ta gamin kuuk ajbay nu gintu. ²⁷ Nu kaawaako a zeedon, kuu gase tee kaak taayaw ho kaak bera goye ka gaasdo. Yampa, dakon zeedenno do tee kaak taaydo. Tee kaak taayaw-ak, na nun *Ron gemor ko kaak yaako berinji, asaan Tanni Bun berdu maan kaak gaara kadar nu gin izinne min loci. » ²⁸ Njuur gay telkiiji aman : « Nii gine maman a nii necin taat Bun rakiyo ? » ²⁹ Iisa telkiico aman : « Riy taat Bun rakiy-at, illa kuu aamine inj nunu kaak na tabirtu. »

³⁰ Njuur gay diyiji aman : « Ya ki raka nii aamine inj kinke-ak, gaarni ja maan kaak ajbay kaak gaara kadar Bun kat tabirinjin. Kiini gine maa ? » ³¹ Awalle, do wiktin taat aginiyini goyiy do goosiner, nu tee tee kaak nu koliy " maan " †. Ansii ko, nu siirtu do Kitamner aman : " Bun berco tee kaak asa min kuwa ka Bunji. " » ³² Iisa telkiico aman : « Cokiyon, naako kaawe seene, na Muusado kat berko tee kaak asa min kuwa ka Bunji, naar kaak beraako tee kaak taḡ gay, naar Tanni. ³³ Asaan tee kaak Bun beriyo, naar ko kaak asa min kuwa ho bera goye do geemir. » ³⁴ Kar gee-ak kaawiji aman : « Gem kol Tacco, kun kawta, berguwaani tee naar-aka. »

³⁵ Kar Iisa kaawiico aman : « Tee kaak bera goye kaak taḡ-ak, na nun ko. Gem kaak as lotu, mey diyaagdo, ho naar kaak aamin lotu, ibin diyaagdo tak-tak. ³⁶ Nun kaawkon ko a ku talintu, kar ku bal aamine. ³⁷ Ay gem kaak Tanni beriidu yaadu ase, ho naar kaak asaadu, nu pooaagdo bat. ³⁸ Nu pooaagdo-ak, asaan ya nu paay min ka samaaner, nu paay a naa gine riy ta naar kaak naamintu. Yampa, nu bal paaye a naa gine riy taat nu rakiy di. ³⁹ An ko riy taat naar kaak naamintu rakiyo : min nuur kuuk na beriidu, nu rawtaado rakki minnino, kar gay, do yiriy ta ba aaro, illa naa nooyinco min do muuti. ⁴⁰ Ka seener, an ko taat Tanni rakiyo : ay gem kaak talin nun Ronjo ho kaak aamin inj nunu yaa gase goye ka gaasdo, ho nun gay, naa nooyinji do yiriy ta ba aaro. »

⁴¹ Min naar-ak, *Yuudinna teestu osin Iisa asaan na kaaw aman : « Nun tee kaak paay min ka samaaner. » ⁴² Njuur gay diytu aman : « Gem naar-an, na Iisa, ronji ka Yuusup-ak doo di ? Gi ibingig kun tacco inj yaaco. Maman na kaawiy dinka a na paay min ka samaaner ? » ⁴³ Kar Iisa gay telkiico aman : « Dakon osenno benanniko. ⁴⁴ Waan gediraado yaadu ase ya Tanni kaak naamintu baldi iyinji. Ho naar kaak asaadu gay, naa nooyinji do yiriy ta ba aaro. ⁴⁵ Do makaatamna ku nabiinnar, nu kaaw aman : " Bun yaa bildin gee okinco. " § Ay gem kaak cokiya kaaw ta Bunji ho ica kaawoy yaa ase lotu. ⁴⁶ Ginno bat gem kaak talig Bun, illa naar kaak as min do Bunji keeji di talga.

⁴⁷ « Cokiyon, naako kaawe seene : gem kaak aamina lotu gay, naa gase goye ka gaasdo. ⁴⁸ Nun ko tee ka bera goye. ⁴⁹ Aginiyko tee tee kaak nu koliy maan do goosiner, kar inj

† 6:31 'maan' : Na tee kaak Bun bertu do gee ku Israyeel do goosiner (Ekzood 16.13-15). § 6:45 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 54.13.

taar-at sa, ɲu mattu di. ⁵⁰ Kar gay, ya gem tiya tee kaak paay min ka samaaner-ak, ɲa mataado. ⁵¹ Nun ko tee kaak paay min ka samaaner ho kaak bera goye. Gem kaak tiya tee ɲaar-aɲ yaa gase goye ka gaasdo. Tee kaak naa bere-aɲ, ɲaar zir ka meendu. Naa berinji-ak a gee ku duniiner yaa gase goye kaak taɓ. »

⁵² Min ɲa kaawtu pa-ak, *Yuudinna teestu leese benannico aman : « Maman gem-aɲ kaawiy a ɲaate bere ziy kat gii tee ? »

⁵³ Iisa telkiico aman : « Cokiyon, naako kaawe seene, nun *Ron gemor, ya ku tiyaagdo zir ho ku siyaagdo baarir, ku gasaagdo goye kaak taɓ-aka. ⁵⁴ Gem kaak tiya zir ho siya baarir, ɲaar yaa gase goye ka gaasdo, ho nun gay, naa nooyin do yiriy ta ba aaro. ⁵⁵ Asaan zir, ɲaar tee kaak taɓ, ho baarir sa, ɲuur see kaak taɓ. ⁵⁶ Gem kaak tiya zir ho siya baarir-ak, ɲaar yaa goye in nunu ho nun sa yaa goye in ɲaara. ⁵⁷ Tanni kaak ɲaamintu, ɲaar goy mento ho nun sa goy do saan tanji. Ampaa ko, ɲaar kaak tiya zir yaa gase goye do saan tanto. ⁵⁸ ɲaar-aɲ ko tee ka taɓ kaak paay min ka samaaner. ɲa arro tee kaak aginiyko teetu, kar ɲu mattu di. Gem kaak tee tee ɲaar-aɲ, ɲaa gase goye ka gaasdo. »

⁵⁹ Iisa kaawiig kaawnay-aɲ do geeger ka Kapernayuum wiktin taat ɲa bildiy gee do ger ka salaaner ka Yuudinnar.

Dakin min gee ku aadaag Iisa rasga

⁶⁰ Min maajirnay dortu kaaw taat Iisa kaawtu-at, daarinco diytu aman : « Kaaw-an taar rad aale. Waa yaa ooyinti ? »

⁶¹ Iisa gay iban tak kadar maajirnay leesa benannico. Kar ɲa kaawiico aman : « Kaawor-an erwig aditko walla ? ⁶² Kar di, kuu gine maman wiktin ta kuun talin nun *Ron gemor naa yeepe do wer kaak nu paaytu-aka ? ⁶³ Taar Ruwwin ta Bunji ko taat bera goye. Gem keeji di gediraado gine maanna. Kar gay, kaawin kuuk nu kaawiiko awalle-ak, ɲu asa min do Ruwwiner ho ɲu bera goye. ⁶⁴ Kar gay, do datikko, goy gee ku aamanno. » Iisa gay ibingig ko min do teesindi, ɲuur kuuk bal aamine in ɲaara ho ɲaar kaak asa gaarinji do adiney oki. ⁶⁵ Iisa kaawiico pey aman : « An ko kaaw taat nu kaawiiko min awalle : ya Tanni Bun bal bere botol do gemor, gem gediraado yaadu ase. »

⁶⁶ Min ɲaar-ak, dakin min gee ku aadaag Iisa rasiiga, ɲu pooctu aadinji. ⁶⁷ Kar Iisa indiig maajirnay ku orok in seera aman : « Kuɲ sa rakaan rasindu walla ? » ⁶⁸ Simon Piyer telkiji aman : « Gem kol Tacco, nin-aɲ gay, nii aade pey waa ? Kinke-aɲ ko kaak kaawa kaaw taat bera goye ka gaasdo. ⁶⁹ Ni iban ho ni aamina kadar kinke-aɲ ko kaak Bun doɓtu ho ɲa ɲaamtu. » ⁷⁰ Iisa gay telkiico aman : « ɲaar nun ko kaak doɓinjo, kuɲko kuuk orok in seer-aɲku. Kar gay, minninko, rakki, ɲaar seetanne. » ⁷¹ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, ɲa kaawa do bi ka Zuudas, ronji ka Simon Iskariyoot. ɲaar sa min do maajirnay ku Iisa kuuk orok in seera ho ɲaar ko kaak asaaji isine do Iisa.

7

Iisa yeep Zeruzaleem do iidiner

¹ Min ɲaar-ak, Iisa uctu jaawe do kid ka Galile. ɲa rakaado baawe do kid ka Zuude, asaan *agindaw ku Yuudinnar bariyaaga a ɲuu deenji. ² Do wiktin taar-at, iidin ta Yuudinnar taat ɲu koliy Tabernaakile as ko moota. ³ Kar siɲtay ku Iisa diyiji aman : « Uc ɓaa do kid ka Zuude, asaan anner kat maajirnan sa yaa tale riy taat ki giniyo. ⁴ Ya gem kaak raka a siɲji yaa ale, ɲaar ginaado gamin in cigile. Kin gina gamin kuuk ajbay, ɲaar-ak samaane. Ginig gamin-aɲ do unjo ka gee okinco, ansii kat, ɲuun ibine. » ⁵ Ka seener, maaniico siɲtay ku Iisa din sa aamanno in ɲaara. ⁶ Kar Iisa diyiiico aman : « Wiktin taat naa baawe bal nece misa. Ya lokon gay, taar samaan ko ! ⁷ Gee kuuk do kid-aɲ, ɲuur pooaakonno. Kar gay, ɲu oyaanno nunu, asaan nu kaawaaco seene do bi ka gamin kuuk samaanno ɲu giniyo. ⁸ Kuɲ ɓaay do iidin-anta. Nun gay ɓaado misa, asaan wiktiner bal nece misa. » ⁹ Min ɲa kaawiico pa-ak, ɲa daktu do kid ka Galile.

¹⁰ Wiktin taat siɲtay ku Iisa deettu do iidin-at, ɲaar oki baawtu in cigile, ɲa bal gaare ziy. ¹¹ Do wiktin taat gee iidiiyo, agindaw ku Yuudinnar bariyiiga ho ɲu indiy aman :

« Njaar kat moo ? » ¹² Gee dakina kuuk hadir do iidin-at meeliy benannico do bi ka Iisa. Daarin kaawa aman : « Gem-an, njaar sellen. » Kar daarin gay diya aman : « Nja caaciya gee. » ¹³ Kar gay, nu semsuma di, asaan nu gina kolaw paa agindaw ku Yuudinnar yaa dorin kaawinco-aku.

¹⁴ Do wiktin taat iidin-at ottu datko, Iisa unjitu do *ger ka Bunji ho na teestu bilde gee. ¹⁵ Gee ku cokiyaaga-ak ajbiyту ho nu diyту aman : « Maman gem-an ibiniy gamin dakina, kar na bal garkiyen di ? »

¹⁶ Iisa gay telkiico aman : « Garaan taat nu garkiyiiko-an, taar asdo min do meendu, kar gay, ta asa min do Bunj kaak naamintu. ¹⁷ Ya gem raka gine maan kaak Bunj rakiyo, nja ibine ya bildindu-an asa min do Bunji wal nu garkiya gee inj kaar ka meendu di. ¹⁸ Ya gem kaak garkiya inj kaay ka meenji di, njaar raka a sij ku meenji yaa ale. Kar gem kaak gina riy a sij ku njaar kaak tabirga yaa aley gay, na kaawa seene ho na ginaat riyoy inj botilti. ¹⁹ Njaar Muusa ko kaak berko *gaanuun, kar minninkon gay, ginno gem rakki oki kaak karmiyaaga. Pa-ak gay, maa di ku rakiin deendu ? » ²⁰ Gee-ak telkiiji aman : « Ki gin aarid do kaan wal maman ki kaawiy a ni rakaan dee ? »

²¹ Iisa kaawiico aman : « Nun gin maan rakki di ho okinjo ku ajbiyту. ²² Muusa kaawko a kuu *dukumguwe selno do kooginko kuuk miday. Kar maanna-an, na Muusado kat teesga, nu aginiyji. Inj taar-at ko, yiriy ta sabitdi sa, ku dukuma di selno. ²³ Ya yiriy ta sabit oki, ku dukuma selno do gemor ho ku niggigdo gaanuun ka Muusa, maa di ku dapiiudu ya nu cool gem do yiriy ta sabitdi ? ²⁴ Dakon obenno rikimit do maan kaak gee taliy di. Kar gay, pakiron do botol ta seener. »

²⁵ Min gee kuuk goy Zeruzaleem, daarin kaawtu aman : « Nja njaar-an doo ko kaak nu bariyiy a nuu deenji-aka ? ²⁶ Talon ! Di njaar doo ko kaawa pey do datik ta geemir-anja ? Kar aginduwte kaawgijido maanna-an gay maa ? Di wal nu ibinig ko kadar na njaar ko Masi kaak Bunj dobtu ? ²⁷ Zer, njaar-an gay, gee ibingig aginiyji. Kar gay, Masi kaak Bunj yaa tabire-ak, gee ibinaado wer kaak nja ase. »

²⁸ Kar do wiktin taat Iisa garkiyiy gee do ger ka Bunji-ak, na kaawtu rada aman : « An kat ku ibingin tabi ? Ku iban wer kaak nu asiyo walla ? Nun bal ase inj ta kaar di. Kar waan kaak tabirintu-an gay, njaar ka amaanner ho kun ibingigdo. ²⁹ Nu ibingiga, asaan nu asa min do weriy ho njaar ko kaak tabirintu. » ³⁰ Hiyya, nu teestu bariye botol taat nuu obinji, kar nu bal gedire asaan wiktiney goy misa. ³¹ Min njaar-ak, gee dakina aamintu inj njaara ho nu kaawiy aman : « Ya Masi ase-ak, nja gine gamin kuuk ajbay pak nuur kuuk gem-an gintu walla ? »

Pariziyenna raka obin Iisa

³² Wiktin taat *Pariziyenna dortu gee semsuma do bi ka Iisa, nuura inj agindaw ku gay satkiner, nu naamtu gee a nu baa obin Iisa. ³³ Iisa gay kaawtu aman : « Nun goy pey inj kunjo do wiktin sooda, kar kat naa yeepe gasin njaar kaak tabirintu. ³⁴ Kuun bariyindu ho ku gasaanno, asaan ku gediraado baawe wer kaak nun, naa baawe. » ³⁵ *Yuudinna teestu kaawe benannico aman : « Njaar baa momon ga nam gee gasiigdo kare ? Wal na baa wer kaak Yuudinna goyiy inj Grekna, wal na baa bildin Grekna doo walla ? ³⁶ Nja kaawiite aman : “ Kuun bariyindu ho ku gasaanno, asaan ku gediraado baawe wer ka nun, naa baawe. ” Kar kaawoy-an gay raka kaawe maa ? »

Amay kuuk bera goye do geemir

³⁷ Yiriy ta gaase ka iidiner, taar yiriy ta yaarko. Yiriy taar-at ko, Iisa peyту datik ta geemir ho na teestu kaawe rada aman : « Ya gem kaak ibin diyaaga, illa njaadu ase ho nja see. ³⁸ Njaar kaak aamin inj nunu, ar na gas od ta amiydi do gelbiney. Ampaa ko, amay kuuk bera goye yaa gade min do gelbiney ar taat nu kaawtu do Kitanner. » ³⁹ Wiktin taat Iisa kaawtu pa-ak, na kaawa do bi ka Ruwwin ta Bunji taat gee kuuk yaa aamine inj njaara yaa gase. Sando, wiktin taar-at, Ruwwin-at bal ase misa, asaan Iisa, Bunj bal darjiyin misa.

Gee meela do bi ka Iisa

⁴⁰ Min gee dorig kaawin-ak, daarin diytu aman : « Gem-an, jaar Nabiinçe kaak taak kaak nu kaawtu awalle a nya ase-aka. » ⁴¹ Daarin gay kaawtu aman : « Jaar ko *Masi kaak Bunj dobtu. » Kar daarin gay diytu aman : « Masi ke amilaado min kid ka Galile, ⁴² asaan nu kaaw do Kitamner kadar Masi yaa amile min baa ta Dawuud ho nya ase min Beteleyem, geeger ka Dawuud. » ⁴³ Ansii ko, gee meeltu benannico do bi ka Iisa nam nu eertu. ⁴⁴ Daarinco raka obin Iisa, kar gay, nu bal gedire.

⁴⁵ Gee kuuk nu naamtu a nuu obin Iisa yeeptu do wer kaak agindaw ku gay satkiner in *Pariziyenna goyiyo. Kar agindaw-ak indiig aman : « Maa di ku obgigdo Iisa ? » ⁴⁶ Nu telkiico aman : « Ginno gem kaak yaa gedire kaawe ar kaawin kuuk Iisa kaawtu ankure. » ⁴⁷ Kar Pariziyenna diyiiico aman : « Kunjo-an oki, na rawtinjon ko ? » ⁴⁸ Min ginte Pariziyenna, ginno rakki kaak aamin in Iisa, yoo aginduwte oki. ⁴⁹ Nuur kuuk aamin in Iisa-ak, nuur ibingigdo *gaanuunte. Nuur gee kuuk surpiye ! »

⁵⁰ Nikodeem oki goy in Pariziyenna-aku. Jaar ko kaak yiriy rakki dakig gas Iisa. Do wer-ak, na uctu ho na kaawiico do Pariziyenna-ak aman : ⁵¹ « Gaanuunte diya a gi gediraado obe gemo in taar-anta ! Illa ya gi dor ja min do biy ho gi ibin maan kaak na gintu. » ⁵² Nuur gay telkiiji aman : « Jaar kin sa min Galile wal maa ? Garkay ja do Kitamner kat kii ibine kadar nabiinçe amilaado bat min Galile. »

[⁵³ Min jaar-ak, nu totirtu, ay gem di deettu do geriy.

8

Daatik taat kokina mitik kara

¹ Kar Iisa gay uctu, na coktu ka koot ka Olibiyennar.* ² Kar ka kawtinti in kawtir kawtira, na yeeptu, na unjitu do *ger ka Bunji ho gee okinco asig gasa. Na goytu ho na teestu bildinco. ³ Hiyya, agindaw ku gaanuundi in *Pariziyenna obtu geem taat kokina mitik kara. Nu iyit datik geemir do unji ka Iisa. ⁴ Kar nu kaawiji do Iisa aman : « Gem kol Tacco, talu, ni obit geem-an kokina mitik kara. ⁵ Do bi jaar-ak ko, Muusa siirtu do *gaanuunte a geem taat gina ansi-ak, nuu zeerin in dambay nam nuu deenti. Kar kin gay, kaawon maa ? »

⁶ Nu indiig pa-ak, asaan nu rakiy a nya dee jookumo, ansii kat, nuu gase botol taat nuu obinji. Iisa gay onig kaay ho na teestu siire in perney keder. ⁷ Nu wakiliy wakiliy inde, kar Iisa jaaltu kaay ho na kaawiico aman : « Minninko, kaak ginno zunubinna, na ic dambi awalle ho na zeerta. » ⁸ Kar na ontu pey, na teestu siire pey keder. ⁹ Min nu dortu pa-ak, nu teestu amile rakki rakki, min jaminna yoo ku naada, dak ko Iisa keeji di in daatik taat pey datko-ata. ¹⁰ Kar Iisa jaaltu pey kaay, na indiit daatko-at aman : « Nu moon di gee kuuk obinke-aku ? Moon di kuuk sakkinyinke-aku ? » ¹¹ Ta telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, ginno yoo gemo. » Jaar gay telkiitit aman : « Nun sa naake rasiinke. Baa ho dak ginenna pey zunubinna. »]†

¹² Iisa kaawiico pey do gee ku cokiyaaga-ak aman : « Nun ko portikaw ta duniiner. Jaar kaak aadaanu jaawaado do gondikor, kar gay, nya gasin portikaw taat bera goye. » ¹³ *Pariziyenna kaawiji aman : « Ki kaawa do bi ka meenjin di, ansi-ak, kaawon, gee icaatdo. » ¹⁴ Iisa gay telkiico aman : « Ya nun kat kaawa do bi ka meendu sa, kaawor, taar ka seener, asaan nun iban wer kaak nu asiyo ho wer kaak nu baayiyo. Kar kun gay ibanno wer kaak nu asiyo ho kaak nu baayiyo. ¹⁵ Kun dukuma seriine ar taat gee giniy di. Nun gay dukumaado seriin ansi. ¹⁶ Ya nun kat diya kaaw gay, tanto seene, asaan nun keedudo, kar gay, in Tanni kaak tabirintu-ak, nin sawa. ¹⁷ Do *gaanuunko, gee garkiyaat kaaw taat kaawa aman : “ Ya kaaw ta saadinna seer as werti rakki, kaaw-at ka seener. ” ‡ ¹⁸ Nun kaawa do bi ka meendu di ho Tanni kaak tabirintu sa kaawa do bir. » ¹⁹ Gee-ak indiig Iisa

* 8:1 'koot ka Olibiyennar' : Koot-ak, nu koliig pa-ak, asaan na gin et dakina kaak nu kolij Olibiye. † 8:11 Wer ka gase kaawor 7.53-8.11 ginno do makaatamna daarin ku Bunji kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. ‡ 8:17 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 19.15.

aman : « Takkonj gay goy momo ? » Ñaar gay telkiico aman : « Wala ku ibinginu, wala ku ibingig Tanni. Ya ku ibinginu, ku ibingig Tanni oki. »

²⁰ Iisa kaawiig kaawnay-anj wiktin taat ña bildiy gee do ger ka Buñdi, moota inj wer kaak gee beriy maan do Buñdi. Kar ñu bal obinji, asaan wiktiney goy misa.

Iisa ko kaak goya

²¹ Iisa kaawiico pey aman : « Nun, naa deete. Ya nu deete, kuun bariyindu, kar gay, ku gasaanno, kuu mate inj zunuubinniko. Ku gediraado baawe wer kaak nu baayiyo. »

²² *Agindaw ku Yuudinnar teestu kaawe benannico aman : « Ña kaawiy a gee gediraado baawe wer kaak ña baayiy-anj, ña raka dee ziy walla ? » ²³ Iisa telkiico aman : « Nun asa min kuwa, kar kunj gay min kedder. Kunj min do duniin-anta, kar nun gay min ka samaaner. ²⁴ Inj taar-an ko, nu kaawiiko aman : “ Ku asa mate inj zunuubinniko. ” Ka seener, ya ku aaminaado kadar ‘nun kaak goya’§, ku asa mate inj zunuubinniko. » ²⁵ Kar ñu indiig aman : « Kijke waa ? » Iisa telkiico aman : « Min awalle, nu kaawko a maa ? ²⁶ Nu gin kaawin dakina do bi kanjo ho naako deenjo. Nu gaara do duniiner kaawin kuuk ñaar kaak tabirintu beriidu di, ho ñaar gay kaawa seene. »

²⁷ Gee-ak, ñuur bal ibine kadar ña kaawiico do bi ka Tacco Buñ. ²⁸ Ampaa ko, Iisa kaawiico aman : « Wiktin taat ku asiy jaalindu, nun *Roj gemor, ku asiy ibine kadar ‘nun kaak goya’. Ku asiy ibine pey kadar riy taat nu giniy-an, ta meendudo, kar gay, nu kaawaako taat Tanni Buñ gaariidu. ²⁹ Ñaar kaak tabirintu goy inj nunu. Ña balnu rasin keedu, asaan nu gina doo maan kaak ña elgiyo. » ³⁰ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, gee dakina aamintu inj ñaara.

Horrina inj berrina

³¹ Kar do *Yuudinna kuuk aamin inj ñaar-ak, Iisa kaawiico aman : « Ya ku obit kaawor-an bombo, kuu kuuniye maajirnar kuuk tab. ³² Ku asiy ibine seen taat kaawa do bi ka Buñdi ho seen-at yaako giniñko horrina. » ³³ Ñu telkiiji aman : « Nini min tamba ta Ibraayim ho ni berrinno bat ku gemor. Maman ki kaawiy a nii gine horrina ? » ³⁴ Iisa gay telkiico aman : « Cokiyonj, naako kaawe seene : ay gem kaak gina zunuubinna, ñaar berre ka zunuubinnar. ³⁵ Berre-ak, ñaar kuunaydo roñ ka geero, kar gay, roñ ka geer-ak goy roñ ka geer di. ³⁶ Ya Roñ ka Buñdi kat imilaako min do berrinjaw, ku asa kuuniye horrina ka seener. ³⁷ Nu iban kadar ku amil min tamba ta Ibraayim. Kar ku rakaan deendu asaan ku pootit kaawor. ³⁸ Nun kaawaako maan kaak Tanni gaariidu. Kar kunjko gay gina taat takko kaawiiko. » ³⁹ Ñu telkiiji aman : « Nin, tanni, ñaar Ibraayim. » Kar Iisa kaawiico aman : « Ya ka seener, kunj koogin ku Ibraayim-ak, kuu gine ar taat ña gintu. ⁴⁰ Diñ gay, ku rakaan deendu. Maa di ? Ku rakiin deendu-anj, asaan nu kaawaako seen ta Buñdi. Ibraayim, ñaar ginno tak-tak maan ar ñaar-anjka ! ⁴¹ Kunjo, ku gina gamin kuuk takko giniy di. » Ñuur gay telkiiji aman : « Nin buuminno, tanni, ñaar rakki di, ñaar ko Buñ-anj di. » ⁴² Iisa diyiico aman : « Ka seener, ya Buñ kat Takko, kuun elindu, asaan nun sa asa min do Buñdi, ñaar kat ñaamintu. » ⁴³ Maa di ku ibingitdo taat nu kaawiiko-anta ? Ku ibingitdo-ak, asaan ku gedarro icin kaawor. ⁴⁴ Takko kanjo, ñaar *Seetanne. Ku el gine gamin kuuk ña rakiyo. Min do teesindi sa, ñaar usin dee ka geemir. Ña kaawdo seene, asaan ginno seen loci. Ya ña raadaw, ña kaawa kaaw taat tanji di, asaan ñaar ko gay raadindi ho ña tacco ka gay raadindi. ⁴⁵ Kar nun gay, nu kaawa seene. Inj taar-at ko, ku aaminginno. ⁴⁶ Waan minninko yaadu diye kaaw kadar nu gin zunuubinna yoo rakki oki walla ? Ya nu kaawaako seene, maa di ku aamanno do kaawor. ⁴⁷ Ya waan gin gem ka Buñdi, ñaar cokiya kaawin ku Buñdi. Kar kunj gay, ku cokaydo, asaan ku gee ku Buñdido.

Iisa inj Ibraayim

⁴⁸ *Agindaw ku Yuudinnar kaawiji do Iisa aman : « Ya ni kaawa a ki min *Samari ho ki gin aarid do kaan, kaaw-an ka seenerro walla ? » ⁴⁹ Ñaar gay telkiico aman : « Nun bal gine aarid, kar gay, nu bera horoomin do Tanni ho kunj gay bergidudo horoomine.

§ 8:24 ‘nun kaak goya’ : Siñ ñuur-anj gaara siñ ku Buñdi do Jamaw ta Awalle (Ekzood 3.14-15).

⁵⁰ Nun baraydo ozile ka meendu, kar gay, gin waan ka pey kat rakaaga ho kaak asa tale baat ta kaaw-anta. ⁵¹ Cokiyon, naako kaawe seene : gem kaak obit kaawor-an bombo, na mataado tak-tak. »

⁵² Agindaw ku Yuudinnar diyiji aman : « Dinka-an, ni iban kadar aarid obinçin. Ibraayim, naar mat ko. Ho nabiinna oki, nuur mat ko. Kar kinke gay, ki kaawiy a gem kaak obit kaawon bombo, naar mataado tak-tak. ⁵³ Tatte Ibraayim, naar mate. Ki pakira kadin kin kat tatik pakgiga walla ? Nabiinna oki, nuur mate. Do tanji-at, kin gay waa kina ? » ⁵⁴ Iisa gay telkiico aman : « Nun baraydo ozile ka meendu. Ya nu bariya ozile ka meendu-ak, ta ginno baati. Naar kaak ozilaanu, naar Tanni. Ku diya a naar ko Burko. ⁵⁵ Ka seener gay, kun ibingigdo ho nun kat ibingiga. Ya nu diya a nu ibingigdo, nun sa yaa gine raada ar kunjo. Kar gay, nu ibingiga ho nu obit kaawoy bombo. ⁵⁶ Min Ibraayim goy misa in odinay, na pakir do yiriy ta weendu ho na aacyi dakina. Kar min na taliit yiriy-ata, adiy gintu portik aale. » ⁵⁷ Agindaw ku Yuudinnar diyiji aman : « Kin, elgina bal nece misa orok beey-an di, ki talig ko Ibraayim walla ? » ⁵⁸ Iisa telkiico aman : « Cokiyon, naako kaawe seene, min Ibraayim nu bal ween misan di, nun goy ko. » ⁵⁹ Min na kaawtu pa-ak, nu soktu dambay a nuu zeerinji. Hiyya, lisa toopintu in gee, na amiltu min ger ka Burdi ho na deettu.

9

Pile ka noolol

¹ Yiriy rakki, Iisa biraw ho do botildi, na gastu noolo. Min nu weeyig di, naar nool ko. ² Min *maajirnay taliiga, nu indiig lisa aman : « Gem kol Tacco, gem-an, min nu weeyig di, na nool ko. Naar kat gin zunuubinna, wala aginiyi kat gin zunuubinna ? » ³ Iisa telkiico aman : « Gem-an nooltu-an, wala do bi ka zunuubinna ku aginiyi, wala ku meenji. Na nooltu-an a gee yaa tale maan kaak Bur yaaji gine. ⁴ Min pat goy misa, illa gii ginin riy ta naar kaak naamintu. Aando asaw ho do aando-an, gem gediraado gine riyo. ⁵ Min nun goy misa do duniiner, nun portikaw ta gee ku duniiner. » ⁶ Hiyya, min Iisa kaawtu pa-ak, na pictu ulnay ho na liiptu goljo. Kar na torziig goljo-ak do odin ku nool-aka. ⁷ Kar na diyiji aman : « Baa acig odinan do koriy taat nu boktu nu koliy Silowe. » (Sin kuuk Silowe-ak diya a « tabire ».) Hiyya, nool-ak daktu ac odinay. Min na acgu, odinay piltu karan. Kar na yeepu do geriy. ⁸ Mutkiyi in gee kuuk talig wiktin taat na ociy-ak indiy zinçico aman : « Gem-an ar nool kaak goygiy oce-ak doo ? » ⁹ Daarino diya aman : « Hii, na naara. » Daarino gay aman : « Ha'a, na naarro. Gem-an ar naar di. » Kar naar gay telkiico aman : « Ka seener, na nunu ko. » ¹⁰ Nu indiig aman : « Kar maman odinan piltu ? » ¹¹ Naar gay telkiico aman : « Gem kaak nu koliy Iisa kat liip goljo, na torziig do odinar kar na diyidu aman : " Baa acig odinan do koriy ta Silowe. " Nu baawtu, nu dakiig aca, ek di, nu teestu tale. » ¹² Nu indiig pey gem-ak aman : « Kar din gay, na moo ? » Na telkiico aman : « Baana ! Nu ibanno wer kaak na deettu. »

Pariziyenna indaag nool ka pile

¹³ Gem kaak awalle nool-ak, nu iyig do unco ka Pariziyennar. ¹⁴ Sando, yiriy taat lisa liiptu goljo in ulnay ho na piliig odin ku nool-ak, ta yiriy ta *sabitdi. ¹⁵ Pariziyenna oki indiig gem-aka a na ginji maa do odinan nu piltu. Na diyico aman : « Na torzidu golij do odinar, kar nu dakiigu aca, ek di odinar piltu. » ¹⁶ Pariziyenna daarin diytu aman : « Gem-an, naar asdo min do Burdi, asaan na karmaydo *gaanuun kaak kaawa do bi ka yiriy ta sabitdi. » Daarino gay diytu aman : « Ya gem-an gin zunuubinna, maman naa gine gamin ku ajbay ? » Min naar-ak, nu eertu. ¹⁷ Nu indiig pey nool kaak pil-ak aman : « Kinke gay pakira maa do bi ka gem kaak pilig odinan ? » Na telkiico aman : « Naar nabiince. »

¹⁸ Kar gay, agindaw ku Yuudinnar aamanno kadar nu weeyig gem-an noolo ho din odinay pile. Ampaa ko, nu koliig aginiyi. ¹⁹ Kar nu indiig aman : « Gem-an ronko walla ? Ka seener, min ku weeyig di, na nool ko walla ? Din gay, maman na taliyo ? » ²⁰ Aginiyi-ak telkiico aman : « Hii, na ronni ho min ni weeyig di, naar nool ko. ²¹ Kar ni ibanno maman

odinay piltu. Ho ni ibanno gem kaak pilgu. Indon meenji, naar sa tatik ko nec nyaako kaawe. »²² Aginiyji kaawtu ansi-ak, asaan nu gina kolaw do agindaw ku Yuudinnar. Ka seener, agindaw-ak deet ko kaawco kadar ay gem kaak kaawa a Iisa ko Masi kaak Buɗ doftu, nuu atkinji min do gerco ka salaaner. ²³ Inj taar-at ko, aginiyji ku nool-ak diytu aman : « Indon meenji, naar sa tatik ko nec nyaako kaawe. »

²⁴ Pey *Pariziyenna koliig gem-ak ka seerɗkar ho nu diyiiji aman : « Kaaw ja seen taat Buɗ weenɗin ! Nin iban kadar gem kaak coolɗinɗin-ɗin, naar gin zunuubinna. »²⁵ Gem-ak telkiico aman : « Nu ibanno ya na gin zunuubinna wala na bal gine. Kar gay, nu iban maan rakki di : awalle nu noolo, diɗ gay, nu talaw. »²⁶ Nu indiig pey aman : « Naar ginjin maa ? Maman na piliig odinan ? »²⁷ Na telkiico aman : « Nun kaawkon ko, kar ku bal icin kaawor. Kar ku indaan pey maa ? Kunjo oki raka gine maajirɗay walla ? »²⁸ Nu uciiji aman : « Na wanjin, kin kat *maajirɗincey ! Nin-ɗin maajirin ku Muusa. ²⁹ Ni iban kadar Buɗ kaawji do Muusa, kar gay, gemon-ɗin, ni ibanno wer kaak na asiyo. »³⁰ Gem-ak telkiico aman : « Way, nun-ɗin ajbiye ! Gem-ɗin kat pilig odinar ho ku ibanno wer ka na asiyo ! ³¹ Gi iban tak kadar Buɗ ooydo kaaw ta gem kaak gin zunuubinna, kar gay, na ooya gem kaak karmiyaaga ho gina taat Buɗ rakiyo. ³² Min kilgiye ka duniiner, gi bal dore tak-tak gem kat pil odin ku gemor kaak nu weeyig noolo. ³³ Ka seener, gem-ɗin, naar as min do Buɗdi, yampa, na gediraado giniɗ maanna-ɗinka. »³⁴ Pariziyenna-ak telkiiji aman : « Kin din sa, min nu weenɗin di, ki miin ko in zunuubinna, kar ki raka bilde kun waa ? » Min naar-ak, nu atkiig kara.

³⁵ Min Iisa dortu kadar nu atkiig gem-aka, na deettu bariyinji. Na dakiig gasa ho na kaawiji aman : « Ki aamina in nun *Ron gemor walla ? »³⁶ Gem-ak telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, naar waa kaak naa aamine in naara ? »³⁷ Iisa diyiiji aman : « Na nun ko kaak ki taliy kaawijin-ɗinka. »³⁸ Hiyya, gem-ak kaawiji aman : « Rabbine, nu aamin in kinke. » Min na kaawtu pa-ak, na dersitu do unji. ³⁹ Kar Iisa kaawiji aman : « Nun as do duniiner a dukume ka seriiner yaa kuuniye : kuuk tallo asa tale, ho kuuk talaw gay asa gine noolna. »⁴⁰ Pariziyenna daarin kuuk goy do serpey ta Iisa doriit kaawoy-ata ho nu indiig aman : « Ki pakira a nin sa noolna walla ? »⁴¹ Iisa telkiico aman : « Ya kun kat noolna, ku bal gine zunuubinna. Kar gay, uudin taat ku kaawiy a ku talaw, ansii ko, ku goyiy in zunuubinnikon di. »

10

Danil ta tamgir in gay gooyindi

¹ Iisa kaawiico pey aman : « Cokiyon, naako kaawe seene : ya gem do min do joli, naar kokino ho na bandince. ² Kar gay, naar kaak unja min do botildi, naar kat gay gooyindi. ³ Gem kaak gooya wer geer yaaji pile botol. Tamgi iban gaayay, na koliig rakki rakki in sinjo ho na imiliig kara. ⁴ Ya na imilig okinco, naar ogiriico ho nuur gay aadiig min aaro, asaan nu ibingiga. ⁵ Kar gay, nu aaddo gem kaak nu ibingigdo. Ya nu dor gaay ta gem kaak nu ibingigdo, nuu gade minniney serek. »

⁶ Min Iisa deliicot danil-ata, gee bal ibine baati.

⁷ Ampaa ko, Iisa diytu pey aman : « Cokiyon, naako kaawe seene : nun ko dibir ka wer kaak tamgi goyiyo. ⁸ Gee kuuk as awalle, nuur kokinay ho nu bandina, kar tamgi gay bal ooyinco. ⁹ Nun ko dibir ka wer kaak tamgi goyiyo. Gem kaak aada min lotu, naa gase jile. Naa unjiguwe, naa amilguwe ho naa gase tee. ¹⁰ Kokin asi kokiniyo, na diyi gee ho na nigiyoy. Nun gay, nu as a gee yaa gase goye kaak tab. ¹¹ Nun ko gay gooyindi kaak tab. Gay gooyindi kaak tab-ak, naar yaa ooye muut do bi ka tamgiy. ¹² Gem kaak nu gidiyig gidiyen di, tamgi-ak kunjido. Ampaa ko, ya na tala pulkina* asa di, naa gade, naa rasiɗ tamgi-aku. Kar pulkin gay yaa totirinco. ¹³ Gem kaak nu gidiyig gidiyen di-ak, naar isigigdo in tamgi. ¹⁴⁻¹⁵ Nun ko gay gooyindi kaak tab. Nu ibingig tamgir ho nuur sa ibinginu. Nu ibingigu ar Tanni ibinginu ho nun oki ibingig Tanni. Naa bere zir naa mate

* 10:12 'pulkina' : Werin daarin, nu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'.

do bi ka tamgir. ¹⁶ Nu gin pey tamgi ku pey kuuk bal unje misa inj eenco. Illa naa iyinco a njuu nume inj eenco. Ampaa ko, njuu cokiye gaayar ho njuu gine hidbin rakki, ho gay gooyinco oki rakki. ¹⁷ Tanni, naar elgiinu, asaan naa bere zir do muuti, kar naa gasinji pey ya nu nooye. ¹⁸ Ginno gem kaak yaan deendu, nu meendu ko bera zir do muuti. Nu gin botol taat naa mate ho nu gin gudurre taat naa nooye. Aj maan kaak Tanni kaawiidu a naa gine. »

¹⁹ Min agindaw ku Yuudinnar doriit kaaw ta lisa-at, nju eertu werin seera. ²⁰ Dakinuwco kaawtu aman : « Gem-anj, naar oliyo ho na gin aarid. Maa di ku cokiyiy kaawoy ? » ²¹ Kar daarin gay diytu pey aman : « Bat, gem-anj, naar oliydo. Na bal gine aarid. Maa oliyir kaak kaawa ansi ! Oliy kat gedirgiy pile odin ku noolnal walla ? »

Yuudinna pocij lisa

²² Wiktin taar-at, ta siteener ho nju iidiya iidin ta pile ka *ger ka Buñdi Zeruzaleem. ²³ Do menaw ku iidiner-ak, yiriy rakki, lisa kaariy atta do ger ka Buñdi-aka. Kar na peytu do kelim taat nju koliy kelim ta Selemaan. ²⁴ Yuudinna daarin numtu pey do unji ho nju diyiji aman : « Kimin ja kat kiini mine ? Kaawni waranj ya kinke-anj ko Masi kaak Buñ dobtu wala kawwi ! » ²⁵ Iisa gay telkiico aman : « Nun kaawkonj ko, kar ku bal icin kaawor. Gamin kuuk nu gintu inj gudurre ta Tanni kaawa ko waranj do bi kanto. Gamin-anj nec ko kuu ibine kadar nun ko kaak Buñ tabirtu. ²⁶ Kar gay, ku bal aamine, asaan ku tamgirro. ²⁷ Ar tamgi kuuk cokiyaat gaay ta gay gooyinco, geendu sa cokiyaat gaayar. Nu ibingigu ho nju aadaanu. ²⁸ Nu beraaco goye ka gaasdo. Nju mataado tak-tak ho ginno gem kaak nec gaaminco min do pisindu. ²⁹ Tanni kaak berduugu-ak, naar gin gudurre pak gee okinco. Ginno gem kaak nec gaame maan min pise ka Tanni. ³⁰ Nunu inj Tanni, nin rakki di. »

³¹ Min *Yuudinna dortu pa-ak, nju ipintu dambay a njuu zeerinji njuu deenji. ³² Kar lisa gay kaawiico aman : « Nu gin gamin dakin kuuk ajbay do unko inj gudurre taat Tanni beriidu. Ku talig inj odinko. Min gamin-anj, ka moo ku rakiin deen inj dambay ? » ³³ Yuudinna diyiji aman : « Ni diyaacinno do bi ka maan kaak samaane ki gintu. Ni rakiinj dee-ak, asaan ki niga binj inj Buñ. Kinj kat gem di, kar ki gina zin ar Buñ ! »† ³⁴ Iisa telkiico aman : « Nju siir do *gaanuunko kadar Buñ kaaw aman : “ Kunjko ko buñnay. ”‡ ³⁵ Ansi-ak, njuur kuuk cokiyaat kaawoy, nju kolaag a 'buñnay' ho gee iban kadar gee siimaatdo kaaw ta Buñdi. ³⁶ Kar nun gay, Buñ dobtintu ho na naamintu do duniiner. Kar mamam ku diyidu kaawo a nu niga bir inj Buñ wiktin taat nu kaawtu a nu Roñ ka Buñdi ? ³⁷ Ya nu ginno riy ta Tanni, dakonnu aaminindudo. ³⁸ Kar ya nu gina riy ta Tanni gay, ya ku aaminginno oki, aaminonj inj gamin kuuk nu gintu-aku. Inj taar-at ko, kuu ibine waranj a Tanni goy inj nunu ho nun sa goy inj naara. » ³⁹ Agindaw ku Yuudinnar teestu pey bariyinji a njuu obinji, kar gay, na paka di. ⁴⁰ Iisa yeptu pey aar barre ka Zurdan do wer kaak Yaaya-Batist *batiziyiy gee awalle ho na goytu do wer-aka. ⁴¹ Gee dakina asiiji ho nju diyiji aman : « Yaaya bal gine yoo maan rakki oki ka ajbay, kar kaawoy taat na kaawtu do bi ka lisa gay, taar as do botilti. » ⁴² Hiyya, gee dakina kuuk baa do wer-ak aamintu inj lisa.

11

Muut ta Lazaar

¹⁻² Gin gem rakki, sinji Lazaar. Na goy do hellin ta Betani inj sintay ku daadi, Mariyam inj Maart. Mariyam gay, taar ko taat kockicij itir do asinji ku *Rabbin lisa ho ta sooyjig inj duruwti. Kar yiriy rakki, Lazaar-ak galtu raduwa. ³ Sintay-ak naamiji gem do lisa a naa mininji. Min gem kaak nju naamtu-ak ote, na kaawiji do lisa aman : « Gem kol Tacco, royanj Lazaar radaw. » ⁴ Min lisa dorit kaaw-at, na diytu aman : « Raduway taaran diyaagdo. Inj raduw taar-an ko, gee yaa tale *darjin ta Buñdi. Ho inj taar ko oki, gee yaa tale darjin ta Roñ ka Buñdi. »

† 10:33 Wer ka gase kaawor do Lebitik 24.16. ‡ 10:34 Wer ka gase kaawor do Soom 82.6.

⁵ Iisa gay elgig kuɲ Maart in booti ho in Lazaar oki. ⁶ Kar gay, do wiktin taat ɲa dortu kadar Lazaar radaw, ɲa bal uce kodok. ɲa goy ja pey menaw seer do wer-aka. ⁷ Min ɲaar-ak, ɲa kaawiico do maajirɲay aman : « Yeepinte Zuude. » ⁸ Kar maajirɲay gay telkiiji aman : « Gem kol Tacco, misa-aɲ di, ɲu rakaan dee in dambay, kar diɲ pey ki raka yeepe annere ? » ⁹ Iisa gay diytu aman : « Min kawtira yoo maako, wer, ɲaar yaa goye karaɲ di. ɲaar kaak jaawa in yiriy-ak, ɲa batakdó, asaan ɲa tala karaɲ. ¹⁰ Kar ɲaar kaak jaawa in aando gay, ɲaar tallo karaɲ ho ɲa batkaw, asaan ɲa ginno portikaw do gelbiney. » ¹¹ Min ɲaar-ak, Iisa kaawtu pey aman : « Royte Lazaar weye, kar gay, nu baa niiniɲji. » ¹² Maajirɲay telkiiji aman : « Gem kol Rabbinni, ya ɲa weyaw-ak, ɲaa coole doo di. » ¹³ Sando, Iisa gay rakaaco kaawe a Lazaar mate. ɲuur gay a wal ɲa kaawa do bi ka wey ku maalan di. ¹⁴ Hiyya, Iisa piliicot waraɲ aman : « Lazaar mat ko. ¹⁵ Kar gay, ya nu ginno do serpey wiktin taat ɲa radiyo oki, adir gala, asaan ansii ko, ku gastu botol taat kuu aamine in nunu tak-tak. Diɲ gay ucinte, gi baa talinji. » ¹⁶ Hiyya, Tooma kaak ɲu koliy pey Didim diyiiico do eenji aman : « Yallinte, ginte oki, gi baa mate in Rabbinte ! »

¹⁷ Min ɲu ottu do wer-aka, ɲu dortu kadar Lazaar goy ko do maginer. ɲa gin ko menaw poodi. ¹⁸ Kar Betani in Zeruzaleem gay, datikco yaa nece ar kilomeetir subba pa. ¹⁹ Ansii ko, *Yuudinna dakin asiico ooya do kuɲ Maart in Mariyam do sinco ka mate. ²⁰ Min Maart dortu kadar Iisa gaay ko ote do helliner, ta uctu, ta baawtu ɲaaminji. Mariyam gay daktu geero. ²¹ Min Maart otiiɲi do Iisa, ta diyiiɲi aman : « Gem kol *Rabbiney, zer ya ki goya, sinɲu mataado. ²² Kar diɲka-aɲ sa, nu iban kadar ya ki inde maan do Buɲdi, ɲa aɲ berinji. » ²³ Iisa diyiiitit aman : « Sinke, ɲaar yaa nooye. » ²⁴ Maart telkiiji aman : « Nu iban kadar ɲa asa nooye do wiktin taat gee okinco asiy nooye do yiriy ta ba aaro. » ²⁵ Kar Iisa gay kaawiiitit aman : « Nun ko kaak bera goye do geemir ho ɲa nun di oki kaak nooya gee. Gem kaak yaa aamine in nunu, ya ɲa mate oki, ɲa asa nooye, ɲaa goye pey. ²⁶ Ho ya gem kaak goy misa in odinay aamina in nun-ak, ɲa mataado tak-tak. Maanna-aɲ, ka aamina walla ? » ²⁷ Taar gay telkiiji aman : « Ka seener, gem kol Rabbiney, nu aamin kadar kin ko Masi, Roɲ ka Buɲdi, ɲaar kaak yaa ase do duniiner. »

²⁸ Min Maart kaawtu pa-ak, ta yeeptu kolin booti Mariyam. Ta semsumiitit aman : « Rabbin ase, ɲaa kolaake. » ²⁹ Min Mariyam dortu pa-ak, ta uctu puruk, ta baawiiɲi. ³⁰ Sando, Iisa bal unje misa do helliner. ɲa goy misa do wer kaak Maart ɲaamiiga-ak di. ³¹ Min Mariyam baawiiɲi do Iisa, *Yuudinna kuuk as ooya do kuɲ Mariyam goy misa gerco. Min ɲu taliit Mariyam uctu puruk-ak, ɲuur sa aadiita. Ya do taɲco-ak a wal ta baa ale do maginer.

³² Hiyya, Mariyam ottu do wer kaak Iisa goyiyo. Min ta taliiga, ta dersitu do unji ho ta kaawiiɲi aman : « Gem kol Rabbiney, zer ya ki goya, sinɲu mataado. » ³³ Iisa taliit Mariyam alaw in Yuudinna kuuk aadta oki. Hiyya, ziy ooliiga ho ɲa barjiltu. ³⁴ ɲa indiig aman : « Ku diyig momtey-ak momo ? » ɲuur gay telkiiji aman : « Gem kol Rabbinni, as niin gaare. » ³⁵ Kar meenji Iisa teestu ale. ³⁶ Min Yuudinna taliig Iisa alaw-ak, ɲu diytu aman : « Talon ja, ɲa elgig Lazaar ! » ³⁷ Kar daarin minnincó gay diytu aman : « ɲa pil odin ku noolol, maa di ɲa baltu gedire jilin Lazaar min do muuti ? »

Nooye ka Lazaar

³⁸ Iisa gay, ziy ooliig di misa wiktin taat ɲu ottu do maginer. Magin-at gay, ɲa girpi*. ɲu diyig momtey ka Lazaar atta ho ɲu dibiriit in dambi tatko. ³⁹ Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Tuɲkilon dambi-aɲka. » Maart gay diyiiɲi aman : « Gem kol Rabbiney, momtey-aɲ, ɲaar menuwiy pood ko atta. Wiktin-an, ɲaa zoodeɲ ko. » ⁴⁰ Iisa telkiitit aman : « Nu balke kaawe kadar ya kaɲ kat aamin in nunu, ka asa tale *darjin ta Buɲdi walla ? » ⁴¹ Hiyya, ɲu tuɲkiliig dambi-aka. Kar Iisa gay jaalig kaay ho ɲa diytu aman : « Gem kol Tacco, nu ozilaaciɲ do cokiye kaak ki cokiyiinu. ⁴² Ho nu iban kadar ki cokiyaan doo, kar gay, nu kaawiy pa-ak do bi ka gee kuuk goy in nun-aɲku a ɲuu aamine kadar kin kat tabirintu. » ⁴³ Min ɲa kaawtu pa-ak, ɲa koliig Lazaar rada aman : « Lazaar, amal kara ! »

* 11:38 'girpi' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'pugurum'.

⁴⁴ Ek di Lazaar kaak mat-ak amiltu. Pisinji in asinji, nu maliyjig in jardađ ho nu suriyig kaay oki. Do wer-ak, Iisa diyiico aman : « Ipironga ho rason nja deete. »

Dee ka kaawor do muut ta Iisa
(*Matiye 26.1-5, Maark 14.1-2, Luk 22.1-2*)

⁴⁵ *Yuudinna dakina kuuk baawco ooya ho in Mariyam taliig maan kaak Iisa gintu ho nu aamintu in njaara. ⁴⁶ Kar daarinco gay dakiig gas *Pariziyenna ho nu osiico do bi ka maan kaak Iisa gintu. ⁴⁷ Kar agindaw ku gay satkiner in Pariziyenna numtu ho nu diytu aman : « Gem-an, njaara gina gamin dakina kuuk ajbay. Din gay, gii ginin maman ? ⁴⁸ Ya gi rasaag paa di, gee okinco yaa aamine in njaara. Kar gee ku Room asa dimin *ger ka Bunđi ho nu asa nigin darrite. » ⁴⁹ Minnincó, gin gem rakki, sinji *Kayip. Do elig taar-at, njaara ko *mee satkiner ka tatko. Do wer-ak, nja uctu ho nja kaawiico aman : « Kun, kayko dibire. ⁵⁰ Ku ibanno ga ? Ya gem rakki mat do bi ka gee okinco, njaara-ak, guna min darrite okintit yaa ide. » ⁵¹ Sando, kaaw taat nja kaawiy-at, taar asdo min loci di. Kar gay, ar njaara di mee satkiner ka tatko, nja kaawiy ar nabiince kadar Iisa asa mate do bi ka Yuudinna okinco. ⁵² Kar gay, nja bal mate do bi ka Yuudinna keeco di. Nja mat a koogin ku Bunđi kuuk totir do adiy ka kidar okinji yaa nume werco rakki do unji ka Bunđi.

⁵³ Min yiriy taar-at di, agindaw ku Yuudinnar deetu kaawco a nuu deen Iisa. ⁵⁴ Min njaara-ak, Iisa jaawa ko in cigilen di min do agindaw ku Yuudinnar. Nja uctu ho nja deettu do geeger rakki moota in goosin kaak nu kolaag Epraayim. Do wer-ak, nja daktu goy in maajirnay.

⁵⁵ Min iidin ta Yuudinnar taat nu kolij Paak gaaye, gee dakina uctu min geegirnay okinco ho nu baawtu Zeruzaleem. Nu baaw siye zinikico a nuu gine sellen do unji ka Bunđi† do iidin-ata. ⁵⁶ Gee kuuk as do iidin-at bariyaag Iisa. Do adiy ka ger ka Bunđi, nu kaawiy benannico aman : « Gem-an kat yaa ase do iidiner walla ? Wala ku pakira maa ? » ⁵⁷ Nu kaawiy pa-ak, asaan agindaw ku gay satkiner in Pariziyenna kaaw kadar ya gem ibingig wer kaak Iisa goyiy-ak di, illa nja minnincó a nuu baawe obinji.

12

Kockice ka itirdi do kaay ka Iisa
(*Matiye 26.6-13, Maark 14.3-9*)

¹ Wiktin taat iidin ta *Paak daktit ko menaw bijigiy di, Iisa uctu ho nja deettu Betani, hellin ta Lazaar kaak nja nooytu-aka. ² Min nja ottu, nu giniji tee ho Maart iyicoga. Min gee ku tee in Iisa-ak, Lazaar sa goya. ³ Kar Mariyam ictu dew miin in itir kaak gasdo badam. Itir njaara-ak, nu ginig in et kaak nu kolij « naar » ho nu bal amsinji. Mariyam kockiciijig itir-ak do asinji ku Iisa ho ta sooyijig in duruwti. Deenji iciig adiy ka gerdi okinji. ⁴ Min maajirnay ku Iisa, rakki kaak nu kolaag Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine do Iisa diytu aman : ⁵ « Talon ja ! Maa di gi gidiyigdo itir-an unđa ho gii deedin gurus do pokirnar ? Itir-an nec iye gurus tammin miy subba* . » ⁶ Wiktin taat nja kaawiy pa-ak, nja pakarro do pokirnar, nja meenji kat kokino. Min awalle, njaara ko dummiyaacog gurusco ho nja iciy sood-sood do meenji. ⁷ Iisa gay diyiji do Zuudas aman : « Rasit oolo ! Ta ginig maanna-an uudin taat nu asiidu gine ya nu unjaan do maginer. ⁸ Pokirna, nuur goy doo in kunjko, kar nun gay goyaado doo in kunjko. »

⁹ *Yuudinna dakina dortu kadar Iisa goy Betani. Nuur sa baawtu. Baanco gay, nu bal baa talin Iisa di, kar gay, nu baaw talin oki Lazaar kaak nja nooytu-aka. ¹⁰ Hiyya, agindaw ku gay satkiner deetu kaawco a nuu deen Lazaar oki, ¹¹ asaan do bi ka Lazaar ko, gee dakina icdo kaawco, nu aamina ko do kaaw ta Iisa di.

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan
(*Matiye 21.1-11, Maark 11.1-11, Luk 19.28-40*)

† 11:55 'nu baaw siye zinikico' : Yuudinna, ya nu raka gine sellen do unji ka Bunđi, nu aca ja zinikico uudin ta aadinco. * 12:5 'tammin miy subba' : Tamma rakki nec in gurus kaak gem gasiy do el ta riyor.

¹² Ka kawtinti, gee dakin aale kuuk 6aa iidin Zeruzaleem dortu kadar Iisa asa do geegirdi. ¹³ Gee-ak dukumtu carig inj margigti, nu baawtu njaamin Iisa botildi. Nu kooliy rada aman :

« Darjin do Bunji !

*Rabbin Bun yaa barkiyin njaar kaak asa inj sinj kunjji.

Talon, na njaar ko Sultan ka Israyeel.

Ozilintenga ! »[†]

¹⁴ Do botildi, Iisa gastu ronj durkilal ho na neptu uudin taat nu siirtu do Kitamner aman :

¹⁵ « Dakonj ginenna kolaw, kunj gee ku geeger ka Siyon[‡].

Talon, sultinko asaako,

na nep ronj durkilal. »[§]

¹⁶ Do wiktin taar-at, maajirnay bal ibine misa baaco ta gamin-anjku. Ba aar, min Iisa gasit ja *darjiney kat nu moytu maan kaak Kitamne kaawtu do bi kanji ho nu ibintu kadar maan kaak gee gintu-anj necit kaaw-ata.

¹⁷ Do wiktin taat Iisa nooyiig Lazaar ho na koliig min do maginer, gee dakin aale goya. Njaar-ak ko, nu dakiico os do eenco maan kaak Iisa gintu. ¹⁸ Do taar-at ko, gee dakin astu njaaminji. Nu astu-ak, asaan nu dorig maan kaak ajbay Iisa gintu. ¹⁹ Pariziyenna gay kaawiy benannico aman : « Ku talaw, dinjka-anj, gi gediraado gine maanna. Gee okinco-anj aada ko njaar di. »

Grekn daarin as talin Iisa

²⁰ Min gee kuuk 6aaw Zeruzaleem a nuu abdiye Bun do wiktin ta iidiner-at, Grekna oki goya. ²¹ Nu dakiig gas Pilip kaak min Betsayda taat do kid ka Galile ho nu diyiji aman : « Gem kol Tacco, ni raka talin Iisa. » ²² Pilip dakiiji kaaw do Andre, kar seerco, nu baawiji do Iisa ho nu kaawiji. ²³ Iisa diyiico aman : « Dinj kat wiktinti nece taat nun *Ronj gemor, naa gasin *darjiner. ²⁴ Cokiyonj, naako kaawe seene, ya gem luwa koo, na tiisiig bungiy ho ta amiliyo. Maanti kaak dak keder zoodiyo, kar inj njaar-ak ko, ta wiyiy ronj dakina. Yampa, ya na bal luwinti, ta goy taar di. ²⁵ Ampaa ko, gem kaak el goye ka duniiner, na asa rawte ziy maala. Kar gem kaak obdo tirit do goye ka duniiner-anj gay, na asa gase goye ka gaasdo. ²⁶ Ya gem kaak rakaadu gine riyo, illa njaan aadindu. Ampaa ko, wer kaak nu baayiyo, gay riyor-ak yaa bagguwe oki inj nunu. Gem kaak ginaadu riy-ak, Tanni yaaji bere horoomine.

²⁷ « Dinjka-anj, kelmol amile. Do Tanni gay, naaji kaawe kat maa ? Wala naa gedire naaji kaawe a " Gem kol Tacco, etirit taabin-an minniner ? " Ha'a, nu kaawaajido, asaan do bi njaar-anj ko, nun astu do duniiner. ²⁸ Maan kaak naaji kaawe-ak aman : " Gem kol Tacco, jaalig sinjin kuwa. " » Min njaar-ak, gee dortu gaay taat kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Nu jaalig ko ho naa jaalin pey. » ²⁹ Gee kuuk goy do wer-ak doriit gaay-ata ho nu diytu aman : « Njaar-anj, bunj kat awnaw. » Kar daarin gay diy aman : « Na *dubil ka Bunji kat kaawji. » ³⁰ Iisa gay kaawiico aman : « Gaay-an bal kaawe a nun kat yaa dore, illa kunjkon di. ³¹ An ko wiktin taat nuu dukumin seriin ta gee kuuk goy do adiy kidar. Dinj, Bunj yaa atkinj sultan ka duniiner min do adiy ka kidar. ³² Kar nun gay, wiktin taat nuun jaalin kuwa-ak, naa iyin gee okinco lotu. » ³³ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, na gaara maman na asi mate. ³⁴ Gee-ak kaawiji aman : « Do *gaanuundi, nu siir a Masi mataado tak-tak. Kar kinke-anj gay, maman ki kaawiy a *Ronj gemor-ak, nuu jaalin kuwa. Ronj gemor-ak, njaar waa ? » ³⁵ Kar Iisa diyiico aman : « Portikaw goy misa inj kunjko do mena sood di. Jaawonj min portikaw goy misa inj kunjko. Jaawonj do portikaw paa gondikaw yaako gootinjo, asaan gem kaak jaawa do gondikor, njaar ibanno wer kaak na baayiyo. ³⁶ Aminonj do portikaw do wiktin taat ta goy misa inj kunjko. Ansii kat, kuu gine gee ku portikaw. »

Min Iisa kaawtu pa-ak, na daktu cigal serek minnino.

[†] 12:13 Wer ka gase kaawor do Soom 118.25-26. [‡] 12:15 'geeger ka Siyon' : Nuur-anj sinj ku rakki ku geeger ka Zeruzaleem. [§] 12:15 Wer ka gase kaawor do Zakariya 9.9.

Yuudinna bal aamine inj Iisa

³⁷ Iisa gin gamin dakina kuuk ajbay do unco ka geemir. Kar inj taar-an oki, gee bal aamine inj naara. ³⁸ Maanna-aj ko gaara kadar kaaw ta nabi Ezaayi as do botilti aman : « Gem kol *Rabbiney, waa icit kaaw taat ni kaawtu ?

Ki gaarit gudurren do waa di ? »*

³⁹ Ezaayi gaarig pey maan kaak todco do geemir a nuu aamine inj Iisa. ⁴⁰ Inja kaawtu aman :

« Buñ timincog odinco ho na ginig kayco bombo.

Inja ginig a nu talaado inj odinco

ho diyaado maan do gelbinco.

Ampaa ko, nu newsiido loci pa naa coolinco. »†

⁴¹ Ezaayi diytu pa-ak, asaan na talit *darjin ta Iisa ho na kaaw biy.

⁴² Inj kaaw ta Ezaayi-at, agindaw ku Yuudinnar dakin aamintu inj Iisa. Kar gay, nu bal gaarin imaanco do geemir, asaan nu gina kolaw do Pariziyennar, pa nuu atkin min do ger ka salaaner. ⁴³ Gee-ak raka a gee yaa elinco di. Do tanco-at, nu tala kadar ele naar-aj pakgig kaak asa min do Buñdi.

Iisa, naar portikaw ta duniiner

⁴⁴ Iisa kaawtu rada aman : « Naar kaak aamin inj nunu, na bal aamine inj nun di, na aamin oki inj naar kaak tabirintu. ⁴⁵ Ho naar kaak talintu, na talig naar kaak tabirintu oki. ⁴⁶ Nun kaak portikaw, nu as do duniiner. Ampaa ko, ay gem kaak aamin inj nunu goyido do gondikor. ⁴⁷ Ya waan cokiya kaawor ho na ginno maan kaak nu kaawiyo, na nununno kat yaaji dukume seriine, asaan nu as do duniiner a naa jile gee, nu bal ase a naaco dukume seriine. ⁴⁸ Kar naar kaak pocintu ho icdo kaawor, inj kaaw taar-at ko, seriin asiy obinji do yiriy ta ba aaro. ⁴⁹ Ka seener gay, nun bal imilin kaaw-an min do kaar. Kar gay, na Tanni kaak tabirintu kat berduut kaaw-anta, asaan naa gaarin do geemir. ⁵⁰ Nun iban kadar kaaw taat Buñ kaawtu-an, taar bera goye ka gaasdo do geemir. Inj taar-at ko, kaaw okintit taat nu kaawiyo, taar asa min do Tanni. »

13

Iisa aca ase ku maajirnay

¹ Wiktin taat iidin ta *Paak gaaye, Iisa ibin ko kadar wiktin taat naa rasin duniin nec ko ho naa yeepeñ ko do Tacco. Na elgig geenji kuuk do adiy ka kidar inj ele kaak gaasdo tak-tak. ² Inj maako, Iisa inj maajirnay goytu tee. Sando, *Seetanne unje ko do adiy ka Zuudas, ronji ka Simon Iskariyoot a naaji isine do Iisa. ³ Iisa iban kadar na asa min do Buñdi ho naa yeepe pey loci. Inja iban oki kadar Tacco berjiig gamin okinco do pisinji. ⁴ Wiktin taat nu tiyo, Iisa uctu ho na soriit batkoy, na ictu nannguuna ho na duunit maasoy. ⁵ Kar na weertu amay do maan ka acindi ho na teestu acin ase ku maajirnay ho na sooyinco inj nannguun kuuk do maasoy-aku. ⁶ Wiktin taat na otiiji do Simon Piyer, Simon pootu aman : « Gem kol *Rabbiney, kinke acaadudo ase kunto. » ⁷ Iisa diyiji aman : « Dinjka-aj, kin ibanno maan kaak nu giniy-ajka, kar gay, neginda ja kat ki asiy ibininji. » ⁸ Simon Piyer diyiji aman : « Ha'a ! Kin acaadudo tak-tak ase kunto. » Iisa gay telkiji aman : « Ya nu baljin acin gay, kin gasaado pey hagineñ inj nunu. » ⁹ Ampaa ko, Simon Piyer diyiji aman : « Gem kol Rabbiney, kin acaado asindu di, kiidu acin pisindu ho kaar oki. » ¹⁰ Kar Iisa diytu aman : « Ya gem kaak ac ko ziy-ak, naar *cawar ko, illa asinji di raka ace. Kun cawar ko, kar gay, okinjonno. » ¹¹ Naar ibingig ko gem kaak asaaji isine. Paa ko, na kaawtu aman : « Okinjo, ku cawarro. »

¹² Min Iisa aciig asinco ku maajirnay, na isiit batkoy ho na goytu pey do teendi. Kar na indiigu aman : « Has, ku ibinig maan kaak nu giniiko-ajka walla ? ¹³ Kun kolaan a " Gem kol Tacco " wal " Gem kol Rabbiney ". Ya ku kaawa ampa-ak, ku kaawa seene, asaan na nun ko. ¹⁴ Hadi, ya nun kat Takko ho Rabbinko kaak acig asinjo, kunjo oki, kuu

* 12:38 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.1. † 12:40 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10.

acguwe asin̄ko benanniko. ¹⁵ Maanna-aṅ, nu gaarkoṅ a kuu ginguwe ar kaak nu gaariiko. ¹⁶ Cokiyon, naako kaawe seene : berre, ṅaar pakgigdo gemoy, ho gem kaak ṅu tabirtu sa, ṅa pakgigdo gem kaak tabirga. ¹⁷ Diṅ gay, maanna-aṅ, ku ibingig ko, ho ya ku karmiyga, kuu goye do galal. ¹⁸ Kar gay, nun kaawaado do bi ka kuṅ okiṅko. Nun ibingig geendu kuuk nu doḡtu-aku. Kar gay, kaaw taat ṅu siirtu do Kitamner yaa ase do werti aman : “ Gem kaak tee iṅ nunu, gin adiner. ”* ¹⁹ Nu minaakoṅ ko min diṅka, ya maanna-ak ase, kuu aamine kadar ṅa nun kaak nunu. ²⁰ Cokiyon, naako kaawe seene : gem kaak obig samaan ṅaar kaak nu tabirtu, ar ṅa obintu nun meendu, ho ya ṅa obintu gay, ar ṅa obig oki ṅaar kaak ṅaamintu. »

Seetanne unje do adiy ka Zuudas

(Matiye 26.20-25, Maark 14.17-21, Luk 22.21-23)

²¹ Min Iisa kaawtu pa-ak, kelmoy amiltu piw ho ṅa kaawiico bal cigile aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. » ²² Maajirṅay teestu tale odinco, asaan ṅu ibanno Iisa kaawa do bi ka waa. ²³ Min maajirna-ak, ṅaar kaak Iisa elgiyo goy do serpey. ²⁴ Simon Piyer kaawiji iṅ odinay a ṅaa indiṅ Iisa do gemoy kaak ṅa kaawiy. ²⁵ Hiyya, *maajirince-ak oniji do Iisa ho ṅa indiṅ aman : « Gem kol Rabbiney, ṅaar waa ? » ²⁶ Iisa telkiji aman : « Naa ice lokumne, naa ocumin do tiwir, kar naajig berin do gem-aka. » Kar Iisa ictu lokumne, ṅa ocumiita ho ṅa berijit do Zuudas, roṅji ka Simon Iskariyoot. ²⁷ Min Zuudas obiig lokumne-at, Seetanne unjiiji. Kar Iisa diyiiji aman : « Zuudas, maan kaak ki rakiy gine-ak, ginig kodok. » ²⁸ Min gee kuuk tiya iṅ Iisa-ak, waanco rakki sa bal ibinin kaawoy. ²⁹ Sando, Zuudas gay, ṅaar ko dummiyaacog gurusco. Ansii ko, maajirin daariṅ pakirtu a wal Iisa kaawji do Zuudas a ṅa ḡaa gidiye tee ka iidiner, wal ṅaa deede gurus do pokirnar. ³⁰ Zuudas gay, min ṅa okumiit lokumney-at, kodok di, ṅa amiltu kara. Wer gay aando.

Iisa ber gaanuun kaak marbinto

³¹ Min Zuudas amiltu kara, Iisa diytu aman : « Diṅka-aṅ, nun *Roṅ gemor, nu gasit ko *darjiner. Iṅ nun ko, gee taliit darjin ta Buṅdi. ³² Asaan nu gaaraat darjin ta Buṅdi do geemir ho Buṅ sa gaaraat tanto do geemir. Dak ko sood di, ṅaaco gaarinti, ṅaan coonin kuwa, ni baayiy goye sawa. ³³ Gem kol kooginay, nu taayaado pey iṅ kuṅko. Ku asaan bariyindu, kar gay, diṅ nu kaawaako taat nu diyiico do *Yuudinnar aman : “ Ku gediraado ḡaawe wer kaak nu ḡaayiyo. ” ³⁴ Nu beraako *gaanuun ka marbinto : “ Elguwoṅ eerjo ar ku elgiy ziṅka ku maaniiko. Ar kaak nu elgiiko, kuṅko oki elguwoṅ ziṅkiko. ” ³⁵ Ya ku el ziṅkiko, ṅaar-ak, gee yaa ibine kadar ku maajirnar. »

Iisa diya a Piyer asa tatirinji

(Matiye 26.31-35, Maark 14.27-31, Luk 22.31-34)

³⁶ Simon Piyer indiṅ aman : « Gem kol Rabbiney, ki ḡaa momo ? » Iisa telkiji aman : « Diṅka-aṅ, ki gediraado kiin aadindu do wer kaak nu ḡaayiyo, kar gay, neginda ja kat ki asiin aadindu. » ³⁷ Piyer diyiiji aman : « Maa di nu gediriido naaṅ aade diṅka ? Nun ooy a naa mate do bi kaṅjiṅ. » ³⁸ Iisa gay telkiji aman : « Ka seener, ki ooy kii mate do bi kanto walla ? Di cokay, naaṅ kaawe seene : kokir boogaado di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. »

14

Iisa ko botol taat iya gee do Tacco Buṅ

¹ Iisa diytu pey aman : « Dakoṅ ginenna kolaw. Beron gelbinko do Buṅdi ho lotu oki. ² Do ger ka Tanni, werin goy dakina. Paa ko, nu dakiiko kaawdo a nu ḡaako siye wero. ³ Ya nu ḡaawe ho nu dakko siy wer gay, naa yeepe ho nu asiiko sokiṅko, ku baayiy goye oki do wer kaak nu ḡaayiyo. ⁴ Kuṅ ibingit botol taat iya gee do wer kaak nu ḡaayiyo » ⁵ Tooma diyiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, nin ibanno wer kaak ki ḡaayiyo. Kar gay,

* 13:18 Wer ka gase kaawor do Soom 41.10.

maman nii ibinin botiliŋ ? » ⁶ Iisa diytu aman : « Nun meendu ko botol-ata. Nun di oki seene ho goye. Waan ginno kaak yaa baa do Tanni ya ŋa bal bire min lotu. ⁷ Uudin taat ku ibinginu, kuu ibinin oki Tanni. Kar gay, min diŋ di, kuŋ ibinig ko ho ku talga. »

⁸ Pilip diyiji aman : « Gem kol Rabbiney, gaarniŋ ja Takko, ek di, necintiŋ ko. » ⁹ Iisa telkiiji aman : « Inŋ elgin-aŋ kat gi goy sawa di, geekaade Pilip, yoo diŋ sa ki ibinginno di misa ? Ya gem kaak talintu, ŋaar talig Tanni oki. Kar maa di ki kaawiy aman : “ Gaarniŋ ja Takko ”. ¹⁰ Ki bal aamine kadar nu goy inŋ Tanni ho Tanni goy inŋ nunu walla ? Kaawor taat nu kaawiiko-an, nu bal imilin min do kaar, kar gay, ta asa min do Tanni. ŋaar kat goy inŋ nunu ho ŋaar di ginaat riyoy-anta. ¹¹ Aaminonŋ do kaawor a nun goy inŋ Tanni ho Tanni goy inŋ nunu. Ya ku gediraado aamine do kaawor-at sa, aaminonŋ do bi ka riy taat nu giniyo. ¹² Cokiyonŋ, nu kaawaako seene : gem kaak yaa aamine inŋ nunu, ŋaa gedire giniŋ gamin kuuk nu giniyo. ŋa gin pey botol ŋaa gine gamin kuuk pak ŋuur-aŋku, asaan nun coona wer ka Tanni. ¹³ Ho gamin okiŋco kuuk kuu inde inŋ siŋdu, nu asa giniŋco. Ansi-ak, Roŋ ka Buŋdi yaa gaarin *darjin ta Tacco. ¹⁴ Ya ku inda maan inŋ siŋdu, nun naa giniŋji. »

Iisa diy a ŋaa ŋaame Ruwwin ta Buŋdi

¹⁵ Iisa diytu pey aman : « Ya ku elgiinu, kuu cokiye kaawor. ¹⁶ Naako indinŋ Tanni ho ŋaako ŋaame waan ka pey kaak asaako gaayinŋko. ŋaa goye doo inŋ kuŋko. ¹⁷ Waanna-ak gay, ta Ruwwin ta seener. Gee kuuk el gamin ku duniiner, ŋuur gasaatdo, asaan ŋu talgitdo ho ŋu ibingitdo. Kar kuŋko gay ibingita, asaan ta goy inŋ kuŋko ho taa goyerŋ ko do gelbinkon di. ¹⁸ Ansi-ak, nu rasaakonno gollina. Nu asa goye inŋ kuŋko. ¹⁹ Dak sood di, gee kuuk el gamin ku duniiner talaanno pey. Kuŋ gay yaan talindu, asaan nun goya ho kuŋko oki yaa goye. ²⁰ Yiriy taar-at, ku asiy ibine kadar nun goy inŋ Tanni ho kuŋ goy inŋ nunu, ho nun sa goy inŋ kuŋko.

²¹ « Ay gem kaak cokiya kaawor ho ŋa karmiyaata, ŋaar ko elgiinu ho Tanni sa yaa elinŋ ŋaar kaak elgiinu. Nun sa naa elinŋji ho nu cigilaajido maanna. »

²² Zuud diyiji do Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, maman ki kaawiy a kii gaare zinŋ loni, kar do gee kuuk el gamin ku duniiner gay, ki cigiliy zinŋ ? » (Zuud-ak gay, ŋaar keeji min Zuudas Iskariyoot.) ²³ Iisa telkiiji aman : « Gem kaak elgiinu-ak, yaa karmiyin kaawor ho Tanni sa yaa elinŋji. Seertini inŋ Tanni niiji baawe ho ni baayiy goye inŋ ŋaara. ²⁴ Gem kaak elginno, ŋaar karmaydo kaawor. Ibinonŋ kadar kaaw taat nu kaawiiko-an, nu bal imilin min do kaar, kar gay, ta asa min do Tanni kaak ŋaamintu. ²⁵ Nu kaawiikonta do wiktin taat nu goy misa inŋ kuŋko. ²⁶ Ruwwin ta Buŋdi taat Tanni Buŋ yaako ŋaame inŋ siŋdu-at, taar ko yaako gaariŋ gamin okiŋco ho taako moyinŋ kaawnar okiŋco.

²⁷ « Diŋka-aŋ, nun deetaw ho nu rasaako aapiye. Aapiy taat nu rasiiko-an, taar aapiy tanto di. Nun bergitdo ar gee ku duniiner bergiyo. Dakonŋ barjilenno ho dakonŋ ginenna kolaw. ²⁸ Ku dor di, nu diyko a “ nu deetaw ho naako yeepe ”. Zer ya ku elgiinu, aditko yaa gine portiko, asaan nu coona wer ka Tanni, ŋaar kaak pakginu. ²⁹ Min gamin-aŋ bal ase misa, nu kaawkonta ko a wiktin taat gamin-aŋ yaa kuuniye, kuu aamine inŋ nunu. ³⁰ Nun kaawaado pey dakina inŋ kuŋko, asaan sultan ka duniiner asaw. Kar gay, ŋa ginno gudurre lotu. ³¹ Illa gee ku duniiner yaa ibine kadar nu elgiŋ Tanni ho gamin okiŋco kuuk nu giniy-ak, nu ginaag uudin taat ŋa kaawiidu. Diŋ gay uconŋ, deetinte min anne ! »

15

Iisa ar et kaak ŋu koliy biŋ

¹ Iisa diyiiico pey do maajirnay aman : « Nun ar et kaak taŋ kaak ŋu koliy *biŋ ho Tanni gay gemoy ka et-aka. ² Leeginay kuuk waado, ŋa dukumaagu. Kar ŋuur kuuk wiya gay, ŋa siyiigu. Pa-ak, ŋu wiyiy pey dakin paka. ³ Kuŋko gay, inŋ kaawin kuuk nu kaawiiko-ak, ku gin ko *cawar. ⁴ Goyguwonŋ inŋ nunu ar nun goyiy inŋ kuŋko. Ya ŋu dukumig leegina, ŋu waado. ŋu wiy-ak, illa ya ŋu goy do etco. Kuŋko oki, ya ku raka gine maan kaak Buŋ rakiyo, illa kuu goyguwe inŋ nunu. ⁵ Ay gem kaak goy inŋ nunu, nun oki goy inŋ ŋaara, ŋaa wee dakina. Asaan bal nunu, ku gediraado gine maanna. ⁶ ŋaar kaak goyaado inŋ nunu,

ɲu acciɲ kara ar leegin kuuk ɲu dukumig min do etco. Leegin-ak, ɲu aayaw, kar ɲuu ɲumino, ɲuu oriɲ do aki taa teenco. ⁷ Kuɲ gay, ya ku goy iɲ nunu, kaawor oki goy iɲ kuɲko, indiguwoɲ maan kaak ku rakiy di ho kuu gasiɲji. ⁸ Talonj maman *darjin ta Buɲdi yaa bayne waraɲ. Taa bayne-ak ya ku wiya roɲ dakina, asaan ansii kat kuu gaare kadar ku maajirnar kuuk taɓ. ⁹ Nun elgiiko ar kaak Tanni elgiinu. Goyguwoɲ do ele kanto. ¹⁰ Ya ku karmiyaat kaawor, kuu goyguwe do ele kanto-aka. Nun oki, nu karmiyiit kaaw taat Tanni kaawiidu ho nu goyiy do elinji.

¹¹ « Nu kaawiiko ansi-ak a galilil yaa goye iɲ kuɲko ho galilko yaa ase do werti. ¹² Aɲ ko *gaanuun kaak nu beriiko : elguwoɲ ziɲkiko ar kaak nu elgiiko. ¹³ Ele kaak pak ele okiɲji, illa gem kaak ooy muut do bi ka roynay ku bici. ¹⁴ Ku kuuniytu roynar-ak ya ku ginaat taat nu kaawiiko. ¹⁵ Nu kolaakonno pey gay riyor, asaan gay riyor-ak, ɲaar ibanno maan kaak gemoy giniyo. Nu kolaako roynar, asaan nu gaarkoɲ gamin okiɲco kuuk nu dortu min do Tanni. ¹⁶ Kuɲ gay, kuɲ balnu dobindu, kar gay, nu meendu kat dobiɲko. Nu ɲaamiɲko a ku baayiy wee roɲ kuuk yaa taaye doo. Ansi-ak, maan kaak kuu inde min do Tanni iɲ siɲdu, ɲaako beriɲji. ¹⁷ Maan kaak nu indiy minninkoɲ gay, illa kuu elguwe ziɲkiko. »

Gee yilaag kuɲ Iisa iɲ geenji

¹⁸ Iisa kaawtu pey aman : « Ya gee yilaako-ak, ibinoɲ kadar nun kat ɲu yilin ja awalle. ¹⁹ Ya kuɲ kat ar gee ku duniiner, gee ku duniiner yaako elinjo asaan ku geenco. Kar gay, ku arro gee ku duniiner-aɲku. ɲa nun ko kaak dobiɲko a kuu goye keeko min gee ku duniiner-aɲku. Do bi ɲaar-ak ko, ɲu yiliiko. ²⁰ Moyon kaaw taat nu kaawiiko a “ berre, ɲaar pakgigdo gemoy ”. Gee taabiyintu, ho ɲu asaako taabiyiɲko kuɲko oki. Ya ɲu karmiyiit kaawor tanto, ɲuu karmiyin taɲko oki. ²¹ Gamin-aɲ okiɲco, ɲuuko giniɲco do bi kanto, asaan ɲuur ibingigdo ɲaar kaak tabirintu. ²² Zer, ya nu bal ase ho nu balco kaawe, ɲaar-ak, ɲu bal gine zunuubinna yoo rakki. Diɲ gay, ɲu ginno botol taat waan yaaco saamiyiɲ zunuubinnico. ²³ Gem kaak yilaanu, ɲaar yilaag Tanni oki. ²⁴ Do uɲco, nu giniig gamin kuuk ajbay kuuk waan bal giniɲ yiriɲ rakki. Ya nu bal gine ampa-ak, ɲu ginno zunuubinna. Kar gay, ɲu talig gamin kuuk nu gintu-aku, ho iɲ taar-at sa, diɲ ɲu yilaanu ho yilaag Tanni oki. ²⁵ Do gaanuunco, ɲu siir aman : “ ɲu yilin bal botol. ”* Gee-aɲ yilintu asaan kaaw taat ɲu siirtu-an yaa ase do werti.

²⁶ « Nu baako ɲaame min do Tanni waan kaak yaako gaayiɲko. Taar Ruwwin ta seener, ta asa min do Tanni. Ya ta ase, taako goye saadiner. ²⁷ Kuɲko oki yaa goye saadinnar, asaan min do teesindi, gi goy sawa di.

16

¹ « Nu diyiiiko ansi-ak a ku rawtiitdo imaanko. ² ɲu asaako atkiɲko min do geriyco ku salaaner ho wiktin asaw taat gee asiiko dagguwiɲko. ɲuur kuuk yaako deenjoɲ gay, loco-ak, illa ɲuu gine riy ta Buɲdi. ³ Maanna-aɲ, ɲuu giniɲji, asaan ɲu ibingigdo Tanni ho nun sa, ɲu ibinginno. ⁴ Nu kaawiiko min diɲka-aɲ, asaan wiktin taat maanna-ak yaa ase, kuu ibine kadar nu miniɲkoɲ ko. Min do teesindi, nu balko kaawiɲ gamin-aɲku, asaan nu goy misa iɲ kuɲko. »

Riy taat Ruwwin ta Buɲdi giniyo

⁵ Iisa diyiiico pey do maajirnay aman : « Diɲ gay, nun coona ko wer ka ɲaar kaak tabirintu. Kar minninko, rakki sa indiginno aman : “ Ki ba momo ? ” ⁶ Ku barjiltu-aɲ, asaan nu diyko a nu deetaw. ⁷ Sando, nun gay kaawaako seen di a ya nu deet di guna. Asaan ya nu bal deete, waan kaak asaako gaayiɲko asaakonno. Kar ya nu deet gay, nu baako ɲaamiɲji. ⁸ Ya ɲa as gay, ɲa asaaco gaare do gee ku duniiner kadar maan kaak ɲu pakiriy do bi ka zunuubinnar, do bi ka maan kaak do botiliy ho do bi ka seriiner, ɲaar do botiliy. ⁹ ɲa asaaco gaare do bi ka zunuubinnar, asaan ɲu bal aamine iɲ nunu. ¹⁰ ɲa

* 15:25 Wer ka gase kaawor do Soom 35.19, 69.5.

asaaco gaare do bi ka maan kaak do botiliy-ak, asaan nu coona do Tanni ho ku talaanno pey. ¹¹ Ho do bi ka seriiner gay, na asaaco gaare, asaan sultan ka duniiner, seriin obig ko.

¹² « Dak gamin dakina kuuk nu balko kaawinco misa. Kar gamin nuur-ak gay, ya nu kaawkonngu dinjka, ku ibinaado baaco. ¹³ Wiktin taat Ruwwin ta seener yaa ase, taako iyinjo do botol ta seener okintiti. Ka seener gay, ta kaawaakonno gamin kuuk ta imiliy min do kaati. Kar gay, taako kaawe gamin okinco kuuk ta dortu ho taako gaare gamin okinco kuuk yaa ase neginda. ¹⁴ Ruwwin ta seener-ak yaa ice min tanto ho taako gaarinco. Ampaa ko, ta asaako gaare gudurre ta *darjiner. ¹⁵ Gamin ku Tanni okinco, nuur kunto oki. Do taar-an ko, nu diyiiiko aman : " Ruwwin ta seener asa gaare gudurre ta darjiner, asaan gamin kuuk taako gaare-ak, nuur min lotu. " »

Taabin yaa newse inj galal

¹⁶ Iisa diyiiico pey aman : « Dak ko sood di, ku talaanno pey ho ba aar sood di, kuun talindu pey. » ¹⁷ Min maajirnay ku Iisa, daarin indiy zinjiko aman : « Na raka kaawe maa ? Na diyiy a dak ko sood di, gi talaagdo pey ho ba aar sood di, gi asiy talinji. Ho pey, na diyiy a naa coone wer ka Tacco. Gamin-an raka kaawe maa ? » ¹⁸ Maajirnay indiy pey zinjiko aman : « Na kaawiy a " dak ko sood di ", kar kaawoy-an raka kaawe maa ? Gi ibanno baati. » ¹⁹ Sando, Iisa iban kadar maajirnay raka indinji. Ampaa ko, na diyiiico aman : « Kaawor taat a " dak ko sood di, ku talaanno pey ho ba aar sood di, kuun talinduan " kat, ku bal ibine baati wala maman ? ²⁰ Hadi, cokiyoj, naako kaawe seene : ku asa ale ho ku asa marmile. Gee ku duniiner gay asa site. Ku asa taabiye, kar taabinko gay yaa newse inj galal. ²¹ Daatik taat atti awaata, ta taabiya dakina. Ta taabiyiy-ak, asaan wiktinti ta weendi nec ko. Kar ya mic amil konj gay, kodok di, ta rawtiit taabinti ho ta aaciyiyo, asaan ta wee ronj gemor. ²² Kunj sa, dinj ku taabiyaw. Kar gay, nu asaako talinjo pey, ho do yiriy taar-at, aditko yaa miine inj galal, ho galal-at, waan gaamaatdo pey minninko tak-tak.

²³ « Yiriy taar-at, ku indaanno pey yoo maanna. Ka seener nu kaawaako waranj : ay maan kaak ku indiy inj sinju, Tanni yaako berinji. ²⁴ Yoo dinjka, ku bal inde misa maan inj sinju. Indiguwoj ho kuu gase. Ansii kat, aditko yaa miine inj galal. »

Iisa gedirtit ko do duniiner

²⁵ Iisa kaawtu pey aman : « Nu kaawkonj gamin-an okinco inj dele ka danjal. Kar gay, wiktin asaw taat nu deliikonno pey danja. Naako kaawer ko waranj di do bi ka Tanni. ²⁶ Yiriy taar-at, kuu inde Buñ inj sinju. Nu kaawaakonno a naako inde Tanni do bi karjo, ²⁷ asaan ka seener, Tanni meenji elgiiko. Na elgiiko-ak, asaan ku elgiinu ho ku aamin kadar nu as min do Buñdi. ²⁸ Nu as min do Tanni ho nu goytu do duniiner. Dinj gay, nu rasaat ko duniin-anta ho nu coona wer ka Tanni. » ²⁹ Maajirnay diyiiiji aman : « Tal di, dinj ki kaawa ko waranj. Ki dello pey danja. ³⁰ Dinj ni tal ko kadar kinj iban gamin okinco, nam gamin kuuk gee rakiy yaan inde oki. Do taar-an ko, ni aaminij kadar ki as min do Buñdi. » ³¹ Iisa telkiico aman : « Dinj ja kat ku aamine walla ? ³² Hadi, wiktin asaw ho taar as ko, taat ku asiy totire, ay gem di yaa ice botiliy, kuun rasindu keedu. Kar nun gay keedudo, asaan Tanni goy inj nunu. ³³ Gamin-an, nu kaawkonj min dinjka, asaan kuu goye inj aapiye inj nunu. Ka seener, kuu taabiy do duniiner. Kar gay, duunonj masisko, asaan nun gedirtit ko do duniiner-anta. »

17

Iisa inda Buñ do bi ka geenji

¹ Min Iisa kaawtu pa-ak, na jaaliig kaay ho na indiig Tacco Buñ aman : « Baaba, wiktinti ase. Beror ko *darjine do nun kaak Ronjinj a nun sa, naa gaarin darjinenj. ² Ki berduug gee okinco do pisindu. Ansi-ak, naaco bere goye ka gaasdo do gee okinco kuuk ki beriidu-anju. ³ Goye ka gaasdo-ak, illa nuun ibine, kinj Buñ keejinj di ka seener, ho nuu ibininj pey naar kaak ki tabirtu, nun ko Iisa Masi. ⁴ Nu gaarit darjinenj do adiy ka kidar ho nu

gaasit ko riy okintit taat ki beriidu a naa gine. ⁵ Diŋ gay, Baaba, berduut ko darjin uŋci loci. Darjin-at, nu ginit ko iŋ kiŋke min duniin bal kilgiye misa.

⁶ « Gee kuuk ki dobtu min do duniiner ho ki beriidu-ak, ŋuur ibingicin, asaan nu gaariŋcin loco. Nu gaariŋcin a ŋuun ibine. Okinco, ŋu kunjin, ki berduugu ho ŋu karmiya kaawon. ⁷ Diŋ ŋuur iban kadar gamin okinco kuuk nu gintu asa min locin, ⁸ asaan nu gaarcot kaawon taat ki beriidu ho ŋu cokiya. ŋu iban kadar ka seener, nu asa min locin ho ŋu aamin kadar ŋa kiŋ ko tabirintu.

⁹ « Nu indaacinno do bi ka gee ku duniiner, kar gay, nu indaacin do bi ka ŋuur kuuk ki beriidu, asaan ŋu kunjin. ¹⁰ Gee okinco kuuk kunto, ŋuur kunjin, ho gee okinco kuuk kunjin, ŋuur kunto. Ho iŋ gee ŋuur-aŋ ko, nu gaariy darjiner. ¹¹ Diŋ gay, nun, naa rasin ko duniine ho naa coone do werin. ŋuur gay goy misa do duniiner. Baaba, kiŋ kaak *cawar aale, gooygu iŋ gudurre tanji, gudurre taat ki beriidu. Gooygu a ŋuu kuuniye ar gem rakki, ar kiŋke iŋ nunu, gi rakki. ¹² Wiktin taat nu goyiy iŋ ŋuura, nu gooyig iŋ gudurren taat ki beriidu. Nu gooyigu nam waanco sa bal rawte, illa ŋaar kaak yaa rawte a kaaw taat ŋu siirtu do Kitamner yaa ase do werti. ¹³ Diŋ gay, nun coona ko do werin. Ya nu kaawa pa-ak wiktin taat nu goy misa do duniin-an, nu kaaw a galal taat nu gintu yaa miiniŋ aditco tak. ¹⁴ Nu gaarcot kaawon, kar gee ku duniiner gay yilgu, asaan ŋu attanno iŋ ŋuura, ar nun oki attanno iŋ gee ku duniiner-aku. ¹⁵ Nu indaacinno a kii imilin min do duniiner, kar gay, nu indaacin a kii gooyin min do *Seetanner. ¹⁶ ŋuur gee ku duniinero ar nunu gemtido. ¹⁷ Ginu a ŋuu kuuniye kunjin tak-tak iŋ botol ta seener. Seen gay, taar ko kaawon. ¹⁸ Nu tabiraag gee-ak do adiy ka kidar, ar nun oki, ki tabirin do adiy ka kidar. ¹⁹ Do bi kaŋco, nu ras zir okinji loci a ŋuur oki yaa kuuniye geenji tak-tak.

²⁰ « Kar gay, nu indaacinno do bi maajirnar kuuk goy diŋka-aŋ di, nu indaacin oki do bi ka gee kuuk asa aamine iŋ nunu iŋ kaaw taat ŋuuco kaawe. ²¹ Nu indaacin a ŋuur okinco yaa kuuniye rakki. Baaba, kiŋ goy iŋ nunu ar nun goy iŋ kiŋke, nu raka a ŋuur oki yaa nume iŋ ginte a gee ku duniiner yaa ibine kadar kiŋ kat tabirintu. ²² Nu bercot darjin taat ki beriidu lotu a ŋuu kuuniye ar gem rakki, ar kiŋke iŋ nunu, gi rakki. ²³ Nun goy iŋ ŋuura ho kiŋ goy iŋ nunu. Ansi-ak, ŋu gin botol taat ŋuu kuuniye ar gem rakki di, ho ampaa ko, gee ku duniiner yaa ibine kadar ŋa kiŋ ko kaak tabirintu ho ki elgiigu ar kaak ki elgiinu.

²⁴ « Baaba, gee-aŋ, ki berduugu. Nu raka a ŋuu goye iŋ nunu ay wer kaak nu goyiyo. Ampaa ko, ŋuu talin darjiner. Ki berduut darjine-at, asaan ki elgin min duniin bal kilgiye misa. ²⁵ Baaba, kiŋ ginaag ay maan iŋ botiliy. Gee ku duniiner, ŋuur balin ibine. Kar nun gay ibiniŋcin ho geendu-aŋ sa ibin kadar kiŋ ko kaak tabirintu. ²⁶ Nu gaariŋcin loco ho naan gaare pey a ele kaak ki elgiinu yaa goye loco oki. Ho nun meendu sa, naa goye iŋ ŋuura. »

18

Obinji ka Iisa

(Matiye 26.47-56, Maark 14.43-50, Luk 22.47-53)

¹ Min Iisa gasiit kaawoy-ata, ŋa uctu iŋ maajirnar ho ŋu deettu aar corkilol kaak ŋu koly Sedron. Wer-ak gin jineene. Iisa iŋ maajirnar uŋjitu do jineen-aka. ² Wer-ak, Zuudas kaak asaaji isine do Iisa sa ibingiga, asaan wer-ak, Iisa iŋ maajirnar jaawgiy iŋ menaw. ³ Hiyya, do wer-ak, Zuudas uctu iŋ askirin ku Room ho iŋ askirin ku agindaw ku gay satkiner iŋ ku Pariziyennar. ŋa ogiriico ho ŋa iyiig do jineen-aka. Askirna-ak sok garti, biruwna ho iŋ lampina. ⁴ Iisa gay, ŋaar iban ko maan kaak yaaji ase. Ampaa ko, ŋa asiico moota ho ŋa indiigu aman : « Ku bariya waa ga ? » ⁵ ŋuur gay telkiiji aman : « Ni bariya Iisa kaak min Nazareet. » Iisa diyiico aman : « ŋa nun ko aŋka. » Do wer-ak, Zuudas kaak isinaaji do Iisa-ak sa goya. ⁶ Do wiktin taat Iisa diytu aman : « ŋa nun ko aŋka », ŋu dendirtu aaro ho ŋu sollitu keder. ⁷ Iisa indiig pey aman : « Ku bariya waa ga ? » ŋuur gay diyiiji aman : « Ni bariya Iisa kaak min Nazareet. » ⁸ Iisa telkiico aman : « Nu diykon doo a nun ko aŋka. Ya ŋa nun di kaak ku bariyiy-ak, rason maajirnar-aŋ yaa

deete. »⁹ Ija kaawtu ansi-ak, asaan kaaw taat ŋa kaawtu awalle yaa ase do werti aman : « Baaba, min gee kuuk ki beriidu-aŋ, nu bal rawte yoo waan minninco. »*

¹⁰ Hiyya, do wer-ak, Simon Piyer kaak gin *seepin-ak ceepiiga ho ŋa asidiig gay riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho ŋa dukumiijit dengey ta meeda. Gay riyor-ak, sinji Malkuus. ¹¹ Iisa gay diyiji do Piyer aman : « Unjig seepinen-aŋ do caapoy. Ya lociŋ-ak, taabin taat Tanni kaawtu a naa taabiye-at, nu aawaatdo walla ? » ¹² Min ŋaar-ak, askirna iŋ tatkuwco, iŋ askirin ku agindaw ku Yuudinnar okiŋco, ŋu obiig Iisa ho ŋu duuniiga.

Iisa do unji ka mee satkiner ka tatko

¹³ Hiyya, ŋu iyijig ja do gem rakki, sinji *Han. ŋaar gay, takaan daacyi ta *Kayip. Do elig taar-at, Kayip ko *mee satkiner ka tatko. ¹⁴ ŋaar ko kaak taayig agindaw ku Yuudinnar aman : « Guna ya gem rakki di mat do bi ka gee okiŋco. »

Tatire ka Piyer do bi ka Iisa

(Matiye 26.69-70, Maark 14.66-68, Luk 22.55-57)

¹⁵ Simon Piyer iŋ giji *maajiriŋce ka pey aadaag Iisa. Maajiriŋce ka pey-ak gay, mee satkiner ka tatko ibingiga. Paa ko, ŋa unjitu iŋ Iisa do ger ka mee satkiner ka tatko. ¹⁶ Kar Piyer gay pey kara do bit ka botildi. Hiyya, maajiriŋce kaak mee satkiner ka tatko ibingiy-ak amiltu kara. Ija kaawiitit do daatik taat gooya botol a taa rasiŋ Piyer yaa unje oki. ¹⁷ Wiktin taat Piyer unjiyo, daatik taat gooya botol-at indiig aman : « Kiŋke oki min maajirnay ku gem-aŋ doo ? » Piyer telkiitit aman : « Ha'a, nun maajiriŋceydo. »

¹⁸ Do wiktin taar-at, us diyaw. Paa ko, gay riyor iŋ askirin kuuk gooya wer-ak biytu ako ŋu ooriyo. Piyer sa peytu iŋ ŋuura, ŋa ooriyo.

Mee satkiner ka tatko indiig Iisa

(Matiye 26.59-66, Maark 14.55-64, Luk 22.66-71)

¹⁹ Kar mee satkiner ka tatik indiig Iisa do bi ka maajirnay ho do bi ka filde kaak ŋa bildiy gee. ²⁰ Iisa gay telkiji aman : « Nun kaaw bal cigile do unco ka gee okiŋco. Iŋ menaw, nu bildigiy gee do geray ku salaaner ho do *ger ka Bundi. Nu bal kaawe maan tak-tak iŋ cigile. ²¹ Kar maa di ki indiin pey ? Ya ki rakaw, indig ja gee kuuk dorintu. ŋuur iban taat nu kaawiico. » ²² Do kaawoy taar-at, askiriŋce rakki min kuuk peya do wer-ak baasiig Iisa. Ija kaawiji aman : « Ampaa kat ki telkiji do mee satkiner ka tatko walla ? » ²³ Kar Iisa gay telkiji aman : « Ya nu kaaw jookumo, gaarduug ja nigindu. Kar ya kaaw taat nu kaawtu-an kat do werti gay, maa di ki baasiinu ? » ²⁴ Min ŋaar-ak, *Han ŋaamiig Iisa do *Kayip, *mee satkiner ka tatko. Wiktin taat ŋa ŋaamiijiga-ak, Iisa, ŋu bal ipiriŋ misa.

Tatire ka Piyer

(Matiye 26.71-75, Maark 14.69-72, Luk 22.58-62)

²⁵ Wiktin taar-at, Piyer gay oora misa ako. Kar ŋu indiig pey aman : « Kiŋke oki min maajirnay ku gem-aŋ doo ? » Kar Piyer gay tatirtu aman : « Ha'a, nun maajiriŋceydo. » ²⁶ Kar min gay riyor kuuk gina riy do mee satkiner ka tatko-ak, goy gem rakki jaamay ka gem kaak Piyer dukumtu dengey-aka. Gem-ak diyiji do Piyer aman : « Kiŋke-aŋ, nu baliŋ tale iŋ Iisa do jineendi walla ? » ²⁷ Piyer gay tatirtu pey. Hiyya, do wer-ak, kokir boogtu.

Iisa do unji ka Pilaat

(Matiye 27.1-2,11-14, Maark 15.1-5, Luk 23.1-5)

²⁸ Kar iŋ kawtir kawtira, ŋu amiltu min do ger ka *Kayip ho ŋu iyig Iisa do ger ka Pilaat, tatkaw ka Room. Kar agindaw ku Yuudinnar-ak bal unje, asaan ŋu rakaado nige zinjico uudin taat *gaanuunco diytu awalle min ŋuu tee tee ka *Paakdi. ²⁹ Ampaa ko, Pilaat amiliico, ŋa dakiig gas kara. Kar ŋa indiig aman : « Gem-aŋ, ku gasji maa kaawra

* 18:9 Wer ka gase kaawor do Yaaya 6.39, 17.12.

? » ³⁰ Agindaw-ak telkiiji aman : « Ya gem-aŋ kat bal nige-ak, zer ni iyaajigdo anne. »
³¹ Pilaat gay diyiico aman : « Di ŋaar-ak, obonga ku maaniiko, ku baayiy deen kaawoy uudin taat gaanuunko diytu. » Ŋuur gay telkiiji aman : « Nin bal gine botol taat nii dee gemo. » ³² Iisa gay kaaw ja ko maman ŋa asiy mate. Ansii kat, uudin taat agindaw-ak kaawtu, kaaw-at astu do werti.

³³ Min ŋaar-ak, Pilaat unjitu pey do geriy, ŋa koliig Iisa, kar ŋa indiig aman : « Has, kiŋke-aŋ ko sultan ka Yuudinnar walla ? » ³⁴ Iisa telkiiji aman : « Kaawoŋ-an, ki meenjin di pakire wala gee ku pey kat kaawjin bir ? » ³⁵ Pilaat gay kaawiji aman : « Ya lociŋ-ak, nu *Yuudiŋce walla ? Ŋuur gee ku darreŋ iŋ agindaw ku gay satkiner kat iyiŋciŋ lotu. Kaawor ja, ki nig maa ? » ³⁶ Iisa telkiiji aman : « Jardor tanto, taar do duniinero anne. Zer ya jardor kat anne-ak, wiktin-an, geendu jilintu ko min do pise ku agindaw ku Yuudinnar. Kar gay, jardor tanto, taar do duniinero anne. » ³⁷ Kar Pilaat indiig aman : « Ya pa-ak, kiŋke-aŋ ko sultan doo ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meenjin kaawit ko. Nun, ŋu weentu ho nu as do duniiner asaan naa gaare seene. Gee kuuk raka seene, ŋuur cokiya kaawor. » ³⁸ Pilaat indiig Iisa aman : « Seen gay taar maa ? »

Pilaat berig Iisa ŋuu doodiŋ ka etor

(Matiye 27.15-31, Maark 15.6-20, Luk 23.13-25)

Min Pilaat kaawtu pa-ak, ŋa dakiig gas pey Yuudinna-aku ho ŋa kaawiico aman : « Gem-aŋ, nu balji gase kaaw taat yaa iye muutuy. » ³⁹ Kar gay, kuŋ gin aadin taat nu pikgiyko gem ka daŋaayner do iidin ta *Paakdi. Kar diŋ gay, ku raka naako pikiŋ sultan ka Yuudinnar walla ? » ⁴⁰ Ŋuur gay kooliiji aman : « Ha'a, ŋaarro. Ni raka Barabaas ! » Sando, Barabaas-ak gay, ŋaar bandiŋce.

19

Pilaat ooy a ŋuu doodiŋ Iisa

¹ Pilaat unjitu pey do geriy. Ŋa diyiico do askirnar a ŋuu koociŋ Iisa iŋ kordiŋgo.
² Askirna-ak siyiiji jakumne ta sultinniidi ta jamiidi. Iŋ ajimiye kaak ŋu ajimiyiiga-ak, ŋu isiijit do kaay. Kar pey ŋu isiiji batik ta sultinniidi taat dindiko. ³ Ŋu baawiji moota, kar ŋu ooyiiji aman : « Gem kol sultan ka *Yuudinnar, seek ! » Kar ŋu koociiga.

⁴ Pilaat amiltu pey kara. Ŋa diyiico do Yuudinnar aman : « Talon ! Naakon imiliŋ Iisa kara. Ansi-ak, kuu ibine kadar nu balji gase oorin taat yaa iye muutuy. » ⁵ Hiyya, Iisa amiltu kara iŋ jakumne ta jamiidi do kaay ho iŋ batik ta dindik-at do ziy. Pilaat diyiico aman : « Aŋ gemko ! » ⁶ Min agindaw ku gay satkiner iŋ askirin kuuk gooya *ger ka Buŋdi taliig Iisa-ak, ŋu teestu koole aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » Pilaat gay kaawiico aman : « Icoŋ ku maaniiko dakon dood ka etor, asaan nun-aŋ balji gase oorin taat yaa iye muutuy. » ⁷ Gee-ak telkiiji aman : « Nin gin *gaanuun kaak kaawa a ŋaa mate, asaan ŋa diya a ŋa Roŋ ka Buŋdi. » ⁸ Min Pilaat dortu pa-ak, kolaw obiig pey dakin paka. ⁹ Ŋa unjitu pey do geriy. Kar ŋa dakiig gas Iisa ho ŋa indiig aman : « Kiŋke asa min momo ? » Kar Iisa gay balji telke yoo maanna. ¹⁰ Min ŋaar-ak, Pilaat diyiiji aman : « Lotu kat ki rakaado kaawe ? Ki ibanno a nu gin botol taat naaŋ pike wal taat naaŋ doode ka etor walla ? » ¹¹ Iisa telkiiji aman : « Ya ki gin botol taat kiin doodiŋ ka etor-ak, illa taat Buŋ beriiŋ min kuwa. Iŋ taar-ak kat, ŋaar kaak berintu do pisiŋjin ic kaya pak tanjin. »

¹² Min ŋaar-ak, Pilaat bariya ko botol taat ŋaa pikiŋ Iisa di. Kar Yuudinna gay tees pey koole aman : « Ya ki pikig gem-aŋ, ki royaydo ka sultan ka tatik ka Room ! Asaan gem kaak gina ziy sultan-ak, ŋaar adiney ka sultan ka tatik ka Room ! » ¹³ Min Pilaat dortu pa-ak, ŋaa imiliig Iisa kara. Ŋa goytu do wer ka seriiner kaak ŋu pintu iŋ dambay. Wer ka seriiner-ak, Yuudinna kolaag iŋ kaawco a « Gabbata ». ¹⁴ Sando, ka kawtinti gay iidin ta *Paakdi. Pat ot yiriyo. Do wer-ak, Pilaat kaawiico aman : « Talon, aŋ sultinko ! » ¹⁵ Ŋuur gay teestu pey koole aman : « Ibiniy weriy ! Ibiniy weriy ! Doodig ka etor ! » Pilaat indiig aman : « Ku raka naa doodiŋ sultinko ka etor walla ? » Agindaw ku gay satkiner telkiiji aman : « Ni bal gine sultan ka pey. Sultinni-ak, ŋaar ko sultan ka tatik ka Room-aŋ di.

» ¹⁶ Hiyya, Pilaat beriicog Iisa, ɲu ɓaayiy doodiŋ ka etor. Kar askirna-ak obiiga ho ɲu deettu in ɲaara.

Doode ka Iisa ka etor

(Matiye 27.32-44, Maark 15.21-32, Luk 23.26-43)

¹⁷ Wiktin taat Iisa amiliy min do geegirdi-ak, meenji di icig etoy kaak ɲu ɓaayiy doodiŋji. ɲa aaniytu wer kaak ɲu ɓaayiy doodiŋji-aka. Wer-ak, ɲu kolaag a « Dawik ta kaar » ho in kaaw ta *Yuudinnar gay, ɲu kolaag a « Golgota ». ¹⁸ Min ɲu ottu do wer-ak, askirna-ak doodiŋ Iisa ka etor. ɲu doodtu pey gee seer ka atiydi, rakki do meeday, rakki gay do ɲugilay. ¹⁹ Pilaat diyiiico do geenji a ɲuu siire maanna, ɲuu doodiŋ ka etoy ka Iisa. Maanna-ak, ɲu siirji aman : « Iisa kaak min Nazareet, sultan ka Yuudinnar. » ²⁰ Yuudinna dakina garkiyiig maan kaak ɲu siirtu-aka, asaan wer kaak ɲu doodiŋ Iisa-ak mootan di in geeger. Ho siire-ak sa, ɲu siirig in kaaw ta Yuudinnar, in ta Roominar ho in ta Greknar. ²¹ Min agindaw ku gay satkiner ku Yuudinnar taliig maan kaak Pilaat siirtu-ak, ɲu ɓaawiji. ɲu diyiji aman : « Maa di ki siiriy aman : “ Sultan ka Yuudinnar ” ? Nin raka kii siire aman : “ Gem-aɲ diya a ɲa sultan ka Yuudinnar. ” » ²² Pilaat gay telkiico aman : « Kaaw taat nu siirtu-at, nu siirta. »

²³ Askirin gay, min ɲu doodiŋ Iisa ka etor, ɲu deediit kesuuney werin poof, ay gem di ictu wer rakki. Kar ɲa gin pey batik yaarko taat bal orpe, ɲu azit werti rakki di min kuwa yoo baata. Taar sa ɲu iciita. ²⁴ Do bit kanti ko, askirin kaawtu benannico aman : « Dakinte eerintido. Kanjinte kanjen di. Gem kaak ta galji di yaa icinti. » Ampaa ko, kaaw taat ɲu siirtu do Kitamner astu do werti aman : « ɲu deedit kesuuner ho ɲu kanje in batkor ta yaarko. »*

²⁵ Moota in et kaak ɲu doodiŋ Iisa-ak gay, daad peya ede, ɲuur ataɲ Iisa, in booti Mariyam, in daacyi ta Kilopaas ho in Mariyam taat min geeger ka Magdala. ²⁶ Wiktin taat Iisa taliit yaaco ho ɲa taliig *maajirinɓey kaak ɲa elgiyo peya do serpiti-ak, ɲa diyiiitit aman : « Iya, aɲ ko ronke. » ²⁷ Kar ɲa kaawiji pey do maajirinɓey aman : « An ko yaako. » Min ɲaar-ak di, maajirinɓe-ak yiit ataɲ Iisa do geriy.

Muut ta Iisa

(Matiye 27.45-56, Maark 15.33-41, Luk 23.44-49)

²⁸ Min ɲaar-ak, Iisa kaawtu aman : « Ibin diyaanu. » Ka seener, ɲa ibina ko kadar riyoy gaase, ɲa kaawtu pa-ak a kaaw taat ɲu siirtu do Kitamner yaa ase do werti. ²⁹ Do wer-ak gin bardil miin in maam tooro ku *biɲdi. Askirna-ak ictu bit ka jardor, ɲu duuniit do kordin ta et kaak ɲu koliy « Isoop ». ɲu coopiig do maamar, kar ɲu ɲaamiijig do bi ka Iisa. ³⁰ Min Iisa aawiiga, ɲa diytu aman : « Hiyya, ta nece. » Min ɲaar-ak, ɲa oniig kaay ho ruwwiney amiltu.

ɲu waacig Iisa do serpey

³¹ Uudin taat ɲu siya ko ziŋkico do yiriy ta *sabitdi, agindaw ku *Yuudinnar bal rake a momtin kuuk ɲu doodtu-ak yaa goye pey kuwan di. Asaan yiriy ta sabit-at, taar yaarko. Hiyya, ɲu kaawiji do Pilaat a ɲaaco kaawe do askirnar ɲuu ɓaa yiimin asinco ku gee kuuk ɲu doodtu-aku. ³² Hiyya, askirna-ak ɓaawtu. Gee kuuk ɲu doodig in Iisa-ak, ɲu yiimiicog asinco. Ay gem di, ɲu yiimig asinji rakki rakki. ³³ Wiktin taat ɲu otiji do Iisa gay, ɲu gasig ko ɲa mate. Min pa-ak, ɲu bal ko yiimin asinji. ³⁴ Kar min askirna-ak, rakki ictu garta, ɲa waaciig Iisa do serpey ho baar in amay amiltu. ³⁵ Gem kaak siirkoɲ gamin-aɲ talig in odinay ho kaawoy-an ka seener. ɲaar meenji iban kadar kaawoy taat ɲa kaawiy-an ka seener ho ɲa kaawiy a kuɲko oki yaa aamine. ³⁶ Kar awalle gay, ɲu siir do Kitamner aman : « Yoo kaasoy rakki sa, ɲu bal yiiminji. »† Maanna-aɲ kuuniytu asaan kaaw-an yaa ase do werti. ³⁷ Do wer ka pey ɲu siir do Kitamner aman : « Yiriy rakki, odinco, ɲu asa aaniyin do ɲaar kaak ɲu waacig do serpey. »‡

* 19:24 Wer ka gase kaawor do Soom 22.19. † 19:36 Wer ka gase kaawor do Ekzood 12.46, Nombir 9.12 ho Soom 34.21. ‡ 19:37 Wer ka gase kaawor do Zakariya 12.10.

Unje ka Iisa do maginer

(*Matiye 27.57-61, Maark 15.42-47, Luk 23.50-56*)

³⁸ Min gamin-aj birtu, gin gem rakki min geeger ka Arimate kaak nu kolaag Yuusup. Njaar sa maajirinney ka Iisa. Kar na bal kaawe do geemir, asaan na gina kolaw do agindaw ku Yuudinnar. Na baawiji do Pilaat ho na dakiig inda a naaji rase botol, na baayiy paayin zi ka Iisa. Hiyya, Pilaat ooytu Yuusup baa paayinji, na baayiy tiisinji. ³⁹ Kar gin pey gem ka pey, nu kolaag Nikodeem. Njaar ko kaak awalle baawji dak ko do Iisa in aando-aka. Njaar gay ytu itir kaak na amsig buw ku atay kuuk nu koliy « miir » in « alowes ». Itir njaar-ak, oominkuwiyya yaa nece in jelin ka amiydi. ⁴⁰ Yuusup in Nikodeem ictu jardo, nu kockiciitit itir uudin taat Yuudinna gingiy ya nu tiisa geenco, kar nu maliyiig zi ka Iisa in kapanne. ⁴¹ Do wer kaak nu doodiig Iisa-ak gay gin jineene rakki. Kar atta do jineendi-ak gay gin magin taat nu baltit unje misa gemo. ⁴² Uudin taat ka kawtinti sabit ko, pey magin-at sa moota di-ak, hiyya, nu unjiig zi ka Iisa do maginer-ata.

20

Nju bal gasin zi ka Iisa do maginer

(*Matiye 28.1-8, Maark 16.1-8, Luk 24.1-12*)

¹ Yiriy ta dumaas, Mariyam taat min Magdala saktu, ta baayiy do maginer. Min ta ottu, ta tala kar dambi kaak nu dibiriit magin-ak, nu tunkilig serpiya. ² Hiyya, ta yeeptu in gadti, ta dakiig gas kun Simon Piyer in maajirin kaak Iisa elgiyo ho ta kaawiico aman : « Nju imilig *Rabbinte, kar ni ibanno wer kaak nu diyiga. »

³ Min Piyer in *maajirin-ak doriit kaawti, nu uctu ho nu aaniytu do maginer. ⁴ Do baanco-ak, nu gada di. Kar gay, maajirin-ak kaak rakki-ak gada pakgig Piyer. Ampaa ko, na ogiriiji do maginer. ⁵ Kar na yogiltu do maginer. Na taltu jarda di goy keder, kar gay, na bal unje. ⁶ Kar ba aar, Simon Piyer sa ottu. Min na ote, njaar-ak unjitu kalak do maginer. Njaar sa taliig jarda kuuk goy keder-aku. ⁷ Na taliit pey jarid taat nu maliyiig kaay ka Iisa. Jardo-at, nu bal diyin sawa in jarda ku awalle-aku. Kar gay, nu maliyit keetiti ho nu diyig keetiti. ⁸ Min njaar-ak, maajirin kaak ogirji do Piyer do maginer-ak unjitu oki. Na taltu in odinay ho na aamintu kadar Iisa nooye. ⁹ Ka seener gay, yoo yiriy taar-ata, maajirin bal ibinin kaaw taat nu siirtu do Kitamner taat diya a Iisa asa nooye min datik ta gee kuuk mate. ¹⁰ Hiyya, maajirin kuuk seer-ak yeeptu do geriyco.

Iisa num in Mariyam taat min Magdala

(*Matiye 28.9-10, Maark 16.9-11*)

¹¹ Mariyam taat min Magdala-at gay yeeptu pey do maginer. Ta pey do bit ka maginer ho ta aliyo. In alinti, ta yogiltu atti ka maginer ¹² ho ta taltu *dubal ku Bunji seer kuuk is batik portik kar. Nu goy do wer kaak nu diyig zi ka Iisa, rakki in kaay, rakki in asinji. ¹³ Dubal ku Bunji-ak indiit aman : « Kan ala maa ga ? » Taar gay telkiico aman : « Nju imilig *Rabbiner, kar nu ibanno wer kaak nu diyiga. »

¹⁴ Min ta kaawtu pa-ak, ta kolsitu ho ta taliig Iisa peya do wer-aka. Kar gay, ta bal ibininji. ¹⁵ Kar Iisa indiit aman : « Kan ala maa ga ? Ka bariya waa ? » Mariyam gay ginig a na gay gooye jineendi, ta diyiji aman : « Gem kol sinji, ya na kin kat icig sa, gaaror weriy, nu baayiy icinji. » ¹⁶ Iisa kolit in sinji aman : « Mariyam ! » Ta kolsitu ho ta kaawiji in kaaw ta *Yuudinnar aman : « Rabbuni ! » Ansi-ak aman : « Gem kol Tacco ! » ¹⁷ Min njaar-ak, na diyitit aman : « Dakin obindudo, asaan nu bal coone misa do Tanni. Kar gay, dakig gas sinjar, diyco a nun coonaaji do Tanni kaak Takko oki. Nun coona do wer ka Bunji kaak Burko oki. »

¹⁸ Hiyya, Mariyam taat min Magdala-at yeeptu, ta dakiig gas maajirnay ho ta miniig aman : « Nu talig Rabbine. » Kar ta osicot kaaw taat na kaawiititi.

Bayne ka Iisa do maajirnay

(*Matiye 28.16-20, Maark 16.14-18, Luk 24.36-49*)

¹⁹Do dumaas taar-at di, inj maako, maajirin numtu do ger rakki. Ger-ak, nam nu dibirig inj kerle min atta, asaan nu gina kolaw do agindaw ku Yuudinnar. Do wiktin taat nu goyiyo, lisa astu, na peytu do datikco ho na kaawiico aman : « Aapiy taa goye inj kunjo ! » ²⁰Min na kaawtu pa-ak, na gaariico pisinji inj serpey. Min maajirin taliig Rabbin-ak, aditco gintu portiko. ²¹Iisa diyiiico pey aman : « Aapiy taa goye inj kunjo ! Uudin taat Tanni tabirintu do datikko, nunu oki tabiraako do adiy ka kidar, ku baayiy gine riyor. » ²²Min na kaawtu pa-ak, na biyiriico usu ho na diyiiico aman : « Ooyon Ruwwin ta Burdi. ²³Nu diyaako, ya ku saamiy zunuubinna ku gemor, Bur sa yaaji saamiye. Kar ya ku poooc saamiye zunuubinna ku gemor gay, Bur sa saamiyaajido. »

Iisa kaawa inj Tooma

²⁴Yiriy taat Iisa asiico do maajirnay-ak, rakki minnino ginno. Naar sinji Tooma kaak nu koliy oki Didim. ²⁵Kar ba aar Tooma astu. Eenji kaawiji aman : « Ni talig Rabbine ! » Kar Tooma gay telkiico aman : « Ya nun kon di bal tale delin ku pontinar kuuk do pisinji, ya nu bal naame kormor do delin ku pontinar ho ya nu bal naame pisindu do del taat do serpey, nu aaminaado bat. »

²⁶Astu suugin ta pey, yiriy ta dumaasdi, maajirnay ku Iisa numtu pey do ger-aka. Kar yiriy taar-at, Tooma goya. Ger-ak, nu dibirig pey inj kerle min atta. Kar Iisa asiico pey, na peytu datikco ho na kaawiico aman : « Aapiy taa goye inj kunjo ! » ²⁷Kar Iisa diyiji do Tooma aman : « Kinj kaak meela-anja, talig pisindu ho naam kormon anne. Naamig pey pisinjin do del ta serper. Min yiriyta-anj, pey ko min meelo ho aaman ! » ²⁸Tooma telkiiji aman : « Kinje Rabbiner ho Burdu ! » ²⁹Iisa diyiji aman : « Ki aamintu asaan ki talintu. Kar gay, nu diyaajinj, galal do gee kuuk balin talindu ho aamine. »

Baati ta maktumne-anta

³⁰Iisa gin pey gamin kuuk ajbay dakina kuuk maajirnay taltu inj odinco. Kar gay, waan bal siirin atta do Kitamne-anta. ³¹Kar gay, gamin okinco kuuk nu siirtu-anj, nu siirig a kuu aamine kadar Iisa, naar Masi kaak Bur dobtu, ho naar ko Ron ka Burdi. Ya ku aamin do kaaw-anta, inj sinj kunji, kuu gase goye kaak tab.

21

Iisa bayinco do maajirnay ku peesira

¹Ba aar, Iisa bayniico pey do maajirnay do bi ka barre kaak nu koliy Tiberiyaad. Talon maman na bayniico. ²Maajirnay ku Iisa peesira goy werco rakki. Nuur gay kun Simon Piyer, inj Tooma kaak nu koliy Didim, inj Natanayeel kaak min Kana kid'ka Galile, inj koogin ku Zebede ho inj maajirin seer ku pey. ³Simon Piyer diyiiico do eenji aman : « Nu baa cabe boosi. » Nu kaawiji aman : « Gi baa sawa. » Hiyya, nu daktu nep markabco ho nu deettu. Nu daktu tees cabe. Kar do aando taar-at, nu bal gase yoo maanna.

⁴Min wer wale, Iisa peyiico do gongumor. Kar maajirnay gay bal ibininji. ⁵Iisa indiig aman : « Gem kol kooginay, has ku bal ice yoo maanna ? » Nuur gay telkiiji aman : « Hii ! Yoo maanna, ni bal ice. » ⁶Iisa diyiiico aman : « Di naar-ak, pikkiriit ribinco uudin taat na kaawiico. Kar ta miintu nam nu gedarro daaninti. ⁷Maajirin kaak Iisa elgiy-ak diyiji do Piyer aman : « Gem kaak kaawte-anj, na *Rabbine ! » Min Piyer dortu a na Rabbin-ak, na isiit batkoy taat na cimtu wiktin taat na baay cabe ho na galto do amiydi. ⁸Maajirin ku pey-ak gay daaniit ribinco inj boosti ho nu coktu do gongumor inj markabco. Asaan gongum serekdo, naa nece ar kocingil miy seer di. ⁹Min nu paaytu keder, nu taltu ako taat nu leetit boos kuwa ho nu taltu pey mappa. ¹⁰Iisa diyiiico aman : « Iyundu min boosko kuuk ku soktu-anjku. » ¹¹Hiyya, Simon Piyer coktu ka markabar, na daaniit ribin keder. Atta ta gin boos ku aginda miya inj orok beey inj subba (153). Kar inj dakinaw ta boosir-anj sa, ribinco bal eere. ¹²Iisa koliig aman : « Ason, kuu tee. » Hiyya, nu astu. Kar waanco bal gece indin aman : « Kinj waa ? » asaan nuur iban ko kadar na Rabbine. ¹³Iisa sinjitu moota, na ictu

mappa ho ɲa deediicoga. Kar ɲa beriico pey boosi. ¹⁴ Bayninji ɲaar-ak, ka subbinƙar ko do maajirƙay min ɲa nooytu.

Iisa kaawa iɲ Piyer

¹⁵ Min ɲu teetu, Iisa indiig Simon Piyer aman : « Simon, ronji ka Yaaya, has ki elgin pak eenjin walla ? » ɲaar gay telkiiji aman : « Hii, Rabbiner, ki iban kadar nu elgicin. » Iisa kaawiiji pey aman : « Di ɲaar-ak, tal kaaco ka ron tamgir-aɲku. » ¹⁶ Kar pey Iisa indiig baayiy ka seerinƙar aman : « Simon, ronji ka Yaaya, has ki elgiinu walla ? » ɲaar gay telkiiji aman : « Hii, Rabbiner, ki iban kadar nu elgicin. » Iisa diyiiji aman : « Di ɲaar-ak, tal kaaco ka ron tamgir-aɲku. » ¹⁷ Kar pey Iisa indiig baayiy ka subbinƙar aman : « Simon, ronji ka Yaaya, has ki elgiinu walla ? » Wer-ak, Piyer adiy nigtu do bi kaak Iisa indig dees subba aman : « Has ki elgiinu walla ? » Kar ɲa telkiiji do Iisa aman : « *Rabbiner, ki iban gamin okinco. Ki iban kadar nu elgicin. » Iisa gay diyiiji aman : « Di ɲaar-ak, tal kaaco ka ron tamgir-aɲku. » ¹⁸ Cokay ! Naan kaawe seene. Do dubiluwin, kin meenjin duuna karraabiney, ki baayiy wer kaak ki rakiyo. Kar ya ki zaɓ gay, waan ka pey kat yaan duuninji ho ɲaan iye do wer kaak ki rakiydo baawe. » ¹⁹ Iisa kaawiy pa-ak, asaan ɲa raka gaare maman Piyer asiy mate do oziliik ta Bunɗi. Hiyya, min ɲa kaawtu pa-ak, ɲa diyiiji do Piyer aman : « Aadnu ! »

Iisa iɲ maajirin kaak ɲa elgiyo

²⁰ Piyer kolsitu ho ɲa taliig *maajirin kaak Iisa elgiy-ak aadaag min aarco. ɲaar ko kaak awalle onji dak ko do Iisa do wiktin ta teenco ho ɲa indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, ɲa waa kaak yaan isine ? » ²¹ Min Piyer taliig maajirin-ak, ɲa indiig Iisa aman : « Gem kol Rabbiney, di ɲaar gay, maa yaaji ase do kaay ? » ²² Iisa telkiiji aman : « Ya nun kat raka a ɲaa goye paa nam naa yeepe do duniiner gay, kin maa isgin ? Kin aadin di ! » ²³ Do wer-ak, kabarre totiriico do datik ta siɲtar a maajirin-ak mataado tak-tak. Sando, Iisa gay diyiiji do Piyer aman : « Ya nun kat raka a ɲaa goye paa nam naa yeepe do duniiner gay, kin maa isin ? » Yampa, ɲa balji diye a maajirin-ak mataado.

²⁴ ɲa maajirin kaak Iisa kaawiy biy-aɲ ko kaak kaawiig gamin-aɲku ho ɲa siiriig siire. Di nin gay iban kadar ɲa kaawa seene.

²⁵ Iisa gin pey gamin dakina ku pey. Zer, ya ɲu siiraag gamin-aɲ okinco-ak, nu ibina kadar adiy ka kidar okinji gediraado icinco.

Akt Riy ta paliinna ku Iisa Masi Pile ka kaawor

Luk siir makaatamna seera : taat awalle Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka riy taat Iisa Masi gintu keder. Ta seerinkar gay, taar ko maktumne ta Akt-anta, taat kaawa do bi ka riy taat paliinna gintu min Buɗ cooniig Iisa ho ɗa diyiiɗ do serpey. Iisa Masi, paliinna talgigdo in odinco ar ka awalle. Kar gay, ɗa goy datikco in Ruwwin ta Buɗdi. Ruwwin-at gaayaag maajirin ku Iisa do gaare ka Kabarre ta Gala.

Luk siirit maktumne-an do gem rakki sinji Teyopil (Akt 1.1) in gee okinco kuuk raka ibine gamin kuuk kuuniye min Iisa nooytu min do muuti. Ampaa ko, ya gee dorit Kabarre ta Gala ho ɗu ooyta, ɗu teesiy ko Egliz. Luk gaara ja maman Egliz teestu Zeruzaleem in Yuudinna. ɗa gaaraate pey maman Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka Iisa totirtu do kid ka Palestin okinji ho do darrinay kuuk leyig barre kaak ɗu koliy Mediteraane, nam Room, geeger ka Tatko. Kar min do werin ɗuur-ak ko, diɗ oki kretiyenna gaariit Kabarre-at do gee kuuk goy do adiy ka kidar okinji.

Maajirna era Ruwwin ta Buɗdi

¹ Gem kol sinji Teyopil, nu siir ko do maktumner taat awalle gamin okinco kuuk Iisa Masi gintu ho kaawin okinco kuuk ɗa gaartu min Buɗ ɗaamiiga ² nam yiriy taat Buɗ cooniig ka samaaner. Min ɗa bal coone misa, in gudurre ta Ruwwin ta Buɗdi kat ɗa dobtu gee a ɗuu goye paliinna, kar ɗa gaariico maan kaak ɗuu gine. ³ Ka seener, min ɗa nooytu, ɗa bayinco loco. ɗa goy in ɗuura mena orok poof ho ɗa gaariico gamin dakina kuuk gaara kadar ka seener, ɗa goy in odinay. ɗa kaawco do bi ka *Meennaw ta Buɗdi. ⁴ Yiriy rakki, wiktin taat ɗu rakiy tee, ɗa diyiiico aman : « Dakon amilenno min Zeruzaleem, illa ku eren ja maan kaak Takko Buɗ kaawtu a ɗaako bere. Maan ɗaar-ak, nu kaawkonɗa ko. ⁵ Ar kaak awalle Yaaya *batiziyiiɗ gee in amay, diɗ gay, dak ko mena sood di, Buɗ yaako batiziyinjo in Ruwwiney. »

Iisa coona ka samaaner

⁶ Yiriy rakki, gee numtu in Iisa Masi ho ɗu indiig aman : « *Rabbine, a do wiktin anta-an ko, kii berin pey *darjin pisinco do gee ku Israyeel* ga ? » ⁷ Iisa gay telkiico aman : « ɗaar Tanni in izinney kat ɗa diyiiit wiktine. Kar kuɗ gay, ku bal gine botol taat kuu ibininti. ⁸ Kar gay, wiktin taat Ruwwin ta Buɗdi asko paaya, ku asiy gase gudurre taat ku asiy kaawe bi kanto do geeger ka Zeruzaleem, do kid okinji ka Zuude in ka Samari, ho do ay wer ka duniiner, nam kuu gaasiɗ wer okinji. » ⁹ Min ɗa kaawtu pa-ak, Buɗ cooniig Iisa Masi min do unco, kuwa ka samaaner. Wiktin taat ɗa cooniyo, uce asiig goota nam ɗu talgigdo tak-tak. ¹⁰ Wiktin taat ɗu wakiliy kocile-ak, tala kar gee seer kesuunco portiko do serpico. ¹¹ Kar ɗu kaawiico aman : « Gee ku Galile, maa di ku peyiy kay asiɗko ampa, ku kociliy samaane ? ɗa Iisa kaak Buɗ coontu kuwa-ak di, yeepinji sa asa gine ar kaak ku taliig ɗa coontu unko-an di. »

Nume ka paliinnar

¹² Min gee ku seer-ak deettu, maajirna paaytu min ka koot ka Olibiyennar†, ɗu yeepu Zeruzaleem. Zeruzaleem mootan di, yaa nece ar kilomeetir rakki. ¹³ Min ɗu ottu Zeruzaleem, ɗu unjitu geero ho ɗu coktu kuwa ka gusuurdi, wer kaak ɗu numgiyo. Do wer-ak, goy Piyer, Yaaya, Zaak in Andre, Pilip in Tooma, Bartelemi in Matiye, Zaak roɗ ka Alpe, Simon kaak mala do darrey, ho Zuud roɗ ka Zaak. ¹⁴ ɗu numgiy in menaw ho ɗu

* 1:6 'ki berin pey darjin pisinco do gee ku Israyeel' : Gee ku Israyeel era a Iisa asa icin meennaw ta gee ku Israyeel min do gee ku Room. † 1:12 'koot ka Olibiyennar' : Koot-ak ɗu koliig pa-ak, asaan ɗa gin atay dakina kaak ɗu koliy Olibiye.

indiy Buḡ inḡ gelbin rakki. Daad daarinḡ, inḡ Mariyam atanḡ Iisa, ho inḡ siḡtay ku Iisa, ḡuur sa goy inḡ ḡuura.

ḡu doḡig Matiyaas kat yaa makinḡ Zuudas

¹⁵ Do mena ḡuur-ak, yiriy rakki, gee ku aamine ḡumtu maan ka miya inḡ orok seer (120) gemo. Do wiktin taar-at, Piyer uctu datikco ho ḡa kaawtu aman : ¹⁶⁻¹⁷ « Gem kol siḡtay, ku iban kadar Zuudas, ḡaar minninte ho riyoy sa ba serpite, kar gay, ḡaar di kaak ogirco do ḡuur kuuk as obinḡ Iisa. Maanna-ak as do weriy asaan Ruwwin ta Buḡdi kat kaawji do Dawuud min awalle a ḡaa siirin do Kitamner a taa kuuniye ampa. ¹⁸ ḡu berji gurus do Zuudas a ḡaaco gaarinḡ Iisa Masi. Inḡ gurus-ak, ḡa gidiytu morgo. Do wer-ak, ḡa zuḡkitu guḡ nam aadiy okinḡco sa booye. ¹⁹ Gee ku Zeruzaleem okinḡco doriig maan kaak asji do kaay ka Zuudas. Do saan taar-at ko, ḡu kolaag morgo-ak a “ Akeldamma. ” Pa-ak diya aman : “ Morig ka baarir ” inḡ kaawco. ²⁰ Cokiyon taat Sultan Dawuud siirtu do maktumne ta *Soom do bi ka Zuudas aman :

“ Geriy sa, ḡu pociḡji

ho waan sa goyaajido. ” ‡

ḡa siir pey aman :

“ Gem ka pey kat yaa icin riyoy. ” §

²¹ Do bi ka siirindi-aḡ ko, gii ice gem kaak yaa makinḡ Zuudas. Gem ḡaar-ak yaa gine min gee kuuk goy inḡ ginte do wiktin taat Rabbin Iisa goyiy misa, ²² min wiktin taat Yaaya *batiziyiiga nam yiriy taat Buḡ cooniig kuwa ka samaaner min do datikte. Illa gem-ak yaa kuuniye minninte ginte kuuk talig inḡ odinte nooye ka Rabbinte Iisa Masi. »

²³ Min ḡu doriit kaaw ta Piyer-at, ḡu doḡtu gee seer : ka rakki, siḡji Yuusup Barsabaas ho gee gay kolaag Zustuus, ka seerinḡkar gay siḡji Matiyaas. ²⁴ Min pa-ak, ḡu inditu Buḡ aman : « *Rabbin ki ibingig gelbin ka gee okinḡco. Gaarni min gee ku seer-aḡ ka moon di ki doḡtu, ²⁵ asaan gem-ak zer yaa goye *paliine yaa makinḡ Zuudas. Yampa, Zuudas, ḡaar rasit ko riyoy ho ḡa ḡeet kar wer ka waaliyga. » ²⁶ Hiyya, do wer-ak, ḡu indiiḡ Buḡ a ḡaaco doḡe ḡaar kaak ḡa rakiyo. * Buḡ gay doḡiig Matiyaas. Hiyya, ḡa ḡumtu inḡ paliinna kuuk orok inḡ rakki.

2

Ruwwin ta Buḡdi paaya do geenji

¹ Yiriy ta iidin ta Pantekoot astu, gee ḡuur-ak ḡumtu okinḡco do wer rakki. ² Kodok di, ḡu dora kar hawin paaytu min kuwa ar us kaak abira gidi-gidi-gidi nam ḡa miniig wer ka ḡu goyiyoy. ³ ḡu tala kar maan amila ar lesas ku aki, lesas-ak totirtu ho ḡu paayiy do ay kaa ka gemor. ⁴ Ruwwin ta Buḡdi gay miniigu ho ḡu teesit kat kaawe kaawin kuuk kuḡcodó uudin taat ta gaariico a ḡuu kaawe.

⁵ Do wiktin taar-at, do Zeruzaleem, gin *Yuudinna kuuk obit abaadinco bombo ho kuuk asa min darrinay okinḡco kuuk do adiy ka kidar. ⁶ Min hawin-at kuuniytu, gee dakina dortu, ho ḡu astu talinḡ maanna-aka. ḡu barjiltu asaan ḡu cokiya ḡuur kuuk kaawa kaawin kuuk kuḡcodó ho ay gem di cokiya waan kaawa inḡ kaaw ta darrey. ⁷ Maanna-aḡ patiy kayco, taat ḡuu kaawey ke ḡu ibanno. ḡu indintu zinḡkico aman : « Okinḡco kuuk ku taliy-aḡ, ḡu min Galile di walla ? ⁸ Maman gee-aḡ di gediriy kaawe kaawin ku darrite ? ⁹ Minninte asa min ay darre : min Partees, min Medi, min Elaam, min Mezopotami, min Zuude, min Kapadoos, min Pont, ho min Aazi. ¹⁰ Goy kuuk as min Prizi, min Pampili, min Meser, min kid ka Sireen ka Libi, min Room, ¹¹ min Kreet ho min darre ta Sogindi. Minninte goy kuuk Yuudinna ho kuuk Yuudinnado ku aada abaadin ta Yuudinnar. Yampa, okinte, gii doraagu ḡu kaawa inḡ kaawin ku darriniyte do bi ka gamin

‡ 1:20 Wer ka gase kaawor do Soom 69.26. § 1:20 Wer ka gase kaawor do Soom 109.8. * 1:26 Awalle, wiktin ta gee ku Israyeel raka ibine waa kaak Buḡ yaa doḡe, ḡu inda ja Buḡ, kar ḡu siiriig siḡ ku gee okinḡco do gannar, ḡu leeyiig gamin-ak do baldumner, ḡu sekiyiita ho ḡu oriig keder. Paa kat, ḡuu tale waan kaak Buḡ yaa doḡe.

kuuk ajbay ku Buḅdi. » ¹² Okinco, ḅu ajbiyту dakina, taat ḅu kaawey ke ḅu ibanno. ḅu inditu zinḅiko aman : « Taar-an gay baati maa kate ? » ¹³ Kar daariḅ gay ajimiyaagu ho ḅu diyiico aman : « ḅu see aay di ! »

Piyer kaawa do geemir

¹⁴ Min ḅu cokiyту kaaw taat gee kaawtu-ak, Piyer astu uḅco iḅ paliinna kuuk orok iḅ rakki, kar ḅa kaawiico rada do geemir aman : « Gem kol siḅtay, kuḅ kuuk Yuudinna iḅ kuḅ okinco kuuk goy Zeruzaleem, laaḅ denginko samaane do taat naako kaawe ho girsonti do taat kuuniyaw. ¹⁵ ḅu kaawa a gee-aḅ see aaye. Kar sando, ka seenerro, taar kat daabinti pat parrik di ! ¹⁶ Kar diḅ gay taat nabi Zowel kaawtu min awalle as kat do werti. ¹⁷ ḅa kaaw aman :

“ An taat Buḅ kaawtu :

Do wiktin taat yaa ase,

naako paayin Ruwwiner ay wer do gee okinco.

Kooginko ku miday iḅ ku daadi asiy kaawe ar nabiinna,

do dubilko ho do gemsiko naaco bayne gamna ḅuu tale.

Kar do aginiykoḅ gay, naaco kaawe iḅ sooniika.

¹⁸ Ka seener, menaw ḅuur-ak,

naa berin Ruwwiner ay wero

do gay riyor kuuk miday ho iḅ kuuk daadi.

Paa kat, ḅu asiy gine nabiinnar.

¹⁹ Nu asiy gine gamin kuuk ajbay dakin ka samaaner ho keder oki.

Gee asa tale baar, ako, iḅ uc ku mooydi.

²⁰ Pat asa mate ho koy oki asa newse dindik ar baar,

ja kat yaa ase yiriy ta *Rabbiner.

Yiriy taar-at yaarko ho gin *darjine.

²¹ Wiktin taar-at, ay gem kaak inda Buḅ

iḅ siḅ ku Rabbine yaa gase jile. ”* »

²² Piyer deeliit pey kaawoy aman : « Cokiykoḅ sellen, kuḅ gee ku Israyeel, do taat naako kaawe. Ku iban tam kadar Buḅ gin gamin kuuk ajbay dakina do datikko. ḅa ginig gamin-ak iḅ Iisa Masi kaak min geeger ka Nazareet asaan ḅaako gaare kadar ḅaar kat tabirga.

²³ Gem-ak, Buḅ meenji ko berkoḅ do pisiḅko ar taat ḅa raktu. ḅaar iban ko min awalle ho ḅa ictu niyine do maan kaak ku asiji gine do kaay. Paa ko, ku beriig do gee kuuk ibanno Buḅ a ḅuu doodiḅ ka etor kar ḅaa mate. ²⁴ Kar Buḅ gay jilig min do diiginey ho ḅa nooyig min do muuti asaan muut ginno gudurre kaaci. ²⁵ Ka seener gay, nabi Dawuud kaawko do Kitamner aman :

“ Nu talaag Rabbine uḅtu doo,

ḅa goy do serpar paa kat, nu galiydo.

²⁶ Do saan taar-at ko, adir gintu portiko

ho kaawnar sa gintu gala,

asaan nu iban kadar iḅ imaandu kat

naa baay jammiye do uḅji ka Buḅdi.

²⁷ Asaan Rabbine, ki rasinno ba oole

ho ki ooyaado kadar nun gemoḅ yaa zoode keder.

²⁸ Ki gaarduut botol taat bera goye

ho kiidu miiniḅ adir iḅ galal

do wiktin taat naa goye iḅ kinke. ”† »

²⁹ Piyer diyту pey aman : « Gem kol siḅtay, naako kaawe waraḅ, Migite Dawuud, ḅaar mate, ḅu diyig do girpi‡ kaak yoo diḅ oki goy kar do darrite. ³⁰ Kar ḅaar gay nabiinco ho ḅa iban kadar Buḅ togile a gem rakki min do tambaay asa tee meennaw. ³¹ Sando,

* 2:21 Wer ka gase kaawor do Zowel 3.1-5. † 2:28 Wer ka gase kaawor do Soom 16.8-11. ‡ 2:29 ‘girpi’ : Werin daariḅ, ḅu kaawa a ‘pugurum’.

Dawuud njaar iban ko min awalle kadar Masi kaak Buḅ doḅtu asa nooye. Do bi njaar-ak ko, nja dīyту aman :

“ Buḅ bal rasiḅji do datik ta gee kuuk mate ho ziy sa bal zoode do maginer. ”

³² Ansii ko, nu kaawiiko aman : Buḅ nooyig Iisa Masi-aka, ho okintini, ni talig nja goy iḅ odinay. ³³ Buḅ cooniiga, kar nja diyiig do meeday, kar nja beriiji Ruwwiney taat nja kaawtu a njaaji bere. Maan kaak nja gastu min do tacco, nja berintiḅ loni. Taar-an ko taat ku doriyo ho ku taliy diḅka. ³⁴ Ya Dawuud meenḅji sa, njaar bal coone kuwa. Kar gay, nja kaaw do bi ka Iisa Masi aman :

“ Rabbin kaawji do Rabbiner aman :

Asu goy do meedar

³⁵ nam wiktin taat naa asiriḅ adineḅ, njuu gine wer ka lee asiḅjiḅ. ”§

³⁶ Kar gay cokiyon, kuḅ okiḅko gee ku Israyeel, ibinon tam kadar nja Iisa Masi kaak ku doodtu ka etor-ak, nja njaar ko Buḅ dīyту *Rabbine ho Masi ! »

Gee alip subba nḅm iḅ kuuk aamine

³⁷ Min gee-ak doriit kaaw-at, nju barjiltu tak-tak, kar nju indiig Piyer iḅ eenḅji paliinna aman : « Gem kol siḅtay, ampa-ak gii gineḅ kat maman ? » ³⁸ Piyer gay telkiico aman : « Ibinon nigiḅko ho ay gemo, nju *batiziyiḅji iḅ siḅ ku Iisa Masi, kar Buḅ yaako saamiyiḅ zunuubinniko ho njaako bere Ruwwiney. ³⁹ Asaan maan kaak nja kaawtu-ak, njaako beriḅji yoo do kooginko ho do gee kuuk goy serek oki. Ka seener, nja beriḅji do gee okiḅko kuuk nja kole. » ⁴⁰ Piyer kaawco pey kaawin dakina a njuu ooyiḅco ho nja iskiḅco*. Nja dīyco pey aman : « Gee ku diḅka-aḅ, njuur samaanno. Pikoḅ botilco ! Ek di kuu gase jile. »

⁴¹ Gee kuuk ooy kaawin ku Piyer-ak, nju batiziyiigu. Yiriy taar-at, gee gaay nece alip subba nḅmtu iḅ gee kuuk aamin do Iisa Masi.

Goye ka gee kuuk aamine

⁴² Gee okiḅco kuuk aamine obit garaan-at bombo taat paliinna bildiigu a njuu goye ar siḅta kuuk tacco rakki. Njuu goye sawa : teeḅco, seeḅco sawa ho salaanco sa sawa. ⁴³ Do wiktin taar-at, paliinna gin gamin dakina kuuk ajbay iḅ gudurre ta Buḅdi ho gamin-aḅ unḅjiico kolaw do geemir. ⁴⁴ Gee kuuk aamin-ak, okiḅco kaawco rakki ho nju nḅmaag gaminco sawa. ⁴⁵ Nju gidiyaag gaminco, ho gurusco-ak gay, nju deediig benannico, ay gem di do wer kaak njaaji nece. ⁴⁶ Kun kawta, nju nḅma iḅ gelbin rakki do hoosin ta *ger ka Buḅdi. Do geriyo, nju tiya sawa iḅ galal, bal ice ka ziḅkico. ⁴⁷ Hiyya, do wer-ak, nju oziliy Buḅ ho gee okiḅco elgiigu. Ansii ko, kun kawta, Rabbin jiliy gee ku pey asgiy nḅme iḅ nuura.

3

Piyer iḅ Yaaya cool gem kaak ruḅgiye

¹ Yiriy rakki, do wiktin ta salaaner iḅ pat subba, Piyer iḅ Yaaya coona do hoosin ta *ger ka Buḅdi ka *Yuudinnar. ² Nja gin gem rakki ruḅgiye min nju weeyiiga. Kun kawta, nju iyiiga, nju diyiig do botol ta ger ka Buḅdi taat nju koliy « Botol taat Samaane » a nja oce min do gee kuuk asa unḅje ede. ³ Wiktin taat gem-ak taliig kuḅ Piyer iḅ Yaaya asa unḅje ede-ak, nja indiigu aman : « Gem kol siḅtay, berondu dak da. » ⁴ Min nju doriit kaaw-at, nju peytu ho nju taliig yalaan. Kar Piyer diyiiji aman : « Talni samaane. » ⁵ Ek di gem-ak taliig samaane. Nja hariya a wal nja gasen ko maan minninco. ⁶ Kar Piyer gay diyiiji aman : « Wala nu gin gurus, wala nu gin daabne. Kar gay, maan kaak nu gintu di, naan beriḅji, iḅ siḅ ku Iisa Masi ka min Nazareet, nu kaawaajiḅ-aḅ : ucu ho jaawu ! » ⁷ Do wer-ak, Piyer obiig pisiḅji ka meeda, nja jaaliiga. Ta bite-aḅ di, asiḅji ku gemor-ak paantu tal ⁸ ho nja uctu parak, nja peytu tal, ho nja teesit jiwi. Nja unḅjitu iḅ paliinna do ger ka Buḅdi ho nja

§ 2:35 Wer ka gase kaawor do Soom 110.1. * 2:40 'iskiḅco' : Werin daariḅ, nju kaawa a 'huusiḅco'.

jaawiyo, ɲa beriyo, ho ɲa oziliy Buɲ. ⁹ Gee okiɲco taliig ɲa jaawaw ho ɲa ozila Buɲ ¹⁰ ho ɲu ibiniig a ɲa gem kaak goygiy oce do botol taat ɲu koliy a « Botol taat Samaane » ta ger ka Buɲdi. Okiɲco, ɲu ajbiyту tak-tak do maan kaak kuuniyji do gem-aka.

Piyer kaawa do geemir do ger ka Buɲdi

¹¹ Piyer in Yaaya unjitu ba tarmi ta ger ka Buɲdi taat ɲu koliy « Tarum ta Selemaan » ho gem kaak ɲu cooltu-ak ob baaco di. Gee dakina aaniyiigu in gadco asaan ɲu ajbiy aale. ¹² Min Piyer taliig ɲu asaaco-ak, ɲa diyiico aman : « Gee ku Israyeel, maa di ku ajbiy pa do gem kaak cool-aɲka ? Maa di ku taliini ampa ? Ku pakira a gem-ak, nin kat coolig in gudurrini walla ? Wal a nin diɲ kat samaane do unji ka Buɲdi ? ¹³ Ha'a, paado ! ɲa Buɲ ka Ibraayim, ka Isaaka, ho in ka Yakuub, ɲaar di oki Buɲ ka aginiyete kaak berit *darjiney do gay riyoy Iisa. Kuɲ maaniikon di obiiga, ku iyiig do unji ka Pilaat. Kar do wiktin taat ɲa raka pikinji, kuɲ gay pooce. ¹⁴ Ku indig ɲaako pike ɲaar kaak dee gemo ho kaak sellen do unji ka Buɲdi ho bal nigeɲ gay, ku poooga. ¹⁵ Paa kat, ku deeyig ɲaar kaak bera goye. Kar Buɲ gay nooyig min datik ta gee ku mate, nin gay saadinna. ¹⁶ Gem-aɲ coole in gudurre ta siɲ ku Iisa. Nun gay aamin in ɲaara ho paa kat, gem kaak ku taliyo ho ku ibiniy-aɲ cooltu-aɲka. In amaanne taat in siɲ ku Iisa Masi kat, ɲa gastu gudurre tak-tak.

¹⁷ « Diɲ gay gem kol siɲtay, nu iban tam kuɲko ho in aginduwko, pooce kaak ku poociig Iisa-ak asaan ku ibanno maanna. ¹⁸ Kar gay, ampa-ak, Buɲ necit kat taat ɲa kaawtu awalle in biɲkico ku nabiinnar aman : " Masi kaak naako tabire asa taabiye. " ¹⁹ Diɲka-aɲ gay, ibinoɲ niginko, rason botol ta samaanno ho aadoɲ Buɲ, kar ɲaako saamiyiɲ zunuubinniko. ²⁰ Kar kat, *Rabbin Buɲ yaako bere wiktin ta aapiyer, kar ɲaako ɲaamin pey Masi kaak ɲa dobtu loko min awalle, ɲaar ko Iisa. ²¹ Diɲka-aɲ, Iisa Masi yaa goyeɲ ja kuwa ka samaaner nam yiriy taat Buɲ asiy newsiɲ gamin okiɲco marbinto ar taat ɲa kaawtu min awalle in biɲkico ku nabiinna kuuk ɲa dobtu. ²² Ka seener, nabi Muusa gay kaaw do Kitamner aman : " Rabbin Buɲ yaako dobe nabiinɲe kaak ar nunu min do siɲtiko. Cokiyon ay kaawoy-ata. ²³ Ay gem kaak poociit kaawoy-at, ɲu imiliɲ kara min do gee ku Buɲdi ho ɲuu deenji. " * ²⁴ Nabiinna okiɲco kuuk kaaw min wiktin ta Samiyeel kaawtu rakki rakki maan kaak yaa kuuniye do menaw-aɲku. ²⁵ Gem kol siɲtay, kaaw taat Buɲ kaawtu in biɲkico ku nabiinnay, taar loko. Ampa-ak, ku unje ko do jamaw taat Buɲ obtu in aginiyko, wiktin taat ɲa kaawiji do Ibraayim aman : " Min baa taɲjin di, naa barkiyiɲ gee okiɲco kuuk goy do duniiner. " † ²⁶ Awalle, Buɲ ɲaamig ja gay tabiriikar Iisa Masi loko. ɲa ɲaamiiga-ak a ɲaako barkiyiɲko ho ay gem di yaa rase goyiɲji ka jookumo. »

4

Piyer in Yaaya do unco ka agindaw ku Yuudinnar

¹ Wiktin taat Piyer in Yaaya kaawiy misa do geemir di, *agindaw ku Yuudinnar daariɲ astu : gay satkiner, tatkaw ka askirnar kaak gooya ger ka Buɲdi, ho in *Sadusiyenna oki. ² Min ɲu taliig di, ɲu dapiɲtu asaan Piyer in Yaaya bilda gee a Buɲ nooyig Iisa min do muuti. Ansii kat, gee oki asiy nooye. ³ Hiyya, ɲu obiigu ho ɲu unjiig daɲaayne. ɲu waltu atta asaan pat deete. * ⁴ Kar gay, min gee kuuk cokiyit kaaw ta paliinnar do *ger ka Buɲdi-ak, dakina aamintu. In ɲuur kuuk awalle, okiɲco, ɲuu nece ar gee alip beey (5000) pa.

⁵ Ka kawtinti, agindaw ku Yuudinnar, manjikina ho agindaw ku gaanuundi ɲumtu okiɲco do geeger ka Zeruzaleem. ⁶ Do wer-ak, gin gem rakki ɲu kolaag *Han, *mee satkiner ka tatko, in *Kayip, Yaaya, Alekzandir, ho in gee okiɲco ku adiy ka ger ka gay satkiner ka tatko-aka. ⁷ Kar Piyer in Yaaya, ɲu imiliig min do daɲaayner ho ɲu iyiig unco, ɲu indiigu aman : « Ku cooliig gem-aɲ in gudurre ta waa ho in siɲ ku waa ? » ⁸ Min ɲaar-ak di, Buɲ miiniig Piyer in Ruwwiney kar ɲa kaawiico aman : « Kuɲ agindaw ku Yuudinnar ho in ku darrer : ⁹ yiriyta ku indaani do bi ka a ni ginji sellen do rungiiner-aɲka ho ku

* 3:23 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 18.15, 18.19. † 3:25 Wer ka gase kaawor do Zeneez 22.18.

* 4:3 Do gaanuun ka Yuudinnar, ɲu dukamno seriin in aando.

raka ibine in̄ maman gem-aŋ cooltu. ¹⁰ Di ŋaar-ak, ya gem-aŋ, ku talaag ŋa pey uŋko cewey-aŋ, kuŋ ibanno yoo gee ku Israyeel okiŋco kadar gem-aŋ gas aapiye in̄ siŋ ku lisa Masi kaak min Nazareet. Ta barkin tanji kat coolig gem-aŋka. Ŋaar ko ku doodtu ka etor ho Buŋ gay nooyig min do muuti. ¹¹ Do bi ka lisa, ŋu siirtu do Kitamner aman :

“ Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu.

Ŋaar ko gin dambi kaak taḅ ka gerdi. ”†

¹² Ka seener, jile goy in̄ ŋaar di. Min do duniiner okintiti, Buŋ bal diye siŋ ku pey do geemir a ŋuu gase jile, illa siŋ kuŋji di. »

¹³ Do wiktin taar-at, agindaw ku abaadin ta Yuudinnar‡ ajbiyту tak-tak, asaan ŋu talaag Yaaya in̄ Piyer bal garkiye, kar ŋu kaawaaco do uŋco bal kolaw. Ŋu ibintu kadar ŋu gee kuuk aadiig lisa. ¹⁴ Kar gay, min ŋu taliig gem kaak cool-ak goy uŋco, ŋu ibanno kaaw tak-tak taat ŋuuco telke. ¹⁵ Hiyya, ŋu kaawiico aman : « Amiloŋ kara min anne ! » Min ŋu amiltu, agindaw ku Yuudinnar teestu kaawe benannico do bi kaŋco. ¹⁶ Ŋu kaawtu aman : « Di gee-aŋ gi giniŋ maman ? Gee okiŋco kuuk goy Zeruzaleem gin kabarre kadar ŋuur ko ginig maan kaak ajbay-aŋka. In̄ taar-an, gi gediraado gii mee. ¹⁷ Kar gay, gi rakaado kadar kabarre-an yaa totire do geemir. Diŋka-aŋ giico tode, ŋu kaawenno bat in̄ siŋ ku lisa do waanna ho ya ŋu kaawa pey, ŋuu aawe rada. »

¹⁸ Min ŋaar-ak, ŋu koliig Piyer in̄ Yaaya ho ŋu diyiico aman : « Yaman kawioŋ tak-tak-tak, dakoŋ kaawenno ho dakoŋ bildenno pey gee in̄ siŋ ku lisa. » ¹⁹ Kar ŋuur gay telkiico aman : « Ya loko-ak, taat moo samaane, nii iceŋ kat taat moo, kaawin kuŋkoŋ wala kaaw ta Buŋdi ? ²⁰ Nin gay bugumaado. Ni kaawin taat ni taltu ho ni dortu min do lisa. »

²¹ Kar agindaw ku Yuudinnar teestu karminiico pey, kar ŋu rasiigu asaan ŋu balco gase oorne taat ŋuu obiŋco ho gee okiŋco ozilaag Buŋ do maan kaak kuuniye. ²² Ŋu oziliiga-ak asaan gem kaak cool-ak ajbiyiig gee-aku, elginay yaa pake orok pood.

Salaan ta gee kuuk aamine

²³ Min agindaw ku Yuudinnar-ak pikiigu, Piyer in̄ Yaaya dakiig gas eenco ho ŋu osiicog maan kaak agindaw ku gay satkiner ho agindaw ku Yuudinnar kaawiico. ²⁴ Min ŋu doriit kaawco-at, okiŋco, ŋu teestu salkiye sawa in̄ gelbin rakki. Do salaanco-at ŋu kaawa aman : « *Rabbin Buŋ, ŋa kiŋke-aŋ ko kaak kilgiyig samaane in̄ kiḁa, barre ho in̄ gamin okiŋco kuuk goya. ²⁵ Ŋa kiŋke-aŋ ko kaak berit Ruwwinen̄ do migini§ Dawuud kaak gay riyon̄. Ruwwin-at ko ŋaamig ŋa kaawiy aman : Ŋa dambi kaak gay pinindi accitu,

“ Maa di gee ku duniiner saariy motol ?

Ŋu diya kaawco maala.

²⁶ Sultinnay siy ziŋkico do gartar.

Ho agindaw num a ŋuu pociŋ Rabbine

ho Sultan kaak ŋa doḁtu. ”*

²⁷ Hii, ka seener, *Herood in̄ Pons Pilaat numtu Zeruzaleem in̄ gee kuuk Yuudinna in̄ kuuk Yuudinnado a ŋuu pociŋ gay riyon̄ kaak ki doḁtu ho ki darjiyту. ²⁸ Ampa-ak, ŋu ginit okintit taat ki kaawtu min awalle ho taat ki raktu in̄ gudurreŋ. ²⁹ Kar diŋ gay, Rabbine talu, ŋu saraaninta. Berni gudurreŋ taat ni gaarin kaawon̄ bal kolaw. ³⁰ Gaar gudurreŋ, kii coole gee ho in̄ siŋ ku lisa, kii gine gamin kuuk gaara gudurreŋ ho kuuk ajbay, ŋaar kaak ki doḁtu do riyon̄. »

³¹ Wiktin taat ŋu gaastu in̄ salaane, werco kaak ŋu goyiy-ak teestu azire. Okiŋco, Ruwwin ta Buŋdi miiniigu ho ŋu baawtu gaare kaaw ta Buŋdi bal kolaw.

Gee kuuk aamin deeda gaminco benannico

³² Gee kuuk aamine, okiŋco kaawco rakki ho gelbinco oki rakki. Paa ko, ŋu numiig gaminco okiŋco sawa. Ginno gem kaak yaa kaawe a maanna-aŋ kanto. ³³ Paliinna kaawtu

† 4:11 Wer ka gase kaawor do Soom 118.22. ‡ 4:13 'agindaw ku Yuudinnar': Gee ŋuur-ak, ŋu orok peesira in̄ rakki gemo. Tatkuwco, ŋaar mee satkiner ka tatko ho riyco gay, ta dukume seriiner ta abaadin ta Yuudinnar. § 4:25 'migini': Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'tanni ka tatko'. * 4:26 Wer ka gase kaawor do Soom 2.1-2.

dó bi ka Rabbin Iisa aman : « Ña nooye ho ni talig inj odinni. » Ñu kaawtu inj gudurre okintiti ho inj gee ku aamin-ak, okinco, Buñ barkiyiig dakina. ³⁴ Do datikco, ginno gem kaak arumji maanna. Asaan ay gem kaak gin kida ho gin ger-ak di gidiyiig gamnay ho ña iyiiig gurusji. ³⁵ Ñu beriig dó pise ka paliinnar ho ñuur gay, deediig gurus-ak dó ay gemo uudin taat yaaji nece. ³⁶ Do datikco, gin gem rakki ñu kolaag Yuusup. Paliinna gay, kolaag pey a ña Barnabaas, siñ-ak kaawa a « Gem kaak iska gee ». Ñaar min baa tañ Lebi, kar ñu weeyig dó kid ka Sipre. ³⁷ Gem ñaar-ak gin kida. Ña gidiyiiga, kar ña iyiiig gurus-aka, ña beriig dó paliinnar.

5

Raade ka Ananiyaas inj Sapiira

¹ Gin gem rakki ñu kolaag Ananiyaas inj daacy Sapiira. Ñu deetu kaawco a ñu gidiyin kidco. ² Min ñu gidiyga, ñu kaawtu a ñaa dukumin gurus-ak daarin ho kaak ñak gay, ñaa iyiiñ dó paliinnar. ³ Min pak, Piyer kaawiji aman : « Ananiyaas, maa di ki rasiig *Seetanne unjitu dó gelbinen ? Ki dukumiig gurus kaak ki gidiyiig kidañ, kar ki raadiy dó Ruwwin ta Buñdi. ⁴ Min ki bal gidiyin misa kid-añ sa, ña kanji wal maman ? Ho min ki gidiyiig ko sa, gurus sa kanji wal maman ? Kar maan kaak ñaaminçij ki raadiy ampa-añ gay maa ? Iban kadar raadinji-añ, ki bal raade dó geemir, ki raad dó Buñdi. » ⁵ Min Ananiyaas doriit kaaw-at, ña galtu ho ña mattu. Hiyya, ñuur kuuk dorit kabarre-at, okinco, kolaw obiigu. ⁶ Wiktin taat ña mattu, dubal astu, ñu maliyiig ziy inj kapanne, ñu iyiiig dó maginer ho ñu tiisiiga.

⁷ Min ñu tiisiga, yaa nece ar pat subba pa. Daacy ta Ananiyaas unjitu dó wer kaak paliinna goyiyo. Ta bal gasin kabarre-ata. ⁸ Do wer-ak, Piyer gaariitig gurus kaak mitti iyiiico. Ho ña indiit aman : « Kid kaak ku gidiytu-añ añ di gurusji walla ? » Ta taliig gurus-aka kar ta telkiiji aman : « Hii, ña ñaar ko añ di » ⁹ Kar Piyer gay telkiitit aman : « Maman ku ictu niyin inj mitke a kuu gecin Ruwwin ta Buñdi ? Di cokay, gee kuuk asa min tiisin mitke as ko moota inj geero. Ñuuke icinke kanke oki. » ¹⁰ Ar kaawte-an di, ta galtu dó unji, kar ta mattu. Dubal-ak astu dó wer-aka, ñu unjitu, kar ñu gasit ta mat ko. Hiyya, ñu iciliita, ñu iyiiita ho ñu tiisiit dó serpey ta mitti. ¹¹ Hiyya, *Egliz okinji inj gee okinco kuuk dorit kabarre-at, kolaw unjiico dakina.

Paliinna gina gamin dakina kuuk ajbay

¹² Do wiktin taar-at, paliinna gintu gamin dakina kuuk ajbay, kuuk gaara gudurre ta Buñdi dó unco ka geemir. Gee kuuk aamine ñumgiy okinco werco rakki dó *ger ka Buñdi, dó wer kaak ñu kolij ba tarum ta Selemaan. ¹³ Kar gee kuuk kara gay gina kolaw taat ñuu ñume inj ñuura. Yampa, ñuur sa kaawa samaane dó bi kanco. ¹⁴ Paa di oki, goy gee dakina, miday ho daadi, ñu duuntu masisco, ñu aamintu dó *Rabbine ho ñu ñumtu inj ñuura. ¹⁵ Do saan ta gamin kuuk ajbay kuuk paliinna giniyo, ñu imilaag gee kuuk radaw dó botilniidi, ñu leeyiig dó argigdi ho dó darinçilnal. Ñu giniy ansi-ak a wal paa kat, ya Piyer biraw kar kelmoy yaa goote diñ ga minnincó rakki, ñaa gasen diñ ga aapiye. ¹⁶ Min darrinay ku moota inj Zeruzaleem sa, gee dakina astu. Ñu iyiiig geenco ku radaw ho inj kuuk aarid obgu. Gee-ak okinco, Buñ coolgu.

Ñu obig paliinna dajaayne

¹⁷ *Mee satkiner ka tatko ho inj ñuur kuuk goy inj ñaara kuuk min *Sadusiyenna, ictu niyine a ñuu obin paliinna. Ñu ictu niyin-ak asaan ñu ginaaco hasuudinaw. ¹⁸ Min pa-ak, ñu obiigu, kar ñu unjiig dajaayne, dó wer kaak ñu obiy gee doo. ¹⁹ Kar gay, inj aando, Rabbin ñaamtu dubiley piliig dibirin ku dajaayner. Ña imiliig paliinna kara, kar ña diyiico aman : ²⁰ « Baañ dó ger ka Buñdi, anner kat, kuuco gaare dó geemir kaaw taat bera goye kaak marbinto. » ²¹ Min paliinna dortu pa-ak, inj kawtir kawtira, ñu baawtu dó ger ka Buñdi ho ñu teestu gaarin garaanco.

Inj kawtir-at di, mee satkiner ka tatko inj ñuur kuuk goy inj ñaara uctu inj tañco. Ñu ñumiig aginay ku darrer ku Israyeel a ñuu dee kaawco. Kar ñu ñaamtu askirna, ñuu iyin

paliinna-ak min do danjaayner, nuu indinco. ²² Min nu ottu do danjaayner, nu bal gasinco. Ek di nu yeeptu ho nu osiico do maan kaak kuuniye. ²³ Nu kaawtu aman : « Ni baaw do danjaayner ho ni gasig dibirniiti dibir gap-gap. Askirna gay goy ede do werco. Kar gay, min ni piliig dibirna-ak, yoo waan sa ginno atta. » ²⁴ Min tatkaw ka askirnar ka ger ka Bunđi in agindaw ku gay satkiner gasiit kabarre-at, nu ibanno taat nu kaawe oki. Do wer-ak, nu indiy kat zinƙico do maan kaak asco do paliinnar. ²⁵ Min pa-ak di, waan gay astu min do ger ka Bunđi, na diyiico aman : « Cokiyon ! Yaman, gee kuuk ku obtu do danjaayner-an, diŋ goy kur do ger ka Bunđi, nu garkiya gee. »

²⁶ Kodok di tatkaw ka askirnar amiltu in geenji a nuu obiin paliinna, nuu iyiinco. Kar gay, nu obiig in taat ool di, asaan nu gina kolaw pa gee yaa dawinco in dambay.

²⁷ Min nu ottu do wer kaak agindaw ku *Yuudinnar numgiyo, nu iyiig paliinna unco, ho mee satkiner ka tatko teestu indinco ²⁸ aman : « Has ni todkonno tak-tak a ku garkiyenno in siŋ ku Iisa ? Di talon ja maan kaak ku gintu-anƙa ! Ku kaawcot kaaw-an okintit do gee ku Zeruzaleem okinco ho wal maanko ku raka a baar ku gemor-an yaa gagire do gaayinyi kuni. » ²⁹ Piyer in eenji telkiico aman : « Ku iban kadar gii karmiyen ja Bun, kar gii karmiye kat gee. ³⁰ Kunƙo ko kuuk deeyig Iisa Masi, ku doodig ka etor. Kar gay, Bun ka aginiyte nooyig min do muuti, ³¹ na coonig kuwa ho na diyig do meeday. Na diyig tatkaw ho Gay Jilindi a naa pile botol do gee ku Israyeel, nuu ibinin niginco, nuu rasiŋ goye kaak awalle ho Bun yaaco saamiyin zunuubinnico. ³² Nin tal in odinni ho Ruwwin ta Bunđi oki saadine, taar ko taat Bun bertu do gee kuuk karmiyaaga. »

³³ Wiktin taat nu doriit kaaw-at, nu dapintu aale nam nu gaay deen *paliinna. ³⁴ Do wer-ak, gin gem rakki min *Pariziyenna, nu kolaag Gamaliyeel. Naar gay tatkaw ka gaanuundi ho gee okinco karmiyaaga. Wiktin taat nu rakiy deen paliinna, na uctu datikco ho na kaawtu a nuu imilin ja paliinna sooda. ³⁵ Min nu imiliigu, na diyiico aman : « Gem kol siŋtay gee ku Israyeel, girsonti do taat kuuco gine do gee-anƙu. ³⁶ Pakiron do elgin kuuk bir moota-anƙu. Gin gem rakki nu kolaag Tedaas. Na gina ziy gem tatiko. Na gas gee yaa gaaye miy pood kuuk aadaaga. Kar naar gay, nu deeyiiga ho geenji sa totirtu. Hiyya, werco siimtu dil. ³⁷ Min naar-ak, amiltu pey gem ka pey nu kolaag Zuudas. Na min geeger ka Galile. Wiktin taat agindaw ku Room osiy gee, gem-ak amiltu sawiraw ho gee dakina aadiiga. Naar oki nu deeyiiga ho geenji sa totirtu. ³⁸ Diŋ gay, nu kaawaako : Cimon kayko min do gee-anƙu ! Rason nuu deete. Asaan ya pikirrico ho riyco kat asa min do geemir, taar yaa peye keetit di. ³⁹ Kar gay, ya riyco taat nu giniy-an kat asa min do Bunđi, ku gediraado peyin ampa, yampa, ku asa gine adiney ku Bunđi ! »

Hiyya, gay seriiner ooyiit kaaw ta Gamaliyeel. ⁴⁰ Min naar-ak, nu iyiig paliinna ho nu kaawiico do askirna a nuu koocinco. Nu koociigu, kar nu kaawiico a nuu icenno pey bat bi ka Iisa. Hiyya, nu rasiigu, nu deettu. ⁴¹ Paliinna rasiig gay seriiner in gelbinco kaak portiko, asaan Bun taliig nu nec icin taabine taat do bi ka siŋ ku Iisa. ⁴² In taabin taat nu awtu-anta oki, do ger ka Bunđi yoo do geriydi sa, kun kawta, nu garkiya di gee. Nu gaartu Kabarre ta Gala a Iisa, naar *Masi kaak Bun dobtu.

6

Nu do6 gee peesira kuuk yaa gaayin paliinna

¹ Do wiktin taar-at, maajirna ku Iisa Masi, illa gaaya gaayen di. Kar gay, *Yuudinna kuuk aamine kuuk kaawa kaaw ta Grek sakkiyту do eenco kuuk kaawa *Hebru. Nu kaawtu kadar kun kawta, ya nu deeda gamin ku teendi, nu rawtaag murgilgilco. ² Min *paliinna kuuk orok in seer doriit sakuunco-at, nu numiig gee kuuk aamin do Iisa, kar nu diyiico aman : « Ta kuuniyaaninno nii rase gaare kaaw ta Bunđi ho nii oben ko do deede ka gamin ku teendi di. ³ Ampa-ak, gem kol siŋtay, dobon minninko gee peesira, kuuk goyinco samaane, miin in Ruwwin ta Bunđi, ho gin ilim dakina. Paa kat, niico rasin riy-an do pisinco. ⁴ Nin-an gay, nii bere zinƙini okinco do salaaner ho do gaare ka Kaaw ta Bunđi do geemir. » ⁵ Gee okinco kuuk num-ak ooyiit kaaw taat paliinna diyiico a nuu gine. Nu dobiig ja Etiyeen kaak obig imaanji bombo ho Ruwwin ta Bunđi gaayaaga. Kar nu dobtu

pey Pilip, Prokoor, Nikanoor, Timon, Parmenaas, ho Nikola kaak min geeger ka Antiyoos. Ŋaar Yuudiŋcedo, kar min awalle, ŋa ictu ja niyine do abaadin ta Yuudinnar, kar ba aar gay, ŋa aamintu do Iisa Masi. ⁶ Hiyya, do wer-ak, ŋu iyiig gee ku peesir-ak do uŋco ka paliinnar a ŋuuco lee pise do kayco ho ŋuuco inde barkin ta Buŋdi yaa gaayiŋco.

⁷ Paa kat, gee ku ibiniit kaaw ta Buŋdi gaayiy gaayen di, ho do Zeruzaleem, gee ku aamin do Iisa Masi oki wadirtu ho gay satkiner dakina ŋumtu in ŋuura.

Ŋu obig Etiyeen

⁸ Buŋ barkiyiig Etiyeen dakina ho ŋa berji gudurre, ŋa giniy gamin kuuk ajbay in kuuk gaara gudurre ta Buŋdi do datik ta geemir. ⁹ Kar gay, *Yuudinna daariŋ teestu meele in ŋaara. Ŋuur-aŋ gay astu min werin seera. Daariŋ astu min geeger ka Sireen in ka Alekzandir, ŋu ŋumgiy do ger ka salaaner kaak ŋu koliy « Wer ka berrin kuuk ŋu piktu. » Kar daariŋ gay asa min waay Silisi ho min Aazi. ¹⁰ Yuudinna ŋuur-ak gay, min do meelco, ŋu balji gedire do Etiyeen, asaan ŋa kaawa in ibine kaak Ruwwin ta Buŋdi beriji. ¹¹ Hiyya, ŋu deewintu gee a ŋuu kaawe aman : « Ni dorig Etiyeen niga biy in *gaanuun ka Muusa ho in Buŋ. » ¹² Ŋu isiniig gee ku dakina, in agindaw ku darrer, ho in gee kuuk bilda gaanuun ka Muusa oki. Okinco, ŋu teesiig Etiyeen. Ŋu obiiga, kar ŋu iyiig do uŋco ka *aginay ku Yuudinnar. ¹³ Do wer-ak, ŋu iytu pey gee kuuk raada a ŋuu kaawe aman : « Gem-aŋ wakila di nige biy in *ger ka Buŋdi ka *cawar ho in gaanuun ka Muusa. ¹⁴ Ni dorig ŋa kaawa a gem kaak ŋu koliy Iisa kaak min Nazareet-ak ko yaa dimin ger ka Buŋdi, ho ŋa ŋaar di pey kaak yaa makin aadanna kuuk Muusa rasiite. » ¹⁵ Do wiktin taar-at, gee okinco kuuk goy do wer-ak gooyaag ko Etiyeen di, asaan wijeeneŋ irŋa ar ta *dubil ka Buŋdi.

7

Etiyeen kaawa do uŋco ka agindaw ku Yuudinnar

¹ Kar *mee satkiner ka tatko indiig Etiyeen aman : « Kaawin kuuk ŋu kaawiy do bi kanjin-aŋ ka seener walla ? » ² Ŋaar gay telkiiji aman : « Gem kol aginiyi ho gem kol sijtay, cokiyon, wiktin taat Ibraayim goyiy misa do darre taat ŋu koliy Mezopotami ho min ŋa bal deete misa goye do geeger ka Haran, Buŋ ka *darjiner bayniiji uŋci. ³ Kar ŋa diyiji aman : “ Amal rasig geenjin ho in darren, ho baa do kid kaak naan gaare. ” ⁴ Min ŋaar-ak, Ibraayim amiltu min do darre ta Kalde ho ŋa deettu goye Haran. Min tacco mattu, Buŋ kaawiji a ŋa baa goye do darre taat ku goyiy dinka. ⁵ Buŋ diyiji a ŋaaji berin darre-ata, ho tambaay sa yaa goye ede. Kar do wiktin taar-at gay, Buŋ todji wero, yoo kaak ŋa diyin baay oki ginno. Ho do wiktin taar-at, ŋa ginno misa yoo mico. ⁶ An ko kaaw ta Buŋ kaawiji awalle do Ibraayim aman : “ Tambaan asa goye do darre ta geemir. Ŋu asiy giniŋ berrina ho ŋu taabiŋco nam elgin miy pood. ⁷ Kar gee kuuk obig geendu berrina-ak gay, nu asaaco gaarinti. Min ŋaar-ak, kooginan-ak yaa amile min annere ho ŋuu asiin abdiyindu anne. ” ⁸ Min ŋa kaawtu pa-ak, Buŋ obtu jamaw in Ibraayim kar ŋa diyiji aman : “ *Dukume ka selŋol yaa gine dele ta jamuwte. ” Paa ko, min Ibraayim weeyig Isaaka, yiriy ta porpodinŋar, ŋa dukumiiji selŋo. Isaaka oki dukumji selŋo do Yakuub. Ho Yakuub gay, dukumco selŋo do kooginay ku orok in seer, ŋuur ko kuuk aginiyte.

⁹ « Koogin ku Yakuub gay giniiji hasuudinaw do siŋco Yuusup. Ŋu gidiyig ar berre do geemir. Kar ŋu iyiig kat Meser. Kar Buŋ gay goy in ŋaara ¹⁰ ho ŋa jilig min do taabin okintiti. Ŋa berji ibine dakina. Ŋa ginig gem sellen do uŋji ka Parawon, sultan ka darrer. Do bi ŋaar-ak ko, Parawon diyig gubeneer ka Meser okintiti, yoo geriy oki, ŋa rasjig do pisinji. ¹¹ Goytu kee, mey astu wer okinji ka Meser yoo do kid ka Kana, wer kaak Yakuub goyio. Gee taabiŋ dakina ho aginiyte sa, gaminco ku teendi arumco tak-tak. ¹² Min Yakuub dortu kadar *geme goy Meser, ŋa ŋaamiig aginiyte baaco gidiye tee ho ŋu iyiico. ¹³ Min tee-ak gase, ka seeriŋkar, ŋa ŋaamiig a ŋuu baaco gidiye pey. Wiktin ta ŋu ottu, Yuusup bariytu botol taat sijtay ibiniiga. Paa kat, Parawon oki gintu kabarre kadar ŋu gee ku Yuusup. ¹⁴ Min ŋaar-ak, Yuusup ŋaamtu a ŋuu kolin tacco Yakuub in geenji

okinco. Okinco, nu nec gee orok peesira in beey (75). ¹⁵ Kar min Yakuub doriit kaawat, na uctu na deettu Meser in geenji okinco. Goytu kee, na mattu in kooginay okinco kuuk aginiyte. ¹⁶ Nu iyiig momtinco Sisem, Kar nu tiisiig do magin taat Ibraayim gidiytu awalle in poddine min do koogin ku Amoor kaak min Sisem.

¹⁷ « Goytu elgin kee, geente ku goy Meser weetu ko wee ho nu gintu dakina. Sando, wiktinti kat ase taat kaaw ta Buḅ kaawiji do Ibraayim astu do werti. ¹⁸ Sultan ka pey gay coktu, na teestu goye kaati ka Meser ho naar gay ibingigdo Yuusup. ¹⁹ Na caaciyiig geente ho na taabiyiig aginiyte aale. Na asiraag a nuu oriḅ kooginco kuuk nu weetu daabinco a paa kat nuu mate. ²⁰ Wiktin taar-at ko, nu weeyig Muusa. Naar gay samaane do unji ka Buḅdi. Koyin subba aginiyiig cigilig gerco. ²¹ Min cigilinji gin ko rada, nu iciiga nu diyiiig kara. Kar rom ta Parawon asig gasa ho ta iciiga. Ta iyiig gerti, ta maadiig ar ronḅi ka meenti. ²² Paa ko, nu bildiig gamin dakina kuuk gee ku Meser ibingiyo. In taar-at ko, gee ibingig in kaaw taat na ibingiyo ho in riy taat na gingiyo.

²³ « Min Muusa elginay nectu orok poof, na ictu niyine a na baa taliḅ siḅtay, gee ku Israyeel. ²⁴ Kar min na ottu do wer ka siḅtay, na tala kar gem rakki min Meser kooca rakki minnincō. Na baawtu male do siḅji nam na deeyiiga. ²⁵ Ya do tanji-at, na pakira kadar siḅtay gee ku Israyeel yaa ibine a Buḅ yaa jiliḅco in siḅ kunji. Kar sando, taar gay paado. ²⁶ Ka kawtinti, Muusa gastu min siḅtay seer taasiḅaw. Na rak leyinco ho na diyiiico aman : " Gem kol siḅtay, naar kun siḅtado ga ? Maa di ku taasiḅiyo ? " ²⁷ Kar gay, naar kaak gedirji do giji-ak akiliig Muusa ho na kaawiji aman : " Waa diyinḅinḅ tatkaw ho gay dukume seriini ? ²⁸ Ki rakaan deendu ar duudi ki deeyiig gem kaak min Meser-aka walla ? " ²⁹ Min na doriit kaaw-at, Muusa kolaw obiiga. Na gadtu kaya min Meser ho na birtu do darre ta Madiyaan. Na daktu goy ar awraatiḅce ho do darre-at, na weetu koogin seera.

³⁰ « Na goytu elgin orok poof do darre-ata. Yiriy rakki, moota in damba ta Sinayi, Buḅ bayniiji do Muusa ar dubiley, datik pompil kaak kobir ako. ³¹ Muusa talig kadar ak ergigdo pompil-ak ho na ajbiyitu. Na siḅjitu moota a naa pandiyinji samaane. Min na pandiyiiga, na dortu gaay ta *Rabbine taat diya aman : ³² " Na nun-aḅ ko Buḅ ka aginiyiḅ, Buḅ ka Ibraayim, ka Isaaka, ho in ka Yakuub. " Do wer-ak, Muusa teestu azire, asaan kolaw obga. Na gedarro pey tale tak-tak. ³³ Min pa-ak, Rabbin kaawiji pey aman : " Sorig nuḅgiranḅ asaan wer kaak ki diyig asiḅjiḅ-aḅ, naar *cawar. ³⁴ Ka seener, nu tal taabin ta geendu Meser. Nu dorig niiziḅco ho nu as jiliḅco. Diḅ gay ucu, nu naamaaciḅ Meser. »* »

³⁵ Kar Etiyeen kaawtu pey aman : « Na Muusa kaak gee ku Israyeel pooctu-ak doo di, nu diyiiiji aman : " Waa diyinḅinḅ tatkaw ho gay dukume seriini ? " Sando, na meenji Buḅ kat naamga a naa goye tatkaw ho gay jilindi. Na naamig wiktin taat na asiiji ar *dubil ka Buḅdi ho na bayniiji do pompil-aka. ³⁶ Muusa ko imilig gee kuuk Israyeel min Meser. Na gintu gamin kuuk ajbay in kuuk gaara gudurre ta Buḅdi, wiktin taat nu goyiy misa Meser, wiktin taat nu aaltu barre kaak dindiko ho do elgin kuuk orok poof nu goytu do goosiner. ³⁷ Na Muusa di pey kaak diyco do gee ku Israyeel aman : " Buḅ asaako bayne nabiinḅce ar nunu min do datikko. "† ³⁸ Min gee ku Israyeel numtu do goosiner, na Muusa-ak di kaak goy datikco in dubil ka Buḅdi ho in aginiyte, wiktin taat dubil-ak kaawiji ka damba ta Sinayi. Paa kat, Buḅ beriji kaawoy a naate gaarinti, taar ko taat bera goye ka gaasdo. ³⁹ Kar gay, aginiyte nuur pooc karmiyinji ho nu poocit kaawoy oki. Nuur gay diy kayco a illa nuu yeepe Meser di. ⁴⁰ Wiktin taat Muusa bal paaye misa min ka dambar, nu kaawiji do *Haruun aman : " Siyte margi gii icinji kar gii jaawe in naar unḅte. Asaan gi ibanno maan kaak asji do maan Muusir kaak imilinte min Meser. " ⁴¹ Hiyya, do wiktin taar-at, nu siyḅtu maan ar ijiliḅce. Nu teestu abdiyiniḅ ho nu giniig ar margico. Kar nu gintu iidine do maan kaak nu siyḅtu in pisiḅco-aka. ⁴² Kar Buḅ gay newsiico kopo. Na rasiig nu abdiyiy gamin kuuk ceera kuwa ka samaaner ar taat nu siirtu do maktumne ta nabiinnar aman : " Koogin ku Israyeel,

* 7:34 Wer ka gase kaawor do Ekzood 3.1-10. † 7:37 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 18.15, 18.

do elgin kuuk ku gintu orok pood do goosiner,
ku gin *satkinkan inj malle
ho gamin ku pey kat lotu walla ?

⁴³ Ha'a paado !

Ku icig zug ka margir kaak nu koliy Malook
ho ku icig pey margi kaak ar kaalo
kaak nu koliy Repaan.

Gamin kuuk ku siytu inj pisiŋko-aŋ di,
ku abdiyyig ar nu marginko.

Do bi naar-ak ko, naako atkiŋko serek aar Babiloon. "‡

⁴⁴ « Wiktin taat aginiyte goyiy misa do goosiner, nu gin *kuraarin taat nu siytu do Buŋdi. Muusa siyig ar taat Buŋ kaawiji. Ŋa pinig sawa-sawa ar taat ŋa gaariiji. Inj ger-ak ko, gee ku Israyeel yaa ibinguwe a Buŋ goy inj ŋuura. ⁴⁵ Goytu kee, gee-ak rasiit kuraarin-at do kooginco. Kar ŋuur gay iciit kuraarin-at, nu deettu inj taara ho nu iyiit wiktin ta nu unji do darre taat Buŋ beriico. Inj tatkuwco Zoozuwe, nu nosiriico do gee ku darre-ata. Ŋaar Buŋ kat atkiig gee-ak unco. Ampaa ko, kuraarin ta Buŋdi-at goytu nam wiktin ta sultan Dawuud. ⁴⁶ Dawuud gay goy samaane do unji ka Buŋdi ho ŋa indiig a ŋaaji bere botol taat ŋaaji pine wer kaak ŋaa goye. Ŋaar Buŋ ka aginiyi ku Yakuub. ⁴⁷ Kar gay, ŋa roŋji Selemaan kat pinjiig ger-aka. ⁴⁸ Yampa, Buŋ ka kuwa goyaado atta do ger kaak gem di pintu, asaan ŋa tatik aale. Ar taat Buŋ kaawtu inj bi ka nabiinco aman : ⁴⁹ " Rabbin dii aman :

Samaane, ŋaar wer kaak nu goyiyo ho nu hokumiyo.

Ho kid gay, ŋaar wer kapak di nu leeyiy asindu ho nu jammiyiyo.

Kuudu pine maa gerda ?

Wer kaak nu baay jammiye gay momo ?

⁵⁰ Ŋa nun di kilgiyig gamin-aŋ okiŋco inj pisindu. "§ »

⁵¹ Etiyeen diyiico pey aman : « Kuŋ, kayko bombo do unji ka Buŋdi ! Denginko amil lawa. Ku meelgit Ruwwin ta Buŋdi ! Ku ginaag gamin sawa-sawa ar taat aginiyko giniyo.

⁵² Maa nabiincoir kaak aginiyko daktu taabaydo ? Ŋu deeyig ŋuur kuuk kaaw do bi ka gem kaak sellen pakgig gee okiŋco. Ŋaar ko kaak diŋ kuŋ deetu kaawko nam ku deeyiiga.

⁵³ Buŋ berko gaanuunji inj botol ta dubilji. Kar kuŋ gay pood karmiyinji. »

Muut ta Etiyeen

⁵⁴ Min Etiyeen kaawtu pa-ak, gee ku seriiner dapiŋtu ar aditco yaa doose nam nu uma korumco. ⁵⁵ Ŋaar gay miin inj Ruwwin ta Buŋdi, ŋa kociltu kuwa. Ŋa taliit *darjin ta Buŋdi ho Iisa Masi gay peya do meeday. ⁵⁶ Ŋa kaawiico do gee-ak aman : « Talon ja ! Nu tala samaan pile ho *Ron gemor gay peya do meeday ta Buŋdi. » ⁵⁷ Gee kuuk dorit kaaw-at teestu koole rada ho nu tiriig denginco inj piŋco paa nu cokiynji pey. Kar okiŋco, nu uciiji, ⁵⁸ nu obiig cap, kar nu imiliig kara min do geegirdi a nuu dawin inj dambay. Min amil kara, nu cimiig batikco ho nu leeyiig ba serpe ta dubil rakki sinji Sawuul ho nu teestu dawinji. ⁵⁹ Wiktin taat nu dawiga-ak di, Etiyeen inditu Buŋ aman : « Gem kol Rabbinney Iisa, icit ruwwiner ! » ⁶⁰ Hiyya, ŋa dersitu ho ŋa kooltu rada aman : « Rabbinney, saamiyco do gee-aŋku. » Min ŋa kaawtu pa-ak, ŋa mattu.

8

¹ Dubil kaak nu koliy Sawuul-ak, kaawco rakki inj gee kuuk deeyig Etiyeen.

Sawuul taabiyaag geenji ku Iisa

Yiriy taar-at di, taabin taat rada asiji do *Egliz ka Zeruzaleem. Paa kat, nu totirtu okiŋco do kid ka Zuude inj ka Samari, illa dak ko paliinna di Zeruzaleem. ² Gee kuuk karmiyaag Buŋ tiisig Etiyeen ho nu alit muutuy dakina. ³ Kar Sawuul gay bariya botol

‡ 7:43 Wer ka gase kaawor do Amoos 5.25-27. § 7:50 Wer ka gase kaawor do Ekzood 66.1-2.

taat ɲaa rawtin Egliz ka Iisa tak-tak. ɲa unja gero in gero, ɲa obiigu, miday in daadi, ho ɲa unjiig danjaayne.

Pilip gaara Kabarre ta Gala Samari

⁴ Gee kuuk totir-ak teestu jaawe do hellinniidi, ɲu gaariy Kabarre ta Gala. ⁵ Paa ko, Pilip uctu min Zeruzaleem, ɲa baawtu do geeger ka tatik ka Samari. Kar ɲa teestu kaawe a Iisa, ɲaar *Masi kaak Buɲ doɓtu. ⁶ Gee okinco ictu niyine ɲu baawtu cokiye samaane kaaw ta Pilip, asaan ɲu dor kadar ɲa gina gamin kuuk ajbay ho diɲ gay maaniico taliig in odinco. ⁷ Do wer-ak, ɲu tala gee dakina kuuk gin aaridna coolaw. Aaridna-ak amiliy in koolinco. ɲu tala gee ku rungiye in mersin dakina kuuk coolaw oki. ⁸ Ansii ko, gee ku geegirdi-ak, galilco gintu dakina.

⁹ Do wiktin taar-at, gem rakki sinji Simon, goy ko do geeger-aka. ɲa gina olgaw* min daayum ho gee dakina ajbiyaaji. ɲa tala ziy ar ɲaar di gemo. ¹⁰ Ho gee okinco kuuk aginda yoo ku ɲaada karmiyaag dakina. ɲu kaawa aman : « Gem-aɲ, ɲaar gudurre ta Buɲdi taat ɲu koliy gudurre ta yaarko. » ¹¹ ɲu cokiyaat kaawoy, asaan min daayum, ɲa ajbiyaag gee in olguwi. ¹² Kar diɲ gay, Pilip iyicot Kabarre ta Gala ta kaawa do bi ka *Meennaw ta Buɲdi ho do bi ka Iisa Masi. Min ɲu dorit Kabarre-at, miday in daadi aamintu, kar ɲu *batiziyiigu. ¹³ Meenji Simon oki aamintu ho ɲu batiziyiiga. ɲa obtu baay ta Pilip ho ɲa ajbiyitu wiktin taat ɲa taliig Pilip giniy gamin kuuk ajbay ho kuuk gaara gudurre ta Buɲdi.

¹⁴ Wiktin taat paliinna kuuk goy Zeruzaleem dortu a gee ku Samari ooyit kaaw ta Buɲdi, ɲu ɲaamiicog Piyer in Yaaya. ¹⁵ Min ɲu ottu Samari, ɲu indiico Buɲ do gee ku aamine a ɲaaco bere Ruwwiney. ¹⁶ Asaan Buɲ balco ɲaame misa Ruwwiney datikco. ɲu *batiziyiig in sin ku *Rabbin Iisa Masi. ¹⁷ Hiyya, Piyer in Yaaya leeco pise do kayco, kar Buɲ beriico kat Ruwwiney. ¹⁸ Min Simon taltu kadar Buɲ paayco Ruwwiney do gee-anjku wiktin taat paliinna leeco pisinco do kayco, ɲa imiltu gurus a ɲaa bere do Piyer in Yaaya ¹⁹ ho ɲa diyiico aman : « Nun sa, berindu gudurre-anta, naa lagguwe pisindu do geemir ho ɲu gasguwe Ruwwin ta Buɲdi. » ²⁰ Kar Piyer gay telkiiji aman : « Hey kinke-aɲka, wala gurusjin, wala meenjin, Buɲ yaako idinjo jot, asaan kin pakira kadar kii gidiye maan kaak Buɲ beriig maalan di ! » ²¹ Do riy-an maan isgicinno. Ki ginno botol taat kii unje kaaɲ do wer-aɲka, asaan gelbineɲ samaanno do unji ka Buɲdi. ²² Taat ki inditu-an taar samaanno. Ibinig niginji ho indig Buɲ, wal ɲaan saamiye diɲ ga ? ²³ Nu tala kadar adin teenci do gamin-anjku ho ki deet berre ka zunuubinnar. » ²⁴ Kar Simon telkiico aman : « Kunjon sa salkiyondu, paa kat, kaaw taat ku kaawtu-an ginaadudo maanna. »

²⁵ Min ɲaar-ak, Piyer in Yaaya wakilit kaawe do geemir do maan kaak ɲu taltu min do Iisa Masi ho ɲu gaariy kaaw ta Rabbiner. Kar ɲu yeptu Zeruzaleem. Do botildi, ɲu gaariit pey Kabarre-at do hellinnan dakina ku Samari.

Pilip in gem kaak min Etiyopi

²⁶ Pilip gay goy misa Samari. Kar *dubil ka Buɲdi astu diyiji aman : « Ucu ! Aanay watiine. Ic botol taat do goosiner taat amila min Zeruzaleem aanay Gaza. » ²⁷ Hiyya, kodok di Pilip uctu ho ɲa deettu. Wiktin taat ɲa baay botildi, ɲa tala kar gem kon di unci. Gem-ak gay, tatko min Etiyopi.† ɲa gina riy ta taɓ in Kandas sultinca ta Etiyopi ho gaminti okinco do pisinji. ɲa asa abdiye Buɲ Zeruzaleem ²⁸ ho diɲ gay, ɲa nep ka puusji ho ɲa yeepa ko do geriy. Do botildi, ɲa garkiya maktumne ta nabi Ezaayi. ²⁹ Wiktin taat Pilip taliig gem-aka, Ruwwin ta Buɲdi kaawiji aman : « Jorkig gem ka puusdi anjcare. » ³⁰ Hiyya, Pilip iciig gadi, ɲa jorkiiga. Min ɲa otiji moota, ɲa cokiyaag gem-ak garkiyaw, kar ɲa indiig aman : « Has garkiyinji-aɲ, ki iban baay walla ? » ³¹ Gem-ak telkiiji aman : « Maman naa ibine baay ka garkiyindu ya gem baldu gaare ? Nepu, kiidu gaare baay. » ³² Wer kaak ɲa garkiyiy-ak kaawa aman : « ɲa ar tamga kaak ɲu daanaag ɲu baa dapsiyinji.

* 8:9 'olgaw' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'olgi'. † 8:27 'tatko min Etiyopi' : in nassarinca ɲu kolaag a 'eunuque'. Gee ɲuur-ak, ɲu ticgu (kircigu) ho do wer-ak, sultinnay icgu ar gee kuuk amaannico.

Wal ar roŋ tamgi kaak allo ya ŋu dukumaag laway.

Paa ko, biy sa ŋa bal pilinji.

³³ Ŋu eebiyga ho seen sa ŋu todjiita.

Waa di pey asa kaawe bi ka kooginay ?

Menuwiy kuuk do duniiner sa, ŋu gaasgu. » ‡

³⁴ Gem-ak indiig Pilip aman : « Baan ja kaawor, nabiinŋe-aŋ kaawa do bi ka waa ansi-aŋka ? Ŋa kaawa do bi ka meenji di, wal do gem ka pey ? »

³⁵ Hiyya, do wer-ak, Pilip teestu gaare Kabarre ta Gala ta Iisa Masi min do wer kaak ŋa garkiyiy-aka. ³⁶ Ŋu toliytu kee nam ŋu ottu do wer kaak gin amay. Gem-ak kaawiji do Pilip aman : « Talu, amay goy-aŋku. Maa yaadu tode pey *batem, naa gine gem ka Iisa Masi ? » ³⁷ [Pilip gay telkiji aman : « Ya ki aamin ka seener do gelbinen in Iisa Masi-ak, maan todaajinno, naan batiziye. » Kar gem-ak telkiji aman : « Hii, nu aamin kadar Iisa Masi, ŋaar Roŋ ka Bunji. »] ³⁸ Kar gem-ak kaawtu a ŋuu peyin puus. Ŋu paaytu, ŋu daktu paay do amiydi, ho Pilip batiziyiiga. ³⁹ Wiktin taat ŋu amiltu min do amiydi, Ruwwin ta Bunji iciig Pilip ho gem-ak bal talin pey tak-tak. Kar ŋaar gay icit botiliy, ŋa deettu in galal. ⁴⁰ Pilip gay, tala kar, ŋa goy ko Azoot di. Min ede-ak, ŋa aaniytu Sezare, ho do botildi, ay wer kaak ŋa ottu di, ŋa gaariy Kabarre ta Gala nam ŋa ottu Sezare.

9

Rabbin Iisa kolaag Sawuul

(Akt 22.6-16,26.12-18)

¹ Do wiktin taar-at, gem kaak sinji Sawuul-ak taabiyaag gee kuuk aamin do *Rabbin Iisa ho ŋa bariya muutco. Ŋa dakiig gas *mee satkiner ka tatko Zeruzaleem. ² Ŋa daktu inda izinne a ŋuujji bere makaatamna a ŋaaco iyin do agindaw ku ger ka salaaner ka Damaas. Makaatamna-ak beraaji botol taat ŋaa obin miday in daad ku iciit Botol ta Iisa, ŋaa iyin Zeruzaleem. ³ Min ŋa gasiig makaatamna-aku, ŋa iciit botol ta Damaas in eenji. Wiktin taat ŋu gaay ote do geegirdi, tala kar portikaw wic min ka samaaner yoo do kaay. ⁴ Do wer-ak, tala kar Sawuul gal keder bup. Kar ŋa doriit gaay ta gemor kolaag aman : « Sawuul, Sawuul, maa di ki taabiyiin ampa-aŋka ? » ⁵ Sawuul gay indiig aman : « Rabbine, kin waa ? » Gaay-at telkiji aman : « Ŋaar nun Iisa Masi ko kaak ki taabiyiy-aŋka. ⁶ Ucu, unju do geegirdi. Anner kat, naan gaare maan kaak kii gine. » ⁷ Kar eenji kuuk ŋu toliyi sawa-ak, peytu dut. Ŋu bal gedire pile binŋkico asaan kellimco amile. Ŋu dora gaaya, kar ŋu tallo waanna. ⁸ Min ŋaar-ak, Sawuul uctu, ŋa piliig odinay, kar ŋa tallo. Min do wer-ak, eenji obiig min do pisinji, ŋu daaniig yoo Damaas. ⁹ Menuwiy subba, ŋa tallo tak-tak, wala ŋa tiyaw, wala ŋa siyaw.

Sawuul odinay pile

¹⁰ Gin gem rakki pa goy Damaas, ŋu kolaag Ananiyaas. Ŋa *maajirinŋey ka Iisa Masi. *Rabbin bayniji ho ŋa koliig aman : « Ananiyaas ! » Ŋaar gay oyiji aman : « Hoy Rabbine, nun ko aŋka ! » ¹¹ Rabbin kat kaawaajin aman : « Ucu, baa din di do botol taat berel ŋu koliy " Dalan ", do geriy ka Zuudas ho indiig gem rakki sinji Sawuul min Tars. Din ŋa goy kar salkiyaw. ¹² In salaaney-at kat, Bun gaariiji gem kaak ŋu koliy Ananiyaas, ŋaa unje gerci, ŋaaji lee pise do kaay a odinay yaa pile. » ¹³ Ananiyaas gay telkiji aman : « Nu dor gee dakina kaawa do bi ka gem-aŋka. Ŋu osduug gamin kuuk samaanno ŋa giniy Zeruzaleem do gee kuuk aamin in sin kunjin. ¹⁴ Ho ŋu kaawa pey kadar agindaw ku gay satkiner berji izinne a ŋaa obin gee kuuk aamin okinco. Do bi ŋaar-ak ko, ŋa astu yoo anne. » ¹⁵ Kar Rabbin gay kaawiji aman : « Uc baa paa di, gasig gem-aka, asaan ŋa nun ko doŋga, ŋaadu ginin riyor. Ŋaa jaawe in sin kunto ho ŋaan gaarindu do gee kuuk Yuudinnado in sultinniico, yoo do gee ku Israyeel oki. ¹⁶ Nun meendu yaaji gaare gamin kuuk yaa taabiyin do bi kanto. » ¹⁷ Hiyya, Ananiyaas uctu ho ŋa deettu. Kar ŋa unjitu

‡ 8:33 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.7-8. § 8:37 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Bunji kuuk ŋu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

do ger-aka, na dakiig gas Sawuul. Kar na leeyig pisinji do kaay ho na kaawiji aman : « Sawuul, gem kol sinji, naar Rabbin kat naamintu. Naar ko Iisa Masi kaak ki taltu bayinjij do botildi wiktin taat ki asiy anne. Naar ko naamintu loci, asaan odinan yaa pile, ho Buñ yaan bere Ruwwiney. »¹⁸ Ta bite-an di, gamin ar aar ta gugurumdi sollitu min do odinan ku Sawuul ho na teestu pey tale. Hiyya, na uctu ho Ananiyaas *batiziyiiga, naa gine gem ka Iisa Masi.¹⁹ Do wer-ak, nu iyiji kat tee. Na teetu ho na gastu pey gudurre.

Sawuul gaara kaaw Damaas

Sawuul gin mena in maajirna Damaas, kar na bal taaye.²⁰ Min na goy misa, na teestu ko gaare kaaw ta Buñdi do ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Na kaawiico aman : « Iisa Masi, naar Roñ ka Buñdi. »²¹ Gee kuuk cokiyaaga-ak, okinco ajbiyitu. Kar nu teestu inde benannico aman : « Naar-an doo ko gem kaak awalle taabiyaag gee kuuk aamin in sin ku Iisa Masi Zeruzaleem-aka ? Asinji-an, na da asdo gay obe geemir ho naa iyinco do unco ka agindaw ku gay satkiner walla ? »²² Kar Sawuul gay, kun kawta wakila kaawe in gelbin rakki do Yuudinna kuuk goy Damaas. Na kaawaaco waran kadar Iisa, naar ko Masi kaak Buñ naamtu ho Yuudinna-an gay gedarro meelinji.

²³ Min naar-ak, goytu kee, Yuudinna deetu kaawco a nuu deen Sawuul.²⁴ Nu duunji kur botilay yiriyo aando. Ampaa kat, ya na deeta min do helliner, nuu obinji nuu deenji. Kar gem rakki gay dakiig mina aman : « Nu rakaan dee. »²⁵ Paa kat, in aando di, gee ku aadaag Sawuul iciiga, nu saliiig do barner ho nu aaliig aar durdurrer ka geegirdi.

Sawuul goy Zeruzaleem

²⁶ Hiyya, Sawuul amiltu min Damaas, na birtu Zeruzaleem. Min na ottu, na rak nume in maajirna. Kar nuur gay gina kolaw asaan nu aamniygigdo misa kadar na aada Iisa in gelbin rakki.²⁷ Kar Barnabaas gay ooyga ho na iyicog do paliinnar. Na osiico in maman Sawuul taliig Rabbin bayniji do botol ta Damaas ho in maman Rabbin kaawiji. Kar na osiico a maman na gaartu kaaw bal kolaw in sin ku Iisa Masi do geeger ka Damaas.

²⁸ Min naar-ak, Sawuul numtu in nuura ho nu baawiy asiyo Zeruzaleem sawa, ho Sawuul kaawiy kaaw ta Buñdi bal kolaw in sin ku Rabbin.²⁹ Na kaawiy oki do Yuudinna kuuk kaawa Grek ho nu meelgiyo. Kar nuur gay illa bariya botol taat nuu deenji di.³⁰ Min gee kuuk aamin in Iisa Masi doriit kaaw-at, nu baawtu gasin Sawuul, nu imilig kara min do geegirdi ho nu toliytu yoo Sezare. Min ede-ak, nu naamiiga, na deettu Tars.

³¹ Do wiktin taar-at, *Egliz goy in aapiye do kid ka Zuude yoo kid ka Galile in ka Samari. Gee ku Eglizdi-ak obtu tirit do botol ta Buñdi, nu karmiyaat kaawoy ho in gudurre ta Ruwwin ta Buñdi, nu wadiriy in unco.

Coole ka Eene

³² Do wiktin taar-at, Piyer teestu jaawe kee do atti ka darre okintiti. Kar yiriy rakki, na dakiig gas gee ku Buñdi kuuk goy Lidda.³³ Min Piyer ottu do wer-ak, na gastu gem rakki sinji Eene. Naar gay rungiye. Elgin porpod, na weya ka danlil di.³⁴ Do wer-ak, na kaawiji aman : « Eene, Iisa Masi coolinjin. Ucu ho maliyig gamnan. » Ek di na uctu puruk kay asinji.³⁵ Hiyya, gee okinco ku Lidda in gee kuuk goy do kid ka patal ka Saroon taliig gem ka cool-aka ho nu aamintu do Rabbin Iisa.

Nooye ka Dorkaas

³⁶ Kar gin geem rakki do geeger ka Jappa nu kolaat Tabiita taat aamin in Iisa. (Sin kuuk Tabiita-ak, in kaaw ta Grek kaawa a « Dorkaas* ».) Geem-at kun kawta, ta gina samaane do geemir ho gaminti oki, ta beraag do pokirnar.³⁷ Min Piyer goy misa Lidda di, ta galtu raduwa kar ta mattu. Nu acit momta-ata, kar nu dakiit deer kuwa ka gusuurdi.³⁸ Min maajirna kuuk goy Jappa dortu kadar Piyer goy moota, Lidda di-ak, nu naamtu gee seera. Nu dakiiji kaawa aman : « Gem kol sinje, baanu ! Asniñ ja kodok-kodok. »³⁹ Hiyya, Piyer uctu pasuwat ho na baawtu in nuura. Min nu ottu, nu iyig wer kaak nu deerit momta-ata. Murgilgal okinco asiig gas Piyer in alinco ho nu teesiji gaare kesuun taat Tabiita

* 9:36 'Dorkaas': Sin nuur-an diya a 'botila'.

orpitu wiktin taat ta goyiy misa in odinti. ⁴⁰ Piyer kaawiico do gee-ak a nuu amile kara, kar na dersitu inde Buḅ. Min na inditu Buḅ, na newsiitit do momta-ata ho na koliit aman : « Tabiita, ucu ! » Hiyya, ta piliig odinti. Min ta taliig Piyer, ta uctu, ta goyitu in baati. ⁴¹ Do wer-ak, Piyer obiig pisinti, na copiliita, ta peytu. Kar na koliig murgilgal-aku ho in gee ku aamine, na gaariicot ta nooye. ⁴² Gee okiḅco kuuk do geeger ka Jappa doriit kabarre-ata ho gee dakina aamintu do Rabbin Iisa. ⁴³ Piyer taaytu ede do ger ka Simon, gay amyē zamimdi.

10

Bayne ka dūbil ka Buḅdi do Korney

¹ Gin gem rakki nu kolaag Korney, min geeger ka Sezare. Na tatkaw ka askirnar miya. Askirin kuuk guul werco rakki-ak, nu kolaag askirin ku Itali. ² Gem-ak sellen. Na abdiya Buḅ in geenji ku geriy okiḅco. Na oya do pokirna kuuk *Yuudinna ho salaan ta Buḅdi gay, na warraydo. ³ Yiriy rakki, in pat subba ta maako, na taliig *dūbil ka Buḅdi bayniiji waran do geriy. Dūbil-ak koliig aman : « Korney ! » ⁴ Wiktin taat Korney taliiga-ak, kolaw gay obiiga. Na telkiiji aman : « Maa di gem kol *Rabbiney ? » Naar gay telkiiji aman : « Buḅ cokiyyit salaanen ho na talig pisiḅji kaak ki beriy do pokirnar-aka. Do bi naar-ak ko, na pakirjin kat locin. ⁵ Kar din di, naam gee do geeger ka Jappa, nu baayiy kole gem rakki siḅji Simon naa ase. Naar di nu koliy pey Piyer. ⁶ Naar martey ka gem rakki nu kolaag oki Simon, naar kaak amyā zamam. Geriy mootu in bi ka barrer. » ⁷ Wiktin taat dūbil ka Buḅdi gaasit kaawoy, na deettu. Min pa-ak, Korney koliig gay riyoy seer in askirinḅey rakki kaak obit kaaw ta Buḅdi bombo. ⁸ Hiyya, Korney osiicog gamin okiḅco kuuk kuuniye, kar na naamiig Jappa.

Piyer tala gamin kuuk Buḅ todtu

⁹ Ka kawtinti in yiriyoy, wiktin taat gee ku Korney baay misa do botildi ho nu gaay ko ote Jappa, Piyer gay coktu ka gerdi a naa salkiye. ¹⁰ Mey gay diyaaga ho na rak tee. Wiktin taat nu giniiji misa tee-ak, do salaaner, Buḅ gaariiji maanna. ¹¹ Na tala samaan pile ho maan ar zimilla paaya min kuwa. Zimilla-ak, nu obig biḅkico poodikco. ¹² Kar do datik ta zimilla-ak gay, gin ay biyaw ta kumnar : kuuk asiḅco poodi, kuuk poypiyaw ho in kuuk zewaw. ¹³ Do wer-ak, Piyer dortu gaay diyaaji aman : « Piyer ucu, obu min kumin-anḅu, daa, kii tee ! » ¹⁴ Piyer gay telkiiji aman : « Ha'a, gem kol Rabbiney ! Yiriy rakki nu bal tee kumin kuuk ki todtu-anḅu kuuk niga gemo do unjin. »* ¹⁵ Gaay-at deeliiji pey aman : « Maan kaak Buḅ diyig samaane, dak diyenno a na samaanno. » ¹⁶ Gaay-at deeltu paa di dees subba, kar ta coontu ka samaaner.

¹⁷ Do wer-ak, Piyer ajbiyitu maala do maan kaak na taltu, asaan na bal ibine baay. Sando, do wiktin taar-at, gee kuuk Korney naamtu-ak inde ko wer kaak Simon gay amyē zamimdi goyiyoy, ho din gay, nu ot ko do bit ka botildi. ¹⁸ Min nu unjitu, nu koliig gem ka gerdi ho nu indiig aman : « Simon kaak nu koliy oki Piyer goy do ger-anḅa walla ? » ¹⁹ Piyer gay goy misa, na pakira do maan kaak na taltu, ho do wiktin taar-at di, Ruwwin ta Buḅdi kaawiji aman : « Piyer, yaman gee subba indaaciḅ kure. ²⁰ Ucu, paayu, ba in nuura. Dak pocenno, asaan nun kat naamgu. » ²¹ Hiyya, Piyer paaytu, na dakiig naam gee-aku, kar na diyiico aman : « Nun ko-anḅa kaak ku bariiyoy. Ku bariyin-an oy di ? » ²² Nuur gay telkiiji aman : « Nin-anḅ, Korney tatkaw ka askirnar-anḅ kat naaminti. Naar gem kaak goy in botol ho na abdiya Buḅ. *Yuudinna okiḅco sa ozilaaga. Ho *dūbil ka Buḅdi gay kaawji a naa naame gee, nuun kole, kiiji baawe do geriy, naa cokiye kaawnan. » ²³ Hiyya, Piyer naamiigu na unjiigu geero. Na obiig samaane, nu waltu do wer-aka. Kar ka kawtinti, nu uctu. Piyer tolyitu in nuura. Siḅtay daarin min Jappa sa gaayga.

Piyer do ger ka Korney

²⁴ Ka kawtinti, kun Piyer ottu Sezare. Korney gay numig geenji in roynay ku taḅ, nu yokiyy asinji. ²⁵ Kar wiktin taat Piyer unjiy ger-ak, Korney naamiiga. Na galtu bup do unji

* 10:14 Wer ka gase kaawor do Lebitik 4.14.

ho ɲa ooyiiji. ²⁶ Piyer gay telkiiji aman : « Ha'a, dak ginenna ampa. Ucu ! Nun sa gem ar kinken di. » Kar Piyer obiig pisinji, ɲa copiliiga. ²⁷ Wiktin taat ɲa kaawiy misa in Korney-ak di, ɲa unjitu geero ho ɲa tala gee num dakina. ²⁸ Min ɲaar-ak, ɲa kaawiico aman : « Ku iban kadar nin *Yuudinna, *gaanuunni toɗinti roynaw in gee ku Yuudinnado wala nii unje do geriyco. Kar Buɲ gay gaardu waraɲ, ya naa pooce gemo ho naa kaawe a ɲa samaanno do unji ka Buɲdi do bi ka tambaay di, ta botiltido. ²⁹ Do bi ɲaar-ak ko, wiktin taat ɲu kolintu, nu bal meelee, nu asiikon di. Diɲ gay, kaawondu ja, maa di ku koliinu ? » ³⁰ Korney gay telkiiji aman : « Gin ko mena subba, ar pat anta, pat subba ta maako, nu goy gertu, nu salkiyaw ho nu taltu gem rakki bayniidu untu waraɲ. Kesuuney irna pit-pit. ³¹ Ho ɲa kaawiidu aman : " Korney, Buɲ dorit salaaneɲ ho ɲa bal rawtin oyaw taat ki giniy do pokirnar. ³² Diɲ ɲaam gee Jappa. ɲu ɓaa kolin Simon kaak ɲu koliy oki Piyer a ɲaa ase anne. ɲaar marte ka Simon, gay amye zamimdi kaak goy do bi ka barrer. " ³³ ɲaar-ak di, nu ɲaamtu gee kodok-kodok dakinɗin baray. Barkin do asinji. Diɲ gay, okinte gi goy do unji ka Buɲdi. Ni yokaacinii cokiye kabarre taat Buɲ ɲaaminɗin a kiini kaawe. »

Piyer kaawa wer ka Korney

³⁴ Hiyya, Piyer uctu ɲa teestu kaawe aman : « Diɲ nu ibin kate kadar Buɲ eerro gee. ³⁵ Buɲ ooya ay gemo, min ay ba ta geemir, ya ɲa karmiyaaga ho ya ɲa gina samaane do unji. ³⁶ Buɲ berit kaawoy do gee ku Israyeel : taar ko Kabarre ta Gala ta aapiyer in botol ta Iisa Masi, ɲaar kaak Rabbin ka gee okinco. ³⁷ Ku iban ko kadar maanna-aɲ ɲaar tees min wiktin taat Yaaya-Batist kaawiy do geemir aman : " Asoɲ, ɲuuko *batiziyinɲo, " ho ku iban oki maan kaak kuuniy do kid ka Galile ho astu kat do kid ka Zuude okinji. ³⁸ Ku ibina maman Buɲ beriji gudurre ta Ruwwiney do Iisa Masi kaak min Nazareet. ɲa ɓaay ay wero, ɲa giniy sellinɲaw do geemir ho ɲa cooliy gee kuuk *Seetanne obgu, asaan Buɲ goy in ɲaara. ³⁹ Nin-aɲ ko gee kuuk hadire. Ni tal in odinni maan kaak Iisa Masi gintu do kid ka Israyeel ho do geeger ka Zeruzaleem. Ba aaro, ɲu doodiig ka etor ho ɲu deeyiiga. ⁴⁰ Kar gay, gin mena subba Buɲ nooyiiga ho ɲa daktu gaar ziy do geemir. ⁴¹ ɲa bal gaare ziy do gee okinco, kar gay, ɲa gaarig loni, nini kuuk Buɲ dobtu min awalle. Ni talig in odinni, nin-aɲ ko tee ho see in ɲaara wiktin taat ɲa nooytu. ⁴² Iisa Masi kaawinti a ni gaarin Kabarre ta Gala do geemir ho nii kaawe do bi kanji a ɲaar ko kaak Buɲ dobtu a ɲa dukume seriin do gee ku goya in kuuk mate. ⁴³ Nabiinna okinco kaaw do bi kanji. ɲu diytu aman : " Ay gem kaak aamina in siɲ ku Iisa Masi, Buɲ yaaji saamiyin zunuubinnay okinco. " »

Bere ka Ruwwin ta Buɲdi do gee kuuk Yuudinnado

⁴⁴ Wiktin taat Piyer kaawa misan di, Ruwwin ta Buɲdi paayiico do gee ku cokiyaaga. ⁴⁵ Gee kuuk as in Piyer min Jappa ajbiytu tak-tak. ɲuur *Yuudinna kuuk aamin ko do Iisa Masi. ɲu kaawtu aman : « Doron ja, Buɲ beraat Ruwwiney yoo do gee kuuk Yuudinnado ! » ⁴⁶ ɲu cokiyaag gee-ak kaawa in kaawin kuuk kuɲodo ho ɲu oziliy tatkaw ta Buɲdi. Hiyya, Piyer kaawtu aman : ⁴⁷ « Diɲ gee-aɲ gas Ruwwin ta Buɲdi ar ginte gasiita. Ginno maan kaak yaaco tode pey gii *batiziyin do amiydi. » ⁴⁸ Do wer-ak, Piyer kaawiico do gee-ak aman : « Asoɲ niiko batiziyinɲo in siɲ ku Iisa Masi. » Min ɲu batiziygu, Korney in geenji indiig Piyer a ɲaa goye menaw seer wal subba in ɲuura. Ek di ɲa ooytu.

11

Piyer kaawa do maan kaak kuuniy Sezare

¹ Siɲta kuuk min Zuude in paliinna dortu kadar gee kuuk Yuudinnado cokiyit kaaw ta Buɲdi, ɲuur oki ooyiita. ² Min Piyer yeepu Zeruzaleem, siɲtay kuuk Yuudinna teestu karminji ³ ho ɲu kaawiji aman : « Maa di ki giniig maanna-aɲka ? Kat ki unjitu do wer ka gee kuuk Yuudinnado ho ki tiy in ɲuura ! » ⁴ Min pa-ak, Piyer osiico maan kaak bire min do ɓaay. ɲa kaawiico aman : ⁵ « Nu goy do geeger ka Jappa, wiktin taat nu salkiyiyo, Buɲ gaariidu maanna. ɲa paayig min ka samaaner moota in nunu. Maanna-ak ar zimilla

ho ɲu obig biɲkico poodikco. ⁶ Nu taliig samaane datik ta zimilla-aku ho adco gin kumin kuuk asinco pood, kumin ku yeero, kuuk poypiyaw ho inɲ gamin kuuk zewaw. ⁷ Min ɲaar-ak, nu dortu gaay diyaadu aman : “ Piyer ! Ucu, obu min kumin-anɲku, daa, kii tee ! ” ⁸ Kar nun gay telkiiɲi aman : “ Ha’a, gem kol *Rabbiney, yiriy rakki, nu bal tee kumin kuuk ki todtu-anɲku kuuk niga gemo do unɲinɲ. ” ⁹ Gaay-at deeliiji pey aman : “ Maan kaak Buɲ diytu a ɲa samaane dak diyenno a ɲa samaanno. ” ¹⁰ Gaay-at deeltu paa di dees subba, kar ta coontu ka samaaner. ¹¹ Do wiktin taar-at di, gee subba astu geero, do wer kaak ni goyiyo. Gee-ak gay, ɲu ɲaamduug min Sezare. ¹² Ruwwin ta Buɲdi gay kaawdu aman : “ Ucu, ɲaa inɲ ɲuura, dak pocenno. ” Siɲta ku bijigiy kuuk nu iytu anne-anɲ aadintu yoo Sezare, ho okintini, ni unɲitu do ger ka Korney. ¹³ Do wer-ak, Korney osintiit kaaw taat *dubil ka Buɲdi astu kaawiiɲi gerci. Dubil-anɲ diyiiɲi aman : “ Diɲ ɲaam gee Jappa, ɲu ɲaayiy kole gem rakki siɲji Simon ɲaa ase. ɲaar di ɲu koliy oki Piyer. ¹⁴ ɲaan kaawe kaaw taat yaako bere jile, lociɲ ho inɲ geenɲinɲ okiɲco kuuk do geriɲ. ” ¹⁵ Kar nun gay, wiktin taat nu teestu kaawe do kuɲ Korney-ak di, Ruwwin ta Buɲdi paayiico do kayco ar kaak ta paayiite kaate awalle. ¹⁶ Hiyya, nu moyiit kaaw taat Rabbin kaawtu aman : “ Yaaya, ɲaar *batiziyig gee inɲ amay. Kar kuɲ gay, ɲuuko batiziyiɲko inɲ Ruwwin ta Buɲdi. ” ¹⁷ Hiyya, nu taltu kadar Buɲ berco Ruwwiney uudin taat ɲa beriite min gii aamintu inɲ siɲ ku Rabbin Iisa Masi. Ya do tanto, nun gay waa naaji tode do Buɲdi do maan kaak ɲa rakiy gine ? » ¹⁸ Min ɲu doriit kaaw ta Piyer-at, gee okiɲco bugumtu. ɲu diytu aman : « Ozilinterɲ Buɲte. ɲa pilco botol oki do gee kuuk Yuudinnado a ɲuu ibiniɲ nigiɲco, ɲuu rasiɲ goyiɲco kaak awalle ho ɲuu gase goye ka gaasdo. »

Gaare ka Kabarre ta Gala do gee ku Antiyoos

¹⁹ Min ɲu deeyig Etiyeen di, ɲu teestu taabiɲinɲ gee ku aamine ho do saan taar-at ko ɲu totirtu serek. Minninco, daariɲ gadtu yoo kid ka Penisi, ka Sipre ho do geeger ka Antiyoos. Do darrinay-ak, ɲu gaara kaaw ta Buɲdi do Yuudinnar di. ²⁰ Kar gay, min gee ku aamine kuuk goy Antiyoos-aku, daariɲ kuuk as min Sipre ho kuuk as min Sireen teestu gaare Kabarre ta Gala ta Rabbin Iisa Masi do gee kuuk Yuudinnado. ²¹ Gudurre ta Buɲdi goy inɲ ɲuura. Do bi ɲaar-ak ko, gee dakina ooyiit kaaw ta Buɲdi ho ɲu diyiiɲ gelbinco inɲ Iisa Masi. ²² Kabarre-at galtu do denɲinco ku gee kuuk goy do *Egliz ka Zeruzaleem. Hiyya, ɲu ɲaamiig Barnabaas yaa ɲaa taliɲco Antiyoos. ²³⁻²⁴ ɲu ɲaamiiga-ak asaan ɲaar gem sellenɲ, ɲa obit imaanɲi bombo ho ɲa miin inɲ Ruwwin ta Buɲdi. Min ɲa ottu Antiyoos, ɲa taltu barkin taat Buɲ gintu do geenɲi ho adiy gintu portiko. Okiɲco, ɲa kaawiico a ɲuu goye bombo inɲ Rabbinco. Do wiktin taar-at di, gee dakina aamintu do Rabbin Iisa, kar ɲu numtu kat inɲ ɲuura.

²⁵ Min ɲaar-ak, Barnabaas ɲaawtu gasiɲ Sawuul do geeger rakki ɲu kolaag Tars. ²⁶ Min ɲa gasiiga, ɲa iyiig Antiyoos. Seerco, ɲu algitu ede. ɲu numgiy inɲ gee ku Eglizdi. ɲu bilditu gee dakina. Do wer-ak ko, ɲu teestu awalle kolinɲ maajirna a ɲu kretienna.

Gaayo do siɲta ku Zeruzaleem

²⁷ Yiriy rakki, nabiinna daariɲ uctu min Zeruzaleem, ɲu birtu Antiyoos. ²⁸ Minninco rakki siɲji Agabuus. Ruwwin ta Buɲdi ɲaamiig ɲa kaawtu aman : « Cokiyonɲ, yaman mey yaarko asa-ata do wer okiɲji. » (Mey-at as dak ko, wiktin taat Kilood goytu sultan ka tatik ka gee ku Room.) ²⁹ Min maajirna dortu pa-ak, ɲu ictu niyine a ay gem di yaa bere maanna do gee kuuk aamine kuuk goy do kid ka Zuude. Ay gem di yaa bere do wer kaak pisiɲ nectu di. ³⁰ Hiyya, ɲu captu gurus, kar ɲu beriig do Barnabaas inɲ Sawuul a ɲuu iyiɲ do agindaw ku Egliz ka Zuude ho ɲuu beriɲ do pisiɲco.

12

Herood deeyig Zaak ho ɲa unɲig Piyer danɲaayne

¹ Wiktin taar-at, sultan *Herood teestu taabiɲinɲ gee daariɲ ku *Egliz ka Zeruzaleem. ² ɲa bertu izinne a ɲuu deenɲ Zaak, siɲji ka Yaaya inɲ *seepine. ³ Kar min ɲa taltu kadar maanna-ak alco gala do *Yuudinnar, ɲa obiig oki Piyer wiktin taat ɲu giniy iidin taat ɲu

koliy iidin ta mappa ka bal *gele. ⁴ Min ɲa obga, ɲa unɲiig daɲaayne. Kar ɲa imiltu askirin orok inɲ biɲigiy yaa gooyinɲi. ɲa leeyig pood, pood. Do taɲɲi-at, ɲa raka ya iidin ta *Paak bir ja, kar ɲaa iyin unɲo ka geemir ɲaaji dukume seriine. ⁵ Hiyya, Piyer goyiy di misa do daɲaayner, kar gee ku *Eglizdi gay indiiɲi Buɲ dakina inɲ gelbin rakki.

Buɲ imilig Piyer min do daɲaayner

⁶ Sultan *Herood diyit ko yiriy taat ɲaa iyin Piyer do unɲo ka geemir ɲaaji dukume seriine. Kar yiriy taar-at di, min wer bal wale misa, Piyer weya datik ta askirna seera. Pisinɲi, ɲu duunig inɲ jinziire. Kar askirin ku pey gay goy do werco do bit ka daɲaayner. ⁷ Tala kar *dubil ka Buɲdi bayintu. Wer-ak caaptu portik kar. ɲa kedkidiig Piyer, ɲa niintu. Kar dubil-ak diyiiɲi aman : « Yaman uc ja kodok ! » ɲa uctu, ek di jinziire kiltu min do pisinɲi. ⁸ Kar dubil ka Buɲdi kaawiiɲi pey aman : « Duunit maason ho isig ɲugiran. » Piyer ooyiit kaaw-ata. Kar dubil-ak kaawiiɲi pey aman : « Isit batkon kar aadnu. » ⁹ Ek di Piyer aadiig *dubil ka Buɲdi-aka ho ɲa amiltu min do daɲaayner. Do pikirrey, ɲa ibanno kadar taat dubil-ak giniɲi-at ka seener. Do taɲɲi-at a wal ɲa soona diɲ ga. ¹⁰ Wiktin taat ɲu baayiy, ɲu gas ja wer rakki ka askirin gooyiyo. Kar unɲa, ɲu gastu ku pey. Kar kat ɲu ottu do bit ka botol ta hadinner taat gee amiliy do geegirdi. Bit ka botol-at piltu keetit di. Hiyya, ɲu amiltu min do daɲaayner ho ɲu toliytu sooda. Tala kar dubil ka Buɲdi-ak rasga.

¹¹ Min ɲaar-ak Piyer ibintu kat ziy samaane do maan ka asji ho ɲa diytu aman : « Diɲka-aɲ, nu iban kat ka seener kadar *Rabbin Iisa tabirduug dubiley a ɲaan jilindu min do pise ka Herood ho do ay maan kaak samaanno Yuudinna rakiidu gine. »

¹² Min Piyer ibintu ziy, ɲa deettu wer ka daatik rakki taat ɲu kolaat Mariyam atan Yaaya kaak ɲu koliy oki Maark. Do ger-ak, gee dakina ɲum salkiye. ¹³ Min Piyer ottu do wer-aka, ɲa kooctu botol ta gerdi. Kar geem rakki siɲti Rood taat gina riy ede amiltu pile botol. ¹⁴ Min ta ibiniit gaay ta Piyer-at, gintit gala nam ta bal pile botol, ta yeeptu ja minin eenti kuuk goy atta aman : « ɲa Piyer ! ɲa goy kar bit ka botildi. » ¹⁵ ɲuur gay telkiitit aman : « Ka oliya ga, wal maanke maa ? » Kar taar gay wakila di aman : « Ka seener, ɲa Piyer tara. » ɲuur gay aman : « Wal ɲaa gine dubil ka Buɲdi kaak gooyaaga ga ? » ¹⁶ Piyer gay wakila di kooce bi botildi nam ɲu astu piliɲi. Min ɲu piliɲi-ak, ɲu taliiga ho ɲu aɲbiytu tak-tak. ¹⁷ Kar Piyer gay tawgiig pisinɲi a ɲuu bugume, kar ɲa osiico maan kaak Rabbin giniɲi, ɲa imiliig min do daɲaayner. Ho ɲa diyiico pey aman : « Baan, iyonɲot kaaw-an do kun Zaak ho inɲ siɲta ku pey. » Hiyya, do wer-ak, ɲa uctu, ɲa rasiigu ho ɲa birtu wer ka pey.

¹⁸ Kar wiktin taat wer waltu gay, askirin kuuk gooyaag Piyer-ak taltu kadar ɲa kooɲe ho kelimco amiltu. ɲu diytu aman : « ɲaar maa asji do Piyer ? » ¹⁹ Min Herood dortu paak, ɲa ɲaamtu gee baawtu bariyinɲi. Kar gay, ɲu bal gasinɲi. Ho askirin kuuk gooyaaga-ak, ɲa indiiɲu do maan kaak asji, kar ɲa deeyiigu. Min ɲaar-ak, Herood deettu min do kid ka Zuude, ɲa baayiy goye do geeger ka Sezare sooda.

Muut ta sultan Herood

²⁰ Do menaw ɲuur-ak, *Herood dapintu inɲ gee ku Tiir inɲ ku Sidon. Sando, ɲuur gay dee kaawco a ɲu baa amre inɲ ɲaara asaan ɲu gasaag teɲco min do kiday. Paa kat, ɲu dewiniig tatkaw rakki gay amaanney ka sultan, siɲti Blastus, a ɲaa iyinɲo do unɲi. ²¹ Hiyya, Herood gay dukumiico yiriy taat ɲaaco kaawe. Yiriy taar-at, ɲa isit kesuuney ta sultinnaw, ɲa goytu ka sees ka sultan ho ɲa kaawtu do unɲo ka geemir okinco. ²² Min gee-ak doriit kaawoy, ɲu teestu koole rada aman : « ɲaar-aɲ buɲ ga, gem di kaawa ansi ! » ²³ Wiktin taat Herood doriit kaaw ta geemir-at, adiy gintu portiko. Kar kodok di, dubil ka Rabbin Buɲ diyiiɲi raduwa : ɲu gur ku adir. Hiyya, ɲa mattu. Muutuy-at asaan ɲa rakaat *darjin ta Buɲdi do meenɲi.

²⁴ Kar kaaw ta Buɲdi gay, gee dakina cokiyiita ho dakin sa ooyiita. ²⁵ Barnabaas inɲ Sawuul gay, ɲuur gaasit ko riyco Zeruzaleem. Do deetinco, ɲu iciig Yaaya kaak ɲu koliy oki Maark, kar ɲu yeeptu Antiyoos.

13

*Martaw ta awalle ta Pool**Ruwwin ta Bunji naamig Pool ij Barnabaas* do riyor

¹ Do *Egliz ka Antiyoos, gin gee kuuk garkiyaagu ho ij nabiinna oki : nuur Barnabaas, Simeyon kaak nu koliy oki Pondiko, Lisiyuus kaak min Sireen, Manayeen kaak maad ij Sultan *Herood, ho ij Sawuul. ² Yiriy rakki, wiktin taat nu ictu sayamne ho nu salkiyiy do *Rabbiner, Ruwwin ta Bunji kaawiico aman : « Imilonduug Barnabaas ij Sawuul do riy taat nu koliig a nuudu gine. » ³ Kar min nu ictu pey sayamne ho nu salkiytu, nu asiico laa pise do kayco ho nu rasiig nu deettu gine riy ta Bunji.

Barnabaas ij Sawuul do kid ka Sipre

⁴ Ar taat Ruwwin ta Bunji naamig Barnabaas ij Sawuul do riyor, nu deettu do geeger ka Seluusi. Min ede-ak, nu neptu markaba, nu deettu Sipre, do kid kaak datik amiydi. ⁵ Min nu ottu do wer-ak, nu paaytu do geeger ka Salaamin ho nu teestu gaare kaaw ta Bunji do ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Wiktin taar-at, Yaaya-Maark sa goy ij nuura, na gaayaagu.

⁶ Kar min nu gaay birin kid okinji ka Sipre, nu ottu do geeger ka Papoos. Do wer-ak, nu naamtu ij gem rakki, nu kolaag Baar-Iisa, na Yuudinca. Naar gay olgo ho na gina ziy ar nabiinca. ⁷ Na goy do serpey ta gubeneer kaak nu kolaag Serziyuus Poluus. Gubeneer-ak iban gamna. Na koliig Barnabaas ij Pool do geriy, asaan na raka a nuuji gaare kaaw ta Bunji. ⁸ Kar olga-ak gay todco, asaan na rakaado a gubeneer-ak yaa aamine do Iisa Masi. (Olga-ak, nu kolaag ij kaaw ta Grek a « Elimaas ».) ⁹ Min naar-ak, Ruwwin ta Bunji miiniit gelbiney ka Sawuul kaak nu kolaag oki Pool. Paa ko, Pool taliig gem-ak yalaan do odinay ¹⁰ ho na kaawiji aman : « Kinke-an gem kaak raada. Ki caaciya gee ! Talon ja ron ka seetanner-an ka ! Ki adin ka ay maan kaak samaane. Botol ta *Rabbiner-an, illa a ki niginti ja. ¹¹ Hadi din cokay samaane : Rabbin Bun yaan gide ho ki asiyo noole, kii taaye, ki talaatdo pato. » Min naar-ak di, na nooltu, wer giniji dulum. Na danduma meeda nugila a naa gasen di gemo yaa daaninji. ¹² Min gubeneer taliig maan kaak asji do Elimaas-ak, na ajbiyту tak-tak do garaan taat asa min do Rabbin Bun ho na aamintu do kaaway.

Pool gaara kaaw ta Bunji Antiyoos ta Pisidi

¹³ Kar Pool ij eenji gay, nu amiltu min Papoos ho nu neptu markaba nu aaltu Perz do kid ka Pampili. Min nu ottu, Yaaya-Maark rasiig kat ede ho na yeptu Zeruzaleem. ¹⁴ Min naar-ak, kun Pool amiltu min Perz, nu ictu botol taat baa Antiyoos do kid ka Pisidi. Yiriy ta *sabitdi, nu unjitu do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho nu goytu. ¹⁵ Kar gee kuuk do ger ka salaaner-ak garkiytu min do *gaanuun kaak Muusa siirtu ho ij maktumne ta nabiinnar. Do wer-ak, agindaw ku ger ka salaaner-ak kaawiico do kun Pool aman : « Ya ku gin kaaw taat yaani bere gudurre sa kaawonninta kate. » ¹⁶ Hiyya, Pool uctu. Na tawgitu pisinji a nuu bugume. Kar na diyico aman : « Kun gee ku Israyeel ho kun kuuk karmiya Bun, cokiyonnu ! ¹⁷ Bun ka geente ku Israyeel, naar ko kaak dobig aginiyte. Na wadiriigu wiktin taat nu goyiy do kid ka Meser. Kar ij gudurrey tanji kat na imiliig min ede. ¹⁸ Bun tal kaaco ka geenji do wiktin taat nu goyiy do goosiner ar elgin orok poof pa. ¹⁹ Min pa-ak, na idiig gee ku darrinay kuuk peesira kuuk goy do kid ka Kana ho na beriicog kid-ak do geenji. ²⁰ Min gamin-ak kuuniyту, kid-an goy do pisinco ar elgin miy poof ij orok beey (450) pa.

« Min naar-ak, Bun dobtu min aginiyte gay seriiner a nuuco dukumin kaawco kee nam do wiktin taat nabi Samiyeel yaa ase. ²¹ Wiktin taat Samiyeel goyiy misa ij odinay, aginiyte inditu Bun a naaco imile sultan. Ek di Samiyeel darjiyiico Sawuul ron ka Kiis, min tamba ta Benjamin. Na goytu elgin orok poof min nu darjiyiiga. ²² Min naar-ak, Bun paayig Sawuul min do meennuwiy ho na darjiyiig Dawuud kaak Bun kaawtu biy aman : “ Naar Dawuud, ronji ka Jeese kat nu eltu. Na gine ay maan kaak gelbiner rakiyo. ” ²³ Min tamba ta Dawuud ko amiltu Iisa Masi kaak Bun kaawtu a naa naame do gee ku

Israyeel a ɲaa jiliŋco. Ansii ko, kaaw taat Buɲ kaawijji do Dawuud min awalle-at as kat do werti. ²⁴ Min Iisa bal teese misa riy ta Buɲdi, Yaaya-Batist astu kaawiico do gee ku Israyeel okiŋco aman : " Ibinonɲ nigiŋko, rasonɲ goye kaak awalle ho naako *batiziyiŋko. " ²⁵ Wiktin taat Yaaya-Batist gaay gaase riyoy ta Buɲdi, ɲa diytu aman : " Ku taliin kar a nu waa ? Nun sa Masido kaak ku eriyo. Kar gay, cokiyonɲ, ɲa asa-ak aaror ho nun meendu sa da necdo kaak naa sorinɲ ɲugiray. " *

²⁶ « Gem kol siŋtay, kuɲ kuuk min tamba ta Ibraayim ho kuɲ kuuk karmiya Buɲ, ɲa lote kat Buɲ ɲaamiite kaawoy a ɲaate jilinte. ²⁷ Min Iisa astu do duniiner, gee ku Zeruzaleem ho inɲ aginduwco, ɲu bal ibine a ɲaar ko Masi. ɲu balco girse do kaawin ku nabiinnar do bi kanji kuuk ɲu garkiyyico ay sabit. Kar gay, wiktin ta ɲu obiig Iisa ho ɲu deeyiiga, kaaw taat nabiinna kaawtu-at astu do werti. ²⁸ Gee-ak balji gase yoo oorin rakki taat nec iye muutuy. Inɲ taar-at di oki, ɲu indiig Pilaat a ɲaa deenji. ɲa ooytu, ɲu dakig da. ²⁹ Hiyya, min kaaw taat Kitamne kaawtu do bi kanji astu tak do werti, ɲu paayiig min ka etor, kar ɲu unjiig do maginer. ³⁰ Kar Buɲ gay nooyiig min do muuti. ³¹ Min ɲa nooyga, Iisa bayinco mena dakina do gee kuuk jaaw inɲ ɲaar awalle min do kid ka Galile yoo do geeger ka Zeruzaleem. Diɲ gay, ɲuur kon di saadinnay do unco ka geemir ³² ho nin meenini iyaakonta Kabarre ta Gala : ta taar ko taat Buɲ kaawiico do aginiyte min daayum, ³³ ho diŋka, do ginte kooginco, ɲa necta wiktin taat ɲa nooyit Iisa Masi min do muuti. Ar taat ɲu siirtu do *Soom ta seeriŋkar aman :

" Kiŋke-aŋ ko Ronɲu,
min yiriyta-aŋ, nun ko Takko. " †

³⁴ Buɲ gaartu pey do aginiyte kadar ɲa nooyig min do muuti ho ziy zoodaado keder. Ansii ko, Buɲ kaawtu aman :

" Naako bere barkin taat nu kaawtu
a naaji bere do Dawuud,
taar ko kuu diye do kayko. " ‡

³⁵ Paa ko, do wer ka pey, do maktumne ta Soom, Dawuud kaaw aman :

" Ki rasaagdo gem kaak ki dobtu
yaa zoodo maala do maginer. " §

³⁶ Dawuud gay, wiktin taat ɲa goyiy misa inɲ odinay, ɲa ginit riy ta Buɲdi ar taat Buɲ raktu, kar ɲa mattu. Min ɲa mattu, gee unjiig momtey-ak inɲ aginiyyi. Hiyya, do wer-ak, ɲa zoodtu. ³⁷ Kar Iisa Masi gay bal zoodo do maginer. Buɲ nooyig min do muuti. ³⁸⁻³⁹ Gem kol siŋtay, ibinonɲ tam kadar inɲ siŋ ku Iisa kat ni gaariikon Kabarre ta Gala taat kaawa a Buɲ saamiykonɲ zunuubinniko. Ya ku aamin inɲ siŋji, Buɲ yaako saamiyinɲ zunuubinniko okiŋco. Saamiye ar ɲaar-aŋ, ku gasaagdo do gaanuun ka Muusa. ⁴⁰ Diɲ gay, yaman goyonɲ godom ! Yampa, maan kaak nabiinna siirtu-an yaako ase do kayko. ɲu siir aman :

⁴¹ " Cokiyonɲ samaane, kuɲko gee ku dupal.

Kuu ajbiye ho ɲuuko idiŋko !

Asaan naa gine maan kaak ajbay do zamanniko.

Maan ɲaar-ak, ya ɲu osaakonɲa sa, ku aaminaajido. " * »

⁴² Wiktin taat Pool amiltu inɲ Barnabaas min ger ka salaaner-ak, gee-ak indiigu a ɲuu yeepe yiriy ta sabit ta asaw ɲuuco deelin kaaw-ata. ⁴³ Min ɲu totirtu, gee dakina kuuk *Yuudinna ho inɲ kuuk karmiyaag *gaanuun ka Muusa aadiig Pool inɲ Barnabaas. ɲu kaawiico do gee-ak a ɲuu obe rikimit do barkin ta Buɲdi.

⁴⁴ Min yiriy ta sabit astu, anuwco gee ku geegirdi numtu cokiye kaaw ta Buɲdi. ⁴⁵ Kar gay, min Yuudinna taliig gee-ak, aditco miintu inɲ hasuudinaw. Paa ko, ɲu teestu meelinɲ Pool ho ɲu wariiga. ⁴⁶ Kar Pool inɲ Barnabaas gay kaawiico bal kolaw aman : « Loko, kuɲ Yuudinna ja kat niiko gaare kaaw ta Buɲdi, kar kuɲ gay poocta. Ampa-ak, ku gaara

* 13:25 'sorinɲ ɲugiray' : Riy ta sore ɲugirar-an, taar ta berrer. † 13:33 Wer ka gase kaawor do Soom 2.7.

‡ 13:34 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 55.3. § 13:35 Wer ka gase kaawor do Soom 16.10. * 13:41 Wer ka gase kaawor do Habakuuk 1.5.

kadar ku bal ture gase goye ka gaasdo. Hadi diŋ gay, ni baaco iyin kaaw-an do gee kuuk Yuudinnado. ⁴⁷ Taar-an gay taat Rabbin kaawinti a ni kaawe aman :

“ Nu diyiŋciŋ ar portikaw
taat yaa ceere do darrinay okiŋco.

Ki iyiin kaaw taat bera jile
do gee okiŋco ku duniiner. ”† »

⁴⁸ Min gee kuuk Yuudinnado doriit kaaw-at, ŋu aacytu. ŋu deliiji barkin do Buŋdi do bi ka kaawoy. Ho gee okiŋco kuuk Buŋ dobtu a ŋuu gase goye ka gaasdo, ŋuur sa aamintu iŋ Iisa Masi. ⁴⁹ Kaaw ta Buŋdi-at totirtu do kid okiŋji. ⁵⁰ Kar Yuudinna gay, akilaag daad kuuk siŋco alaw kuuk abdiyaag Buŋ ka Yuudinnar, iŋ agindaw ku geegirdi. ŋu isiniig gee a ŋuu taabiŋiŋ Pool iŋ Barnabaas ho ŋu atkiŋ min do kidco. ⁵¹ Hiyya, Pool iŋ Barnabaas, do deetiŋco, ŋu kokiig burintal ku asiŋco‡. Min ŋaar-ak, ŋu birtu do geeger ka Ikoniyoos. ⁵² Kar *maajirna kuuk goy do geeger ka Antiyoos gay, Ruwwin ta Buŋdi miiniig gelbinco ho aditco gintu portik ar buguwa.

14

Pool iŋ Barnabaas goy Ikoniyoos

¹ Min *paliinna-ak ottu do geeger ka Ikoniyoos, ŋu daktu pey unja do ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Do wer-ak, ŋu gaartu kaaw ta Buŋdi paa nam gee dakina kuuk Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnado aamintu do Iisa Masi. ² Kar gay, Yuudinna kuuk pook aamine isiico biŋka do ŋuur kuuk Yuudinnado a ŋuu nige aditco ku siŋta ku aamine. ³ Iŋ kaawin ŋuur-ak oki, Pool iŋ Barnabaas taaytu do geeger-aka. ŋu kaawa bal kolaw iŋ amaanne taat ŋu gintu do *Rabbin Iisa. Rabbin Buŋ gaayaagu, ŋu giniy gamin kuuk ajbay iŋ kuuk gaara gudurrey. Iŋ gamin-ak ko, gee ibiniy kadar ŋu kaawa seene do bi ka barkin ta Buŋdi. ⁴ Gee ku geegirdi-ak, deedu werinco seera : daariŋ deet iŋ Yuudinna ho daariŋ gay deet iŋ kuŋ Pool. ⁵ Min ŋaar-ak, Yuudinna iŋ gee kuuk Yuudinnado ho iŋ aginduwco ictu niyine a ŋuu taabiŋiŋ paliinna, ŋuu dawin iŋ dambay ŋuu deenco. ⁶ Min kabarre-at galiico do kuŋ Pool iŋ Barnabaas-ak, ŋu gadtu kayco. ŋu aaniyту geegirnay kuuk do kid ka Likawoni, Listir, Derbe, iŋ geegirnay kuuk moota. ⁷ Do kid ŋaar-ak oki, ŋu gaara Kabarre ta Gala.

Pool iŋ Barnabaas goy Listir

⁸ Gin gem rakki do geeger ka Listir. ŋa ruŋgiye min ŋu weeyiiga. ŋa bal jaawe tak-tak. ŋa goy iŋ baay di. ⁹ Yiriy rakki, ŋa cokiŋit kaaw ta Buŋdi taat Pool kaawtu. Pool gay gooyiig yalaan, ŋa tal imaanji ho ŋa iban kadar ta nec cooliŋji. ¹⁰ Do wer-ak, Pool kaawtu rada aman : « Ucu, pey kay asiŋjiŋ ! » Ek di gem-ak uctu iŋ beeriŋji ho ŋa teestu ko jiwi. ¹¹ Gee dakina goy do wer-aka. Min ŋu taliig maan kaak Pool gintu-ak, ŋu teestu kaawe iŋ kaawco ta Likawoni aman : « Talon ja margin kat ic zi ka gemor, kar ŋu paaytu datikte ! » ¹² ŋu kolaag Barnabaas « Zeyuus », ho Pool gay, ŋu kolaag « Ermees » asaan ŋaar ko gay iye kaawor. ¹³ Ger ka margi Zeyuus goy moota iŋ unje ka geegirdi. Min mee satkiner kaak goy ede dorit kaaw-at, ŋa daktu ob barkay ho ŋa ictu booyaw. Barkay-ak, ŋa duuniico booyaw, kar ŋa iyiig do bi ka botildi. Iŋ gee-ak, ŋa raka gine *satkin do Pool iŋ Barnabaas. ¹⁴ Min kuŋ Pool doriit kaaw-at, ŋu eeriit kesuunco* ho ŋu iciig gadi. ŋu aaniyiig gee-aku iŋ kooliŋco aman : ¹⁵ « Gem kol siŋtay, maa ga ku giniy ampa ? Nin sa gee ar kuŋko-aŋ di. Ni iyko Kabarre ta Gala a kuu rasiŋ marginko kuuk ginno paydinco. Asoŋ do Buŋ kaak goy doo. ŋaar kaak kilgiyig samaane iŋ kida, iŋ amay ho ay maan kaak goy do duniiner. ¹⁶ Awalle Buŋ rasig gee ku ay darre iciy botol taat ŋu rakiyo. ¹⁷ Iŋ taar-at oki, ŋa gaariico do geemir a ŋaar sellen iŋ ŋuura. Sellin kuwiŋ-at, ku taliit uudin taat ŋa ŋokiiko amay ho gaminko niyiy ay elgo. Ka seener gay, ŋa ŋaar di kaak beraako tee iŋ

† 13:47 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 49.6. ‡ 13:51 'ŋu kokiig burintal ku asiŋco' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-aŋ jag min botol ta samaan sa, do gaayiyco. * 14:14 'ŋu eeriit kesuunco' : Do aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige.

galal dakina. » ¹⁸ Inj kaawin kuuk ñu kaawiico-anjku oki, gee-ak tirig ñenginco. Inj taar-at oki, ñu gediriico, ñu baltu gine *satkine.

¹⁹ Min ñaar-ak, *Yuudinna daariñ uctu min Antiyoos ta Pisidi ho min Ikoniyoos. Min ñu ottu ño wer-aka, ñu isiniig gee-ak a kabarre taat Pool iyiico-an taar seenno. Ek di ñu teestu dawiñ Pool inj dambay a ñuu ñeenji. Ñu ñaaniiga, ñu imiliig kara min ño geegirdi. Do tañco-at a ña mat ko. ²⁰ Min gee ku aamin ñumtu ño unji, Pool uctu paa di ho ña yeeptu pey ño geegirdi. Kar ka kawtinti, ñu birtu inj Barnabaas ño geeger ka Derbe.

Pool inj Barnabaas yeep Antiyoos ta Siri

²¹ Min ñu ottu Derbe, ñu gaariit Kabarre ta Gala ho gee dakina aamintu ño Iisa Masi. Min ñaar-ak, ñu yeeptu ño geegirnay ku Listir, Ikoniyoos ho inj Antiyoos ta Pisidi. ²² Do ay geeger, ñu iskaag gee kuuk aamine a ñuu goye bombo ño imaanco. Ñu kaawaaco aman : « Gii gasen ja taabin dakina unje, kar gii unje kat ño *Meennaw ta Buñdi. » ²³ Do ay *Egliz, ñu liyaaji agindaw. Kar ñu icij sayamne, ñu salkiyiico ño agindaw-aku, kar ñu rasiig ño pisiinji ka *Rabbin Iisa kaak ñu aamintu inj ñaara.

²⁴ Min pa-ak, Pool inj Barnabaas ñeettu. Ñu aaliig kid ka Pisidi, kar ñu daktu ot ño kid ka Pampili. ²⁵ Do wer-ak, ñu teestu gaare Kaaw ta Buñdi ño geeger ka Perz. Min ñu gaastu, ñu birtu ño bi ka barrer kaak ñu kolij Attaliya. ²⁶ Kar min ño wer-ak, ñu ictu pey markaba ho ñu yeeptu ño geeger ka Antiyoos ta Siri. Eñen ko, wiktin taat ñu rakiy ñeete, ñu salkiyiico a Buñ yaa gaayinco ño riy taat ñin ñu gaastu-anta. ²⁷ Wiktin taat ñu ottu ño wer-aka, ñu ñumiig gee ku Eglizdi. Kar ñu osiicog gamin okinco kuuk Buñ gintu inj ñuura. Ñu osiico pey maman Buñ gaariico botol ño gee kuuk Yuudinnado ho maman ñuur oki aamintu ño Iisa Masi. ²⁸ Hiyya, ño wer-ak, Pool inj Barnabaas gintu mena dakina inj gee kuuk aamine.

15

Ñume ka Eglizdi Zeruzaleem

¹ Yiriy rakki, gee daariñ uctu min Zuude kar ñu baawtu Antiyoos. Gee-ak teestu garkiyin siñta aman : « Ya kuj kat *dukamno selño ar ka *gaanuun ka Muusa kaawtu, ku gasaado jile. » ² Pool inj Barnabaas pootit kaaw-ata ho ño bi ñaar-ak ko, ñu meeltu paa inj ñuura. Kar ba aaro, ñu ictu niyine a Pool inj Barnabaas inj siñta daariñ ku pey, ñu baay talin kaaw-at Zeruzaleem ño unco ka paliinnar ho inj agindaw ku *Eglizdi. ³ Min pa-ak, gee ku Egliz ka Antiyoos beriico zaadin ka botildi, kar ñu ñaamiigu.

Min ñu ñaamgu, ñu aaltu kid ka Penisi ho inj ka Samari. Do botildi, ñu gastu siñta ho ñu osiicot okintit kaaw taat gee kuuk Yuudinnado ñin sa ooyit kaaw ta Buñdi. Ho okinco, maanna-ak berco galal dakina. ⁴ Min ñu ottu Zeruzaleem, gee ku Egliz-ak obiig samaane, wala paliinna, wala agindaw okinco. Kar ñu osiicot kaaw okintit taat Buñ gintu inj ñuura. ⁵ Kar gay, gee daariñ min Pariziyenna kuuk aamin ño Iisa Masi uctu aman : « Gee kuuk Yuudinnado-anj, illa giico dukume ja selño, ho ñiyonco a ñuu karmiyin gaanuun ka Muusa. »

⁶ Do wer-ak, paliinna ho inj agindaw ku Eglizdi ñumtu a ñuu talin kaaw-ata. ⁷ Min ñu meeltu paa, Piyer uctu ho ña kaawiico aman : « Gem kol siñtay, ku iban kadar Buñ dobin minninko min daayum a naa gaarin Kabarre ta Gala ño gee kuuk Yuudinnado. Paa kat, ñuu cokiyyinti ho ñuu aamine ño Iisa Masi. ⁸ Buñ kaak iban gelbin ka geemir gaaraako kadar ña ooyiy gee-ak ño wiktin taat ña beriicot ja Ruwwiney ar taat ña beriiten lote. ⁹ Ginte inj ñuura, Buñ talaate sawa di ño unji ho ña saamiyig zunuubinnico asaan ñu aamin ño Iisa Masi. ¹⁰ Di ñin gay, maa di ku rakiy nige adiy ka Buñdi ? Dakon ginenna pa. Ku raka rase goro ño maajirnar. Gor taat ooma* nam aginiyte sa bal gedire sosinti ho nini oki gediraatido ! ¹¹ Ha'a, paado ! Ni iban kadar ña Buñ kat jilinti inj barkin ta *Rabbin Iisa ar taat ña jiliig ñuur oki. »

* 15:10 'gor taat ooma' : Anne-anj kaawa ño bi ka karaamin ta gaanuun ka Muusa.

¹² Min pa-ak, gee okiŋco kuuk num ede-ak bugumtu. Kar Barnabaas iŋ Pool osiicog gamin okiŋco kuuk Buŋ gintu iŋ ŋuura do uŋco ka gee kuuk Yuudinnado gamin kuuk ajbay ho iŋ kuuk gaara gudurrey. ¹³ Min ŋu gaasit kaawco, Zaak† piltu biy, kar ŋa diytu aman : « Gem kol siŋtay, laaŋ denginko samaane, cokiyonnu ! ¹⁴ Simon, ŋaar kaawintiŋ ko a maman min do teesindi Buŋ taltu kaaco ka gee kuuk Yuudinnado ho ŋa dobtu minninko yaa gine geenji. ¹⁵ Kaaw-at numtu iŋ kaaw taat nabiinna kaawtu min daayum. Ampaa di, gi garkiyi do Kitamner aman :

¹⁶ “ Min ŋaar-ak, naa yeepe piniŋ pey
geriy ka Dawuud kaak gale.

Yoo ŋa eez tak-tak oki, naa ase pey piniŋji,
ŋaa peye pey do weriy.

¹⁷ Ampaa kat, gee okiŋco asiin bariyindu.

Hii, ka seener, tamba ta geemir okiŋco
taat nu koltu yaa gine geendu.

An kaaw taat Rabbin Buŋ kaawtu,

¹⁸ ŋaar kaawig ko min daayum maan kaak ŋaa gine. ” ‡ »

¹⁹ Zaak gay diytu pey aman : « Ya do tanto-at, dakoŋco ginenco kaawin do gee kuuk Yuudinnado asaan ŋu aamin ko iŋ Buŋ. ²⁰ Kar gay, siirintenco maktumne ho giico kaawe aman : “ Dakoŋ teenno kum kaak ŋu satgiytu do marginar. ŋa gallo. Gooyoŋ ziŋkiko min baaye kaak munjam. Dakoŋ teenno kum kaak patiis. Ho baar oki, dakoŋ teenncodo. ”

²¹ Giico siire ampa-ak, asaan min daayum, gee gaaraag gaanuun ka Muusa do ay geeger ho ŋu garkiyaag do ger ka salaaner ka Yuudinnar ay *sabit. »

Maktumne do kretiyenna kuuk Yuudinnado

²² Do wer-ak, *paliinna, aginay, iŋ gee ku *Egliz okiŋco ictu niyine a ŋuu dobe minninko gee kuuk ŋuu ŋaamiŋ Antiyoos sawa iŋ Pool ho iŋ Barnabaas. Hiyya, ŋu dobtu gee seer kuuk siŋtico karmiyaagu : Zuud kaak ŋu koliy oki Barsabaas ho iŋ Silaas. ²³ Kar ŋu ŋaamiig iŋ maktumne taat kaawa aman :

« Nin siŋtiko iŋ paliinna ho iŋ aginay ku Eglizdi, ni ooyko dakina. Ni ooyko kuŋ siŋta kuuk Yuudinnado kuuk goy Antiyoos do kid ka Siri ho iŋ ka Silisi. ²⁴ Ni dor kadar gee minninni baawko. Gee-ak barjiliŋko iŋ kaawin kuuk imila kellaam ku geemir. Kar gay, nin balco bere yoo botol rakki taat ŋu ginin riy-anta. ²⁵ Do bi ŋaar-ak ko, ni deetu kaawni a nii dobe gee kuuk niiko ŋaame iŋ Pool ho iŋ Barnabaas, siŋtini kuuk ni elgiyo. ²⁶ ŋuur-aŋ ko kuuk lee baarco do bulel do riy ta Rabbinte Iisa Masi. ²⁷ Diŋ gay, ni ŋaamaakoŋgu Zuud iŋ Silaas. ŋuur ko yaako kaawe karaŋ bi iŋ bi kaaw taat ni siiriiko do maktumner-anta. ²⁸ Ka seener gay, Ruwwin ta Buŋdi gaayinti ni ictu niyine a ni diyaakonno pey goro, illa kuu karmiye gamin daariŋ di kuuk Kitamne todtu : ²⁹ dakoŋ teenno kum kaak ŋu satgiytu do buŋniydi, dakoŋ teenno baar, dakoŋ teenno kum kaak patiis ho dakoŋ baayenno munjam. Ya kuu karmiyiit kaaw taar-an, ta samaane. Nin siŋtiko kuuk goy anne kat ooyko dakina. An di kaawni. »

³⁰ Hiyya, kuŋ Pool deettu Antiyoos iŋ maktumne-ata. Min ŋu ottu, ŋu numiig gee ku Eglizdi, kar ŋu beriicot piŋco. ³¹ Min ŋu garkiyiita, okiŋco aditco ginco gala asaan ta deŋirgu. ³² Zuud iŋ Silaas kuuk maaniico nabiinna sa kaawiico kee do gee ku Eglizdi a ŋuu obin imaanco-at bombo. ³³ Do wer-ak, ŋu gintu menaw ede, kar siŋtico ku Antiyoos ŋaamiigu iŋ Buŋ a ŋuu yeepe do gee kuuk ŋaamgu. [³⁴ Kar ba aar gay, Silaas ictu niyine a ŋaa dake Antiyoos.] § ³⁵ Pool iŋ Barnabaas oki daktu. Iŋ eenco dakina, ŋu bilda gee ho ŋu gaariico kaaw ta Buŋdi.

Pool iŋ Barnabaas eere

† 15:13 'Zaak' : ŋa siŋji ka Iisa Masi. ‡ 15:18 Wer ka gase kaawor do Amoos 9.11-12. § 15:34 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

³⁶Gintu menaw, Pool kaawijji do Barnabaas aman : « Yeepte, gi baa taliñ siñta kuuk goy do ay geeger kaak gi gaartu kaaw ta Buñdi. Gi baa taliñ goye ka imaanco. » ³⁷Barnabaas ooyit kaaw ta Pool, kar ña raka iyiiñ Yaaya kaak ñu koliy oki Maark in ñuura. ³⁸Kar Pool gay pooce. Ña rakaado Yaaya-Maark yaa baa in ñuura, asaan awalle wiktin ta ñu goyiy Pampili, ña deettu, ña rasiig ñu giniy riy keeco di. ³⁹Barnabaas gay diy kaay kadar Yaaya-Maark yaa baawe. Do bi ñaar-ak ko, kaawco waaltu tak-tak nam ñu eertu. Barnabaas iciig Yaaya-Maark, ñu ñeptu markaba ho ñu aaltu Sipre. ⁴⁰Kar Pool gay dobiig Silaas. Gee ku Egliz deliico barkin ta Buñdi, kar ñu deettu. ⁴¹Ñu jaawtu do kid ka Siri ho in ka Silisi ho ñu gaayig gee ku Egliznar a ñuu goye bombo do imaanco.

16

Martaw ta seerijkar ta Pool

Pool in Silaas iciig Timote a ñaa baa in ñuura

¹Min ñaar-ak, Pool ottu do geeger ka Derbe ho in ka Listir. Do wer-ak, ñu gastu *maajiriñce rakki kaak ñu kolaag Timote. Ña roñti ka *Yuudiñcar taat aamin do Iisa Masi. Kar tacco gay, Grekiñce. ²Timote, siñtay ku Listir in ku Ikoniyoomb ozilaag dakina. ³Pool raka iyiiñ in ñaara. Do bi ñaar-ak ko, ña *dukumijji selño do saan ta Yuudinnar kuuk goy do darrinay-aku. Okinco, ñu iban kadar tacco Grekiñce. ⁴Min ñaar-ak, ñu amiltu jiwi geeger in geeger. Ñu kaawiico do gee ku ay *Egliz do niyin taat paliinna in agindaw ictu Zeruzaleem ho ñu taayig a ñuu rasinno kaaw-ata. ⁵Hiyya, do Egliznar-ak, imaanco gaayigo ho kun kawta, ñu gasiy gee ku pey ñumiy in ñuura.

Sooniik ta Pool do kid ka Trowaas

⁶Min ñaar-ak, zer ñu rak gaare kaaw ta Buñdi do darre ta Aazi. Kar Ruwwin ta Buñdi gay todco. Hiyya, ñu aaltu do kid ka Prizi in ka Galaasi. ⁷Min ñu ottu moota in Miizi, ñu rak zer baawe Bitini. Kar gay, Ruwwin ta Iisa todco pey a ñu baanno ede. ⁸Paa ko, ñu birtu min do kid ka Miizi ho ñu paaytu bi ka barre ka Trowaas. ⁹In aando, Pool soontu aman : « Gem rakki min Maseduwaan peyji uñci ho ña marmilijji aman : “ Gem kol siñji, asniñ ja Maseduwaan, kiini gaaye. ” » ¹⁰Hiyya, min Pool soontu pa-ak, kodok di, ni* bariytu botol ta deetindi do kid ka Maseduwaan, asaan ni ibin tam kadar ña Buñ kat kolinti a ni baa gaare Kabarre ta Gala do gee anjkure.

Kuñ Pool ot do geeger ka Pilip

¹¹Min Trowaas, ni ñeptu markaba, ni aaniytu dalañ do kid ka Samotraas, datik barrer. Kar ka kawtinti, ni ottu Neyapoliis. ¹²Min ede-ak, ni birtu do geeger ka Pilip do kid ka Maseduwaan. Kid-ak, ñu deedga ho Pilip gay, ñaar geeger tatik do kid ka awalle. Gee ku Room kat hokumiyaaga. Ni gintu mena dakina ede. ¹³Yiriy ta *sabitdi, ni amiltu min do geeger-aka, ni baawtu moota in baala, wer kaak ni hariyiy a *Yuudinna ñumgiyo ho ñu salkiygiyo. Do wer-ak, ni gas daad ñume. Ni goytu in ñuura ho ni kaawiico. ¹⁴Min do daad-ak, rakki ñu kolaat Liidi. Ta asa min geeger ka Tiyaatiir. Ta suugiya toobina samaane kuuk dindiko† ho ta abdiya Buñ. Wiktin taat ta cokiyit kaaw ta Pool, *Rabbin Buñ newsiig gelbinti ho ta iciit kaawoy. ¹⁵Hiyya, ni *batiziyiita in geenti ku geer okinco. Min ni batiziyiita, ta kolinti, kar ta kaawinti aman : « Ya ku ooy ko a nu aamin tab do Rabbiner, asoñ goyoñ gertu. » Do wer-ak, ta wakiliy paa nam ni ooytu.

Ñu obig Pool in Silaas danaayne

¹⁶Yiriy rakki, wiktin taat ni baay do wer ka salaaner, berre rakki asinti gasa. Taar gay olga. Ta kaawa do maan kaak yaa ase misa in gudurre ta aarid kaak obta. In kaawinti-ak di, aginduwti jalliy gurus. ¹⁷Daatko-at teestu aadinni in koolinti, nini in Pool aman : « Sando, gee ñuur-an kuuk gina riy ta Buñ ka kuwa ! Ñu gaaraako botol taat Buñ yaako

* 16:10 'ni bariytu' : Luk kaak siirit maktumne-an oki atta do maliyal. † 16:14 'toobina samaane kuuk dindiko' : Awalle toobina ku dindiko-an, ñuur kaalne ho ñu gasdo badam.

jiliŋko. » ¹⁸ Inj menaw, ta aadaani paa di. Kar ba aaro, Pool dapintu. Ŋa kolsitu, kar ŋa kaawiiji do aarid kaak obta-ak aman : « Inj siŋ ku Iisa Masi, nu diyaaji, amal min do daatko-anta ! » Kodok di, ŋa amiltu suu ŋa rasiita. ¹⁹ Min aginduwti taltu kadar ŋu gasaado pey gurus min do daatko-at, ŋu obiigu Pool in Silaas. Ŋu iyiig do wer kaak gee ku geegirdi numgiyo, do unco ka agindaw ku darrer. ²⁰ Do wer-ak, gee ku Room goy dukuma seriine. Min ŋu ottu, ŋu sakkiyiig do unco aman : « Gee-aŋ, ŋuur as barjiliŋ geegirte ! Yaman, ŋu Yuudinna. ²¹ Kar ŋu as gaare aadanna kuuk nin gee ku Room din sa ooygigdo ho gingigdo. »

²² Do wer-ak, gee kuuk num-ak uciico do kun Pool in Silaas. Kar gay seriiner ku Room gay kaawiico a ŋuu soriin kesuunco ho ŋuu koociŋco in kordŋgi. ²³ Min ŋu koociig zuŋ-zuŋ-ak, ŋu unjiig do daŋaayner. Kar ŋu diyiigi do gay gooye daŋaayner-ak a ŋaa gooyiŋ samaane. ²⁴ Min gem-ak doriit kaaw-at, ŋa unjiig do daŋaayner atta kar ŋa doodiig asiŋco do dugildi.

Tatkaw ka daŋaayner aamin in siŋ ku Iisa Masi

²⁵ Inj datik aador, Pool in Silaas teestu salaane ho ŋu riyiy riyin ku ozile Buŋdi. Eeŋco kuuk goy do daŋaayner gay cokiyaagu. ²⁶ Tala kar, kid teestu azire rada nam baat ta daŋaayner gaay dime. Do wer-ak, dibirniico okiŋco piltu waakilak keeco di ho ay jinziŋre ka gay daŋaayner-ak sa kile. ²⁷ Do wer-ak, tatkaw ka daŋaayner-ak raastu, ŋa uctu puruk. Ya ŋa tala kar botilay ku daŋaayner kon di pile. Ŋa pakirtu a wal gay daŋaayner okiŋco gade, ho ŋa ceceptu *seepiney a ŋaa dee ziy. ²⁸ Kar Pool gay, astu gaar gaayay rada aman : « Hey, Hey ! Dak denno ziŋ, okintini ni goya ! » ²⁹ Min pa-ak, gay gooye daŋaayner-ak inditu ako a ŋaa tale. Kar ŋa unjitu atta karak. Min ŋa unje, kelmoy oki amile ho ŋa dersitu ris do unco kan Pool in Silaas. ³⁰ Jammiy sooda, ŋa imiliig min do daŋaayner. Kar ŋa indiigu aman : « Gem kol aginiyi, naa gine maman naa gase jile ? » ³¹ Ŋuur gay telkiiji aman : « Aaman in siŋ ku *Rabbin Iisa di kar kii gase jile, kinke ho in geenji ku geero. » ³² Hiyya do wer-ak, ŋu gaariiji kaaw ta Buŋdi do gay gooye daŋaayner-aka ho do gee okiŋco kuuk adiy ka geriy. ³³ Inj aando-at di, ŋa iyiigu do wer kaak gin amay ho ŋa teyiriicog mutiyco. Do wer-ak, ŋu *batiziyiig gay gooye daŋaayner-aka in geenji. ³⁴ Min ŋaar-ak, ŋa iyiig kat kun Pool do geriy ho ŋa beriico tee. Gem-ak in adiy ka geriy okiŋji, aditco gintu portiko asaan ŋu aamin do Buŋdi.

³⁵ Min wer waltu, gay seriiner ku Room ŋaamtu gee a ŋuui kaawe do tatkaw ka daŋaayner a ŋaa pikiŋ gee-aŋ min do daŋaayner. ³⁶ Hiyya, gem-ak iyiit kabarre-at do Pool aman : « Gay seriiner berdu izinne a naako imiliŋko min do daŋaayner. Di ŋaar-ak, amilon ko ho baan in aapiye. » ³⁷ Pool gay iban kadar ŋu obaagdō gem ka Room do daŋaayner ya ŋu balji dukume ja seriiney. Ampaa ko, ŋa osiico baati aman : « Nin kat ŋu bal goyin misa kaawni-aŋ di, ek di ŋu koocinti do unco ka geemir. Nin sa Yuudinnado, ni Roomina. Inj taar-at oki, ŋu obinti daŋaayne. Diŋ gay a ŋuuni imile in cigile-ak gay maa ? Ha'a, pa-ak ni oyaado. Maaniico kat ŋu ason ŋuuni imile. » ³⁸ Kar gee-ak iyiit kaaw ta Pool in Silaas do gay seriiner. Min ŋu doriit kaawco taat diya a ŋu Roomina, kolaw obiigu. ³⁹ Hiyya, ŋu astu ŋu obtu arco ho ŋu imiliig min do daŋaayner. Kar ŋu diyiico pey a ŋuu amile min do geeger-aka. ⁴⁰ Min ŋu amiltu min do daŋaayner, ŋu deettu wer ka Liidi-ata ho ŋu gasiig siŋta okiŋco ede. Ŋu iskiigu, kar ŋu iciit botilco, ŋu deettu.

17

Pool in Silaas ot do geeger ka Tesalonik

¹ Kar min ŋu amiltu min geeger ka Pilip, Pool in eenji, ŋu birtu ja min do geeger ka Ampipoliis in ka Apolooni. Kar kat, ŋu ottu do geeger ka Tesalonik. Do wer-ak, *Yuudinna gin ger ka salaaner. ² Ar taat ŋa usuntu ko, Pool baawtu do ger ka salaaner. Ŋa kaawgico kaaw ta Buŋdi min do Kitamner. *Sabit subba, ŋa jaawa di. ³ Do wiktin taat ŋa baawiico-ak di, ŋa gaariico min do Kitamner a *Masi kaak Buŋ dobtu asa taabiye, ŋaa mate ho ŋaa nooye. Ho ŋa kaawiico aman : « Iisa kaak nu kaawiico biy-aŋka, ŋa ŋaar ko

Masi kaak ku eriyo. » ⁴ Min gee kuuk cokiye, Yuudinna daariñ astu num in kuñ Pool in Silaas. Gin gee dakina kuuk Yuudinnado kuuk abdiya Buñ kuuk as oki num in nuura, in pey daaf dakina kuuk siñco alaw.

⁵ Kar Yuudinna kuuk bal aamine do Iisa Masi gay ginaaco hasuudinaw. Paa ko, nu baawtu bariye maan geenda kuuk ginno kay min do suuginer. Nu barjilin gee in geeger okinji. Kar kat, nu baawtu duksiyin ger ka Jaason a nuu gasin Pool in Silaas. Zer nu raka iyyin do wer kaak gee ku darrer numgiyo, ⁶ kar nu bal gasinco. Paa ko, nu obiig Jaason in siñta daarin ho nu iyyig do unco ka agindaw ku geegirdi. Do wer-ak, nu teestu koole aman : « Waay, talonj kate ! Maan geenda-aj as nigin duniin okintiti. Din nu as kuude anne ! ⁷ Jaason obiig do geriy ! Gee-ak gay, okinco poozig *gaanuun ka sultinte ka Room. Do tanco-at, a gin sultan ka pey, nu kolaag Iisa. » ⁸ Min agindaw ku geegirdi doriit kaawat, nu barjiltu okinco in gee ku darrer oki. ⁹ Hiyya, Jaason in eenji, nu pooctu pikinco, illa a nuu kappiyen ja maanna.

Pool in Silaas ot do geeger ka Beere

¹⁰ In aando, siñta ku Tesalonik nolpiig kuñ Pool in Silaas a nuu deete do geeger ka Beere. Min nu ottu annere, nu daktu unja do ger ka salaaner ka *Yuudinnar. ¹¹ Yuudinna kuuk do geeger naar-ak pikirrico samaane pakgit nuur ku Tesalonik. Nu cokiyaat Kabarre ta Gala ho nu ooyit in galal. Kun kawta, nu garkiya kaawin kuuk do Kitanner a nuu tale yaa kaawin kuuk Pool kaawiico-aj do botilco wala do botilcodo. ¹² Minnincoko dakina aamintu do Iisa Masi. Min do Greknar gay, goy daaf kuuk siñco alaw kuuk aamine ho in miday dakina oki.

¹³ Kar min Yuudinna kuuk goy Tesalonik dortu kadar Pool gaara kaaw ta Buñdi do geeger ka Beere oki, nu astu barjilin gee ku geegirdi a nuu poozin kaawco. ¹⁴ Kodok di, siñta nolpiig Pool, nu iyyig bi ka barrer, ho nu neptu markaba. Kar Silaas in Timote gay, daktu Beere. ¹⁵ Pool in eenji kuuk naamaaga-ak, nu birtu in markaba yoo do geeger ka Aten. Hiyya, Pool kaawiico do eenji-ak aman : « Ya kuu yeepe, diyonco do kuñ Silaas in Timote a nu asaan gasin kodok anne. »

Pool ot do geeger ka Aten

¹⁶ Wiktin taat Pool eriig kuñ Silaas in Timote do geeger ka Aten, na taliig geeger-ak miin cak in margina. Do saan taar-ak ko, gelbiney nigtu. ¹⁷ Paa ko, na baawtu do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho na kaawiico do Yuudinnar in gee kuuk Yuudinnado kuuk abdiya Buñ. Ho na baawtu pey do wer ka gee ku geegirdi numgiyo ho kun kawta na kaawiico do gee okinco kuuk bira do birinco. ¹⁸ Do wer-ak, gin toksina daarin kuuk meela in Pool. (Taksin-ak, illa nu aadaag gem kaak nu kolaag Epikuur, wala kaak nu kolaag Zeno).* Min toksin-ak, daarin inda aman : « Gay osindi-aj kaawa a maa ga ? » Ho daarin gay aman : « Wal na gaara margin kuuk min karanj ga ? » Nu indiy ampa-ak, asaan nu doriig Pool kaawa do bi ka Iisa Masi in nooyinji.

¹⁹ Min naar-ak, nu iyyig Pool do koot ka Ayeropaaz†, wer kaak agindaw ku geegirdi sooriygiyo ho nu diyiji aman : « Ni raka kiini gaarin kaawin kuuk marbinto kuuk ki bildiy gee-anju. ²⁰ Ki kaawiini kaawin kuuk yiriy rakki ni bal doriinco ho din gay, ni raka gase baaco samaane. » ²¹ (Ya ta6-ak, goyinco ka gee ku Aten okinco ho in martico, illa nu el cokiye ho nu el ose kaawin kuuk marbinto di.)

²² Do wer-ak, Pool uctu datikco ho na diyiico aman : « Kuñ gee ku Aten, cokiyonj ! Nu tala kadar, do ay maanna, ku gee kuuk obig marginko bombo. ²³ Ka seener, min nu jaawiig geegirko, nu talig werinko ku satkiner ku marginko. Nu taliy kee nam nu gas wer rakki kaak ku siirji kuwa aman : “ Buñ kaak gee ibingigdo. ” Di naar-ak, asonj, naako gaare baay ta Buñ kaak ku abdiyio ho ku ibingigdo-anja. ²⁴ Buñ naar-ak ko kaak kilgiyit duniine ho in gamin okinco. Naar di *Rabbin kaak goy kuwa ka samaaner ho kedder. Na goydo do

* 17:18 Gee kuuk aadaag Zeno, nu kolaag Estoyisiyenna. Kar nuur kuuk aadaag Epikuur gay, nu kolaag Epikuuriyenna. † 17:19 'Ayeropaaz': Na ger kaak gee numiy dakina.

geray ku margin kuuk geen di siytu. ²⁵ Na rakaado tak-tak gaay ta gemor. Naar keeji di beraate ay maanna, yoo siikime kaak gi goyiy oki. ²⁶ Na naar di kaak kilgiyig gee okinco min gem rakki di ho na totiriig do adiy ka kidar okinji. Na naar di eerit pudiya in maawa. Ho na naar di dukumig gungar ku kidco okinji. ²⁷ Buñ gintu pa-ak a nuu bariye botiliy badam-badam wal nuu gasinji din ga ? Zer naar gay serekdo min do ay gemo, ²⁸ asaan in naar di gi siikimiyo, gi goyiyo ho gi jaawiyo. Ka seener gay, gee daarin minninko miliyna kaaw aman :

“ Ginte okinte koogin ku Buñdi. ”

²⁹ Ka seener, okinte gi kooginay. Ampa-ak, dakinte pakirenno pey kadar Buñ, naar ar margi kaak gee siytu in daabne, wala in poddine, wala in dambay. Dakinte pakirenno kadar in pikirre ta maaniite wala in ibininte, gii gedire siye Buñ. ³⁰ Buñ balco obinti do gamin kuuk nu gintu awalle, asaan nu bal gine ibine. Kar diñ gay, na kolaag gee okinco kuuk goy do ay wero a nuu ibinin niginco. ³¹ Yampa, Buñ diy yiriy rakki taat naa gine seriin in botilti do gee okinco kuuk do duniiner. Seriin-at yaa kuuniye in gem rakki kaak na dobtu. Gem-ak, na nooyig min do muuti. Paa kat, gee yaa ibine kadar na naar ko kaak Buñ dobtu. »

³² Wiktin taat gee-ak doriit kaaw taat Pool kaawtu aman : « Buñ nooy gem min do muuti », daarin teestu ajimiyinji, kar daarin gay diyiji aman : « Ni raka ki asaani deelin pey kaaw-an neginda. »

³³ Min naar-ak di, Pool rasiigu ho na deettu. ³⁴ Kar gay, min gee ku goy ede-ak, goy di kuuk da as num in naara ho aamintu in Iisa Masi. Minninko rakki nu kolaag Deniis min gee ku seriiner ku Aten. Ta rakki gay, sinji Damariis ho gin gee kuuk pey oki.

18

Pool goy do geeger ka Korent

¹ Min naar-ak, Pool uctu min geeger ka Aten ho na birtu Korent. ² Min na ottu, na gastu gem rakki *Yuudinca nu kolaag Akilaas. Nu weeyig do darre ta Pont. Daabiney, na as in daacyi Prisil* min geeger ka Room, asaan sultan Kilood kat ber izinne nu atkiig *Yuudinna okinco min Room. Pool daktu num in nuura, ³ asaan riyoy sa ar tanco di. (Na siya tarram in tandina.) Na goy gerco ho nu gina riy sawa. ⁴ Ay *sabit, Pool baggi do ger ka salaaner. Na icgiy kaawo. Na raka a naaco gedire do Yuudinnar in do Greknar oki.

⁵ Min Silaas in Timote astu min Maseduwaan, goye ka Pool okinji na gaara kaaw ta Buñdi di, na bariya botol taat naaco gedire do Yuudinnar a Iisa, naar Masi kaak Buñ dobtu. ⁶ Kar nuur gay pootit kaawoy-ata ho nu teestu warinji. Do wer-ak, na ergiit kesuuney kar na kaawiico aman : « Ya ku tar zinkiko sa, ku maaniiko kat nige ho nun isginno bat. Min ku poot-ak, nun deetaw in gee kuuk Yuudinnado. »

⁷ Hiyya, na amiltu min ger ka salaaner. Na baawtu wer ka gem rakki kaak goy mootu in ger ka salaaner, sinji Tituyuus Zustuus. (Na Yuudincedo kar na abdiya Buñ.) ⁸ Gin gem rakki, tatkaw ka ger ka salaaner, nu kolaag Krispuus. Na aamin do *Rabbin Iisa Masi, yoo geenji okinco ku geero. Min do geeger-ak oki, gee dakina kuuk cokiyit kaaw ta Pool, aamintu ho nu *batiziyigu.

⁹ Yiriy rakki, in aando, Rabbin bayniji do Pool. Na kaawiji aman : « Dak ginno kolaw. Kaawco di, dak bugumenno, ¹⁰ asaan nun goy in kinke. Waan gediraado yaañ diye pise. Do geeger-ay, goy geendu dakina. » ¹¹ Pool goytu do geeger ka Korent maan ka elgo in koyin bijigiyo ho na gaariico kaaw ta Buñdi do gee okinco.

Pool do unji ka tatkaw Galiyon

¹² Do wiktin taar-at, Galiyon, naar gubeneer ka darre ta Akayi. *Yuudinna deetu kaawco a nu sakkiiñ Pool. Hiyya, nu iyyig do wer ka seriiner ¹³ ho nu diytu aman : « Yaman, gem-ay isinaag gee a nuu abdiye Buñ maala. Abdiyico arro in *gaanuunte. » ¹⁴ Pool raka ice kaawo, kar Galiyon gay dukumtu min do biy. Kar na newsiico do

* 18:2 'Prisil' : Nu kolaat oki Priska.

Yuudinnar aman : « Kurj Yuudinna, cokiyonj, ya gem-anj kat niginji aale, kin ja kokine wala ja nig maa, naa ice subirraw di guna, naako cokiyinjo. ¹⁵ Di kurjko meela do kaawin kuuk maalan di. Ku meela do bi ka kaawnar inj sinj. Ku kaawa do gamin kuuk goy do gaanuunko kanjon di. Di naar-ak ginironj ! Do gamin nuur-anj, nun unjaado kaar. » ¹⁶ Min pa-ak, Galiyon atkiig gee-ak min wer ka seriiner. ¹⁷ Hiyya, gee-ak obiig gem rakki sinji Sosten, naar tatkaw ka ger ka salaaner ka Yuudinnar. Nu kooziig do wer ka seriiner di, kar Galiyon gay, isgigdo, ja newsiico kopo.

Pool yeepa do geeger ka Antiyoos

¹⁸ Min naar-ak, Pool goytu kee Korent. Kar sintay gay ja rasiig ede, illa ja icit Prisil inj Akilaas di ho nu birtu Sanjerees. Do wer-ak ko, Pool oodiig kaay asaan ja togil inj Buñ. Hiyya nu neptu markaba, nu aaltu do kid ka Siri. ¹⁹ Min nu ottu do geeger ka Epeez, Pool rasiig eenji Prisil inj Akilaas, kar naar gay unjitu do ger ka salaaner a ja baa meelee inj Yuudinna. ²⁰ Min nu meeltu paa, Yuudinna-ak indiig a ja goye inj nuura. Kar naar gay pooce. ²¹ Do deetinji, ja kaawiico aman : « Naako yeepe ya Buñ pildu botol. » Hiyya, min Epeez-ak, ja neptu markaba, ja deettu. ²² Ja paaytu Sezare, kar ja birtu ja Zeruzaleem a ja baaco ooye do gee ku *Eglizdi. Kar kat, ja yeepu do geeger ka Antiyoos.

Martaw ta subbinjar ta Pool

Apoloos goy do geeger ka Epeez inj ka Korent

²³ Pool gintu menaw Antiyoos, kar ja birtu pey do kid ka Galaasi ho inj ka Prizi. Do ay wer kaak ja ottu, ja denriig sinja inj kaaw ta Buñdi.

²⁴ Do wiktin taar-at, Yuudinca rakki kaak nu kolaag Apoloos as Epeez. Gem-ak, nu weeyig Aleksandri. Ja iban kaawna ho ja iban pey Kitamne. ²⁵ Nu bildig samaane do Botol ta Rabbin Iisa Masi. Paa ko, ja zeediyo, ja gaariy Kabarre ta Gala inj galal. Ja bildiy gee inj botol do bi ka Iisa Masi. Kar naar gay, illa ja iban ko *batem ka Yaaya-Batist di. ²⁶ Do ger ka salaaner ka Yuudinnar, ja kaawa kaawin ku Buñdi bal kolaw. Min Prisil inj Akilaas doriit kaawoy, nu iyiig gerco a nuuji gaare botol ta Buñdi samaane. ²⁷ Ba aar gay, Apoloos raktu baawe do kid ka Akayi. Sinja ku Epeez iskiiga ho nu siirtu maktumne do gee kuuk aamine kuuk goy do kid-aka a nuu obiñ samaane. Hiyya, Apoloos deettu Akayi. Min ja ottu, ja obco wero do gee kuuk aamin do Iisa Masi inj barkin ta Buñdi. ²⁸ Ka seener gay, ja gaar waraj do unjo ka gee okinjo a Kitamne kaawa a Iisa, naar *Masi kaak Buñ dobtu. Min ja kaawtu pa-ak, Yuudinna bugumtu dil nam ta nuu kaawe sa, nu ibanno.

19

Pool yeep pey Epeez

¹ Min Apoloos goy misa Korent, Pool gay aaltu Aazi, wer ka gin dambinay, kar ja ottu Epeez. Do wer-ak, ja gastu gee daarin kuuk aamin do Iisa Masi ² ho ja indiigu aman : « Min ku aamintu-anj, Ruwwin ta Buñdi paayko walla ? » Nuur gay telkiji aman : « Ha'a, yiriy rakki gem balni kaawe biti. » ³ Pey Pool indiigu aman : « Di maa *batemda ku gastu ? » Nuur gay aman : « Nin gas batem ar kaak Yaaya-Batist kaawtu. » ⁴ Pool kaawiico aman : « Yaaya batiziyig gee kuuk ibinig niginjo ho ja kaawiico do gee ku Israyeel a nuu aamine do gem kaak yaa ase do aaroy. Gem-ak gay, ja Iisa Masi. » ⁵ Min nu doriit kaaw ta Pool-at, nu ooytu ho ja batiziyiigu inj sinj ku *Rabbin Iisa. ⁶ Pool leeco pise do kayco ho Ruwwin ta Buñdi paayiico. Ek di nu teestu ko kaawe kaawin kuuk kunco do ho nu gaariy kaaw taat nu gastu min do Buñdi. ⁷ Gee-ak, okinjo yaa nece ar orok inj seer pa.

⁸ Kun kawta Pool baggiy do ger ka salaaner nam koyin subba. Ja gaariy kaaw ta Buñdi bal kolaw do bi ka *Meennaw ta Buñdi. Ja zeeda a gee-ak yaa icin kaawoy. ⁹ Kar *Yuudinna kuuk dakin gay tirig denjinco ho nu pooctu aamine do kaaw-ata. Botol ta Rabbin Iisa, nu ginit ar maan kaak maala do unjo ka geemir. Do wer-ak, Pool amiltu inj maajirnay ho ja iyiig do lekkool ta gem rakki kaak nu koliig Tiranuus. Kun kawta, Pool

garkiyiigu do wer-aka. ¹⁰ Garaan-at taaye, gin elgin seera. Paa ko, gee okinco kuuk goy do darre ta Aazi doriit kaaw ta Bunji, kuuk Yuudinna in kuuk Grekna oki.

Koogin peesira ku Skeebea

¹¹ Bunj gina gamin kuuk ajbay aale min do Pool. ¹² Ampaa ko, nu iciig nanguunay wal zimillay, nu wakiy ziy ka Pool ho nu iyiico do gee kuuk radaw. Ek di gee-ak cooliyo ho aaridnico oki amiliy min do zinjico. ¹³ Do wer-ak, *Yuudinna daarin kuuk jaawa do darre geciy atke aaridna min do geemir in sij ku *Rabbin Iisa. Nu kaawiico do aaridna aman : « In sij ku Rabbin Iisa Masi kaak Pool kaawtu, nu diyiko-an : Yalla, amilon, ibinon werko ! » ¹⁴ Yuudinca rakki, nu kolaag Skeebea, na tatkaw ka gay satkiner ho na gin koogin miday peesira. Kooginay-ak oki atta in gee kuuk giniit riy-anta. ¹⁵ Kar yiriy rakki gay, min nu geciy atke aarid min do gemor, aarid-ak telkiico aman : « Iisa Masi, nu ibingiga ho Pool sa, nu dor nu kaawa biy. Kar kunjon gay, ku kun waa kina ? » ¹⁶ Kar gem kaak gin aarid-ak teestu taasiin koogin-aku. Na gin gudurre pakgig nuur okinco. Na kooiig ko kooce nam nu gadtu min do geriy. Min nu gadtu, zinjico mutay di ho kesuunco eer caak-caak nam nu gaay dake tukinka. ¹⁷ Min gee ku Epez doriit kabarre-at, kolaw unjiico, *Yuudinna in Grekna okinco. Min naar-ak, sij ku Rabbin Iisa jaaltu kuwa. ¹⁸ Hiyya, min gee kuuk aamine, dakina astu imilin kara gamin kuuk nu gintu jookumo. ¹⁹ Min nuur kuuk gina olgaw sa, dakina numiig katkidinco ho nu eriig do unco ka geemir. Katkidna-ak, tamminco* orok beey alip (50 000). ²⁰ Ampaa kat, in gudurre ta Rabbine, kaaw-at gaaya gaayen di ho ta totirtu do wer okinji.

Gee ku Epez barjile

²¹ Min maanna-ak kuuniyту, Ruwwin ta Bunji naamiig Pool a naa baawe Zeruzaleem. Ya na baawaw, naa aaden ja min Maseduwaan ho min Akayi. Na diyico do gee kuuk aamin-ak aman : « Ya nu ot anner-ak, naa bire oki yoo Room. » ²² Min pa-ak, na naamtu ja do darre ta Maseduwaan gee seer kuuk gina riy baaci, Timote in Erast. Kar naar meenji gay goyту job Epez, do kid ka Aazi.

²³ Do wiktin taar-at, wer barjil aale Epez do saan ta Botol ta Iisa Masi. ²⁴ Gee ku Epez pintu awalle ger tatik ka margico taat nu koliy *Artemis. Do wer-ak, gin garpo rakki nu kolaag Demetriyuus. Na garpa geray naada-naada† in poddine ar ger ka Artemis-anka. In geenji ku riyor, nu gidiyig geray-aku ho nu iyiico gurus dakina. ²⁵ Yiriy rakki Demetriyuus numiig geenji ku riyor ho in gee kuuk gina riy ar taar-ata. Na kaawiico aman : « Gee-an talon, in riy-an di gi gintu gay gamnar. ²⁶ Kar gay, ku talaag di ho ku doraag di maan kaak kuuniyaw-anka. Gem kaak nu koliy Pool-an kaawa do geemir a margin kuuk gi siyту-an, nuur arro Bunj kaak ka seener. Pool gedirco do gee dakina kuuk cokiya, Epezdo di nam yoo do kid ka Aazi okinji. ²⁷ Ya Pool kat wakila in riyoy taar-anta, riyte yaa nige. Na nigaado riy tanten di ho na nige oki ger ka Artemis, taar taat sijti alaw nam gee okinco ku Aazi in kuuk adiy ka kidar okinji sa abdiyaata. Din ku talaw, margite Artemis-an, riy ta Pool yaa cillin maala ho sijti sa yaa mate. » ²⁸ Min gee-ak dorit kaaw-at, nu dapintu ho nu teestu koole aman : « Artemis ta Epeziyennar, sijti jaal kuwa ! »

²⁹ Min gee-ak teestu koole pa-ak, gee dakina kuuk do geeger okinji asiico num kaaco. Gin gee seer min Maseduwaan kuuk aadaag Pool do martuwiy, sinco Gaayuus in Aristaark. Min gee-ak taliigu, nu obiigu ho nu iyiig do wer ka kanjir‡, nuuco gine seriine. ³⁰ Do wer-ak, zer Pool raka ice kaaw datik geemir, kar gee kuuk aamin gay todiji. ³¹ Gin gee aginda ku hokumiyaw kuuk min kid ka Aazi. Nu roynay ku Pool. Nu naamiiji kaawo aman : « Dak baanno do wer ka kanjir-aka ! » ³² Do wer kaak Gayuus in Aristaark goyiy-ak, hawin dakina. Ay gem di koola anne-anne. Daarin gay koola kur ampa ho daarin

* 19:19 'tamminco' : Tamma rakki nec in gurus kaak gem gasiy do el ta riyor. † 19:24 'geray naada-naada' : Geray-ak ar ku kanjir, kar gee-ak iyiig do geriyco ho nu abdiyaagu ar marginco. ‡ 19:29 'wer ka kanjir' : In nassarinca, nu kolaag 'théâtre', Wer kaak gee numgiy dakina ho nu talgiy ay maanna. Wer ka kanjir ka Epez nec ice gee orok seer in bijigiy alip (26 000).

pey koola ansi. Anuwco ta geemir ibanno maan kaak iyiig do wer-aka. ³³ Min gee kuuk okinco-ak, Yuudinna ictu minnincó gem rakki kaak nu kolaag Alekzandir. Nu taayiiga, kar nu akiliig unnda a naaco kaawe do geemir. Hiyya, Alekzandir jaaltu pisinji unco, naa ose biy. ³⁴ Kar gay, min gee ku Epeez taltu kadar na Yuudinca, nu pootu cokiynji. Nu obtu kuuri werco rakki di, aman : « Artemis ta Epeeziyennar, sinti jaal kuwa ! » Nu obiit kuurico paa di zuu-zuu-zuu, nam taay pat seera.

³⁵ Hiyya, ba aaro, gem rakki kaak gina riy ta siirindi do geegirdi uctu. Na gedirtu na bugumiig gee-aku ho na kaawiico aman : « Gee ku Epeez, gee okinco iban kadar ginte gooyaag ger ka Artemis taat sinti alaw in dambi kaak ar taara kaak gal min kuwa ka samaaner. ³⁶ Gem ke gediraado meele do bi naar-anka. Hadi bugumon. Ya ku raka gine maanna, pakiron ja samaane kar kat kuu gininji. ³⁷ Ku sakkiyiig gee-an anne, wala nu nig binjico in sin ku Artemis, wala in gerti. ³⁸ Ya Demetriyuus in eenji gay riyor kat raka sakkiye waanna-ak, gee ku seriiner goya. Nuu iyiin gee-ak do unco do mena kuuk nu leetu ku seriiner. ³⁹ Ya ku gin kaaw ta pey, gi baa deen do unco ka gee kuuk iban *gaanuun. ⁴⁰ Yampa, binjite yaa gine gallo. Ya gi goyaado samaane, gee ku Room yaate diye a ginten di ginig kaawin-anku. Ya nuur kat indaate do baat ta kaaw-anta, kar giico telke a maa ? » ⁴¹ Min gem-ak gaasiit kaawoy-at, na dyyiico do gee kuuk num-ak a nuu totire.

20

Martaw ta Pool do kid ka Maseduwaan in ka Grees

¹ Min kaawin kuuk Epeez-ak gaastu tak-tak, Pool numiig gee kuuk aamin do Iisa Masi ho na iskiig do imaanco. Na beriico ooya, kar na ictu botol ta Maseduwaan. ² Wiktin taat na jaawiy do darre-ata, na kaawiico dakina do gee ku aamine ho na iskiigu a nuu goye bombo do imaanco. Min naar-ak, na birtu do kid ka Grees. ³ Do wer-ak, Pool goytu koyin subba. Niyiney astu taat naa deete Siri. Na gaay ice markaba, kar kabarre galiiji kadar *Yuudinna deet ko kaawco a nuu obinji. Ampaa ko, na duwtu, na ictu botol ta Maseduwaan. ⁴ Gee kuuk naamaaga-ak kun Sopateer ronji ka Piruus min Beere, Aristaark in giji Sekonduus min Tesalonik, Gayuus min Derbe, Tisik in Tropim min Aazi, ho in Timote oki. ⁵ Nuur ogirinti, nu baani ere do geeger ka Trowaas. ⁶ Nin gay, ni iidiyit ja iidin ta mappa ka bal *gele do geeger ka Pilip. Kar kat, ni neptu markaba, ni deettu. Menuwni beey do amiydi, ni jorkiig kat Trowaas. Do wer-ak, ni dee suugin rakki.

Pool nooyig Etikuus min do muuti

⁷ Do wiktin taat ni goyiy misa Trowaas, in yiriy ta sabitdi*, ni numtu in maako ho ni deedu mappa sawa.† Kar Pool teestu kaawe do gee kuuk num-aku. Na ictu niyine a naa deete ka kawtinti, ampaa ko, na kaawtu paa nam datik aandor. ⁸ Do wiktin taar-at, ni goy ka gusuurdi ho nu biy lampin dakina. ⁹ Gin dubil rakki nu kolaag Etikuus. Na goy do bi ka peneetirdi do gusuur ka subbinjar. Uudin taat Pool kaawiy kee-ak, na aayiig wey yarap. Tala kar na gaam bup min kuwa. Nu astu copilinji, kar sando, naar gay mat ko. ¹⁰ Pool gay paaytu min kuwa, na oniiji, na iciiga, na gogiyiiga, kar na kaawtu aman : « Yaman, dakon barjilenno, na nooye. » ¹¹ Min naar-ak, Pool coktu pey ka gusuurdi. Na pirsiiig mappa ho na teetu. Min na teetu, na kaawiy pey paa nam wer waliiji. Hiyya, na beriico ooya ho na deettu. ¹² Min naar-ak, gee iyiig dubil kaak nooy-ak do geriy in aapiye ho okinco gelbinco weytu.

Martaw ta Pool do geeger ka Mile

¹³ Min Trowaas, Pool deet in asinji do geeger ka Asoos. Nin gay neptu markaba ho ni ogiriiji do geeger-aka ar taat na rakiyo. ¹⁴ Min Pool gasinti ede-ak, na neptu markaba in

* 20:7 'yiriy ta sabitdi in maako' : In siire ka daayum, nu siir in kaaw ta Grek a 'yiriy ta awalle in maako'. Do aadin ta Greknar a ta 'yiriy ta dumaasdi', Kar do aadin ta Yuudinnar gay a ta 'yiriy ta sabitdi'. † 20:7 'deedu mappa sawa' : Werin daarin, nu kaawa a 'ice ka kominiyon (sen-sen)'. Tee naar-ak moya satkin ta Iisa Masi taat ka etor.

nini ho ni birtu do geeger ka Mitileen. ¹⁵ Min Mitileen, ni amiltu, kar ka kawtinti ni ottu do geeger ka Kiyo. Ka neginditi, ni ottu do geeger ka Samoos. Kar ta antar gay, ni ottu kat Mile. ¹⁶ Ni bal peye Epeez. Pool rakaado tanjile do kid ka Aazi-aka, asaan na raka ote kodok-kodok Zeruzaleem. Ya do tanji-at a naa hadire do iidin ta Pantekoot.

Ooy ta ba aaro do agindaw ku Egliz ka Epeez

¹⁷ Paa kat, wiktin ta ni goy misa Mile, Pool naamtu kaaw do agindaw ku *Egliz ka Epeez a nu asa gasinji. ¹⁸ Min nu asijji, na ooyiico kar na kaawiico aman : « Cokiyon, min yiriy taat nu astu unjo do kid ka Aazi, ku iban maman nu goytu inj kunjo. ¹⁹ Nu gintu riy taat *Rabbin beriidu, bal ice ka zir. Zulinu min dakina. Nu taabiye do bi ka Yuudinnar kuuk dee kaawco a nuun obindu. ²⁰ Ku iban kadar nu balko cigile yoo maan rakki kaak yaako napkiyinjo. Nu gaarko ho nu bildinjo inj gamin dakina do unjo ka geemir ho do geriyko oki. ²¹ Nu kaawco do Greknar ho do Yuudinnar a nuu ibinin niginco do unji ka Bunji ho nuu aamine do Rabbinte Iisa Masi.

²² « Kar dinj gay, nu baa Zeruzaleem, asaan Ruwwin ta Bunji kat naamaanu a naa baawe. Kar gay, nu ibanno maan kaak yaadu ase annere. ²³ Illa gay, ay geeger kaak nu baawtu, Ruwwin ta Bunji minaanu a nuun obindu dajaayne, ho nuun taabiyin dakina. ²⁴ Ya do tanto kin di-ak, goyindu nu balji gine hajine. Kar gay, maan kaak tab lotu-ak, illa naa gaasin ja riy taat Bunj beriidu. Riy-at gay, taar gaare ka Kabarre ta Gala ta barkin ta Bunji.

²⁵ « Min nu goy datikko, nu gaarkon *Meennaw ta Bunji. Kar dinj gay, nu iban tam kadar ku talaanno pey tak-tak. ²⁶ Do bi naar-ak ko, nu kaawiiko waran : ya minninko goy gem kaak tar ziy sa, nun isintudo, ²⁷ asaan nu kaawkon okintit taat Bunj kaawtu. Nu balko cigile yoo maanna. ²⁸ Goyon godom, gooyon zinjiko ku maaniiko ho gooyon gee ku Eglizdi kuuk Ruwwin ta Bunji beriiko. Gooyon Egliz ka Bunji ar gem kaak gooya tamgi. Dakon rawtenno kadar Egliz-ak, Bunj gidiyig inj baar ku Ronji Iisa Masi.

²⁹ « Yampa, ya nun kat gin kawwi, nu iban kadar gee yaako ase do datikko ar pulkina† a nuu nigin Egliz, ³⁰ nam do datikko di oki asa amile gee kuuk asaako gaare kaawin ku raadiner. Yoo gee kuuk aamin din sa, asa aadinco. ³¹ Di naar-ak, ucon kuwa ! Moyon do taat nu kaawiiko. Ta gin ko elgin subba, yiriyo, aando, nu taayaakon di nam zulinu min do bi kanjo.

³² « Kar dinj gay, nu rasiinjo inj Bunj ho inj barkin ta kaawoy. Na gin gudurre taat naako gaayinjo do imaanko, ho inj naar di, kuu gasin haginko taat na bertu do gee okinco kuuk na dobtu kunji. ³³ Kar nun meendu gay, nu bal rake ice maan minninko, wala gurus, wala daabne, wala kesuune. ³⁴ Asaan kun sa iban tam kadar nu gin riy inj pisindu a naa gase maan kaak nun meendu naa tee bir yoo eendu. ³⁵ Do riy okintit taat nu gintu, nu gaarko botol taat maman gi gaayin pokirna. Ansii ko, gi rawtiitdo kaaw taat Rabbin Iisa kaawtu aman : “ Galal do gem kaak beraw, pakgit gem kaak obaw. ” »

³⁶ Hiyya, min naar-ak, nu dersitu ho Pool salkiytu. ³⁷ Njuur okinco, nu teestu ale, nu baamiyig Pool ho nu beriji ooya ta ba aaro. ³⁸ Okinco, nu goytu aminda, asaan Pool kaawco a nu talaagdo pey tak-tak. Hiyya, min pa-ak, nu naamiig yoo do markabar.

21

Pool yeep Zeruzaleem

¹ Min ni eertu min inj gee-ak, ni neptu markaba ho ni birtu sak-sak do geeger ka Koos. Ka kawtinti, ni birtu Rood. Kar min ede-ak, ni birtu geeger ka Patara. ² Do wer-ak, ni gastu markab kaak baa do kid ka Penisi*. Hiyya, ni neptu ho ni deettu. ³ Ni rasiit Sipre† inj nugila, kar ni birtu do kid ka Siri. Min ni ottu do geeger ka Tiir, ni paaytu. Do wer-ak ko, gee paayig gamin kuuk atta do markab-aka. ⁴ Tiir atta, ni gas gee kuuk aamin do Iisa Masi ho ni goytu inj nuur mena peesira. Sando nuur gay, Ruwwin ta Bunji mingdu do

† 20:29 'pulkina' : Werin daarin, nu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'. * 21:2 'kid ka Penisi' : Geegirnaay ku Tiir inj Sidon goy do kid-aka. Gee ku Room numig kid ka Penisi sawa inj ka Siri. † 21:3 'Sipre' : na kid kaak goy datik amiydi.

maan kaak yaaji ase do Pool ho nu kaawijji aman : « Yaman, dak baanno Zeruzaleem ! »⁵ Hiyya, min mena kuuk peesir-ak bire ho ni rakiy deete, siŋta ku Tiir amiltu, daditco wala kooginco, nu naaminti yoo kara min do geegirdi. Do bi ka barrer, ni dersitu ho ni salkiytu. ⁶ Min ni gaastu in salaane, ni bertu ooy do zinjini, kar ni neptu markaba, ni deettu. Kar gee kuuk aamin-ak yeptu do geriyco.

⁷ Min ni amiltu min do geeger ka Tiir, ni birtu Petolemayiis. Min ni ottu, ni gasiig siŋta ho ni eeltu in nuura. ⁸ Ka kawtinti, ni neptu pey markaba ho ni birtu do geeger ka Sezare. Do wer-ak, ni paaytu do ger ka Pilip ho ni goytu. Pilip-ak gaara Kabarre ta Gala ho na min gee ku peesira kuuk nu dobtu awalle Zeruzaleem a nuu gaayin *paliinna. ⁹ Na gin gema pood kuuk bal obe misa. Gema-ak gaara kabarranna kuuk nu gasiy min do Buŋdi. ¹⁰ Min ni taaytu ede-ak, nabiince rakki kaak nu kolaag Agabuus astu min Zuude. ¹¹ Na asinti gasa, na iciig karrabiŋce[‡] ka Pool ho na duuniig asinji in pisinji. Kar na kaawtu aman : « An kaaw taat Ruwwin ta Buŋdi kaawiyo : Mee karrabiŋcer-aŋ, nu asa duuniin Zeruzaleem ar kaak nun duuniig zir-aŋka. Kar nu asa iyin do gee kuuk ibanno Buŋ. »

¹² Min ni doriit kaaw-at, nini ho in siŋta ku Sezare, ni deesji kaawe do Pool aman : « Yaman, dak baanno Zeruzaleem ! » ¹³ Kar naar gay telkinti aman : « Maa di ku aliy ampa ? Ku raka yiimin gatar walla ? Ya nu duunaan Zeruzaleem, wala ya nu diyaan do bi ka *Rabbinte Iisa oki, nun ooy di. » ¹⁴ Min na pociit kaawni, ni dakji wakallo pey kaawo. Ni kaawtu aman : « Di naar-ak ta Rabbinten di unŋa ! »

¹⁵ Min mena kuuk ni gintu Sezare nectu, ni ruytu, kar ni ictu botol ta Zeruzaleem. ¹⁶ Gee kuuk aamine kuuk min Sezare iyiinti do wer ka gem kaak nu kolaag Menason, ni paaytu do geriy. Gem-ak, naar min kid ka Sipre, ho min na aamintu do Iisa Masi-ak taay ko.

Pool ot Zeruzaleem wer ka Zaak

¹⁷ Min ni ottu Zeruzaleem, siŋta naaminti in galal. ¹⁸ Kar ka kawtinti, Pool in nini, ni baawtu kat taliŋ Zaak do geriy. Do wer-ak, ni gasiig agindaw ku *Eglizdi okinco nume. ¹⁹ Pool ooyiico, kar na osiicot rakki rakki riy taat Buŋ gintu in naara do datik ta gee kuuk Yuudinnado. ²⁰ Min agindaw ku Eglizdi doriit kaaw-at, okinco, nu deliji barkin do Buŋdi. Kar nu diyiiji do Pool aman : « Ki talaw, gem kol siŋte, *Yuudinna dakina aamin do Iisa Masi. Ya ki osaagu, kii gase alpanna, ho okinco, gelbiŋco goy misa in *gaanuun ka Muusa. ²¹ Nuur dor gee osiicin a ki garkiyaag Yuudinna okinco kuuk goy datik ta gee kuuk ibanno Buŋ a nuu pociin gaanuun ka Muusa. Nu dor pey kadar ki kaawco do gee-ak a nu *dukumaado selno do kooginco ho nuu rasiŋ aadanna ku Yuudinnar. ²² Gee sa yaa doreŋ ko kur a kii ase. Ampa-aŋ gay, gii gine maman ? ²³ Ya pa-ak gay, ooyit kaawni-anta. Anne, ni gin gee pood kuuk togil in Buŋ. ²⁴ Di naar-ak, iyiig gee-ak in kinke do *ger ka Buŋdi. Siyoŋ zinjiko sellen ar taat gaanuunte kaawtu. Kar kin meenjin kappiyig gurus ka *satkiner taat nuu oode kayco. Paa kat, gee okinco yaa ibine kadar kaawin kuuk nu osinca-aŋ, nuur ka seenerro, kar nuu ibine kadar kinke oki karmiyaag gaanuun ka Muusa. ²⁵ Do gee kuuk aamine kuuk Yuudinnado gay, ni ictu niyine ho ni siirco dak ko a nu teenno kum kaak nu satgiy do buŋniydi, nu teenno baar, nu teenno kum kaak patiis, ho nu baayenno munjam. »

²⁶ Pool ooyit kaaw ta aginiydi-ata. Kar ka kawtinti, na iyiig gee ku pood-ak in naara ho nu daktu siy zinjiko sellen ar kaak gaanuun kaawtu. Min nu gaastu siye ka zinjiko, Pool unjitu do ger ka Buŋdi a naa inde yiriy ta moo, siye ka zinjkar yaa peye ho nuuco gine satkine.

Nu obig Pool

²⁷ Min mena kuuk peesira ku siye zinjkar-ak gaay gaase, Pool yeptu do ger ka Buŋdi. Do wer-ak, gin Yuudinna kuuk asa min kid ka Aazi. Wiktin taat nu taliig Pool do ger ka Buŋdi, nu isiniijig gee okinco ho nu obiiga. ²⁸ Nu isiniijigu ho nu kooltu aman : « Gee ku Israyeel, jorkonni ! Aŋ ko gem kaak nigaag siŋte, in gaanuunte, ho in ger ka Buŋte oki.

[‡] 21:11 'karrabiŋce' : In nassariŋca, nu kolaag a 'santir' (ceinture).

Ŋa gaara kaaw do ay wero do gee okinco. Din Ŋa unjiig kuude gee kuuk Yuudinnado oki atta do ger ka Bun̄di. Ampa-an̄, maa Ŋa nigig ko kalcak-kalcak wer kaak *cawar-an̄ka. »²⁹ (Ka seener, awalle, ŋu talig Pool Zeruzaleem in̄ gem rakki kaak ŋu kolaag Tropim. Ŋaar kaak asa min Epeez ho do taŋco-at a Pool iyiig atta do ger ka Bun̄di.)

³⁰ Hiyya, geeger okin̄ji barjiltu ho ŋu asiy min ay wero. Min ŋu obiig Pool, ŋu imiliig kara, kar ŋu dibiriig botilay kodok-kodok. ³¹ Uudin taat ŋu rakiy deen̄ji, kabarre galiiji do tatkaw ka askirin ku Room a yaman Zeruzaleem okintit barjile. ³² Kodok di, Ŋa soktu askirna in̄ aginduwco, ŋu aaniyiig gee-aku in̄ gadco. Min gee kuuk koocaag Pool taliig tatkaw in̄ askirnay asaw-ak, ŋu peytu. ³³ Do wer-ak, tatkaw-ak sin̄jiigi moota do Pool, kar Ŋa kaawiico do askirnay a ŋuu obin̄ji ho ŋuu duuniŋ in̄ jin̄ziriin seera. Hiyya, Ŋa indiig gee-ak aman : « Gem-an̄, ŋaar waa ho Ŋa nig maa ? » ³⁴ Gee kuuk num ede-ak, ay gem di koola do koolin̄ji nam tatkaw-ak sa ibanno baat ta koriyco. Hiyya, min pa-ak, Ŋa kaawiico do askirnay a ŋuu iyiin̄ Pool do ger ka tatik ka askirnar. ³⁵ Min ŋu ottu do wer-aka, Pool naaltu asin̄ji ka gusuurdi a ŋaa coke kuwa, kar gee gay akilaaga nam askirin asiig jaal kuwa. ³⁶ Gee kuuk aadaaga-ak koola aman : « Daan̄ga ! Daan̄ga ! »

Pool osa biy do un̄co ka sin̄tay Yuudinna

³⁷ Wiktin taat ŋu rakiy ko un̄jin̄ Pool do ger ka tatik ka askirnar, Pool indiig tatkaw ka askirnar-ak aman : « Baan̄u, beror botol, naan̄ kaawe dak sooda ? » Ŋaar gay telkiiji aman : « Ki iban kaaw ta Grek walla ? ³⁸ Ŋaar kin̄ke-an̄ doo ko gem kaak min Meser coy kaawin un̄da-aka, ŋaar kaak amil sawirnew do goosiner in̄ gee alip pood-aka ? » ³⁹ Pool gay telkiiji aman : « Ha'a, Ŋa nunno. Nun Yuudin̄ce. Ŋu weentu Tars do kid ka Silisi. Geeger ŋaar-ak, sin̄ji alaw. Baan̄u, beror botol, naaco kaawe do gee-an̄ku. » ⁴⁰ Ek di tatkaw-ak beriji botol ta kaawor. Hiyya, Pool uctu, Ŋa peytu do un̄ji ka ger-aka. Ŋa jaaltu pisin̄ji a gee yaa bugume. Okin̄co, ŋu bugumtu, kar Ŋa kaawiico in̄ kaaw ta Yuudinnar.

22

¹ Pool teestu kaawe aman : « Gem kol aginiyi, gem kol sin̄tay, cokiyon taat naako kaawe din̄ka, naa imile kaar. » ² Min ŋu doriig Pool kaawa in̄ kaawco-ak, ŋu bugumtu dil. Pool gay, kaawiy deetiy in̄ un̄ji di. Ŋa diytu aman : ³ « Nun *Yuudin̄ce, ŋu weentu Tars do kid ka Silisi. Kar nun maad anne Zeruzaleem di. Gamaliyeel gay garkiyintu maman naa ibine taḡ *gaanuun ka aginiyte. Nu giniit riy ta Bun̄di in̄ gelbin rakki ar kaak kun̄ko giniy riyoy yoo din̄ka. ⁴ Gee kuuk aadaat botol ta *Rabbin Iisa, miday in̄ daadi, nu taabiyyu, nu duuniig in̄ jin̄ziriina, nu un̄jiig daŋaayne, ho nu deegu. ⁵ *Mee satkiner ka tatko in̄ aginay kuuk n̄ume in̄ ŋaara, ŋuur yaadu rabile saadinnar. Ŋuur di kuuk berdu maktumne a naaco iye do sin̄ta kuuk Yuudinna kuuk goy do geeger ka Damaas. Ya nu ot annere, naa obin̄ gee kuuk aamin in̄ Iisa Masi, naa iyiin̄ Zeruzaleem, ŋuu taabiyyin̄co. »

Pool kaawa maman Iisa Masi koliiga
(Akt 9.1-19, 26.12-18)

⁶ Pool gaayiitit do kaawoy aman : « Wiktin taat nu amiltu Damaas in̄ yiriyo, nu gaayiy ko ote, tala kar maan irin̄tu cippit min kuwa ka samaaner paayiidu. ⁷ Min ŋaar-ak, nu galtu bup. Dora kar gaay ar ta gemor kolaan aman : " Sawuul, Sawuul, maa di ki taabiyyin ampa ? " ⁸ Nun gay aman : " Rabbine, kin̄ waa ? " Kar gaay-at gay telkiidu aman : " Ŋa nun Iisa Masi kaak min Nazareet kat ki taabiyyi-an̄ka. " ⁹ Gee kuuk aadaan-ak oki, talit portikaw-at samaane. Kar gay, ŋu bal dorin gaay taat kaawaadu-ata. ¹⁰ Hiyya, nu teestu pey inde aman : " *Rabbine, di naa gine maman ? " Rabbin gay telkiidu aman : " Ucu, ḡaa do geeger ka Damaas. Kar anner-ak, kii gase waan yaan̄ gaarin̄ ay maan kaak Bun̄ rakiy kii gine. " ¹¹ Kar portikaw-at gay noolintu. Nu tallo tak-tak. Min pa-ak, eendu obiig pisindu, ŋu daan̄intu nam yoo Damaas.

¹² « Do wer-ak, gin gem rakki ŋu kolaag Ananiyaas. Ŋa gem sellen̄ ho Ŋa obig bombo gaanuun ka aginiyte. Yuudinna okin̄co kuuk do geeger-ak ozilaaga. ¹³ Ŋa asintu gasa, kar Ŋa kolintu aman : " Sawuul, gem kol sin̄ji, pilig odinan̄. " Min kaawoy-at di, odinar

piltu. Nu taliig karaan̄ ña pey un̄tu. ¹⁴ Kar ña kaawiidu pey aman : “ Buñ ka aginiye dobiñciñ min awalle a kii ibinin taat ña rakiyo. Ña dobiñciñ a kii talin̄ ñaar kaak sellen̄ ho ki cokiye gaayay. ¹⁵ Ña dobiñciñ a kii gine saadiney ka lisa do gamin okiñco kuuk ki taltu ho ki dortu, kiico kaawin̄ do geemir. ¹⁶ Kar diñ gay, ki era pey maa ? Ucu, diyiiit amaaneñ in̄ siñ ku lisa Masi, ñuun̄ *batiziye ho ñaan̄ saamiyin̄ zunuubinnan̄. ” »

Pool osa maman ñu ñaamiig do gee ku Yuudinnado

¹⁷⁻¹⁸ Pool kaawtu pey aman : « Min nu yeeptu Zeruzaleem, yiriy rakki, nu un̄jitu do ger ka Buñdi, nu salkiytu. Kar Rabbin lisa Masi bayniidu ho ña kaawiidu aman : “ Ucu, amal kodok-kodok min Zeruzaleem, asaan geenti rakaatdo kaaw taat ki kaawiy do bi kanto. ” ¹⁹ Nun gay telkiiji aman : “ Di Rabbinne, maaniico iban tam kadar awalle, wiktin taat nu jaawiy do geray ku salaaner, nu koocgig gee kuuk aamin in̄ kin̄ke, nu obgiigu, ho nu un̄jigiig dañaayne. ²⁰ Esa do wiktin taat ñu deeyig saadineñ Etiyeen-ak, nun oki goya. In̄ gee kuuk deega-ak, nin kaawni sawa, ho nun ko kaak gooyaat kesuunco. ” ²¹ Kar Rabbin gay deeliidu pey aman : “ Baa paa di, nu ñaamaaciñ serek, wer ka gee kuuk Yuudinnado. ” »

Pool in̄ tatkaw ka askirin ku Room

²² Gee-ak cokiyiig Pool nam wiktin taat ña diytu a Buñ ñaamiig do gee kuuk Yuudinnado. Do wer-ak, ñu teestu koole aman : « Daan̄ gem-añ kara ! Dakoñ rasiñjido ñaa goye do kid-añka ! » ²³ Min pa-ak, koolin̄co jaala jaalen di, ñu soriit kesuunco ho ñu ergiita, ñu sokiy pey kiða ho ñu dawiy kuwa.* ²⁴ Hiyya, tatkaw ka askirin ku Room-ak diyiiico do askirnar aman : « Oboñ gem-añka, un̄joñ atta ho koocon̄ in̄ kordingo. Paa kat, ñaa kaawe seene ho naa ibine baat ta koriyco. » ²⁵ Ek di ñu teestu duuniñji a ñuu koocin̄ji. Do wer-ak, Pool diyiiiji do tatkuwco aman : « Yaman, kawiyon̄, ya ñu bal dukume misa seriine, ku gin botol taat kuu kooce Roomin̄ce walla ? »

²⁶ Min gem-ak doriit kaaw-at, ña daktu ceer den̄gey ta tatkaw-aka. Ña diyiiiji aman : « Yaman, gem-añ, ñaar Roomin̄ce. Ansi-añ, gii giniñ maman ? » ²⁷ Hiyya, tatkaw-ak asiig gas Pool, kar ña indiig aman : « Kaawor ja tað, kin̄ke Roomin̄ce walla ? » Pool gay telkiiji aman : « Hii, nun Roomin̄ce. » ²⁸ Kar tatkaw-ak kaawiiiji pey aman : « Ki taliin̄ nu ginit Roomin̄ce-añ, esa nu kappiy gurus dakin ja. » Pool gay telkiiji aman : « Nun gay, min ñu weentu, nu Roomin̄ce. » ²⁹ Kodok di, gee kuuk raka zer koocin̄ji-ak rasiiga. Meen̄ji tatkaw ka askirnar din sa, kolaw obga, asaan ña doodig Roomin̄ce in̄ jinzirre.

Pool do un̄co ka agindaw ku gay seriiner

³⁰ Tatkaw ka askirnar-at raka ibine baat ta kaaw taat Yuudinna diyiiiji do Pool. Ampa ko, ka kawtinti, ña koliig agindaw ku gay satkiner in̄ ku seriiner okiñco. Kar ña kiliig jinzirin ku Pool ho ña iyiig do un̄co.

23

¹ Min ñu iyiig Pool do un̄co, ña taliig gay seriiner-ak yalaan̄, kar ña kaawtu aman : « Gem kol siñtay, riy taat nu gintu do un̄ji ka Buñdi yoo diñka, taar samaane. Do bi ñaar-ak ko, gelbiner weytu. » ² Kar gay, *mee satkiner ka tatko kaak ñu kolaag Ananiyaas diyiiico do gee kuuk goy moota in̄ Pool-ak aman : « Baason̄jiig biy-aka ! » ³ Min pa-ak, Pool kaawiiiji aman : « Buñ meen̄ji di yaan̄ baase. Kin̄ kaak ar durdurre kaak ñu ooyji maan portik min kara. Kin̄ goy annen doo di, kiidu dukume seriine ar kaak *gaanuun kaawiyo, kar kin̄ gay, maa di ki aaliig gaanuun, ki kaawiy a ñuun baasindu-aka. » ⁴ Ñuur kuuk goy moota in̄ Pool-ak kaawiiiji aman : « Kin̄ke-añ di gedirgiy wariñ mee satkiner ka tatko ka Buñdi ! » ⁵ Pool gay telkiico aman : « Gem kol siñtay, saamiyundu, nu ibanno kadar ña ñaar ko mee satkiner kaak tatiko. Yampa, Kitamne kaawa aman : “ Dakoñ wariñdo tatkaw ka darriko. ”* »

* 22:23 ‘ñu soriit kesuunco ho ñu ergiita, ñu sokiy kiða ho ñu dawiy kuwa’ : Do aadin ta Yuudinnar, sore ka kesuuner in̄ dawe ka kidar gaara kadar ñu dapin̄ aale. * 23:5 Wer ka gase kaawor do Ekzood 22.27.

⁶ Pool iban kadar gay dukume seriiner-aŋ, daariŋco *Sadusiyenna ho daariŋco gay *Pariziyenna. Do saan taar-at ko, ŋa jaaltu gaayay do uŋco aman : « Gem kol siŋtay, nun Pariziyenŋe ho aginiydu sa Pariziyenna. Ya yiriya ku tala ŋu dukumaadu seriine, ŋu ginaat asaan nu diy gelbinder kadar Buŋ asa nooyiŋ gee ku mate. » ⁷ Min ŋu doriit kaawat, Pariziyenna iŋ Sadusiyenna teestu meele. Hiyya, gee kuuk num-ak astu eer werinco seera. ⁸ Ya ta Sadusiyennar, ŋuur diya a gee kuuk mate, ŋuur nooydo. Ho ŋu diya pey kadar *dubal ku Buŋdi ginno, iŋ ruwinnay oki. Kar ta Pariziyennar gay, a gamin ŋuur-ak goya. ⁹ ŋu meeliy kee nam hawinco jaal kuwa. Hiyya, Pariziyenna daariŋ kuuk bilda gee iŋ gaanuun, uctu kaawe rada aman : « Talon, gem-aŋ ni balji gase oorne. Kin taa gine ruwwine, wala dubil ka Buŋdi kat kaawji sa, gi ibanno. »

¹⁰ Meelco raka bire maan kaak pey, nam tatkaw ka askirnar-ak din sa kolaw obga a pa ŋuu eeriŋ ziy ka Pool yarak-yarak. Do saan taar-at ko, ŋa kaawiico do askirnay aman : « Paayon ! Imilonŋ min datik ta geemir. Azbonŋ min do pisiŋco ho iyonŋ atta. » Hiyya, ŋu iyiiga. ¹¹ Iŋ aando-at di, Rabbin bayniiji do Pool ho ŋa kaawiji aman : « Zeedu, ki kaaw samaane anne Zeruzaleem do bi kanto. Nu raka ki deelin pey kaawon-an do geeger ka Room. »

Dee ka kaawor do bi ka Pool

¹² Ka kawtinti iŋ kawtira, Yuudinna daariŋ numtu iŋ cigile ho ŋu togiltu iŋ Buŋ aman : « Wala ni tiyaw, wala ni siyaw, illa ya Pool ŋu deeyig ja. » ¹³ Gee kuuk togil-ak pak orok pood. ¹⁴ *Yuudinna-ak baawtu gasiŋ agindaw ku gay satkiner ho iŋ aginay ku darrer ho ŋu kaawiico aman : « Nin-aŋ sa togil iŋ Buŋ. Illa ya Pool mat ja, kat ni tee ho ni see. ¹⁵ Ansi-ak, ni indaako iŋ gay seriiner okiŋco aman : “ Indonŋ diŋ di tatkaw ka askirnar, ŋaako naamiŋ pey Pool. Kuuji kaawe kadar ku raka goyin pey kaawoy. ” Nin gay siy ko zinjini ya ŋu asa do botildi di, kar nii deenji. »

¹⁶ Kar ronŋ ka booy ta Pool gay dorit kaaw-ata. Kodok di, ŋa birtu do ger ka tatik ka askirnar, ŋa unjitu, ho ŋa miniig Pool. ¹⁷ Do wer-ak, Pool koltu rakki min agindaw ku askirnar. Kar ŋa kaawiji aman : « Iyiig dubil-aŋ do tatkuwiŋ. ŋa gin kaaw ooma ŋaaji kaawe. » ¹⁸ Askiriŋce-ak toliytu iŋ dubil-aka, ŋa iyiig do tatkuwiy. Kar ŋa diyiji aman : « Pool kaak goy do daŋaayner-aŋ kolintu kar ŋa diydu a naanŋ iyinji dubil-aŋka, ŋa gin kaaw ooma ŋaanŋ kaawinti. » ¹⁹ Tatkaw-ak obiig pisiŋji ho ŋa imiliig dubil-ak kara. Kar ŋa indiig aman : « Ki gin maa kaawra kiidu kaawe ? » ²⁰ ŋaar gay osiiji aman : « Yaman, Yuudinna dee kur kaawco a ŋuun inde a kii iyiin Pool kawta do uŋco ka gay seriiner. ŋuunŋ kaawe a ŋu raka goyin pey kaawoy. ²¹ Kar kinke gay, dak amniyiŋcodo ! Gee pak orok pood isji guba nam ŋu togil iŋ Buŋ a ŋu tiyaado ho ŋu siyaado, illa ya ŋu deeyig ja Pool. Gee-aŋkur siy ko zinjico. Illa ŋu era ko tanjin di ya kii ooye. » ²² Min tatkaw doriit kaaw-at, ŋa diyiji do dubil-ak aman : « Yaman, dak imilinno kaaw-an tak-tak kara. » Kar ŋa rasiig, ŋa deettu.

ŋu jaŋkig Pool Sezare

²³ Tatkaw-ak koltu gee seer min agindaw ku askirnay ho ŋa kaawiico aman : « Numonŋ askirin miy pood maaya, iŋ orok peesira dalŋay. Min ŋuur kuuk maay-ak, miy seer iŋ gartico. Siyonŋ zinjico, iŋ pat parrika ta aandor ku baa Sezare.† ²⁴ Imilonji oki pisay kuu iyinji Pool iŋ aapiye do wer ka guberner Peliks. » ²⁵ Tatkaw-ak siirtu oki maktumne do guberner, ŋa kaawiji aman : ²⁶ « Gem kol guberner Peliks, nun Kilodiyuus Lisiyaas ooyjiŋ dakina iŋ karaamine. ²⁷ Yuudinna obig gem kaak ni naamiijiŋ-aŋka. ŋu raka deenji. Wiktin taat nu dortu kadar ŋa Roomiŋce, nu astu moginji‡ iŋ askirnar, nu jiliig min do pisiŋco. ²⁸ Nu raka ibine maman Yuudinna diyiji kaawo. Paa ko, nu iyiig do uŋco ka agindaw ku seriiner-aku. ²⁹ Min nu dorit kaaw ta agindaw-ak di, nu ibintu kadar ŋu diyiji kaawo do bi ka gaanuunco di. Kar gay, do gaanuun ka Room, ŋa bal nige maan kaak yaa iye muutuy, yoo do daŋaayner oki ŋu obaagdo. ³⁰ Kar min waan astu minintu kadar

† 23:23 'Sezare' : ŋa geeger tatiko. ŋa wer kaak askirna dakina ku Room goyiy do kid ka Zuuda. ‡ 23:27 'moginji' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'sakuwiŋji'.

Yuudinna sooriya do gem-ay a nuu deenji, kodok di nu ictu niyine a naan naaminji. Kar nu kaawiico do nuur kuuk diyji kaaw-ak a nu baa sakkiyin do werin. »

³¹ Askirna-ak giniit ar taat na kaawiico. Nu iyiig Pool in aando-at di nam do geeger ka Antipatriis. ³² Kar ka kawtinti, askirna ku maay-ak yeeptu do werco Zeruzaleem. Nuur dalhay in Pool gay, birtu in unco yoo Sezare. ³³ Min nu ottu Sezare, askirna-ak beriit maktumne-at do guberneer Peliks ho nu gaariijig Pool. ³⁴ Guberneer-ak garkiyiit maktumne-ata, kar na indiig Pool aman : « Ki asa min darre ta moo ? » Naar gay telkiiji aman : « Nu asa min darre ta Silisi. » ³⁵ Min na dortu pa-ak, na telkiiji aman : « Di yaa pa-ak, gee kuuk diyji kaaw-ak, ya nu as di, kar gii talin kaawon. » Hiyya, na bertu izinne do askirna, nuu iyin Pool do ger kaak nu pintu do sultan *Herood.

24

Pool do unji ka guberneer Peliks

¹ Min Pool ottu Sezare, mena beey bir ko, kar *Yuudinna daarin astu min Zeruzaleem : nuur Ananiyaas, *mee satkiner ka tatko, in gem rakki gay malol sinji Tertuluus, ho in agindaw daarin ku pey. Nu astu do unji ka guberneer Peliks ho nu sakkiyig Pool. ² Guberneer-ak naamtu gee a nu baa iyin Pool. Min nu iyiiga, Tertuluus-ak ictu kaawo aman : « Gem kol Guberneer, in barkin tanjin kat ni gasit aapiy do darre-anta. In ibine ka riyon, ki siyig goyinni ho ki gaayinti. ³ Ni delaajin barkine do gamin okinco kuuk ni gastu min locin ay wiktine ho do wer okinji. ⁴ Kar gay, nu tanjilaacinno dakina. Naar-ak baanu, berni botol taat kiini cokiye sood di. ⁵ Yampa, ki talaw, gem-ay naar gemno. Na barjilig Yuudinna okinco kuuk goy do duniiner ho na tatkuwco ka gee kuuk nu kolaag Nazariyenna. ⁶ Na rak nigin *ger ka Bunji oki. Do bi naar-ak ko, ni obiiga. [Ni rakaaji dukume seriine ar kaak *gaanuunni ka Yuudinnar kaawtu. ⁷ Kar tatkaw Lisiyaas gay, asinti gal atta. Na imiliig Pool min do pisinni in rada. ⁸ Kar na kaawinti a ni baa sakkiyin do unjin.]* Din kin meenjin guberneer indig gem-ayka, kii gasin baati ta sakuunni taat ni sakkiyiiga. An di kaawor. » ⁹ Yuudinna okinco kuuk goy do wer-ak ooyit kaaw-ata ho nu kaawtu a ta do botilti di.

Pool osa biy

¹⁰ Min naar-ak, guberneer jaaliiji pise do Pool a naa kaawe. Ek di na kaawtu aman : « Gem kol guberneerji Peliks, nu iban, na kinke-ay ko mee seriiner ka darrer in elgina. Paa ko, in amaanner ta rakki, nu astu ose bir do unjin, naa imile kaar. ¹¹ Pakaado mena orok in seer di, nu astu Zeruzaleem a naa abdiye Bun do geriy. Kin meenji baa baray baati. ¹² Min nu ottu do wer-aka, ya nu goy do *Ger ka Bunji, ya nu goy do ger ka salaaner, wala do wer ka pey, nu meello in gee ho nu barjiligdo. ¹³ Gee-ak, nu gediraado gaare seen ta kaawco, asaan kaaw-at ginno baati. ¹⁴ Kar nun gay raka naan kaawin kaaw-an waray do unjin. Ka seener, nu aadaat Botol ta Iisa Masi taat nu kaawiy a ta samaanno. Kar gay, nun abdiya Bun ka aginiyte, nu aamina do makaatamna ku Muusa ho in ku nabiinnar oki. ¹⁵ Nu diy gelbiner in Bun a naa nooye gee kuuk goy in botol in kuuk goydo in botol ar nuur maaniico oki diytu gelbinco pa. ¹⁶ Do saan taar-at ko, nu zeediy goye in gelbin kaak samaane do unji ka Bunji ho do unco ka gemir.

¹⁷ « Nu gin elgin dakina kara, kar nu yeeptu kat Zeruzaleem. Nu as iye gaayo do geendu ho naa gine *satkin do Bunji. ¹⁸ Wiktin taat nu gasin do ger ka Bunji, nu siy ko zinjar ar kaak *gaanuunte kaawtu. Do wiktin taar-at, gee dakina ginno in nunu ho wer sa bal barjile. ¹⁹ Ya seen goya, zer Yuudinna kuuk min kidka Aazi kat gasintu. Ya nu gin kaaw in nunu, zer nuur kat yaa ase ose birkico do unjin. ²⁰ Wal gee kuuk ki taliy-ay, nuur ko kuuk hadire do wiktin taat nu sakkiyin do unco ka agindaw ku seriiner, nuudu gaarin maan kaak nu nigtu. ²¹ Ya do tanto-at, nu iban maan rakki di. Wiktin taat nu uctu datikco, nu

* ^{24:8} Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Bunji kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

kaaw inj gaay tongo aman : “ Nun aamina kadar Buḅ asa nooyinḅ gee ku mate. ” Wal do kaaw taar-an diḅ ga, ḅu sakkiyintu anne ? »

²² ḅaar Peliks, ḅu kaawiji min awalle do bi ka Botol ta Iisa Masi. Ek di ḅa diyiiico do gee kuuk sakkiyiig Pool-ak aman : « Ya yiriy taat tatkaw Lisiyaas as annen di, naa talin kaawko. » ²³ Kar ḅa beriji izinne do tatkaw ka askirnar a Pool yaa goye do daḅaayner di. Kar ḅu rasiig us yaaji gade dak sooda ho ḅu diyiiico do geenji a ḅuu tale kaaci.

Pool goy elgin seer do daḅaayner

²⁴ Gintu menaw, yiriy rakki, Peliks inj daaciy Dursiil, ḅu astu talinḅ Pool. Daaciy ta Peliks, taar *Yuudinca. Peliks ḅaamtu waan yaa iyiiḅ Pool ḅuu cokiyinḅji, ḅaa kaawe do bi ka imaan taat do Iisa Masi. ²⁵ Min ḅu iyiiiga, ḅa ictu kaawo. ḅa kaawiy do bi ka goye kaak sellenḅ, do obe ka zinḅkar ho do seriin ta Buḅdi taat yaa ase. Min Peliks doriit kaaw-at di, kolaw obiiga. Kar ḅa diyiji do Pool aman : « Diḅka-aḅ deettu, ho ya yiriy taat nu gas pisindu di, kar naanḅ kole pey. » ²⁶ Do gelbiney gay, ḅa diy kaay oki a Pool yaaji iye gurus. Do saan taar-at ko, inj menaw ḅa kolḅg a ḅuu jammiye.

²⁷ Elgin kuuk seer birtu, Peliks paaytu ho Porsiyuus Pestuus gay makiiga. Kar Peliks bal imilinḅ Pool min do daḅaayner asaan ḅa raka a Yuudinna yaaco aawe gala.†

25

ḅu iyig Pool do unḅji ka Pestuus

¹ Min Pestuus ottu Sezare, ḅa gin mena subba di, kar ḅa uctu ho ḅa deettu Zeruzaleem. ² Do wer-ak, min gee ku *Yuudinna, agindaw ku gay satkiner, inj aginay daarinḅ ku pey astu do unḅji ka Pestuus a ḅuu sakkiyinḅ Pool. ḅu wakiliiji ³ inde aman : « Baanḅu, ni raka a kii janḅkinḅ Pool anne Zeruzaleem. » Sando, Yuudinna gay dee kaawco a ḅuu deenḅji do botildi. ⁴ Kar Pestuus gay telkiico aman : « Pool, ḅaar goy daḅaayne ta Sezare ho nun meendu sa gaay ko baawe. ⁵ Rasonḅ aginduwko yaan ḅaamin Sezare, ho ya gem-aḅ kat nige sa, kar ḅu sakkiyonḅga. » ⁶ Do wer-ak, Pestuus gintu mena orok kan porpododi, kar ḅa yeeptu Sezare. Min ḅa ottu Sezare, ka kawtinti, ḅa deettu do wer ka seriiner ho ḅa bertu izinne a ḅuu iyinḅ Pool ? ⁷ Min ḅu iyiiiga, Yuudinna kuuk min Zeruzaleem leyig datikco ho ḅu diyiji kaawin dakina kuuk ooma. Kar gay, ḅu bal gedire gaare baat ta sakuunco. ⁸ Hiyya, Pool imiltu kaay aman : « Nun bal nige tak-tak : wala inj *gaanuun ka Yuudinnar, wala inj *ger ka Buḅdi, wala inj sultan kaak tatik ka Room. »

⁹ Pestuus raka a Yuudinna yaaco aawe gala. Ek di ḅa indiig Pool aman : « Ki raka baawe Zeruzaleem kat nu baanḅ dukumin seriinenḅ annere wal maman ? » ¹⁰ Pool gay telkiji aman : « Ha'a, nun goy ko do unḅco ka gay seriiner ku sultan kaak tatiko. Annen di ḅuudu talin kaawor. Nun sa balco nige yoo maan rakki do Yuudinnar. ḅaar kinḅ meenḅji oki iban tam. ¹¹ Ka seener, ya nu gin oorne ho nigindu kaak nu nigtu kat nec iye muutur, ḅaar-ak daan kara. Kar gay, ya kaawin kuuk ḅu diyidu-aḅ kat inj botilcodo, waan ginno botol taat ḅaan iyin do unḅco. Di yaa pa-ak, naa kolinḅ sultan kaak tatik ka Room. Nu raka anner kat ḅaadu talin kaawor. » ¹² Hiyya, Pestuus deetu kaawco inj gay taayinḅji, kar ḅa kaawiji do Pool aman : « Min kinḅ meenḅjinḅ kat koliig ko sultan-aka, meenḅjinḅ baa wer ka sultan. »

Pool do unḅji ka Agripa

¹³ Gintu menaw, sultan *Agripa inj booy Bereniis astu Sezare a ḅu baaji ooye do Pestuus. ¹⁴ Ar taat ḅu astu gine menaw, Pestuus gaariijit baat ta kaaw ta Pool aman : « Peliks ras kar gem rakki do daḅaayner anne. ¹⁵ Wiktin taat nu goyiy Zeruzaleem, *aginay ku Yuudinna daarinḅ astu talindu, minninco, daarinḅ agindaw ku gay satkiner. ḅu astu sakkiyinḅ gem-aka ho ḅu indintu a taaji peye do kaay. ¹⁶ Kar nun gay telkiico a nin gee ku Room, ya waan sakkiyig gemo, ni ḅumaag ja gem-ak inj gee kuuk ḅu giniy kaawna kat ḅaa imile kaay

† 24:27 'Peliks bal imilinḅ Pool min do daḅaayner' : Gaanuun ka Roominar kaaw kadar ya gem ḅu obig daḅaayne elgin seer ho ḅa ginno oorne, zer ḅuu pikinḅji.

uŋco. Ya ŋa bal imile kaay gay, ni rasaakonɔgado kat bat. ¹⁷ Hiyya, agindaw ku Yuudinnar-ak astu anne in nunu. Kar ka kawtinti, nu bal taaye, nu baawtu do wer ka seriiner ho nu goytu do werir, kar nu ŋaamtu a ŋuu iyiiŋ Pool do uŋdu. ¹⁸ Min Yuudinna kuuk diyijji kaaw-ak astu, nun gay pakirtu a wal ŋu diyji kaaw ooma. Sando ta paado. ¹⁹ Ŋu meeltu in Pool do bi ka abaadinco taŋco ho do maan gemir pa ŋu kolaag Iisa. Ŋaar mat ko, kar Pool gay a ŋa nooye. ²⁰ Nun gay, kaaw ar taar-an patiy kaar, nu gediraado naa deen anne. Do saan taar-at ko, nu indiig Pool ya ŋaa gedire baa Zeruzaleem kat ŋuu gaasin kaawoy. ²¹ Kar Pool gay pooce. Kar ŋa inditu a ŋa baa do uŋji ka sultan ka Room. Anner kat ŋuuji dukumin seriiney. Paa ko, nu diyiiico do askirnar, ŋuu gooyinji do daŋaayner nam wiktin yaa nece taat naa iyiiŋji do uŋji ka sultan kaak tatik ka Room. » ²² Hiyya, Agripa kaawijji do guberneer Pestuus aman : « Nun meendu oki raka cokiyiŋ gem-aŋka. » Pestuus gay telkijji aman : « Kawtan di ki dorinji-aka. »

²³ Ka kawtinti, sultan Agripa in Bereniis* istu gaminco ku sultinniidi ho ŋu baawtu do ger ka tatik kaak gee numgiyo. Wiktin ta ŋu uŋjitu do wer-aka, agindaw ku askirnar, in ajaawanna ku geegirdi aadiigu. Min gee-ak okiŋco nune, Pestuus ŋaamtu gee a ŋuuco iyinji Pool. ²⁴ Min ŋu iyiiiga, guberneer Pestuus ictu kaawo aman : « Gem kol sultinji ho in kuŋko okiŋko kuuk as anne-aŋku, ku talaag gem-aŋka : Yuudinna okiŋco asdu kaaw biy. Ŋu kaawdu ja Zeruzaleem, kar ŋu asiidu pey anne. Kar kaawco gay, a illa ŋuu deenji. ²⁵ Yampa, nun gay, dakji gasdo oorne taat nec iye muutuy. Min ŋaar kat rak baawe do wer ka sultan kaak tatik ka Room-ak, nu bertu botol ta ŋuu iyinji. ²⁶ Kar gay, nu taliy paa, nu ginno kaaw taat tab naaji siire do sultan do bi ŋaar-aka. Ek di nu iyiiig uŋcin kiŋ meenji sultan Agripa in gee okiŋco kuuk num-aŋku. Ya ku deejit kaawoy di, wal naa gase kat maan kaak naa siire. ²⁷ Asaan ya lotu-ak, ya nu bal gase baat ta kaawor, nu gediraado naa ŋaamiŋ Room. »

26

Pool osa biy do uŋji ka sultan Agripa

¹ Do wer-ak, sultan *Agripa diyijji do Pool aman : « Nu berji kaawo, imal kaan. » Hiyya, Pool jaaltu pisinji ho ŋa teestu ose biy aman : ² « Gem kol sultinji, yiriyta-aŋ galdu. Nu iciy kaaw do uŋji do kaawin okiŋco kuuk Yuudinna diyiiidu. ³ Yiriyta galdu pey asaan nu iban kadar kiŋ meenji ibingig samaane aadanna okiŋco ku *Yuudinnar yoo kaawinco ku meelol. Do bi ŋaar-ak gay, ic subiraw ho cokiyinu.

⁴ « Yuudinna okiŋco ibingig goyindu min nu dubile. Ŋu ibingin min nu uciy in geendu ho wiktin taat nu goyiy Zeruzaleem. ⁵ Nu aadig goye ka Pariziyennar. Goye ŋaar-aŋ rada, pakgig goye okinji ka abaadinte. Ya ŋu rakaw, gee-aŋ nec kaawe bir asaan ŋu ibingin min daayum. ⁶ Kar diŋ gay, ya ŋu talaat kaawor, ŋu talaat asaan nu diy gelbiner do kaaw taat Buŋ kaawiico do aginiyte a ŋaa gine. ⁷ Kaaw-at, Yuudinna okiŋco era a taa ase do werti. Tamba taat orok in seer ta gee ku Israyeel gina riy ta Buŋdi yiriyo aando do bi ŋaar-aka. Gem kol sultinji, ki talaw, ya ŋu sakkiyaanu, ŋu sakkiyaan do bi ka kaaw-an di. ⁸ Kuŋ Yuudinna, maa di ku kaawiy a Buŋ gediraado nooyiŋ gee ku mate ?

⁹ « Ya do tanto gay, awal nu bariy ay botol taat nu poociŋ Iisa ka Nazareet. ¹⁰ Riy taar-at ko, nu teestu gine Zeruzaleem. Nu gas izinne min do agindaw ku gay satkiner ho nu meendu oki obtu gee ku Buŋdi dakina do daŋaayner. Kar wiktin taat ŋu rakiy deenco sa, nu ooye. ¹¹ Nu baay do ay ger ka salaaner, nu taabiyyigu a ŋuu rasin imaanco. In dapiŋkor taat aale loco, nu taabiyyigu oki yoo do darrinay kuuk pey.

Pool kaawa maman Buŋ koliiga

(Akt 9.1-19,22.6-16)

¹² « Do bi ŋaar-ak ko, yiriy rakki agindaw ku gay satkiner beriidu izinne a naa baawe Damaas. ¹³ Gem kol sultinji, in yiriyo, wiktin taat nu baayiy do botildi, tala kar maan iriŋtu cippit pak cir ku pati paayinti kaani min kuwa ka samaaner, in eendu kuuk ni baay

* 25:23 'Bereniis' : Taar booy ta sultan Agripa.

marti. ¹⁴ Do wer-ak, okintini, ni sollitu keder. Dora kar gaay ar ta gemor kolaanu in kaaw ta *Yuudinnar aman : " Sawuul, Sawuul, maa di ki taabiyin ampa ? Kin kaan bombo ar berki kaak nu koocaaga, kar kaan ka bombinkaw-an maalan di. " ¹⁵ Nun gay aman : " *Rabbine, kin waa ? " Kar Rabbin gay telkiidu aman : " Na nun Iisa kat ki taabiyi-anka ! ¹⁶ Di naar-ak, uc kay asinjij. Nu baynijij-an a kii gine gay riyor kanto. Kii gine saadiner ho kiico kaawe do geemir a nu baynijij yiriyta. Kar naan bayne pey ho naan gaare gamin ku pey kiico kaawe. ¹⁷ Naan naame do gee kuuk Yuudinna in kuuk Yuudinnado ho do werin-ak okinco, naan gooye. ¹⁸ Nu naamaacin loco a ki baa pilin odinco. Kii imilin min do gondikor, kii iyin do portikaw. Kii imilin min do pise ka *Seetanner, kii iyin do Bunji. Ya nu diyit imaanco lotu, nuu gase saamiye ka zunubinnico ho nuu gase pey haginco in nuur kuuk Bun dobtu. " »

Pool osa do riy taat na gintu

¹⁹ Kar Pool diytu pey aman : « Gem kol Sultinji *Agripa, nu bal pociin maan kaak bayindu min ka samaaner-aka. ²⁰ Kar gay, nu kaawco ja do gee ku Damaas in gee ku Zeruzaleem, kar nu deettu do geegirnay okinco ku Zuude, ho ba aar gay, do darrinay kuuk geenco ibanno Bun. Nu kaawiico a nuu ibinin niginco, nuu ase do Bunji ho nuu gine gamin kuuk gaara a ka seener nu ic goye ka pey. ²¹ Do saan taar-at ko, Yuudinna obintu min do *ger ka Bunji a nuun deendu. ²² Kar gay, yoo yiriyta, Bun gooyintu. Nu goyiy saadiney, nu kaawiy seen ta Bunji do unco ka gee okinco, gee kuuk aginda in kuuk naada oki. Nu kaawiico do gamin kuuk Muusa in nabiinna kaawtu min daayum a nuu ase. Nu balco gaaye yoo maanna. ²³ Kaawinco-ak diya aman : " Masi kaak Bun dobtu asa taabiye, naa mate ho na asa nooye awalle min do gee kuuk mate. Na gaare do gee ku Yuudinna in kuuk Yuudinnado portikaw taat yaa iyin do botol ta jilindi. " »

Pool kolaag sultan Agripa a naa aamine

²⁴ Wiktin taat Pool osiy biy-ak, Pestuus dukumiit kaawoy ho na jaaliit gaayay aman : « Pool, ki oliyo ! Ki garkiy dakina nam ki oliye ! » ²⁵ Pool gay yeepijiit aman : « Kooje, in karaamine, nu diyijij-an nun oliydo. Kaar kanto ho taat nu kaawiy-an ka seener. ²⁶ Nu kaawit kaaw-at do sultan *Agripa ho nu iban kadar na gin kabarre do gamin-an okinco. Do bi naar-an ko, nu imiliit taat do adir bal kolaw. Nu iban tam kadar ginno maan kaak begirji, asaan gamin-an bal ase in cigile. ²⁷ Hadi kinke sultan Agripa, an kat ki aamina do kaawin kuuk nabiinna kaawtu ? Ya lotu-ak, nu iban kadar kin kat aaminaaco ! » ²⁸ Do wer-ak, Agripa telkiji do Pool aman : « Do tanjin-at a hiyya, kiin newsin ko kretiye melen ansii di walla ? » ²⁹ Pool gay telkiji aman : « Nu inda Bun locin, yiriyta wal neginda, ki asa gine ar nunu, bal jinzirrina-an ku ! Ho nu inda pey paa do bi ka gee okinco kuuk cokiyaan dinka. »

³⁰ Min Pool gaasiit kaawoy, Sultan Agripa uctu, in guberneer Pestuus, in Bereniis, ho in gee okinco kuuk goy in nuura. ³¹ Wiktin taat nu amiltu kara, nu kaawtu benannico aman : « Gem-an, na bal nige maan kaak yaa iye muutuy, yoo daaayne oki, nu obaagdo. » ³² Agripa gay diyiji do Pestuus aman : « Zer yaa gem-an kat bal sakkiye do wer ka sultan ka tatik ka Room-ak, pat-an gi pikga. »

27

Inu naamig Pool Room

¹ Guberneer Pestuus ictu niyine a nuuni iye in markaba do unji ka sultan ka tatik ka Room. Paa ko, nu koliig tatkaw ka askinar rakki kaak nu kolaag Juliyuus ho nu berijij Pool do pisinji, in gee daarin ku pey kuuk goy do daaayner. Juliyuus gay min askirna kuuk ginaaji riy do sultan ho na gin askirna miya do aaroy. ² Ni neptu markaba kaak uca min geeger ka Adraamiit ho na baa do kid ka Aazi. Do markab-ak, Aristaark kaak min Tesalonik do kid ka Maseduwaan sa goy in nini. ³ Ka kawtinti, ni ottu do geeger ka Sidon. Juliyuus naar gem sellen in Pool, ek di na beriji botol a na baa talin geenji yaaji bere gaayco. ⁴ Min ni amiltu min Sidon, us naamaani tongo. Ampaa ko, ni jagtu do kid ka

Sipre kaak goy datik amiydi. Wer-ak, usuy sooda. ⁵ Min njaar-ak, ni jarbitu min do kid ka Silisi inj ka Pampili. Hiyya, ni ottu do geeger ka Mira do kid ka Liisi. ⁶ Min ni ottu, tatkaw ka askirnar-ak gastu markaba ka pey kaak asa min geeger ka Alekzandri ho na baa do kid ka Itali. Hiyya, na paayinti min do markaba kaak ni astu ho ni neptu ka pey.

⁷ Min ni deettu min Mira, ni sinjiy sood-sood. Ni gintu menaw dakina do amiydi, kar inj taabine kat ni ottu do geeger ka Kiniid. Min do wer-ak, ni amiltu, kar us gay pey njaamaani tonjo nam na todintiit botol. Ek di ni jagtu pey. Ni kedirtu wer kaak nu kolaag Salmone do kid ka Kreet kaak goy datik amiydi. Hiyya, ni birtu moota inj kid ka Kreet, wer kaak usuy sooda. ⁸ Do wer-ak, ni sinjiy sood-sood, ni birtu kee nam ni ottu do wer rakki nu kolaag « Bopoor* », moota inj geeger ka Laaze.

⁹ Min ni ottu do wer-ak, ni taltu kadar martuwni taaya aale. Ya ni kondira inj martuwni-anta, yaani gine rada. Asaan yiriy ta sayamner ta *Yuudinnar†, taar bir ko ho barre, amiyji yaa awke dakina. Do bi njaar-ak ko, Pool miniig gee kuuk goy do markab-ak aman : ¹⁰ « Gem kol sijtay, nu tala kadar ya martuwte-an kat deeta inj unti, markabte inj gamnay yaa ide. Kar ginte maaniite oki, akuun amay yaate teente. » ¹¹ Kar gay, tatkaw ka askirnar pootit kaaw ta Pool ho na diy kaay inj kaaw ta gem ka suugiya markaba ho inj ta mee markabar. ¹² Nu kaawtu kadar wer ka ni goyiy-an kuuniyaado inj menaw kuuk us diyaw. Do bi njaar-ak ko, gee anuwco kaawtu a nuu deete min ede. Ya Buñ ooy-ak, nu raka a nuu ote do bi ka barrer ka pey do kid ka Kreet kaak nu kolaag Peniks. Do wer-ak, inj siteene oki, goyinjji samaane. Us abarro dakina.‡ Nu pakira a ya nu ot ede, nuu eren ja wiktin taat ya us bire.

Kurumbiine akilaag markaba

¹³ Jammiy sooda, nu awa kar us sala-la-la-la min watiine teestu abire. Ampa-ak, gee ku markab-ak raka ko deete, nu pakira a martuwco-at yaa kuuniye. Min njaar-ak, nu teeniig hadinne kaak ooma nu duuniig markaba awalle, ho nu deettu. Nu aadtu moota inj kid ka Kreet. ¹⁴ Kar gay, jammiy sooda, kurumbiine taat nu koly « Erakiloon§ » paayiy min ka dambinay ku Kreet. ¹⁵ Kurumbiin-at njaamiig markabni nam ni gedarro sinje unja. Hiyya, ni aadiy ko wer ka us baay di. ¹⁶ Min pa-ak, ni birtu moota inj kid kapak kaak nu kolaag Koda kaak goy datik amiydi. Wer-ak, kurumbiin ool dak ko sooda. Markabni kaak tatko gin pey markab kapak kaak nu duunig do aaroy. Markab kaak kapak-ak, zer us gaay deetinji. Min us ool dak ko sooda, ni taabiyyit ja kee kat ni gediriiji do markab kaak kapak-aka. ¹⁷ Nu teeniig markab-ak, nu iciiga ho nu diyiiig kuwa do ka tatko. Kar nu zerdiig markab kaak tatko-ak inj mernan, pa njaa dime. Nu gina kolaw paa nu solle do yir ka Sirt do kid ka Libi. Paa ko, nu duuntu maan aaro do amiydi yaa peyin markab-ak sood-sood. Hiyya, ni aadiy pey wer ka us baay di. ¹⁸ Ka kawtinti, us wakila paa di. Hiyya, nu teestu oriñ gaminco do barrer. ¹⁹ Ka neginditi, gee ku markab-ak maaniico di oriig gamnay do barrer. ²⁰ Mena kuuk baay inj unco, kurumbiin gay poot seene. Ni tallo tak-tak pato wala kaalna. Ba aaro, nin sa bal diye pey kayni a nii amile cewey.

²¹ Gee kuuk goy do markab-ak taay bal tee. Hiyya, Pool uctu datikco ho na kaawiico aman : « Gem kol sijtay, ya ku ooyit kaawor-at sa, guna, zer gi amilaado min Kreet. Ya gi bal amile, taabine ho kasaarne-an asaakonno. ²² Kar dij gay, oboñ aditko, minninko rakki sa mataado. Illa markab di yaa ide. ²³ Ka seener, inj aando, *Rabbiner Buñ kaak nu abdiyiyoo njaamduug dubiley. ²⁴ Kar dubil-ak kaawiidu aman : " Pool, dak ginenna kolaw. Nuun ginin seriinen do unji ka sultan kaak tatik ka Room. Kar pey Buñ, njaar sellen inj kinke. Ampa-ak, njaan jile inj gee okinco kuuk do markaba. " ²⁵ Di gem kol sijtay, oboñ

* 27:8 'Bopoor' : Kaaw-an kaawa a 'biñkico ku barriniydi kuuk samaane'. † 27:9 'yiriy ta sayamner ta Yuudinnar' : Ay elgo, ya wiktin ta sayamner ote, us teesiy abire dakina do wer-aka. ‡ 27:12 Ya gem unja do bi ka barrer ka Peniks-ak, na unja min nugil sood inj gale ka pati wala inj meeda sood inj gale ka pati. Ansii ko, inj siteene, us abarro pey dakin do wer-aka. § 27:14 'Erakiloon' : Na us kaak abiraw. Do kid ka Kreet, ay elgo, na uca min nugil sood inj coke ka pati.

aditko. Nun gin amaanaw do Buṅdi. Kaawoy sa yaa ase do botilti uudin taat ṅa kaawiidu. ²⁶ Nu taliy-aṅ taate peye uṅda do kid kaak datik barrer. »

²⁷ Ni gin mena orok iṅ poof min kurumbiin-at teestu. Ta deetinti do barre kaak ṅu koliy Adriyatiik. Iṅ datik aandor, gee kuuk gina riy ta markab-ak, pakirtu a wal ni gaay ko ote do kidar. ²⁸ Do bi ṅaar-ak ko, ṅu ictu dambi kaak ṅu duuniig iṅ merno ho ṅu acciig do amiydi a ṅuu geeme baatiṅkuwiy. Baatiṅkuwiy gay nec orok subba iṅ peesira meetir. Ni sinjitu uṅda sood, kar ṅu geemtu pey. Do wer-ak, ṅu gastu orok seer iṅ porpod meetir. ²⁹ ṅu geemiy pa-ak, asaan ṅu gina kolaw kadar markabco akuun yaa dooye iṅ dambay. Do bi ṅaar-ak ko, ṅu ortu hadinnina poof duun aaro a ṅuu peyiṅ markaba, nam wer sa walgicodo kodoki.

³⁰ Min ṅaar-ak, gee kuuk gina riy ta markabar paayiig markab kaak kapak-aka ho ṅu kaawtu a ṅuu ba duuniṅ hadinnina ku pey uṅda. Kar ṅu raada di. ṅu raka nere min do markabar, ṅuu rasiṅ eenco. ³¹ Kar Pool gay diyiiji do tatkaw ka askirnar iṅ geenji aman : « Yaman, ya ku rasiṅ gee-aṅ kat paay min do markabar, ku pakaado tak-tak. » ³² Hiyya, askirna-ak dukumiig mernan kuuk ṅu duunit markab kaak kapak-aka, ho ṅu rasiig ṅa deettu do amiydi keeji.

³³ Wiktin taat ṅu eriy wer yaa wale, Pool kaawiico aman : « Talon ja, gin mena orok iṅ poof kat ku era eren di ho ku bal okume yoo maanna. ³⁴ Diṅka-aṅ okumo dak maanna, paa kat kuu gase gudurre kuu jile ziṅkiko. Nu kaawaako pey, Buṅ yaa jile ay gemo minninte, nam durwey* rakki sa galaado. » ³⁵ Min ṅa kaawiico pa-ak, ṅa ictu mappa ho ṅa deltu barkin do Buṅdi do uṅco okiṅco. Kar ṅa pirsiiṅ ho ṅu teestu tee. ³⁶ Hiyya, ṅuur okiṅco obtu gelbiṅco ho ṅu teetu. ³⁷ Okintini kuuk do markab-ak, ni nec gee miy seer iṅ orok peesira iṅ bijigiṅ (276). ³⁸ Min ṅu teetu, ṅu aaytu, teenco kaak dak-ak, ṅu oriig do barrer, paa kat, markab yaa dake cewey.

³⁹ Min wer waltu, ni taliig kid-aka, kar gee ku markab-ak bal ibiniṅji. Kar ni taltu wer rakki gin yiro. Paa ko, ṅu ictu niyine, ya taaco kuuniye, ṅuu iyiiṅ markaba do wer-aka. ⁴⁰ Hiyya, ṅu dukumiig mernan ku hadinner kuuk peyig markab-aka, ṅu rasiig do amiydi. Kar ṅu ipiriig pey mernan min do atay kuuk seer kuuk turaag markaba. Kar ṅu duuntu zimilla berel do et ka uṅci. Paa kat, us akiliig yoo do yir-aka. ⁴¹ ṅu sinjiṅ paa di sood-sood nam markab-ak dooy iṅ yir kaak bayanno min do amiydi. Uṅji ka markabar orbitu do yiror ho ṅa gedarro ko sinje uṅda. Kar baay ka markabar gay, amay kuuk paka puk-puk-ak gay nam cirga.

⁴² Askirna ic niyine a ṅuu deen gee ku daṅaayner okiṅco. Paa kat, minnino rakki pakaado min do amiydi. ⁴³ Kar tatkaw ka askirnar gay rak jiliṅ Pool. Paa ko, ṅa todiico a ṅuu ginenna riy taar-anta. ṅa kaawiico do ṅuur kuuk iban amay, ṅuu paaye awalle nam ṅu baayiy amile kara. ⁴⁴ ṅuur kuuk ibanno amay gay yaa obe sarpanje wala serpay ku markabar ho ṅu aadiṅco. ṅu gintu ar taat tatkaw-ak kaawtu. Paa ko, okiṅco, ṅu amiltu cewey min do amiydi.

28

Pool do kid ka Maalt

¹ Min okintini amil cewey, ṅu kaawinti a kid-aṅ sinji Maalt. ṅa goy datik amiydi. ² Gee ku darre-ak obinti samaane. Do wer-ak, us diyaw ho amay sa teestu noke. Paa ko, ṅu ṅaaminti ako ho ni ooriyo. ³ Pool soktu atay a ṅaa leenco do aki. Kar wiktin ta ṅa leeyiigu, aal umiig do pisiṅji ho ṅa caaltu asaan ak cokiiṅji tonjo. ⁴ Wiktin taat gee ku Maalt taliig aal kaak kaltuw do pisiṅji-ak, ṅu kaawtu benannico aman : « Gem-aṅ, ka seener, ṅaar daa gee. Min do amiydi diṅ sa ṅa pake, kar seriin ta Buṅdi gay rasaagdo, ṅaa maten di ka. » ⁵ Do wer-ak, Pool ergiig aal-ak do aki ho ṅa bal aawe yoo maanna. ⁶ Okiṅco ṅu era akuun pisiṅ yaa waase ho wal ṅaa galeṅ ko bup di, ṅaa mate. ṅu yokiy paa, yoo maan sa

* 27:34 'durwey' : Werin daariṅ, ṅu kolaat a 'law ta kaar'.

gingigdo. Hiyya, ɲu ictu kaaw ta pey ho ɲu kaawtu aman : « Way, ɲaar-aɲ oki buɲ rakki ! »

⁷ Moota do wer-ak, gin gem rakki kaak ɲu kolaag Publiyuus. Min agindaw ku kid-ak, ɲaar di kaaco. ɲa obinti ar siɲtay iɲ gelbin rakki. Ni gintu mena subba do geriy. ⁸ Sando, takan Publiyuus gay raɗaw. Zinɲay tonɲo ho ɲa tennaw. ɲa weya ka daɲlil. Min Pool doriit kaaw-at, ɲa unɲitu, ɲa leeyiiji pisiɲji do kaay ho ɲa salkiyiiji. Ek di gem-ak cooltu. ⁹ Min gee kuuk raɗaw ku pey doriit kabarre-at, ɲu asiig gas Pool ho ɲa cooliigu. ¹⁰ Gee ku darrer-ak berinti horoomin dakina. Wiktin taat ni rakiy ɲepe markaba nii deete, ɲu berinti oki zaadin ta martuwni.

Pool ot do geeger ka Room

¹¹ Ni goytu do kid ka Maalt koyin subba, kar ni ɲeptu markaba. Markab-ak gay, ɲu kolaag « Diyoskuur » ho ɲa min kid ka Aleksandri. ɲa goy wiktin ta siteener do kid ka Maalt. ¹² Min ni ɲeptu markab-ak, ni birtu do geeger ka Siraakuuz. Min ni ottu do wer-aka, ni jammiytu mena subba. ¹³ Min ede, ni jarbitu moota iɲ kid-aka nam ni ottu do geeger ka Riggiyo. Ka kawtinti, us kaak asa min watiine teestu abire. Hiyya, ni amiltu min ede. Ni gin mena seer ja kat ni ottu Puuzol. ¹⁴ Do geeger ɲaar-ak, ni gastu gee ku aamin do Iisa indinti a nii goye mena peesira iɲ ɲuura. Min mena kuuk peesir-ak gaastu, hiyya, ni birtu kat Room. ¹⁵ Gee ku aamine ku Room gas kabarrini a ni asa do botildi. Paa ko, ɲu uctu a ɲuuni ɲaame. ɲu ɲaaminti do werin kuuk ɲu kolaag « Suugin ta Apiyuus » ho « Geray Subba ku Martir ».* Min Pool taliigu, ɲa deliiji barkin do Buɲdi ho ɲa deɲirtu. ¹⁶ Min ni ottu Room, ɲu beriiji izinne a ɲaa goye ger keeji di. Do wer kaak ɲa goyiy gay, gin askiriɲce gooyaaga.

Pool gaara kaaw ta Buɲdi Room

¹⁷ Gin mena subba, Pool koliig agindaw ku Yuudinnar ku Room a ɲuu ɲume do weriy. Min ɲu ɲumtu, ɲa kaawiico aman : « Gem kol siɲtay, nun kaak ku taliy-aɲ, ɲu obintu min Zeruzaleem ho ɲu sakkiyintu do unɲo ka gee ku Room kuuk goy annere. ɲu obintu maalan di, wala nu nig iɲ geente, wala nu nig aadanna ku aginiyte. ¹⁸ Min gee ku Room taliit kaawor, ɲu rak pikindu asaan ɲu bal gase oorin taat yaa iye muutur. ¹⁹ Kar Yuudinna gay pooce ho kaaw-at gindu rada. Ek di nu birtu sakkiye do wer ka sultan ka tatik ka Room. Kar sakkiyindu gay, nu rakaado loomayin ta siɲta ku darrer. ²⁰ Do bi ɲaar-ak ko, nu kolinɲo gii ɲaame ho naako gaare baati. Kuɲ ibingig maan kaak gee ku Israyeel eriyu. Do saan taar-ak ko, ɲu doofintu iɲ jinzirre. » ²¹ Kar agindaw ku Yuudinnar gay telkiiji aman : « Nin anne, ni bal gase yoo maktumne rakki min Zuude taat kaawa biɲ ho ginno siɲni kaak as min annere kaak nig biy iɲ kiɲke. ²² Kar nin gay raka cokiya taat kiɲ meenji pakiriyo, asaan ni iban, ay wero, gee kaawa gallo do botol taat ki aadiy-anta. » ²³ Hiyya, ɲu diytu yiriy rakki taat ɲuu ɲume.

Min yiriy taar-at astu, Yuudinna dakina ɲumtu pey do weriy, pak ka awalle. Min kawtira yoo maako, Pool osiico kaawin dakina. ɲa gaariico *Meennaw ta Buɲdi. Ho ɲa bariya pey botol taat ɲaaco gedire do bi ka Iisa Masi min do *gaanuun ka Muusa ho min makaatamna ku nabiinnar. ²⁴ Daariɲ ooyit kaaw-ata ho daariɲ gay poocta. ²⁵ Kaawco bal ɲume ho ɲu raka deete. Do wer-ak, Pool kaawiico pey aman : « Kaaw taat Ruwwin ta Buɲdi kaawiico do aginiyko min do bi ka nabi Ezaayi, taar ka seener. ²⁶ Ta kaawa aman :

“ Baa gasig gee-aɲku ho kaawco aman :

Kuu cokiye paa, kar ku ibinaado baati.

Kuu tale paa, kar ku talaado maanna.

²⁷ Asaan kayco ku geemir-aɲ bombo,

deɲginco amil lawa,

odinco, ɲu timingu,

pa ɲuu diye do gelbinco,

pa ɲuu dore iɲ deɲginco,

* 28:15 Wer ka ɲumiɲco-ak serek pak kilomeetir orok beey min Room.

pa ŋuu tale iŋ odinco,
 ŋu pooc jipte goyiŋco iŋ nunu,
 paa kat, nu baltu gedire cooliŋco. ”† »

²⁸ Kar Pool kaawiico pey aman : « Diyoŋ do kayko, Buŋ iyiit Kabarre ta Gala ta jile geemir do gee kuuk Yuudinnado. Gee ŋuur-ak kat yaa ooyin kaaw-ata. » ²⁹ [Min Pool gaasiit kaawoy, hiyya, *Yuudinna amiltu min do geriy ho ŋu teestu meele benannico.]‡

³⁰ Min ŋaar-ak, Pool goytu pey elgin seer karaat do ger kaak ŋa ajjirtu-aka. Do geriy-ak, ŋa obaag ay gem kaak asa talinji di. ³¹ Kar ŋa gaariicot Meennaw ta Buŋdi ho ŋa garkiyigu do bi ka *Rabbin Iisa Masi bal kolaw. Ginno waan kaak todaaji.

† 28:27 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10. ‡ 28:29 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

Roomen

Maktumne taat Pool siirtu do gee ku Room

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna kuuk goy do geeger ka Room. Ŋa siirit do wiktin taat Ŋa baayiy martaw ta subbiŋkar. Ŋa raka iyin Kabarre ta Gala do darrico. Pool gaaraat garaaney a gee okiŋco kuuk do adiy ka kidar gin zunuubinna. Kar Buŋ gay elgiigu, ya ŋu Yuudinna wala ŋu Yuudinnado. Ka seener, Iisa Masi mat do bi kaŋco. Ampaa ko, gee okiŋco kuuk aamin loci, Buŋ yaa jiliŋco, Ŋaa giniŋco ŋuu goye iŋ botol do unji. Jile Ŋaar-ak, Buŋ berig maala bal kapuune do geemir ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, ŋuu ŋume iŋ Iisa Masi.

Ooy ta awalle

¹ Ŋa nun Pool, gay riyor ka Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Buŋ ko kolintu a naa kuuniye *paliine ho Ŋa doŋintu a naa gaarin Kabarre ta Gala ta Buŋdi. ² Ta taar ko taat Buŋ kaawtu min awalle iŋ biŋka ku nabiinnar a Ŋaate ŋaaminti. Kaaw-at, ŋu siirit do Kitamner. ³⁻⁴ Ta kaawa do bi ka Ronji Iisa Masi, Ŋaar ko *Rabbinte. Do bi ka weenji kaak do duniiner, Ŋa min tamba ta sultan Dawuud. Kar iŋ Ruwwin ta Buŋdi gay, min Ŋa nooytu min do muuti, ŋu gaariig iŋ gudurre kadar Ŋa Ronj ka Buŋdi. ⁵ Iŋ Iisa Masi, Buŋ barkiyintu nu kuuniyitu paliine a naa jaaliŋ siŋ ku Iisa kuwa ho min do darrinay okiŋco, naa iŋiŋ gee dakina kuuk yaa aamine loci ho yaa karmiyin kaawoy. ⁶ Kuŋ oki min gee-aku, kuŋ kuuk Buŋ* koliŋko a kuu gine geenji ku Iisa Masi. ⁷ Nu siiraako do kuŋ kuuk goy do geeger ka Room, kuŋ okiŋko kuuk Buŋ elgiiko ho Ŋa koliŋko a kuu kuuniye geenji. Tatte Buŋ iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Martaw taat Pool rakiy baa Room

⁸ Awalle-ak, naa delen ja barkin do Buŋdi iŋ siŋ ku Iisa Masi do bi kaŋko okiŋko, asaan do duniin okintiti, gee kaawa do bi ka imaanko. ⁹⁻¹⁰ Ay wiktin taat nu inda Buŋ, nu rawatdo biko. Do taar-an, Buŋ meenji oki saadiner, Ŋaar kaak nu ginaaji riy ta gaare Kabarre ta Gala do bi ka Ronji iŋ gelbin rakki. Ŋa iban kadar nu inda doo do salaaner a ya Ŋa ooye, Ŋaadu pile botol, nu baako taliŋko. ¹¹ Ka seener, nu gin niyin dakina a nu baako taliŋko. Ansi-ak, naako iŋiŋ maan kaak Ruwwin ta Buŋdi beriidu a Ŋaako denriŋko do imaanko. ¹² Pak taar-an oki, nu rakiy baa taliŋko-ak a paa kat, ginte iske benannite do imaan taat ŋuminte okinte iŋ Iisa Masi.

¹³ Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine do kayko kadar dees dakina, nu icgiy niyine a nu baako taliŋko. Kar gay, yoo diŋka, Buŋ baldu pile misa botol. Nu raka kadar riyor taat naa gine do datikko-at yaa baa iŋ unti ar kaak ta gintu do darrinay ku pey. ¹⁴ Riy taat Buŋ beriidu-at a naa gaarin Kabarre ta Gala do gee okiŋco. Naa gaarin do ŋuur kuuk kayco pile† iŋ kuuk kayco dibire. Naa gaarin do ŋuur kuuk iban gamna iŋ kuuk ibanno. ¹⁵ Do bi Ŋaar-ak ko, nu rakiy baa gaarin Kabarre ta Gala do kuŋ kuuk goy do geeger ka Room oki.

Gudurre ta Kabarre ta Gala

¹⁶ Nu gaara Kabarre ta Gala bal sokaŋ. Ka seener, taar ko gudurre ta Buŋdi taat Ŋa jiliy ay gem kaak aamin do Iisa Masi, ŋuur kuuk *Yuudinna ja, kar kat kuuk Yuudinnado oki. ¹⁷ Asaan iŋ Kabarre-at, Buŋ gaara maman gee yaa goye iŋ botol do unji. Ŋu goyiy iŋ

* 1:6 'kuŋ kuuk Buŋ koliŋko': Do Kitamne taat ŋu jiptitu iŋ nassarinca, gee daariŋ jiptit kaaw-an a 'kuŋ kuuk Iisa Masi koliŋko'. † 1:14 'kayco pile': Anne-aŋ, Pool kaawa do bi ka Grekna iŋ kuuk Greknado. Awalle-ak, Grekna tala ziŋkico a ŋuur di gee kuuk iban goye ka duniiner kaak taḅ. Kar gee okiŋco kuuk pey gay, ŋu talaagu ar ŋu geenno.

botol-ak, illa in imaan, min do teesindi yoo do gaasindi. Uudin taat nu siirtu do Kitamner aman : « Gem kaak jaawa in botol yaa goye do saan ta imaanji. »[‡]

Zunuubinna ku gee kuuk Yuudinnado

¹⁸ Buḅ gaarit dapinḅkoy min kuwa ka samaaner do zunuubinna okinḅo ku geemir in gininḅo kaak nu giniy bal botol. In gamin ku samaanno-ak, nu ticiit seen ta Buḅdi. ¹⁹ Buḅ gaarit dapinḅkoy loco, asaan ka seener, nu iban waraḅ gamin kuuk nuu gedire ibine do bi ka Buḅdi. Gamin-ak, Buḅ meenḅji kat gaarcogu. ²⁰ Asaan min Buḅ kilgiyiit duniine, gamin ku Buḅdi kuuk gee talgigdo ar gudurrey, Buḅnuwiy, gee gedar ibininḅo min do riy taat ḅa giniyo ya nu pakiraaco. ḅaar-ak, gee ginno botol taat nuu imile kayco. ²¹ Nu ginno botol-ak, asaan in ibininḅo kaak nu ibingig Buḅ-ak oki, nu pooḅji bere horoomine ho dele ka barkiner taat kuuniy loci. Kar gay, nu jage nam nu pakira do gamin kuuk gaaygigdo in maanna ho nu rasiit gondikaw unḅjitu do gelbinco kaak jookum-aka. ²² Ya loco-ak, nu gaara zinḅkico do unḅo ka geemir a nu gin ilim. Kar sando, nu oliyay. ²³ Ampaa ko, nu rasiig abdiye ka Buḅ kaak matdo ho gin *darjine a nuu abdiye gamin kuuk maaniico di siytu. Gamin-ak, nu waya ar diidi, wal gamin kuuk asinḅo poodi, wal kuuk poypiya poypiye, wal gemo. Kar gem gay, ḅaar asa maten di.

²⁴ Do saan taar-an ko, Buḅ rasiig nu giniy gamin ku ginindido uudin taat gelbinco rakiy di. ḅa rasiigu, nu nigtu zinḅkico ku maaniico in gamin ku sokaḅ. ²⁵ Nu makit seen ta Buḅ in raadine. Nu rasig abdiye in gine ka riyor do Buḅ kaak kilgiyig gamin okinḅo, kar gay, nu abdiya gamin kuuk ḅa kilgiytu di, ho nu gina riy loco. Kar sando, ḅa Buḅ kat gee oziliy elgin in elgina ! *Aamin.

²⁶ Do saan taar-an ko, Buḅ rasiig nu giniy gamin ku sokaḅ kuuk gelbinco elgiyo : daadi weydo in miday, illa nu bariya zinḅkico daadi. ²⁷ Miday oki gina pa, nu weydo in daadi. Gelbinco kaak samaanno ḅaamiig a illa nuu bariye zinḅkico miday. Nu gina gamin ku sokaḅ benannico ho ampaa ko, in gamin kuuk nu giniy-ak, nuur maaniico gasiit kat taḅco.

²⁸ Uudin taat nu pooḅ ibininḅ Buḅ, ḅa rasiig in pikirrico taat jookum-ata ho ansii ko, nu giniy gamin kuuk gee gingigdo. ²⁹ Gee nuur-ak, gelbinco miin in ay biyaw ta gamin ku gallo : gamin kuuk in botilcodo, kuuk samaanno, ele ka gamin ku geemir ho motol. Gelbinco miin in hasuudinaw, dee ka geemir, giduwa, tee ka geemir in neendaw ho gamin ku pey kuuk arro. Nu diya raadin do geemir ³⁰ ho nu osa gee. Nu adin ku Buḅdi, nu is binḅa, nu dāpal ho nu dela goḅguminco. Nu imila gamin kuuk jookumo min do kayco kuuk gee bal taliḅ yiriy rakki. Nu karmiygigdo aginiyco. ³¹ Pikirrico bal baati ho nu necgitdo kaawco. Nu ello gee ho nu tallo amindaw ta geemir. ³² Nu ibingit tam seriin ta Buḅdi taat kaawa a gee kuuk ginaag gamin-aḅ, taḅco-at, illa muutu. Kar in taar-at oki, nu goy di ginaag gaminco-aku, ho pey, nu ozilaag nuur kuuk gina gamin ar nuur-aḅku.

2

Dukume ka seriin ta Buḅdi

¹ Kinḅ kaak gina zinḅ a ki gay dukume seriiner, ya ki waa oki, ki ginno botol taat kii imile kaanḅ. Paa ko, wiktin taat ki dukuma seriin do gem ka pey, binḅ ka meenḅji di diyaacinḅ, asaan kinḅ oki gina jookumo ar ḅaara. ² Gi iban kadar Buḅ dukumaaco seriin in botilti do nuur kuuk gina gamin kuuk jookum-aku. ³ Kinḅ kaak dukuma seriin do geemir do gamin ku jookumo kuuk nu giniyo, kar kinḅ meenḅjin oki ginaagu, ki pakira a kii pake min do seriin ta Buḅdi walla ? ⁴ Sellinḅkaw ta Buḅdi taat dakina, ki ginaat bees walla ? Subirruwiy ho dalulluwiy, ki ginaag ar maan kaak maala walla ? Ki ibanno kadar Buḅ ginaaji sellinḅkaw a kii ibininḅ niginḅjin ho kii jipte goyinḅjin walla ? ⁵ Kar gay, denginaḅ amil lawa ho ki pooḅ jiptinḅ goyinḅji. Paa ko, ki meenḅjin di iytu omaayin yaarko do kaanḅ do yiriy taat Buḅ yaa gaarin dapinḅkoy. Do yiriy taar-at, Buḅ yaaco dukume seriin do geemir in botilti ⁶ ho ay gem di, ḅaaji kappiyin hagin ta riy taat ḅa gintu. ⁷ Do nuur kuuk zeeda gine sellinḅkaw

[‡] 1:17 Wer ka gase kaawor do Habakuuk 2.4.

a Buṅ yaaco bere *darjine, horoomine ho goye ka gaasdo gay, Buṅ yaaco berin goye-aka. ⁸ Kar gay, gee daarin bariya gamin kuuk galco di, ho ampaa ko, ṅu pociit seen ta Buṅdi, ṅu rasiig zinjico ṅu unjiy do gamin kuuk in botilcodo. Do gee ṅuur-ak, Buṅ yaa paayin dapinkoy taat ṅa dapiniico aale. ⁹ Ka seener, do ṅuur kuuk gina jookum gay, Buṅ yaa taabiin ko taabiye. Taabin taar-at yaa gasin ja *Yuudinna, ṅuur kuuk dorit kaaw ta Buṅdi awalle, ho taa gasin ṅuur kuuk Yuudinnado oki. ¹⁰ Kar do ṅuur kuuk gina sellinkaw gay, Buṅ yaaco bere darjine, horoomine ho ṅaaco iye aapiye. Gamin-aṅ, Buṅ yaa berin ja do Yuudinnar, ṅuur kuuk dorit kaaw ta Buṅdi awalle, ho ṅaa berin do ṅuur kuuk Yuudinnado oki. ¹¹ Asaan Buṅ, ṅaar eerro gee.

¹² Gee okinco kuuk gina zunuubinna ho ibingigdo *gaanuun kaak Muusa siirtu yaa mate bal seriin taat gaanuun-ak yaaco dukume. Kar ṅuur okinco kuuk gina zunuubinna ho kuuk ibingig gaanuun gay, ṅuuco dukume seriin in gaanuun-aka. ¹³ Asaan gee kuuk cokiyaag gaanuun in dengincodi, Buṅ talgigdo a ṅu goy in botol do unji, illa ṅuur kuuk karmiyaaga. ¹⁴ Gee kuuk Yuudinnado, ṅuur ibingigdo gaanuun ka Muusa. Kar sando, ṅu ibingig do gelbinco maan kaak kuuniy in gaanuun. Ampaa ko, werin daarin, ṅu giniy maan kaak gaanuun kaawtu, asaan gaanuun-ak goy do gelbinco. ¹⁵ Ampa-ak, ṅu gaara kadar maan kaak gaanuun kaawtu-ak, ar Buṅ diyig do gelbinco. Pikirrico oki gaara pa, asaan ya ṅu gina taat jookumo, ta aditco ku maaniico di yaaco diye kaawo. Ho ya ṅu gina taat samaan gay, taar di oki yaa imilincodi. ¹⁶ Gamin okinco-aṅ yaa bayne do yiriy taat Buṅ yaa dukume seriine. Uudin taat nu gaariy Kabarre ta Gala, do yiriy taar-at, Buṅ yaa dukume seriin in botol ta Iisa Masi do gamin okinco kuuk gee cigiltu do gelbinco.

Yuudinna in gaanuun ka Muusa

¹⁷ Kar kin kaak kaawa a ki *Yuudinco, ki diya gelbinen do *gaanuundi ho ki dapiliy a ki gem ka Buṅdi. ¹⁸ Do tanjin a ki ibingit taat Buṅ rakiyo ho in bilde kaak ki gastu min do gaanuundi, ki iban dobe taat samaane. ¹⁹ Ki tala zin a ki nec daane noolna. Ki pakira a kin portikaw taat yaa ceerin ṅuur kuuk goy do gondikor. ²⁰ Ki pakira a ki nec bilde gee kuuk kayco dibire in ṅuur kuuk ar koogina do imaandi, asaan kin pakira kadar in gaanuun, ki gin ibine kaak taḅ ho in seen ta Buṅdi okintiti. ²¹ Ansi-ak, kin bilda kat gee ku pey, kar maa di ki bildigiydo zin ka meenjin ? Kin di a « dakon kokinenno », kar maa di kin gay kokiniyo ? ²² Kin di a « mitko in daatko, ṅuu kokinenno kara », kar maa di kin gay kokiniy daadi ? Kin yilaag buṅnay, kar maa di ki kokiniy gamin kuuk ṅu bertu *satkin do geriyco. ²³ Kin dapilaw do bi ka gaanuun ka Muusa, kar maa di ki karmiygigdo gaanuun-aka ? Ansi-ak, ki nigig sin ku Buṅdi. ²⁴ Ka seener, do Kitamner, ṅu siir aman : « Do bi kanjon di, gee kuuk Yuudinnado nigiy binjico in Buṅ. »*

²⁵ Ka seener, Buṅ kaaw a kuu *dukume selno yaa gaare kadar ku geenji. Dukume ka selnol ṅaar-aṅ samaane ya ku karmiyaag gaanuun. Kar ya ku karmiygigdo gay, ar ṅu balko dukume selno. ²⁶ Kar gay, do gem kaak karmiyaag gaanuun, ya ṅu balji dukume selno oki, Buṅ yaa talin ar ṅa dukum ko selno. ²⁷ Ka seener, ṅu berkon gaanuun do pisinjo ho ṅu dukumko selno. Kar ya ku karmiygigdo gaanuun, ṅaar kaak ṅu balji dukume selno ho karmiyaaga-ak yaako dukume seriine. ²⁸ Asaan Yuudinco kaak taḅ, ṅu ibingigdo min do gamnay kuuk gee talaagu, ho dukume ka selnol kaak taḅ oki, ṅu ibingigdo min do deley†. ²⁹ Kar Yuudinco kaak taḅ, illa ṅu ibinaag min do gelbiney, ho dukume ka selnol kaak taḅ gay, ṅaar maan kaak Ruwwin ta Buṅdi giniy do gelbin ka gemor, yampa, ṅa ṅaarro kaak ṅu siirtu do gaanuundi. Yuudinco kaak taḅ-ak gasdo ozile min do geemir, illa min do meenji Buṅ.

3

¹ Ampa-ak, *Yuudinnaw gay, galilti maa ? Ho dukume ka selnol-ak gay, galiliy maa ? ² Ka seener, galilco dakina do ay maanna. Asaan awalle-ak, Buṅ iyig ja kaawnay do Yuudinnar. ³ Ka seener, Yuudinna daarin bal necin kaaw taat Buṅ kaawiico. Kar gay,

* 2:24 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 52.5. † 2:28 'deley' : Werin daarin, ṅu kaawa a 'doloy'.

taar-an yaaji tode do Buṅdi ḡaa necin taṅji walla ? ⁴ Ha'a, todaajido ! Ya gee okiṅco kaawa raadine oki, Buṅ, ḡaar gin seene. Ar kaak ḡu siirtu do Kitamner aman :

« Gem kol *Rabbiney, min do kaawoṅ di,
gee ibinaaciṅ a ki baai iṅ botol

ho do wer ka seriiner, kiṅ di nosiraw. »*

⁵ Naako gaare maman gee daariṅ pakiriyo. Gee-ak diya aman : « Ka seener, ni jag min botol taat samaane. Kar gay, jaginni-ak gaayaag gee a ḡuu tale waraṅ kadar Buṅ gina ay maan iṅ botiliy. Ya jaginni gaayaag gee, maa di Buṅ yaa paayin dapinḡoy kaani ? » Gee-ak gin botol taat ḡu kaawe ampa walla ? ⁶ Ha'a, ginno. Ya Buṅ ginno ay maanna iṅ botiliy-ak, maman ḡaa gedire dukume seriine do gee ku duniiner okiṅco ?

⁷ Kar gem ka pey yaa diye aman : « Ka seener, nu raade. Kar gay, raadindu-ak gaayaag gee a ḡuu talin waraṅ seen ta Buṅdi. Ampaa ko, gee yaa ozilinḡi gaay iṅ gaayo. Kar ya raadindu-ak kat ḡaamaag gee ḡu oziliy Buṅ, maa di, seriin ta Buṅdi yaan obindu ar gem kaak gin zunuubinna ? » ⁸ Kar ya kaaw-an kat samaane gay, maa di gi kaawiydo aman : « Gininte gamin kuuk samaanno a ḡuur kuuk samaane yaa amile minnino ? » Ka seener, gee daariṅ osaan a nu meendu kat kaaw pa. Kar sando, ḡu raada di. Gee-ak, illa ḡuu gasin taṅco.

Ginno gem kaak baai iṅ botol do unḡi ka Buṅdi

⁹ Iṅ taar-an gay, gi kaawe pey maa ? Ginte *Yuudinna, gi pakgig gee ku pey walla ? Ha'a, pakgigdo. Nu gaarko min awalle kadar gee okiṅco unḡe kayco do zunuubinnar, kuuk Yuudinna iṅ kuuk Yuudinnado oki. ¹⁰ Ar kaak ḡu siirtu do Kitamner aman :

« Ginno gem kaak baai iṅ botol do unḡi ka Buṅdi,
yoo rakki oki ginno.

¹¹ Ginno gem kaak gin pikirre ta taḡ.

Ginno gem kaak bariya botol ta Buṅdi.

¹² Gee okiṅco amil min botol taat samaane

ho okiṅco, pikirrico jag min seen ta Buṅdi.

Ginno gem kaak gina sellinḡaw, yoo rakki oki ginno.†

¹³ Gee-ak, kaawin kuuk amila min do korkoriṅco‡ iya muutu.

Lesisco imila kaawin ku caaciyindi

ho birḡkico gay amila kaawin kuuk ar kop ta aalol.§

¹⁴ Min birḡkico-ak, amila suruupine iṅ kaawin ku yuutu.*

¹⁵ Iṅ asiṅco kuuk caway-ak, ḡu gadḡiy dee gee.

¹⁶ Do ay botol taat ḡu aadiy-at, ḡu iya taabine iṅ nige ka werdi.

¹⁷ ḡu bal ibinin botol ta aapiyer.†

¹⁸ ḡu ginno kolaw bat do Buṅdi. »‡

¹⁹ Sando, gi iban kadar kaawin okiṅco kuuk ḡu siirtu do *gaanuundi, ḡu siirig do ḡuur kuuk gaanuun goy do kayco. Paa kat, yoo gemo gasiydo botol taat ḡaa imile kaay. Seriin ta Buṅdi yaa obinḡ gee ku duniiner okiṅco, asaan okiṅco, ḡu nig do unḡi. ²⁰ Ansi-ak, Buṅ talaado gemo a ḡa goy iṅ botol do unḡi asaan ḡa karmiyaag gaanuun. Ka seener gay, gaanuun-ak, illa ḡa gaayaag gee a ḡu ibiniṅ zunuubinnico.

Buṅ giniig gee goyiy iṅ botol do unḡi iṅ imaan

²¹ Kar diṅ gay, Buṅ gaarte maman ḡa giniite gi goyiy iṅ botol do unḡi. ḡa giniite ansi-ak, ḡa balte gininte iṅ botol ta gaanuundi. Taar-an ar kaak gaanuun ka Muusa iṅ nabiinna kaawit ko min awalle. ²² Buṅ ginaag gee goyiy iṅ botol do unḡi do bi ka imaanco taat do Iisa Masi. ḡa giniy ampa-ak do gee okiṅco kuuk aamin iṅ ḡaara. Gee okiṅco, ḡuur sawa

* 3:4 Wer ka gase kaawor do Soom 51.6. † 3:12 Wer ka gase kaawor do Soom 14.1-3 ho 53.2-4.

‡ 3:13 'korkoriṅco' : Werin daariṅ, ḡu kaawa a 'korliṅco'. § 3:13 Wer ka gase kaawor do Soom 5.10 ho 140.4. * 3:14 Wer ka gase kaawor do Soom 10.7. † 3:17 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 59.7-8.

‡ 3:18 Wer ka gase kaawor do Soom 36.2.

di, ²³ asaan okiṅco, ɲu gin zunuubinna, ho okiṅco, ɗatikco dukum in Buɲ ka *darjiner. ²⁴ Kar Buɲ gay, in barkiney, ɲa ginaag gee goyiy in botol ɗo unji, bal kapuune, in jile kaak Iisa Masi jiliig gee min ɗo zunuubinnico. ²⁵⁻²⁶ Ar tamga kaak ɲu beriy *satkine ɗo saamiye ka zunuubinnar, Buɲ berig Iisa a ɲuur kuuk aamin in ɲaara yaa gase saamiye ka zunuubinnico. Ampaa ko, Buɲ gaartu a ɲa ginaag ay maanna in botiliy. Awalle, ɲa gin riy in botilti wiktin taat ɲa ictu subirraw ho ɲa rasig gee kuuk gin zunuubinna bal seriine. Diɲ gay, Buɲ gaaraat pey riyoy taat in botilti ho ɲa ginaag ɲaar kaak obit imaan taat ɗo Iisa Masi yaa goye in botol ɗo unji.

²⁷ Ampa-ak gay, waa kaak yaa ɗapile ? Ginno yoo waanna ! Waan ɗapiliyɗo-ak, asaan taat tiyaw ɗo unji ka Buɲdi-at, ta riyɗo taat gi giniyo, kar gay, illa imaan taat gi aaminiyo. ²⁸ Maan kaak naa kaawe-aɲ ko kaak ni kaawiy ɗo geemir : gem kaak goy in botol ɗo unji ka Buɲdi, goy in botol ta imaan, yampa, ɲa goyɗo ɗo saan taat ɲa karmiyaag gaanuun. ²⁹ Buɲ, ɲaar ka *Yuudinnar di walla ? Ha'a, ɲaar Buɲ ka gee okiṅco, kuuk Yuudinna in kuuk Yuudinnado oki. ³⁰ Asaan Buɲ, ɲaar rakki di, ho gee kuuk Yuudinna, ɲa ginaag a ɲuu goye in botol ɗo unji ɗo saan ta imaanco, ho kuuk Yuudinnado oki, ɲa ginaag a ɲuu goye in botol-ak ɗo saan ta imaanco. ³¹ Ya ni kaawa pa-ak, ni talaag gaanuun ar maan kaak maala walla ? Ha'a, talgigɗo ! Kar seener, ni talaag gaanuun ar kaak Buɲ taliiga.

4

Maan kaak Ibraayim gaariyo

¹ Pakiron ɗo goyiɲji ka tatte Ibraayim. Maa kaak asji ? Gii kaawe kat maa ɗo bi kanji ? ² Buɲ ginig a ɲa goy in botol ɗo unji. Ya ɲa ginig ɗo bi ka riy taat ɲa giniyo, zer ɲa gin botol taat ɲaa ɗapile. Kar ɗo unji ka Buɲdi gay, ɲa ginno botol taat ɲaa ɗapile. ³ Ka seener, Kitanne kaaw aman : « Ibraayim, ɲaar diy gelbiney in Buɲ. ɗo bi ka imaanji-at ko, Buɲ taliig a ɲa goy in botol ɗo unji. »* ⁴ Ka seener, gem kaak gina riyo, ɲu kappiyaaji. Maan kaak ɲu kappiyiiji-ak, ɲaar bere ka maalanno, ɲaar maan kaak waaliyaaga. ⁵ ɲa Buɲ kat ginaag gay zunuubinnar, ɲu goyiy in botol ɗo unji. Pa-ak, gem kaak bal gine riyo ho kaak aamin in ɲaara, ɗo bi ka imaanji-ata, Buɲ talaag a ɲa goy in botol ɗo unji. ⁶ ɗo bi ka gee kuuk bal gine riyo ho Buɲ taliig a ɲu goy in botol-ak, sultan Dawuud kaaw paa ɗo bi ka barkin taat Buɲ beriico aman :

⁷ « Galal ɗo ɲuur kuuk Buɲ saamiycog zunuubinnico
ho niginco sa, ɲa imilcog tak-tak !

⁸ Galal ɗo gem kaak *Rabbin Buɲ talaag zunuubinnay
ar ɲu ginno ɗo kaay ka meenji gem-aka ! »†

⁹ Barkin-at, taar ɗo *Yuudinnar di walla ? Ha'a, gee kuuk Yuudinnado oki yaa aaciye ɗo barkin-ata. Uudin taat ni kaawtu ɗak ko awalle, ɗo bi ka imaanji, Buɲ taliig Ibraayim a ɲa goy in botol ɗo unji. ¹⁰ Wiktin taat Buɲ taliig a ɲa goy in botol-ak, ɲu *ɗukumji ko selɲo walla ? Ha'a, ɗo wiktin taar-at, ɲu balji ɗukume misa ! ¹¹ Ba aaro, Buɲ kaawji a ɲaa ɗukume selɲo. ɲaar-aɲ maan kaak gaara kadar ɗo bi ka imaanji, ɲa goy in botol ɗo unji min ɲa bal ɗukume misa selɲo. Ampaa ko, Ibraayim kuuniytu tacco ka gee okiṅco kuuk aamine bal ɗukume ka selɲol. Gee-ak, ɗo bi ka imaanco-at, ɲuur oki, Buɲ taliig a ɲu goy in botol ɗo unji. ¹² ɲa tacco oki ka ɲuur kuuk, ya ɲu ɗukum selɲo oki, ɲu ic botol ta imaandi. Gee ɲuur-ak, goy in imaanco ar tatte Ibraayim min ɲa bal ɗukume selɲo.

Goye kaak in botol ɗo unji ka Buɲdi

¹³ Buɲ kaawji ɗo Ibraayim ho ɗo koogin ku kooginay a ɲaaco berin duniin loco. Ya Buɲ kaawji ampa-ak, ɲa balji kaawe ɗo bi ka karaaminey taat ɲa karmiya *gaanuun. ɲa kaawiji pa-ak, asaan ɗo bi ka imaanji, ɲa taliig a ɲa goy in botol ɗo unji. ¹⁴ Ya gee kuuk karmiyaag gaanuun keeco di yaa gasin taat Buɲ kaawtu-at, gee kuuk aamin ɗo Buɲdi-ak, imaanco yaa gine maan ka maala ho maan kaak Buɲ kaawtu a ɲaaco bere-ak oki, ɲaar bal

* 4:3 Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 15.6. † 4:8 Wer ka gase kaawor ɗo Soom 32.1-2.

baay. ¹⁵ Ka seener, gaanuun-ak iya dapiŋko ta Buŋdi do geemir. Kar do wer kaak gaanuun ginno gay, ginno nepide ka gaanuundi oki.

¹⁶ Do bi naar-ak ko, maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaa bere-ak, ŋa kaawig do ŋuur kuuk aamin loci a ŋuu ibine do kayco kadar Buŋ beraag maanna-ak maala bal kapuune do koogin ku Ibraayim okiŋco do saan ta imaanco. Ŋa kaawaag maanna-ak do ŋuur kuuk aada gaanuun ho ŋa kaawaag oki do ŋuur kuuk aamina do Buŋdi ar Ibraayim, naar tatte okinte. ¹⁷ Uudin taat Kitamne kaawtu aman : « Nu giniŋciŋtacco ka gee ku darrinay dakina. » † Ŋa aamin iŋ Buŋ ho diŋ ŋa goy ar tatte do unji. Buŋ-ak, naar ko kaak nooyaag gee ho iŋ kaawoy di, ŋa kilgiyiig gamin kuuk ginno awalle. ¹⁸ Ibraayim diy gelbiney iŋ maan kaak Buŋ kaawtu ho ŋa aamin loci. Do wiktin taar-at, gee gay pakira a wal ŋa ginno botol taat ŋaa gasiŋ maan kaak ŋa eriy min do Buŋdi. Do bi ka imaanji-at ko, ŋa gintu tacco ka tamba dakina uudin taat Buŋ kaawiji aman : « Kooginan asa gine dakin aale. » § ¹⁹ Min Buŋ kaawiji pa-ak, Ibraayim iban kadar ŋa zaŋ ko ho daacyi Zaara oki mogina. Kar wiktin taat elginay gaay ko nece miya, ŋa ob di tirit do imaan. ²⁰ Do maan kaak Buŋ kaawiji a ŋaaji bere-ak, imaanji bal arme. Kar gay, imaanji-at berji gudurre ho ŋa deltu barkin do Buŋdi. ²¹ Ŋa iban do kaay kadar Buŋ gin gudurre taat ŋaa necin kaawoy. ²² Do bi naar-ak ko, Buŋ talig Ibraayim a ŋa goy iŋ botol do unji. ²³ Wiktin taat ŋu kaawtu do Kitamner aman : « Buŋ talig a ŋa goy iŋ botol », ŋu bal kaawe do Ibraayim keeji di. ²⁴ Kar gay, ta lote oki. Asaan do bi ka imaante, Buŋ talaate a gi goy iŋ botol do unji. Ka seener, gi diy gelbinte iŋ naar kaak nooyig Rabbinte Iisa min do muuti. ²⁵ Do bi ka zunuubinnite, Buŋ berig Iisa do pise ka geemir a ŋuu deenji ho ŋa nooyig min do muuti a Buŋ yaate gininte gi goye iŋ botol do unji.

5

Jile kaak Iisa Masi jiliite

¹ Ansii ko, Buŋ gininte gi goyiy iŋ botol do unji do bi ka imaante, ho do saan ta *Rabbinte Iisa Masi ko, diŋ gi goyiy do aapiyer iŋ Buŋ. ² Iŋ Iisa ho do bi ka imaante, gi gin botol gii gase barkin min do Buŋdi, ho gi obtu tirit do barkin-ata. Ho maan kaak yaate ale gala-ak, ŋa diye kaak gi diytu gelbinte a gii gase hagin ta *darjin ta Buŋdi. ³ Min kaatiya, ya taabin gasinte oki, galte, asaan gi iban kadar taabin-at gaayaate gi iciy subirraw. ⁴ Ho ya gi ic subirraw, ta gaayaate gi goyiy bombo do gecindi. Kar ya gi goy bombo do gecindi-ak, ta gaayaate gi eriy iŋ gelbin rakki taat Buŋ kaawtu. ⁵ Ho ere kaak gi eriy-ak kacaatenno, asaan iŋ Ruwwiney taat ŋa beriite, Buŋ gaarte kadar ŋa elgiite dakina.

⁶ Ka seener, do wiktin taat gi gedarro imile kayte, Iisa Masi mat do bi ka gay zunuubinnar. Muutuy-at, taar do wiktin taat Buŋ diytu. ⁷ Do duniiner, gi iban kadar gee sood di yaa ooye muutu do gaay ta gem ka pey. Akuun yaa goyen di gee kuuk yaa ooye mate do gaay ta naar kaak baa iŋ botol wala kaak sellen. ⁸ Kar Buŋ gay gaarte maman ŋa elgiite : wiktin taat gi goy misa gay zunuubinnar, Iisa Masi astu mat do saan tante. ⁹ Iŋ muutuy taat ŋa mattu do saan tante, diŋ Buŋ ginaate a gi goy iŋ botol do unji. Ansi-ak, ibininte tak kadar Iisa Masi yaate jilinte min do dapiŋko ta Buŋdi. ¹⁰ Awalle, wiktin taat gi goy misa adin ku Buŋdi, Buŋ amrinte iŋ meenji iŋ botol ta muut ta Ronji Iisa Masi. Ka seener, ya ŋa amrinte iŋ muut ta Ronji-at, gi iban tak kadar ŋaate jilinte oki iŋ nooyiŋji. ¹¹ Min kaatiya, gi aacyaw do unji ka Buŋdi do saan ta Rabbinte Iisa Masi kaak diŋ amrinte iŋ Buŋ.

Tatte Aadum iŋ Rabbinte Iisa Masi

¹² Iŋ botol ta gem rakki di, zunuubinna unjitu do duniiner. Zunuubinna unje iŋ gem kaak ŋu kolaag Aadum ho zunuubinna-ak iya muutu. Muut-at astu do gee okiŋco, asaan gee okiŋco gin zunuubinna. ¹³ Ka seener, min Buŋ bal beriŋ misa *gaanuun do Muusa, zunuubinna goy ko do duniiner. Kar gay, uudin taat gaanuun-ak ginno misa, Buŋ talaag

† 4:17 Wer ka gase kaawor do Zeneez 17.5. § 4:18 Wer ka gase kaawor do Zeneez 15.5.

zunuubinna-ak ar ɲu ginno ɔo kaay ka gemor. ¹⁴ Sando, min wiktin ta Aadum yoo ta Muusa, muut diyco pise ɔo gee okiɲco. Aadum, ɲaar pood karmiyin taat Buɲ kaawiiji. Kar muut gay, taar diyco pise yoo ɔo ɲuur kuuk zunuubinnico sawado in ku Aadum.

Aadum gaara ɲaar kaak as ba aaro, ɲaar ko Iisa Masi. ¹⁵ Kar gay, barkin taat Buɲ beriy bal kapuune, taar pakgig nige ka Aadum serek. Ka seener, ɔo bi ka nige ka gem rakki di, gee dakina mattu. Kar gay, bere kaak Buɲ beriite in gem rakki di-ak, pakgig serek. Bere-ak, Buɲ berig in Iisa Masi bal kapuune ho ta oyaw ɔo gee dakina. ¹⁶ Talon kat maan kaak nige ka gem rakki iytu ho maan kaak barkin ta Buɲdi iytu ! Ka seener, seriin taat oba gee astu ɔo duniiner in nige ka gem rakki di ho ta obiig gee dakina. Kar barkin ta Buɲdi gay, in nige kaak gee nigtu dakin-ak oki, ta iyaag gee dakina a ɲuu goye in botol ɔo unji ka Buɲdi. ¹⁷ Ka seener, ya in gem rakki di ho in niginji kaak rakki di, muut diytu pise ɔo gee ku duniiner, ibininte oki tak ɔo kayte kadar in Iisa Masi kaak rakki di, gi gasiy bere ho in barkine min ɔo Buɲdi, taat pakgig gamin okiɲco. Bere-ak, ɲaar ko Buɲ giniite gi goyiy in botol ɔo unji. Paa ko, gii gase goye kaak taɔ ho gii hokumiye in ɲaara.

¹⁸ Ansii ko, uudin taat nige ka gem rakki di iyaag gee okiɲco a seriin ta Buɲdi yaa obiɲco, ampa di oki, in riy taat in botol ta gem rakki di gintu, gee okiɲco nec imile kayco min ɔo seriiner ho ɲuu gase goye kaak taɔ. ¹⁹ Gem rakki di pood karmiyin taat Buɲ kaawiiji ho gee dakina unjitu ɔo zunuubinnar, ampa di oki, gem rakki di ooy karmiyit taat Buɲ kaawiiji ho gee dakina Buɲ giniig ɲu goyiy in botol ɔo unji.

²⁰ Min Buɲ berig gaanuun ɔo Muusa, zunuubinna ku geemir gaaya gaayen di. Kar ɔo wer kaak zunuubinna gaaya gaayen di gay, barkin ta Buɲdi oki goy dakin dakina pakgigu. ²¹ Awalle, zunuubinna gaara gudurrico in muutu. Kar diɲ gay, in *Rabbinte Iisa Masi, barkin ta Buɲdi gaara gudurriri in gine kaak Buɲ giniite gi goyiy in botol ɔo unji ho in ɲaar ko, gii gase goye ka gaasɔo.

6

Barkin ta Buɲdi imilinte min ɔo zunuubinnar

¹ ɲaar-ak, gii kaawen kat maa ? Gee daarin kaawa a guna ɲuu gine zunuubinna, paa kat, barkin ta Buɲdi yaa gine dakin gaay in gaayo. Kaaw-at ɔo botilti walla ? ² Ha'a, ta ɔo botiltido ! Ya gi pakira ɔo zunuubinnar, gi ar gee kuuk mate, ho paa kat, zunuubinna gediraado ɲuute diye pise. In taar-an gay, maman gii unje pey kayte ɔo gine ka zunuubinnar ? ³ Ku ibanno kadar ginte okinte kuuk ɲu *batiziyinte, gi ɲum in Iisa Masi ho ansi-ak, gi ɲum in muutuy oki. ⁴ In batem-ak, ar gi mate ho ɲu tiisinte in ɲaara. Paa kat, ar kaak Tatte Buɲ nooyig Iisa Masi in gudurre ta *darjiney, ginte oki, gii goye goye kaak marbinto.

⁵ Ka seener, ya gi ɲum in Iisa Masi in muut ar tanji, gii ɲume oki in ɲaara in nooye kaak ar kanji. ⁶ Ibininte tak kadar goyinte kaak awalle-ak, ɲu doodig ka etor in Iisa Masi. Paa kat, goye ɲaar-ak idtu jot ho gi giniyɔo pey berrin ku zunuubinnar. ⁷ Gi giniyɔo pey berrina-ak, asaan gem kaak mate, ɲaar imil ko kaay min ɔo gudurre ta zunuubinnar. ⁸ Sando, ya gi mat in Iisa Masi, gi iban ko tak kadar gii goye oki in ɲaara. ⁹ Gi iban oki kadar Buɲ nooyig Iisa Masi min ɔo muuti ho ɲa mataaɔo pey tak-tak. Muut bal gine pey gudurre loci. ¹⁰ Asaan muutuy-at, taar mena rakki di gaasiititi ɔo bi ka zunuubinnar. Kar diɲ gay, ɲa goya, ho goyinji-ak, ɲaar ɔo Buɲdi. ¹¹ Ampa-ak, kuɲko oki, ɔo unco ka zunuubinnar, talon zinikiko ar ku mate, ho ɔo unji ka Buɲdi, talon zinikiko ar ku goy mento in ɲume kaak ku ɲumtu in Iisa Masi.

¹² ɲaar-ak, dakon rasenno zunuubinna yaaco gedire ɔo zinikiko kuuk goy ku muuti di. Dakon ooyenno ɲuuko ɲaaminjo kuu aade galal ta zinikikon di. ¹³ Dakon berenno zinikiko ɔo zunuubinnar a *Seetanne yaa gine in ɲuur gamin kuuk in botilcoɔo. Kuɲ ar gee kuuk mate ho diɲ goy mento. Ampa-ak, beron zinikiko ɔo Buɲdi a Buɲ yaa gine in ɲuur ay maanna in botiliy. ¹⁴ ɲaar-ak, zunuubinna gediraakonno pey, asaan *gaanuun goyɔo pey ɔo kayko, kar gay, ku goy ɔo barkin ta Buɲdi.

Gine ka riyor kaak ij botiliy

¹⁵ Ij taar-an gay, gi kaawe pey maa ? Ya gaanuun goydo do kayte ho gi goy do barkin ta Bunji, jaar-an maan kaak beraate botol gii gine zunuubinna walla ? Ha'a, ginno !
¹⁶ Ku ibanno ga ? Ya ku ooy waan yaa goye kaako a kuu karmiyinji ar berrinay, kuu gine berrinay ku ta6 ku jaar kaak ku karmiyiyo. Ya ku karmiya zunuubinna kuuk iyaako do muuti, kuu gine berrinco, ho ya ku karmiya Buñ kaak yaako giniñko kuu goye ij botol do unji, kuu gine oki berrinay. ¹⁷ Jaar-ak, ozilinter Buñ, asaan awalle kuñ berrina ku zunuubinnar ho diñ gay, ku obig bilde kaak ñu bildiñko ij gelbin rakki. ¹⁸ Diñ Buñ imiliñko min do zunuubinnar ho ku gin ko berrin kuñji a kuu gine riy taat ij botilti. ¹⁹ Nu kaawaako ij kaawin ku gamin kuuk kuuniya do duniiner di, asaan pikirriko, taar ta geemir di. Awalle, ku ber ziñkiko okiñco a kuu gine berrin ku gamin kuuk *cawarro ho kuuk ij botilcodó. Gamin-ak imilig gee min botol ta ta6. Kar diñ gay, beron ziñkiko okiñco a kuu gine berrin ku Buñdi. Paa kat, kuu gedire gine riy taat ij botilti ho kuu gedire goye cawar do unji.

²⁰ Wiktin taat ku goyiy misa berrin ku zunuubinnar, isgikonno taat kuu gine riy taat ij botilti. ²¹ Kar diñ gay, gamin ku sokañ kuuk ku gintu awalle-ak iyko maa biidira ? Gamin-an bal iye maanna, illa muutu. ²² Kar diñ gay, Buñ imiliñko min do zunuubinnar, ku gin ko berrin kuñji. Ansii ko, kuu goye *cawar do unji ka Buñdi ho kuu gase goye ka gaasdo. ²³ Ka seener, gem kaak gina zunuubinna, maan kaak ñuui kappiye-ak, illa muutu. Kar bere kaak Buñ beriite maalan gay, jaar goye ka gaasdo ij ñume kaak gi ñumtu ij *Rabbinte Iisa Masi.

7

Taayiika do bi ka gaanuundi

¹ Gem kol siñtay, ku ibingig ko maan kaak naako kaawe-anja, asaan ku ibingig *gaanuun ka Muusa. Gaanuun-ak goy do kaay ka gemor, illa ya gem-ak goy misa ij odinay. ² Jaar-ak, ya daatik ob mitko, illa taa goye ij mitti-aka nam menuwiyyaa gaase ar kaak gaanuun kaawtu. Kar ya mitti kat mat gay, ta imil kaati min do gaanuun kaak kaawa do bi ka obindi. ³ Yampa, ya mitti-ak goy misa ij odinay ho ta ob mitik ka pey, do unji ka Buñdi-ak, ar ta kokina miday kara. Kar ya mitti-ak mat gay, ta imil kaati min do gaanuundi. Ya ta raka obe ka pey oki, ta bal nige maanna. ⁴ Gem kol siñtay, tanjo oki pa. Ij muut taat ku mattu ij Iisa Masi, kuñko oki, do unji ka gaanuun ar ku mate. Kar diñ gay, ku kuuniy geenji ku gem ka pey, jaar kaak Buñ nooyig min do muuti. Paa kat, gii gine gamin kuuk Buñ rakiyo. ⁵ Ka seener, awalle, do wiktin taat gi teet duniin ar kaak gi rakiy di-ak, ña gaanuun ko gaarter zunuubinna. Kar min galal ta ziñkite talig zunuubinna-ak gay, ta ñaamaate a gi giniñco ho zunuubinna-ak iyiite illa do muuti. ⁶ Kar diñ gay, ij muut taat gi mattu ij Iisa Masi, Buñ imilinte min do gaanuun kaak obinte ar gi gay dañayner. Buñ imilinte-ak a gii gedire gine riy taat marbinto ij gudurre ta Ruwwiney. Yampa, riy-at, gi ginaatdo ar awalle ij karaamin ta gaanuun ka Muusa.

Gaanuun ho ij zunuubinna

⁷ Jaar-ak, gii kaawe kat maa ? Gaanuun ij zunuubinna, ñuur rakki walla ? Ha'a, ñu rakkido ! Kar gay, ij botol ta gaanuun ko, nu ibiniig zunuubinna. Ka seener gay, ya gaanuun dakdu kaawdo aman : « Dak elenno maan ka gijij »*, ta-an, nu bal ibine baay ta nige ka ele jaar-anja. ⁸ Kar gay, min gaanuun gaardu pa-ak, zunuubinna gastu botol taat ñu unjiidu do gelbiner ij ay ele ka gamin ku geemir. Yampa, ya gaanuun ginno-ak, zunuubinna, ñuur ar maan kaak mate. ⁹ Awalle, min nu ibingigdo misa gaanuun-ak, nu goy mento. Kar min nu ibiniig gaanuun-ak gay, zunuubinna teestu gine riyco ¹⁰ ho nu rawtitu zir. Ansii ko, gaanuun kaak zer yaan iyiindu do goye ka gaasdo-ak, diñ ña iyin do muuti. ¹¹ Asaan min nu ibiniig gaanuun-ak ko, zunuubinna gastu botol taat ñu caaciyintu

* 7:7 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.17, Deteronoom 5.21.

ho ɲu iyin do muuti. ¹² Ansi-ak, gaanuun, ɲaar taɓ ho kaaw taat amila minninye oki, taar taɓ, ta do botilti ho ta samaane.

¹³ Pa-ak, maan kaak samaane kat iyintu do muuti walla ? Ha'a, ɲa ɲaarro ! Maan kaak iyin do muut-ak, illa zunuubinna. Kar gay, zunuubinna ic maan kaak samaan-ak ko, ɲu iyidu muutu. Ka seener, in kaawin kuuk amila min do gaanuundi, gee ibiniy baaco ta zunuubinnar ho ɲu ibiniy oki waraɲ kadar zunuubinna, ɲuur samaanno tak-tak.

Zunuubinna kuuk goy do zi ka gemor

¹⁴ Ka seener, gi iban kadar *gaanuun, ɲaar asa min Ruwwin ta Buɲdi. Kar nun gay, zir, ɲaar ka gemor di ho ɲa ginno gudurre. Zir-aɲ ar ɲu gidiyig berre ka zunuubinnar. ¹⁵ Ka seener, nu ibanno baay ta maan kaak nu giniyo. Nu gingigdo maan kaak nu rakiy gine. Kar maan kaak nu yilaag gay, nu ginaaga. ¹⁶ Kar ya nun kat gina maan kaak nu rakaado a naa giniɲi gay, ɲaar-ak, nu ooy in taat gaanuun kaawiyo ho nu ibin kadar gaanuun, ɲaar samaane. ¹⁷ ɲaar-ak, maan kaak samaanno-ak, ɲa nununno kat ginaaga. Kar gay, ɲu zunuubinna kuuk goy do zir. ¹⁸ Asaan nu iban kadar maan kaak samaane goydo in nunu, ɲa ginno do zir kaak ar ka geemir di. Ka seener, nu gin niyin taat naa gine taat samaane, kar gay, nu gedarro. ¹⁹ Nu gingigdo maan kaak samaan nu rakiy gine. Kar maan kaak samaanno nu rakaado giniɲi gay, nu ginaaga. ²⁰ Ya nun kat gina maan kaak nu rakaado-ak, ɲa nununno kat ginaaga. Kar gay, ɲu zunuubinna kuuk goy do zir.

²¹ Do goyindu, nu tala maan asgiydu : do wiktin taat nu raka gine taat samaane, taat samaanno gay asgiydu melen. ²² Ka seener, do gelbiner, nu elgig gaanuun ka Buɲdi. ²³ Kar gay, nu tala kadar gaanuun ka pey goy do zir ho ɲa taasiɲaag ɲaar kaak nu ibiniy do kaar kadar ɲa samaane. Gaanuun kaak goy do zir-aɲ ginintu ar nu berre ka gaanuun ka zunuubinna kuuk goy do zir. ²⁴⁻²⁵ Talon nun kaak aminda-aɲka ! Do pikirrer, nu berre ka Buɲdi ho nu ooy naa aadin taat gaanuunji kaawtu. Kar zir gay ɲaamiin a illa naa aade taat zunuubinna rakiy di. Waa kat yaan jilindu min do maan kaak iyaan do muut-aɲka ? Waan kaak yaan jilindu-ak, illa Buɲ, in botol ta *Rabbinte Iisa Masi. Ozilinteɲ siɲji !

8

Goye kaak marbinto in Ruwwin ta Buɲdi

¹ Ampaa ko, diɲ seriin ta Buɲdi obaagdo tak-tak ɲuur kuuk num in Iisa Masi.* ² Ka seener, *gaanuun ka Ruwwin ta Buɲdi, ɲaar beraate goye kaak taɓ in nune kaak gi numtu in Iisa Masi ho ɲaa jiliite min gaanuun ka zunuubinnar ho min do muuti. ³ Maan kaak gaanuun ka Muusa bal gedire giniɲi, Buɲ gay ginga. Gaanuun bal gedire giniɲi asaan ziɲka ku geemir, gudurrice sooda. Kar Buɲ gay ɲaamig Ronji ka meenji. ɲa ɲaamig in zi kaak ar ziɲka ku gee kuuk gina zunuubinna. Ampaa ko, ɲa idiit gudurre ta zunuubinnar taat gina riyti do ziɲka ku geemir. ⁴ Buɲ gintu pa-ak a maan kaak gaanuun kaawtu yaa ase tak do weriy. Maanna-ak yaa ase do weriy in ginte kuuk jaawdo ar kaak gi rakiy di, kar gay, kuuk jaawa ar kaak Ruwwin ta Buɲdi rakiyo. ⁵ Ka seener, ɲuur kuuk gina taat ziɲkico rakiy di-ak, ɲuur diyaat pikirrico illa do galal ta ziɲkico. Kar ɲuur kuuk gina taat Ruwwin ta Buɲdi rakiy gay, ɲuur diyaat pikirrico do maan kaak kuuniya in Ruwwin ta Buɲdi. ⁶ ɲuur kuuk diyaat pikirrico do galal ta ziɲkico-ak, ɲuur ku muuti. Kar ɲuur kuuk diyaat pikirrico do Ruwwin ta Buɲdi gay, Buɲ yaaco bere goye ho ɲaaco iye aapiye. ⁷ Ka seener, ɲuur kuuk diyaat pikirrico do taat ziɲkico rakiy-ak, ɲuur adin ku Buɲdi. Pikirre ta ziɲkar-at, taar iyigdo gee ɲuu karmiyin gaanuun ka Buɲdi ho ta gedarro iyinco a ɲuu karmiyinji oki. ⁸ ɲuur kuuk aadaat pikirre ta ziɲka ku maaniico di-ak, ɲu gediraado yaaji bere galal do Buɲdi.

⁹ Kar kuɲ gay bal diyin pikirrico do galal ta ziɲka ku maaniiko-ata, ku diyit in taat Ruwwin ta Buɲdi rakiyo, asaan Ruwwin-at goy do gelbinko. Ka seener, gem kaak ginno Ruwwin ta Iisa Masi do gelbiney-ak, ɲaar ka Iisa Masido. ¹⁰ Ya Iisa Masi goy do gelbinko

* 8:1 In kaaw ta Grek, do makaatamna daarin kuuk awalle, ɲu gaay aman : « Gee kuuk num in Iisa-ak, ɲuur aaddo galal ta ziɲkico, kar gay, ɲu aada taat Ruwwin ta Buɲdi kaawtu. »

oki, ziŋkiko, ŋuur yaa mate do bi ka zunuubinnar. Kar gay, Ruwwin ta Buŋdi yaako bere goye asaan Buŋ talaako kadar ku goy in botol do unji. ¹¹ Kar ya Ruwwin ta Buŋ kaak nooyig Iisa Masi min do muuti kat goy do gelbinko, ŋaar-ak, kuu ibine do kayko kadar kuŋko oki, ŋaako bere goye. Ka seener, do ziŋkiko ku muut-aku, ku iban kadar ŋaar kaak nooyig Iisa Masi-ak yaaco bere goye in gudurre ta Ruwwiney.

¹² Gem kol siŋtay, ampa-ak ar gi gin daana. Kar daana-at gay, gii kappiyin do waa ? Gii kappiyin in goye kaak gi goyiy do galal ta ziŋkite walla ? Ha'a. ¹³ Asaan ya ku goy do galal ta ziŋkikon di, ŋaar-ak, ku goy ku muuti. Kar gay, ya in gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, ku rasig tak-tak gamin kuuk jookumo kuuk bera galal ta ziŋkiko, kuu gase goye. ¹⁴ ŋuur kuuk ooy aada botol taat Ruwwin ta Buŋdi gaariico, ŋuur-ak koogin ku Buŋdi. ¹⁵ Ka seener, Ruwwin taat Buŋ beriiko-at, taar gingikonno berrina kuuk goy pey in koluwco. Kar gay, Ruwwin-at ginaako koogin ku Buŋdi ho ampa-ak, gi nec koliŋ Buŋ aman : « Baaba ! Tanni ! » ¹⁶ Ta meenti Ruwwin ta Buŋdi ko gaaraate kadar gi koogin ku Buŋdi. Ampaa ko, gi ibiniy do kayte kadar gi kooginay. ¹⁷ Ka seener, gi kooginay. Pa-ak, gii gasiŋ oki gamin kuuk Buŋ dummiyту a ŋaa deede do geenji. Gamin-ak, gii gasiŋ sawa in Iisa Masi, asaan ya gi taabiya in ŋaara, gii unje oki in ŋaara do *darjiney.

Darjin taat yaa ase

¹⁸ Do tanto, taabin taat gi aawiy do menuwir-an, taar sood di ya gi tala *darjin taat Buŋ yaate bayne. ¹⁹ Gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiyту era in niyin rakki yiriy taat Buŋ yaa gaariŋ kooginay. ²⁰ Ka seener, gamin kuuk Buŋ kilgiyту-ak gal do pise ka maan kaak gin gudurre ho ŋa bal baay. ŋaar-ak, in niyin ta maaniicodo, ta niyin ta ŋaar kaak raka a taa kuuniye pa. Kar gay, gamin ku Buŋdi-ak gin pey maan kaak gi diyту gelbinte : ²¹ yiriy rakki, Buŋ asa imiliŋ gamin kuuk ŋa kilgiyту min do gudurre ta idindi taat obig berrina. Paa kat, ŋuu gase horrinaw in koogin ku Buŋdi do yiriy taat ŋuu unje do darjiney. ²² Gi iban kadar yoo diŋka, gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiyту-an neyaw ar daatik taat taabiyaw do wiktin ta weenti. ²³ Kar gay, ya gamin-ak neyaw, ginte kuuk gin Ruwwin ta Buŋdi do gelbinte ar barkin taat awalle min do barkin taat Buŋ yaa bere do kooginay, gi neyaw oki. Ka seener, neyinte amila min do gelbinte in erinte kaak gi eriy a gii kuuniye kooginay ku Buŋdi tak-tak do wiktin taat ŋaate imilinte min do taabin-anta. ²⁴ Asaan Buŋ jilinte, kar gay, gi talgigdo misa maan kaak gi diyту gelbinte. Ka seener, ya gem talaag ko maan kaak ŋa diyту gelbiney, ŋaar-ak, ŋa maa diyinda ? Di pa-ak, waa yaa diye pey gelbiney do maan kaak ŋa talaag ko in odinay ? ²⁵ Kar ya gi diyaag gelbinte do maan kaak gi talgigdo misa gay, illa gii eriŋ in subirraw.

²⁶ Ampaa di oki, in gudurrite taat sood-ata, Ruwwin ta Buŋdi asgiy gaayinte. Ka seener, gi ibanno inde Buŋ ar kaak ŋa rakiyo. Kar meenti Ruwwin ta Buŋdi gay indiite Buŋ in neyinti kaak gem gedarro kaawe. ²⁷ Kar Buŋ, ŋaar talaag gelbin ka geemir ho ŋa ibingit taat Ruwwin ta Buŋdi kaawiyo, asaan taat Ruwwin-at indiy do saan ta gee ku Buŋdi-ak kuuniy in taat ŋa rakiyo.

²⁸ Gi iban kadar do ay maanna, Buŋ gina a gamin okiŋco yaa gine sellen do gee kuuk elgiga ho kuuk ŋa koltu ar kaak ŋa rakiy gine. ²⁹ Asaan ŋuur kuuk Buŋ dobig min awalle-ak, ŋa ic ko niyine a ŋaa giniŋco ŋuu kuuniye ar Ronji. Paa kat, Ronji-ak yaa gine aawco ka siŋta dakina. ³⁰ ŋuur kuuk Buŋ dobtu min awalle-ak, ŋa koltu oki. Ho ŋuur kuuk ŋa koltu-ak, ŋa ginig oki ŋu goyiy in botol do unji. Ho ŋuur kuuk goy in botol do unji-ak, ŋa unjig oki do darjiney.

Ginno maan kaak pakgig ele ka Buŋdi

³¹ Do taar-an, gii kaawe pey maa ? Ya Buŋ kat in ginte-ak, waa kat yaa gine adinte ? ³² Buŋ bal gooyiŋ Ronji ka meenji, kar gay, ŋa berig *satkine do saan tante okinte. Ya Buŋ gin pa-ak, maa di ŋa beriitenno ay maanna in ŋaara ? Ka seener, in barkiney, ŋaate beriŋji. ³³ Waa kat yaaco diye kaaw do gee kuuk Buŋ dobtu ? Ginno yoo gemo, asaan Buŋ kat ginig ŋu goyiy in botol do unji. ³⁴ Waa kat yaaco gine a seriin yaa obinco ? Ginno yoo gemo, asaan Iisa Masi, ŋaar mate ho min kaatiya, Buŋ nooyig min do muuti. Diŋ, ŋa goy

dó meeday ta Buḅdi ho ḅa indaag dó saan tante. ³⁵ Maa kaak yaate eerinte min ele ka lisa Masi ? Ginno yoo maanna, wala taabine, wala diigine, wala taabin ta imaan, wala meya, wala pokirraw, wala duniin taat yaa ase kaate, wala muutu. ³⁶ Ar kaak Kitamne kaawtu aman :

« Gem kol *Rabbiney,

gee joriyaanin muut doo asaan ni geenjin.

ḅu talaani ar ni tamgi kuuk ḅu ba dapsiyinco. »†

³⁷ Kar gay, dó gamin okinco kuuk asaate kaate-an, nosirruwte paka in gudurre ta lisa Masi kaak elgiite. ³⁸ Ka seener, nu iban tak kadar ginno maan kaak yaate eerinte min ele ka Buḅdi : wala muutu wal goye, wala *dubal ku Buḅdi wal aaridna ho ḅuur kuuk gin gudurre kuwa, wala gamin ku dirka wal ḅuur kuuk yaa ase neginda, ³⁹ wala maan kaak goy kuwa wal kaak goy baata. Min gamin okinco kuuk Buḅ kilgiyту, ginno tak-tak maan kaak yaate eerinte min ele kaak Buḅ gaariite in ḅume kaak gi ḅumtu in Rabbinte lisa Masi.

9

Buḅ in gee ku Israyeel kuuk ḅa dobtu

¹ In ḅume kaak nu ḅumtu in lisa Masi, kaaw taat naa kaawe-an, taar ka seener, ḅa raadenno. Pikirrer ho in Ruwwin ta Buḅdi, ḅuur saadinnar kadar kaawor ka seener. ² Ka seener, adir nig ko nige ho gelbiner sa goy ko gelbinaan di. ³ Ya botol goya taat naa jilin sijtar kuuk tambaani rakki, naa ooye a Buḅ yaan surpiyindu ho ḅaan eerin min dó lisa Masi. ⁴ Sijtar-ak, ḅuur gee ku Israyeel. Buḅ dobig a ḅuu kuuniye kooginay. ḅa gaarcot *darjiney. ḅa ob jamaw dees dakina in ḅuura. ḅa berco *gaanuun. ḅa gaarco maman ḅuu abdiyinni. ḅa kaawco a ḅaaco bere gamna. ⁵ Aginiyco kuuk aginda, ḅuur min gee ku Israyeel, ho Masi oki, weenji, ḅa min gee-aku. ḅaar goy kaaco ka gamin okinco. ḅa Buḅ kaak ḅuu ozilin elgin in elgina ! *Aamin.

⁶ ḅaar-ak gaara kadar kaaw ta Buḅdi uc maala walla ? Ha'a, ta bal uce ! Kar gay, gee okinco kuuk min tatte Israyeel*, daarin, ḅuur gee ku Israyeeldo ku tab kuuk Buḅ dobtu. ⁷ Kar gee okinco kuuk min tatte Ibraayim, daarin, ḅuur kooginaydo kuuk tab. Ka seener, Buḅ kaawji do Ibraayim aman : « Koogin kuuk nu kaawtu a naan bere-ak, ḅuur asa min Isaaka. »† ⁸ Ampaa ko, Buḅ kaawtu kadar koogin ku adiy ka Ibraayim, okinco, ḅu koogin ku Buḅido, illa ḅuur kuuk Buḅ kaawiji a ḅaaji bere-ak di. ḅuur kuuk Buḅ kaawtu a ḅaaji bere-ak, ḅuur koogin ku Buḅdi kuuk tab. ⁹ An ko kaaw taat Buḅ kaawiji do Ibraayim. ḅa kaawji aman : « Weeno‡, do wiktin-an di, naa yeepe ho naa gasin daacin Zaara wee mico. »§

¹⁰ Ta taar-anno di ! Pakirinte oki do Rebeka, daaciy ta Isaaka. Ta weiji muusan. ¹¹ Kar gay, min koogin-an, ḅu bal ween misa ho min ḅu bal gine taat samaane wal taat samaanno di, Buḅ dobtu rakki ar kaak ḅa rakiyo a maan kaak ḅa ictu niyine a ḅaa gine-ak, ḅaa gininji. ¹² Ka seener, Buḅ dobiig gee ar taat ḅa rakiy di, ḅa tallo maan kaak ḅu giniyo. Paa ko, min Rebeka bal wee misan di, Buḅ kaawitit aman : « Aawke asa gine berre ka aaroy. »* ¹³ Kaaw taar-an as uudinti in taat do Kitamner aman : « Nu dobig Yakuub ho Ezaayu gay, nu pocga. »†

¹⁴ ḅaar-ak, gii kaawe pey maa ? Gii kaawe a Buḅ gina taat in botiltido walla ? Ha'a, ḅa ginno ! ¹⁵ Ka seener, Buḅ kaawji do Muusa aman : « Ya nu raka gine sellen do gemor, naaji gine, ho ya nu raka tale amindaw ta gemor oki, naaji tale. »‡ ¹⁶ Ansi-ak, ya Buḅ doḅ gemo, ḅa bal dobin in niyin ta gem-aka, wala in riy taat ḅa gintu, illa in sellinkaw ta meenji Buḅ. ¹⁷ Do Kitamner, Buḅ kaawji do sultan ka Meser aman : « Nu darjiyincin

† 8:36 Wer ka gase kaawor do Soom 44.23. * 9:6 'Israyeel' : ḅu sij kuuk Buḅ diyiji do tatte Yakuub.

† 9:7 Wer ka gase kaawor do Zeneez 21.12. ‡ 9:9 'Weeno' : Werin daarin, ḅu kaawa a 'zootira'. § 9:9 Wer ka gase kaawor do Zeneez 18.10. * 9:12 Wer ka gase kaawor do Zeneez 25.23. † 9:13 Wer ka gase kaawor do Malasi 1.2-3. ‡ 9:15 Wer ka gase kaawor do Ekzood 33.19.

sultan a inj kinken di, naa gaarin gudurrer ho sinđu yaa ale do adiy ka kidar okinji. »§
¹⁸ Ansi-ak, Buñ gaara sellinikuwi y do ñaar kaak ña rakiy di ho ñaar kaak ña rakiy di, ña ginaag kaay bombo.

Dobe ka geemir kaak inj niyin ta meenji Buñ

¹⁹ Waan asaan di indindu a ya Buñ gaar sellinikuwi y do ñaar kaak ña rakiy di, maa di ña leesiy pey do geemir ? Ginno waan kaak yaa poccin niyin ta Buñdi wal maman ? ²⁰ Kar kin gem gay waa kina, kii meelin Buñ ? Gem ñaar-ak, ña ar parik kaak yaa indin gem kaak pinga aman : « Maa di ki piniin ansi ? »* ²¹ Ka seener, gay pinindi-ak gin botol ñaa gine maan kaak ña rakiy di inj golñoy. Min golñoy kaak do pisinji-ak di, ñaa gedire pine maan kaak ñuu gine riy ta iidiner ho ka pey do riy ta geero kun kawta.

²² Ya Buñ raka a gee yaa ibinin dapinkoy ho ña raka gaarin gudurrey, kuu kaawe maa ? Kar gay, ya ña ic subirraw dakina ho ña sosig ñuur kuuk zer dapinkoy yaa paaye kaaco ho kuuk nec ku idindi-ak, kuu kaawe pey maa ? ²³ Buñ gintu ansi-ak a ñaa gaarin yaarkaw ta *darjiney. Darjiney-at, ña gaaraat do ñuur kuuk ña tala aminduwco ho ña siyig zinikico min awalle a ñuu hadire do darjiney-ata. Ñaar-ak, kuu kaawe pey maa ? ²⁴ Ñuur kuuk ña taliy aminduwco-ak, ña ginte kuuk ña koltu. Ña balte kolinte min gee kuuk *Yuudinna keeco di, kar gay, min gee kuuk Yuudinnado oki. ²⁵ Uudin taat do Kitanner, ñu kaawtu do maktumne ta nabi Ooze aman :

« Gee kuuk awalle geendudo-ak,

diñ naa kolin a ñu geendu.

Ho darrinay kuuk awalle nu elgigdo-ak,

diñ naa kolin a ñu darrinay kuuk nu elgiy dakina. »†

²⁶ « Do wer kaak Buñ kaawiico do geemir a " kun geendudo ",

eden di, ñuu kolin a ñu koogin ku Buñ kaak goy mento. »‡

²⁷ Do gee ku Israyeel, nabi Ezaayi kaaw ko bico aman : « Ya gee ku Israyeel kat gin dakina ar yir kaak do bi ka barrer oki, minnincó, gee sood di kuuk Buñ yaa jilincó. ²⁸ Asaan kaaw taat Buñ kaawtu a ñaa gine do kidar-at, kodok di ñaa necinti. »§ ²⁹ Ho ar kaaw taat Ezaayi kaawtu min awalle aman :

« Ya *Rabbin Mee Gudurri balte rase koogina,

gii gine ar gee ku geeger ka Sodom

ho gii kuuniye ar gee ku geeger ka Gomoor. »*

Goye kaak inj botiliy inj imaan

³⁰ Ñaar-ak, gii kaawe pey maa ? Gee kuuk Yuudinnado, ñuur bal bariye botol taat Buñ yaa giniñco ñuu goye inj botol do unji. Kar inj taar-at oki, Buñ ginig a ñuu goye inj botol do unji do saan ta imaanco. ³¹ Kar *Yuudinna gay, inj *gaanuun, ñu bariya goye kaak inj botiliy do unji ka Buñdi, kar gay, ñu bal gasinji. ³² Maa di ñu baltu gasinti ? Ñu baltu gasinti-ak, asaan ñu bal bariye botol ta imaan taat iyaag gee ñu goyiy inj botol do unji ka Buñdi. Ñu pakira a ñuu gedire goye inj botol inj riy taat ñu giniy di. Paa ko, ñu batkitu inj ñaar kaak ar dambi† kaak solla gee. ³³ Uudin taat ñu siirtu do Kitanner aman :

« Talon, nu diya dambi ka batkindi do geeger ka Siyon.

Do bi ka dambi-ak, gee yaa solle.

Kar waan kaak aamin loci gay,

sokan diyaagdo tak-tak. »‡

§ 9:17 Wer ka gase kaawor do Ekzood 9.16. * 9:20 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 29.16 ho 45.9.

† 9:25 Wer ka gase kaawor do Ooze 2.25. ‡ 9:26 Wer ka gase kaawor do Ooze 2.1. § 9:28 Wer ka gase

kaawor do Ezaayi 10.22-23. * 9:29 Geegirnay ñuur-an, Buñ idig jot (Ezaayi 1.9, Zeneez 19.23-28). † 9:32

'ñaar kaak ar dambi': Anne-an, ñu kaawa do bi ka Iisa Masi. ‡ 9:33 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.14-15, 28.16.

10

¹ Gem kol sijtay, do bi ka Yuudinnar, maan kaak gelbiner rakiyo ho kaak nu indiy Buḅak, illa a ḅuu gase jile. ² Yuudinna zeeda gine riy ta Buḅdi, nun sa saadine. Kar riyco gay, ḅu gingitdo in ibine kaak tab ka Buḅdi. ³ ḅu bal ibine baati taat maman Buḅ giniig gee ḅuu goye in botol do unji ho ḅu bariyy botol ta maaniico di. Ampaa ko, botol taat Buḅ gintu-at, ḅu pociita. ⁴ Iisa Masi gintu a *gaanuun ka Muusa goydo pey kaate. Paa kat, ḅuur kuuk aamin in ḅaara, Buḅ yaa giniḅco ḅuu goye in botol do unji.

Jile ka gee okinco kuuk aamin do Iisa Masi

⁵ Do bi ka ḅuur kuuk bariya goye in botol do unji ka Buḅdi in *gaanuun, meenji nabi Muusa siir do Kitamner aman : « Gem kaak karmiyaag gaanuun okinji-ak yaa goye in ḅaar di. »* ⁶ Kar gay, an kaaw taat ḅu kaawtu do bi ka *goye kaak in botol kaak min do imaandi. Kaaw-at a dak osenno do adin aman : « Waa yaa coone ka samaaner ? » Ya ampa-ak, ki pakira a Iisa Masi bal paaye misa walla ? ⁷ Dak kaawenno pey do adin aman : « Waa yaa paaye do bee kaak sugulgul, wer kaak gee ku mate goyiyo ? » Ya pa-ak, ki pakira a Iisa Masi bal nooye min do muuti walla ? ⁸ Kar gay, maan ka kaawindi-ak, ḅa maa ? Kii kaawe taat ḅu siirtu do Kitamner aman : « Kaaw ta Buḅdi, taar as ko moota, ta goy do bin ho do gelbinen. »† Ta taar-an ko kaaw taat do bi ka imaandi taat gi gaariy do geemir. ⁹ Ya ki pil bin do unco ka geemir a Iisa Masi, ḅaar *Rabbine, ho ya ki aamin do gelbinen kadar Buḅ nooyig min do muuti, kii gase jile. ¹⁰ Asaan ḅaar kaak aamin do gelbiney-ak, Buḅ ginig a ḅa goy in botol do unji, ho ḅaar kaak pil biy do unco ka geemir-ak, Buḅ yaa jilinji. ¹¹ Ka seener, ḅu siir do Kitamner aman : « Ay waan kaak aamin loci, sokaḅ diyaagdo tak-tak. »‡ ¹² Ansi-ak, gaara kadar *Yuudinna in gee kuuk Yuudinnado, ḅuur sawa di. Asaan okinco, *Rabbincō rakki di. ḅaar ko kaak gina sellinḅaw do ay gem kaak ala in sij kunji. ¹³ Ka seener, ḅu siir do Kitamner aman : « Ay gem kaak ala in sij ku Rabbiner yaa gase jile. »§

¹⁴ Ka seener gay, maman ḅuu indinji ya ḅu bal aamine loci ? Maman ḅuu aamine ya ḅu bal dore ? Maman ḅuu dore ya waan balco gaare kaawo ? ¹⁵ Ho maman ḅuucō gaare kaawo ya waan balco ḅaame gee ? Uudin taat ḅu siirtu do Kitamner aman : « Gee kuuk iya kabarranna ku samaane, ḅu miinaag adat ku geemir in galal. »* ¹⁶ Kar gay, min gee okinco, daarin di ooyit Kabarre ta Gala. Uudin taat nabi Ezaayi siirtu do Kitamner aman : « Gem kol Rabbiney, ni gaarcot kaawon, kar waa di icta ? »† ¹⁷ Ansi-ak, gee kuuk aamine, imanco asa min do kaaw taat ḅu dortu, ho kaaw taat ḅu dortu-at asa min gaare ka kaawor do bi ka Iisa Masi.

¹⁸ ḅaar-ak, nu gin pey inde : Kabarre-at, ḅu bal dorin misa walla ? Ha'a, ka seener, ḅu dorit ko. Uudin taat ḅu siirtu do Kitamner aman :

« Do kid okinji, ḅu dorit gaay ta gay gaare kaawor, ho kaawco-at, ḅu gaarit do duniin okintiti. »‡

¹⁹ ḅaar-ak, naa inde pey : Kaaw-an, Yuudinna bal ibine baati walla ? An ko kaaw taat Buḅ kaawtu min awalle in biy ka nabi Muusa. ḅa kaaw aman :

« Naako giniḅko hasuudinay do gee kuuk kuntodo, ho naa gine kuu dapiḅe in darre

taat geenti ibanno maanna. »§

²⁰ Kar nabi Ezaayi zeedtu nam ḅa kaawtu bal kolaw kaaw taat asa min do Buḅdi aman :

« ḅuur kuuk bariyginno, gasintu, ho ḅuur kuuk indiginno yoo maanna, nu bayinco. »

²¹ Kar gay, do bi ka gee ku Israyeel, Ezaayi gaaytu pey aman :

* 10:5 Wer ka gase kaawor do Lebitik 18.5. † 10:8 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 9.4, 30.12-14.

‡ 10:11 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 28.16. § 10:13 Wer ka gase kaawor do Zowel 3.5. * 10:15 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 52.7. † 10:16 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.1. ‡ 10:18 Wer ka gase kaawor do Soom 19.5. § 10:19 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.21.

« Min kawtira yoo maako,
nu jaalaaco pise do geemir a nuudu ase,
kar gay, nu karmiygitdo kaawor ho nu newsidu kopo. »*

11

Buḅ bal pociḅ gee ku Israyeel

¹ Ansi-ak, nu gin pey inde : Buḅ pociḅ geenji, gee ku Israyeel walla ? Ha'a, ḅa bal pociḅco. Ka seener, nun meendu oki min gee ku Israyeel, min kooginay ku Ibraayim ho min caar ka Benjamin. ² Buḅ bal pociḅ geenji kuuk ḅa doḅtu min awalle-aku. Ku rawtit kaaw taat ḅu siirtu do Kitamner do bi ka nabi *Eli walla ? Do bi ka gee ku Israyeel, nabi Eli caactu* do Buḅdi aman ³ : « Gem kol *Rabbiney, gee-aḅ deeyig nabiinnaḅ ho ḅu eezig *wernaḅ ku satkiner. Kar ḅak ko nun keedu di kaak aadaaciḅ ho ḅu rakaan deendu oki. » ⁴ Kar Buḅ gay telkiji maa ? ḅa telkiji aman : « Ha'a, kiḅ bal ḅake keejin. Nu ras miday alip peesira (7000) kuuk aadaanu ho bal derse do unji ka maan buḅir kaak ḅu koliy Baal. »†

⁵ Ampaa ko, do wiktin ta diḅka-an oki, goy di gee job kuuk Buḅ doḅtu in barkiney. ⁶ Gee-ak, Buḅ doḅig in barkiney, ḅa bal doḅin in riy taat ḅu giniyo. Yampa, ya ḅa doḅig in riyco, barkiney-at, siḅti barkinno.

⁷ Taar-an gay baati maa ? Taat gee ku Israyeel bariytu min do Buḅdi-at, ḅu bal gasinti. Gee kuuk gasta-ak, illa kuuk Buḅ doḅtu-ak di. Kar gee ku pey gay, kayco gin bombo.

⁸ Uudin taat ḅu siirtu do Kitamner aman : « Buḅ dibirig kayco, odinco tala purus-purus ho deḅginco ooma. » ⁹ Sultan Dawuud oki kaaw do Buḅdi aman :
« Ginu a wer kaak ḅu teeyiy teenco ka iidiner-ak

yaaco kuuniye ar rece.

Ginu a ḅaaco kuuniye maan kaak ḅuu batke
ho maan kaak Buḅ yaa taabiyaḅco.

¹⁰ Ginu a odinco yaa kirkile‡ nam ḅu taliydo tak-tak.

Ginu a ḅuu kooḅe korindoḅ min oomiḅkaw ta taabiner. »§

¹¹ ḅaar-ak, naa inde pey : Ya *Yuudinna batke-ak, ḅu sollaw. Ka ya ḅu solle-ak, ḅu ucaw walla ? Hii, ḅu ucaw. Kar gay, do bi ka nige kaak ḅu nigtu-ak ko, botol ta jilindi piltu do gee kuuk Yuudinnado. Buḅ gintu ansi-ak, asaan ḅa raka a Yuudinna yaaco gine hasuudinaw do gee-aku. ¹² Kar sando, ya nige ka Yuudinnar pilit botol a gee ku duniiner yaa gase barkin min do Buḅdi ho ya Yuudinnado gas gamin dakina wiktin taat Yuudinna jagtu min botol taat samaan-at oki, ka seener, wiktin taat gee ku Israyeel yeep do botol-ata, ḅuu gase barkin dakin aale !

Olibiye ka jineendi in ka yeero

¹³ Diḅ nu newsa loko, do kuḅ kuuk Yuudinnado. Ka seener, nun *paliine ka Buḅdi kaak ḅa naamtu do gee kuuk Yuudinnado. Adir portiko in riy taat Buḅ beriidu-anta. ¹⁴ Nu giniy pa-ak a wal gee kuuk min tambaar-aḅ yaa gine hasuudinaw ho daariḅco yaa gase jile. ¹⁵ Ka seener, Buḅ leeyig *Yuudinna serpiya. Ampaa ko, gee ku duniiner gastu botol taat ḅuu amre in Buḅ. Ya ta ampa-ak, do y'iriy taat Buḅ yaa obiḅ pey samaane in ḅaara, taa kuuniye maman ? Taa kuuniye ar gem kaak nooy min do muuti ho gas goye kaak taḅ.

¹⁶ Yampa, ya tee kaak nee awalle kat gi beraag do Buḅdi-ak, ka ḅak-ak sa, okiḅji do Buḅdi. Ho ya gi bera caar ku etor do Buḅdi-ak, leeginay sa, okiḅco loci. ¹⁷ Talon, gee ku Israyeel, ḅuur ar et kaak ḅu koliy olibiye kaak ḅu taattu do jineendi. Kar kuḅ kuuk Yuudinnado gay, ku ar olibiye ka yeero. Ar Buḅ dukumig leeginay daariḅ ku et kaak goy do jineendi, kar ḅa iytu ku olibiye ka yeero ho ḅa atiḅ do et ka jineendi-aka. Ansi-ak, kuḅ leegin kuuk ḅu attu ate-aku, ar ku siya amay kuuk samaane min do et kaak goy do

* 10:21 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 65.1-2. * 11:2 'caactu' : Werin daariḅ, ḅu kaawa a 'mintu'. † 11:4 Wer ka gase kaawor do 1 Ruwa 19.10, 18. ‡ 11:10 'kirkile' : Werin daariḅ, ḅu kaawa a 'korḅile'. § 11:10 Wer ka gase kaawor do Soom 69.23-24.

jineendi kaak ɲu atin̄ko-aka. ¹⁸ Ampa-ak, ku ginno botol taat kuu giniɲ bees leegin kuuk Buɲ dukumtu-aku. Kuu gediraado kuu dapile asaan ɲa kuɲkonno kuuk gakig caari, illa ɲu caar kat gakiɲko.

¹⁹ Kar waan minninko yaadu kaawe aman : « ɲu dukumiig leegin min do et-aɲ a nun kat ɲuun atin do werco. » ²⁰ Kaaw-an ka seener. Kar gay, dak rawtenno, Buɲ dukumiigu-ak asaan ɲu bal aamine loci ho ɲa atin̄ciɲ ki goyiy do et-ak iɲ imaan taat ki aamin̄iy loci. ɲaar-ak, dak dapilenno do bi kaak ki icig werco. Kar gay, goy godom. ²¹ Yuudinna, ɲuur ar leegin kuuk taɓ. Kar ya leegin kuuk taɓ din sa Buɲ bal rasiɲ do werco, kiɲ kaak ar leeg taat ɲu attu aten di-at, ɲaan̄ rase walla ? ²² Talu maman Buɲ gaariit sellin̄kuwiy ho tongukuwiy taat rada ! ɲa gaaraat tongukuwiy-at do ɲuur kuuk jag min do botildi, ho ɲa gaaraat sellin̄kuwiy lociɲ, ya ki goy bombo do sellin̄kaw-ata. Kar ya ki goydo bombo gay, kiɲ oki, ɲaan̄ dukume ar ɲa dukumiig leegin awalle. ²³ Kar ya gee ku Israyeel kat rasiɲ kaa ka bombin̄kaw ho ɲu aamin do Buɲdi, ɲaa atin̄co do werco. Asaan Buɲ nec atin̄ pey. ²⁴ Ka seener, kiɲ ar leeg taat ɲu dukumtu min do oliɓiye ka yeero, wer kaak ki coktu. Buɲ dukumiɲciɲ min do oliɓiye ka yeero ho ɲa atin̄ciɲ do kaak goy do jineendi, wer kaak ki baltu coke. Buɲ nec atin̄ leegin ku oliɓiye ka yeero do et kaak taɓ-aka. ɲaar-ak, ya ɲa raka yeepiɲ pey leegin ku et kaak taɓ-ak do werco, yaaji gine melen̄ di.

Jile ka gee ku Israyeel

²⁵ Gem kol siɲtay, cokiyoɲ naako kaawe maan rakki kaak cigile. Naako gaarin̄ji-ak asaan ku gediraado dapile iɲ ilimko. Maanna-ak a min gee ku Israyeel, daariɲ, kayco gin bombo ho ɲuu goyer ko paa di nam wiktin taat gee kuuk Yuudinnado kuuk yaa aamine yaa necen̄ ja uudin taat Buɲ rakiyo. ²⁶ Ansii kat, Buɲ yaa jilin darre ta Israyeel okintiti ar taat ɲu siirtu do Kitamner aman :

« Gay jile geemir yaa ase min Siyon.

Kar nige kaak gee kuuk min tamba ta Yakuub nigtu,
ɲaa imiliɲ tak-tak.

²⁷ Taar-an ko jamuwir taat naa obe iɲ ɲuura

do wiktin taat naa imiliɲ zunuubinnico tak-tak. »*

²⁸ Gee ku Israyeel, do bi ka pooce kaak ɲu pooɓit Kabarre ta Gala, ɲu gin adin ku Buɲdi. Ansi-ak, kuɲ kuuk Yuudinnado gasiig maan kaak samaan-aka. Kar gay, do bi ka doɓindi kaak Buɲ doɓtu awalle, gee ku Israyeel-ak, ɲuur gee kuuk Buɲ elgig do saan ta aginiyco.

²⁹ Asaan, ya Buɲ ber maan do gemor, ɲa icgigdo pey, ho ya ɲa kol gemo, ɲa yeepdo pey aar tak-tak. ³⁰ Kuɲ gee kuuk Yuudinnado, awalle ku pooce karmiyiɲ Buɲ. Kar diɲ gay, Buɲ tala aminduwko do bi ka Yuudinna kuuk pooce karmiyiɲ. ³¹ Ansii ko, gee ku Israyeel pooctu karmiyiɲ Buɲ. Ampa-ak, ku gas botol a Buɲ yaa tale aminduwko. Ho ɲuur oki, Buɲ yaa tale aminduwco iɲ botol taar-at di. ³² Ka seener, do pooce kaak gee ku duniiner okiɲco pooɓit taat Buɲ kaawtu, Buɲ gintu a ɲuu kuuniye ar gay daɲaayner do pooɓin̄co-aka. ɲa gintu pa-ak a ɲaa gedire gaare tale ka aminduwiy do gee okiɲco.

Tatkaw ta Buɲdi

³³ Talon̄ sellin̄kaw ta Buɲdi taat dakin aale-anta ! Talon̄ ilim ho ibine ka Buɲdi kaak ginno gaase tak-tak ! Ginno waan kaak yaa ibinin̄ pikirrey ho ginno waan kaak yaa ibine baay ta maan kaak ɲa rakiy gine. ³⁴ Uudin taat ɲu siirtu do Kitamner aman :

« Waa ibingit pikirre ta Buɲdi ?

Ho waa kaak nec taayin̄ji ? »†

³⁵ « Waa berji maan awalle ?

Ho waa kaak gin botol taat ɲa baayiy boode ? »‡

³⁶ Asaan gamin̄ okiɲco asa min loci, ɲu goy iɲ gudurrey ho ɲu goyiy sa do saan tan̄ji di. Loci di *darjine, elgin iɲ elgina ! *Aamin.

* 11:27 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 27.9 ho 59.20-21. † 11:34 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.13.

‡ 11:35 Wer ka gase kaawor do Zoob 41.3.

12

Goye kaak marbinto inj Iisa Masi

¹ Gem kol sijtay, do bi ka sellinkaw ta Buṅdi taat dakin-ata, nu taayaako a kuu bere zinjiko mento ar *satkin taat taḅ do unji ka Buṅdi. Satkin-at aawaaji gala ho taar ko abaadin ta taḅ kuu abdiyin Buṅ. ² Dakon icenno goye ka gee ku duniiner. Kar gay, rason Buṅ yaa jiptin goyinko ho nyaako makin pikirriko inj taat marbinto. Ansi-ak, kuu ibine maan kaak na rakiyo : maan kaak samaane, kaak aawaaji gala ho kaak nec tak ar kaak na rakiyo.

³ Do bi ka barkin taat Buṅ beriidu, nu kaawa do ay gemo minninko a nya jaalenno ziy. Nya talenno ziy pak taat Buṅ diyiga. Kar gay, ay gem di yaa tale ziy ar kaak kuuniy inj gudurre ta imaan taat Buṅ beriiji. ⁴ Talon, zi ka gemor, naar rakki di, kar gamnay gay dakina ho ay maan di inj riyoy. ⁵ Ansi-ak, ginte kuuk dakin-an oki, okinte, gi num do lisa Masi ho gi kuuniy ar zi ka gem rakki di. Okinte, gi num benannite ar gamin kuuk do zi ka gemor. ⁶ Okinte, Buṅ berte bere keeji keeji uudin ta barkin taat na bertu do ay gemo. Ya minninte goy gem kaak Buṅ berji bere a nya kaawe kaawin kuuk asa min do Buṅdi, illa nya kaawinco uudin ta imaan taat Buṅ beriiji. ⁷ Ya ka pey, Buṅ berji bere a nya gine riy do geemir, illa nya ginguwinti. Waan kaak Buṅ berji bere a nya bilde gee, illa nya bildiguwincō. ⁸ Waan kaak Buṅ berji bere a nya iske gee, illa nya iskiguwincō. Waan kaak Buṅ berji bere a nya bere gamin do geemir, illa nya berguwincō inj gelbin rakki. Waan kaak Buṅ berji bere a nya tale kaaco ka geemir, illa nya zeede nya talguwe kaaco samaane. Waan kaak Buṅ berji bere a nya gaaye gee kuuk aminda, illa nya gaayguwincō inj galal.

⁹ Dakon elenno inj binjikon di. Poocon nige tak-tak ho obon tirit do sellinkaw. ¹⁰ Elguwon benanniko inj gelbin rakki ar sijta kuuk tacco rakki ho zeedon kuu karmiyen benanniko. ¹¹ Zeedon ho rason zegel. Ginoonji riy do *Rabbiner inj niyin rakki. ¹² Do bi ka maan kaak ku diytu gelbinko, aaciyon. Icon subirraw do taabinko ho indiguwon Buṅ bal bare*. ¹³ Do gee ku Buṅdi kuuk gamin arumco, gaayongu, ho obon martiko samaane.

¹⁴ Indonco barkin ta Buṅdi do nuur kuuk taabiyaako. Indonco a nya barkiyincō, yampa, dakonco indenno a nya surpiyincō. ¹⁵ Aaciyon inj nuur kuuk aaciyaw ho alon inj nuur kuuk alaw. ¹⁶ Goyon gala benanniko. Dakon bariyenno a kuu gine riy taat gee yaako bere horoomin di, kar gay ooyon oki a kuu gine ay riyoy, yoo taat gee talaat a ta bal baati.

¹⁷ Gem kaak nigaako, dakonji yeepintido. Zeedon kuu gine gamin kuuk yaa ale gala do unco ka gee okincō. ¹⁸ Ya botol goya, zeedon kuu gine ay maan kaak kuu gedire ginoonji a kuu goye do aapiyer inj gee okincō. ¹⁹ Gem kol royin kuuk nu elgiyo, ya gem ginaako taat samaanno, dakon kappiyenno. Kar gay, rason Buṅ kat yaa ibine baay. Asaan Rabbin Buṅ kaaw do Kitamner aman : « Na nun meendu kat yaa kappiyin taat nu nigiiidu. Na nun meendu kat yaa yeepin taat nu giniidu. »† ²⁰ Kar pey aman : « Ya adinen, mey diyaaga, beriy tee, ho ya ibin obga, beriy amay. Ya kin kat ginaaji pa-ak, sokaṅ yaa deenji ar ki liyaaji ubal do kaay. »‡ ²¹ Dak rasenno taat samaanno yaan gedire. Kar gay, gedirti do taat samaanno-at inj taat samaane.

13

Karaamin do agindaw ku darre

¹ Ay gemo yaa karmiyin agindaw ku darrer. Asaan ginno gem kaak yaa goye tatkaw ka darrer ya Buṅ bal diyinji. Ansi-ak, nuur kuuk agindaw ku darrer sa, na Buṅ kat diyaagu. ² Ampaa ko, naar kaak poocaa kaaw ta agindaw ku darrer, na poocaa maan kaak Buṅ diytu. Ansi-ak, nuur kuuk poocaw, maaniico di iyaat seriin ta Buṅdi do kayco. ³ Ka seener, gee kuuk gina samaane, nuur ginno kolaw do gay dukume seriiner, illa nuur kuuk gina taat samaanno. Ya ki raka goye bal kolaw do agindaw ku darrer, gin taat samaane ho nuun ozile. ⁴ Asaan agindaw ku darrer-ak, nuur gay riyor ku Buṅdi a nuuko gine sellen. Kar

* 12:12 'bare' : Werin daarin, nu kaawa a 'barniye'. † 12:19 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.35.

‡ 12:20 Wer ka gase kaawor do Proverb 25.21-22.

ya kuɗ kat gina taat samaanno gay, giniŋco kolaw. Asaan izinne taat ɗu gintu ta dukume seriiner-at, taar maalanno. ɗu gay riyor ku Buɗdi a ɗuu gaarin dapiŋkoy do ɗuur kuuk gina gamin kuuk samaanno. ⁵ Do saan taar-an, samaane kuu karmiyiŋ agindaw ku darrer. Ya ku karmiyaagu, ku karmiygigdo a paa dapiŋko-at yaako paaye do kaykon di, kar gay, ku karmiyaagu asaan ku iban do gelbinko kadar taar-at ko taat kuu gine.

⁶ Ampa-ak, illa kuu kappiye miiri. Asaan ɗuur kuuk ica miiri-ak, ɗuur gay riyor ku Buɗdi kuuk gina riyco di. ⁷ Beron do ay gemo maan kaak waaliyga : kappiyon miiri wal patanti do ɗuur kuuk icaw ho beron horoomine in karaamine do ɗuur kuuk tur kuuco bere.

Ele ka gijiŋ

⁸ Dakon rasenno daana yaa goye do kayko, illa daan taat kuu ele benanniko. Gem kaak el giji-ak, ɗaar karmiyig ko tak *gaanuun ka Buɗdi okiŋji. ⁹ Ka seener, do Kitamner, ɗu siir gaanuun dakina : kuɗ miday, dakon kokinenno daad kara ho kuɗ daad oki, dakon kokinenno miday kara, okiŋko, dakon deenno gee, dakon kokinenno gamna, dakon elenno gamin ku eenko, * ho goy gaanuun ka pey oki. Kar gay, okiŋji, ɗa num do gaanuun rakki di kaak kaawa aman : « Kii elin gijiŋ ar zin ka meenjiŋ. »[†] ¹⁰ Gem kaak elgig giji, ɗaar niggijido. Ansi-ak, gem kaak el giji-ak karmiyaag gaanuun okiŋji.

Siye ka ziŋkar do yeepe ka Iisa Masi

¹¹ Zeedon kuu giniŋ gamin-aŋ gaay in gaayo, asaan ku ibingit ko wiktin taat diŋ gi goyiy-anta. Wiktin nece taat kuu niine. Ka seener, wiktin taat Buɗ yaate jilinte tak-tak as ko moota, pak wiktin taat gi aamintu. ¹² Wer gaay ko wale ho pat sa gaay ko coke. ɗaar-ak, rasinter gamin okiŋco kuuk gi giniŋ do gondikor ho sokinte garti, ginte taasine do portikaw. ¹³ Goyinte goye kaak tab ar gee kuuk goy do portikaw. Dakinte hadirenno do iidin taat gee gina gamin ku ginindido ho dakinte sakriyenno. Dakinte baayenno munjam ho dakinte goyenno jookumo. Yaman, goyinte godom min giduwa ho min hasuudinaw. ¹⁴ Kar gay, ar kaak ku sokiŋ garti ku taasinkar, icon *Rabbinte Iisa Masi ar gartiko. Dakon rasenno galal ta ziŋkiko yaako iyin ko kuu gine jookumo.

14

Gee kuuk imaanco sooda in kuuk taŋco dakina

¹ Oboŋ samaane gem kaak imaanji sooda ho dakon meelinjido do bi ka maan kaak ɗa pakiriyo. ² Ampaa ko, gee daarin pakiriŋ a ɗuu gedire tee gamin okiŋco. Kar daarin kuuk imaanco sood gay pakira a illa ɗuu tee tapar di. ³ Gem kaak tiya gamin okiŋco-ak, illa ɗaa giniŋjido bees ɗaar kaak taado gamin daarin. Kar ɗaar kaak taado kum oki, illa ɗa dukumaajido seriin do ɗaar kaak tiyaag gamin okiŋco. Asaan ɗaar oki, Buɗ ooyga. ⁴ Yampa, kiŋ gay waa kaak ki taliŋ zin ar ki gay dukume seriiner do gay riyor kaak kanjinno ? Gay riyor-ak, ya ɗa goy bombo do riyoy wala ya ɗa gale oki, illa tatkuwiŋ kat gin botol taat ɗaaji kaawe. Ka seener, ɗaa goye bombo, asaan *Rabbin Buɗ gin gudurre taat ɗaa gaayinji.

⁵ Gee daarin pakira a menaw daarin samaane pak eenco do unji ka Buɗdi. Kar daarin gay a menaw-ak, okiŋco sawa di. ɗaar-ak, ay gem di yaa ibine baay samaane ta maan kaak ɗa pakiriyo. ⁶ Gem kaak pakira a yiriŋ ta rakki pakgig menaw kuuk daarin-ak, ɗa pakiriŋ pa-ak asaan ɗa rakaaji bere horoomin do Rabbiner. Gem kaak tiya gamin okiŋco-ak rakaaji bere oki horoomin do Rabbiner, asaan ɗa ozila Buɗ do bi ka teenji. Ho gem kaak taado gamin daarin-ak sa rakaaji bere horoomin do Rabbiner, asaan ɗaar oki ozila Buɗ do bi ka teenji. ⁷ Ka seener, minninte-aŋ ginno gem kaak goy do bi ka meenji di, ho muut sa, ginno gem kaak mata do bi ka meenji di. ⁸ Asaan ya gi goy-ak, gi goy a gii gine riy do Rabbin Iisa Masi, ho ya gi mataw oki, gi mata do saan ta riyoy. ɗaar-ak, ya gi goya wal gi mataw oki, gi geenji ku Rabbin Iisa Masi. ⁹ Do bi ɗaar-ak ko, Iisa Masi mattu ho ɗa

* 13:9 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.13-17, Deteronoom 5.17-21. † 13:9 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18.

nooytu min do muuti. Paa ko, na kuuniyту Rabbin ka gee kuuk mate in kuuk goya oki. ¹⁰ Kar kin gay, maa di ki dukumiiji seriin do sinjin ? Maa di, ki giniig bees ? Okinte, gi baa do unji ka Bunji a naate dukume seriine. ¹¹ Asaan, nu siir do Kitamner aman :

« Rabbin Bun kaaw aman :

“ Nu goy mento

ho nu kaawaako a

gee okinco yaa derse do undu.

Okinco, nuu ibine kadar nun Bun. ” »*

¹² Ansii ko, minninte-an, ay gem di, Bun asa indin do taat na gintu.

Gamin kuuk kuuniya in imaan

¹³ Naar-ak, rasinten tak-tak dukume ka seriiner benannite. Kar gay, zeedon ku giniydo maan kaak yaa iyn sintiko nuu jage min botol ho nuu gale do zunuubinnar. ¹⁴ Do tanto, in Rabbin Iisa Masi, nu iban tak do kaar kadar do unji ka Bunji, maan kaak sinji tee-ak ginno kaak *cawarro. Kar gay, ya waan pakira do gelbiney a tee daarin cawarro, ka seener, loci di, na cawarro. ¹⁵ Ya ki niga adiy ka sinjin in maan kaak ki tiy-ak, ki rasig ele kaak Bun rakiyo. Ka seener, Iisa Masi mat do bi ka sinjin-aka. Ampa-ak, dak naaminjido sinjin naa tare ziy do bi ka teendi di. ¹⁶ Dakon berenno botol gee yaako osinko do bi ka maan kaak talaako samaane. ¹⁷ Asaan gamin kuuk kuuniy in *Meennaw ta Bunji gay, nuur *gaanuunno kaak kaawa do bi ka teendi in ka seendi. Kar gay, nu gamin kuuk Ruwwin ta Bunji beriite : *goye kaak in botol do unji ka Bunji, aapiye ho in galal. ¹⁸ Gem kaak gina riy do Iisa Masi ar ansi-ak, aawaaji gala do Bunji ho gee sa yaa karmiyinji.

¹⁹ Ansi-ak, zeedinte gii gine gamin kuuk yaate iye aapiy benannite ho kuuk yaate gaayinte gii sinje do imaante. ²⁰ Do bi ka teendi-ak, dak nigintido riy ta Bunji. Ka seener, do unji ka Bunji, ginno tee kaak cawarro. Kar gay, ya do bi maan kaak ki tiy di, sinjin yaa jage min botol ta Bunji, naar-ak, tee-ak di aayay. ²¹ Maan kaak samaan-ak, illa kuu rasiin gamin okinco kuuk jagaag sintiko min botol ta samaane : tee ka kumar, see ka maamar ho in gamin ku pey oki. ²² Maan kaak ki pakiriy do gelbinen-ak, illa kii obin samaane do gelbinen do unji ka Bunji. Galal do gem kaak adiy osgijido kadar na nige do wiktin taat na ica niyine a naa gine maanna. ²³ Kar gay, gem kaak adiy osaw do bi ka teendi ho na tiya paa di-ak, seriin ta Bunji obig ko. Asaan maan kaak na giniy-ak kuunaydo in imaan. Ka seener, gamin okinco kuuk kuunaydo in imaan-ak, nuur zunuubinna.

15

Gine ka gamin kuuk aawa gala do geemir

¹ Nin kuuk bombo do imaandi, nii gedire sosin nuur kuuk imaanco sooda. Ni gediraado nii gine taat aawaani gala lonin di. ² Minninte-an, illa ay gem di yaa gine taat aawa gala do giji a naa gaayinji ho a naa denrin do imaandi. ³ Ka seener, Iisa Masi bal gine taat aawa gala do meenji di. Kar gay, uudin taat nu siirtu do Kitamner aman : « Bundu, wariy taat gee warincin asdu do kaar. »* ⁴ Kaawin okinco kuuk nu siirtu min awalle do Kitamner, nu siirig a nuute bildinte. Ampaa ko, in subirraw ho in iske kaak gi gastu min do kaaw ta Bunji, gi gin maan kaak gi eriy in imaante. ⁵ Nu inda Bun kaak bera subirraw ho kaak iska gee a naako gaayinko a pikirriko ho kaawko yaa gine rakki. Talon goye ka Iisa Masi ho ginon pa. ⁶ Ampaa ko, kuu obe kuuri okinko, kuu gedire ozile Bun, takan *Rabbinte Iisa Masi, in gelbin rakki.

Ase ka Iisa Masi, naar do gee okinco

⁷ Obon zirkiko samaane ar kaak Iisa Masi obinko. Ansii kat, gee yaa ozilin Bun. ⁸ Ka seener nu kaawaako, Iisa Masi as ar gay riyor ka *Yuudinnar a naa necin kaawin kuuk Bun kaawiico do aginiyco. Naar-ak gaara kadar Bun necit taat na kaawtu. ⁹ Na as oki

* 14:11 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 45.23. * 15:3 Wer ka gase kaawor do Soom 69.10.

a gee kuuk Yuudinnado yaa ozilin̄ Buḡ do sellin̄kuwiy uudin taat ḡu siirtu do Kitamner aman :

« Do saan taar-an ko, naan̄ ozile do datik ta gee kuuk Yuudinnado, ho naa riye a sin̄jin̄ yaa jaale. »†

¹⁰ ḡu siir pey do Kitamner aman :

« Kuḡ gee kuuk Yuudinnado, aaciyon̄ in̄ ḡuur kuuk Rabbin doḡtu ! »‡

¹¹ ḡu siir pey aman :

« Kuḡ okin̄ko kuuk Yuudinnado, ozilon̄ Rabbin Buḡ.

Illa gee ku duniiner okin̄co yaa ozilin̄ sin̄ji ! »§

¹² Nabi Ezaayi kaaw oki aman :

« Gem rakki min tamba ta Jeese* yaa ase.

ḡaa uce a ḡaa tee meennaw

do darrinay ku gee kuuk Yuudinnado,

ho gee-ak gay yaa diye gelbinco loci. »†

¹³ Buḡ beraate maan kaak gi eriy in̄ imaante. Ampaa ko, nu indiig a ḡaako bere galal dakina ho ḡaako iye aapiy do gelbinko, asaan ku aamin loci. Ansii ko, in̄ gudurre ta Ruwwiney, kuu ibine gay in̄ gaayo kadar maan kaak ku eriy-ak yaa kuuniye.

Riy taat Buḡ beriji do Pool

¹⁴ Gem kol sin̄tay, nun meendu iban tak kadar ku gin sellin̄kaw dakina ho ku iban gamin okin̄co kuuk ku nec ibin̄co. Ampa-ak, kuu gedire taaye benanniko. ¹⁵ Kar sando, werin daarin̄ do maktumner-an, nu siirko bal kolaw a kuu moyin̄ kaawin kuuk ku bilditu min awalle. Nu siirtu pa-ak, in̄ barkin taat Buḡ beriidu ¹⁶ a naa gine gay riyor ka Iisa Masi do ḡuur kuuk Yuudinnado. Ampaa ko, riy taat nu giniy-at, nu ber zir okin̄ji do gaare ka Kabarre ta Gala ta Buḡdi do gee kuuk Yuudinnado a ḡuu kuuniye ar *satkin taat aawaaji gala do Buḡdi. Ampaa ko, gee kuuk Yuudinnado yaa gine *cawar in̄ gudurre ta Ruwwin ta Buḡdi. ¹⁷ Do bi ḡaar-ak ko, in̄ ḡume kaak nu ḡumtu in̄ Iisa Masi, adir gintu portiko do riyor taat nu giniy do Buḡdi. ¹⁸ Kar ya nu kaawa bal kolaw, illa naa kaawe do bi ka riy taat Iisa Masi gintu in̄ nunu. Riy-at, ḡa iyig gee kuuk Yuudinnado a ḡuu karmiyin̄ Buḡ. ḡa iyig a ḡuu karmiyin̄ji in̄ kaawin kuuk nu kaawiyo, in̄ gamin kuuk nu giniyo, ¹⁹ ho in̄ ay gamin kuuk gaara gudurrey kuuk ḡa gintu do datikco. Gamin kuuk gaara gudurrey-ak, ḡuur gamin kuuk ajbay kuuk ḡa gintu in̄ gudurre ta Ruwwin ta Buḡdi. Ampaa ko, nu gaariit Kabarre ta Gala ta Iisa Masi min geeger ka Zeruzaleem yoo kid ka Iliiri. ²⁰ Kar lotu-ak, nu raka a naa gaarin Kabarre ta Gala do werin kuuk yiriy rakki gee bal dore ḡu kaawa do bi ka Iisa Masi. Nu gintu pa-ak, asaan nu bal rake gine riy do wer kaak gem ka pey ginit ko.

²¹ Ta kuuniy in̄ taat ḡu siirtu do Kitamner aman :

« Gee kuuk ḡu balco kaawe biy yaa tale,

ho ḡuur kuuk bal dore ḡu kaawa biy yaa ibine. »‡

Martaw taat Pool rakiy baa Room

²² Nu raka baa gaarin Kabarre ta Gala do werin kuuk ḡu bal dorinti. ḡaar-aḡ ko maan kaak toddu dees dakina nu baltu baa talin̄ko. ²³ Gin elgin dakina, nu gin niyin taat nu baayiyko talin̄ko, kar nu bal gase kaar. Kar din̄ gay, nu gaasit kat riyor taat do darrinay-aḡku. ²⁴ Nu raka a naako jage do wiktin taat ya nu baa do kid ka Espaan̄. Ka seener, nu gin niyin taat naako baawe ho naa gine dak menaw in̄ kun̄ko. Ansi-ak yaadu aawe gala ho yiriy taat nu deetaw, kuun gaayindu naa icin botilil.

† 15:9 Wer ka gase kaawor do 2 Samiyeel 22.50 ho Soom 18.50. ‡ 15:10 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.43. § 15:11 Wer ka gase kaawor do Soom 117.1. * 15:12 'Jeese': ḡa takan̄ sultan Dawuud. Kaaw-an, taar a sultan ka tatko yaa ase min tamba ta Dawuud ho ḡaar ko Iisa Masi, sultan ka tatko kaak Buḡ kaawtu a ḡaa ḡaame. † 15:12 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 11.10. ‡ 15:21 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 52.15.

²⁵ Kar dij gay, nu ɓaa ja Zeruzaleem a naa gaayin gee ku Buɗdi kuuk goy ede-aku. ²⁶ Ka seener, siɗta kuuk goy do kid ka Maseduwaan inj ka Akayi ic niyin a ɗuu cape gurus ɗuu gaayin gee ku Buɗdi kuuk tiya saaro kuuk goy do geeger ka Zeruzaleem. ²⁷ ɗuur maaniico di ic niyin a ɗuu gaayinco. Kar ka seener gay, ar ɗu tee daanco ho ɗuuco yEEPinti. Asaan ɗuur kuuk Yuudinnado-ak gas barkin min do ɗuur kuuk *Yuudinna. Ampa-ak, illa gaminco oki, ɗuu deedin inj gee-aku. ²⁸ Wiktin taat nu bercog ko gurus kaak ɗu captu ho nu gaasit riy-anta, naako jagen ja, kar naa biren di Espaan. ²⁹ Ampa-ak, nu iban kadar wiktin taat nu ot do werko, naako ote inj barkin dakina ta Iisa Masi.

³⁰ Gem kol siɗtay, nu indaako inj siɗ ku *Rabbinte Iisa Masi ho inj ele kaak Ruwwin ta Buɗdi beriite a kuu indiguwe Buɗ do bi kanto. Inj inde ka ku indiyo, numon inj nunu a ginte taasiɗe do salaaner. ³¹ Indiguwon Buɗ a ɗaan gaayindu naa pake min do gee kuuk bal aamine kuuk goy do kid ka Zuude. Indiguwon oki a gee Buɗdi kuuk goy do geeger ka Zeruzaleem-ak yaa ooyin inj gelbin rakki gaay taat nu iyiico-anta. ³² Ampaa ko, ya Buɗ ooye, naako ɓaawe inj galal dakina ho naa jammiyen dak sood inj kuɗko. ³³ Buɗ ka aapiyer yaa goye inj kuɗ okinɗo ! *Aamin.

16

Ooya inj taayiiik ta ba aaro

¹ Nu ɗaamaakon boote Poobe taat gina riy do Buɗdi do *Egliz kaak goy do geeger ka Saɗkerees. ² Ya ta ɓaawko, obon samaane inj siɗ ku *Rabbine ar kaak kuuniye do gee ku Buɗdi. Ya ta rak gaayko, gaayonta. Gaayonta, asaan taar oki ob wer do gee dakina ho ta gaayintu nun meendu oki.

³ Ooyonco do kuɗ Priska* inj mitti Akilaas. ɗuur, ni gin riy sawa do Iisa Masi. ⁴ ɗu leeyig baarco do bulel do bi kanto. ɗa nun keedudo di kaak yaa ozilinco. Kar gay, Eglizna okinco kuuk Yuudinnado oki yaa ozilinco. ⁵ Ooyonco oki do gee ku Eglizdi kuuk numagerco. Ooyonji do Epayneet, royar ka bitu. Min gee kuuk goy do kid ka Aazi, ɗaar di aamin awalle do Iisa Masi. ⁶ Ooyonti do Mariyam taat ginko riy dakina. ⁷ Ooyonco do kuɗ Andronikuus inj Juniyaas kuuk jaamar ho ɗu obinti daɗaayin sawa. Min paliinna okinco, ɗuur di gee ibingigu ho ɗu karmiyaagu. Min nu bal aamine misa do Iisa Masi di, ɗuur aamin ko.

⁸ Ooyonji do Ampliyatuus, royar ka bitu do numinni kaak ni numtu inj Rabbine. ⁹ Ooyonji do Urbeen kaak ni giniy riy sawa do Iisa Masi ho do Stakiis kaak nu elgiyo. ¹⁰ Ooyonji do Apelees kaak gaar kadar ɗa gin imaan ta taɓ do Iisa Masi. Ooyonco do gee kuuk goy do geriy ka Aristobuul. ¹¹ Ooyonji do Herodiyoon kaak jaamar ho do gee kuuk aamin do Rabbiner kuuk goy do geriy ka Narsiis. ¹² Ooyonco do kuɗ Tripen inj Tripoos kuuk gina riy do Rabbine ho ooyonti oki do baar Persiid taat nu elgiyo. Taar oki gin riy dakina do Rabbine. ¹³ Ooyonji do Rupuus kaak sinji ale do riy ta Rabbine ho do yaaco taat gaayintu ar nu ron ka adti. ¹⁴ Ooyonco do kuɗ Asinɗkrit, Plegon, Hermees, Patrobaas, Hermaas ho do siɗta kuuk numa inj ɗuura. ¹⁵ Ooyonco do kuɗ Piloloog inj Juliy, Neere inj booy ho do Olimpaas inj do gee ku Buɗdi okinco kuuk numa inj ɗuura.

¹⁶ Ooyon benanniko inj gine ka cuud ar siɗta kuuk tacco rakki. Eglizna ku Iisa Masi okinco ooyko dakina.

¹⁷ Gem kol siɗtay, nu taayaako a kuu goye godom min gee kuuk poocaag bilde kaak ku gastu. Ka seener, inj poocinco-ak, ɗu eeraag gee kuuk aamine ho ɗu jagaag min botol taat samaane. Gee ɗuur-ak, cimon kayko minninco. ¹⁸ Gee ar ɗuur-an, ɗuur ginno riy do Rabbinte Iisa Masi. ɗu as tee aditco di. Inj kaawinco kuuk gala ho pulus-pulus-ak, ɗu caaciyaag gee kuuk ibanno maanna. ¹⁹ Karaamin taat ku karmiyiig Rabbin-at, gee okinco ibingita. Ansii ko, adir gintu portiko do bi kanɗo. Kar gay, nu raka kuu gine ilim taat kuu ibine taat samaane ho kuu etire serek min taat samaanno a kuu kuuniye *cawar. ²⁰ Dak ko sood di, Buɗ ka aapiyer yaa riginin *Seetanne ho kuuji jaawe kaaci.

* 16:3 'Priska': ɗu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye inj kuḅ okinḅko !

²¹ Timote kaak ni giniy riy sawa, ooyko. Lisiyuus, Jaason ho inj Sosipateer kuuk jaamar oki ooyko.

²² Ho nun Tertiyuus, gay siirindi ka Pool do maktumne-anta, nu ooyko inj siḅ ku Rabbinte.

²³ Gayuus kaak nu goyiy do geriy-aḅ sa, ooyko. Do geriy ko, Egliz okinḅji ḅumiyo. Erast kaak dummiyaag malle ka geeger ho inj siḅte Kartuus oki, ooyko dakina. ²⁴ [Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye inj kuḅ okinḅko ! *Aamin.]†

Oziliik ta ba aaro

²⁵ Ozilinteḅ Buḅ ! Uudin ta Kabarre ta Gala taat nu gaariy-anta, ḅa gin gudurre taat nec yaako deḅriḅko do imaanko. Kabarre-at, ta kaaw taat do bi ka Iisa Masi ho ta baynaag maan kaak Buḅ rakiy gine, kaak cigil elgin inj elgina. ²⁶ Kar diḅ gay, Buḅ baynig ko waraḅ inj kaawin kuuk nabiinna siirtu a gee okinḅco yaa ibiniḅ ar Buḅ kaak goy doo rakiyo. Paa ko, ḅuur kuuk ibinga-ak gin botol taat ḅuu aamine do Buḅdi ho ḅuu karmiyinḅji. ²⁷ *Darjin do Buḅ kaak keeji di gin ilim ! Darjin loci inj Iisa Masi, elgin inj elgina ! *Aamin.

† 16:24 Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariḅ ku Buḅdi kuuk ḅu siirtu min awalle inj kaaw ta Grek.

1 Korentiyen

Maktumne ta awalle taat Pool siirtu do gee ku Korent

Pile ka kaawor

Ɔa Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna kuuk goy do geeger ka Korent. Do wiktin taar-at, geeger naar-ak, sinji ale ho geenji sa dakina. Ɔa goy do biy ka barrer. Do wer-ak ko, nu iyiy gamin min aar barrer, nu taajiriyo. In tajirco-at ko, nu miintu in malle. Ay gem di icij pikirre in abaadin taat na rakiy di ho dakina gina jookumo. Gee ku Eglizdi-ak eer benannico. Kar Pool gay leesaaco ho na raka numin werco rakki. Na rakaaco gaare maman nuu ice goye ka kretiyennar do datik ta gee kuuk ibanno Buŋ.

Ooy ta awalle

¹ Nun Pool kat siiraat maktumne-anta. In niyin ta meenji Buŋ, na kolintu a naa kuuniye *paliine ka Iisa Masi. In sinje Sosteen, ² ni ooyaako kuŋ gee ku *Egliz ka Buŋdi ka Korent. Kuŋ num in Iisa Masi ho do bi naar-ak ko, kuu kuuniye *cawar do unji. Na kolinjo a kuu kuuniye geenji. Ampaa di oki, na koliig gee okinco kuuk ala in sin ku *Rabbinte Iisa Masi do ay wero. Naar ko Rabbin kanco ho kante oki. ³ Tatte Buŋ in Rabbin Iisa Masi yaako barkiyinjo ho yaako iye aapiye.

Barkin taat Buŋ beriy do geenji

⁴ Nu ozilaag Buŋ doo do bi kanjo do barkin taat na beriiko min ku numtu in Iisa Masi. ⁵ Do bi ka numinjo-ak ko, Buŋ barkiyinjo do ay maanna, na barkiyig kaawin okinco kuuk ku kaawiyo ho in ibininjo oki. ⁶ Naar-ak gaara kadar wiktin taat nu kaawiiko do bi ka Iisa Masi, ku obit kaaw-at samaane do gelbinko. ⁷ Paa ko, min bere okinji kaak Buŋ beriy do geemir, yoo rakki sa armaakonno loko, kuŋ kuuk yoka asinji ka Rabbinte Iisa Masi. ⁸ Naar ko yaako denrinjo kuu goye bombo yoo do gaase ka duniiner. Paa kat, do yiriy taat Rabbin Iisa Masi yaa yeepe-ak, nu gasaakonno oorin tak-tak. ⁹ Buŋ kaak kolinjo a kuu nume in ronji Rabbinte Iisa Masi, na necaat tak taat na kaawiyo.

Eere ka gee ku Egliz ka Korent

¹⁰ Gem kol sinjay, nu kaawaako in sin ku Rabbinte Iisa Masi a kaawko yaa gine rakki di nam eere sa goyaado datikko. Nu raka a gelbinko ho pikirriko yaa kuuniye rakki. ¹¹ Ka seener, gem kol sinjay, nu kaawiiko ampa-ak asaan gee daarin min ger ka boote Kilowe kaawdu kadar kaawko bagdo. ¹² Nu kaawit kaaw-an, asaan minninko, gee daarin diya aman : « Nin-an gee ku Pool », daarin a « Nin-an gee ku Apoloos », daarin a « Nin-an gee ku Piyer » ho daarin a « Nin-an gee ku Iisa Masi ». ¹³ Iisa Masi, naar rakki di. Ku pakira a gii gedire eerin gee kuuk num in naara walla ? Na nun Pool kat kaak nu doodtu ka etor do bi kanjo walla ? Nu *batiziyinjo in sin ku meendu Pool walla ? Ha'a, paado ! ¹⁴ Nu dela barkin do Buŋdi do bi kaak nu bal batiziyee yoo waan minninko, illa Krispuus in Gayuus di. ¹⁵ Naar-ak, waan gediraado kaawe a nu batiziyig in sin kunto. ¹⁶ Way, nu batiziyig oki Stepaan in geenji kuuk goy do geriy. Kar gay, nu haraydo kadar nu batiziy waan ka pey. ¹⁷ Asaan Iisa Masi balnu naamindu a naa batiziyee gee. Kar gay, na naamintu a naa gaarin Kabarre ta Gala do geemir. Ya nu gaara Kabarre ta Gala, nu kaawa in kaawin kuuk melen di, nu kaawdo in kaawin kuuk gee yaa kaawe a nun kat gin ilim. Yampa, muutuy ta Iisa Masi taat ka etor yaa gine ar maan ka maala.

Iisa Masi ko gudurre ho ilim ta Buŋdi

¹⁸ Do gee kuuk tara zinjo, kaaw taat do bi ka muutuy ta Iisa Masi ka etor, taar ginno baati. Kar do ginte kuuk Buŋ jilaate gay, kaaw-at, taar gudurre ta Buŋdi.

¹⁹ Asaan nu siir do Kitamner aman :

« Nun, naa rawtin ilim ta gee kuuk iban kaawna

ho naa poocin ibine ka gee kuuk iban gamna. »*

²⁰ Ampa-ak, gee ku duniiner kuuk iban kaawin-ak, moo kat njuura ? Moo nuur kuuk iban *gaanuun ka *Yuudinnar-aku ? Moo kat gay meelol-aku ? Buɗ kat gaar kadar ilim ta duniiner-an, taar ar maan ka maala. ²¹ Ay maanna, Buɗ ginaag in ilim ta meenji. Kar gee ku duniiner gay, in ilimco, nu bal ibinin Buɗ in ilimji. Do bi naar-ak ko, Buɗ ictu niyine in ilim ta meenji a naa jilin gee kuuk aamin do kaaw taat gee ku duniiner talaat ar maan ka maala. ²² Yuudinna raka tale gamin kuuk ajbay ho Grekna gay bariya ilim ta duniiner. ²³ Kar nin gay, ni gaara kaawo taat a *Masi kaak Buɗ dobtu, nu doodig ka etor. Kaaw-an, Yuudinna a nu dorintido ho Grekna gay talaat ar kaaw ta bal baati. ²⁴ Kar do nuur kuuk Buɗ dobtu a nuu kuuniye geenji gay, ya nu *Yuudinna wal Yuudinnado oki, Iisa Masi-ak ko gudurre ho ilim ta Buɗdi. ²⁵ Asaan ya gee pakira a Buɗ gin maan ka bal baay oki, maannay-ak pakgit ilim ta geemir serek. Ya gee tala kadar maan kaak Buɗ ginny-ak ginno gudurre, in gudurrey taat ginno-at oki, ta pakgit ta geemir serek.

²⁶ Gem kol sijtay, kuɗ kuuk Buɗ kolinjo, pakiroj. Dakin minninko gin ilim do unco ka geemir walla ? Dakin minninko gin gudurre walla ? Dakin minninko baaco tiya meennaw walla ? Ha'a, ginno ! ²⁷ Kar gay, Buɗ dobig nuur kuuk ginno ilim do unco ka geemir a paa kat, nuur kuuk gin ilim-ak yaa gaage maala. Buɗ dobig nuur kuuk ginno gudurre do unco ka geemir a paa kat, nuur kuuk gin gudurre-ak, sokaɗ yaa deenco. ²⁸ Buɗ dobig nuur kuuk gee talaag ar maan ka maala, nuur kuuk gee yilaagu ho nuur kuuk masaakanna a paa kat, naa cillin goye ka geemir kaak nu talaag ar na taɓ. ²⁹ Buɗ gintu pa-ak, asaan yoo waan sa gediraado dapile do unji. ³⁰ Kar Buɗ gay numinte in Iisa Masi ho in naar di, Buɗ gaariite ilimji. In Iisa Masi ko, Buɗ gininte a gii kuuniye sellen do unji, gii kuuniye geenji kunji ho na jilaate min do zunubinnite. ³¹ Ar taat nu siirtu do Kitamner aman : « Naar kaak dapilaw-ak, illa naa dapile in maan kaak Rabbin gintu. »†

2

Gaare ka kaawor in gudurre ta Ruwwin ta Buɗdi

¹ Gem kol sijtay, wiktin taat nu asiiko a naako gaarin maan kaak cigile kaak Buɗ bayniite-aka, nu bal gaarin in kaawin kuuk diya meya ho nu balko kaawe ar tatkaw kaak iban gamin dakina. ² Kar gay, wiktin taat nu goyiy in kuɗko, illa nu ic niyine a naako kaawe do bi ka Iisa Masi di in muutuy taat ka etor. ³ Do wiktin taar-at, nu bal gine gudurre taat naa gine riy samaane ho kolaw unjidu nam nu aziraw. ⁴ In kaaw taat nu kaawiiko, nu balko gaarin kaaw-at in kaawin ku ilimdi a taa obin kayko. Kar gay, ta Ruwwin ta Buɗdi kat gaarko gudurriri. ⁵ Ansi-ak, ta ilim ta geemirro kat naaminjo ku aamintu do Iisa Masi. Kar gay, ku aamintu-ak, asaan ku talit gudurre ta Buɗdi.

Ilim ta Buɗdi

⁶ Kar gay, nin oki, ya ni bilda gee kuuk darse do imaan, ni bildaag do bi ka ilimdi. Kar ilim-at gay, taar ta duniinerro ho ta asdo min agindaw ku duniiner. Agindaw-ak, nuur asa ide. ⁷ Kar gay, ilim ta Buɗdi taat ni kaawiy-an, taar ilim taat cigil awalle ho gee bal ibininti. Min Buɗ bal kilgiyin misa duniin di, na siyit ko ilim-ata a naate unjinte do *darjiney. ⁸ Min agindaw ku duniiner-an yoo rakki oki bal ibinin ilim-ata. Yampa, ya nu ibinta, *Rabbin gay darjiner, nu doodaagdo ka etor. ⁹ Kar gay, ar taat nu siirtu do Kitamner aman :

« Maan kaak yiriy rakki gem bal tali in odoy,
na bal dorin in dengey
ho na bal pakirin do kaay,
Buɗ siyig do nuur kuuk elgiga. »*

¹⁰ Sando, maan kaak cigile-an, Buɗ baynintin in Ruwwiney. Asaan Ruwwin ta Buɗdi, taar ibingig ay maanna, nam ka Buɗdi kaak cigile oki. ¹¹ Ginno waan kaak ibingit pikirre ta gemor, illa ruwwin ta meenji. Ansi-ak, ginno waan kaak ibingit pikirre ta Buɗdi, illa

* 1:19 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 29.14. † 1:31 Wer ka gase kaawor do Zeremi 9.23. * 2:9 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 64.3.

Ruwwin ta meenji Buɗ. ¹² Gintey gay bal gase ruwwin taat asa min do duniiner-anta. Kar gay, gi gas Ruwwin taat asa min do Buɗdi. Paa kat, gii ibiniɗ maan kaak Buɗ beriite inj barkiney. ¹³ Gamin-aɗ, ni kaawgigdo do geemir inj bilde kaak asa min ilim ta geemir. Kar gay, ni kaawa inj bilde kaak asa min Ruwwin ta Buɗdi. Ansii kat, ni gaariy baat ta seen ta Ruwwin ta Buɗdi do gee kuuk gasit Ruwwin-ata.

¹⁴ Gem keeji di gediraado gasin seen taat asa min Ruwwin ta Buɗdi. Loci-ak, ɗa talaat seen-at ar maan ka bal baay ho ɗa gediraado ibininti. Gem yaa ibininti-ak, illa inj Ruwwin ta Buɗdi ja. ¹⁵ Gem kaak gin Ruwwin ta Buɗdi nec ibine baaco ta gamin kuuk samaane inj kuuk samaanno. Kar gay, ginno gem kaak nec gaase baay tanji. ¹⁶ Ka seener gay, ɗu siir do Kitamner aman :

« Waa ibingit pikirre ta Buɗdi ?

Ho waa kaak nec taayinji ? »†

Kar ginte gay gin pikirre ta Iisa Masi.

3

Riy ta gay riyor ku Buɗdi

¹ Gem kol sinɗay, wiktin taat nu baawiiko, nu bal gedire naako kaawe ar ku gee kuuk jaawa inj Ruwwin ta Buɗdi. Kar gay, nu kaawaako ar ku gee ku duniiner di. Do imaanko taat do Iisa Masi, ku ar koogin ku ɗaada. ² Ansii ko, nu bildinjo inj kaawin kuuk melen di ar see ka buwi. Nu balko bildinjo inj kaawin kuuk radɗa ar tee ka ander, asaan ku gediraado ibiniɗco. Yoo diɗ oki ku gediraado misa, ³ asaan ku goy misa ar gee ku duniiner. Ka seener, ku hasuudinay ho ku kaasuma benanniko. Ampa-ak gaara kadar ku ar gee ku duniiner ho goyinjo sa ar ka geemir di wal maman ? ⁴ Ya gem rakki kaawa aman : « Nun gem ka Pool » ho ka pey aman : « Nun gem ka Apoloos », ɗaar-ak gaarro kadar goyinjo ar ka geemir di walla ?

⁵ Ya ku bariya baaco, Apoloos kat waa, ho Pool gay waa ? Seertini, ni gay riyor ku Buɗdi di. Buɗ ɗaaminti a kuu aamine do Iisa Masi. Ni gina riy taat Buɗ berinti di. ⁶ Nun Pool, nu gaarkon kaaw ta Buɗdi ar gem kaak taat eto. Apoloos gay, gaayaako inj bilde ar gem kaak leeji amay do et kaak nu taattu-aka. Kar ɗa Buɗ kat maadga. ⁷ Ampa-ak, ɗaar kaak taate ho ɗaar kaak lee amay, seerco, ɗuur geen di. Illa Buɗ keeji di tatiko, asaan ɗaar di maadig et-aka. ⁸ ɗaar kaak taate inj ka lee amay, ɗuur sawa di. Ay gem di, Buɗ yaaji bere haginey uudin ta riyoy. ⁹ Asaan seertini, ni gay riyor ku Buɗdi ho kuɗ gay ar morgo kaak ɗa gawniyo.

Pey, ku ar ger kaak Buɗ piniyo. ¹⁰ Nun gay ar gem kaak gin ilim ho kaak iban pine geray. Inj barkin taat Buɗ beriidu, nu teesiit baay ta gerdi do werko ho waan ka pey astu piniɗ ger-aka. Kar gay, yaman ay gem di yaa pakire maman ɗaa pine do baay ta ger-aka. ¹¹ Asaan baay ta gerdi, ɗaar Iisa Masi ho waan gediraado diye ta pey. ¹² ɗuur kuuk pina do baa ta ger-aka, daarin yaa pine inj daabne, wal inj poddine, wal inj dambay kuuk kaalne ho daarin gay yaa pine inj atay, wal inj balgiga, wal inj idam. ¹³ Yiriy taat Buɗ yaa dukume seriine, ay gemo, riyoy yaa bayne waraɗ. Yiriy taar-at yaa ase inj ako ho ak-at yaa gaare riy ta ay gemo, ya ta samaane wal ta samaanno. ¹⁴ Ya waan pin do ger-aka ho wer kaak ɗa pintu-ak kat ak taggigdo, Buɗ yaaji berin haginey. ¹⁵ Kar ya ak-at teeyig gay, riyoy-at uc maala. Gem-ak, Buɗ yaa jilinji. Kar gay, ɗaa gine ar gem kaak doob kiyiw min do aki inj pisinji ku orok.

¹⁶ Ku iban tam kadar kuɗ ko *ger ka Buɗdi ho Ruwwin ta Buɗdi goy do gelbinko wal maman ? ¹⁷ Ya waan kaak nigaag ger ka Buɗdi, Buɗ yaa idinji oki. Asaan ger ka Buɗdi, ɗaar *cawar ho kuɗ ko ger ka Buɗdi-aka.

¹⁸ Dakoɗ caacyenno zinikiko : minninko-aɗ, ya waan kaak pakira kadar ɗa gin ilim do unjo ka gee ku duniiner, illa ɗaa poocin ilim taar-ata. Paa kat, ɗaa gase ilim taat taɗ. ¹⁹ Asaan ilim ta gee ku duniiner, do unji ka Buɗdi, taar bal baati. Ka seener, Kitamne kaaw aman : « Gee kuuk gin ilim, inj neendaw ta maaniico di, Buɗ yaa obin ar ɗu obiy

† 2:16 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.13.

kumin ku yeero inj dada. »*²⁰ Kitamne kaaw pey aman : « *Rabbin Buñ ibingit pikirrico ta gee kuuk gin ilim ho ña iban kadar taar bal baati. »†²¹ Ampa-ak, dakoñ pisiriyenno inj sij ku gemor, asaan okiñco-añ, ñuur kuñko :²² nun Pool, Apoloos ho inj Piyer, okintini, ni kuñko. Duniine, goye, muutu, gamin kuuk goy diñka ho kuuk yaa ase neginda, okiñco kuñkon di.²³ Kar kuñ gay, kuñ gee ku Iisa Masi ho Iisa Masi gay, ñaar ka Buñdi.

4

Taayik ta Pool do gee ku Korent

¹ Nu raka a kuuni tale, nun Pool inj Apoloos, ar gay riyor ku Iisa Masi, ar ñuur kuuk Buñ berco riyo a ñuu imiliñ maan kaak ña cigiltu awalle do geemir. ² Ya ñu ber riy do gemor, illa ñaa gaare kadar ña nec ñu amniyiñji. ³ Do tanto gay, ya kuñ kat dukumaadu seriine wal gay dukume seriiner oki, taar-at ginaadudo maanna. Nun meendu oki dukumaado seriine do kaar, ⁴ asaan adir osgitdo maan kaak nu nigtu. Kar gay, inj taar-an oki, gaarro kadar nu goy goye kaak inj botiliy do unji ka Buñdi. Ka dukumaadu seriin-ak, ñaar *Rabbin Buñ. ⁵ Do bi ñaar-ak ko, ya Rabbin Iisa Masi bal yeepe misa, dakoñ dukumenno seriine. Kar wiktin taat ña yeepe, gamin kuuk cigil do gondikor, ñaa imiliñco warañ, inj pikirre taat cigil do gelbin ka geemir oki. Ampaa ko, ay gem di yaa gase oziliikay min do Buñdi.

⁶ Gem kol siñtay, do paydin ta maaniiko kat nu kaawtu do bi kanto inj ka Apoloos a niiko gaare kuñ oki yaa gine pa. Nu raka a kuu ibine baati ta maliy taat gee ibingit-anta. Maliy-at aman : « Waan yaa amilenno kara min botol taat Kitamne gaartu. » Nu kaawiy ampa-ak, asaan nu rakaado kuu pisiriyee aman : « Nun aada gem kaak tatik aale, kiñ gay aada ka maala. »⁷ Maa di ki pakiriy a ki pakgig eenjiñ ? Gamin okiñco kuuk ki gintu-añ, waa berjiñgu ? Ña Buñ doo di ? Di ya pa-ak, maa di ki pisiriyiy ar ñu baljiñ beriñ bere ?

⁸ Talon kate ! Ku pakira a ku ginig ko gamin okiñco. Do botol ta Buñdi, ku pakira a ku deet ko gay gamnar. Ku pakira a ku teet ko meennaw. Hey kuñko-añku ! Ya ka seener, ku teet meennaw, nin paliinna oki yaa teen inj kuñko. ⁹ Nu kaawiy ampa-ak, asaan nin kuuk paliinna-añ, nu pakira a Buñ leenti aar ta geemir tak-tak. Ni ar gee kuuk ñu obig a ñuu deencho do unjo ka geemir. Ampa-ak, gee ku duniiner okiñco yaa talin taañbinni nam *dubal ku Buñdi oki yaa tale. ¹⁰ Ni oliyay do saan ta Iisa Masi, kar kuñ gay pakira a inj Iisa Masi, ku gin ilim dakina ! Ni ginno gudurre, kar kuñ gay pakira a ku gin gudurre dakina ! Gee dakina pooaani, kar kuñ gay pakira a ñu jaalaag siñko ! ¹¹ Nin gay, yoo diñka mey diyaani, ibin sa obinti ho ni bal gine kesuune oki. Gee koocaani ho ñu atkaani min ay wero. ¹² Ni gina riy inj soriyni a nii gase tee ka biñkini. Gee waraani ho nin gay barkiyaagu. Ñu taabiyaani ho nin gay subira di. ¹³ Ñu diyaani kaawin ooma ho nin gay telkaaco inj taat ool di. Yoo diñka, gee yilaani pakgig gamin okiñco kuuk Buñ kilgiyту. Ñu talaani ar maan kaak ñu orig ka suusi.

¹⁴ Nu balko siiriñ kaawin-añ a sokañ yaako deenjo. Kar gay, gem kol kooginay kuuk nu elgiyo, nu siirig a naako taayinjo. ¹⁵ Asaan ya ku gin gee dakina kuuk bildaako do bi ka Iisa Masi oki, takko ñaar rakki di. Wiktin taat nu iyiiko Kabarre ta Gala, nu gintu takko do goyiñko kaak do Iisa Masi. ¹⁶ Do bi ñaar-ak ko, nu taayaako a kuu ice botilil. ¹⁷ Paa ko, nu ñaamikonj Timote. Ñaar ar rondu do imaan. Nu elgiga ho ña gina riy ta Rabbine inj botilti. Nu bildiig gee kuuk do *Egliznar okiñco a maman ñuu goye do botol ta Iisa Masi. Nu ñaamiig Timote a ñaako gaare pey maman nu garkiyig gee a ñuu goye do botol-ata.

¹⁸ Gee daariñ minninko pakira a nu asaakonno pey. Ampaa ko, ñu dapiltu aale. ¹⁹ Kar gay, ya Buñ kat pildu botol, kodok di naako baawe. Ya nu ot do werko, nu raka tale riy ta gee ku dapilaw-aku. Nu raka ibine ya ka seener, ñu gin gudurre ta Buñdi wala ñu kaawa maalan di. ²⁰ Asaan do *Meennaw ta Buñdi, kaawin kuuk maalan di-ak, ñuur ginno werco, illa riy taat inj gudurre ta Buñdi. ²¹ Kar kuñ gay, ku raka maa ? Ku raka naako baai inj ele ho inj dalullaw, wal naako ice donkilo ?

* 3:19 Wer ka gase kaawor do Zoob 5.13. † 3:20 Wer ka gase kaawor do Soom 94.11.

5

Gee kuuk aamine ij kuuk baaya munjam

¹ Ay wero, nu dora gee kaawa a ku gin maan kaak patiy kaa. Gem rakki minninko weya ij daacy ta tacco. Way, maan jaar-aŋ, gee kuuk ibanno Buŋ din sa gingigdo. ² Ij taar-an oki, ku dapiliy di-ak mamanan ? Ij maan kaak kuuniyaw-aŋ, zer kuu gonde dakina ho kuu atkiŋ gem-ak min do datikko. ³⁻⁴ Nun gay, ya nu serek minninko oki, ar nu goy do datikko ho kelmol sa ij kuŋkon di. Jaar-ak, nu dukumji ko seriin ij siŋ ku *Rabbin Iisa Masi do gem kaak ginig maanna-aŋka. Kuŋko oki, do wiktin taat ku nume ho kelmol goy ij kuŋko, dukumonjiit seriin-an ij gudurre ta Rabbinte Iisa : ⁵ beronj gem-ak do *Seetanner a ziy kaak goy kaak do zunuubinnar-ak yaa nige. Paa kat, do yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe, ŋaa gedire gase jile ka ruwwiney.

⁶ Dapiliŋko-ak, jaar ginno baay tak-tak. Ku ibanno ga ? Ya waan gina mappa, ŋa liya gel sood di, kar okiŋji, ŋa uciy gusus. ⁷ Gel-at, taar ar zunuubinna kuuk goy do datikko. Jaar-ak, rasonj zunuubinna-ak serek a kuu kuuniye pey *cawar do unji ka Buŋdi. Ka seener, ku kuuniyutu ko cawar-ak, asaan Iisa Masi mat do bi kante ar ronj tamgi kaak ŋu bertu *satkin awalle do iidin ta *Paakdi. ⁸ Do bi jaar-ak, goyinte ar gee kuuk awalle iidiyutu iidin ta Paak ij gelbin ka cawar ho ij seene. Yampa, dakinte goyenno ar ŋuur kuuk iidiyiit iidin-at ij zunuubinna ho ij jookumuwco-ata.

⁹ Do maktumner taat nu siiriikon dak ko, nu taayinjo a kuu goye serek min gee kuuk goyinjo jookumo. ¹⁰ Nu kaawiy ampa-ak, nu kaawdo do ŋuur kuuk jookumo ho bal aamine misa do Iisa Masi. Nu kaawdo a kuu goye serek tak-tak min gee-aku, ŋuur kuuk atka tamaanaw ta duniiner, kuuk kokinay, kuuk abdiya margina. Ya ampa-ak, illa kuu rasin duniine ! ¹¹ Nu kaawa do bi ka ŋuur kuuk kaawa a ŋu siŋtiko do Iisa Masi, kar goyinjo gay jookumo. ŋu atka tamaanaw ta duniiner, ŋu abdiya buŋnay, ŋu wara gee, ŋu sakriyaw ho ŋu kokinay. Goyonj serek min gee-aku ho dakonj teenno bat ij ŋuura. ¹²⁻¹³ ŋuur kuuk bal aamine misa do Iisa Masi gay, ŋa nunno kat yaaco dukume seriine, illa Buŋ meenji. Kar do ŋuur kuuk aamin ko do Iisa Masi gay, ku gin botol taat kuuco dukume seriine. Asaan ŋu siir do Kitamner aman : « Atkonj gem kaak jookumo min do datikko. »*

6

Siŋta sakkiyaado eenjo do unjo ka gee ku duniiner

¹ Kar ya minninko rakki gin kaaw ij siŋji, maa di ŋa gediriy iyin do unjo ka gee ku duniiner a ŋuuco talin kaawco ? Samaan-ak zer ŋaa iyin do unjo ka gee ku Buŋdi kat kuuk yaaco talinti. ² Ku ibanno kadar ŋu gee ku Buŋdi kat kuuk asaaco dukume seriin do gee kuuk do duniiner okinjo walla ? Kar zer ya kuŋ kat kuuk yaaco dukume seriin-ak, maa di ya ku gin kaaw kapak di, ku gediriydo talinti. ³ Ku ibanno ga ? ŋa ginte ko kuuk yaaco dukume seriin do *dubal ku Buŋdi. Kar zer ya ta ampa-ak, maa di gi gediriydo taliŋ kaawin kuuk do duniiner-anta ? ⁴ Kar gay, ya ku gin kaawin ar ŋuur-aŋku, maa di ku iyiiŋ do ŋuur kuuk gee ku *Eglizdi talaagu ar maan ka maala ? ⁵ Sokaŋ daggikonno walla ? Minninko-aŋ kat ginno tak-tak gem kaak gin ilim ho nec taliŋ kaawin ku siŋta kuuk aamin do Iisa Masi walla ? ⁶ Kar kuŋko, minninko rakki iyiy giji do unjo ka gay dukume seriiner kuuk ibanno Buŋ-ak gay maa ?

⁷ Ka seener, do datikko, ku gin ko gee kuuk sakkiya siŋtiko. Jaar-ak gaara ko kadar biŋkiko gallo do unji ka Buŋdi. Ya gem gingikonno gamin kuuk ij botilco, kuu subire guna min kuu iyin do unjo ka gay seriiner. Ya gem soka gaminko oki, kuu rasiŋ guna min ku sakkiyinji. ⁸ Kar sando, kuŋ maaniikonj gay gina gamin kuuk ij botilcodo. Ij raade, ku tiyaag siŋtiko kuuk aamin do Iisa Masi ! ⁹ Ku ibanno ga ? ŋuur kuuk gina gamin kuuk ij botilcodo unjaado do *Meennaw ta Buŋdi. Dakonj caaciyenno ziŋkiko ! Ibinonj tam kadar gee kuuk baaya munjam, kuuk abdiya margina, kuuk kokina miday wal daad kara, kuuk

* 5:12-13 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 17.7.

deleesinay, ¹⁰ kuuk kokinay, kuuk atka tamaanaw ta duniiner, kuuk sakriyaw, kuuk wara gee, kuuk gaama gamin ku geemir, okiŋco-aŋ unjaado do Meennaw ta Buŋdi. ¹¹ Ampaa ko, awalle minninko daariŋ gingiyo. Kar diŋ gay, ku gin ko *cawar do unji ka Buŋdi, ku gin ko geenji ho ku goy ko goye kaak iŋ botiliy iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi.

Ziŋkite, ŋuur ku Buŋdi

¹² Gee daariŋ minninko kaawa aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kaaw-an ka seener, kar gay min gamin okiŋco-aŋ, daariŋ gaayaakonno. Nun oki, naa gedire kaawe aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kar gay, nu rasaado zir gamin-aŋ yaadu gedire. ¹³ Ku kaawa pey aman : « Tee, ŋaar ba do adir ho ad sa, ŋaar yoka teen di. » Kaaw-an ka seener, kar gay, tee iŋ adi, Buŋ yaa idiŋ seerco. Kar gay, Buŋ bal giniŋ zi ka gemor a ŋaa baaye munjam. Zi ka gemor, ŋaar do Rabbiner, ho Rabbin sa, ŋaar do zi ka gemor-aka. ¹⁴ Ka seener, Buŋ kaak nooyig Rabbin Iisa Masi min do muuti yaate nooyinte, ginte oki, iŋ gudurrey ta meenji.

¹⁵ Ku ibanno ga ? Ziŋkiko, ŋuur num iŋ zi ka Iisa Masi. Ampa-ak, ya waan wey iŋ azbiŋca, ar ŋa ic min zi ka Iisa Masi ho ŋa numig iŋ kanti. Taar-at kuunaydo kat bat ! ¹⁶ Ku ibanno ga ? Gem kaak wey iŋ azbiŋca-ak, seerco, ŋu num ar zi ka gem rakki. Ka seener, ŋu siir do Kitamner aman : « Seerco, ŋuu gine ar zi ka gem rakki. »* ¹⁷ Kar gay, gem kaak num iŋ Rabbinte Iisa Masi, seerco, ruwwinco rakki.

¹⁸ Yaman, cimoy kayko cat min baaye ka munjam-aka. Zunuubinna okiŋco ku pey, ŋuur kara min do zi ka gemor. Kar gay, gem kaak baaya munjam-ak, ŋaar gina zunuubinna do ziy ka meenji. ¹⁹ Ku ibanno ga ? Ziŋkiko, ŋuur ger ka Ruwwin ta Buŋdi. ŋaar Buŋ kat berkonta ho ta goy do ziŋkiko. Ampa-ak, ziŋkiko, ŋuur kuŋkonno, ŋu ku Buŋdi. ²⁰ Buŋ kappiy dakina a ku kuuniye geenji. ŋaar-ak, iŋ ziŋkiko-aŋ, zeedoy kuu jaaliŋ siŋ ku Buŋdi kuwa iŋ ay maan kaak ku giniyo.

7

Taayik ta Pool do bi ka obindi

¹ Diŋ naako yeepe kat do maan kaak ku siiriidu awalle aman : « Ya gem obaado daatik sa guna. » ² Kar gay, iŋ goye ka duniiner kaak jookum-aŋ, guna, ay gemo yaa obe daatik ta meenji ho ay geema yaa obe mitik ka meenti. ³ Ya ŋu obe, mitko newsaado kop do daaciy ho daatik sa newsaado kop do mitti. ⁴ Daatik gediraado gine maan kaak ta rakiy di iŋ zit ka meenti, asaan zit-ak, ŋaar ka mitti oki. Ho mitik sa gediraado gine maan kaak ŋa rakiy di iŋ ziy ka meenji, asaan ziy-ak, ŋaar ka daaciy oki. ⁵ ŋaar-ak, do danjilco, daatik poocaagdo mitti ho mitik sa poocaatdo daaciy. Kar gay, illa ŋuu deen ja kaawco a ŋuu deediŋ danjilco do wiktin sood di, ŋuu unje kayco do inde ka Buŋdi. Kar ya wiktin-at bire, ŋuu yeepe do danjilco. Yampa, ŋu gediraacodo do ziŋkiko, paa *Seetanne yaa gase botol taat ŋaa gecinco.

⁶⁻⁷ Do tanto gay, gee okiŋco yaa goye bal daadi ar nunu. Kar gay, nu kaawaakonno a kuu gine ampa. Kar ya ku raka gine pa, sokaŋ obaakonno. Ay gem di iŋ bere kaak Buŋ beriji : rakki, Buŋ berji bere ka aŋka, ho ka rakki gay, ŋa berji bere ka pey.

⁸ Do ŋuur kuuk bal obe misa ho do murgilgal, nu kaawaaco a samaane ŋuu goye bal obe ar nunu. ⁹ Kar ya ku gediraaconno do ziŋkiko gay, ŋaar-ak, oboŋ. Ya ku ob-ak, guna min baykon di yaako deenjo.

¹⁰ Diŋ naaco kaawe do ŋuur kuuk ob ko. Maan kaak naa kaawe-aŋ (ŋa nununno di kaak kaawga, ŋa *Rabbin meenji) daatik rasaagdo mitti. ¹¹ Kar ya daatik rasig mitti gay, illa taa goye maala wal taa amre iŋ mitti, ho mitik sa, totiraatdo daaciy.

¹² Diŋ naaco kaawe do ŋuur kuuk pey. Kaaw-an (ŋa nunu kat kaawta, ŋa Rabbinno) ya siŋ rakki daaciy bal aamine misa do Iisa Masi ho ta ooy a ŋuu saaye, ŋaa totirintido. ¹³ Ampaa di oki, ya boo rakki mitti bal aamine misa ho ŋa ooy a ŋuu saaye, taa rasiŋjido.

* 6:16 Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.24.

¹⁴ Ka seener, mitik kaak bal aamine gay, do bi ka daaciy taat aamine, Buɗ talaag ar ɗa mitti kaak taɓ do unɗi. Ampaa di oki, daatik taat bal aamine, do bi ka mitti kaak aamine, do unɗi ka Buɗdi, ta daaciy ta taɓ. Pa-ak, kooginco oki, do unɗi ka Buɗji, ɗu buuminno.

¹⁵ Kar gay, ya ɗaar kaak bal aamine raka totiriika, ɗaar-ak, ɗu totironɗ. Ampa-ak, ɗuur kuuk aamine, ɗu imil kayco. Kar gay, Buɗ kolinɗko a kuu goye do aapiyer. ¹⁶ Ku ibanno maan kaak yaa kuuniye. Kaɗ daatik taat aamin-anta, ka ibanno wal mitke yaa aamine ho ɗaa gase jileɗ ga ? Kiɗ mitik kaak aamin-aɗka, ki ibanno wal daaciɗ yaa aamine ho taa gase jileɗ ga ?

Goye ka gemor do unɗi ka Buɗdi

¹⁷ Do wiktin taat Buɗ kolinɗko, kuɗ goy goye kaak Rabbin Buɗ weenɗko. Ampa-ak, min kaaw taat nu kaawtu-anta, ay gemo yaa obin goyiɗji ɗaar-aka. ɗaar-aɗ ko taaye kaak nu taayiig *Eglizna okinco. ¹⁸ Ya gem kaak ɗu *dukumɗi ko selno do wiktin taat Buɗ koliiga, illa ɗaa goye paa di.* Ya gem kaak ɗu balɗi dukume misa selno do wiktin taat Buɗ koliiga, ɗaa bariyenno botol bat ta ɗuuɗi dukume selno. ¹⁹ Ya ɗu dukumɗi selno wala ɗu balɗi dukume oki, ginaado maanna. Maan kaak samaan-ak, illa ɗaa aade taat Buɗ kaawtu do Kitamner. ²⁰ Illa ay gemo yaa obin goyiɗji kaak do wiktin taat Buɗ koliiga. ²¹ Do wiktin taat Buɗ kolinɗ-aɗ, kiɗ berre walla ? Dak moyenno do taar-ata. Kar ya ɗu beraajin botol taat kii imile kaan-ak, ob baati. ²² Ka seener, berre kaak Rabbin Buɗ koltu-ak, do unɗi ka Buɗdi, ɗa imil ko kaay min berriɗkaw. Kar ɗaar kaak berredo do wiktin taat Rabbin Buɗ koliiga, ɗa berre ka Iisa Masi. ²³ Buɗ kappiy dakina a kuu kuuniye geenɗi. ɗaar-ak, dakonɗ gineno berriɗ ku geemir. ²⁴ Ka seener, gem kol siɗtay, illa ay gemo yaa goye do unɗi ka Buɗdi ar goyiɗji kaak min Buɗ koliiga.

Taayika do ɗuur kuuk bal obe ho in murgilgal

²⁵ Do ɗuur kuuk bal obe misa, nu bal gine kaaw taat asa min do Rabbinte. Kar gay, in barkin taat Rabbin Buɗ beriidu, naa taayinco in kaaw taat nec ɗuu obin bombo. ²⁶ Do bi ka taabin taat diɗ goy kaate-anta, nu pakira a guna ay gemo yaa goye bal obe. ²⁷ ɗaar kaak gin ko daatko, ɗaa totirintido. ɗaar kaak bal gineɗ gay, ɗaa obenno. ²⁸ Kar ya ki ob gay, ki bal nige maanna do unɗi ka Buɗdi. Kar ya gemso kat obe, taar oki bal nige maanna. Kar ɗuur kuuk ob gay, taabinco yaa gine dakina do duniin-anta ho nu rakaado kuu aawin taabin-anta.

²⁹ Gem kol siɗtay, nu kaawiy ampa-ak, asaan wiktin taat Buɗ beriite, taar sood di. ɗaar-ak min diɗka, illa ɗuur kuuk gin daad-ak yaa gine riy do Buɗdi ar ɗu bal gine daadi. ³⁰ ɗuur kuuk ala diɗka, ɗuu gine ar ɗu allo. ɗuur kuuk aaciyaw, ɗuu gine ar ɗu aacaydo. ɗuur kuuk gidiya gamna, ɗuu gine ar gamin-aɗ kunco. ³¹ ɗuur kuuk atka tamaanaw ta duniiner, illa ɗuu atkenno tamaanaw-anta, asaan duniin taat diɗ ku taliy-an, taar yaa bire.

³² Nu rakaado kuu ice kelimko. ɗaar kaak bal obe misa, ɗaar ic kelmoy do gamin ku Rabbin Iisa ho ɗa bariya botol taat ɗaa gine maan kaak Rabbin rakiyo. ³³ Kar ɗaar kaak ob daatik gay, ɗaar ic kelmoy do gamin ku duniiner ho ɗa bariya botol taat ɗaa gine maan kaak daaciy rakiyo. ³⁴ ɗaar-ak ko, kelmoy deedtu werin seera. Ampaa ko, daatik taat bal gine mitko wala gemso oki, ɗuur ic kelimco do gamin ku Rabbin Iisa, asaan ɗu bariya botol taat ɗuu kuuniye geenɗi kunɗi in riyco ho in pikirrico. Kar daatik taat ob gay, taar ic kelimti do gamin ku duniiner ho ta bariya botol taat taa gine maan kaak mitti rakiyo.

³⁵ Nu kaawtu ampa-ak a naako gaayinɗko, yampa, nu asiraakonno. Kar gay, nu raka a kuu gine maan kaak yaako kuuniyen di ho kaak yaako gaayinɗko kuu aadin *Rabbin Iisa Masi in gelbin rakki.

³⁶ Ya waan minninko ogir gemso ho ɗa taaya do obinti, kar ɗa tala kadar gintit rada do gemso-ata wala ɗa raka obinti asaan niyiney dakina do daatkuwti, ɗaar-ak, illa ɗaa

* 7:18 'ɗuu goye paa di' : Yuudinna daarin, ya ɗu dukumco selno, ɗu bariyiy pey botol taat ɗu giniy zinɗiko a gee yaa talin ar ɗu bal dukume selno. ɗu giniy ansi-ak a ɗuu poccin abaadinco ho ɗuu ice ta pey.

obinti. *Ŋa bal nige maanna do unji ka Bunji.* ³⁷ Kar gay, ya waan kaak ic niyin min do gelbiney a *ŋa obaado ho ŋa wakaatdo gemsoy, ya ŋu bal asirinji ho ŋa tala kadar ŋaaji gedire do ziy, ŋaar-ak, ŋa gin maan kaak samaane.* ³⁸ Ansi-ak, waan kaak obit gemsoy-ak, gin maan kaak samaane, ho waan kaak bal obin tanji gay, gin maan kaak samaan paka.

³⁹ Daatik taat mitti goy in odinay, taar ginno botol taat taa obe mitik ka pey. Kar gay, ya mitti mate, *ŋaar-ak, ta gin botol taat taa obe mitik kaak ta rakiyo ya ŋa gem ka Iisa Masi.* ⁴⁰ Kar gay, do tanto, ya ta goy bal mitko, galilti yaa gine dakin paka ho nu pakira kadar kaawor-an asa min Ruwwin ta Bunji.

8

Taayiika do bi ka kum ka satkiner

¹ Diŋ naako kaawe do bi ka kum kaak ŋu satgiytu do buŋniydi. Ka seener, ginte okinte, gi gin ibine. Ibine-ak *ŋaamaag gemo, ŋa dɔpiliyo.* Kar eleŋ gay gaayaag gee, ŋu goyiy bombo do imaanco. ² Ya waan pakira a *ŋa iban maanna, ŋaar-ak, ŋa ibanno misa baay ta maanna-aka.* ³ Kar *ŋaar kaak el Buŋ gay, Buŋ oki ibingig kadar ŋa kanji.* ⁴ Do bi *ŋaar-aŋ, kum kaak ŋu satgiytu do buŋniydi-aŋ, gi gin botol taat gii teenji wala kawwi ? Gi iban kadar do duniiner-an, buŋnay, ŋuur maan kaak maalan di, asaan Buŋ, ŋaar rakki di ho ginno ka pey.* ⁵ Ka seener, gee kaawa a buŋnay goy kuwa ka samaaner ho keder. Do gelbinco, ŋu abdiya buŋnay dakina ho in rabbinnay oki. ⁶ Kar sando, loten gay, Buŋ *ŋaar rakki di. Ŋaar ko Tatte, ŋa kilgiyig gamin okinco, ho do saan tanji ko, gi goyiyo. *Rabbinte oki, ŋaar rakki di. Ŋaar ko Iisa Masi. In ŋaar di, gamin okinco goyiyo, ho in ŋaar di oki, gi siikimiyo.*

⁷ Kar gay, do datikko, goy gee daarin kuuk ibingitdo kaaw-anta. Yoo diŋka, daarin, abdiye ka buŋniydi-ak goy di do kayco. Ya ŋu tiya kum ka **satkiner, ŋu pakira kadar kum-ak, ŋu dapsiyig do buŋnay kuuk ka seener. Ansii ko, ŋu aawiy zinkico kadar ŋu *cawarro, asaan pikirrico sooda.** ⁸ Gamin ku teendi, ŋuur gaaydo gemo do unji ka Bunji. Ya gi taado, ginno maan kaak yaate arme, ho ya gi tiyaw oki, ginno maan kaak yaate gaayinte.

⁹ Kuŋ gin botol taat kuu teen gamin okinco kuuk ku rakiyo. Kar gay, yaman goyon godom, yampa, ŋuur kuuk bal gine gudurre do imaan yaa jage do saan tanjo. ¹⁰ Ka seener, ku gin ibine *ŋaar-aŋka.* Kar ya gee kuuk pikirrico sooda talaako ku goy tee kum ka satkiner atta do ger ka marginar, ŋu pakiraado kadar ŋuur oki yaa tee walla ? ¹¹ Ampa-ak, in ibiniŋko-ak ko, ku jagiig siŋtiko kuuk aditco seera, ŋu baay rawte. Kar gay, do saan tanco ko, Rabbin Iisa Masi mattu. ¹² *Ŋaar-ak, ku gina maan kaak samaanno do siŋtiko-aku ho ku gurbiliit pikirrico taat sood-ata. Ansi-ak, ku gin zunubinna do unji ka Iisa Masi.* ¹³ Ampa-ak, ya tee kaak nu tiy di iyaag siŋdu ŋa jagiy min botol ta Bunji, *ŋaar-ak, naa rasiŋ tee ka kumar tak-tak, asaan do saan tanto, nu rakaado siŋdu yaa jage min botol ta Bunji.*

9

Hagin ta riy ta paliine

¹ Nun oki gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy di, wal maman ? Nun **paliine* ka Iisa Masi wal kawwi ? Nu talig Rabbin Iisa Masi, wal nu bal talinji ? Ya ku aamin in siŋ ku **Rabbin Iisa Masi-aŋ wal in riy taat nu gintu do datikko doo di ?* ² Ya gee daarin pooc ooye a nu paliine oki, lokon gay, nu paliine, asaan numinjo kaak ku numtu in Iisa Masi-ak gaara kadar ka seener, nu paliine.

³ Naako kaawe maman nu imiliy kaar do unco ka ŋuur kuuk diyaadu kaawo : ⁴ ni bal gine botol taat nii gase tee ho see in riy taat ni giniyo walla ? ⁵ Ya waan minninko gin daatko ho ta aamine, ŋa gin botol taat *ŋa jaawguwe riy in taara walla ? Ŋaar-aŋ ko maan kaak paliinna kuuk pey ho in siŋtay ku *Rabbinte Iisa gintu ho Piyer oki.* ⁶ Wal nunu in

* 8:7 Gee *ŋuur-ak, aditco osaw* do maan kaak kuuniye do ŋuur kuuk aada botol ta Rabbin Iisa Masi.

Barnabaas di kuuk yaa gase tee inj soriyni walla ? ⁷ Maa askiriñcir kaak meenji di kappiya koyey ? Maa gemir kaak taatgiy eto ho taado ronji ? Maa gemir kaak gooyaw ho saado buwa ?

⁸ Kaawor-an, taar pikirredo ta geemir di, *gaanuun ka Muusa oki kaaw pa. ⁹ Ka seener gay, do gaanuun ka Muusa nu siir aman : « Berki kaak gina riy do morgor, dakonj gootinjidó biy a pa ñaa tee ganduulinna. »* Do pikirriko, Buñ kaawit kaaw-an do bi ka barkiydi walla ? ¹⁰ Ha'a, ya taab-ak, ña kaawa do bi kani. Ka seener, ñaar kaak gawnaw ho ñaar kaak sedaw, seerco, ñu diy kayco do maan kaak ñuu gase. ¹¹ Ar gay luwor luwiy busumji do morgoy, nin oki gaarit kaaw ta Buñdi do datikko. Ñaar-ak, ya ni pakira a nii gase maan minninko, ku talaag ña dakin aale walla ? ¹² Ya gee ku pey gin botol do gaminko, ñaar-ak, nin gay gin paka, wal maman ? Kar inj taar-an oki, nin balko indinjo a kuuni bere maanna. Kar gay, ni icit taañin okintiti a paa nii gine maan kaak yaa peyin Kabarre ta Gala ta Iisa Masi yaa sinje inj unti.

¹³ Ku iban tam kadar ñuur kuuk gina riy do ger ka Buñdi gasa teenco min do riyco-at di ho ñuur kuuk dapsiyaag malle kaak gee bertu *satkine sa gasaat haginco min do gamin kuuk ñu bertu-ak di. ¹⁴ Paa ko, Rabbinte Iisa kaawtu oki a ñuur kuuk riyco ta gaare Kabarre ta Gala, ñuu gase teenco min do riyco-at di. ¹⁵ Kar nun gay, nu bal gine pa. Nu siirgitdo kaaw-an a kuudu ñaame maanna. Yampa, ya nu mata sa guna min naa inde maanna ! Ginno waan kaak yaa imiliñ maan kaak nu dapiliy-anja. ¹⁶ Nu dapilaado do bi kaak nu gaara Kabarre ta Gala. Asaan Buñ berduut riy taat naa gaarin Kabarre-anta. Do gaayar ya nun kat gaargitdo Kabarre ta Gala-an do geemir. ¹⁷ Ya meendu kat dobit riy-anta, nu gin botol taat naa gase maan do koyer. Kar gay, ña meendudo kaak dofta. Ña Buñ kat berduut a naa gininti. ¹⁸ Ñaar-ak, maan kaak naa gase do koyer gay moo ? Maanna-ak, ta galal ta gaare Kabarre ta Gala maalan di. Ya nu gin botol taat naa gase maanna oki, nu boodaado do bi ñaar-anja.

¹⁹ Nu gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy di. Kar gay, nu meendu ic niyine naa gine berre ka gee okinco a naa iye gee dakin aale, ñuu aamine do Rabbin Iisa Masi. ²⁰ Ya nu goy inj *Yuudinna, nu ica goyinco a naa iyinco ñuu aamine do Iisa Masi. Ya gaanuun baldi diye pise oki, wiktin taat nu goy datik ta gee kuuk gaanuun diyco pise, goyindu ar kanco a naa iyinco ñuur oki yaa aamine. ²¹ Ya nu goy inj gee kuuk aadgigdo gaanuun-ak sa, nu goy ar ñuura a naa iyinco oki. Sando, ka seener gay, nu aadaag gaanuun ka Buñdi, asaan nu karmiyaag gaanuun ka Iisa Masi. ²² Ya nu goy inj gee kuuk bal gine gudurre do imaan sa, nu goy ar ñuura a naa deñriñco do imaanco. Ansii ko, nu goyiy inj ay gemo ho nu giniy ay maanna a naa iyin daarin minninko a ñuu gase jile. ²³ Riy okintit-an, nu ginaat a Kabarre ta Gala yaa sinje inj unti. Ansii kat, naa gasin haginier taat ta kaawtu do unji ka Buñdi.

²⁴ Ku iban tam kadar do kaasumindi, gee okinco gadaw kar gem rakki di yaa icin maan kaak ñu diyiico. Kunjo oki, gadonj kuu icin maan kaak ñu diyiiko-aka. ²⁵ Gee okinco kuuk raka pakiñ eenco do gadir-ak, ñuur taala zinkico ho ñu gedirco do zinkico do gamin dakina. Ñu giniy pa-ak a ñuu icin maan kaak ñu diyiico. Sando, maanna-ak taayaado aale. Kar ginte gay, gi giniy pa-ak a gii icin maan kaak yaa goye doo. ²⁶ Ansii ko, do botol ta Buñdi, nu gaddo munjam. Nun ar gem kaak kaasuma inj kutpa ho mennido badam. ²⁷ Nu taabiyaag ko taabiye zir a naaji gedire. Yampa, nun meendu kaak gaarit kaaw ta Buñdi do gee daarin-anjo oki, sinjo amilaado.

10

Gamin kuuk gee ku Israyeel gaariite

¹ Gem kol sijtay, nu rakaado a ku ibinaado baay ta maan kaak kuuniy awalle do wiktin ta nabi Muusa. Do wiktin taar-at, aginiyte okinco, Buñ diyco uce a taaco gaare botol, ho okinco, ñu aaltu barre ka dindiko.* ² Okinco, ñu gintu geenji ku nabi Muusa inj *batiziye

* ^{9:9} Wer ka gase kaawor do Deteronoom 25.4. * ^{10:1} Wer ka gase kaawor do Ekzood 13.21-22, 14.22-29.

kaak ɲu batiziyiig dɔ ucer ho dɔ barrer. ³ ɲuur okiŋco tee tee kaak Buɲ paayiico min ka samaaner†, ⁴ ho okiŋco, ɲu see amay kuuk asa min dɔ Buɲdi oki. Amay-ak amila min dɔ dambi kaak Buɲ beriico. Dambi-ak jaawa iɲ ɲuura ho ɲaar ko Iisa Masi.‡ ⁵ Kar anuwco gay, Buɲ dapiɲ iɲ ɲuura. Paa ko, ɲu mattu taruusiɲ dɔ goosiner, dɔ ay wer kaak ɲu baayiyo.§

⁶ Gamin kuuk asco dɔ aginiyte-aɲ yaate gaare botol taat samaane. Ampaa kat, gi diyɔ pey kayte dɔ gamin kuuk samaanno ar aginiyte gingiyɔ. ⁷ Ampa-ak, dakɔɲ abdiyeno margina ar gee daariɲ minnincɔ gingiyɔ awalle. Ansii ko, ɲu siirtu dɔ Kitamner aman : « Gee goyiy kedɛr a ɲuu tee ho ɲuu see, kar ɲu uciy waare iɲ daadi. »* ⁸ Dakinte baayeno munjam ar daariɲ minnincɔ gintu. Min ɲu gintu paa di, dɔ yiriy rakki di, gee orok seer iɲ subba alip (23 000) mattu.† ⁹ Dakinte gecɲɲido *Rabbin Iisa Masi ar ɲuura. Gee daariɲ minnincɔ gecga. Ek di aalin deeyiigu dakap.‡ ¹⁰ Dakinte gujumjumeno dɔ Buɲdi ar gee daariɲ minnincɔ. Gee ɲuur-ak, *dubil ka Buɲdi gay dee geemir asiigu da.§

¹¹ Gamin okiŋco kuuk asco-aɲ yaate gaare botol taat samaane. ɲu siirig dɔ Kitamner a gii goye godom, asaan gi goy dɔ wiktin taat ba aaro. ¹² Ansii ko, gem kaak pakira a ɲa pey bombo, illa ɲaa goye godom pa ɲaa gale. ¹³ Gece okiɲji kaak ku aawtu-ak, gee okiŋco aawaaga. Buɲ, ɲaar kaawoy rakki di ho ɲa ooyaado *Seetanne yaako gecɲko iɲ gamin kuuk pakgit gudurriko. Kar dɔ wiktin taat Seetanne gecaakɔɲ gay, Buɲ yaako bere gudurre a kuu gediɲ gece-aka ho ɲaako pile botol kuu imile kayko.

Peye min gamin ku marginar

¹⁴ ɲaar-ak, nu kaawaako gem kol sintay kuuk nu elgiyo, abdiye ka marginar-aɲ, rason serek. ¹⁵ Nu kaawaako ar nu kaawa dɔ gee kuuk gin ilim. Kuɲ maaniiko pakiroɲ dɔ kaawor-anta. ¹⁶ Pakirinte dɔ tee kaak gi tiyo ho dɔ see kaak gi siyo dɔ wiktin taat gi ɲum dɔ bi ka Rabbin Iisa Masi. Ya gi ɲume, gi dela barkin dɔ Buɲdi dɔ bi ka *kordin ta barkiner. Wiktin taat gi siya min dɔ kordindi-ata, gi ɲum iɲ baar ku Iisa Masi ho wiktin taat gi deeda mappa gi tiyo oki, gi ɲum iɲ zi ka Iisa Masi. ¹⁷ Mappa, ɲaar rakki di, kar ginteɲ gay dakina. Tee ka mappar-ak gaara kadam ginte okinte ar zi ka gem rakki di.

¹⁸ Pakirinte oki dɔ abaadin ta gee ku Israyeel. Ka seener, ɲuur kuuk tiya kum ka *satkiner kaak ɲu dapsiytu dɔ wer kaak ɲu pintu iɲ siɲ ku Buɲdi, ɲu ɲum iɲ Buɲ meenji. ¹⁹ Ka seener, ya ɲu ɲum iɲ Buɲ, ɲaar-ak gaara kadam kum kaak ɲu bertu satkin dɔ marginar wal margin maaniico, ɲuur oki gin paydine walla ? Ha'a, ginno ! ²⁰ Kar gay, nu kaawaako, maan kaak ɲu beriy satkin dɔ marginar, ɲu beraag dɔ aaridnar, yampa dɔ Buɲdido.* Nun gay rakaado tak-tak kuu ɲume iɲ aaridna. ²¹ Ku gediraado see kordindi ta Rabbin Iisa ho kuu see pey ta aaridnar. Ku gediraado kuu tee tee ka Rabbin Iisa ho kuu tee pey ka aaridnar. ²² Gi raka nige adiy ka Rabbinte walla ? Gi gin gudurre pakgiga walla ? Ha'a, kawwi !

Gine gamin kuuk yaaji bere darjin dɔ Buɲdi

²³ Gee daariɲ kaawa aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kaaw-an ka seener. Kar gay, min gamin okiŋco-aɲ, daariɲ gaayaakonno. Gee-ak kaawa a nu ginit botol-ata, kar min gamin okiŋco-aɲ gay, daariɲ gaayaakonno kuu sinje dɔ botol ta Buɲdi. ²⁴ Dakɔɲ pakirenno dɔ maan kaak yaako gaayɲko kuɲ maaniikon di. Kar gay, pakiroɲ oki dɔ maan kaak yaa gaayɲ eenko.

† 10:3 Wer ka gase kaawor dɔ Ekzood 16.35. ‡ 10:4 Wer ka gase kaawor dɔ Ekzood 16.4-35, Nombir 20.7-11. § 10:5 Wer ka gase kaawor dɔ Nombir 14.16. * 10:7 Gee-ak margico, ɲu siy berki ka daabner ho ɲu guniiji. Kar ɲu tiyo, ɲu siyo ho ba aar, ɲu waariy dɔ unji ka margico-aka (Ekzood 32.6). † 10:8 Wer ka gase kaawor dɔ Nombir 25.1,9. ‡ 10:9 Wer ka gase kaawor dɔ Nombir 21.5-6. § 10:10 Wer ka gase kaawor dɔ Nombir 17.6-14. * 10:20 Wer ka gase kaawor dɔ Deteronoom 32.17.

²⁵ Ku gin botol taat kuu tee kum okinji ka suuginer bal inde pa aditko yaa ose. ²⁶ Ku gin botol, asaan nu siir do Kitamner aman : « Kida ho inj gamin okinco kuuk goy do adiy, nuur ku Rabbin Buḅ. »†

²⁷ Ya waan kaak bal aamine kolinjo a ku 6aa tee do geriy ho ku ooy kuu 6aawe, taan gamin okinco kuuk ḅa beriiko bal inde, pa aditko yaa ose. ²⁸ Kar gay, ya gem rakki kaawko aman : « Kum kaak ku tiy-an, ḅaar gay marginar. » ḅaar-ak, dakonj teenno pey do saan ta gem kaak kaawaako ho inj adiy kaak osaw-aka. ²⁹ Nu kaawtu pa-ak, asaan gem-ak adiy osaw, yampa nu kaawdo a aditko osa do bi ka kumar-aka.

Gee daarinj yaa inde a ya ni gin botol taat nii tee tee kaak ni rakiy di-ak, maa di nii ice ta ḅaar kaak adiy osaw-aka ho nii rasin ta maaniini ? ³⁰ Ya nu dela barkin do Buḅdi do tee kaak nu tiy-ak gay, maa di ḅuun osin pey do tee kaak nu dela ja barkine ?

³¹ Ampaa ko, ya ku tiyaw, wal ku siyaw, wal ku gina ay maanna oki, ginguwoḅ a kuu bere *darjin do Buḅdi. ³² Dakonj ginenna tak-tak maan kaak yaa jage gee min botol ta Buḅdi, ya ḅu *Yuudinna, wal ḅu Yuudinnado, wal gee ku *Egliz ka Buḅdi. ³³ Goyonj ar nunu. Nu zeedaw a naa gine ay maan kaak yaa ajbiye ay gemo. Nu baraydo maan kaak yaan gaayin nun meendu di. Kar gay, nu bariya maan kaak yaa gaaye gee dakin aale a ḅuu gase jile.

11

¹ Iconj botol tanto ar nun oki ictu botol ta Iisa Masi.

Mitko inj daatko do unji ka Buḅdi

² Nu ozilaako asaan ku pakira lotu do ay maanna ho ku karmiyaag taaye kaak nu taayinjo. ³ Kar gay, nu raka a kuu ibine maan rakki : Iisa Masi, ḅaar goy kaay ka ay mitko. Mitko, ḅaar goy kaati ka daatkor, ho Buḅ gay, ḅaar goy kaay ka Iisa Masi. ⁴ Do wiktin taat mitik inda Buḅ wal ḅa kaawa kaawin kuuk asa min do Buḅdi, ya ḅa gootig kaay, ḅa karmiygigdo tatkuwiy Iisa Masi. ⁵ Kar gay, do wiktin taat daatik inda Buḅ wal ta kaawa kaawin kuuk asa min do Buḅdi, ya ta bal gootinj kaati, ta karmiygigdo ḅaar kaak goy kaati. ḅaar-ak, sokaḅ yaa deenti ar kaati oode. ⁶ Ya daatik kat gootigdo kaati gay, maa di duruwti oki ta dukumgitdo ? Kar ya daatik taat oode wal dukumit duruwti kat talaati sokinḅa gay, illa ta gootguwinj kaati.

⁷ Ya mitik raka inde Buḅ, ḅaa isenno maan do kaay, asaan Buḅ kilgiyig ar ḅaara ho ḅa gaara *darjiney. Kar daatik gay, taar gaara darjin ta mitkor. ⁸ Ka seener, Buḅ bal kilgiyin mitko min do daatkor, kar gay, ta daatik kat ḅa kilgiyiit min do mitkor. ⁹ Buḅ bal kilgiyin mitko do bi ka daatkor, illa daatik kat ḅa kilgiyit do bi ka mitkor.* ¹⁰ Ampaa ko, kaati ka daatkor-ak yaa goye goote. Ansi-ak gaara kadar ta karmiyaag kaak goy kaati ho *dubal ku Buḅdi oki yaa talinti.

¹¹ Taar-an ka seener. Kar gay, do goyinte kaak inj *Rabbin Iisa Masi, bal daatko, mitik goyaado, ho bal mitko, daatik sa goyaado. ¹² Asaan uudin taat Buḅ kilgiyiit daatik min do mitkor, mitik oki, daatik kat weega ho okinco, ḅu asa min do Buḅdi.

¹³ Kunj maaniiko pakironj ja. Do tanjo, ya daatik inda Buḅ ho kaati bal goote-ak samaane walla ? ¹⁴ Ya ku talaat duniine, kuu ibine kadar mitik kaak rasit durwey bolok-ak, sokaḅ sa diyaaga. ¹⁵ Kar gay, daatik taat duruwti bolok-at, samaane, asaan Buḅ bertit durwe bolok a taa goote kaati. ¹⁶ Kar ya gem kaak meeliit kaaw-an gay, ḅaa ibine kadar do aadinni, nini wala *Egliz ka Buḅdi, ni rasgigdo daadi yaa abdiye bal goote ka kayco.

Tee ka Rabbiner

(*Matiye 26.26-29, Maark 14.22-25, Luk 22.15-20*)

¹⁷ Kar dirj do maan kaak naako kaawe gay, nu gediraado naako ozilinjo, asaan ḅumijnjo kaak ku ḅumiy-ak iyaako nige kat dakina min siye. ¹⁸ Maan kaak awalle, ḅu kaawiidu-ak a ya ku ḅume, ku eera benanniko. Nu pakira kadar kaaw-an, seen oki yaa goye. ¹⁹ Ka

† 10:26 Wer ka gase kaawor do Soom 24.1. * 11:9 Wer ka gase kaawor do Zeneez 1.26-27, 2.18-23.

seener, illa kuu eere benanniko, asaan ya ku eerro-ak, maman gee yaa ibiniñ warañ ñuur kuuk goy goye kaak inj botiliy do imaanco ? ²⁰ Ansi-ak, do wiktin taat ku ñume, tee kaak ku tiy-ak, dakon diyenno a ña tee ka *Rabbin Iisa, ²¹ asaan do wiktin ta teendi-ak, ay gem di tiya maannay. Ansi-ak, gee daarin goyiy inj meycó ho daarin gay sakriyaw. ²² Ku taado ho ku saado do geriyko walla ? Wal ku aanig *Egliz ka Buñdi ? Ku raka sokañ yaa deenço ñuur kuuk bal gine maanna walla ? Di ku raka naako kaawe maa ? Naako oziliñko walla ? Ha'a, do bi ñaar-añ, nu ozilaakonno tuk.

²³ Ka seener, an kaaw taat nu gastu min do Rabbinte Iisa Masi ho taat nu gaariiko awalle : Rabbinte Iisa Masi, do aando taat ñuu berin do pise ka midir, ña ictu mappa, ²⁴ ña deltu barkin do Buñdi, ña pirsiiga ho ña kaawtu aman : « Ñaar-añ zir. Nu beraakon loke. Ginguwoñ paa kat kuu moyguwe bir. » ²⁵ Min ñu teetu, ña ictu *kordindi ho ña kaawtu aman : « Kordindi-an gaara Jamaw ta marbinto taat Buñ asiy obe inj gee inj baar kunto. Ay wiktin taat ku siyaata, ginguwoñ paa kat kuu moyguwe bir. »†

²⁶ Ka seener, ay wiktin taat ku tiya mappa-aka, ho ku siya kordindi-ata, ku gaaraat muutuy ta Rabbin Iisa Masi do geemir. Ginguwoñ paa nam yiriy taat ñaa yeepe. ²⁷ Ampaa ko, gem kaak tiyaag tee ka Rabbin Iisa, ho siyaat kordindiy ar ñu gamin ku maala, ñaar-ak parik yaa zuñke do kaay, asaan ña aanig zi ho inj baar ku Rabbin Iisa Masi. ²⁸ Ansi-ak, ya gem raka tee mappa-aka ho ñaa see kordindi-ata, illa ñaa pakireñ ja do goyiñji. ²⁹ Asaan gem kaak pakarro do zi ka Iisa Masi wiktin taat ña tiyaw ho ña siyaw gay, ñaar-ak, ña meenji di zuñkig parik do kaay. ³⁰ Do saan taar-an ko, minninko goy gee dakina kuuk radaw ho kuuk ziñkico galcodo, ho daarin kuuk mate oki. ³¹ Ya ginte maaniite pakira do goyinte-ak, Buñ dukumaatenno seriine. ³² Kar gay, ya Rabbin Buñ dukumaate seriine oki, ña taayaate a ñaate diyinte do botildi a paa kat seriin taat yaa obiñ gee ku duniiner-at obiitenno.

³³ Ansi-ak, gem kol siñtay, ya ku ñum do tee ka Iisa Masi-ak, yokon ziñkiko. ³⁴ Ya gem kaak mey diyaaga gay, illa ñaa teen ja do geriy. Paa kat, ya ku ñume, parik zuñkiydo do kayko. Kar kaawin kuuk daarin gay, wiktin taat ya Buñ iyintu do werkon di, naako gaasiñco.

12

Bere kaak Ruwwin ta Buñdi beriy do geemir

¹ Gem kol siñtay, nu raka naako kaawe do bi ka bere kaak Ruwwin ta Buñdi beriy do geemir. Nu raka kuu ibinin seen taat do bi ka berindi-añka. ² Do wiktin taat ku bal aamine misa do Iisa Masi, ku iban maman ñu daaniñko nam ku abdiyu buñay kuuk kaawdo. ³ Do bi ñaar-añ, nu kaawaako warañ : ya gem kaawa a Buñ yaa surpiyiñ Iisa Masi, ibinon tam kadar Ruwwin ta Buñdi ñaamaagdo ñaa kaawe ampa. Kar gay, ya gem kaawa a Iisa Masi, ñaar *Rabbine, illa Ruwwin ta Buñdi kat ñaamaag ña kaawiy pa.

⁴ Bere ka Ruwwin ta Buñdi, ñaar biyuwji dakina. Kar Ruwwin ta Buñdi gay, taar rakki di. ⁵ Riy taat gi giniy do Buñdi, taar biyuwti dakina. Kar Rabbin Iisa Masi gay, ñaar rakki di. ⁶ Goy oki botilay dakina kuuk gi giniig gamin-añku, kar Buñ gay, ñaar rakki di ho ñaar bera gudurre do ay gemo a ñaa gine ay maanna. ⁷ Buñ beraag bere do ay gemo a ñaa gaarin gudurre ta Ruwwin ta Buñdi. Ña giniy ampa-ak a bere ñaar-añ yaa gaayin gee okiñco. ⁸ Do gem rakki, Ruwwin ta Buñdi berji bere a ñaa kaawe inj ilim, ho do ka pey gay, Ruwwin-at berji bere a ñaa kaawe inj ibine ka gamin ku Buñdi. Kar Ruwwin ta Buñdi gay, taar rakki di. ⁹ Do gem ka rakki, Ruwwin taar-at berji imaan taat bombo aale, ho do ka pey gay, Ruwwin taar-at di berji bere a ñaa coole gee. ¹⁰ Do gem ka pey, Ruwwin-at berji bere a ñaa gine gamin kuuk ajbay, ka pey gay gas bere a ñaa kaawe kaawin kuuk asa min do Buñdi, ka pey gay gas bere a ñaa eerin ruwwin taat samaane inj taat samaanno, ka pey gay gas bere a ñaa kaawe kaawin kuuk gee ibingigdo ho ka pey gay gas bere a ñaa gaarin kaawin-ak inj kuuk gee ibingigu. ¹¹ Gamin okiñco-añ asa min do Ruwwin taat rakki-an di. Ta beraag gamin-añ do ay gemo ar kaak ta rakiy di.

† 11:25 Wer ka gase kaawor do Ekzood 24.6-8, Zeremi 31.31-34.

Egliz ka Buṅdi ar zi ka gemor

¹² Talonj zi ka gemor. Ŋaar rakki di, kar ŋa gin gamin dakina. Gamin kuuk dakin-ak kuuniy zi ka gem rakki di. Geenji ku Iisa Masi oki ar zi ka gemor-aka. ¹³ Asaan Buṅ *baptiziyinte okinte in Ruwwiney taat rakki di a gii kuuniye ar zi rakki, ŋa zi ka Iisa Masi. Ŋa ginig maanna-ak lote okinte : kuuk *Yuudinna in kuuk Yuudinnado, kuuk berrina in kuuk berrinno. Gem kaak see amay, amay-ak goy do adiy. Ampaa ko, ginte okinte, Buṅ diyte Ruwwiney taat rakki-an di, ho taar di taat goy do gelbinte.

¹⁴ Zi ka gemor, ŋaar gin gamin dakina. Ŋa da kuunaydo in maan rakki di. ¹⁵ Kar ya asen kat kaawa aman : « Nun pisenno, isginno in zin̄ka. » In taar-ata oki, ŋa amilaado kara min do zin̄ka-aku. ¹⁶ Kar ya den̄ge kaawa aman : « Nun oddo, isginno in zin̄ka. » In taar-at oki, ta amilaado kara min do zin̄ka-aku. ¹⁷ Kar ya zi ka gemor okin̄ji, ŋa od di ho den̄ge ginno, maman gem-ak yaa cokiye ? Kar ya zi ka gemor okin̄ji, ta den̄ge di ho ete ginno, maman gem-ak yaa nibe ? ¹⁸ Kar gay, Buṅ diyiig ay maanna do zi ka gemor-ak ar kaak ŋa rakiyo. ¹⁹ Yampa, ya zi ka gemor kat kuuniy in maan rakki di, ŋaar-ak wal ŋa zi ka gemor ! ²⁰ Ka seener, zi ka gemor, ŋaar rakki di, kar gamnay gay dakina.

²¹ Ŋaar-ak, od sa gediraado kaawe do pise aman : « Nu rakaacinno. » Kaa sa gediraado kaawe do ase aman : « Nu rakaacinno. » ²² Kar gay, gamin ku zi ka gemor kuuk gee pakira a wal ŋu bal napaanco oki, ya ŋu ginno, gem gediraado goye. ²³ Gamin kuuk do zi ka gemor kuuk gi talaag ar maan kaak maalan di, gi beraaco horoomine. Kar ŋuur ku sokaṅ gay, gi beraaco horoomin paka. ²⁴ Gamin ku zin̄kite kuuk gee talaagu-ak, ŋuur turro giico bere horoomin dakina. Kar gay, gamin ku sokaṅ-ak, Buṅ leeyig do zi ka gemor a ŋuu gase horoomin paka. ²⁵ Ansi-ak, eere goyaado do zi ka gemor. Kar gay, do zi-ak, gamin okin̄co-an yaa gaaye benannico. ²⁶ Do zi ka gemor, ya maan rakki aawa rada, ŋaar-ak, zi okin̄ji oki aawaw ho ya ŋu bera horoomine do maan rakki, zi okin̄ji aaciyaw in ŋaara.

²⁷ Sando, kuṅ zi ka Iisa Masi ho ay gem di gin weriy. ²⁸ Ansii ko, Buṅ leetu gee kuuk yaa gine riy do *Eglizdi. Awalle, ŋa lee ja paliinna, ka seerin̄kar, nabiinna, ho ka subbin̄kar gay, ŋuur kuuk bilda gee in kaaw ta Buṅdi. Kar ba aaro, ŋa leetu ŋuur kuuk gina gamin kuuk ajbay, ŋuur kuuk coola gee, ŋuur kuuk ŋa berco bere ka gaaye geemir, ŋuur kuuk tala kaay ka Eglizdi ho ŋuur kuuk kaawa in kaawin kuuk gee ibingigdo.

²⁹ Okin̄co, ŋu paliinna walla ? Okin̄co, ŋu nabiinna walla ? Okin̄co, ŋu bilda gee in kaaw ta Buṅdi walla ? Okin̄co, ŋu gina gamin kuuk ajbay walla ? ³⁰ Okin̄co, ŋu berco bere ka coole geemir walla ? Okin̄co, ŋu kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo wal ŋu gaaraag kaawin kuuk gee ibingigdo-ak in kuuk gee ibingigu walla ? Ha'a, taar-an taarro. ³¹ Kar kuṅ gay, bariyon bere kaak pakgig eenji.

Diṅ gay, naako gaare botol taat samaan paka.

13

Ele ka geemir

¹ Ya nu kaawa in kaawin ku geemir wal in kaawin ku *dubal ku Buṅdi, kar nu ello geen gay, ŋaar-ak, nu ar ale ka sindallel wal koril kuuk diya den̄gina. ² Ya nu nec kaawe ar nabiin̄ce, ho nu gin ibine okin̄ji nam nu iban gamin okin̄co kuuk cigile, ya imaandu nec naa jan̄kin̄ dambinay oki, kar nu ello geen gay, ŋaar-ak, nu ar maan ka maala. ³ Ya nu deedaag mallel okin̄ji do pokirnar ho nu beraag zir a ŋuu accin̄ji do aki oki, kar nu ello geen gay, ŋaar-ak, gamin okin̄co kuuk nu gin̄iy-an yaa uce maalan di.

⁴ Gem kaak el geen gay, ŋaar ic subirraw ho ŋa gin sellin̄kaw do geemir. Ŋaar hasuudin̄cedo, ŋa pisiraydo ho ŋa d̄apallo oki. ⁵ Ŋa ginno gamin kuuk arro, ŋa baraydo do meen̄ji di, ŋa dapaṅdo kodoki ho ŋa obdo kaawin do adiy. ⁶ Ŋa aacaydo do gamin kuuk in botilcodo, illa ŋa aaciya do ŋuur kuuk taḅ. ⁷ Do ay wiktine, ŋa saamiya do geemir, ŋa amniyaagu, ŋa diya kaay loco ho ŋa icaaco subirraw.

⁸ Ele, ŋaar gaasdo tak-tak. Kar gay, yiriy rakki, kaawin ku nabiinnar yaa bire, ŋuur kuuk kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo yaa bugume cit-cit, ho ŋuur kuuk gin ibine oki, ibin̄in̄co yaa rawte. ⁹ Asaan ibine ka maaniite, ŋaar da necdo ho kaawin kuuk nabiinna

kaawgite oki, njuur da necdo. ¹⁰ Kar gay, yiriy taat maan kaak samaan aale-ak yaa ase, gamin kuuk da necdo-ak yaa bire tak-tak.

¹¹ Wiktin taat nu kapak, kaawor inj pikirrer ar ta micor. Kar wiktin taat nu gin ko tatik gay, nu rasiit kooginaw. ¹² Diŋ gi talaag gamin purus-purus ar gi tala do sawwapa taat soygume. Kar yiriy rakki gay, gi asiy taliŋ unte waraŋ. Diŋ gay, ibinindu arumdu. Kar yiriy rakki gay, naa ibine tam ar Buŋ ibinginu.

¹³ Diŋ gin gamin subba kuuk gaasdo tak-tak : njuur ko imaan, ere kaak gi eriyoy ho inj ele. Kar kaak pakgig okiŋco-aŋ gay, njaar ele.

14

Barkin taat Buŋ beriy do numindi

¹ Min gamin okiŋco-aŋ, bariyoy ja ele. Bariyoy oki bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriy do geemir. Min bere okiŋji-aŋ, bariyoy ja a kuu kaawe kaawin kuuk asa min do Buŋdi. ² Gem kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo gay, ŋa kaawdo do geemir, illa do Buŋ meenji. Ginno gem kaak ibingit kaawoy, asaan inj gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi kat ŋa kaawiy do bi ka gamin kuuk cigile. ³ Kar njaar kaak kaawa kaawin kuuk asa min do Buŋdi gay, ŋa kaawa do geemir a ŋaa deŋriŋco do imaanco, ŋaa iskiŋco ho ŋaa gaayiŋco ŋuu baa inj unco. ⁴ Njaar kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo, deŋra meenji di. Kar njaar kaak kaawa kaawin kuuk asa min do Buŋdi gay, deŋraag gee ku *Eglizdi.

⁵ Kuŋ okiŋko, nu raka a kuu kaawe kaawin kuuk gee ibingigdo-aŋku. Kar maan kaak nu rakiy samaan paka gay, nu raka a kuu kaawe kaawin kuuk asa min do Buŋdi. Ka seener, gem kaak kaawa kaawin kuuk asa min do Buŋdi-ak, pakgig njaar kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo, illa ya waan goy ja kaak nec gaariŋ do geemir inj kaawin kuuk gee ibingigu a ŋuu deŋriŋ gee ku Eglizdi. ⁶ Gem kol siŋtay, nu indaako, ya nu baawko ho nu kaawaako illa inj kaawin kuuk gee ibingigdo-aŋku, paydinti gay maa ? Ha'a, ginno. Njaar-ak, guna naako kaawe maan kaak Buŋ bayniidu, naako gaare ibine wal kaaw taat asa min do Buŋdi ho naako bildiŋko maan rakki.

⁷ Di pakiroŋ do gamin ku palindinar, ar suraare wal goŋko. Ya aliŋco kat baŋdo samaane, maman gii ibiniŋ riyinco ? ⁸ Ya gee baa garta, kat punne allo samaane, maman gee yaa ibine ŋuu siye ziŋkico do gartar ? ⁹ Kuŋko oki, ya ku kaawa inj kaawin kuuk gee ibingigdo, maman ŋuu ibinin baat ta kaawko ? Njaar-ak ar ku kaawa do us di. ¹⁰ Ka seener, do duniiner, gin biyaw dakina ta kaawnar ho ay geen di iban baat ta kaawco. ¹¹ Ya gem kaawaadu inj kaawoy ho nu ibingitdo, njaar-ak, ŋa marte kaak asa min wer ka pey ho nun oki marte loci. ¹² Dakoy ginenna ar gee kuuk kaawa inj biŋkico di aŋku. Kuŋ kuuk bariya bere kaak Ruwwin ta Buŋ beriy do geemir, bariyoy ja bere kaak gaaya gee ku *Eglizdi yaa baa inj unco.

¹³ Ampa-ak, ay gem kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo-aku, illa ŋaa inde Buŋ a ŋaaji bere pey bere kaak ŋaa gaariŋ do geemir inj kaawin kuuk gee ibingigu-aku. ¹⁴ Asaan ya nu inda Buŋ inj kaawin kuuk gee ibingigdo-aku, ka seener, nu inda Buŋ do gelbiner, kar kaar gay icdo maanna. ¹⁵ Di ampa-aŋ, naa gine maman ? Naa inde Buŋ inj kaawin ku Ruwwin ta Buŋdi kuuk gee ibingigdo-aku ho inj njuur kuuk gee iban baaco oki. Naa riye inj riyin kuuk asa min Ruwwin ta Buŋdi ho inj njuur kuuk gee iban baaco oki. ¹⁶ Yampa, ya ku gin do datikko gem kaak as cokiye di ho ki dela barkin do Buŋdi inj kaawin ku Ruwwin ta Buŋdi-aku, gem-ak ibinaado yoo maanti. Kar ya ŋa ibanno gay, maman ŋaa ooye a « *Aamin » do kaawoŋ-ata ? ¹⁷ Ya ki del barkin do Buŋdi inj kaawin kuuk gala oki, inj taar-at sa, ki bal gaayiŋ gem-aka.

¹⁸ Nu dela barkin do Buŋdi asaan nu kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo pakgiko kuŋ okiŋko. ¹⁹ Kar gay, ya nu goy do Eglizdi, guna naa kaawe kaawin sood di kuuk gee iban baaco a naa bilde gee, min naa kaawe kaawin dakin aale kuuk gee ibingigdo.

²⁰ Gem kol siŋtay, dakoy talintido duniin-an ar koogina. Do bi ka gaminti kuuk jookum gay, kuuniyoy ar koogina. Kar do bi ka pikirre ta maaniikoŋ gay, kuuniyoy ar gee ku aginda. ²¹ Do Kitamner, Buŋ kaaw aman :

« Naa kaawe do gee-anj inj gee kuuk kaawco nu ibingitdo. Naaco kaawe inj kaaw ta gee kuuk as min wer ka pey.

Inj taar-an oki, nu cokiyaado kaawor. »*

²² Ansii ko, bere kaak Ruwwin ta Buñdi beriy do gemor a ñaa kaawe kaawin kuuk gee ibingigdo, ñaar maan kaak gaara do ñuur kuuk bal aamine misa. Yampa, ña gaarro maanna do ñuur kuuk aamine. Kar bere ka Ruwwin ta Buñdi beriy a gem yaa kaawe kaawin kuuk asa min do Buñdi gay, ñaar maan kaak gaara do ñuur kuuk aamine. Yampa, ña gaarro maanna do ñuur kuuk bal aamine.

²³ Di talonj, ya ku num do Eglizdi ho okinjo ku kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo ho gee kuuk as cokiye wal gee kuuk bal aamine misa unjiko, nu talaako ar ku oliyay. ²⁴ Kar gay, ya okinjo ku kaawa kaawin kuuk asa min do Buñdi inj kaawin kuuk gee ibingigu ho gee kuuk as cokiye wal gee kuuk bal aamine misa unjiko, ampa-ak, kaawko yaaco unje ho ñuu ibinin niginco. ²⁵ Ñuu talin waranj niginco kaak cigil do gelbinco. Do bi ñaar-ak, kodok di, ñuu derse nam ñuu noodin unjinco keder ho ñuu abdiye Buñ aman : « Ka seener, Buñ goy inj kunjo ! »

Gee yaa goye inj karaamine do Eglizdi

²⁶ Di gem kol sijtay, kuu gine maman ? Wiktin taat ku num do *Eglizdi, minninko, rakki yaako ice riye, rakki yaako bildinjo, rakki yaako kaawe gamin kuuk Buñ bayniiji, rakki yaako gaare kaawo inj kaawin kuuk gee ibingigdo, ho rakki gay, yaako gaarinco inj kaawin kuuk gee ibingigu. Gamin-anj okinco, illa ñuuko iskinjo do imaanko. ²⁷ Wiktin taat ku nume, ya gee daarin raka kaawe inj kaawin kuuk gee ibingigdo, illa yaa gine gee seer wal subba di. Ay gem di yaa kaawe yaa rase do giji. Ya ñu gaase, gem rakki yaa gaarin kaawinco-ak inj kuuk gee ibingigu. ²⁸ Kar ya ginno gem kaak yaa gaarin kaawinco-ak gay, ñuur kuuk raka kaawe inj kaawin kuuk gee ibingigdo-ak, ñuu pilenno binjico do Eglizdi. Illa ñu inde Buñ do aditco di. ²⁹ Kar do nabiinna gay, seer wal subba yaa ice kaawo. Kar ñuur kuuk pey gay, ñuu cokiyo ho ñuu tale ya kaawco-at kat tañ wala kawwi. ³⁰ Kar gay, ya wiktin taat gem-ak kaawa misa, ya Buñ bayin maanna do gem ka pey, illa gem kaak kaawa-ak yaa bugume. ³¹ Ampa-ak, okinjo, ku gin botol taat kuu kaawe kaawin kuuk asa min do Buñdi ho kuu rase do eenjo. Ansii kat, ay gem di yaa gase bilde ho okinjo, kuu iske zinjiko. ³² Gem kaak kaawa kaawin kuuk asa min do Buñdi-ak, illa ña gin gudurre taat ñaa subire do kaawoy. ³³ Asaan ka seener, Buñ, ñaar Buñ ka barjaalinerro, ñaar Buñ ka aapiyer.

Ar kaak ñu gingiy do Eglizna okinco ku gee ku Buñdi, ³⁴ daaf yaa pilguwenno binjico wiktin taat ku num sawa. Asaan do numinjo, ñuur ginno botol taat ñuu kaawe. Illa ñuu goye inj karaamine ar kaak *gaanuun kaawtu. ³⁵ Ya ñu raka inde maan kaak ñu ibanno baay oki, illa ñuu indiguwe midiyco geero. Yampa, daatik ginno botol taa ice kaawo do unjo ka gee ku Eglizdi.

³⁶ Ku pakira a kaaw ta Buñdi tees min loko walla ? Wal ku pakira a kunj keekon di gasta ? ³⁷ Ya gem kaak pakira a ña nabiinco wal ña pakira a Ruwwin ta Buñdi bayinji maanna, illa ñaa ibine kadar kaaw taat nu siiriiko-an, ta kaaw ta *Rabbin Buñ. ³⁸ Ya gem kaak cokiyoitdo kaaw-anta, Buñ oki cokiyaagdo.

³⁹ Di ñaar-ak, gem kol sijtay, bariyonj bere ka Ruwwin ta Buñdi a kuu kaawe kaawin kuuk asa min do Buñdi. Kar gay, dakoñco todenno do ñuur kuuk kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo-aku. ⁴⁰ Kar gay, zeedonj ku giniñ gamin okinco inj botilco ho inj karaamine.

15

Nooye ka Iisa Masi

¹ Gem kol sijtay, nu raka pey dij kuu pakire do Kabarre ta Gala taat nu gaariiko awalle. Kabarre-at, ku ooyta ho ku obit samaane do gelbinko. ² Inj taar ko, Buñ jiliiko ya ku obit kaaw-an bombo ar kaak nu gaariikonta. Yampa, imaanko uc maala. ³ Nu bildinjo min

* 14:21 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 28.11-12.

awalle maan kaak ŋu bildintu nun meendu. Maan kaak pakgig gamin okiŋco, ŋaar ko aŋka : Iisa Masi mat do bi ka zunuubinnite ar kaak ŋu siirtu do Kitamner, ⁴ ŋu unjig do maginer ho yiriy ta subbinjkar gay, Buŋ nooyiig min do muuti ar taat Kitamne kaawtu. ⁵ Min ŋa nooye, ŋa bayniiji do Piyer ho ŋa bayniico oki do paliinna daariŋ.* ⁶ Kar ba aaro, ŋa bayniico do maajirna dakin pak miy beey num werco rakki. Min maajirna-ak, daariŋ mate, kar anuwco gay goya. ⁷ Min ŋaar-ak, ŋa bayniiji do Zaak, kar ŋa bayniico do paliinna okiŋco.

⁸ Kar min ŋa bayinco ja do ŋuur okiŋco, kar kat ba aar, ŋa bayniidu lotu, nun kaak ar mic kaak ŋu weeyig koynay bal nece. ⁹ Asaan min paliinna okiŋco-aŋ, nun di siŋdu allo tak-tak. Zer ya samaan-ak, nu bal nece ŋuun kolin a nu *paliine, asaan awalle, nu taabiyyig ko taabiye gee ku *Egliz ka Buŋdi. ¹⁰ Kar iŋ barkin ta Buŋdi gay, nu gintu ar kaak ku talin-aŋka. Barkin taat Buŋ beriidu-an bal uce maala. Ya taŋ gay, iŋ taar ko, nu gintu riy dakin pak paliinna okiŋco. Kar riy taat nu giniy-an, ŋa nununno kat ginaata, ta barkin ta Buŋdi taat goy iŋ nunu. ¹¹ Ansi-ak, ya ŋa nun kat gaarkon Kabarre ta Gala wal ya ŋu paliinna kuuk daariŋ sa, kaawni rakki di. An ko kaaw taat ni gaariyo ho taat ku aamintu.

Nooye ka gee ku mate

¹² Ya ni kaawaako a Buŋ nooyig Iisa Masi min do muuti, maa di minninko, daariŋ diyyi a gee ku mate, ŋuur nooydo ? ¹³ Ya gee ku mate nooydo, ŋaar-ak, Iisa Masi sa bal nooye. ¹⁴ Ho ya ŋa bal nooye, kaaw taat ni gaariy-an uc us maala, ho imaanko sa, bal baati. ¹⁵ Kar pey, ya ka seener gee kuuk mate ŋuur nooydo, ta-aŋ Buŋ oki bal nooyiŋ Iisa Masi min do muuti. ŋaar-ak, ni raada iŋ maan kaak Buŋ gintu, asaan ni kaaw waraŋ a ŋa nooyga. Kar ya kaaw taat ŋu kaawiy-an ka seener, ŋaar-ak, ŋa bal nooyiŋji. ¹⁶ Asaan ya gee kuuk mate kat nooydo, ŋaar-ak, Iisa Masi oki, Buŋ bal nooyiŋji. ¹⁷ Kar ya Buŋ bal nooyiŋji gay, imaanko taat ku aamintu loci-at sa, taar us maala ho ku goy misa do zunuubinniko. ¹⁸ ŋaar-ak, ŋuur kuuk aamin do Iisa Masi ho mate, ŋuur-ak rawte zinjiko. ¹⁹ Ya gi diy gelbinte do Iisa Masi do goye ka diŋ di, ŋaar-ak, min gee okiŋco, ginteŋ di ŋuute talinte aminda paka.

²⁰ Kar ka seener gay, Buŋ nooyig Iisa Masi min do muuti. ŋa ŋaar ko nooy awalle a ŋaa gaare kadar botol pile a gee ku mate yaa nooye oki. ²¹ Ka seener, ar muut unjitu do duniiner iŋ botol ta gem rakki di, ampaa ko, nooye oki astu iŋ botol ta gem rakki di.

²² Gee okiŋco mataw asaan ŋu koogin ku Aadum. Ansii ko, ŋuur kuuk num iŋ Iisa Masi, okiŋco yaa gase goye. ²³ Kar gay, ay gem di yaa yoke kamney : Iisa Masi, ŋaar ogirco do gee okiŋco do nooyindi, kar kat yaa ase geenji do wiktin taat ŋaa yeepe. ²⁴ Kar ba aaro, duniin yaa gaaseŋ kate. Do wiktin taar-at, Iisa Masi yaa idiŋ ruwwinnay kuuk jookumo okiŋco, iŋ aginduwco okiŋco ho iŋ ŋuur okiŋco kuuk gin gudurre do duniiner ho ŋaaji berin Meennaw do Tatte Buŋ. ²⁵ Asaan Iisa Masi yaa tee Meennuwiyy nam yiriy taat Buŋ yaaco nosire do adiney okiŋco, ŋuu gine wer ka lee asiŋji.† ²⁶ Adin kaak Buŋ asiy ide ba aar-ak, taar muutu. ²⁷ Ka seener, ŋu siir do Kitamner aman : « Buŋ diyig Iisa Masi kaaco ka gamin okiŋco. »‡ Kar min gamin-aŋ gay, Buŋ meenji attanno, asaan ŋaar di kaak berji gudurre do Iisa do gamin-aŋku. ²⁸ Ka seener, wiktin taat Buŋ yaa diyin Iisa Masi kaaco ka gamin okiŋco, meenji Buŋ di yaa goye kaaci. Hiyya, Buŋ keeji di yaa goye tak-tak kaaco ka gamin okiŋco.

²⁹ Di taloŋ, gee daariŋ kuuk gina batem do saan ta siŋtico kuuk mat bal batiziye.§ ŋu giniy pa-ak a ŋuu gase maa ? Ya gee kuuk mat nooydo-ak, maa di pey gee-ak giniy batem do bi kaŋco ? ³⁰ Kar nini gay, maa di ay wiktine, ni beriy zinjini do taabiner ? ³¹ Gem

* 15:5 'paliinna daariŋ' : Do Kitamner, ya ŋu kaawa a orok iŋ seer-ak, ŋu kaawa do bi ka paliinnar ya odinco bal nece oki. † 15:25 Wer ka gase kaawor do Soom 110.1. ‡ 15:27 Wer ka gase kaawor do Soom 8.7. § 15:29 'gee daariŋ kuuk gina batem do saan ka siŋtico kuuk mat bal batiziye' : Pool kaawiy ansi-ak, ŋa kaawa do bi ka maan kaak gee daariŋ giniyo. Ampa-ak, ŋa rakaado kaawe a gee yaa gine pa.

kol sijtay, kun kawta, nu goy ko do taabin ta muuti di. Nu kaawaako, ya ka seener adir portiko inj kunjo, asaan ku aamin inj sij ku *Rabbinte Iisa Masi, kaaw taat nu kaawiy-an oki, taar ka seener. ³² Wiktin taat nu goyiy do geeger ka Epeez, nu taabiyin ko taabiye. Nu gintu ar nu taasiina inj kumin ku yeero. Ya nu taasiina do bi ka gamin ku duniiner-an, naa gase maa ? Kar pey ya gee kat nooydo min do muuti, naar-ak, gee kaawa seene wiktin taat nu kaawiy inj kaaw agunuwa aman : « Taante ho saante, asaan kawta muut yokaate. »*

³³ Yaman, dakonj caaciyenno zinjiko ! Goye kaak inj gee kuuk jookum-ak, naar niga gemo. ³⁴ Naar-ak, yeepoj do pikirre taat samaane ho rasonj gine ka zunuubinnar tak-tak. Nu tala kadar minninko, gee daariñ ibingigdo misa Buñ. Nu kaawtu pa-ak a sokañ yaako denko.

Zi ka gem kaak nooye

³⁵ Kar gay, wal gem yaa inde aman : « Maman gem ka mate nooygiyo ? Kar ya gem-ak kat nooye, naa ice maa zirda ? » ³⁶ Talonj kat gem kaak kaay kanjidó-anka ! Ya ki luwaw, busumji zooddo di nu rocciyó† walla ? ³⁷ Ko taat ki luwi-at, ya na juuju wal ta meriya oki, ki luwa busumco di. Yampa, ki luwdo aarco. ³⁸ Kar busam kuuk ki luwi-ak gay, Buñ giniig nu rocciyó ho nu maadiyo. Ay busum di inj aaroy ar kaak meenji Buñ rakiyo.

³⁹ Gamin okinco kuuk siikimaw, zinjiko sawado. Zinjka ku geemir, ku mallel, ku diidir ho inj ku boosir sa, okinco, nu sawado. ⁴⁰ Gamin kuuk ka samaaner inj ku keder, nuur sawado. Nuur kuuk ka samaaner, samaanuwco keetiti min ku keder. ⁴¹ Pato ceera keetiti ho koye ceera keetiti. Kaalna sa, ceerinco sawado, ay kaal di inj ceerinji.

⁴² Ansii di oki, do wiktin taat gee kuuk mate yaa nooye, taa kuuniye pa. Momte kaak nu tiisig keder, naar ar busum kaak nu luwga. Momte-ak yaa zoode. Kar min na nooye, na zoodaado pey tak-tak. ⁴³ Wiktin taat nu tiisig momte-ak, na ka talinno. Kar min na nooye, gee rawdo talinji. Wiktin taat nu tiisiiga, na ginno gudurre. Kar min na nooye, na gin gudurre dakina. ⁴⁴ Wiktin taat nu tiisiiga, naar zi ka gemor di. Kar min na nooye, na gin zi kaak asa min Ruwwin ta Buñdi. Ya na gin zi ka gemor, na gin oki zi kaak asa min Ruwwin ta Buñdi. ⁴⁵ Ka seener, nu siir do Kitamner aman : « Aadum, naar ko gem kaak awalle, Buñ berji siikime. »‡ Kar Iisa Masi, naar Aadum ka ba aaro. Naar ruwwine taat bera goye do geemir. ⁴⁶ Na zido kaak asa min Ruwwin ta Buñdi kat as awalle. Kar gay, na zi ka gemor ja, kar kat astu zi kaak asa min Ruwwin ta Buñdi. ⁴⁷ Aadum kaak awalle, naar Buñ kilgiyig inj kida.§ Kar Aadum ka seerinkar gay, naar as ase min kuwa. ⁴⁸ Gee kuuk goy do duniiner-an, nuur ar naar kaak Buñ kilgiyitu inj kida ho nuur kuuk goy ka samaaner gay, nuur ar naar kaak as ase min kuwa. ⁴⁹ Uudin taat gi ariy gem kaak Buñ kilgiyitu inj kida, yiriy rakki, gi asiy are oki gem kaak as ase min kuwa. ⁵⁰ Gem kol sijtay, cokiyon kaawor-anta : zi ka gemor inj kumay ho inj baariy unjaado do *Meennaw ta Buñdi, ho gamin kuuk yaa zooden sa, nuur hadiraado inj kuuk zoodaado tak-tak.

⁵¹ Cokiyon, naako kaawe maan rakki kaak cigile : gi mataado okinte. Kar gay, okinte, zinjite asa jipte ⁵² kodok di ar kooce ka columdi. Nu jipte do wiktin taat perin ta ba aaro yaa aale. Ya ta aale, gee kuuk mate yaa nooye. Nu nooye inj zinjka kuuk zoodaado tak-tak. Kar ginte okinte gay, zinjite yaa jipte. ⁵³ Ka seener, zi kaak yaa zoode, naa jipte inj naar kaak zoodaado tak-tak, ho zi kaak kawtan di yaa mate sa, naa jipte inj naar kaak mataado tak-tak. ⁵⁴ Wiktin taat zi kaak yaa zoode-ak yaa jipte inj kaak zoodaado, ho kaak yaa mate-ak inj kaak mataado, naar-ak, kaawin kuuk nu siirtu do Kitamner yaa ase kat do werco aman :

« Buñ nosirtit tak-tak do muuti, muut ginno pey bat. »*

⁵⁵ « Way kanje muutu, di moonj kat ka nosire ?

Way muut-anta, moonj kat gudurrike ? »†

* 15:32 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 22.13. † 15:36 'rocciyó' : Werin daariñ, nu kaawa a 'piciyo'. ‡ 15:45 Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.7. § 15:47 Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.7. * 15:54 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 25.8. † 15:55 Wer ka gase kaawor do Ooze 13.14.

⁵⁶ Muutu, taar gin gudurre taat ta diyiy gee-ak min zunuubinna kuuk gee giniyo. Kar zunuubinna gay, njuur gin gudurre taat nju sakkiiyig gee min do *gaanuun ka imila baaco.

⁵⁷ Ozilinteŋ Buŋte, njaar kaak beraate gudurre taat giiti nosire do muuti iŋ gudurre ta Rabbinte Iisa Masi.

⁵⁸ Ansi-ak, gem kol sijtay kuuk nu elgiyo, oboŋ tirit do imaanko ho yoo maan sa eeraakonno. Zeedoŋ kuu baa iŋ unko do riy ta *Rabbin Buŋ, asaan ku iban tam kadar taabin taat ku taabiyyi do ay maan kaak ku giniy iŋ siŋ ku Rabbiner, taar ucaado maala kat bat.

16

Gaayo do Egliz ka Zeruzaleem

¹ Do bi ka gaay taat ku capiy do gee ku Buŋdi kuuk goy do geeger ka Zeruzaleem, ginon ar kaak nu kaawiico do *Eglizna kuuk goy do kid ka Galaasi. ² Dakoŋ yokenno a naa baan ja kat kuu cape. Kar gay, min diŋka, ay yiriy ta dumaasdi, ay gem di yaa diye maan do geriy min gurus kaak nja gasiyo. ³ Ya nu ot do werko, naa njaamin gurus-ak do pise ka gee kuuk kuu dobe, njuu iyiŋ Zeruzaleem. Ya nju baawaw, naaco bere makaatamna kuuk gaara kadar goyiŋco iŋ botiliy do unji ka Buŋdi. ⁴ Kar ya taa kuuniye a nun oki yaa baawe, njaar-ak, nii obe asinni.

Martaw taat Pool rakiy baawe Korent

⁵ Nu baako taliŋko, kar gay, naa aaden ja min kid ka Maseduwaan, asaan nu ic niyin min awalle a naa aaden ja min ede. ⁶ Ya nu otko, naa gine menaw minaw-minaw iŋ kuŋko wal naa gaasin siteen okinji sa, nu ibanno misa. Ampaa ko, wal kuun gaayindu di naa siŋje iŋ undu do martuwir do wer kaak nu baayiy di. ⁷ Asaan nu rakaado naako taliŋko kay asindu di. Ya Buŋ ooye-ak, nu raka gii taaye sawa do werko. ⁸ Kar diŋ gay, naa goye anne do geeger ka Epeez nam iidin ta Pantekoot. ⁹ Nu raka goye anne, asaan Buŋ pildu botol a naa gine riy dakina do geeger-anja yoo adin goy dakina oki.

¹⁰ Ya Timote otko, oboŋ samaane. Paa kat, nja gasiydo maan kaak yaaji unje kolaw, asaan njaar oki gina riy do *Rabbine ar nunu. ¹¹ Waan sa yaa aaninjido. Kar gay, gaayonja do martuwiy, nja icin botiliy iŋ aapiye nam nja asiin gasindu, asaan nu yokaag anne iŋ siŋta.

¹² Do bi ka siŋte Apoloos, nu iskiŋ dees dakina a njaako baawe iŋ siŋta kuuk pey. Kar gay, nja bal gine niyin tak-tak taat njaako baawe diŋka. Ya Buŋ pilji botol di, njaako baawe-aka.

Taayika iŋ ooy ta ba aaro

¹³ Goyoŋ mento ho oboŋ tirit do imaanko. Dakoŋ ginenna kolaw ho goyoŋ bombo. ¹⁴ Eloŋ benanniko do gamin okiŋco kuuk ku giniyo.

¹⁵ Gem kol sijtay, ku ibingig kuŋ Estepanaas iŋ gee kuuk goy do geriy. Ku iban kadar do kid ka Akayi, njuur di kuuk aamin awalle do Iisa Masi ho nju unje kayco a njuu gine riy do gee ku Buŋdi. Njaar-ak, nu taayaako : ¹⁶ karmiyon gee kuuk ar njuur-anju ho karmiyon oki njuur okiŋco kuuk taabiya do riyor iŋ njuura.

¹⁷ Adir portiko do asiŋco kaŋ Estepanaas, Portunatuus ho iŋ Akaykuus. Kuŋ goy serek. Kar ya nu talaag siŋta-an, ar nu taliŋko ko kuŋko oki. ¹⁸ Nju oolit gelbiner ar nju ooliig gelbinko. Njaar-ak, diyon do kayko kadar gee ar njuur-an icon kuwa.

¹⁹ Gee ku Eglizna kuuk goy do kid ka Aazi ooyko. Akilaas iŋ Priska* ho iŋ gee ku Egliz kuuk numa gerco ooyko dakina iŋ siŋ ku Rabbin Iisa. ²⁰ Siŋta okiŋco ooyko dakina.

Ooyoŋ oki benanniko iŋ gine ka cuud ar siŋta kuuk tacco rakki.

²¹ Nun meendu Pool kat siiriig kaawin ku ba aar-an iŋ pise ka meendu.

²² Ya gem kaak elgiŋdo *Rabbin-ak, Buŋ, nja surpiyga.

Gem kol Rabbinni, asu !

²³ Rabbin Iisa yaako barkiyiŋko okiŋko.

²⁴ Okiŋko, nu elgiiko iŋ siŋ ku Iisa Masi. Nu ooyko dakina.

* 16:19 'Priska' : Nju kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

2 Korentiyeen

Maktumne ta seeriŋkar taat Pool siirtu do gee ku Korent

Pile ka kaawor

Maktumne ta seeriŋkar-an oki, ŋa Pool kat siirta. Ŋa siirit do kretiyenna kuuk goy do geeger ka Korent, asaan ŋu goy di eera benannico. Ŋa siiriita-ak asaan minninco, goy gee kuuk kaawa a ŋa paliinno ho daariŋ tirig deŋginco do bilde kaak samaane ŋa bildiigu. Do saan taar-at ko, ŋa imiliy kaay uŋco. Ŋa gaariico maman ŋa giniy riy ta paliinnar. Goyiŋji ho riyoy taat ŋa giniyo, ŋuur ar kuuk Iisa rakiyo. Ŋu kuuniytu pa-ak, do saan ta gudurre taat Iisa beriiji.

Ooy ta awalle

¹ Ŋa nun Pool kaak kuuniy *paliine ka Iisa Masi iŋ niyin ta Buŋdi kat nu siiraakon maktumne-anta. Iŋ siŋte Timote, ni ŋaamaat maktumne-an do *Egliz ka Buŋdi kaak ŋuma do geeger ka Korent ho do gee ku Buŋdi okiŋco kuuk goy do kid ka Akayi okiŋji. ² Tatte Buŋ ho iŋ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner do Buŋdi

³ Ozilinteŋ Buŋ, ŋaar ko Takaŋ Rabbinte Iisa Masi. Ŋaar Tati kaak tala amindaw ta geemir ho ŋa salaagu. ⁴ Ŋaar ko kaak salaate do ay wiktin taat kaawin patiy kayte a paa kat ginte oki, iŋ sale kaak gi gastu min do Buŋdi, gii gedire saliŋco ŋuur kuuk taabiya iŋ ay kaawna. ⁵ Asaan iŋ riy taat ni giniy do Iisa Masi do bi kaak ni ŋum iŋ ŋaara, ni taabiya dakina ho iŋ ŋume-ak oki, Buŋ salaani dakina. ⁶ Ya ni moya do bi ka taabiner-ak, ni moya a Buŋ yaako saliŋko ho ŋaako jiliŋko. Ya Buŋ salinti-ak, ŋa salinti a kuŋko oki yaa gase sale kaak nec kuu gedire icin iŋ subirraw, taabin taat ar nini oki aawiy-anta. ⁷ Ni diy kayni loko a ku goy bombo ho ni iban tam kadar Buŋ salaako ar kaak ŋa saliini, asaan kuŋ sa taabiya ar nin taabiyiy-aŋka.

⁸ Gem kol siŋtay, ni raka kuu ibine maman ni taabiytu do kid ka Aazi. Taabin-at patiy kayni ho gudurrini gaas tak-tak, nam ni ibanno kadar nii goye pey do duniiner. ⁹ Do wiktin taar-at, ni iban tam kadar nii yoka ko menuwni di. Ta kuuniytu pa-ak a ni diyaado kayni iŋ ta maaniini di. Kar gay, illa nii diye kayni iŋ Buŋ kaak nooyaag gee min do muuti. ¹⁰ Buŋ jilinti min do muut taat ar taar-anta ho ŋaani jile pey. Ka seener, ni diy kayni loci a ŋaani jilguwe pey. ¹¹ Kuŋ oki gaayaani iŋ inde ka Buŋdi. Iŋ inde kaak gee dakina indiy-ak ko, ni gasiy barkin min do Buŋdi. Ampaa ko, gee dakina yaa dele barkine do Buŋdi do bi kani.

Pool dak min do martuwiy ta Korent

¹² Maan kaak galni ho ni ibiniy do kayni, ŋaar ko aŋka : do goyinni kaak do duniiner ho iŋ kuŋko, ni goy iŋ gelbinni kaak *cawar ho iŋ goye kaak taŋ kaak Buŋ rakiyo. Ni goydo iŋ ilim ta maaniinin di, kar gay, ni goy iŋ barkin ta Buŋdi. ¹³⁻¹⁴ Ka seener, ni balko cigile yoo maanna. Gamin okiŋco kuuk ni siiriiko-aŋ, ŋuur kuuk kuu gedire garkiyiŋco ho kuu gedire ibine baaco. Nu raka a kuu ibine tam kadar yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe, nii gase horoomin do bi kaŋko uudin taat kuŋko oki yaa gase horoomin do bi kani. Yoo diŋka, ku bal ibine baat ta kaaw-anta. Kar diŋ gay, nu raka a kuu ibinin tak-tak.

¹⁵⁻¹⁶ Nu ibina do gelbiner kadar ku pakira ampa. Ansii ko, nu ictu niyine a naa baan ja do werko, kar kat naa bire do kid ka Maseduwaan. Do yeepindu oki, naa aade pey min do werko kar galilko yaa deele. Min pa-ak, kuun gaayindu naa baawe do kid ka Zuude. ¹⁷ Wiktin taat nu iciit niyin-an, nu bal pakire samaane walla ? Wal nu gina ar gee ku duniiner kuuk ooya kaawo, kar ba aar ŋu nakiriyo walla ? Ha'a, paado ! ¹⁸ Kaaw taat ni kaawiiko-at, taar rakki di, wala aaro wala uŋda. Buŋ meenji iban. ¹⁹ Kaaw taat do bi ka Iisa Masi, Roŋ ka Buŋdi, ni gaarkonta, nunu, Silaas ho iŋ Timote. Kaaw-at, taar seerro,

taar ko taat rakki-an di. ²⁰ Asaan inj Iisa Masi kaak rakki-an di, kaawin okinco kuuk Buñ kaawtu yaa nece do werco. Ampaa ko, do bi ka Iisa Masi gi ooyiy « *Aamin » do Buñdi a giiji bere *darjine. ²¹ Ka seener, ña Buñ meenji ko kaak ñeñraani do botol ta Iisa Masi inj kuñko oki. Buñ meenji kat do binte do riyoy, ²² ña diyte maan ar tompo kaak gaara katar gi kuuniy geenji ho ña berte Ruwwiney do gelbinte. Ruwwin-at, taar maan kaak as awalle kaak gaara gamin kuuk yaa ase neginda.

²³ Buñ oki saadiner, ya nu raada sa, ña daanu ! Nu bal baawe do werko Korent, asaan nu rakaado pey naako iye taabine. ²⁴ Kuñ ob ko tirit do imaandi. Ñaar-ak, ni rakaado niiko asirinjo do maan kaak kuu aamine. Kar gay, ni raka a gii gine riy sawa yaako aawe gala.

2

¹ Ansii ko, nu ictu niyine a nu baado pey do werko pa aditko yaa nige pey ar kaak awalle ñu nigtu. ² Asaan ya nun kat nigig aditko-ak, waa kaak yaadu bere pey galal ? Waan kaak nu nigig adiy-ak, ñaa gedire ñaadu bere galal walla ? Ha'a, beraadudo ! ³ Di talon, nu siiriiko awalle-ak asaan pa ya nu ot do werko, adir yaa nige inj gee kuuk zer yaadu bere galal. Yampa, nu iban tam katar wiktin taat adir aawiidu gala, kuñko oki yaako aawe gala. ⁴ Wiktin taat nu siiriikon maktumne-at, gindu rad aale ho nu pakira dakina nam zulinjo sa mine. Asaan nu rakaado aditko yaa nige, kar gay, nu raka a kuu ibine maman nu elgiiko dakina.

Saamiye do gem kaak nige

⁵ Ya waan kaak niga adat ku geemir, ña nigdo ad kanto di, kar gay, ña nigaag aditko okinjo. Nu jagumaado, asaan minninko, daarin, ña nigig aditko dakina ho daarin gay sood dak di. ⁶ Gem kaak niga adat ku geemir-ak, seriin taat gee kuuk dakina dukumiiji-at necig ko. ⁷ Ansii ko, ñinjo-aj, kuuji saamiye ho kuu iskinji, yampa kaaw-at yaa patiye kaay nam ñaa tazziye* maala. ⁸ Ñaar-ak, nu raka kuuji gine gamin kuuk yaaji gaare katar ku elgiga. ⁹ Talon, nu rakaako gecinjo ho naa tale ya ku karmiyaag taayindu wala kawwi. Ansii ko, nu ñaamiikon maktumne-ata. ¹⁰ Gem kaak ku saamiyji, nun oki saamiyji. Ya nun kat gin maan do adir kaak naaji saamiye, nu saamiyji a naako gaare kuñko oki yaa gine pa do unji ka Iisa Masi. ¹¹ Gininte ampa, paa kat, *Seetanne gasiydo botol taat ñaate nosire, asaan ka seener, gi ibingit pikirrey tam.

Moye ka Pool do geeger ka Trowaas

¹² Wiktin taat nu ottu do geeger ka Trowaas a naa gaarin Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka Iisa Masi, nu ibintu katar Buñ pildu botol berel taat naa gine riy ede. ¹³ Kar gay, gelbinder bal weye weriy rakki, asaan nu bal gasinjo sinje Tiit. Paa ko, nu beriico ooyar ta ba aaro do gee ku Trowaas ho nu ictu botol taat ñeeta do kid ka Maseduwaan.

Nosirraw taat inj Iisa Masi

¹⁴ Ozilintey Buñte, ñaar kaak beraate nosirraw doo inj ñume kaak gi ñumtu inj Iisa Masi, ñaar ko kaak ogiraate do ay maanna. Ña ñaamaate gi gaariy kabarrey do gee okinjo. Kabarre-at, taar ar ñee kaak gala kaak icaag wer okinjo. ¹⁵ Wiktin taat gi gaariita, gi ar itir kaak Iisa Masi bertu do Buñdi a yaaji aawe gala. Itir-ak ñiya do gee okinjo : do ñuur kuuk Buñ jilaagu ho do ñuur kuuk tara zinjo. ¹⁶ Do ñuur kuuk tara zinjo-ak, ña ñee ka muuti kaak iya gee do muuti ho do kuuk daarin gay, ña ñee ka goyindi kaak bera goye do geemir. Ansi-ak, waa nec ginin riy-anta ? ¹⁷ Ni arro gee dakina ku pey kuuk ber zinjo do gaare ka kaaw ta Buñdi a ñuu jalle gurus. Kar gay, ña Buñ kat ñaaminti. Ni kaawa inj gelbin rakki do unji inj ñume kaak ni ñumtu inj Iisa Masi.

3

Jamaw ta marbinto

* 2:7 'tazziye' : Werin daarin, ñu kaawa a 'oole'.

¹ Maaniini di bariya pey botol taat nii gaare zinjini walla ? Niiko bere makaatamna kuuk gaara kadar goyinni inj botiliy do unji ka Bunji ar kaak gee daarin gingiyo walla ? Niiko indinjo kuuni bere makaatamna-aku walla ? ² Na kunj maaniikoŋ ko maktumnini taat Iisa Masi siirtu do gelbinni. Gee okinco yaa gedire ibininti ho nu garkiyinti. ³ Ka seener, ni iban tam kadar kunj ko ar maktumne taat Iisa Masi siirtu ho na nin kat kuuk iykonta. Na bal siirin inj ankir,* kar gay, na siirit inj Ruwwin ta Bunj kaak goy mento. Na bal siirin do tariñcilnal ar nu siiriig *gaanuun awalle, kar gay, na siirit do gelbin ka geemir.

⁴ Ni kaawtu pa-ak, asaan inj Iisa Masi ho do unji ka Bunji, ni iban tak do kayni kadar kaaw-an ka seener. ⁵ Ni gediraado diye kayni do gudurre ta maaniinin di a nii gine riy ar taar-anta. Kar gay, ta gudurre taat asa min do Bunji kat gaayinti ni gediriy ginin riy-ata. ⁶ Bunj kat gaayaani ni kuuniyту gay riyor a nii gaarin do geemir *Jamuwiy ta marbinto. Jamaw ta marbinto-at, nu bal siirinti ar kaak nu siirig gaanuun awalle, kar gay, ta Ruwwin ta Bunji taat goy inj ginte. *Gaanuun-ak, naar iyaag gee do muuti. Kar Ruwwin ta Bunji gay bera goye ka gaasdo.

⁷ Gaanuun kaak iya gee do muut-ak, nu siirig do tariñcilnal do wiktin ta nabi Muusa. Do wiktin taar-at ko, *darjin ta Bunji bayniiji do Muusa. Wijeeney irna cuu nam gee ku Israyeel gedarro taaye talinti.† Sando, na irne kaak taaydo. ⁸ Ya gaanuun-ak bayin inj darjine, riy ta Ruwwin ta Bunji yaa gine darjin jaarik paka. ⁹ Ka seener, ya gaanuun kaak iya seriin ta Bunji bayin inj darjine, maan kaak ginaag gee a nuu kuuniye sellen do unji ka Bunji gay yaa gine darjin jaarik paka ! ¹⁰ Ansii ko, maan kaak awalle gin darjine-ak, diŋ ar na bal gine yoo darjin rakki, asaan darjin taat marbinto bayne ho ta pakgit taat awalle serek. ¹¹ Ya maan kaak taayaado din sa gin darjine, naar-ak, darjin ta maan kaak goy doo yaa gine jaarik paka !

¹² Ansii ko, ni kaawiy waraŋ do unco ka geemir asaan ni iban tam kadar gamin-aŋ ka seener. ¹³ Ni ginno ar Muusa kaak awalle gootaat wijeeney inj zimilla a gee ku Israyeel talaagdo irne ka darjin taat sawlaw-ata.‡ ¹⁴ Kar gee-ak gay, kayco dibire, yoo diŋka oki, nuur kuuk garkiyaag makaatamna ku Jamaw ta awalle-at, ar zimilla-ak goy di misa todaaco ibine. Nu goyiy di misa-ak, illa inj nune kaak inj Iisa Masi kat nuu sawle. ¹⁵ Ka seener, yoo diŋka, ya gee ku Israyeel garkiyaag makaatamna ku Muusa, ar zimilla-ak todaaco ibine. ¹⁶ Kar gay, ar kaak nu siirtu do Kitamner aman : « Do wiktin taat gem yeep do *Rabbiner, zimilla-ak, Bunj imiliigu. »§ ¹⁷ Sando, Rabbin-ak gay, naar ko Ruwwin ta Bunji. Do wer kaak Ruwwin ta Rabbin Bunj goyiy-ak, horrinaw sa goya. ¹⁸ Naar-ak, ginte okinte, wijeeente pile ho ya gee talaate ar nu tala darjin ta Rabbin Bunj. Bunj jiptaag goyinte a gii kuuniye ar naara. Gi bir min darjin taat kapak nam darjin taat jaarik paka. Taar-an riy ta Rabbin meenji giniyo, naar Ruwwin ta Bunji.

4

Kabarre ta Gala ar maan kaak gasdo badam

¹ Bunj, inj sellinikuwi, na berintin riy-anta. Naar-ak, nin oki tazziyaado bat. ² Ni pocig gamin kuuk gee giniy inj cigile ho kuuk iya sokaŋ. Ni taggigdo gee inj neendaw ho ni welkigitdo kaaw ta Bunji. Kar gay, ni kaawaat seen waraŋ a gee okinco yaa ibine tak do kayco kadar kaawni ka seener do unji ka Bunji. ³ Gee kuuk tara zinjico do unji ka Bunji gay ibingitdo baati ta Kabarre ta Gala taat ni gaariy-anta. Nu talaat ar maan kaak nu gootig inj zimilla. ⁴ Gee-ak amnaydo do kaaw-ata asaan *Seetanne dibirig kayco dec. Seetan-ak, naar bunj ka duniin-anta* ho na todco do geemir, nu talgitdo portikaw ta Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka *darjin ta Iisa Masi. Nuur kuuk talaag Iisa Masi ar nu talaag meenji Bunj. ⁵ Inj kaawni taat ni gaariyo, ni kaawdo do bi kani, kar gay, ni kaawa

* 3:3 'ankir' : Nu amay ku bikdi. † 3:7 Wer ka gase kaawor do Ekzood 34.29. ‡ 3:13 Wer ka gase kaawor do Ekzood 34.33. § 3:16 Wer ka gase kaawor do Ekzood 34.34. * 4:4 'bunj ka duniin-anta' : Do duniin-an, Seetanne hokumiyaw ho na gin gudurre dakina. Naar ko bunjo ka gee kuuk ibingigdo Bunj kaak ta6.

do bi ka Iisa Masi, ñaar *Rabbine. Kar nini gay, ni tala zinjini ar ni gay riyko do bi ka Iisa Masi. ⁶ Wiktin taat Buñ kilgiyiit duniine, ña kaawtu aman : « Do gondikaw-an, portikaw, ta caapu. »† Ña meenji Buñ di oki kaak caapit portikuwiy do gelbinni a ñaani piliñ kayni, nii ibinin darjiney taat irña do wijeeneey ta Iisa Masi.

⁷ Kar gay, nin kuuk icig maan kaak gasdo badam-ak, ni ar gamin kuuk ñu pintu pinen di. Ansi-ak a gee yaa ibine warañ kadar gudurre taat ajbay-an asa min do Buñdi yampa, ta min loninno. ⁸ Gee tiryinti ko tiryee ar miye ka saayar, kar nin gay bal deete burga. Ni ic kelimni, kar gay, ni bal tazziye. ⁹ Ñu taabiyinti ko taabiye, kar Buñ gay rasgininno bat. Ñu orinti keder, kar nin gay bal mate. ¹⁰ Ar ñu deeyig Iisa Masi, ñu bariya botol taat ñuuni dee nini oki. Kun kawta, ni icit muutuy ta Iisa meeda ñugila, a goyiñji oki, gee yaa talinji warañ inj goyinni. ¹¹ Ya ni goy misa inj odinni oki, gee bariya botol doo taat ñuuni dee do bi ka Iisa Masi. Ampaa ko, inj zinjini kuuk yiriy rakki asa mate oki, gee talaag warañ goyiñji ka Iisa. ¹² Kun kawta, ni ooyaat muutu a kuu gase goye kaak tab.

¹³ Ñu siir do Kitamner aman : « Nu aamin do kaaw ta Buñdi, ampaa ko, nu kaawtu do biy. »‡ Imaanni taat do Buñdi oki pa. Ni aamina do kaawoy, ampaa ko, ni kaawiy do biy. ¹⁴ Ka seener, ni iban kadar Buñ kaak nooyig Rabbin Iisa Masi min do muut-ak yaani nooye oki inj ñaara, ho inj kuñko, Buñ yaate iyinte okinte do unji. ¹⁵ Taabin okintit taat ni aawiy-an, ta do bi kañko. Ampaa ko, barkin ta Buñdi sinjiy nam ñuur kuuk gasit kabarre-at wadiriy gaay inj gaayo. Ansi-ak, gee kuuk ozila Buñ sa, dakinuwco yaa gaaye oki. Gamin-añ okiñco bera darjin do Buñdi.

Darjin taat eraate

¹⁶ Do bi ñaar-ak ko, gi tazziyaado bat. Ya do zinjite, gi aawa gudurrite arma sood-sood oki, do gelbinte, Buñ gaayaate gudurre kun kawta. ¹⁷ Ka seener, *darjin taat eraate, taar yaarko ho ta goy doo. Ya gi pakira do darjine-at, ar taabinte taat diñka-an, taar sood di ho taa biren di. Taabin-at siyaateñ zinjite do darjin taat yaarko-ata. ¹⁸ Gi bal diye odte do gamin kuuk gee talaagu, kar gay, do ñuur kuuk gee talgigdo. Asaan gamin kuuk gee talaagu-ak, ñuur taaydo, kar kuuk gee talgigdo gay, ñuur goy doo.

5

¹ Ka seener, zinjite kuuk gi goyiy do duniiner-añ, ñuur ar kuraarne taat yiriy rakki asa nige. Kar gay, gi iban kadar Buñ siyte ko zinjka ku pey kuwa ka samaaner. Zinjka-ak, ñuur ar ger kaak Buñ pintu, kaak yaa goye doo. Ger-ak, ñu geenno kat pinga. ² Diñ gay, gi neya kat dis-dis, gi raka a illa Buñ yaate ise pey zinjka kuuk marbinto-aku. ³ Ansii kat, ya ña iste zinjka kuuk marbinto-ak, ña gasaatenno pey tukinka*. ⁴ Wiktin taat gi goyiy inj zinjite kuuk ar kuraarne do duniiner-ak, gi taabiyaw ar gi icil goro. Ka seener, gi rakaado rasiñ zinjite, kar gay, gi raka a Buñ yaate bere zinjka kuuk marbinto. Paa kat, zinjka kuuk marbinto-ak yaa mañco ñuur kuuk yaa maten di-ak inj kuuk mataado tak-tak. ⁵ Ña Buñ meenji kat gininte a gii gasiñ zinjka kuuk marbinto-añku. Ña berte Ruwwiney ar maan kaak as awalle kaak gaara gamin kuuk yaa ase neginda.

⁶ Do bi ñaar-ak ko, doo gi gingiydo kolaw tak-tak. Gi iban kadar ya gi goy inj zinjite-añ di, ñaar-ak gi goy serek min wer kaak *Rabbin Iisa Masi goyiyo. ⁷ Ka seener, gi goydo inj maan kaak gi taliig inj odinte, kar gay, gi goy inj imaan. ⁸ Gi ginno kolaw kat bat ho gi raka ko rasiñ zinjite-añku a gii baawe goye do serpey ta Rabbine. ⁹ Ya gi goy do zinjite-añku wala gi rasgu oki, gi raka gine maan kaak yaaji aawe gala. Maanna-ak, gi rakaag pak gamin okiñco. ¹⁰ Asaan ginte okinte yaa baawe do unji ka Iisa Masi a ñaate dukume seriine ho ay gem di yaa gase haginey uudin ta riyoy taat do duniiner, ya ta samaane wal ta samaanno.

Buñ amrig gee okiñco inj botol ta Iisa Masi

† 4:6 Wer ka gase kaawor do Zeneez 1.3. ‡ 4:13 Wer ka gase kaawor do Soom 116.10. * 5:3 'tukinka' : Tukinkin taar-an arro taat gi ibingiy-anta, taar ta ruwwiner.

¹¹ Karaamin ta Rabbiner, ni ibingit tak. Paa ko, ni bariiy botol taat a illa nii gaarin do geemir, nuur oki yaa ooyinti. Buɗ ibingini rakki rakki ho nu raka kadar kuɗ maaniiko oki yaani ibine pa. ¹² Ni rakaado a maaniinin di yaa gaare pey ziɗkini loko. Kar gay, ni rakaako bere botol taat kuu dɗpile do bi kani. Paa kat, kuu ibine maman kuuco telke do nuur kuuk dɗpilaw iɗ gamin ku duniiner kuuk gee taliy-aɗ di ho isgigdo iɗ kuuk atta do adir. ¹³ Ya ku talaani a ni oliyay ar kaak gee daariɗ kaawiy oki, oliykuwni-at asaan ni ber ziɗkini do riy ta Buɗdi. Kar ya kayni kat do werco gay, ampa-ak asaan ni rakaako gaayinɗo. ¹⁴ Ka seener, ele ka Iisa Masi kat goyinti leɗ-leɗ†, asaan ni iban tak kadar gem rakki mat do bi ka gee okiɗco. Ampaa ko, do unji ka Buɗdi-ak, ar gee okiɗco-aɗ mat iɗ ɗaara. ¹⁵ ɗaar mat do bi ka gee okiɗco a nuur kuuk goy misa do duniiner-aɗ goyaado goye ka maaniico di, illa nuu goye do bi ka ɗaar kaak mate ho nooye do bi kaɗco.

¹⁶ ɗaar-ak ko, min diɗka, ni talaagdo pey gee ar nu geen di. Zer awalle-ak, Iisa Masi sa, ni talaag ar ɗa gem di. Kar diɗ gay, ni talgigdo pey pa. ¹⁷ Ya gem kaak num iɗ Iisa Masi-ak, ɗaar gem kaak marbinto. Goye kaak awalle-ak, baay bire. Diɗka-aɗ, goye kaak marbinto ase. ¹⁸ Gamin okiɗco kuuk ni kaawiy bico-aɗ, nuur asa min do Buɗ kaak amrinte iɗ ɗaara iɗ botol ta Iisa Masi ho diɗ ɗa berte riyo a giico gaarin kaaw ta amrikar-an do geemir. ¹⁹ Ka seener, iɗ Iisa Masi, Buɗ amrig gee okiɗco iɗ ɗaara ho ɗa bal asiriɗco nuu kappiye do bi ka niginɗo. Ho diɗ, ɗa leenti a ni ɓaa gaarin kaaw taat do bi ka amrikar-an do geemir.

²⁰ Do bi ɗaar-aɗ, ni gay tabiriikar ku Iisa Masi. Ka seener, iɗ kaaw taat ni kaawiy-at, ar ɗa meenji Buɗ kat kaawaako. Ni wakilaako aman : « Iɗ siɗ ku Iisa Masi, ooyon a Buɗ yaako amriɗko iɗ ɗaara. ²¹ Buɗ gintu nam ɗaar kaak bal gine zunuubinna tak-tak iciig zunuubinnite okiɗco do kaay. Ansii ko, iɗ botol ta Iisa Masi-ak, gi giniy sellen do unji ka Buɗdi. »

6

¹ Ampa-ak, uudin ni gina riy iɗ Buɗ, ni iskaako : dakon talintido barkin ta Buɗdi taat ku gastu-an ar maan ka maala. ² Ka seener, Buɗ kaaw aman :

« Do wiktin taat nu diytu, nu cokiyig aliɗko.

Ho do yiriy ta jilindi, nu asinɗo gaaya. »*

Gem kol siɗtay, cokiyon, taar-an ko wiktin taat Buɗ diytu a ɗaa gine sellinɗkaw ho ɗaa jile gee.

³ Ni rakaado tak-tak a nii gine gamin kuuk yaa tode botol ta Buɗdi yoo do waan rakki oki, asaan ni rakaado gee yaani ose do riy taat ni giniyo. ⁴ Kar gay, do gamin okiɗco kuuk ni giniyo, ni gaara ziɗkini kadar ni gay riyor ku Buɗdi kuuk taɓ. Paa ko, ya ni taabiyaaw, wal ni gin kaawna, wal ni moya dakina oki, ni icaag gamin-aɗ do kayni iɗ subirraw dakina. ⁵ Gee koocinti ho nu unjinti daɗaayne. ɗu isininti gee ho riy patiy kayni. Ni gasdo weyi ho ni gasdo tee. ⁶ Kar nin gay, ni gaara a ni gay riyor ku Buɗdi iɗ *cawirkuwni, iɗ ibininni, iɗ subirruwni, iɗ sellinɗkuwni, iɗ gudurre ta Ruwwin ta Buɗdi ho iɗ ele kaak ni elgig gee iɗ gelbinni okinji. ⁷ Ni goy iɗ kaaw taat ka seener ho iɗ gudurre ta Buɗdi. Goye kaak iɗ botiliy do unji ka Buɗdi gay, ni iciig ar garta taat nii taasiɗe gee wala nii gooye ziɗkini. ⁸ Gee daariɗ beraani horoomine ho daariɗ gay gininti bees. Daariɗ ozilaani ho daariɗ gay waraani. ɗu talaani ar ni gee kuuk raada, sando nin gay kaawa seene. ⁹ ɗu talaani ar ni awraatinna, sando nu ibingini tam. ɗu talaani ar ni gee kuuk mataw, sando ni goy mento. ɗu taabiyaani, kar gay, nu balni dee. ¹⁰ ɗu ginaani ni taliy aminda, sando aditni gay doo portik di. ɗu talaani a wal ni pokirna, sando iɗ botol tani kat gee dakin giniy gay gamnar do unji ka Buɗdi. ɗu pakira a ni bal gine yoo maanna, sando ka seener gay, ni gin gamin okiɗco do pisinni.

¹¹ Gem kol siɗtay ku Korent, ka seener, ni kaawko waraɗ ho ni elinɗo iɗ gelbin rakki. ¹² Ka seener, ni elinɗo, kar kuɗ gay poo elinni ar kaak nin elgiiko. ¹³ ɗaar-ak, nu

† 5:14 'goyinti leɗ-leɗ' : Werin daariɗ, nu kaawa a 'ɗaamin ɗi-ɗuuk'. * 6:2 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 49.8.

kaawaako ar nu kaawa do koogin ku meendu : gaaronniŋ elinŋko ar kaak nin elgiiko. Kunŋko oki, elonni inŋ gelbin rakki !

Tene ka denŋer do bi ka jamaw

¹⁴Dakon obenno jamaw inŋ gee kuuk bal aamine. Ya ku obaw-ak, ku gina ar barkay kuuk nu diyco zuug. Yampa, maan kaak sellen inŋ kaak jookumo, maa biidir kaak yaa numinco ? Portikaw inŋ gondikaw oki, maa biidir kaak yaa numinco ? ¹⁵Iisa Masi inŋ *Seetanne, nuu gedire dee kaawco walla ? Gem kaak aamine inŋ kaak bal aamine oki, maa biidir kaak yaa numinco ? ¹⁶*Ger ka Buŋdi inŋ buŋnay ku gee kuuk ibanno Buŋ, maa biidir kaak yaa numinco ? Ka seener, ginte gay, gi ger ka Buŋ kaak goy mento. Ar kaak Buŋ meenji kaawtu aman :

« Nun, naa goye ho naa jaawe inŋ nuura, naa gine Buŋco ho nuu gine geendu. »†

¹⁷Do bi naar-ak ko, *Rabbin Buŋ kaawiico do geenji aman :

« Gee kuuk jookum-ak, pikon botilco ho etiroŋ minninco serek.

Dakon wakenno yoo maan kaak *cawarro

ho nun gay yaako obinŋko. »‡

¹⁸Rabbin Buŋ, mee gudurri diytu pey aman :

« Nun, naa gine takko

ho kunŋ gay yaa gine kooginar. »§

7

¹Gem kol royin ku bitu, Buŋ kaawte a naate berinŋ gamin-aŋ okinco. Naar-ak, acinte zinŋkite ho gelbinte min do gamin okinco kuuk cawarro. Inŋ karaaminte taat gi karmiyiig Buŋ-ak, zeedinte gii goye cawar do unji.

Pool adiy portiko inŋ gee ku Korent

²Gaaronni kadar ku elgiini do gelbinko ! Ni bal nige maan do gemor, ni bal jage yoo gemo min do imaanji ho ni bal tee yoo gemo inŋ neendaw. ³Dakon pakirenno do kaaworan a naako diye kaawo. Kar gay, uudin taat nu kaawtu dak ko, ni elgiiko dakina. Ginno maan kaak yaate eerinte, wala do goyinte, wala do muutte. ⁴Nu diy amaanner dakina loko ho ku berdu galal dakina. Inŋ taabin okintit taat ni taabiyiyo oki, nu bal tazziye tak-tak, galilil dakina.

⁵Ka seener, wiktin taat ni ottu do kid ka Maseduwaan, ni bal gase kayni. Ay taabine, ni aawta. Gee pocinti seene inŋ kaawna ho kolaw sa unjinti. ⁶Kar Buŋ kaak iskaag gee kuuk tazziy-ak gay, iskinti inŋ asinji ka Tiit. ⁷Maan kaak iskinti-ak, na asinji ka Tiitdo di, kar gay, ta kaawoy taat na kaawinti a maman ku giniji gamin kuuk iskig do gelbiney. Na kaawinti a ku gin niyin taat a illa kuun talin pey. Na kaawinti oki kadar aditko nige do maan kaak kuuniye ho maman ku zeediy a kuudu male. Ansii ko, galilil gintu pey dakin aale.

⁸Do bi naar-aŋ ko, ya maktumner taat awalle nu siiriiko nig aditko oki, nu kaawaado a ya nu bal siirinti oki guna. Ka seener, awalle, nu pakira a ya nu bal siirin maktumner-an sa guna, asaan nu tal maman ta nigig aditko. ⁹Kar dinŋ gay, adir portiko. Adir portik-ak asaan aditko nige walla ? Ha'a. Adir portiko asaan inŋ nige kaak aditko nigtu-ak, ku ibiniig ninŋko ho ku jiptiig goyinko. Nige ka aditko-ak, Buŋ kat rake. Ampa-ak, ni balko nige yoo maanna. ¹⁰Asaan nige ka adir kaak Buŋ rakiy-ak, naar iyaag gee a nuu jipte goyinco. Jipte ka goyinco-ak pila botol ta jile geemir. Ampa-ak, ya gee-ak aditco nige oki, samaan di. Kar nige ka adir kaak asa min pikirre ta duniiner gay iyaag gee do muuti. ¹¹Talonŋ ja, inŋ nige ka adir kaak Buŋ rakiy-ak gay, kuu gasenŋ kat maa ? Dinŋ ku zeeda a kuu gine maan kaak kuuniye. Ku karkiya* a kuu imile kayko. Inŋ maan kaak do botiliido, ku dapinaw ho

† 6:16 Wer ka gase kaawor do Lebitik 26.12, Ezekiyeel 37.27. ‡ 6:17 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 52.11. § 6:18 Wer ka gase kaawor do 2 Samiyeel 7.14. * 7:11 'karkiya' : Werin daarinŋ, nu kaawa a 'yokaw'.

ku gina kolaw do Buṅdi. Ku raka a illa kuun talindu. Ku ber ziṅkiko do riyor. Ya ku tala gem kaak nigaw, ku diyiig do botildi. Do taar-an, ku gaar ziṅkiko kadar ku ginno oorin tak-tak do kaawin-anju.

¹² Ansi-ak, nu balko siire do saan ta ṅaar kaak nige wala do saan ta ṅaar kaak ṅu nigji. Kar gay, nu siiriiko-aṅ, nu raka a kuṅ maaniiko yaa ibine do uṅji ka Buṅdi maman ku elgiini. ¹³ Do bi ṅaar-ak ko, min ni taliig maan kaak ku gintu-ak, kelimni weytu.

Ya kelimni weye oki, aditni gintu pey gal aale min ni taliit galal ta Tiit, asaan kuṅko okiṅko ko berji galal nam kelmoy weytu. ¹⁴ Ka seener, do uṅji ka Tiit, nu dapiltu do bi kaṅko. Ya nu dapilaw-ak, nu ginno sokaṅ. Kar gay, uudin taat ni kaawkon seen doo, dapile kaak ni dapiltu do uṅji ka Tiit-at oki gaar kadar ṅa do botiliy. ¹⁵ Ampaa ko, ya ṅa pakira do karaamin taat ku karmiyiiga ho maman ku ṅaamiig iṅ horoomine ho iṅ kolaw, ele kaak ṅa elgiiko-ak, ṅaar dakina aale. ¹⁶ Nu aaciyaw asaan naa gedire diye kaar iṅ kuṅko do ay maanna.

8

Gaayo do Egliz ka Zeruzaleem

¹ Gem kol siṅtay, ni raka a kuu ibine maman Buṅ gaarit barkiney do *Eglizna kuuk do kid ka Maseduwaan. ² Gee-ak taabiy ko taabiye. Iṅ taar-at oki ho iṅ pokirruwco, galilco gaaya di nam ṅu beriig mallico oyaw do riy ta Buṅdi. ³ Nun sa saadine, gee-ak, iṅ niyin ta maaniico, ay gemo bertu ta gudurrey, kar ṅu bertu dakina nam pak ta gudurrico. ⁴ ṅu wakiltu ko wakile a niico bere botol taat ṅuur oki yaa ṅaame gaayco do gee ku Buṅdi kuuk do geeger ka Zeruzaleem.* ⁵ Maan kaak ṅu gintu-aṅ pakgig kaak ni pakiriyo. ṅu ber ja ziṅkiko do Buṅdi, kar kat uudin taat Buṅ rakiyo, ṅu rastu ziṅkiko loni. ⁶ Ampaa ko, ni kaawiji do Tiit a ṅaa gaasin riy ta capindi taat ṅa teestu do werko-ata. ⁷ Do botol ta Buṅdi, ku gay gamnar do ay maanna. Imaanko dakina, ku gin ibine ka kaawor ho ku iban gamma. Do ay maanna, ku zeeda do riyor iṅ gelbin rakki. Ku elgiini dakina. Ampaa ko, do bi ka gaay-an, gaaronṅ oki a ku gee kuuk gina oyaw.

⁸ Do bi ka gaay-an, nu asirgikonno. Kar gay, nu raka kuu ibiniṅ maan kaak gee ku pey giniyo. Ampaa kat, kuu gedire gaare ka seener maman ku elgig eenko. ⁹ Asaan ku iban maman *Rabbinte Iisa Masi gaariit barkiney : ṅaar kaak malle okiṅji do pisiṅji, ṅa gin ziy pokiriṅce do saan taṅko,† a paa kat iṅ pokirruwi-y-at, do imaanko, kuu gine gay gamnar.

¹⁰ Ampa-ak, nu taayaakon di, kuṅ kuuk ic niyin awalle ta geemir min alginda a kuu cape do bi ka siṅtiko ho kuṅkon di oki kuuk tees awalle. ¹¹ Diṅ gaason riy-anta iṅ ta gudurriko. Uudin taat ku ictu niyin ku teesiita, zeedoṅ oki iṅ niyin taat kuu gaasinti. ¹² Ka seener, ya gi bera maan do Buṅdi iṅ gelbin rakki, Buṅ ooyaag bere-aka. Maan kaak gi beriy-ak, Buṅ tala min do malle kaak gi gintu. Ya gi bal gine oki, Buṅ meenji iban.

¹³ Nu rakaado naako giniṅko pokirna tak-tak a kuu gaaye gee ku pey. Kar gay, nu raka a okiṅko kuu nece. ¹⁴ Diṅ kuṅ goy do aayar ho kuu gedire gaayinṅ ṅuur kuuk tee arumco. Ansii kat, yiri taat tee arumko, ṅuur kuuk goy do aayar-ak yaa gedire gaayinṅko oki. Paa kat, okiṅko, kuu nece. ¹⁵ Uudin taat ṅu siirtu do Kitamner aman :

« ṅaar kaak sok dakina, ginno dakin aale.

Ho ṅaar kaak sok soof gay, maan arumgiyido. »‡

Tiit iṅ eenji

¹⁶ Nu zeeda a naako gaayinṅko. Ozilinteṅ Buṅ, asaan ṅa berji niyin ar taar-anta do Tiit oki. ¹⁷ Ni kaawji do Tiit a ṅaa baawe do werko ho ṅa ooye. Kar ka seener gay, ṅaar meenji oki ic niyin min awalle a illa ṅaako baawe. ¹⁸ Ni ṅaamkoṅ Tiit ho iṅ siṅ rakki ka pey. Siṅ-ak, gee ku *Egliznar okiṅco ozilaaga do riy taat ṅa giniyo ta Kabarre ta Gala. ¹⁹ Ta taar-anno di. Siṅ-ak, gee ku Egliznar kat doḅga a ṅaa baa marti iṅ nini, ṅaani gaaye do

* 8:4 Wer ka gase kaawor do Roomen 15.26. † 8:9 Wer ka gase kaawor do Matiye 8.20. ‡ 8:15 Wer ka gase kaawor do Ekzood 16.18.

deede ka gamin ku gaayor. Riy taat sellen-an yaaji bere *darjin do meenji *Rabbine ho ta gaara oki kadar ni gin niyin taat nii gaaye gee.

²⁰ Ka seener, gurus kaak dakina gee capiy-ak yaa goye do pisinni ho nin kat yaa tale kaaci. Ni zeedaw a nju osaaninno do bi ka gurus-aka. ²¹ Ni zeedaw a nii gine sellen do unji ka Rabbin Buḅ ho do unco ka geemir oki.

²² Ni naamko oki siḅni rakki ka pey iḅ njuura. Siḅ-ak, ni ibintu kadar ḅa ber ziy okinji a ḅaa gine riy do Buḅdi, asaan ḅa gaarintin niyiney dees dakina. Kar diḅ gay, ḅa zeeda dakin dakina do riy-anta, asaan ḅa amniyiḅko tak-tak. ²³ Ampaa ko, do bi ka Tiit, ḅaar gina riy do Buḅdi iḅ nunu a niiko gaayiḅko. Kar do bi ka siḅta kuuk gaayaaga-ak gay, nju Eglizna kat naamgu. Riyco taat nju giniy-at beraaji darjin do Iisa Masi. ²⁴ ḅaar-ak, ginoḅco gamin kuuk gaara kadar ka seener ku elgiigu. Ansii kat, gee ku Egliznar kuuk naamgu-ak yaa dore ho njuu ibine kadar kaawin kuuk ni kaawtu samaane do bi kaḅko-aḅ, njuur do botilco.

9

Buḅ el gem kaak bera iḅ galal

¹ Nu ginno pey kaaw taat naako siire do bi ka gaay taat do gee ku Buḅdi kuuk goy do geeger ka Zeruzaleem, ² asaan ni iban kadar ku gin niyin ta berindi. Do unco ka gee ku goy do kid ka Maseduwaan*, nu dapiltu do bi kaḅko ho nu kaawco aman : « Siḅta kuuk goy do kid ka Akayi siy ko ziḅkico min alginda do berindi. » Hiyya, min nju taliit niyinko, gee dakina minninco unje piḅiḅco. ³ Nu naamaakon siḅta-aḅ a kaawin kuuk nu kaawtu do bi kaḅko ucaado maala. Nu raka a kuu siye ziḅkiko do gaay-ata ar kaak nu kaawtu ko. ⁴ Yampa, ya ni baawko sawa iḅ gee ku Maseduwaan ho ni gasiḅko ku bal siye ziḅkiko-ak, kayni yaa waase. Njuu waase-ak, asaan ni kaawco kadar ku siy ko ziḅkiko. Kar kayko kuḅkoḅ gay yaa waase paka. ⁵ Ansii ko, nu pakirtu kadar samaane naaco kaawe do siḅta-aḅ njuudu ogire do werko. Njuur ko yaako gaayiḅko do cape ka gaay taat ku kaawtu a kuu bere. Paa kat ya nu ote, nii gasin gaay-at ku capit ko. Ansi-ak, yaa gaare kadar ku berit iḅ oyaw ho iḅ gelbin rakki.

⁶ Ibinon samaane kadar gem kaak luwa busam sood-ak, ḅaa sede oki sooda, kar gem kaak luwa busam dakin-ak gay, ḅaa sede oki dakina.† ⁷ Ampaa ko, ay gem di yaa bere maan kaak ḅa pakiriy do kaay, bal gujumjume ho bal asire. Asaan Buḅ, ḅaar el gem kaak bera iḅ galal. ⁸ Buḅ gin gudurre taat ḅaako bere gamin dakina yoo maan sa armaakonno. Ampaa ko, do ay wiktine ho iḅ ay maanna, kuu gine maan kaak neciḅko, iḅ kaak paka oki a kuu gine ay riy taat samaane. ⁹ Ar kaak nju siirtu do Kitamner aman : « ḅa gina oyaw dakina do pokirnar ho selliḅkuwiy goy doo. »‡

¹⁰ Buḅ bera busam do gay luwor ho ḅa beraaco pey gamin ku teendi.§ Loko oki, ḅaako bere busam, ḅaako wadiḅiḅco ho ḅaa maadiḅco a paa kat, selliḅkuwko yaa gine gaay iḅ gaayo. ¹¹ Ampaa ko, do ay maanna, Buḅ yaako bere dakina nam kuu gedire gine oyaw do ay wiktine. Ansi-ak, do bi ka gaayko taat niico iye-at ko, gee dakin yaa dele barkin do Buḅdi. ¹² Asaan riy ta capindi-an gaayaag gee ku Buḅdi ku Zeruzaleem ho ta iskaag pey gee dakina a njuu dele barkin do Buḅdi. ¹³ Ka seener, min nju taliit riy taat ku gintu-an, gee dakina yaa oziliḅ Buḅ asaan ku gaarit imaanko do Kabarre ta Gala ta Iisa Masi iḅ karaamin taat ku karmiyiiga. Njuu dele barkin oki do Buḅdi do bi ka oyuwko taat ku giniy loco ho do gee okiḅco. ¹⁴ Do bi ka barkin taat dakin aale Buḅ beriiko-at, njuu inde Buḅ dakina do bi kaḅko. Ansi-ak, njuuko gaare kadar nju elgiiko dakina. ¹⁵ Barkin do Buḅdi do bere kaak ḅa beriite kaak pakgig gamin okiḅco.

* 9:2 'kid ka Maseduwaan' : ḅa kid kaak goy watiine min darre ta Grees. Egliz ka Pilip, ka Tesalonik iḅ ka Bere goy do kid-aka. † 9:6 Wer ka gase kaawor do Proverb 22.8. ‡ 9:9 Wer ka gase kaawor do Soom 112.9. § 9:10 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 55.10.

10

Malo ta Pool do bi ka riyoy

¹ Ɔa nun meendu Pool, nun ko kaak gee kaawiy bir a ya nu goy do datikko, nu dalulle ho ya nu serek minninkon gay, nu tongo. Ku iban kadar Iisa Masi gay, naar sellen ho dalulle. Inj sin kunjji, nu taayaako. ² Nu kaawaako a wiktin taat naa baawe do werko-ak, dakonnu asirindudo naa gine tongo. Ka seener, naa kaawe bal kolaw do nuur kuuk pakira a goyinni ar ka gee ku duniiner di. ³ Ka seener, ni gee ho goyinni oki ar ka geemir di. Kar gay, ni taasando ar gee ku duniiner taasiŋiyo. ⁴ Asaan garti kuuk ni taasiŋiy-ak, nuur min do duniinerro. Gudurrice asa min do Buŋdi. Garti-ak gin gudurre taat nuu dimin werin kuuk bombo kuuk adin ku Buŋdi goyiyo. Ka seener, inj garti-ak, nii nigin pikirre ta jookumo taat gee diyiy kayco ⁵ ho niico nosire do nuur kuuk jaala zinjico ho inj gaminco kuuk nu todiy do geemir a pa nuu ibiniŋ Buŋ. Kar gay, ni gaayaag gee a pikirrico okintiti yaa ase inj pikirre ta gee kuuk karmiyaag Iisa Masi. ⁶ Ho wiktin taat ku gaar ko kadar ku karmiyaw-ak, nin gay siy ko zinjini a ni rasaagdo nuur kuuk karmaydo.

⁷ Ibinon waraŋ seen ta gamnar ! Ya gem kaak pakira a na gem ka Iisa Masi-ak, illa naa diye do kaay kadar nin sa geenji ku Iisa Masi ar naara. ⁸ *Rabbin baldu bere izinne taat naa nigin imaanko, kar gay, na berdu izinne taat naako gaayinjo do imaandi. Ya nu dapila aale inj izinne taat Rabbin beriidu-anta, sokaŋ sa diyaanno. ⁹ Inj makaatamna kuuk nu siiriiko-aŋ, nu rakaado kuu pakire kadar nu rakaako ise kolaw. ¹⁰ Asaan gee daariŋ kaawa aman : « Do makaatamna kuuk Pool siirtu-aŋ, na zeedaw ho na kaawa inj mitkaw. Kar ya na goy do datikterŋ gay, na oolo ho kaawnay sa ku kanjir. » ¹¹ Gem kaak kaawa pa-ak, illa naa diye do kaay kadar ya ni goy do datikko, goyinni yaa kuuniye tak-tak inj maan kaak ni siirtu do wiktin taat ni goyiy serek minninko.

¹² Ka seener, gee daariŋ, maaniico di gaara zinjico. Wayya, nin-aŋ sa gecaado a nii nece inj nuura wala nii kaasume inj nuura. Gee-ak maaniico di tala ya zinjico necgu ho nuur maaniico di kaasuma zinjico. Naar-aŋ ko maan kaak gaara kadar kayco jage ! ¹³ Nin-aŋ gay gediraado jaale zinjini aale kara min riy taat Buŋ berinti. Ya ni jaala zinjini, nii jaale illa inj riy taat Buŋ berinti ho kunjkon sa atta do riy-anta. ¹⁴ Wiktin taat ni baawtu do werko, ni bal aalin riy taat Buŋ berinti-anta. Nin di kuuk as awalle do werko ho iykon Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka Iisa Masi. ¹⁵ Ansi-ak, nii gediraado jaale zinjini inj riy taat gee ku pey gintu. Kar gay, ni raka a imaanko yaa baa inj unti. Ampaa ko, nii gedire gine riy taat tab do werko, kar inj taar-ata oki, ni patiyaatdo taat Buŋ berinti. ¹⁶ Paa kat, nii gedire nii iyin Kabarre ta Gala nam nii aalin gunjirko, nii baa do kidin kuuk pey. Ampaa ko, ni baayido gine riy do wer kaak gee ku pey gintu ko ho nii ozile zinjini inj riyco-ata.

¹⁷ Kar gay, nu siir do Kitamner aman : « Naar kaak dapilaw-ak, illa naa dapile inj maan kaak *Rabbin gintu. » ¹⁸ Ka seener gay, Buŋ ooygigdo naar kaak ozila ziy, illa naar kaak gasa ozilik min do Rabbiner.

11

Pool inj paliinna kuuk ginno seene

¹ Hadi, din ya kuu gedire kuun subirindu-ak, nun naa dapile do kaawor ar oliyo. Ka seener, ku subirintu ! ² Nun hasuudinŋe do bi kanjo ho hasuudinuwir-at, taar asa min do Buŋdi. Nu beriŋko do gem rakki di kaak yaa kuuniye mitikko, naar ko Iisa Masi. Nu rakaako gaariŋko do unji ka gem-ak ar gemso taat *cawar ho bal aawe mitik tak-tak. ³ Kar gay pakiron do yaate Hawwa. Ar aal caacyit inj neenduwiŋ, nu gina kolaw a pa gee yaako unje pikirre taat jookumo ho nuuko jaginjo kuu rasiŋ obinjo kaak tirit ho cawar do Iisa Masi. ⁴ Ka seener, ya waan asko ho na gaaraako kaaw taat kaawa do bi ka Iisa ka pey min kaak ni gaariiko, ku subiriig di. Ho ya waan gaaraako ruwwine wala kabarre ta gala taat pey min taat ku gastu min loni, ku subiriig di oki. Hey kunjko-aŋku !

* 10:17 Wer ka gase kaawor do Zeremi 9.23, 1 Korentiyeen 1.31.

⁵ Kuɗ pakira a ɗuur kuuk gaaraat kaaw-an, ɗuur paliinna kuuk taɓ paka. Kar ɗo tanto gay, ɗu pakginno iɗ maanna. ⁶ Ya nu bal gine ibine ka kaawor ar ɗuur oki, nu ibingig tak maan kaak nu kaawiyo. Do ay maanna ho ɗo ay wiktine, ni gaarko waraɗ kadar ni ibingig maan kaak ni kaawiyo.

⁷ Wiktin taat nu gaariikon Kabarre ta Gala ta Buɗdi, nu gaarkon maalan di. Ampaa ko, nu ontu zir a naako jaaliɗko kuwa. Ansi-ak, nu nig maanna walla ? ⁸ Wiktin taat nu ginii riy ɗo datikko, ɗu *Eglizna daariɗ kat gaayintu iɗ maanna. Ansii ko, nu ictu gurus minnince a naako gaayinɗko. ⁹ Ampaa ko, wiktin taat nu goyiy ɗo werko, nu bal oome yoo waanna ɗo gamin kuuk arumdu, asaan siɗta kuuk as min kid ka Maseduwaan iydu gamin okinɗo kuuk nu rakiyo. Do wiktin taar-at, nu bal rake goye baako ho naa goyeɗ ko paa di doo. ¹⁰ Iɗ seen ta Iisa Masi taat goy iɗ nunu, nu kaawaako : ɗo kid ka Akayi okinɗi, ginno yoo waan kaak yaadu toɗin maan kaak adir gintu portik-aɗka. ¹¹ Maa di nu kaawiy ampa ? Ku pakira a nu kaawiy pa-ak asaan nu elgiikonno walla ? Ha'a, paado. Buɗ oki iban kadar nu elgiiko.

¹² Nun naa wakile pey, naa icin goyindu ka diɗka-aɗ di. Paa kat, naa nigin pikirre ta ɗuur kuuk bariya botol taat ɗuu ɗapile a ɗuur oki gina riy ar nini. ¹³ Gee ɗuur-ak, ka seener ɗu paliinnado. ɗu gina ziɗkico a ɗu paliinna ku Iisa Masi, kar ka seener gay, ɗu gay riyor kuuk caaciya gee. ¹⁴ Dakoɗ ajbiyenno ɗo bi ka kaawor-anta, asaan *Seetanee meenji oki gina ziy ar ɗa *ɗubil ka Buɗdi kaak irɗa wic-wic. ¹⁵ ɗaar-ak, ya ku talaag gay riyoy oki gina ziɗkico ar ɗu gin riy iɗ botol, dakoɗ ajbiyenno. Kar gay, ba aar, ɗuu gasin taɗco uudin ta riyco.

Taabin ta Pool

¹⁶ Nu deelaakon pey kaaw-anta : nu rakaado gem yaan talindu a nu oliyo. Kar gay, ya ku pakira kadar nu oliy-ak, rasonnu nun oki, naa ɗapilen ɗak sooda. ¹⁷ Kaaw taat naa kaawe-an taar arro taat *Rabbin rakiyo, kar gay, nu kaawa ar oliyo iɗ ɗapilindu. Ka seener, nu gin botol taat naa ɗapile. ¹⁸ Gee dakina ɗapila iɗ gamin ku duniiner di. ɗaar-ak, nun oki, naa ɗapilen ɗako. ¹⁹ Talon ja ! Ku diya a ku gee kuuk gin ilim. Kar kodok di, ku maaniikon ooyig ɗuur kuuk oliyay. ²⁰ Ya gee ginaako ar berrina, ya ɗu teeko iɗ neendaw, ya ɗu pokiriyaako, ya ɗu isaako biɗka ho ya ɗu basaako oki, ku subira di. ²¹ Ni baltu gine ar ɗuur-ak asaan ni bal gine gudurre walla ? Taar-an di yaadu unje sokaɗ walla ? Ha'a, unjaadudo.

Gee daariɗ ɗapilaw, ɗaar-ak, ya nu kaawa ar oliyo sa, nun oki yaa ɗapile ar ɗuura. ²² Ya ɗu kaawa a ɗu *Hebru, nun oki Hebrunɗe. Ya ɗu kaawa a ɗu gee ku Israyeel, nun oki Israyeelinɗe. Ya ɗu kaawa a ɗu min tamba ta Ibraayim, nun oki min tambaay. ²³ Ya ɗu kaawa a ɗu gay riyor ku Iisa Masi, ɗaar-ak (nun naa kaawe ar oliyo) nu gay riyor ka Iisa Masi pakgig serek. Taabin taat nu taabiytu ɗo riyor-at, taar dakin pakgigu. ɗu obintu ɗaɗaayne dees dakina pakgigu. ɗu koocintu dees dakina pakgig serek. Ho nu gal ɗo taabiner ar naa mate dees dakina pakgigu oki. ²⁴ Dees beey, *Yuudinna koocin ko kooce, min kordin orok pood-ak illa rakki di kawwi.* ²⁵ Dees subba, gee koocintu iɗ donkilo ho yiriy rakki gay, ɗu dawintu iɗ dambay a ɗuun deendu. Dees subba, ɗo barrer, markab nooriygiy iɗ nunu, ho yiriy rakki nu eeltu ho nu waltu ɗo amiydi. ²⁶ Dees dakina ɗo martuwir, duniin gasintu : balal gaay teendu ho nu gal ɗo pise ka gay ɗukume botilniidi. Nu gas taabin min ɗo siɗtar kuuk Yuudinna ho min ɗo gee kuuk Yuudinnado oki. Nu gas taabin ɗo geegirniidi, ɗo kalaaner ho ɗo barrer. Nu gas taabine iɗ gee kuuk gina ziɗkico a ɗu siɗta. ²⁷ Nu taabiy ko taabiye ɗo riyor ho nu gasɗo weyi. Mey deentu ho ibin obintu. Dees dakina, nu eela meya. Us deentu ho kesuun oki teedu saaro. ²⁸ Nu osaakonno duniin taat gasintu okintiti. Kar gay, goy pey maan rakki : kelmol goy leɗ-leɗ ɗo *Eglizna okinɗo ho kun kawta, nu moya loco kon di. ²⁹ Ka seener, ya waan kaak ginno gudurre, ɗaar-ak ar nunu oki aawa pa, ho ya waan kaak jag min ɗo imaanji gay, nun sa adir radaanu.

* 11:24 Wer ka gase kaawor ɗo Deteronoom 25.3.

³⁰ Wayya, ya nun kat dapilaw-ak, naa dapile in gudurrer taat sood-anta. ³¹ Buɗ, ɗaar Takar Rabbin Iisa Masi, ɗaar ko kaak gee oziliy doo, ɗa iban kadar nu raaddo. ³² Wiktin taat nu goyiy do geeger ka Damaas, guberner kaak ginaaji riy do sultan† kaak ɗu koliy Aretaas leetu askirna do botilay ku geegirdi a ɗuun obindu. ³³ Kar gay, siɗta kuuk goy ede-ak saalintu do barner, ɗu ɗolpin min do pineetir ka durdurrer ho ɗu paayin kara min do geeger-aka. Paa kat, nu paktu min do guberner kaak rakaan obindu.‡

12

Gamin kuuk Buɗ bayniiji do Pool

¹ Illa naa dapile dapilen di ya ɗaar kat ginno paydiney oki. Kar gay, naa kaawe do bi ka gamin kuuk *Rabbin bayniidu ho ɗa gaariidu. ² Nu iban gem rakki kaak aamin do Iisa Masi.* Gin ko elgin orok in pood, Buɗ coonig gem-ak kuwa ka samaan ka baay ka subɗɗakar. (Ya nu kaawa a Buɗ coonga, nu ibanno ya ɗa coonig in ziy wala ya ɗa coon ruwwiney di, illa Buɗ keeji di iban.) ³⁻⁴ Hii, nu iban kadar Buɗ iyig gem-ak do janni. (Nu ibanno maman ɗa iyiiga, illa Buɗ keeji di iban.) Min Buɗ iyiiga, ɗa dortu kaawin kuuk gem gedarro kaawinco. Kaawin-ak, yoo waanna bal gine botol taat ɗaa deelinco. ⁵ Naa dapile do bi ka gem-aka. Kar do tanto gay, naa dapile-ak illa in gudurrer taat sood-anta. ⁶ Ya nu raka dapile-ak, nu ginaado ka olay, asaan naa kaawe seen di. Kar gay, nu rakiydo dapile-ak, asaan nu rakaado gee yaa pakire kaawin kuuk pakgig gamin kuuk nu giniyo ho nu kaawiyo.

⁷ Ka seener, Rabbin gaardu gamin kuuk patiy kaa. Kar gay, ɗa rakaado a naa dapile in gamin-ɗɗaku. Paa ko, ɗa diyidu taabin ooma ar *Seetanne kat ɗaamdu dubiley asiin kooindu a paa kat nu dapiliydo. ⁸ Dees subba, nu inditu Rabbin a ɗa etirin taabin-an serek minniner. ⁹ Kar ɗaar gay telkiidu aman : « Barkinuwir necinco ko. Ki aawaat gudurrer okintiti, illa do wiktin taat gudurren gin ja sooda. » ɗaar-ak, naa dapile illa in gudurrer taat sood-ata a gudurre ta Iisa Masi yaan gooyindu. ¹⁰ Ampaa ko, nu aaciyy in gudurrer taat sood-ata. Ya do bi ka Iisa Masi ko, ɗu warintu, nu gastu kaawin ku duniiner, ɗu taafiyintu ho pikirrer patiytu kaar oki, nu aaciya di. Asaan wiktin taat gudurrer gin sood-ak kat, nu bombo.

Pool ic kelmoy do Egliz ka Korent

¹¹ Ya nu kaawa ka olay, ɗa kuɗ kat asirintu nu kaawiy pa. Zer ɗa kuɗ kat kuuk yaan gaarin do geemir. Ya nu ar maan kaak maala oki, paliinninko kuuk taɓ paka-ak pakginno in maanna. ¹² Ku talig in odinko gamin kuuk gaara kadar ka seener nu *paliine : do taabin okintiti, Buɗ berdu subirraw dakina, ho in nunu ko, Buɗ gintu gamin dakina kuuk ajbay in kuuk gaara gudurrey. ¹³ Kaawondu ja, maa maannir kaak nu ginig do *Eglizna daarin di ho lokon gay, nu balko giniɗi ? Illa nu iban maan rakki di : nu bal goye baako. Ya ku talaat kaawor-an kat do botiltido, ɗaar-ak saamiyondu !

¹⁴ Talon, nu gaay ko baawe ka subɗɗakar do werko ho nu goyaado baako. Nu rakaado gaminko, illa kuɗ maaniiko. Asaan ka seener, aginay kat rabbay kooginco, yampa koogin rabbaydo aginiyco. ¹⁵ Do tanto gay, galdu naa oriɗ ka pisindu ho naa berin zir okinɗi do saan tarɗko. Ya nu elgiiko aal ansi-ak, kuun elindu sooda walla ? ¹⁶ Ku ooy kadar nu bal goye baako-aka. Kar daarin gay a nu neenduwo ho nu teenko in neendaw-ata. ¹⁷ Talon ɗuur okinco kuuk nu ɗaamiiko-aku. Ku pakira a nu teenko in gem rakki minninko walla ? ¹⁸ Nu kaawji do Tiit a ɗa baawe do werko ho nu ɗaamko siɗ rakki ka pey kaak ku ibingiy in ɗaara. Tiit teenko in neendaw walla ? Tiit in nunu, kaawni ho botilni rakkido walla ? ¹⁹ Ya ni kaawa ampa-ak, min awalle, ku pakira a wal ni bariya botol taat nii imile kayni unkon di walla ? Ha'a, imilaado ! In nume kaak ni numtu in Iisa Masi, ni kaawa do unji ka Bunɗi. Gem kol royin ku bitu, gamin okinco-ɗɗ, ni kaawaako a imaanko yaa ɗaa in unti.

† 11:32 'sultan' : Do darre ta Room, do wiktin taar-at, sultan, ɗaar pakgig guberner. ‡ 11:33 Wer ka gase kaawor do Akt 9.23-25. * 12:2 'gem rakki kaak aamin do Iisa Masi' : Anne-ɗɗ, Pool kaawa do bi ka meenji di.

²⁰ Asaan ya nu baawko, nu gina kolaw a wal adir ginaado gala in kunjo ya nu gasinjo ku goy goye kaak arro ho kunjo oki, aditko ginaado gala in nunu asaan naako leese. Nu gina kolaw a wal gidaw, wal hasuudinaw, wal dapiŋko, wal eere ka zinjar, wal dukume ka geemir, wal ose ka geemir, wal dapiile, wal gine ka gamin kuuk munjam goy do datikko.

²¹ Nu gina kolaw a wal Buŋ yaa oniŋ kaar do bi kaŋko. Nu gina kolaw a wal zuliŋdu yaa miŋe do bi ka gee dakina minninko kuuk wakila di gine zunubinna ar kaak awalle ho kuuk bal rasiŋ gine ka gaminco kuuk *cawarro, in goyiŋco kaak jookumo in baayiŋco kaak munjam-aka.

13

Taayiika in ooy ta ba aaro

¹ Ŋaar-aŋ, nu siya zinjar a naa baawe pey ka subbinjar do werko. Ya nu otko, ta kuuniye ar kaak ŋu siirtu do Kitamner aman : « Kaaw yaa mate in saadinna seer walla subba. »* ² Wiktin taat nu baawtu ka seerinjar do werko-ak, nu kaawit ko kaaw-anta ho yiriya, ya nu ginno do werko oki, nu deelaakon pey. Nu kaawaat do ŋuur kuuk min awalle gin ko zunubinna ho do ŋuur okiŋco ku pey : neginda, ya nu yeep pey do werko-ak, yoo waan sa nu rasaado. ³ Min ku raka tale maan kaak gaara kadar in nun ko, Iisa Masi kaawiy do geemir, ŋaar-ak, naako gaariŋji. Iisa Masi, ŋaar oollo uŋko, kar gay, ŋa gaaraat gudurrey do datikko. ⁴ Ka seener, wiktin taat ŋu doodiig ka etor, ŋa bal gine gudurre do ziy. Kar diŋ gay, ŋa goy in gudurre ta Buŋdi. Nin gay num in Iisa Masi. Kar in numinni-ak oki, ni ginno gudurre do zinjini. Kar gay, wiktin taat ya ni ot do werko, niiko gaare kadar ni goy in ŋaara in gudurre ta Buŋdi.

⁵ Pakiroŋ ja do goyiŋko ka maaniiko, kuu tale ya ku goy do imaandi. Ya ku talaag goyiŋko gaara kadar ku goy do imaandi, kuu ibine tak kadar Iisa Masi goy do gelbinko. Kar ya goyiŋko gaarro imaankon gay, ŋaar-ak wal ku goy in ŋuur kuuk ginno imaan. ⁶ Kar nin gay, ni pakira a ku iban tam kadar ni gin gamin kuuk gaara imaanni-ata. ⁷ Maan kaak ni indiy Buŋ-ak a ku giniydo yoo maan kaak samaanno. Ni rakaakonno gaare kadar binjini gala. Kar gay, ya gee daariŋ pakira a binjini gallo oki, ni raka kuu gine gamin kuuk samaan di. ⁸ Ka seener, ni gediraado nii gine gamin kuuk tofa seen ta Buŋdi, illa nii gineŋ ko riy tanti di. ⁹ Ya ni ginno gudurre, aditni portiko ya kun kat gin gudurre. Do bi ŋaar-ak ko, ni indigiy Buŋ a kuu yeepe do botol taat samaan tak-tak. ¹⁰ Ampaa ko, gamin okiŋco-aŋ, nu siiraakonŋu min nu goy misa serek. Nu siirig min diŋka-aŋ, asaan ya nu ot do werko, nu rakaado naako leese in izinne taat *Rabbin beriidu. Izinne-at, ŋa berduut a naako denriŋko, ŋa baldu berin a naako niginjo.

¹¹ Hiyya, gem kol siŋtay, goyon kate ! Goyon do galal ho bariyon botol taat samaane taat yaako iyinjo kuu kuuniye gee kuuk taŋ. Iskon zinjiko, ginon kaawko yaa nume rakki ho goyon in aapiye. Ampaa ko, Buŋ kaak el gee ho kaak iya aapiye yaa goye in kunjo.

¹² Oyon oki benanniko in gine ka cuud ar siŋta kuuk tacco rakki.

Gee ku Buŋdi okiŋco ooyko dakina.

¹³ Barkin ta Rabbin Iisa Masi yaa goye in kunjo okiŋko, in ele kaak asa min do Buŋdi, ho in nume kaak gi numtu rakki in Ruwwin ta Buŋdi. Nu ooyko dakina.

* 13:1 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 19.15.

Galaat

Maktumne taat Pool siirtu do gee ku Galaasi

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an do Kretiyenna kuuk do kid ka Galaasi. Gee-ak, ŋuur Yuudinnado. Kar gay, Yuudinna kuuk aamin do Iisa Masi barjilgu. Yuudinna raka a gee-ak yaa aade gaanuun ka Muusa nam ŋuu dukume selŋo oki. Ŋaar-ak ko, Pool kaawaaco a paado. Ŋu gase jile-ak, illa in imaan taat do Iisa Masi.

Ooy ta awalle

¹⁻² Gem kol siŋtay, nun Pool in siŋta kuuk aamin okinco kuuk goy in nunu, ni siiriit maktumne-an do gee ku *Eglizna kuuk goy do kid ka Galaasi. Nun *paliine ka Iisa. Nun, ŋu geenno kat diyintu paliine. Gemno ja kat kaawe kar nu gintu paliine. Kar gay, ŋa Iisa Masi in Tatte Buŋ kaak nooyig min do muuti kat kaawe, kar nu gintu paliine. ³ Nu indaako Tatte Buŋ in *Rabbinte Iisa Masi, ŋuuko barkiyinŋo ho ŋuuko iye aapiye. ⁴ Iisa Masi ber ziy do muuti, asaan Buŋ yaate saamiyin zunuubinnite. Ŋa beriig ziy pa-ak, asaan gamin kuuk samaanno kuuk do duniiner ginaatenno pey maanna. Ŋa gintu pa-ak ar kaak Tatte Buŋ rakiyo. ⁵ Ozilinteŋ Buŋte, diŋka ho elgin in elgina. *Aamin.

Kabarre ta gala, taar rakki di

⁶ Goye kanŋo-an patiy kaar. Buŋ kolinŋo in barkin ta Iisa Masi, kar kuŋ gay, kodok di ku poociiga ho ku cokiya kabarre ta pey. Loko-ak a ta samaane. ⁷ Ka seener gay, ginno Kabarre ta Gala ta pey ar ta nu kaawiiko-anta. Nu kaawiiko pa-ak, asaan nu tala kadar goy gee daarin kuuk barjilaako. Ŋu raka makin Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka Iisa Masi. ⁸ Ya gem kaak iyko kabarre ta pey min tani-an, ya ŋa nini wala ya ŋa *dubil ka Buŋdi kaak asa min kuwa oki, do gaayay. ⁹ Ni kaawkonta ko, ho diŋ nu deelaakon pey : ya gem iyko kabarre ta pey min taat ku dortu, do gaayay.

¹⁰ Ya loko-ak, nu siira asaan gee yaan ozilindu wala ? Ha'a ! Nu raka a Buŋ kat yaan ozilindu. Ya loko-ak, ku pakira a nu gina gamin kuuk yaa aawe gala do geemir walla ? Ha'a ! Zer ya nu gina gamin kuuk yaa aawe gala do geemir-ak, nu gediraado naa gine gay riyor ka Iisa Masi.

Pool gaara maman ŋa gintu paliine ka Iisa

¹¹ Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine kadar Kabarre ta Gala taat nu gaariiko-an, gem bal imilin min do kaay. ¹² Nu bal dorin min do geemir ho gem baldu garkiyinti. Ŋa Iisa Masi kat gaarduuta.

¹³ Ku iban di, do goyindu ka awalle, wiktin taat nu aadiy aadanna ku *Yuudinnar, nu taabiyig gee ku Buŋdi dakina. Zer, nu rak totirinco. ¹⁴ Min geenni kuuk ni maadtu sawa ho kuuk aada aadanna ku Yuudinnar, nun di pakgigu. Nun berig zir okinŋi do aadanna ku aginiyni.

¹⁵ Kar Buŋ gay, wiktin taat ŋu balnu weendu misan di, ŋa doŋintu ko. Ŋa kolintu in barkiney, naaji gine riyo. ¹⁶ Wiktinti astu, ŋa gaariiduug Ronŋi, asaan naa gaarin Kabarre ta Gala do gee kuuk Yuudinnado. Do wiktin taar-at, nu bal baa inde taaye min do gemor. ¹⁷ Nu bal baa Zeruzaleem a naa talin paliinnay ku Iisa kuuk awalle. Kar gay, nu uctu kodok di, nu deettu do kid ka Arabi. Kar nu yeeptu Damaas. ¹⁸ Min ŋaar-ak, gintu elgin subba, kar nu baawtu Zeruzaleem a nu baayiy talin Piyer. Nu goytu in ŋaar menaw orok in beey. ¹⁹ Nu bal tale *paliine ka pey ka Iisa. Illa nu tal Zaak di, siŋji ka Rabbinte Iisa.

²⁰ In Buŋ-anŋa, taat nu kaawiy-an ka seener. Nu raaddo.

²¹ Min ŋaar-ak, nu uctu min Zeruzaleem ho nu deettu jaawe do kid ka Siri in ka Silisi.

²² Gee kuuk aamin do Iisa Masi kuuk goy do kid ka Zuude balnu talindu misa in odinco.

²³ Illa ŋu dor gee kaawa bir di. Gee-ak diya aman : « Ŋaar-an gem kaak taabiy gee awalle,

diŋ ŋa newse nam ŋa kaawa dɔ bi ka imaan taat dɔ Iisa Masi taat awalle ŋa rak niginti. »
²⁴ Wiktin taat ŋu doriit kaawor-at, ŋu teestu oziliŋ Buŋ dɔ bi kanto.

2

Pool num in eenji paliinna Zeruzaleem

¹ Goytu kee elgin orok in pood, nu yeptu Zeruzaleem in Barnabaas. Tiit sa aadinti.
² Nu baawtu anner-ak, asaan Buŋ kat diydu aman : « Baa Zeruzaleem. » Min ni ottu, ni numtu in agindaw keetini. Nu gaariicot baat ta Kabarre ta Gala taat nu kaawtu dɔ gee kuuk Yuudinnado. Asaan lotu, nu rakaado a riyor taat nu gintu ho nu giniy diŋka yaa uce maala. ³ Kar gidu Tiit gay, ŋaar Grekiŋce. Kar gay, ŋu balji diye a ŋuuji *dukume selno.
⁴ Gee daariŋ unje datikni, ŋu gina ziriŋkico a ŋu siŋtini. ŋu rakaaji dukume selno. Gee ŋuur-ak unje kokunuwda, ŋu raka tale baani a nin aaddo pey *gaanuun ka *Yuudinnar, asaan ni ic botol ta Iisa Masi. ŋuur gay rakaani gine pey berrin ku gaanuun ka Yuudinnar.
⁵ Nin gay balco bere pijjin tak-tak. Ni raka kadar Kabarre ta Gala yaa goye dɔ werti, kuŋ sa yaa dorinti.

⁶ Gee talaagu daariŋ a ŋu aginda, kar nun gay isginno in aginduwco, asaan Buŋ, ŋaar dobdɔ gee min dɔ wijeenco. Min nu gaariicot Kabarre ta Gala dɔ agindaw-ak, ŋu baltit gaaye maanna. ⁷ Kar gay, ŋu ibin kadar Buŋ kat berduut Kabarre ta Gala-at uudin taat ŋa berijit dɔ Piyer. Lotu-ak, Buŋ diydu a naa gaarin dɔ gee kuuk Yuudinnado. Do Piyer gay, ŋa diyi a ŋaa gaarin dɔ Yuudinnar. ⁸ Asaan Buŋ ko darjiyig Piyer *paliine ho ŋa ŋaamiig dɔ Yuudinnar. Nun sa, ŋa ŋaar di oki darjiyintu paliine. ŋa ŋaamintu dɔ gee kuuk Yuudinnado. ⁹ Gin agindaw kuuk siŋco alaw : kuŋ Zaak, Piyer in Yaaya. ŋu ibina kadar Buŋ kat berduut riyoy dɔ pisindu. Hiyya, ŋu ooyinti in pise seertini in Barnabaas. Do wer-ak, ni deetu kaawni a nunu in Barnabaas yaa baawe gaare Kabarre ta Gala dɔ gee kuuk Yuudinnado. ŋuur gay yaa baa dɔ Yuudinnar. ¹⁰ Illa gay, ŋu kaawinti kaaw rakki, aman : « Pakiroŋ dɔ siŋtiko kuuk pokirna kuuk goy Zeruzaleem. » Nun sa obit kaaw-at bombo dɔ adir.

Leese ka Pool dɔ Piyer

¹¹ Min ŋaar-ak, Piyer baawtu dɔ geeger ka Antiyoos. Wiktin taar-at, nu leesiji dɔ unco ka geemir, asaan ŋa nige. ¹² Min awalle ŋa tiya sawa di in gee kuuk Yuudinnado. Kar Zaak ŋaamtu gee. Wiktin taat ŋu ottu, Piyer etirtu. ŋa bal tee pey in gee ku Yuudinnado. ŋa gina kolaw dɔ geemir, ŋuur kuuk raka gee okiŋco yaa *dukume selno. ¹³ Siŋtay Yuudinna daariŋ sa pood tee ar Piyer. Barnabaas sa ictu baaco, ŋa aadiigu. ¹⁴ Wiktin taat nu taltu kadar ŋu bal jaawe samaane ar seene ta Kabarre ta Gala, nu diyiiji dɔ Piyer dɔ unco ka geemir aman : « Kiŋ Yuudiŋce, kar goyiŋiŋ gay ar ka gee kuuk Yuudinnado. Ki bal aade gaanuun ka Yuudinnar. Di maman ki rakiy gee kuuk Yuudinnado yaa ice goye ka Yuudinnar ? »

Kabarre ta Gala taat Pool gaariyo

¹⁵ Nini, ŋu weenti *Yuudinna di. Nini attanno in gee kuuk ibanno Buŋ. ¹⁶ Kar gay, ni iban kadar Buŋ ke darjaydɔ gemo a ŋa goy in botol dɔ bi kaak a ŋa aada *gaanuun ka Muusa. ŋa ibiniig a ŋa goy in botol-ak, illa ya ŋa ooyiit kaaw ta Iisa Masi. Nin Yuudinna sa aamin in Iisa, Buŋ yaani ibine a ni goy in botol, wal a ni aada gaanuun ? Ha'a, asaan ni aamin in Iisa Masi. Ka seener, gem ke goyaado in botol dɔ unji ka Buŋdi, asaan ŋa aada gaanuun. ¹⁷ Ni raka goye in botol dɔ unji ka Buŋdi, asaan ni diy gelbinni dɔ Iisa Masi. Hadi, Yuudinna kaawa kadar ni gin zunuubinna, asaan ni bal aadiŋ gaanuunco. Ya taar-an gay, ŋa Iisa kat iya gee dɔ zunuubinnar walla ? Ha'a, ta seenno kat bat. ¹⁸ Ya nu pociŋ gaanuun, kar ba aar, nu yeepiiji, ŋaar-ak, nu nig kate.

¹⁹ Kar nun gay, dɔ bi ka gaanuundi, nu goyaado pey ar ka gaanuundi. Ampaa ko, naa gedire goye tak dɔ Buŋdi. Wiktin taat ŋu doodig Iisa Masi ka etor, nu mat in ŋaar sawa. ²⁰ Goye kaak nu goyiy-aŋ, nu meendudɔ kat goya, ŋa Iisa Masi kat goy dɔ gelbinner. Goyindu kaak nu goyiy dɔ duniiner-aŋ, nu berig gelbinner dɔ Roŋ ka Buŋdi kaak elintu

ho ɲu deeyig do bi kanto. ²¹ Nu pooaatdo barkin ta Buɲdi. Ya gem gina ziy a ɲa goy in botol do unji ka Buɲdi, asaan ɲa karmiya gaanuun, ɲaar-ak muutuy ta Iisa Masi, taar maan ka maala.

3

Maman Buɲ jiliy gemo

¹ Gee ku Galaasi, kuɲ kayko jage. Ka seener, gem goya kaak rakaako rawtiŋko. Kar ku tal di, ɲu gaarko maman Iisa Masi, ɲu doodiig ka etor. ² Naako indinƙon ja kaaw rakki : ya loko-ak, Ruwwin taat Buɲ beriiko-an, ɲa berkon asaan ku karmiya *gaanuun ka Yuudinnar walla ? Ha'a ! Buɲ berkon Ruwwiney asaan ku cokiyit Kabarre ta Gala ho ku aamin loci. ³ Kuɲ ke, kayko gintu ampa-aɲ kat maa ? Min awalle, ku diy gelbinko do Ruwwin ta Buɲdi, kar diɲ gay, maa di ku diyyi gelbinko do gudurre ta maaniikon di ? ⁴ Buɲ gaarko gamin dakina, kar ku taliig gamin-aɲ yaa bire maalan di walla ? Ha'a ! ɲu biraado maala. ⁵ Buɲ berkon Ruwwiney ho ɲa gaarko gamin dakina kuuk ajbay. Ya loko-ak, asaan ku karmiya gaanuun ka *Yuudinnar walla ? Ha'a ! Asaan ku obit Kabarre ta Gala do aditko.

⁶ Naako kaawe : Pakironɲ do bi ka Ibraayim. ɲu siir do Kitamner aman : « Ibraayim, ɲaar diy gelbiney in Buɲ. Do bi ka imaanji-at ko, Buɲ taliig a ɲa goy in botol do unji. »* ⁷ In taar-at ko, ya gee diy gelbinco do Buɲdi, ɲuu gine koogin ku Ibraayim. ⁸ Min daayum, ɲu siir do Kitamner a gee kuuk Yuudinnado yaa aamine do Buɲdi ho Buɲ yaa taliɲ a ɲu goy in botol do unji. Do bi ɲaar-ak ko, Ibraayim obiit kabarre ta gala bombo min awalle. Kabarre-at gay, Buɲ diyyi aman : « Naa barkiyin tamba ta gee ku duniiner okiɲco do bi kanjiɲ. »† ⁹ Hiyya, ar kaak daayum Ibraayim aamintu do Buɲdi ho Buɲ barkiyiiga, diɲka-aɲ sa, Buɲ barkiyaag gee ku aamina loci.

¹⁰ Gi iban di kadar gee kuuk gina zɲɲkico sellen do unji ka Buɲdi do saan ta a ɲu karmiya gaanuun, gee ɲuur-ak, do gaayiyco. Asaan ɲu siir do Kitamner aman : « Gee ku karmaydo gaanuun okinji doo, seriin ta Buɲdi eraagu. »‡ ¹¹ Gi iban di oki kadar gem ke goyaado in botol do unji ka Buɲdi do saan ta gaanuundi di. Asaan ɲu siir do Kitamner aman : « Gem kaak jaawa in botol yaa goye do saan ta imaanji. »§ ¹² Kar gay, karmiye ka gaanuundi asdo min aamine kaak do Buɲdi. Ar taat ɲu siirtu do Kitamner aman : « Gem kaak karmiyaag gaanuun okinji, ɲaar di yaa gase goye ka gaasdo. »*

¹³ Do taar-at ko, seriin ta Buɲdi obiite, asaan gi bal karmiyin gaanuun okinji. Kar diɲ gay, Iisa Masi makinte. Seriin ta Buɲdi, ɲa icit do kaay. Paa ko, ɲa jiliite min do seriin ta gaanuundi. Ar taat ɲu siirtu do Kitamner aman : « Gem kaak ɲu zikiɲig ka etor, ɲaar di, seriin ta Buɲdi obga. »† ¹⁴ Do bi ka maan kaak Iisa Masi gintu-ak ko, gee ku Yuudinnado yaa gase barkin taat Buɲ kaawiji do Ibraayim. Do bi ɲaar-ak di oki, in imaan, gii gase Ruwwin ta Buɲdi taat ɲa kaawtu.

Maan kaak Buɲ diyyi do Ibraayim a ɲaaji bere

¹⁵ Gem kol siɲtay, naako ice kaaw rakki taat gi ginaat kun kawta. Ya gee seer kat deet kaawco ho ɲu ob jamaw, gem ginno kaak yaaco dukumin jamuwco. Waan ke gediraado yaati gaaye maan kaati. ¹⁶ Pakironɲ do maan kaak daayum Buɲ diyyu a ɲaaji gine do Ibraayim ho do ronji. Do Kitamner, ɲu bal siire aman : « Maan kaak Buɲ yaaji gine do Ibraayim in kooginay kuuk dakina », kar gay, ɲu siir aman : « Do ronji rakki di. »‡ Ronji ɲaar-ak, ɲaar ko *Masi. ¹⁷ Cokiyon, an ko kaaw taat nu rakiiko kaawe : Buɲ, ɲaar ob jamaw in Ibraayim. Kar gin elgin miy pood in orok subba, kar kat *gaanuun amiltu. Do taar-at ko, gaanuun gediraado dukumin jamaw taat Buɲ obtu in Ibraayim. Kaaw taat Buɲ kaawiji do Ibraayim sa, gaanuun gediraado dukuminti. ¹⁸ Ya yiriy rakki, Buɲ yaa

* 3:6 Wer ka gase kaawor do Zeneez 15.6. † 3:8 Wer ka gase kaawor do Zeneez 12.3. ‡ 3:10 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 27.26. § 3:11 Wer ka gase kaawor do Habakuuk 2.4. * 3:12 Wer ka gase kaawor do Lebitik 18.5. † 3:13 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 21.32. ‡ 3:16 Wer ka gase kaawor do Zeneez 12.7.

bere gamin do gee kuuk karmiya gaanuun di, naar-ak, na beraado maan kaak na kaawtu a naa gine. Ka seener gay, Buɗ barkiyig Ibraayim ar taat na diyiji.

¹⁹ Kar di gaanuun gay gin pey maa ? Gaanuun gaara nige ka geemir, asaan gee yaa ibiniɗ niginco. Gaanuun-ak goytu kee nam na ertu wiktin taat ronji ka Ibraayim-ak astu, loci ko Buɗ kaawtu do Ibraayim. Ya na as ko-ak, gaanuun bal gine pey gudurre. Wiktin taat Buɗ paayiig gaanuun, na berig ja do dubilji. Dubal-ak gaariig ja gaanuun do Muusa ho nu goytu datikco, nu gaara gaanuun do geemir. ²⁰ Gem kaak jaawa datko, naar bal gine riyoy ya ta kaaw ta gem rakki di. Buɗ gay, naar rakki ho meenji di kaawji do Ibraayim.

Riy ta gaanuun

²¹ Kar di ansi-ak, *gaanuun kat dukumiit kaaw taat Buɗ kaawtu walla ? Ha'a, bal dukuminti. Buɗ bal paayin gaanuun a naa bere goye do geemir, asaan naar-ak, gee sa yaa goye in botol do unji ka Buɗdi in botol ta gaanuundi. ²² Do Kitamner gay, nu siir a gee okinco goy do zunuubinnar di. Paa ko, Buɗ yaa barkiyin gee okinco kuuk aamin do riy taat Iisa Masi gintu.

²³ Min awalle, gee bal gasin botol taat nuu aamine do Iisa. Wiktin taar-at, gaanuun, naar goy ar gem kaak gooya gee ku daɗaayner. Gi karmiyiig kee nam Buɗ gaariite botol taat gii aamine do Iisa Masi. ²⁴ Ansi-ak, gaanuun goyte ar gem kaak gooya koogina. Na gooyiite kee nam Iisa Masi astu. Do bi naar-ak ko, gi gintu gee kuuk goy in botol do unji ka Buɗdi, asaan gii aamin loci. ²⁵ Diɗka-aɗ, gi gin ko botol ta gii aamine do Iisa. Gaanuun bal pey gine gudurre kaate.

²⁶ Do bi kaak ku aamin do Iisa Masi ko, ku gintu koogin ku Buɗdi. ²⁷ Kuɗ kuuk nu *batiziyinco, ku gin rakki in Iisa Masi. Diɗka-aɗ, ku ic ko goyinji kanji ar gem kaak is batik ta marbinto. ²⁸ Ya gem kaak Yuudiɗce wala Yuudiɗcedo, nu sawa di. Ya gem kaak berre wala berredo, nu sawa di. Miday in daadi, nuur sawa di. Okinco, ku sawa di, asaan in Iisa Masi, ku gin ko ar gem rakki di. ²⁹ Kar ya in Iisa Masi, ku gin ko gem rakki di, naar-ak, okinco, ku koogin ku Ibraayim. Barkin taat Buɗ diytu a naaji bere do Ibraayim-at, kuɗ sa yaa gasinti.

4

¹ Cokiyon, naako kaawe kaaw rakki. Pakiron do kaaw ta micor. Wiktin taat na kapaki, na cokiya kaaw ta tacco. Do kaay, na iban kadar gamin ku tacco yaaji dake loci, kar goyinji gay ar goye ka berrinar. ² Wiktin taat mic-ak goy misa kapak-ak, geen di tabiraaji ho nuur di gooyaag gamnay. Nu giniiji ansii di kee nam naa are uudin taat tacco rakiyo. ³ Kaaw taar-an kaawaate lote oki. Wiktin taat gi bal gasin misa botol taat samaane, gi berrin kuuk aada gamin ku duniiner. ⁴ Kar ba aaro, wiktin ta Buɗ diytu astu, na naamiiten Ronji kaak amil min do adti ka daatkor. Naar sa karmiyiig *gaanuun ka *Yuudinnar. ⁵ Ansi-ak, naa imilin gee kuuk goy do serre ta gaanuundi ho naate pile botol gii gineɗ ko koogin ku Buɗdi.

⁶ Asaan ku koogin ku Buɗdi. Ansii ko, Buɗ naamiite Ruwwin ta Ronji goyiy do gelbinte ho taar ko koola aman : « Baaba ! Tanni ! » ⁷ Hiyya, ampa-ak, ku amil ko min do berrinaw ta gaanuundi. Ku gin ko koogin ku Buɗdi. Min ku gin ko kooginay-ak, naa gedire naako bere gamin okinco kuuk na kaawtu naa bere do kooginay.

Moye ka Pool do gee ku Galaasi

⁸ Awalle taat ku bal ibiniɗ misa Buɗ, ku goy berrin ku marginar. Margin-ak gay, do unji ka Buɗdi, nu maanno tak-tak. ⁹ Kar diɗ gay, kuɗ ibingig ko Buɗ, taat nu rakiy kaawe-an gay Buɗ ibingitko. Hadi maa di ku rakiy yeepe pey aaro ? Margina, nuur taɗco gaase, nu ginno gudurre. Maa di pey ku rakiy yeepe berrinco ? ¹⁰ Ku diya gelbinko do menaw daarin di, do koyin daarin, do wiktin daarin ho do elgin daarin. ¹¹ Goye kanjo-aɗ unjidu kolaw. Akuun riyor taat nu giniy-an yaa uce maala.

¹² Gem kol sijtay, do wiktin taat nu goyiy in kuɗko, nu ic goyinjo. Diɗ, nu raka kuɗ sa yaa ice goyindu kaak nu poociig gaanuun ka Yuudinnar. Kuɗ baldu nige maanna.

¹³ Ku iban kadar wiktin taat nu gaariikon Kabarre ta Gala awalle-ak, nu raɗaw. ¹⁴ Do

wiktin taar-at, ku taaḅiy ḁo bi ka raḁuwar. Inj taar-at din sa, ku balnu yilindu ho ku balnu ginindu maan ka maala. Kar gay, ku obintu ar *ḁubil ka Buḁdi wala ar Iisa Masi meenji. ¹⁵ Wiktin taar-at, galko kon di. Kar diḁ gay maa asko ? Nu iban tam kadar ḁo wiktin taar-at, zer nec kuudu imile odinko, kuudu bere. ¹⁶ Diḁ gay, ku icintu adin-aḁ asaan nu kaawaako seen-aḁka wal maman ?

¹⁷ Gee kuuk nu kaawiiko-ak, ḁuur rakaako iyaḁko moota, sando ḁo aditco, ḁu samaanno. ḁu raka a kuudu newse kopo, kar kuu ḁeete inj ḁuur tak-tak. ¹⁸ Samaane kuu bere ziḁkiko doo ḁo maan kaak gala. Ya gi goy sawa, wal ya nu serek minninko oki, nu raka kuu icin paa di. ¹⁹ Gem kol kooginay, ziḁkar oolintu ar daatik taat wiyaw. Ziḁkar ooliin ampa-ak, nam gee yaa tale goyinte ar goye ka Iisa Masi. ²⁰ ḁo tanto-ak, nu raka gii ḁumenj ja kat naa ibine maman naako gaariḁ gamin daariḁ. Yampa, diḁka-aḁ, ta patiy kaar.

Pool ic bico kaḁ Agaar inj Zaara

²¹ Kaawondu ja ! Kuḁ kuuk raka goye ḁo serre ta gaanuundi, ku dorgitḁo kaaw ta gaanuundi walla ? ²² Maan kaak ḁu siirtu ḁo Kitamner-ak a Ibraayim gin koogin seera. Ka rakki, berrey ko weejiiga, ho ka seeriḁkar gay, ka daaciy taat berreḁo. Berrey, siḁti Agaar. Daaciy ta geer gay, siḁti Zaara. ²³ Berrey, taar weeyig roḁti ar ka eenti daadi. Kar Zaara gay, Buḁ diḁ ja min awalle a taa wee mico, kar kat ta weetu. ²⁴ Inj kaaw taat daad ku seer-aḁ, Buḁ rakaate diye maa ? Inj rakaate diye a daad ku seera gaara jamaw taat seer taat ḁa obtu. Berre, taar gaara jamaw taat Buḁ obtu inj Muusa ka damba taat ḁu koliy Sinayi. Kooginti ku Agaar, ḁuur ta weeyig berrina. ²⁵ Ya geeḁ kat kaawa ḁo bi ka Agaar-ak, ḁu kaawa ḁo bi ka jamaw taat ḁa obtu ka damba ta Sinayi ḁo kid ka Arabi. Agaar gaara pey geeger ka Zeruzaleem kaak diḁka ho inj geenji. Okinco, ḁu berrin ku gaanuundi. ²⁶ Kar gay, daaciy ta geer gay, taar ko gaara geeger ka Zeruzaleem kaak goy kuwa ka samaaner. Taar ko yaate. ²⁷ Inj siir ḁo Kitamner aman :

« Kaḁke daatik taat mogina, adke yaa gine portiko.

Kaḁke taat bal aawe taabin ta weendi, yillu kon di.

Asaan daatik ta mitti rasta,

taa wee koogin dakin pak daatik ta geero. »*

²⁸ Kuḁ gay, gem kol siḁtay, ku gin ko koogin ku Buḁdi. Asaan ḁaar kat diḁ min awalle a kuu gine kooginay. Ar Isaaka, yaaco weeyiiga, asaan Buḁ kat diḁ a taa weenji. ²⁹ ḁo wiktin taar-at, mic kaak ḁu weeyig ar ka eenji koogina, joriyaajit ḁo ḁaar kaak ḁuu weeyig inj gudurre ta Ruwwin ta Buḁdi. Kar yoo yiriya, ta ḁeeta ansii di. ³⁰ Kar kuḁ gay pakiroḁ ḁo kaaw taat ḁu siirtu ḁo Kitamner aman : « Atkit berre-an inj roḁti min geero. Paa ger-aḁ yaaji ḁake ḁo roḁti ka berrer. Illa ḁaaji ḁake ḁo roḁti ka daaciy ta geer di. »† ³¹ Kar gem kol siḁtay, diḁka-aḁ ginte koogin ku berreḁo. Taar daaciy ta geer kat weente.

5

Dakoḁ rawtinno horrinuwko

¹ Iisa Masi imilinte min ḁo berrinaw, ansi-ak, gi goyaado berrin tak-tak. Ampa-ak, obon ziḁkiko samaane ku yeepiyḁo pey berrina.

² Cokiyon samaane ! Nun Pool kat kaawaako. Ya ku raka a ḁuuko *ḁukume selḁo, ḁaar-ak, maan kaak Iisa Masi gintu-aḁ bir usu. ³ Nu diyaako pey a ya gem kaak ḁu ḁukumji selḁo-ak yaa karmiyin *gaanuun okinji. ⁴ Kar kuḁ kuuk raka goye inj botol ḁo unji ka Buḁdi asaan ku karmiya gaanuun-ak, kuḁko-ak jag ko min botol ta Iisa Masi ho ku parse ko min ḁo barkin ta Buḁdi. ⁵ Nin gay, ni diḁ gelbinni ḁo Buḁdi. Pa-ak, ya ni aamin loci, nii goye inj botol ḁo unci. Ta taar-an ko, ni eriy inj gudurre ta Ruwwin ta Buḁdi. ⁶ Ya gem kat gin ko rakki inj Iisa Masi-ak, ya ḁa ḁukum selḁo wala ḁa bal ḁukume oki, ginno kaawo. Maan kaak samaan-ak, illa gi aamin ko loci di. Aamine ḁaar-ak akilaate gi elgi ziḁkite.

* 4:27 Wer ka gase kaawor ḁo Ezaayi 54.1. † 4:30 Wer ka gase kaawor ḁo Zeneez 21.10.

⁷ Min awalle-ak, ku zeeda ko, kar diŋ gay, waa todko a kuu icenno seene ? ⁸ Kaawin kuuk ŋu kaawiiko-ak, ŋuur bal amile min Buŋ kaak koliŋko. ⁹ Dakoŋ rawtinno kaaw agunuw taat kaawa aman : « Gel sood di gossaag kurgal dakina. »* ¹⁰ Asaan ginte okinte, gi gin ko rakki iŋ *Rabbinte Iisa Masi. Nu iban tam kadar kuu ase iŋ tanto di. Gem kaak barjilaako gay, ya ŋaa gine waa oki, seriin ta Buŋdi eraaga.

¹¹ Gem kol siŋtay, nu diya pey do geemir a ŋuu dukume selno walla ? Ha'a. Ya nu kaaw ampa-ak, maa di ŋu rakiin taabiyyindu ? Ŋaar-ak, kaaw taat nu kaawiy do bi ka muutuy ta Iisa taat ka etor-at, radaagdo pey. ¹² Gee kuuk barjilaako-aŋ, ŋuu ticiŋco†.

¹³ Gem kol siŋtay, kuŋ Buŋ koliŋko a kuu goye horrina. Ya ku horrina-ak, dakon diyenno a kuu gine maan kaak ku rakiy di. Illa kuu ele ziŋkiko ho kuu ginguwe riy benanniko. ¹⁴ Gaanuun okiŋji, ŋaar ŋuma do kaaw taat aman : « Kii eliŋ giŋiŋ ar ziŋ ka meenjiŋ. »‡ ¹⁵ Kar gay, ya ku goya ar gamin ku yeero kuuk uma ziŋkiko ho awra ziŋkiko, pakiroŋ yampa, kuu kirbiye ziŋkiko.

Goye kaak iŋ Ruwwin ta Buŋdi

¹⁶ Cokiyon, naako kaawe a rason Ruwwin ta Buŋdi yaako diyinŋko do botildi ho dakon aadenno galal ta ziŋkikon di. ¹⁷ Gamin kuuk ziy ka gemor rakiyo, ŋuur baŋdo sawa iŋ gamin kuuk Ruwwin ta Buŋdi rakiyo. Ho gamin kuuk Ruwwin ta Buŋdi rakiy sa baŋdo sawa iŋ gamin kuuk ziy ka gemor rakiyo. Gamin kuuk seer-aŋ, ŋuur eere. Ŋaar-ak, ku gediraado kuu gine ta samaanno taat gelbinko rakiyo. ¹⁸ Ya Ruwwin ta Buŋdi kat diyinŋkoŋ ko do botildi, ŋaar-ak gaanuun bal pey gine gudurre kaako.

¹⁹ Gi ibingig gamin okiŋco kuuk amila min do gelbin ka gemor. Gamin-ak, ŋuur ko-aŋku : gine ka gamin kuuk arro, baaye ka munjam, nige, ²⁰ margina, melem, adinaw, hasuudinaw, dapiŋko, mackirraw, eere, ²¹ ele ka gamin ku geemir, see kaak aale, tee kaak aale, iŋ gamin kuuk pey ar ŋuur-aŋku. Nu kaawkon ja ko min awalle ho diŋ nu deelaakon a gee kuuk ginaag gamin ŋuur-aŋ unjaado do *Meennaw ta Buŋdi.

²² Kar maan kaak Ruwwin ta Buŋdi beriy gay, ŋaar maa ? Taar bera ele, galal, aapiye, subirraw, barkine, sellinŋkaw ho amaanne. ²³ Ta bera dalullaw, ki gediriiji do ziŋ. Kar gaanuun gay, ŋaar bal todin gamin ŋuur-aŋku. ²⁴ Kar gee kuuk aadaag Iisa Masi, ŋuur rasig gamin kuuk samaanno kuuk goy do gelbiŋco. Ŋu gingigdo pey. ²⁵ Taar Ruwwin ta Buŋdi ko beraate goye. Ansii ko, ta jaawinte iŋ gudurre ta Buŋdi. ²⁶ Dakinte icenno ziŋkite, dakinte dapiŋenno do eente ho dakinte gineno hasuudinaw do ziŋkite.

6

Gaaye ka ziŋkite

¹ Gem kol siŋtay, ya ku gas gem kaak nigaw, kuŋ kuuk Ruwwin ta Buŋdi gooyaako, diyonŋa do botol ta samaane. Kar gay, diyonŋa iŋ dalullaw di. Nu diyaako okiŋko, kuŋ sa pakiroŋ, dakon nigenno do bi ka gem-aŋka. ² Gaayguwoŋ ziŋkiko, kuu sosguwe gor ta benanniko. Ya ku gina ansi-ak, ku ginig ko maan kaak Iisa Masi rakiyo. ³ Ya gem kat gina ziy tatiko, kar ŋa tatikdo, ŋaar-ak, ŋa ajimiya ziy di. ⁴ Ay gem di yaa tale goyiŋji. Ya goyiŋji kat ba ko samaane, ŋaar-ak, riyoy taat ŋa gintu yaaji aawe gala. Ŋa tala do goye ta eenji. ⁵ Kar ay gem di yaa ginin riyoy taat Buŋ beriiji.

⁶ Gem kaak ŋu gaaraaji kaawin ku Buŋdi-ak yaa deedguwiŋco gamnay iŋ gem kaak bildaaga.

⁷ Ibinon tam kadar gee kanjaado iŋ siŋ ku Buŋdi. Busam kuuk gem luwtu di, ŋaa sede.* ⁸ Ya ki aada ta ziŋ, saawin ta ziŋ yaan ide. Kar gay, ya ki aada ta Ruwwin ta Buŋdi, Ruwwin ta Buŋdi yaan bere goye ka gaasdo. ⁹ Zeedinte gininte oyaw, asaan ya gi rawdo gine oyaw, gi asa gasin taat Buŋ yaate bere ya wiktinti nece. ¹⁰ Do bi ŋaar-ak ko, diŋka, min gi gin di

* 5:9 Iŋ danla, gee kaawa a 'kaŋ ka ak di nec erin damba okintiti'. † 5:12 'ticiŋco' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'kirciŋco'. ‡ 5:14 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. * 6:7 Wer ka gase kaawor do Zoob 4.8, Proverb 22.8, Ooze 8.7.

wiktin-an, gininte oyaw do gee okinco, kar oyaw taat dakin gay gininten do siytite kuuk aamin inj lisa Masi.

Leesiika inj ooy ta ba aaro

¹¹ Talon maman din nu siiriiko. Nu siiriiko aginda-aginda-an inj pise ka meendu. ¹² Gee kuuk raka a kuuco *dukume selno-an, nuur raka a gee yaa taliŋco di. Inu rakiydo diye a muutuy ta lisa Masi taat ka etor-at yaa jile gee, asaan nu gina kolaw pa gee yaa taabiyinco. ¹³ Gee okinco kuuk nu dukumco selno-ak sa karmiygigdo *gaanuun okinji. Inu rakiy a kuu dukume selno-an, asaan nuu dapile a ansi kat kuu ase inj tanco. ¹⁴ Nun gay dapallo. Ya nu dapilaw, nu dapilaw inj et ka lisa Masi kaak na mattu. Do bi ka et-anka, nu mat min gamin ku duniiner. Do unco, nu gin ko ar gem kaak mat di. ¹⁵ Ya gem kaak nu dukumji selno wala nu balji dukumen sa, ginno kaawo. Taat samaan-at, gii gine ar nu weente marbinto. ¹⁶ Gee okinco kuuk ic botol ta marbinto-an, nuur ko geenji ku Burdi. Bur yaaco iye aapiye inj barkine.

¹⁷ Neginda-ak, gem yaan barjilindudo pey, asaan delin kuuk goy do zinkar-an gaara a nu gemoy ka lisa.

¹⁸ Gem kol siytay, an di taat nu rakiiko siire. Barkin ta *Rabbinte lisa Masi yaa goye do gelbinko. Nu ooyko dakina.

Epeeziyen

Maktumne taat Pool siirtu do gee ku Epeez

Pile ka kaawor

Ɔa Pool kat siirit maktumne-an do kretienna kuuk goy do geeger ka Epeez ho do kuuk do geegirnay kuuk moota. Ɔa siirit do wiktin taat Ɔa goyiy dannaayne a Ɔuu moye bilde kaak Ɔa bildiigu. Bildinji-ak a Iisa nooy min do muuti. Do saan taar-an ko, Ɔu ictu goye kaak marbinto ho Egliz okinji gintu ar gem rakki do unji ka BuƆdi.

Ooy ta awalle

¹ Nun Pool kaak BuƆ doƆtu *paliine ka Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Nu siiraakon do kuƆ gee ku BuƆdi kuuk obit kaaw ta Iisa Masi bombo ho kuuk goy do geeger ka Epeez. ² Tatte BuƆ ho in *Rabbin Iisa Masi yaako barkiyinƆo ho yaako iye aapiye.

SellinƆaw taat BuƆ giniite pakgig gamin okinƆo

³ Delinte barkin do BuƆ kaak weeyig Rabbinte Iisa Masi. Ɔa berte barkine ho in gamin kuuk asa min ka samaaner kuuk gaayaate do botol ta BuƆdi. Ɔa gintu pa-ak, asaan gi num in Iisa Masi. ⁴ Awalle, min BuƆ bal kilgiyin misa kida, Ɔa doƆbinte asaan ginte num ko in Ɔaara. Ampaa ko, gi goyiy *cawar, bal zunuubinna do unji. Do bi ka ele kaak Ɔa elgiite, ⁵ Ɔa ictu niyin min awalle a Ɔaate gininte ar kooginay do bi ka maan kaak Iisa Masi gintu. An ko maan kaak Ɔa raktu in sellinƆuwi. ⁶ Do bi Ɔaar-an, ozilinte BuƆ do barkin taat dakina Ɔa beriite in Ronji kaak Ɔa elgiy dakina.

⁷ Ka seener gay, in *satkin ta Iisa Masi, gi gastu jile ho zunuubinnite sa, Ɔu saamiyiitenggu. Ampaa ko, BuƆ gaariite barkin taat dakin-ata. ⁸ Ka seener, Ɔa berte barkin dakina. Ansi-ak, Ɔa gininte gee kuuk gin ibine in ilim dakina. ⁹ Ɔa gaarten maan kaak cigil awalle Ɔa rakiy gine. Maan kaak cigile-ak, in sellinƆuwi, Ɔa ictu niyine a Ɔaa gini in Iisa Masi. ¹⁰ Maanna-ak, Ɔaa gini in ja wiktiney nec ja. Do wiktin-at, Ɔaa numin gamin okinƆo kuuk ka samaaner in ku keder. Ɔaaji berin do Iisa Masi, asaan Ɔaar ko yaa goye tatkuwco.

¹¹ Gamin okinƆo, BuƆ ginig in niyin taat Ɔa ictu min awalle. Ɔa ginig gamin-ak ar taat Ɔa rakiy di. Ampaa ko, in nune kaak gi numtu in Iisa Masi, Ɔa doƆbinte min awalle a gii kuuniye geenji. ¹² Ɔa doƆbinte a gii ozile tatkaw ta BuƆdi, ginte kuuk min awalle diy gelbinte do Iisa Masi.

¹³ Kar kuƆko oki, ku cokiyit seen ta BuƆdi, taar ko Kabarre ta Gala taat iyaako jile, ho ku aamintu in Iisa Masi. Paa ko, ar kaak BuƆ kaawtu awalle, Ɔa beriiko Ruwwiney, ar dele* taat gaara kadar ku geenji. ¹⁴ Ka seener, Ruwwiney-at gaara kadar gii gasin pey haginte do wiktin taat BuƆ yaate jilinte tak-tak. Ozilinten tatkaw ta BuƆdi !

¹⁵ In taar-at ko, nu oziliig BuƆ do bi kaƆko, asaan nu dor kadar ku aamin in Rabbin Iisa ho Ɔu kaawdu pey mamam ku elgig gee ku BuƆdi. ¹⁶ Min nu dortu pa-ak, nu oziliig BuƆ gaay in gaayo. Ya nu inda BuƆ, nu rawatdo biko. ¹⁷ Nu indaag Ɔaar kaak Ɔaamig Rabbinte Iisa Masi, Ɔaar ko Tatte BuƆ kaak gin *darjine a Ɔaako bere ilim in gudurre ta Ruwwiney, ho Ɔaako gaare botol taat kuu ibinin samaane. ¹⁸ Nu indaag pey a Ɔaako piliƆ kayko kuu ibine waraƆ maan kaak kuu ere in imaanko. Ka seener, BuƆ kolinƆo a kuu gasin maan kaak ku eriy-aka. Nu indaag a Ɔaa piliƆ kayko kuu ibinin haginko taat dakin paka taat Ɔaa bere do geenji ku meenji. ¹⁹ Nu indaag pey a kuu ibinin oki gudurrey taat dakina aale. Gudurrey-at ko gaayaate, ginte kuuk aamin in Ɔaara, ho taar di, BuƆ gaarit okintiti ²⁰ wiktin taat Ɔa nooyig Iisa Masi min do muuti ho Ɔa diyig do serpey ta meeda kuwa ka samaaner. ²¹ Do wer-ak, Iisa Masi goy kaaco ka gamin okinƆo : wala Ɔuur kuuk gin izinne ka samaaner, wala Ɔuur kuuk gin gudurre keder kuuk gee talgigdo, wala Ɔuur kuuk goy

* 1:13 'dele' : Werin daarin, Ɔu kaawa a 'dolo'.

diŋka, wala ŋuur kuuk yaa ase neginda. ²² Buŋ berjig gamin okiŋco do pisiŋji. Ŋa diyiiig tatkaw ka gamin okiŋco† ho tatkaw ka *Eglizdi oki. ²³ Egliz ka Buŋdi, ŋaar ko zi ka Iisa Masi. Iisa Masi goy do ay wero, kar gay, ŋa goy tak-tak iŋ Egliz-aka.

2

Jile kaak gi gastu iŋ barkin ta Buŋdi

¹ Awalle, do bi ka zunuubinniko ho gamin kuuk samaanno ku giniyo, ku goy ar gee kuuk mate do unji ka Buŋdi. ² Ku jaawiy ar gee ku duniiner di ho ku cokiyiy kaaw ta *Seetanner. Seetan-ak goy datik ta samaane iŋ kida ho ŋa gina riy iŋ ŋuur kuuk pooçig Buŋ. ³ Awalle, ginte okinte sa ar ŋuur di. Do goyinte, gi gina gamin kuuk arro, kuuk ziŋkite rakiy di. Ampaa ko, do bi ka gelbinte kaak samaanno-ak, seriin ta Buŋdi eraate ar ŋuura.

⁴ Kar Buŋ gay tala aminduwte. Ho do saan ta ele kaak ŋa elgiite dakina, ⁵ wiktin taat gi goyiy misa ar gee kuuk mate do bi ka zunuubinnite, Buŋ berte goye kaak marbinto iŋ Iisa Masi. Cokiyon, iŋ barkin ta Buŋdi kat ku gastu jile. ⁶ Iŋ nume kaak gi numtu iŋ Iisa Masi, Buŋ nooyinte min do muuti iŋ ŋaara. Ampaa ko, gi gastu botol gii goye iŋ ŋaara kuwa ka samaaner. ⁷ Iŋ sellinikuwiy taat ŋa gaariite iŋ Iisa Masi-ak, ŋa raka gaare elgin iŋ elgina, kadar barkiney, taar dakin paka ! ⁸ Iŋ barkin ta Buŋdi kat ku gastu jile, iŋ botol ta imaandi. Jile-aŋ, ŋaar asdo min loko, ŋa bere kaak Buŋ beriite. ⁹ Ŋa asdo min do riy taat ku giniyo. Ansii ko, waan sa gediriydo ozile ziy ka meenji. ¹⁰ Ka seener, ŋa Buŋ kat ginit riy iŋ ginte. Iŋ nume kaak gi numtu iŋ Iisa Masi, ŋa kilgiyinte a gii gine riy taat samaane. Gamin kuuk samaane kuuk gi giniy-ak, Buŋ siyiig min awalle a gii giŋguwiŋco.

Gee okiŋco num iŋ Iisa ar zi ka gem rakki

¹¹ Kuŋ kuuk Yuudinnado, pakiron do goyiŋko kaak awalle ! *Yuudinna talaako a ku gee kuuk bal *dukume selno. Ŋu gina ziŋkico a ŋu gee ku Buŋdi, asaan ŋu dukum selno. ¹² Awalle, ku goy serek min Iisa Masi. Do datik ta gee ku Buŋdi, ku ar marti. Buŋ ob jamaw dakina iŋ gee ku Israyeel-aku ho ŋa gaarco maan kaak ŋa asiico gine. Kar kuŋ gay attanno. Do adiy ka kidar, ku bal gine maan kaak kuu gedire ere iŋ imaanko ho ku ibingigdo Buŋ tak-tak. ¹³ Kar diŋ gay, iŋ nume kaak ku numtu iŋ Iisa Masi, kuŋ kuuk awalle goy serek min Buŋ, ku kuuniyту geenji do saan ta baar ku Iisa Masi. ¹⁴ Ŋaar kaak iyaate aapiye, ŋaar ko meenji Iisa. Ka seener, Yuudinna iŋ gee kuuk Yuudinnado, okiŋco, ŋa numig ar gee kuuk darrico rakki. Awalle, gin gungar datik ta Yuudinnar iŋ gee kuuk Yuudinnado. Kar diŋ gay, min Iisa bertu ziy do muuti, ŋa tarwiliig gungar kuuk ginig gee awalle ŋu goyiy adine. ¹⁵ Ampaa ko, *gaanuun ka Yuudinnar kaak diya aman : « Ginon anta-anta », ŋa deeyiiga. Ŋa gintu ansi-ak a ŋaa numin Yuudinna iŋ gee kuuk Yuudinnado. Gee okiŋco-aŋ, ŋa numig iŋ ŋaara, ampaa ko, ŋa iytu aapiye do datikco. ¹⁶ Wiktin taat ŋa mattu ka etor, ŋa numiig gee okiŋco werco rakki ho ŋa amriig iŋ Buŋ. Ampaa ko, adinaw taat awalle goy datikco-at, ŋa imiliit tak-tak. ¹⁷ Ŋa as do adiy ka kidar a ŋaa gaare Kabarre ta Gala taat iya aapiy do kuŋ kuuk goy serek ho ŋuur kuuk goy moota oki. ¹⁸ Do bi ka maan kaak ŋa gintu ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi taat rakki di, ginte okinte, gi gin botol taat gii unje do unji ka Tatte Buŋ.

¹⁹ Iŋ taar-at ko, diŋ kuŋ kuuk Yuudinnado, ku martido pey. Ku arro gee kuuk asa min mombina. Ku gin ko gee ku darrer. Ku atta iŋ gee ku Buŋdi nam ku kuuniy gee kuuk adiy ka gerco rakki, ŋaar ko, *ger ka Buŋdi. ²⁰ Kuŋ ar dambay kuuk ŋu pintu gero. Kar baay ta ger-ak gay, ŋuur paliinna iŋ nabiinna. Iisa Masi gay, ŋaar oki ar dambi. Kar ka dambi-ak, dambay ku pey oskitu kuwa. ²¹ Iŋ ŋaar ko, ger okinji peyiy bombo ho ŋa cooniyo nam ŋa neciy ger kaak *cawar ka *Rabbiner. ²² Iŋ nume kaak ku numtu iŋ Iisa Masi, ku num iŋ gee okiŋco kuuk aamin iŋ ŋaara. Ampaa ko, kuu gine ar wer kaak Buŋ goyiy iŋ Ruwwiney.

† 1:22 Wer ka gase kaawor do Soom 8.7.

3

Riy taat Pool giniy do gee kuuk Yuudinnado

¹ Nu goy danaayne do bi ka riy taat Iisa Masi beriidu. Riy-at a naa gaare Kabarre ta Gala do kuŋ kuuk Yuudinnado. Ampaa ko, nu indiig Buŋ do bi kaŋko. ² Ka seener, Buŋ in barkiney, ŋa beriiduut riy-anta a naako gaayinŋo. ³ Buŋ gaarduug maan kaak cigil awalle. Do bi ka maan kaak cigile-ak, do maktumne-anta, nu siirkon ja ko. ⁴ Ya ku garkiyaata, kuu ibine kadar ka seener, nu ibingig maan kaak cigil do bi ka Iisa Masi kaak Buŋ ŋaamtu. ⁵ Wiktin ta bire, Buŋ bal gaarin maanna-ak do geemir. Kar diŋ gay, in botol ta Ruwwiney, ŋa gaarig do paliinnar ho do nabiinna kuuk ŋa dobtu do riyoy. ⁶ Maan kaak naa kaawe-aŋ ko kaak cigil awalle : Do saan ta Kabarre ta Gala ho in ŋume kaak ŋu ŋumtu in Iisa Masi, gee kuuk *Yuudinna in kuuk Yuudinnado ŋum ar zi ka gem rakki ho ŋuu deedin sawa maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaa bere do kooginay.

⁷ Buŋ berdu barkine. ŋa iyintu do riyor a naa gaarin Kabarre ta Gala do geemir. ŋa ginig maanna-aŋ in gudurrey. ⁸ Min gee ku Buŋdi okinco, nun di sindu allo tak-tak. Kar in taar-an oki, Buŋ berdu riyo a naa iye kabarre do bi ka Iisa Masi do gee kuuk Yuudinnado. Ka seener, kabarre-at, taar gal aale nam gee gedarro ibine baati. ⁹ Kar ŋa berdu pey riyo a naa gaare do gee okinco maman Buŋ yaa necin maan kaak ŋa ictu niyin min awalle a ŋaa gine. Maan kaak ŋa rakiy ginerey gay, ŋa cigilig min odin ku geemir min kilgiye ka duniiner. Kar diŋ gay, ŋa imilig kara. ¹⁰ In gee ku *Eglizdi, ŋa imilig a gamin kuuk hokumiya in kuuk gin gudurre kuwa ka samaaner yaa ibinin ilim ta Buŋdi in ay biyuwti. ¹¹ Min Buŋ bal kilgiyin misa duniine, ŋa ictu niyine a ŋaa giniŋ maanna-aka, kar ŋa giniig in botol ta *Rabbinte Iisa Masi. ¹² In ŋume kaak gi ŋumtu in Iisa Masi ho do bi ka imaante, gi gin botol taat gii unje bal kolaw do unji ka Buŋdi. ¹³ Ampaa ko, nu kaawiiko aman : « Zeedon a zinŋiko yaako ooliŋkonno do bi ka taabin taat nu taabiyiy do bi kaŋko. Ya nu taabiya oki, taabin-an yaako iye *darjin taat kuu ere in imaanko. »

Maman Iisa elgiite

¹⁴ Ya nu pakira do maan kaak Tatte Buŋ giniite, nu dursa do unji. ¹⁵ ŋaar ko, gee okinco kuuk goy ka samaaner wal do kidar koliig in sinji. ¹⁶ Nu indaag ŋaar kaak gin *darjin yaarko a ŋaako deŋrin gelbinko in gudurre ta Ruwwiney. Nu indaag a kuu gase gudurre taat kuu goye bombo do imaanko. ¹⁷ Nu raka a Iisa Masi yaa goye do gelbinko do bi ka imaanko. Ho in ele kaak kuu elin Buŋ ho kuu ele zinŋiko sa, nu raka a kuu goye ar atay kuuk caarco paay baata, wala ar ger kaak ŋu ecirig dulaayinnay baata. ¹⁸ Ansii ko, in gee ku Buŋdi okinco, kuu gedire ibinin ele ka Iisa. Ka seener, ŋa elgiite dakina. Ya ku coona kuwa, wal ku ona baata, wal ku baa momo sa, elinji, ŋaar dakin paka. ¹⁹ Ka seener gay, gem gediraado ibinin ele ka Iisa Masi, asaan ŋa pakgig gamin okinco kuuk gi ibingiyoy. In taar-an oki, nu indaag Buŋ a ŋaa miinin gelbinko in barkiney taat dakin aale.

²⁰ Gudurre ta Buŋdi nec gine gamin kuuk pak ay maan kaak gi indiyo ho gi pakiriy oki. Gudurre-at gina riy do datikte. ²¹ Gee ku *Eglizdi, beron darjin do Buŋdi. In sin ku Iisa Masi, ozilintey sinji ay wiktine, elgin in elgina. *Aamin !

4

Goyinte ar zi ka gem rakki

¹ Nun kaak goy do danaayner do bi ka riy taat *Rabbin beriidu, nu kaawaako a zeedon kuu goye goye kaak kuuniy in kole kaak Buŋ kolinŋo. ² Do ay maanna, kuuniyon dalullay, icon subirraw ho sosen benanniko in ele. ³ Ruwwin ta Buŋdi gaayaate, gi goyiy ar zi ka gem rakki in botol ta aapiyer. Ampa-ak, zeedon kuu goye in aapiye ar gee kuuk zico rakki do unji ka Buŋdi. ⁴ Ka seener, zi ka Iisa Masi, ŋaar rakki di, ho Ruwwin ta Buŋdi oki, taar rakki di. Maan kaak Buŋ kolinte a gii ere in imaante oki, ŋaar rakki di. ⁵ Rabbinte sa, ŋaar rakki di. Imaante, taar rakki di. *Batemte, ŋaar rakki di. ⁶ Buŋ sa, ŋaar rakki di. ŋa Tacco ka gamin okinco, ŋa gina riy in gamin okinco ho ŋa goy do datik ta gamin okinco.

⁷ Kar gay, ay gem di, Buñ berji bere kaak kuuniy inj riy taat Iisa Masi berijji. ⁸ Ampaa ko, ñu siirtu do Kitamner aman :

« Wiktin taat ña coontu kuwa,
 ña begiriico do adiney,
 ho ña bertu bere do geemir. »*

⁹ Kaaw taat ñu siirtu a « ña coon kuwa-ak », baati maa ? Ta raka kaawe a ña paay ja ko awalle baata min kidá. ¹⁰ Gem kaak paay-ak, ñaar di kaak coon ka Buñdi a ñaa miiniñ werin okiñco. ¹¹ Ñaar di oki kaak deeda bere do geemir. Gee daariñ, ña berco bere ka paliinnar, daariñ, ña berco bere ka nabiinnar, daariñ, ña berco bere ka gaare ka Kabarre ta Gala, pey daariñ, ña berco bere ka agindaw ku *Eglizdi, ho daariñ gay, ña berco bere a ñuu bilde gee inj kaaw ta Buñdi. ¹² Ña gintu pa-ak a ñaa gaayin gee ku Buñdi ñuu gine riyoy. Inj taar-at kat, gee ku Buñdi yaa gine dakina. ¹³ Ansii di, do bi ka imaante, ginte okinte yaa ñume ar zi ka gem rakki di inj ibine kaak gi ibiniñ Ronj ka Buñdi. Ya gi gina ampa-ak, gii darse nam gii nece tak inj Iisa Masi ar taat Buñ rakiyo. ¹⁴ Inj taar-at kat, gi goyiydo pey ar koogina. Paa kat, gee kuuk bariya botol taat ñuu jagiñ eenco inj raadin-ak, ñu gediriyo ñuute rawtinte min botol ta tañ. Kar do wiktin taar-at, gi kuuniyaado pey ar maan kaak us yangaag anne-anne do amiydi. ¹⁵ Kar gay, wiktin taat gi gaara seen ta Buñdi inj ele, gi maada inj ay maanna do Iisa Masi, ñaar ko kaay ka Eglizdi. ¹⁶ Inj Iisa Masi di, zi okinji yaa gine rakki ho kaas okiñco sa yaa ñume ho ñuu goye bombo. Kar wiktin taat ay maanna gin ko riy taat samaane, zi okinji yaa maade ho ñaa gase gudurre inj ele ka zinjkar.

Goye kaak awalle inj kaak marbinto

¹⁷ Yaman cokiyon kaaw taat nu kaawiiko-anta ! Inj siñ ku Buñdi, nu taayaako aman : dakonj goyenno pey ar gee kuuk ibanno Buñ. Gee-ak, ñuur aadaat pikirrico taat ginno baati. ¹⁸ Ñu pook ibine taat samaane. Goye kaak Buñ beriite-ak, ñuur attanno, asaan ñu ibanno bat botol ta seener ho kayco bombo. ¹⁹ Inj gamin kuuk *cawarro kuuk ñu giniyo, sokañ sa daggigdo. Ñu gina gamin kuuk jookumo, ho gamin-ak, ñu ginaag kon di, ñu rasgigdo. ²⁰ Kar kuñ gay, ñu balko bildiñko pa do bi ka Iisa Masi. ²¹ Nu iban kadar ku dor ko ñu kaaw biy. Ñu bildiñko, kuñ gee ku Buñdi, maman kuu jaawe inj botol ta seen ta Iisa Masi. ²² Pa-ak gay, illa kuu rasiñ goyiñko kaak awalle. Gamin kuuk jookumo kuuk awalle ku gingiy-ak, ñuur rawtaako. Gamin-ak caaciyaako nam ku idiy zinjiko. ²³ Diñ gay, illa kuu rasiñ Buñ kat yaa newsiñ gelbinko inj pikirriko. ²⁴ Ho ar kaak gem isiy batik taat marbinto, kuñko oki, kuuniyoñ gee kuuk marbinto. Iconj goye kaak marbinto kaak Buñ rakiy a kuu goye inj botol ho *cawar do unji. Goye ñaar-ak ko iya seen ta Buñdi.

²⁵ Ampa-ak, rason raade. Ay gem di yaa kaawe seene do eenji, asaan ginte okinte ñum ar zi ka gem rakki. ²⁶ Ya kuñ kat dapiñe, dakonj gineno zunuubinna. Dakonj goyenno inj dapiñkiko nam pat yaa gale. ²⁷ Dakonj raseno botol do *Seetanne ñaa goye kaako. ²⁸ Gem kaak kokan, illa ñaa rasin kokinuwiya a ñaa gine riy inj soriy ta meenji. Ampaa ko, ñaa gase maan ka teendi ho ñaa gine pey maan ñaa bere do gee kuuk bal gine. ²⁹ Dakonj kaawenno kaawin kuuk yuutu. Kar gay, kaawonj kaawin kuuk gala, kuuk gaaya gee ho kuuk yaa denriñ do imaanco. Kaawin-ak yaa gine gala do ñuur kuuk cokiyaagu. ³⁰ Dakonj kaawenno kaawin kuuk samaanno, asaan kaawin-ak yaa dapiñin Ruwwin ta Buñdi. Ruwwin-at, taar maan kaak gaara kadar ku gee ku Buñdi nam yiriy taat Buñ yaako jiliñko tak-tak. ³¹ Rason ad ka yuutinjaw, dapiñko, gidaw, inj nige ka biñkar. Motol-an, rason tak-tak. ³² Kar gay, kuuniyoñ sellen ho dalullay do eenko. Saamiyoñ benanniko ar kaak Buñ saamiyiko inj Iisa Masi.

5

Goye kaak do portikaw

* 4:8 Wer ka gase kaawor do Soom 68.19.

¹ Kuɗ koogin ku Buɗdi. Ŋa elgiiko dakina. Ampa-ak, ginon ar taat takko Buɗ giniyo.*
² Do goyiŋko kun kawta, elguwon zɨŋkiko. Pakiron maman Iisa Masi elinte ho ginon ar ŋaara. Ŋaar elinte nam ŋa bertu ziy *satkine do Buɗdi do bi kante. Satkin-at aawaaji gala do Buɗdi. ³ Kuɗ gee ku Buɗdi. Ampa-ak, dakon kaawguwenno bat do bi ka baayindi, do bi ka gamin kuuk *cawarro ho do bi ka hasuudinaw. ⁴ Dakon kaawguwenno kaawin munjam, kuuk ginno baaco ho kuuk arro. Kar gay, delguwon barkin do Buɗdi. ⁵ Ibinon samaane kadar min gee kuuk baaya munjam, kuuk *cawarro ho kuuk gaama gamin ku geemir, ginno waan kaak yaa gase haginey do *Meennaw ta Buɗdi in ta Iisa Masi. (Ka seener, gem kaak gaama gamin ku geemir-ak gay, ŋaar ar gem kaak abdiya margina, asaan ŋa elgig gamin ku duniiner pak Buɗ.)

⁶ Dakon raseno zɨŋkiko a gee yaako ajimiŋko in kaawin kuuk maala. Asaan gamin kuuk jookum-aŋ ko nigaag adiy ka Buɗdi. Ansii ko, Buɗ dapiŋiy in ŋuur kuuk karmiygitdo kaawoy. ⁷ Ŋaar-ak, dakon gineno ar gee ŋuur-aku. ⁸ Asaan awalle, kuɗ goy do gondikor, ho diŋ gay, min ku numtu in *Rabbine, ku goy do portikaw ta Buɗdi. Ampa-ak, jaawguwon ar gee kuuk goy do portikaw-ata. ⁹ Gee kuuk jaawa do portikaw-at, ŋuu iye ay maan kaak sellen, kaak baa in botol ho kaak iya seene. ¹⁰ Zeeɗon a kuu ibiniŋ maan kaak aawaaji gala do Rabbinte. ¹¹ Dakon unjiguwenno kayko in gee kuuk gina gamin do gondikor. Kar gay, imilon kara gamin kuuk jookumo ŋu giniy-aku. ¹² Gamin kuuk ŋu giniy in cigile-ak, gee gina sokaŋ taat ŋuu kaawe bico oki. ¹³⁻¹⁴ Ya baaco amile, gee yaa ibiniŋ gamin kuuk ŋu giniy-aku, asaan maan kaak goy do portikaw-ak, ŋaar goy waraŋ. Do bi ŋaar-ak ko, ŋu diytu aman :

« Kij kaak weyaw-aŋ, niin kate !

Niin min datik ta gee ku mat-aŋku

a Iisa Masi yaa beenin portikuwiy kaaci. »

¹⁵ Ŋaar-ak, pakiron do goyiŋko. Dakon jaawguwenno ar gee kuuk oliyay, kar gay, jaawon ar gee kuuk gin ilim. ¹⁶ Do wiktin ta diŋka-an, gee gina gamin dakina kuuk jookumo. Ŋaar-ak, ginguwon riy taat samaane. Dakon peyeno. ¹⁷ Do bi ŋaar-ak ko, dakon kuuniyeno ar gee kuuk oliyay. Kar gay, zeeɗon kuu ibiniŋ maan kaak Rabbinte eriy minninko. ¹⁸ Dakon sakriyeno, asaan see kaak aale-ak niga gemo. Kar gay, rason gelbinko yaa miine in Ruwwin ta Buɗdi. ¹⁹ Deɗron zɨŋkiko in riyin ku Buɗdi, riyin kuuk ozila Buɗ in kuuk gaayaako do imaanko. Riyguwon riyin do Rabbinte ho ozilguwon siŋji. Ginguwon in gelbinko okinji. ²⁰ Do ay wiktine, ozilon Tatte Buɗ in siŋ ku Rabbin Iisa Masi do gamin okinco.

Daadi in midiyco

²¹ Kuɗ kuuk karmiyaag Iisa Masi, karmiyguwon benanniko oki. ²² Kuɗ daad, ay geem di yaa karmiyguwe mitti ar taat Rabbin Iisa Masi rakiyo. ²³ Asaan ay mitko, ŋaar tatkaw ka daacy, ar Iisa Masi tatkaw ka *Eglizdi. Ka seener, Iisa Masi, ŋa Gay Jilindi ka gee ku Eglizdi kuuk ar ziy. ²⁴ Ampaa ko, ar gee ku Eglizdi karmiyig Iisa Masi, daad oki yaa karmiy midiyco.

²⁵ Kuɗ miday oki, elguwon daditko ar taat Iisa Masi elgig Eglizji. Ŋa elig nam ŋa bertu ziy bi kanji. ²⁶ Ŋa bertu ziy do Eglizdi a Egliz-ak yaa kuuniye *cawar in amay ho in kaawoy. Ŋa gintu pa-ak a Egliz-ak yaa necin tak maan kaak Buɗ rakiyo. ²⁷ Ŋa raka a Egliz yaa kuuniye do unji ar gemso taat siy ziti ya ta baa do wer ka dubilti. Ŋa raka a taa ase in samaanuwti, cawirkuwti ho bal oorne. Taa ase pey ziti salaŋ-salaŋ, bal dele ho bal maan kaak samaanno ka pey. ²⁸ Ŋaar-ak, miday oki, illa ŋu elguwin daditco ar kaak ŋu elgig zɨŋkiko ku maaniico. Gem kaak el daacy-ak ar ŋa el ziy ka meenji. ²⁹ Ginno gem kaak ello ziy. Kar gay, ŋa beraaji tee ho ŋa tala kaaci, ar taat Iisa Masi giniy do Eglizji. ³⁰ Asaan Egliz-ak, ŋaar ko zi ka Iisa ho ginte okinte min do zi-aka. ³¹ Ar taat ŋu siirtu do Kitamner aman : « Do bi ŋaar-ak ko, gem yaa rasiŋ ger katacco in yaaco, ŋa baayiy goye in daacy ho ŋuu gine ar zi ka gem rakki di. »† ³² Kaaw-an gin seen taat cigil atta. Diŋ, nu kaawa do

* 5:1 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.2. † 5:31 Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.24.

bi ka maan kaak awalle nu kaawiiko do bi ka Iisa Masi inj Eglizji. ³³ Kaaw-an kaawa loko oki, illa ay mitko yaa ele daaciy ho ay daatko yaa karmiyin mitti.

6

Aginay inj kooginco

¹ Do kuj koogina, karmiyon aginiyko. *Rabbin raka a kuu gine pa, asaan taar-an do botilti. ²⁻³ Ku iban kadar *gaanuun ka Muusa kaawa aman : « Ber horoomin do takko inj yaako. » Ho do naar kaak karmiyig gaanuun-ak, nu siir do Kitamner aman : « Kii gase goye ka gala ho menuwin kuuk do duniiner sa yaa gine dakina. »*

⁴ Do kuj aginay, dakon dapinguwincodo kooginko maala. Kar gay, taayguwonu ho bildiguwon do botol ta Rabbin Buñ.

Berrina inj geenco

⁵ Do kuj berrina, karmiyon geenko kuuk obinjo. Karmiyon gu ho giniñco kolaw. Giniñco riy inj gelbin rakki ar taat ku giniy do Iisa Masi. ⁶ Dakon ginenna riy samaane unco ar ku raka nuuko ozilinjon di. Kar gay, ar gay riyor ku Iisa Masi, ginguwon riy taat Buñ rakiy inj gelbin rakki. ⁷ Ginoñ riy inj gelbin ka portiko ar ku ginaat riy-at do Buñdi, yampa do geemirro. ⁸ Ibinon kadar riy taat samaane ku giniy-at, ya ku berrina wala ku horrina oki, Buñ meenji yaako kappiye.

⁹ Do kuj geenco ku berrinar, ginoñ paa do berrinko oki. Dakon ginguwincodo rada. Ibinon kadar inj berrinko, ku gin tatkaw rakki kaak goy ka samaaner ho tatkaw-ak, naar erro gee.†

Gamin ku taasinjar

¹⁰ Cokiyon gaasuw ta kaawor. Zeedon a kuu gase gudurre inj nune kaak ku numtu inj Rabbine ho inj gudurrey taat dakin-ata. ¹¹ Sokon gamin ku taasinjar okinco kuuk Buñ beriy do geemir. Ampaa ko, kuu peye bombo ya *Seetanne as a naako gecinjo inj neenduwi. ¹² Asaan taasinjate, taar inj geenno. Kar gay, taar inj gamin kuuk goy kuwa ka samaaner ho kuuk gin gudurre. Gii taasinje inj kuuk hokumiya kuwa, inj kuuk gin gudurre do gondikor ho inj agindaw kuuk goy kuwa ka samaaner-aku. ¹³ Do bi naar-an, sokon gamin kuuk Buñ beriy ku taasinjar-aku. Paa ko, ya yiriy ta jookumo asaako oki, kuu peye bombo kuu taasinje inj adine. ¹⁴ Ansi-ak, siyon zinjiko. Ar kaak gee duuniy karrabinje, duunguwon seen ta Buñdi bombo do zinjiko. Ho ar kaak gee isgiy saapine, isguwon seriin taat inj botilti. ¹⁵ Ar kaak gee isgiy nugira, isguwon obe ka tirit do gaare ka Kabarre ta Gala ta aapiyer. ¹⁶ Ar kaak gee sokgiy darginan, icguwon imaan do ay wiktine, asaan imaan-at nec yaako gooyinjo min do garti ku adiner. ¹⁷ Ooyon pey jile ar kaak gee isgiy jakumne ta taasinjar ho icon pey *seepin kaak Ruwwin ta Buñdi beriiko. Seepin-ak, taar ko Kaaw ta Buñdi. ¹⁸ Do ay maanna, indiguwon Buñ. Indiguwon do ay wiktine ar taat Ruwwin ta Buñdi gaariiko ho dakon peyenko. Goyon mento. Indiguwon Buñ do bi ka geenji okinco. ¹⁹ Indiguwon oki do bi kanto a Buñ yaadu bere kaawin kuuk inj botilco ho naa gedire gaarin bal kolaw maan kaak cigile ka Kabarre ta Gala. ²⁰ Do saan ta Kabarre ta Gala-at ko, Buñ tabirintu. Ka seener, nun gay tabiriikar ka Buñdi kaak nu doodig inj jinzirre. Ansi-ak, indiguwon Buñ a naa gaarin Kabarre-at bal kolaw ar taat kuuniy naa kaawe.

Ooy ta ba aaro

²¹ Nu raka kuu ibine maman nu goyiyo ho riy taat nu giniyo. Ampaa ko, sinje Tisik kaak gi elgiyo ho gina riy inj ginte do *Rabbin Iisa yaako iyin kabarrer okintiti. ²² Nu naamaaga a naako iyin kabarrini ho naako denjinjo. ²³ Tatte Buñ ho Rabbin Iisa Masi yaako iye aapiye ho yaako bere ele inj imaan. ²⁴ Buñ yaa barkiyin okinco kuuk elgig Rabbinte Iisa Masi inj ele ka gaasdo tak-tak. Nu ooyko dakina.

* 6:2-3 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12, Deteronoom 5.16. † 6:9 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 10.17.

Pilipiyeen

Maktumne taat Pool siirtu do gee ku Pilip

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna kuuk goy do geeger ka Pilip. Ŋa siirit do wiktin taat Ŋa goyiy daŋaayne. Ŋa ozilaag do gaay taat Ŋa gastu minninco. Ŋa taayaagu ho Ŋa deŋraag do imaanco. Ya taaŋin dakin ase oki, do ay wiktine, aditco yaa gine portiko asaan ŋu num inŋ Iisa Masi.

Ooy ta awalle

¹ Nun Pool kat siiraakon maktumne-anta inŋ gidu Timote. Nin kuuk gay riyor ku Iisa Masi, ni siiraat loko, kuŋ gee ku Buŋdi kuuk goy do geeger ka Pilip do bi ka Iisa Masi. Nu siiraat ja do aginduwko inŋ ŋuur kuuk gaayaagu, ho ba aar, loko okinŋko. ² Tatte Buŋ inŋ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyinŋko ho yaako iye aapiye.

Inde ka Pool inŋ oziliika

³ Kun kawta, ya nu pakira loko, nu ozilaag Buŋ do bi kaŋko, ⁴ ho ya nu inda Buŋ do bi kaŋko-ak, nu indaag inŋ galal. ⁵ Nu indiy pa-ak, asaan ku gaayintu do totire ka Kabarre ta Gala min ku aamintu do Iisa Masi yoo diŋka. ⁶ Nu iban tak kadar Buŋ kaak tees gine riy do gelbinko yaa gaasinti oki. Riy-at yaa faa inŋ uŋti di kee nam yiriy taat Iisa Masi yaa yeepe do duniiner.

⁷ Ya nu pakira loko ampa-ak, ta uudinti di, asaan kelmol goy inŋ kuŋ okinŋko. Nu kaawiy pa-ak, asaan ya nu gaara Kabarre ta Gala, wal nu kaawaaco kadar taar di taat ka seener, wala diŋka ya nu goy do daŋaayner sa, Buŋ numinte sawa, kuun gaayindu do riy taat Buŋ beriidu inŋ barkiney. ⁸ Buŋ iban kadar nu elgiiko okinŋko inŋ gelbin rakki ar kaak Iisa Masi elgiiko.

⁹ Aŋ ko maan kaak naa indiguwe Buŋ do bi kaŋko, nu indig a kuu elguwe zinŋkiko gaay inŋ gaayo, paa kat, kuu ibiniŋ pey Buŋ paka ho kuu gedire kuuco girse do gamin kuuk samaane inŋ kuuk samaanno. ¹⁰ Paa kat, kuu ibine maan kaak samaane kuu gine, ho yiriy taat Iisa Masi yaa ase, gelbinko yaa gine portik kar, ho waan sa gediraado yaako karminŋko. ¹¹ Nu inda pey Buŋ a inŋ barkin ta Iisa Masi, kuu gine riy dakina taat inŋ botilti. Nu indig pa-ak, asaan ya goy gee ku talaat riyko, ŋuu jaalinŋ siŋ ku Buŋdi kuwa ho ŋuu ozilinŋi.

Kabarre ta Gala sinja inŋ uŋti

¹² Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine kadar taabin taat nu gastu-an, ber botol ta sinje Kabarre ta Gala. ¹³ Ampaa kat, askirin okinŋco ku sultan ho inŋ gee okinŋco kuuk goy ede-ak ibintu kadar nu goy daŋaayne do bi ka Iisa Masi. ¹⁴ Min siŋta kuuk aamin inŋ Iisa Masi talintu kadar nu goy do daŋaayner-ak, dakina, imaanco taat do Rabbinte Iisa yaa gaaye pak ta awalle. Ansii kat, ŋuu gaare Kabarre ta Gala bal kolaw.

¹⁵ Ka seener gay, min gee kuuk gaara kaaw ta Iisa Masi, daarinŋ giniy hasuudinaw, ŋu bariya meel di. Kar daarinŋ gay gaarig Iisa Masi inŋ gelbin rakki. Do taŋco-at, ŋu raka a kaaw ta Buŋdi yaa totire. ¹⁶ Gee ŋuur-ak gay gaara kaaw ta Buŋdi inŋ ele, asaan ŋu iban kadar ya nu goy do daŋaayner sa, nu gaara do geemir a Kabarre ta Gala taar seene. ¹⁷ Kar ŋuur kuuk gelbinco pondik-ak gay, ŋuur gaaraat Kabarre ta Gala ta Iisa Masi inŋ hasuudinaw, asaan ŋu raka a ŋuun pakindu di. Ya do pikirrico-at, ŋu raka pey gaayin taabiner taat do daŋaayner-anta.

¹⁸ Kar gay, okintit-an ginaado maanna ! Ya ŋu gaara Kabarre ta Gala Iisa Masi inŋ pikirrico taat samaane wal samaanno, Kabarre-at yaa totiren di ho adir yaa gine portiko. Adir yaa gine pey portik-ak, ¹⁹ asaan nu iban kadar ku inda Buŋ do bi kanto ho Ruwwin ta Iisa Masi gaayinu. Ampaa kat, taabiner-an uciydo maala do uŋji ka Buŋdi ho ŋaan jilindu. ²⁰ Gin maan rakki kaak nu rakiyo ho nu yokiy inŋ gelbin rakki. Maanna-ak a sokaŋ

diyaanno tak-tak. Kar gay, min diŋka baay iŋ uŋti, kin asaadu muutu wala asaadudo, nu raka a gelbiner yaa goye bombo. Paa kat, gee yaa oziliŋ Iisa Masi do bi kanto.

²¹ Ka seener, ya lotu-ak, ya muut balin icindu sa, naa gine riy do Iisa Masi di. Kar ya nu mat oki, guna ! ²² Kar gay, do goyindu, ya naa gedire gine riy taat samaane do Iisa Masi, nu ibanno maan kaak naa ice : kin muutu wala pakiya ! ²³ Min gamin kuuk seer-aŋ, dobiŋco yaadu gine rada. Ya lotu-ak, nu raka muutu guna, nu baay gasiŋ Iisa Masi kuwa ka samaaner, naa goye iŋ ŋaara. ²⁴ Kar gay guna, naa goye anne iŋ kuŋko, naako gaayiŋko. ²⁵ Asaan nu iban tak kadar taa kuuniye ansi, naa goye iŋ kuŋko, naako gaayiŋko, kuu siŋje iŋ uŋko, ho kuu gase galal ta pey do bi ka imaanko. ²⁶ Kar ya nu yeep ko iŋ kuŋkoŋ gay, kuu oziliŋ Iisa Masi dakina do bi kanto.

Taayiik ta Pool

²⁷ Ya ar maa oki, goyguwoŋ ar gee kuuk aamin iŋ Kabarre ta Gala do bi ka Iisa Masi. Ya nu yeepe wal ya nu bal yeepe oki, goyguwoŋ pa naa doren di gee yaa kaawe biko kadar ku goy bombo, ku erro ziŋkiko ho ku gina riy taat rada sawa iŋ gelbin rakki. Paa kat, Kabarre-at yaa siŋje iŋ uŋti. ²⁸ Dakoŋ ginenna kolaw bat do gee kuuk taabiyaako. Kar ya ku gingicodo kolaw, ŋaar-ak gaara kadar Buŋ yaako jiliŋko, kuŋko ho ŋuur gay, ŋa asa idiŋco. Okintit-an asa min do Buŋdi. ²⁹ Nu kaawiy pa-ak, asaan Buŋ berko botol kuu aamine iŋ Iisa Masi ho kuu taabiye oki do bi kaŋji. ³⁰ Diŋ, ku gina kaawin iŋ gee kuuk pocit Kabarre ta Gala sawa-sawa ar kaawin kuuk nu gintu wiktin taat nu goyiy iŋ kuŋko. Ho ar taat ku ibingiy-at, diŋ oki, do daŋaayner anne, kaawin ŋuur goy di.

2

Dalullaw iŋ ŋume ka gee ku Buŋdi

¹ Ku ŋum ko iŋ Iisa Masi, ansi-ak, gelbinko yaa goye bombo. Ku iban kadar ŋa elgiiko, ansi-ak, gelbinko yaa weye. Ku ŋum ko iŋ Ruwwin ta Buŋdi, ku el ziŋkiko ho ku tala amindaw ta benanniko. ² Ampa-ak, adir yaa gine portik aale. Ya pikirriko kat gin rakki, kuu elguwe ziŋkiko ho ruwwinko iŋ gelbinko yaa gine sawa. ³ Dakoŋ ginenna maanna do uŋco ka eenko a ŋuuko taliŋko. Ho dakoŋ talenna maan ka maaniikoŋ di. Kar gay, kuuniyoŋ dalullay ho taloŋ eenko ar ŋu kaalne pakgiko. ⁴ Waan ke bariyenna paydin ta meenji di, kar gay, ŋaa bariye oki paydin ta eenji.

⁵ Giŋoŋ samaane do eenko ar gee kuuk ŋum iŋ Iisa Masi.

⁶ Ka seener, Iisa Masi nec iŋ Buŋ.

Iŋ taar-an oki, ŋa obgijido tirit,

⁷ kar gay, ŋa ooy rasiŋ gamin okiŋco ku samaane

kuuk goy kuwa ka samaaner

ho ŋa astu do duniiner.

ŋa gin ko ar gemo do datik ta geemir,

ho gee ibinig ar gemo.

ŋa gintu ziy ar gay riyor di.

⁸ ŋa goy dalulle.

ŋa karmiyig Buŋ do ay maanna.

ŋa rasig ziy nam ŋa ooytu muutu,

muut ta eemner taat kuwa ka etor.

⁹ Do bi ŋaar-ak ko, Buŋ nooyig min do muuti

ho ŋa diyig gem tatik pakgig gee okiŋco.

ŋa diyiji siŋ kuuk pakgig siŋ okiŋco.

¹⁰ Buŋ gintu pa-ak, asaan ŋa raka a gamin kuuk siikimaw

kuuk goy kuwa ka samaaner,

kuuk goy keder iŋ kuuk goy baata,

okiŋco yaa derse do uŋji ka Iisa.

¹¹ ŋuu oziliŋ Tatte Buŋ ho ŋuu diye

do uŋco ka geemir okiŋco aman :

« Iisa Masi, ñaar *Rabbine ! »*

Riy ta kretiyennar

¹² Kar gem kol siñtay, kuñ sa ar taat ku karmiygiy Buñ min awalle, zeedoñ kuu gaare iñ goyiñko kadar Buñ jiliñkoñ ko. Gaaron iñ dalullaw ho iñ karaamin ta Buñdi. Ginon do wiktin taat nu goyiy iñ kuñko ho ginon pak taar-anta ya nu kawwi oki. ¹³ Asaan ña meenji Buñ kat gina riy do gelbinko. Ñaako gaayin ko kuu ele maan kaak ña elgiyo, ho kuu gine maan kaak ña rakiyo.

¹⁴ Ay maan kaak ku giniyo, ginon bal meelo ho bal gidaw. ¹⁵ Paa kat, kuu gine *cawar paka, waan ke diyaakonno kaawo, asaan ku koogin ku Buñdi, ho ku ic goye kaak samaane, bal oorne do datik ta gee ku duniiner. Gee ku duniiner-ak gay, ñuur gina gamin kuuk samaanno ho goyiñco jookumo. Ya goyiñko samaane, kuu gine ar akinay kuuk caapit duniine min do gondikor, ¹⁶ ho kuuco gaare Kabarre ta Gala taat bera goye ka gaasdo. Ya ku gina ampa-ak gay, naa jaale zir kuwa do unji ka Buñdi wiktin taat Iisa Masi yaa yeepe, asaan naa ibine kadar riy taat rad nu giniy-an ucaado maala.

¹⁷ Imaanko, taar ar *satkine taat ku beriy do Buñdi. Ho nun meendu gay, ya ñu deentu sa, baarir yaa miñe ñuu gaaye do satkinko. Ya ta as ampa-ak, adir yaa gine portiko ho galilko yaa nece iñ tanto. ¹⁸ Aditko yaa gine portiko, ho okinte, galilte yaa gine sawa.

Naame kañ Timote iñ Epaprodiit

¹⁹ Kar gay, nu raka naako ñaamin Timote kodok, ya Rabbinte Iisa pilji botol. Ansi-ak, ñaa gedire ñaadu iye kabarriko ho gelbiner yaa weye do bi kañko. ²⁰ Ñaar keeji di kaak pikirrey as ar tanto ho kaak pakira dakina loko. ²¹ Nu kaawiy pa-ak, asaan gee okiñco ku pey tala ko riy ta maaniico di, ñu tallo riy taat Iisa Masi rakiy a ñuu gine. ²² Kar Timote gay, ku iban kadar ña gaar dees dakina a ña gem sellen. Ña gin riy iñ nunu do totire ka Kabarre ta Gala. Ña gaayintu ar kaak mic gaayiy tacco do riyor. ²³ Nu raka ja tale maan kaak yaadu ase anne, kar kat, naako ñaaminji. ²⁴ Kar gay, Rabbin berdu imaan kadar nu meendu baayiyko taliñko kodok.

²⁵ Kar do bi ka Epaprodiit gay, ku tabirduug ar manjikko ñaadu iye gaayko ya nu rak maanna. Ña ar siñdu ka meendu kaak gin riy iñ nunu do gaare ka Kabarre ta Gala. Ña ar askiriñce kaak taasina ba serper iñ adine. Kar diñ gay, nu pakirtu kadar naako ñaaminji. ²⁶ Naako ñaaminji-ak, asaan ña raka pey a illa ñaako taliñko okiñko. Gelbiney weydo, asaan ña iban kadar ku dor raduway. ²⁷ Ka seener, ku dor raduw sikig rada nam ña gaay mate, kar Buñ tal aminduwiy, ña cooliiga. Ho nun oki, Buñ tal aminduwir wiktin taat ña cooliiga, paa kat taabiner gaayiydo pey. ²⁸ Ampaa ko, nu uctu kodok a naako ñaaminji. Ansii kat, ya ku talga, aditko yaa gine portiko, ho nun gay, gelbiner yaa weye do bi kañko. ²⁹ Pa-ak, ñaamon iñ galal dakina, asaan kuñ siñta, ho Rabbinko rakki di. Karmiyonga iñ gee okiñco kuuk ar ñaara. ³⁰ Ña ooyit muutu do riy ta Iisa Masi ho ña leeyig baariy do bulel wiktin taat ña iyiidu gaayo. Gaay-at, kuñ maaniiko gediraado kuudu iyinti.

3

Diye ka amaanner do Iisa Masi

¹ Gem kol siñtay, aditko yaa gine portiko do bi ka maan kaak *Rabbinte Iisa giniiko. Ginaadudo rada ya nu deelaat pey kaaw taat nu siiriiko min awalle, asaan nu iban kadar kaaw-at yaako gaayin ko. ² Goyon godom min do gee kuuk ar kañ. Gee ñuur-ak, aditco pondiko ho riyco sa samaanno. Ñu min gee kuuk el *dukume selño kaak bal baay. ³ Nu kaawiy pa-ak, asaan ginte kat gee ku Buñdi kuuk ta6. Ruwwin ta Buñdi gaayaate, gi abdiyiy Buñ ka seener. Aditte portiko, asaan gi num ko iñ Iisa Masi. Gi diy gelbinte iñ ñaar di ho gi attanno iñ gee kuuk ica ziñkico a ñu dukum selño.

⁴ Kar gay, ya goy gee kuuk ica ziñkico asaan ñu aada *gaanuun ka Yuudinnar, kanto gay pak kañco. Ya waan goy kaak pakira kadar ña gin seen dakina, nun gay pakgiga. ⁵ Min ñu weentu, ñu dukumiidu selño wiktin taat nu gintu mena porpod ar kaak Buñ diyiiico do

* 2:11 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 45.23.

aginiyini. Nun min gee ku Israyeel, min tamba ta Benjamin. Aginiydu, nuur Yuudinna, nun oki Yuudiŋce. Awalle, nu atta in Pariziyenna ho nu aada gaanuun ka aginiydi ar nuura. ⁶ Gaanuun-ak, nu obiig bombo nam nu teesit taabiyn gee ku *Eglizdi dakina. Kar nu karmiyig gaanuun okinji nam waan gediraado gase maan minniner kaak njan osindu.

⁷ Awalle, gamin-aŋ, nu talaag ar nuun gaayindu do botol ta Buŋdi. Kar diŋ gay, do bi ka Iisa Masi, nu tala kadar gamin-aŋ gaayaanno do botol ta seener, nu gamin kuuk maalan di. ⁸ Gamin-aŋ, nu pociig tak-tak, asaan diŋ, nu iban maan kaak samaan paka kadar Iisa Masi, njaar ko Rabbiner. Do bi njaar-ak ko, nu pociig gamin-aŋ okinco ho nu talaag gamin-aŋ ar gamin kuuk ka suusi, asaan nu raka gine gem ka Iisa Masi ⁹ ho nu raka nume tak in njaara. Ya Buŋ gina a gem yaa goye in botol do unji, nja gingigdo do saan ta a gem-ak karmiyaag gaanuun okinji, kar gay, do saan ta a nja aamin do Iisa. Illa Buŋ di ginaag gemo nja goyiy in botol do unji, ho nja ginaag gem goyiy in botol-ak, illa njaar kaak aamin in Iisa Masi. ¹⁰ Maan kaak nu rakiy-ak, illa naa ibinin Iisa Masi samaane ho naa aawin gudurre taat Buŋ gaartu wiktin ta nja nooyig Iisa min do muuti. Nu ooy taabine ar njaar oki taabiytu. Nu ooyit oki muutu ar njaar mattu. ¹¹ Ho nu diy kaar a Buŋ yaan nooyindu min do muuti ar njaar nooytu.

¹² Nu rakaado diye kadar nu necit ko riyor, ho nu gediraado diye kadar nun ke bal gine oorin tak-tak. Kar gay, nu zeeda a naa obin maan kaak Iisa Masi kaawtu a njaadu bere, asaan meenji kat do bintu ho nja obintu wiktin taat nu goyiy misa do duniiner. ¹³ Gem kol siŋtay, nu iban kadar nu bal ote misa do wer kaak Buŋ rakiyo. Kar gay, maan rakki goya : nun pakarro tak-tak do gamin kuuk nu gintu min awalle, illa gay, nu zeeda do maan kaak goy untu. ¹⁴ Gay gadir, njaar aatila gadiy nam nja otii wer kaak nja baay peye, kar kat, nu beriiit haginey. Ar taar-an di, naa sinje nam naa ote gase haginey taat Buŋ yaadu bere. Buŋ kolaate a njaate bere haginey gi baay goye kuwa ka samaaner do bi ka maan kaak Iisa Masi giniite.

¹⁵ Ginte okinte kuuk gin ko aginda do botol ta Buŋdi, pikirrite kuuniya ansii. Ho ya ku gin pikirre ta pey gay, Buŋ yaako gaayinco kuu gase pikirre taat do werti. ¹⁶ Ya taŋ-ak, aadinten ko botol taat Buŋ gaariite-an di.

¹⁷ Gem kol siŋtay, okinco icon goyindu. Ku talig goyindu wiktin taat nu goyiy way gerko. Njaar-ak, aadon gee ku iciig goye njaar-aka. ¹⁸ Nu kaawko min awalle, ho diŋ gay, nu deelaakon pey in alindu : goy gee dakina kuuk goyinco gaara kadar nu adiney ku Iisa Masi ho nu rakaado gee yaa dore kadar nja mat ka etor. ¹⁹ Gee nuur-ak, Buŋ yaa idinco. Do goyinco, nu bera galal do zinico di. Ya nu gina gamin ku sokaŋ oki, galco di. Illa nu pakira ko do gamin kuuk gee talaag kaalne do duniiner di. ²⁰ Kar ginteŋ gay, gi gee kuuk darrite duniinno. Darrite ta taŋ gay, taar kuwa ka samaaner, ho diŋ gay gi yokaag yeepinji ka Gay Jilinte, Rabbinte Iisa Masi. ²¹ Ya nja yeepe, njaate newsin zinico kuuk ginno gudurre in zinico ku pey kuuk gin gudurre. Zinico nuur-ak yaa are zinico kuuk nja gastu wiktin taat Buŋ nooyig min do muuti. Nja gin gudurre taat nja goyiy kaaco do gamin okinco, ho in gudurre-at ko, nja newsin zinico.

4

¹ Gem kol siŋtay, do bi ka maan kaak nu kaawiiko-ak, goyon bombo do imaanko in *Rabbinte Iisa Masi ho karmiyonga. Kuŋ siŋtar do imaandi ho nu elgiiko dakina. Nu rakaako talinco. Ya nu pakira loko, adir galdu, asaan nu iban kadar riyor bal uce maala. Kuŋ gaaraadu kadar nu nosir do riyor.

Bilde ka iye aapiyer

² Kaŋ Ebodi in gaake Siŋtiis, baanon, yaman goyon gala, asaan ku geenji ku Rabbin Iisa Masi. ³ Kar kin roy ka bitu, gaayig daad kuuk seer-aŋ nu goye gala. Asaan nu goy ba serper, nu gaayintu do totire ka Kabarre ta Gala do bi ka Iisa Masi. Riy-an ginco rada. Daad-aŋ, ni gin riy sawa, in Kilema ho in eendu okinco kuuk gaayintu. Okinco, Buŋ siirig siŋco do Maktumne taat gin siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasdo.

⁴ Ay wiktine, aditko yaa gine portiko do bi ka Rabbinte Iisa Masi ! Nu deelaako pey, aditko yaa goye portiko !

⁵ Gaaron do unco ka geemir okinco kadar ku gee dalullay. Dakon rawtenno kadar Rabbinte Iisa Masi gaay ko yeepe. ⁶ Dakon moyenno tak-tak, kar gay, ya maan askon sa, indiguwon Bun do ay maan kaak ku rakiyo. Ho do wiktin taat ku inda Bun, ozilonga oki. ⁷ Bun yaako iye aapiye ho naako gaayinco. Ya taabin gasinco, aapiy ta Bundi yaako imilin koluwko in moyinco oki, asaan ku geenji ku Iisa Masi. Kar aapiy taat Bun beriy-at, taar pakgig gamin okinco kuuk gee gasiyo.

⁸ Hiyya, din gay, gem kol sinjay, pakiron do gamin ku seener, do gamin ku karmiyindi, do gamin kuuk samaane, do gamin kuuk goy do werco, do gamin kuuk ginno orne, do gamin ku elindi, ho do gamin kuuk sinco alaw. Pakiron do gamin kuuk gee talaag samaane do odor nam gee din sa ozilaagu. Gamin ar nuur-an ko, nu rakiy kuu obe baaco rikimit. ⁹ Dakon rasiñcodo gamin okinco kuuk ku bilditu min lotu ho ku ooytu. Ginon gamin okinco kuuk ku dortu nu kaawtu, ho ku taltu nu gintu. Ansii kat, Bun kaak iya aapiye yaa goye in kunco.

Oziliig ta Pool do gee ku Pilip

¹⁰ Adir gintu portiko ho nu ozilaag Rabbinte Bun, asaan ku pakira pey kaatu. Nu iban kadar awalle oki, ku pakir kaatu. Kar gay, ku bal gase pisinco kaak kuudu iye gaayko. ¹¹ Nu kaawiy pa-ak, nu ceerro a nu raka maanna. Ka seener gay, ya arumdu maa oki, nu tala maan ka meendu di. ¹² Nu iban goye ka pokirraw ho nu iban oki goye ka gay gamnar. Nun usin goye do galal ay wiktine, ya maan asaadu ta maa, ya adir aaye wal mey diyaanno, ya nu goy do aayar wal do armikar. ¹³ Nu gedirtu giniñ gamin okinco-an, asaan Iisa Masi kat berdu gudurre. ¹⁴ Kar gay, kun gaar sellinuwko, ku gaayintu wiktin taat nu goyiy do taabiner.

¹⁵ Kar gay, kun gee ku Pilip, ku iban kadar min gee ku Bundi okinco, kun keekon di kuuk gaayintu ho naamdu gurus maala. Nun gaayinco ho kun oki gaayintu. Ku gaayintu wiktin taat ku teestu dore Kabarre ta Gala ho wiktin taat nu gaaytu deete do kid ka Maseduwaan. Do wiktin taar-at, kun keekon di gaayintu. ¹⁶ Nu kaawiy pa-ak, asaan min wiktin taat nu goyiy misa do kid ka Maseduwaan, do geeger ka Tesalonik, ku iygiydu gaayko ya nu rak maanna. ¹⁷ Wala a gaayko taat ku naamiidu-an kat nu rakiyo, kar gay, nu raka a Tatte Bun yaako barkiyinco pey pak min taat ku gintu-anta. ¹⁸ Kar din gay, nu gasig kat gamin okinco kuuk nu rakiyo, nu dakin aale. Maan armaadudo pey min Epapodiit iyduut gaayko. Maan kaak ku gintu-an ar ku ginji *satkin taat diya gala do Bundi ho Bun gay ooyta asaan satkin-an aawaaji gala.* ¹⁹ Ho do bi ka Iisa Masi, Bundu kaak gin gamin dakin kuuk ta6 yaako berin gamin okinco kuuk arumko. ²⁰ Ozilinteñ Tatte Bun in *darjiney elgin in elgina ! *Aamin.

Ooy taat ba aaro

²¹ Oyonco do gee ku Bundi kuuk goy in kunco, in sin ku Iisa Masi. Sintite kuuk goy in nunu oki ooyko dakina. ²² Gee ku Bundi okinco kuuk goy do geeger-anka, in gee kuuk gina riy do Sultan ka Room oki ooyko dakina.

²³ Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye do gelbinko. Nu ooyko dakina.

* 4:18 Wer ka gase kaawor do Ekzood 29.18.

Koloosiyen

Maktumne taat Pool siirtu do gee ku Koloos

Pile ka kaawor

Ɔa Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna ku Koloos wiktin taat Ɔa goyiy darjaayne. Ɔa siirco asaan goy gee daarin kuuk jagaag min do botol taat samaane. Gee Ɔuur-ak raka a Ɔuu aadin Iisa ho Ɔuu aade pey aadanna ku aginiydi. Do bi Ɔaar-aƆ ko, Pool kaawiico a : Iisa Masi, Ɔaar goy mento ho ginno waan kaak yaa pakiƆi. Ɔaar di, izinne okintit do pisiƆi ho Ɔaar di goy kaaco ka gamin okiƆco kuuk gin gudurre kuwa ho keder. Ɔaar di kaay ka Eglizdi ho kretiyenna gay yaa gine rakki ar ziy kanji.

Ooy ta awalle

¹ Nun Pool kaak BuƆ dobtu *paliine ka Iisa Masi kat siiraakon maktumne-anta. SiƆte Timote kaak goy iƆ nunu oki ooyko dakina. ² Nu siiraat do kuƆ gee ku geeger ka Koloos kuuk BuƆ dobtu a kuu gine geenji ho kuuk obit kaaw ta Iisa Masi bombo. Tatte BuƆ yaako barkiyiƆko ho yaako iye aapiye !

Pool ozilaag BuƆ do bi ka gee ku Koloos

³ Kun kawta, ni inda BuƆ ho ni ozilaaga do bi kanjo, Ɔaar kaak Takan *Rabbinte Iisa Masi.* ⁴ Ni ozilaaga asaan ni dor gee kaawa do bi ka imaanko taat do Iisa Masi ho iƆ ele kaak ku elgig gee ku BuƆdi okiƆco. ⁵ Imaanko goy bombo asaan wiktin taat Kabarre ta Gala taat gaara seen ta BuƆdi astu awalle do werko, Ɔu gaarkoƆ maan kaak BuƆ dummiyiiko kuwa ka samaaner. Min Ɔaar-ak, kuu ere wiktin taat kuu gasiƆi. ⁶ Min yiriy taat ku doriit Kabarre ta Gala ho ku ooyiit seen ta barkin ta BuƆdi, Kabarre-at totirtu do werko. Ka seener, diƆ Kabarre-at totir do adiy ka kiƆar okiƆi ar et kaak wiya roƆ dakina. ⁷ Gem kaak gaarkon kaaw-at, Ɔa Epapraas kaak gina riy iƆ nini ho ni elgiy dakina. Ɔaar ko icit riyni do werko ar gay riyor kaak taƆ ka Iisa Masi. ⁸ Ɔaar ko gaarkoƆ ele kaak Ruwwin ta BuƆdi beriiko.

⁹ Do bi Ɔaar-ak ko, min yiriy taat ni doriit kabarrikon di, nin oki rawatdo biko do salaanni. Ni indaag BuƆ a Ɔaako bere ibine iƆ ilim taat asa min do Ruwwiney. Ni indaaga a Ɔaako bere ibine do ay maanna a kuu ibine karaƆ maan kaak Ɔa rakiyo. ¹⁰ Paa kat, kuu ice goye kaak kuuniy iƆ gee ku BuƆdi ho kuu ginguwe taat Ɔa rakiyo. IƆ riyo okintiti, kuu gine ar et kaak wiya roƆ dakina ho ibiniƆko do BuƆdi sa yaa gaaye. ¹¹ BuƆ yaako gaayiƆko iƆ gudurrey taat asa min kuwa. Paa kat, kuu ice subirraw ho kuu pake min ay maan kaak yaako ase. IƆ galal, ¹² deloƆ barkin do Tatte BuƆ, Ɔaar kaak pilkon botol a kuu gase haginko iƆ Ɔuur kuuk BuƆ dobtu kuwa ka samaaner do wer kaak portikuwiy ceeriyo. ¹³ Ɔa imiliite min do gudurre ta gondikor ho Ɔa iyiite do meennaw ta RoƆji. RoƆji-ak, Ɔa elgig dakina. ¹⁴ IƆ siƆ kuƆi, gi gas saamiye ka zunuubinnite ho BuƆ imiliite min goye kaak samaanno.

Riy ta Iisa Masi

¹⁵ Waan bal taliƆ BuƆ yiriy rakki.

Kar Iisa kat ar Ɔaara ho Ɔa gaartenga.

Min gamin okiƆco kuuk BuƆ kilgiytu,

Ɔaar di awalle ho Ɔa pakgigu.

¹⁶ IƆ Ɔaar di, BuƆ kilgiyiig gamin okiƆco

kuuk kuwa ka samaaner iƆ kuuk keder,

Ɔuur kuuk gee talaagu iƆ kuuk gee talgigdo,

Ɔuur ruwwinnay kuuk gin gudurre

* 1:3 'Takan Rabbinte Iisa Masi' : Iisa Masi, Ɔaar ar Aadum. Ɔa bal gine gem kaak weega. Ampa-ak, Ɔa ginno tacco, illa BuƆ.

ho kuuk gin hokumnaw do pisinco.
Inj naar di, Buɗ kilgiyiig gamin okinco
a ŋuu kuuniye kunji.

¹⁷ Min gamin okinco kuuk ŋu kilgiytu,
naar goy ko min awalle,
ho inj naar di, gamin okinco-aɗ goyiy do werco.

¹⁸ Naar di goy kaaco ka gee okinco kuuk aamin loci.
Inj naar di, goye ka marbinto teestu.

Na nooy awalle min gee kuuk nooy min do muuti.
Ampaa kat, na ogiriico do gamin okinco.

¹⁹ Iisa naar ampa,
asaan Buɗ kat ic niyine
a gudurrey okintiti yaa goye inj naara.

²⁰ Na gintu ampa-ak, asaan inj naar di,
na rakiy amriɗ gamin okinco kuuk na kilgiytu,
keder ho kuwa.

Ampaa kat, inj baar kuuk Ronji mintu ka etor,
na iytu aapiy do gamin okinco.

²¹ Awalle, kuɗ serek min Buɗ. Inj gamin kuuk samaanno ku pakiriyo ho ku giniyo, ku gintu adiney. ²² Kar diɗ gay, inj muut ta Ronji taat ka etor, Buɗ amriɗko inj naara. Paa kat, kuu gedire goye *cawar do unji bal oorin tak-tak. ²³ Kar gay, goyoɗ bombo ho obon imaanko samaane. Dakoɗ rasintido Kabarre ta Gala. Taar di taat ku dortu ho ku diytu gelbinko. Gay riyor ku Buɗdi gaarit do adiy ka kidar okinji ho nun Pool oki inj ŋuura.

Taabin ta Pool do bi ka Eglizdi

²⁴ Diɗ gay adir galdu do bi ka taabin taat nu taabiyiy do saan taɗko. Paa kat, inj zir ka meendu, nu awit taabin taat Iisa Masi taabiytu do bi ka *Eglizdi, naar kaak ziy ka meenji.

²⁵ Nu gintu gay riyor ka Eglizdi ar taat Buɗ gaariidu a naa gine do saan taɗko. Na berdu riy taat naa gaare kaaw ta Buɗdi okintiti. ²⁶ Kaawoy-at, na maan kaak Buɗ cigiltu awalle do aginiydi ho diɗ gay, na baynig do geenji ku meenji. ²⁷ Na rak a ŋuu ibine baat ta kaaw ta taɓ taat yaa iye barkin dakina do gee kuuk Yuudinnado. Taar ko anta : Iisa Masi, naar goy do gelbinko, paa ko, kuu ere yiriy taat kuu unje do *darjin ta Buɗdi. ²⁸ Na Iisa Masi ko kaak ni kaawiy biy. Ni minaag gee okinco ho ni garkiyaagu inj ibine okinji kaak Buɗ berinti. Paa kat, inj numinco kaak ŋuu nune inj Iisa Masi, ŋuu darse do imaanco. ²⁹ Do bi naar-ak ko, nu zeediy nu giniy riy samaane inj gudurre taat Iisa beriidu.

2

¹ Nu raka kuu ibine maman nu oosiy kaar do riyor do bi kaɗko, do bi ka siɗta kuuk goy do geeger ka Lawodiise inj ŋuur ku pey kuuk balnu talin tak-tak inj odinco. ² Nu inda Buɗ asaan kuu zeede duune masisko, kuu ele ziɗkiko inj gelbin rakki ho kuu gase ibine kaak taɓ kaak asa min do Buɗdi. Paa kat, kuu ibiniɗ maan kaak Buɗ cigiltu awalle, naar ko Iisa Masi. ³ Inj naar di, kuu gase ibine inj ilim kuuk gasdo badam. ⁴ Nu siiraako-aɗ asaan waan jagikonno inj kaawin ku raadiner. ⁵ Ka seener, ya nu kawwi datikko oki, gelbiner gay goy inj kunjon di. Adir galdu do goyiɗko kaak samaane ho do imaanko taat ku obtu bombo do Iisa Masi.

Goye ka geenji ku Iisa

⁶ Ansi-ak, ku ooy ko kadar Iisa Masi, naar Rabbinko. Ampa-ak, zeedoɗ kuu goye ar gee kuuk num inj naara. ⁷ Obon imaanko bombo taa paaye caari. Ginoɗ ar gem kaak pinig geriy bombo. Zeedoɗ imaanko yaa gaaye loci ar taat ŋu bildiiko. Ozilguwoɗ Buɗ inj gelbin rakki. ⁸ Yaman, pakronco do gee kuuk yaako ase inj kaawin ku raadiner, paa ŋuuko jagiɗko. Gee ŋuur-ak, kaawinco asdo min do Iisa Masi. Inj asa min aadanna ku aginiydi inj bilde ka kaawin ku duniiner di. ⁹ Dakoɗ icenno kaawinco asaan inj Iisa Masi di, Buɗ ic zi ka gemor ho na goy tak-tak inj naar di. ¹⁰ Min ku num inj naara, barkin okintiti,

ɲaar kat berkonta. Ɗa goyiy kaaco ka gamin kuuk gin gudurre kuwa ho keder. ¹¹ Ku iban kadar *Yuudinna dukuma selno do kooginco. Pa-ak gaara kadar ɲu kuŋco. Kar *dukume ka selnol kaŋkoj gay, arro ta gee-aŋku. Ɗaar dukume ka selnol kaak taɓ ka Iisa Masi, kaak gaara kadar Buɲ imiliŋko min goyiŋko kaak samaanno ka awalle. ¹² Paa ko, min ɲu *batiziyiŋko do amiydi, ar ku mate ho ɲu tiisiŋko iɲ Iisa. Kar iɲ ɲaar ko ku nooytu min do muuti oki asaan ku aamin iɲ gudurre ta Buɲdi taat nooyiig min do muuti. ¹³ Awalle, ku goy ar gee ku mate do uɲji ka Buɲdi do saan ta zunuubinniko, ho do saan taat a ku goy iɲ gee kuuk ibanno Buɲ, kuuk bal dukume selno. Kar diɲ gay, okinte, Buɲ berte goye kaak marbinto iɲ siɲ ku Iisa Masi. Ɗaar ko saamiyten zunuubinnite okiŋco. ¹⁴ Saamiye ka zunuubinnite-ak, ar ɲu siirig zunuubinna-ak do maktumner, kar Buɲ gay sooyiig tak-tak. Paa ko, wiktin taat ɲu doodiig Iisa ka etor, gamin okiŋco kuuk nigaate do uɲji ka Buɲdi ar ɲu doodgu iɲ ɲaara. ¹⁵ Ampaa ko, ɲa yiimiit garta ta agindaw kuuk gin gudurre kuwa ho keder. Ɗa eebiyiigu do uɲco ka geemir ho ɲa gaarco kadar Iisa begirco wiktin taat ɲa mattu ka etor.

¹⁶ Ansi-ak, ya waan osaako do maan kaak ku tiyo wala ku siyo, do bi ka iidiner, do goye ka koyer, wala do yiriy ta sabitdi, dakoŋ cokiyenno kaawoy. ¹⁷ Gamin okiŋco-aɲ, ɲuur ar kelim ta maan kaak taɓ kaak yaa ase ba aaro. Kar maan kaak taɓ-ak, ɲa Iisa Masi meenji ho ɲa as ko. ¹⁸ Goyon godom min gee kuuk gina ziŋkico dalullay, kuuk abdiya *dubal ku Buɲdi ho kuuk oba tirit do gamin kuuk ɲu sooniyo. Ya ɲu osaako, dakoŋ cokiyenno kaawco. Gee ɲuur-ak, dɔpal asaan ɲu naal kayco iɲ pikirrico ¹⁹ ho ɲu icdo botol ta Iisa kaak kaay ka *Eglizdi. Ka seener gay, Egliz ɲaar zi ka Iisa, ho iɲ ɲaar ko, zi okiŋji goyiyo ho kaasi iɲ caari ɲumiyo. Kar iɲ ɲaar ko zi-ak maadiyo ar taat Buɲ rakiyo.

Muutuy ta Iisa iɲ nooyiɲji

²⁰ Ku mat ko iɲ Iisa Masi ho ku amil ko tak-tak min bilde ka kaawin ku duniiner. Kar maa di pey ku giniy ar duniin-an taŋko ho ku rakiy aade bilde ka kaawin ku duniiner-aku ? ²¹ Bilde ɲaar-ak kaawa aman : « Dakoŋ icenno maanna ! Dakoŋ nelenna maanna ! Ho dakoŋ wakenno tak-tak ! » ²² Gamin okiŋco kuuk ɲu bilditu-aɲ, baaco yaa biren di. Gamin-ak, ɲuur ko bilde iɲ gaanuun kuuk geen di imilig min do kayco. ²³ Ka seener, do pikirre ta gemor, gamin-aɲ, ɲuur gin ilim dakina : ɲu abdiya Buɲ keeco, ɲu gaariy ziŋkico ar ɲu dalullay ho ɲu taabiya ziŋkico. Kar sando, gamin-aɲ bera galal ta ziŋkico di, yampa, ɲu gaaygigdo do uɲji ka Buɲdi.

3

¹ Kuɲ nooy ko iɲ Iisa Masi. Pa-ak, zeedon kuu bariye gamin kuuk asa min kuwa do wer kaak Iisa goyiyo, do meeday ta Buɲdi. ² Pakronco do gamin-aŋku, dakoŋ pakirenno do ɲuur kuuk goy keder. ³ Asaan do bi ka goye kaak do duniiner-aɲ, ar ku mat iɲ Iisa Masi, ho diɲ gay, goyiŋko kaak marbinto-ak, gee talgigdo misa, ɲaar cigil iɲ Iisa do uɲji ka Buɲdi. ⁴ Ɗa Iisa Masi ko berkoŋ goye kaak marbinto-aka. Kar do wiktin taat ɲaa asiyo bayne iɲ *darjiney, kuɲ oki yaa bayne iɲ ɲaara ho kuu aawin darjiney.

Goye ka awalle iɲ ka diŋka

⁵ Do saan taar-an, imilon min do gelbinko gamin kuuk samaanno ku duniiner. Gamin-ak, ɲuur ko aŋku : baaye ka munjam, gine ka gamin kuuk arro iɲ kuuk *cawarro, pikirre taat samaanno ho tamaanaw. (Kar tamaanaw gay, taar gin ar margi). ⁶ Gamin ɲuur-aɲ ko iya dapiŋko ta Buɲdi do ɲuur kuuk icdo kaawoy. ⁷ Awalle, kuɲ oki ic goye kaak ar kaŋco.

⁸ Kar diɲ gay rason gamin okiŋco kuuk samaanno. Ɗuur ko : dapiŋko, nige ka adir ho motol. Rason pey nige kaak ku nigiy biŋkiko iɲ Buɲ ho leesko taat amila gallo. ⁹ Dakoŋ raadenno benanniko asaan kuɲ rasig ko goyiŋko ka awalle iɲ aadannay kuuk jookum-aŋku ¹⁰ ho diɲ ku ic goye ka marbinto ar gem kaak is kesuun taat marbinto. Kar Buɲ yaako gaayguwiŋko kuu are ɲaara gaay iɲ gaayo. Paa kat, kuu ibiniɲ tak-tak Buɲ kaak kilgiyinte. ¹¹ Iɲ goye ka marbinto-ak, ginno pey *Yuudinna wala kuuk Yuudinnado, ginno gee kuuk *dukum selno wala kuuk bal dukume, ginno awraatina

wala masaakanna, ginno berrina wala horrina. Ŋaar kaak pakgig gee okinco-aŋ, ŋaar Iisa Masi, ho ŋa goy do gelbin ka gee okinco kuuk aamin in ŋaara.

¹² Buŋ elinjo ho ŋa dobinjo a kuu gine geenji. Do saan taar-an, ginguwoŋ gamin kuuk kuuniy do geenji. Gamin-aŋ a kuu gine sellen do geemir, kuu tale aminduwco, kuu icenno zinjiko, kuu ice subirraw ho kuu kuuniye dalullay. ¹³ Soson zinjiko. Ya rakki minninko kat gid in giji, saamiyoŋ benanniko ar kaak *Rabbin Buŋ saamiyiiko loko. ¹⁴ Do gamin okinco-aŋ, ele ka zinjar di paka, asaan ele-aŋ ko yaako numinjo tak-tak kuu gine ar zi ka gem rakki. ¹⁵ Aapiy taat Iisa Masi iyiiko yaa goye do gelbinko. Do aapiy taar-at ko, Buŋ kolinjo, ku gintu ar zi rakki. Kar pey, ozilon Buŋ doo. ¹⁶ Kaaw taat Iisa Masi gaariiko yaako goye do gelbinko in barkinuwti okintiti. In ibine okinji kaak ku gastu min do kaawoy-ata, taayguwoŋ ho bildiguwoŋ benanniko. Riyon riyin ku oziliikar in gelbin rakki ho in riyin okinco kuuk asa min Ruwwin ta Buŋdi. ¹⁷ Ay maan kaak ku rakiy kaawe ho gine, ginon in sin ku Rabbin Iisa Masi, ho in sin kunji, delonji barkin do Tatte Buŋ.

Maman gee ku Buŋdi yaa obe zinjiko

¹⁸ Do kuŋ daadi, karmiyon midiyko ar ku karmiygiy Rabbin Buŋ.

¹⁹ Kuŋ miday oki, elguwoŋ daditko ho dakonco imilenno odina.

²⁰ Do kuŋ koogina, karmiyon aginiyko do ay maanna. Taar-at ko taat Buŋ rakiyo.

²¹ Do kuŋ aginay, dakon nigenno adat ku kooginko, pa gartico yaa yiime.

²²⁻²³ Do kuŋ berrina, karmiyon geenjo do ay maanna. Dakon ginenna riy do unjo di a nuuko ozilinjo. Kar gay, ginonco riy in gelbin rakki ar ku gina riy do Rabbin Buŋ meenji. Dakon ginenna ar ku giniy do geemir di. Ampa-ak, ku gaara kadar ku karmiya Rabbin Buŋ. ²⁴ Diyon do kayko kadar Rabbin Buŋ asaako berin haginko taat ŋa dummiy do geenji. Tatkuwko kaak taŋ kaak ku giniji riy, ŋaar Iisa Masi. ²⁵ Kar gem kaak gina maan kaak samaanno gay, taaji peye do kaay asaan Buŋ eerro gee.*

4

¹ Kar do kuŋ geenjo ku berrinar gay, obon berrinko samaane ar taat Buŋ rakiyo. Dyon do kayko kadar kuŋ oki gin Tatkuwko kaak goy kuwa ka samaaner.

Taayik ta ba aaro

² Obon tirit do salaanko ho indiguwoŋ Buŋ in oziliika. ³ Wiktin taat ku inda Buŋ, dakonni rawtenno. Indon Buŋ a ŋaani pile botol taat nii gaarin kaawoy. Ampa-ak, nii gedire kaawe do bi ka maan kaak cigil awalle kaak Buŋ gintu in Iisa Masi. Do bi ka maan kaak cigile-ak ko, ŋu obintu dajaayin-aŋka. ⁴ Indondu Buŋ, naa gaarin kaaw-an waraŋ do geemir a ŋuu ibinin samaane, asaan Buŋ kat berduut riy-anta.

⁵ In gee kuuk ibanno Buŋ oki, goy in ŋuura in ilim taat asa min do Buŋdi. Ay wiktin taat Buŋ beriikon di, kaawonco do bi ka Iisa Masi. ⁶ Buŋ yaako gaayinjo kuu ibine telke do ay gemo ho kaawinko yaa gine gal ar yiime.

Ooy taat ba aaro

⁷ Sinje Tisik kaak ni jaawiy sawa yaako iyin kabarrer okintiti. Ni elgiga ho ŋa unje kaay in nini do riy ta *Rabbiner in gelbin rakki. ⁸ Nu ŋaamaakonja a kuu gase kabarrini ho gelbinko yaa weye. ⁹ Nu ŋaamaakon in sinje Onezim. Ŋaar oki ginaat riy in gelbin rakki ho ni elgiga. Ŋaar min kanjon di. Ya ŋu otko, ŋuuko ose ay maan kaak kuuniy do werni.

¹⁰ Aristaark kaak goy do dajaayner in nunu ooyko dakina ho in Maark oki kaak ron ka meercu ka takan Barnabaas. Nu kaawkon dak do bi ka Maark-aka. Ya ŋa baawko, obon samaane. ¹¹ Iisa kaak ŋu kolij pey Zustuus ooyko oki dakina. Min gee kuuk gina riy in nunu do bi ka *Meennaw ta Buŋdi, ŋuur subba-aŋ di min *Yuudinna kuuk aamine. Ŋu iskintu dakina. ¹² Epapraas oki ooyko dakina. Ŋaar oki min kanjon di. Ŋa gay riyor ka Iisa Masi ho ŋa peydo inde Buŋ do bi kanjo in gelbin rakki a kuu goye bombo, kuu maade do imaanko ho kuu ibine tam maan kaak Buŋ rakiyo. ¹³ Nu imilaakon ta adir kadar ŋa

* 3:25 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 10.17.

taabiya dakina do bi kanjo ho do siŋta kuuk do geeger ka Lawodiise in ka Hiyerapoliis.

¹⁴ Royte Luk kaak daptoor in Demaas oki berko ooyco.

¹⁵ Ooyonco do siŋta ku Lawodiise, in boote Nimpa ho do gee ku *Egliz kaak numgiy do gerti. ¹⁶ Ya ku garkiyiit maktumne-anta, naamon do Egliz ka Lawodiise, nuur oki yaa garkiyinti. Kar garkiyon oki taat nuuko naame min Lawodiise. ¹⁷ Kar kaawonji do Arsip aman : « Pakar do riy taat Rabbin beriiŋ, kii ginin in botilti. » ¹⁸ Nun meendu Pool kat siirig kaawin kuuk ba aar-anjo : Dakon rawtenno kadar nu goy do dajaayner. Bun yaako barkiyinjo. Nu ooyko dakina.

1 Tesalonisiyen

Maktumne ta awalle taat Pool siirtu do gee ku Tesalonik

Pile ka kaawor

Ɔa Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna kuuk goy do geeger ka Tesalonik. Geeger-ak do kid ka gee kuuk Yuudinnado. Menaw kuuk Pool gaarit Kabarre ta Gala do geeger-ak yaa nece ar suugin subba pa. Do menaw nuur-ak, Yuudinna kuuk goy do geeger-ak, daarin pocit kaawoy ho nu atkiga (Akt 17.1-10).

Kar ba aaro, Pool siircot maktumne-an asaan na raka pey gaaye do bildinji kaak na bildiigu do wiktin taat na goytu in nuura. Na aaciyaw asaan in taabin taat nu taabiyiigu do bi ka imaanco oki, gamin dakina ba samaane do werco. Na yeepaaco oki do kaawin kuuk nu inditu. Indinco-ak aman : daarin mataw ho Rabbin Iisa gay arig misa. Kar gee kuuk mata-an gay, maa yaaco ase ? Kar ya Rabbin kat as kodok gay, nuu gine pey maa riyra ?

Ooy ta awalle

¹ Na nun Pool, in Silben* ho in Timote kat siiraat maktumne-an do *Egliz kaak goy do geeger ka Tesalonik, do kun kuuk geenji ku Tatte Bun ho *Rabbinte Iisa Masi. Bun yaako barkiyinjo ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner

² Do bi kanjo okinjo, ni ozilaag Bun doo ho ni rawitgikonno do salaaner. ³ Do unji ka Tatte Bun, ni pakirgiy doo do imaanko in elinjo kaak naamaako ku giniy riy dakina ho ere kaak ku eriy *Rabbin Iisa Masi in gelbin rakki. ⁴ Gem kol sinjay, ni iban kadar Bun elgiiko ho na dobinjo kuu gine geenji. ⁵ Ka seener, wiktin taat ni iyiikon Kabarre ta Galan, taar arro kaaw ta maalan di, asaan Ruwwin ta Bundi gaayiini, ni ibintu tam kadar kaawni ka seener. Ampa-ak Kabarre-at asko in gudurre. Kun maaniiko iban maman ni goyiy in kunjjo ho ku talinti ni obiiko wero. ⁶ Kar kunj gay iciig goyinni ho in ka Rabbin Iisa Masi, asaan in taabin taat gee taabiyiiko-an oki, ku obit samaane kaaw ta Bundi in galal. Galal-an taar asa min Ruwwin ta Bundi. ⁷ Paa kat, ku gaariy in goyinjo do gee ku Bundi okinco kuuk do kid ka Maseduwaan in ka Akayi, maman nuur oki yaa goye. ⁸ Ampaa ko, do werko, kaaw ta Rabbin bal peye do kid ka Maseduwaan in ka Akayi di. Kar gay, gee kuuk goy do wer okinji gas kabarre kadar ku aamin do Bundi. Ampa-ak, ya ni kaawaado pey biti sa ginaado maanna ⁹ asaan nuur maaniico osa maman ku obinti do werko, maman ku rasiig marginko ho ku newsitu abdiye Bun kaak goy mento ho tab. ¹⁰ Ho nu osa pey maman kuu yoke Ronji Iisa. Bun nooyiig Iisa min do muuti, na cooniig kuwa ho naa yeepe naate jilinte min dapinjo ta Bundi taat yaa paaye do kaaco ka gee kuuk bal aamine loci.

2

Riy taat Pool gintu Tesalonik

¹ Gem kol sinjay, kunj maaniiko iban tam kadar asinni kaak ni astu do werko-an, naar maalanno. ² Ku iban kadar wiktin taat ni baayiy kat talin werko, ni uc min geeger ka Pilip ho min gee ku geeger-ak, daarin taabiyinti dakina ho nu warinti ko ware. In taabin taat ni gastu-at oki, min ni ottu do werko, Bun iskinti ni gaariikon Kabarrey ta Gala. ³ Ka seener gay, ya ni taaya gee a nuu aamine do Iisa, kaawni raadenno, gelbinni sa pondikdo ho ni ginno oki pikirre taat nii gale gemo. ⁴ Paado, Bun tal ja ta aditni, kar kat na dobinjo a nii gaare Kabarre ta Gala. Ampa-ak, ni baraydo botol taat yaaco ale gala do geemir, illa do Bundi di. Naar kat ibingig gelbinni. ⁵ Ku iban tam kadar yiriy rakki ni bal kaawe kaawin ku pulus-pulus do geemir ho ni balko ase tak-tak in tamaanaw ta gurusdi. Bun

* 1:1 'Silben' : Na naar ko nu koliy oki Silaas.

kat saadinni. ⁶ Ni bal rake waan yaani ozile, wala kuŋko, wala gee ku pey. ⁷ Yampa, nin paliinna ku *Masi yelee, nec nii gine taat ni rakiy di. Kar gay, min ni astu do werko, ni gin zinjini dalullay ar daatik taat tala kaaco do kooginti. ⁸ Inj ele kaak ni elgiiko dakin-an, ni gaarkon Kabarre ta Gala taat asa min do Buŋdi. Inj ele ŋaar-an, ni ic kelimni aale loko ya waan indiini a nii bere zinjini oki, do bi kaŋko, ni pooaado. ⁹ Gem kol siŋtay, pakiron ja do riy taat rada ni gintu do werko. Aando yiriyo, ni gina riy taat nii gase maan kaak nii okume. Paa kat, ni baltu goye ar gor taat ooma do rakki minninko do wiktin taat ni gaariiko Kabarre ta Gala taat asa min do Buŋdi.

¹⁰ Ni goy goye kaak *cawar ho inj botiliy inj kuŋ gee kuuk aamine, yoo oorin sa, ni bal gine. Do taar-an, kuŋ saadonna ho Buŋ oki tale. ¹¹ Ku iban kadar ay waan minninko, ni taayig ar tati taayiy kooginay. ¹² Ni taayinjo, ni iskinjo ho ni wakilko kadar goyinjo yaa kuuniye ar kaak Buŋ rakiyo. Ŋaar ko kolinjo kuu unje do Meennuwiy ho do *darjiney.

¹³ Ni ozilaag Buŋ doo asaan wiktin taat ni gaariiko kaawoy, ku cokiya ho ku obta. Ku bal obinti ar kaaw ta gemor di, ku obit ar kaaw ta Buŋdi. Ka seener, taar kaaw ta Buŋdi ho do kuŋ kuuk aamine, ta gina riy do gelbinko. ¹⁴ Gem kol siŋtay, gee ibiniiko kadar kaaw-at gina riy do gelbinko, asaan kuŋ maaniiko oki aad min botol ta *Eglizna ku Buŋdi kuuk goy do kid ka Zuude. Gee ku Eglizna-ak, ŋuur aamin do Iisa Masi ho *Yuudinna taabiyyig dakina. Kar kuŋko oki, gee ku maaniiko taabiyyinjo dakina. ¹⁵ Aginiyco ku Yuudinnar kuuk taabiyyig gee-ak deeyig nabiinna kuuk awalle. Goytu kee, pey daarin deeyig *Rabbin Iisa. Pey wiktin tante astu, daarin asinte taabay oki. Ansi-ak, ŋu nigaag adiy ka Buŋdi ho ŋu kuuniya adin ku gee okinjo,* ¹⁶ asaan ŋu todaani gaare kaaw ta Buŋdi do gee kuuk Yuudinnado a ŋuu gase jile. Ansi-ak, zunuubinnico gaaya gaayen di nam ŋu nectu do werco. Ampa-ak, dapinjo ta Buŋdi paayco ko kaaco.

Pool raka yeepe Tesalonik

¹⁷ Gem kol siŋtay, min gi totirtu, ni deet serek, kar gay kelimni goy inj kuŋkon di. Ni gin niyin tak-tak taat ni baa pey talinjo. Ŋaar-ak ko, ni zeediy a illa niiko baawe. ¹⁸ Ni raka yeepe nam nii ote do werko. Nun meendu Pool gec deele a naa baawe, kar *Seetanne gay todinti botol. ¹⁹ Ni rakiy pey baa talinjo-ak, asaan ni eriig Rabbinte Iisa inj galal do saan taŋko, ho wiktin taat ŋaa yeepe, nii jaale kayni kuwa ho nii gase haginini do unji ar taat ŋu beriy do gee kuuk nosire. ²⁰ Ka seener, do saan taŋkonjo ko, ni jaaliy kayni kuwa ho ni aaciyiy dakina.

3

¹ Do bi ŋaar-ak ko, ni bal gedire pey nii goye bal kabarriko. Paa ko, ni ictu niyin taat ni daktu keetini do geeger ka Aten, ² ho siŋte Timote gay, ni ŋaamiikonjo. Ŋaar gina riy do Buŋdi ta gaare Kabarre ta Gala ta Iisa Masi. Ni ŋaamiikonjo-ak a ŋaako denrinjo ho ŋaako iskinjo do imaanko. ³ Paa kat, yoo waanna rasiitdo botiliy do taabin taat gasinjo-anta. Asaan kuŋ maaniiko oki iban kadar taabin ar taar-an yaate ase. ⁴ Wiktin taat ni goyiy inj kuŋko, ni kaawkonjo dak ko biti. Kuŋ maaniiko tal inj odinko kadar kaaw-an as do werti. ⁵ Do saan taar-at ko, min nu bal gedire pey yoke kabarriko, nu ŋaamiig Timote a ŋaa iye kabarre ta imaanko, asaan nu gin kolaw a wal *Seetanne gecinjo ho ku rasit imaan. Ya ku rasta-ak gay, riy taat ni gintu do werko-an uc usu.

⁶ Din di Timote yeepinti min do werko ho kabarre taat ŋa iyinti-an gala. Ŋa kaawinti do bi ka imaanko, do ele kaak ku elgiy zinjiko ho ŋa kaawinti a ku pakira samaane loni ho ku raka pey ŋaame inj nini ar taat nini oki rakiyo. ⁷ Ansii ko, gem kol siŋtay, inj taabin taat ni aawiy ho inj pooce kaak gee poociini oki, kabarre taat a ku goy inj imaanko berinti gudurre. ⁸ Din, goye ka duniiner gininti gala asaan ni dor kadar imaanko taat do *Rabbiner, ku obit bombo. ⁹ Ni ibanno maman nii gedire dele barkin do Buŋdi do bi kaŋko ho galal okintiti taat ni aawiy do unji ka Buŋdi do bi kaŋko. ¹⁰ Aando yiriyo, ni inda

* 2:15 'ŋu kuuniyitu adin ku gee okinjo': Pool oki Yuudinjo. Ŋa kaawdo do bi ka Yuudinnar okinjo. Ŋa kaawa do ŋuur kuuk todaaco gaare kaaw ta Buŋdi do gee kuuk Yuudinnado.

Buŋ inŋ gelbin rakki a ŋaani pile botol gi baayiy dak ŋaame ho niiko bildinŋko a imaanko yaa baa inŋ unŋti.

¹¹ Ni inda Tatte Buŋ inŋ Rabbinte Iisa Masi yaani pile botol taat niiko baawe. ¹² Rabbin Iisa yaako gaayinŋko a ele kaak kuu elgiy zinŋkiko ho ku eliy gee okinŋco yaa baa inŋ unŋji. Ni raka a kuu ele zinŋkiko ar kaak nin elgiiko. ¹³ Buŋ yaako denŋrinŋko do imaanko. Ampaa kat, do wiktin taat Rabbinte Iisa yaa yeepe inŋ geenji okinŋco*, kuu gine *cawar ho bal oorne do unŋji ka Tatte Buŋ.

4

Goye kaak Buŋ rakiyo

¹ Ba aaro, gem kol sinŋtay, ni taayaako ho ni indaako inŋ sinŋ ku *Rabbinte Iisa Masi a kuu zeede kuu baa inŋ unŋko ar kaak ku bilditu baani awalle. Ku bilde maman kuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, ho diŋ gay, ku icig ko goye ŋaar-aka. ŋaar-ak, baan inŋ unŋko. ² Taayitk taar-an asa min do Rabbinte Iisa Masi ho ku ibingit ko min awalle. ³ Taat Buŋ rakiy-at, a kuu goye *cawar do unŋji ho kuu goye godom min baaye ka munjam. ⁴ Nu kaawaako okinŋko, ay gem di yaa gedire do zinŋkay. Ampaa kat, kuu goye inŋ horoomine, cawar do unŋji ka Buŋdi. ⁵ Dakonŋ ginenna ar gee kuuk ibanno Buŋ. Gee ŋuur-ak, galal ta zinŋkiko ŋaamaag ŋu giniy gamin kuuk jookumo. ⁶ Ya gem kaak gina ampa-ak, ŋa nigaag adiy ka sinŋji ho ŋa taraaga. ŋaar-ak, dakonŋ ginenna pa. Ni kaawkonŋ ko ho ni mininŋko tak-tak do bi ŋaar-anŋka, asaan gee kuuk gina ansi-ak, dapinŋko ta Buŋdi yaa paaye kaaco. ⁷ Ka seener gay, Buŋ dakinte kollo do goye kaak cawarro. ŋa kolinte do goye kaak cawar do unŋji. ⁸ ŋaar-ak, gem kaak poocaa kaaw-anta, ŋa poocdo kaaw ta gemor di, ŋa poocaa kaaw ta meenji Buŋ kaak beraako Ruwwiney.

⁹ Gem kol sinŋtay, ni ginno pey kaaw taat niiko siire do bi ka ele ka zinŋkiko. Asaan kuŋ maaniiko, Buŋ meenji bildinŋko maman kuu ele benanniko. ¹⁰ Ku elgig gee ku Buŋdi okinŋco kuuk goy do kidin ku Maseduwaan. Gem kol sinŋtay, ni taayaako, zeedonŋ pey kuu ele zinŋkiko gaay inŋ gaayo ¹¹ ho kuu goye do aapiyer bal kaawo. Talonŋ riy ta maaniikon di ho ginonŋ riy inŋ tinŋgiko ar kaak ni kaawiiko. ¹² Paa kat, ku ociydo do geemir ho goyinŋko yaa gine samaane do unŋco ka gee kuuk bal aamine misa inŋ Iisa Masi.

Yeepe ka Rabbiner

¹³ Gem kol sinŋtay, ni raka kuu ibininŋ maan kaak yaaco ase do gee kuuk aamine ho mate. Ansii kat, ku goyido aminda ar gee kuuk haraydo a ŋuu nooye min do muuti. ¹⁴ Gi aamin kadar Iisa mate ho Buŋ nooyig min do muuti. Ampaa ko, ŋuur kuuk aamin inŋ Iisa ho mate, gi aamin kadar Buŋ yaa nooyinŋco ho ŋaa numinŋco inŋ ŋaara.

¹⁵ Ka seener, ni kaawaako kaaw taat *Rabbin meenji kaawtu a : ginte kuuk goy mento do wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe, gi ogiraacodo do ŋuur kuuk mat ko. ¹⁶ Gee yaa dore maan kaak gaara yeepe ka Iisa Masi, inŋ gaay ta tatkaw ka *dubal ku Buŋdi ho inŋ ale ka perner ta Buŋdi. Do wiktin taar-at, meenji Rabbin Iisa Masi yaa paaye min kuwa, ho ŋuur kuuk aamin do Iisa Masi ho mate-ak yaa nooye awalle. ¹⁷ Kar ba aaro, ginte kuuk goy misa mento gay, Buŋ yaate cooninte sawa inŋ ŋuura do ucar a gii ŋaame inŋ Rabbin Iisa kuwa ka samaaner. Ansii ko, gii goye doo inŋ ŋaara. ¹⁸ ŋaar-ak, iskiguwonŋ zinŋkiko inŋ kaawin-anŋku.

5

¹ Gem kol sinŋtay, do bi ka wiktiner inŋ yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe, ni ginno pey kaaw taat niiko siire. ² Asaan kuŋ maaniiko iban tam kadar yiriy ta Rabbiner, taar yaa ase ar kokin ka aandor. ³ Yiriy-at yaa ase do wiktin taat gee kaawa aman : « Hay, aapiy as kat do darrer ho barjaalin sa ginno pey ! » Kar do wiktin taar-at di, tala kar omaayin di galco do kayco ar daatik taat enaw do weenti ho wer kaak ŋuu imile kayco sa ginno.

* 3:13 'geenji okinŋco' : ŋuur dubal ku Buŋdi inŋ ŋuur kuuk aamin inŋ sinŋ ku Iisa oki.

⁴ Gem kol siŋtay, gee kuuk goy do gondikor, yiriy ta Rabbiner yaaco soke yooma. Kar kuŋ gay arro gee ŋuur-aku. ⁵ Asaan, okiŋko, ku goy do portikaw ho ku gina gamin kuuk kuuniya yiriy. Yampa, gi goydo do gondikor ho gi ginno gamin kuuk kuuniya aando di. ⁶ Do taar-at ko, dakinte weyenno ar ŋuura. Kar gay, goyinte mento ho gedirinte do ziŋkite. ⁷ Asaan gee kuuk weyaw, ŋuur weya iŋ aando, ho gee kuuk sakriyaw sa, ŋuur sakriya iŋ aando. ⁸ Kar ginte, gee ku portikaw gay, gii gedire do ziŋkite. Imaan iŋ ele yaate gooyinte ar saapine do ziŋkite ho ere kaak gii ere jile yaate gooyinte ar jakumne ta taasiŋkar do kayte.* ⁹ Gii gine ampa-ak, asaan Buŋ balinte do binte a ŋaate taabiyinte iŋ dapiŋkoy. Kar gay, ŋa do binte a gii gase jile iŋ Rabbinte Iisa Masi. ¹⁰ Ŋaar kat mat do bi kante. Paa ko, ya gi mate wala gi goy mento sa, yiriy taat ŋaa yeepe-ak, gii goye sawa iŋ ŋaara. ¹¹ Ŋaar-ak, iskiguwoŋ ho deŋjiguwoŋ ziŋkiko do imaanko ar kaak ku gingiyi.

Taayiika iŋ ooy ta ba aaro

¹² Gem kol siŋtay, ni raka kuu karmiyiŋ gay riyor ku Buŋdi kuuk gina riy iŋ kuŋko. Asaan gee ŋuur-ak, Rabbin kat leeyig a ŋuu tale kaako ho ŋuuko taayiŋko. ¹³ Do bi ka riy taat ŋu giniyo, elguwoŋgu ho berguwoŋco horoomin dakina. Kar kuŋ gay, dakoŋ gidenno benanniko.

¹⁴ Gem kol siŋtay, nu kaawaako : leesoŋco do gee kuuk zegilay, iskoŋ gee kuuk yiimit gartico, sosoŋ gee kuuk ginno gudurre† ho icon subirraw iŋ gee okiŋco. ¹⁵ Yaman, goyoŋ godom, ya rakki minninko nigjiŋ, dakiy yeepenno. Kar gay, giŋguwoŋ sellen benanniko ho do gee okiŋco. ¹⁶ Goyoŋ doo iŋ galal. ¹⁷ Indiguwoŋ Buŋ, dakoŋ peyenno. ¹⁸ Oziloŋ Buŋ do ay maanna. Ŋuur-aŋ ko gamin kuuk Buŋ rakiy kuu gine do goyiŋko kaak iŋ Iisa Masi.

¹⁹ Ya Ruwwin ta Buŋdi gina riyti do gelbinko, dakonti todenno. ²⁰ Ya Buŋ kaawko iŋ biŋka ku nabiinnar, dakoŋ pociŋcodo kaawinco. ²¹ Kar gay, ibinoŋ ja baaco ta gamin-aŋ okiŋco, kar kat, kuu obe ŋuur kuuk samaane. ²² Cimoŋ kayko min ay maan kaak samaanno.

²³ Meenji Buŋ ka aapiyer yaako giniŋko kuu kuuniye *cawar do goyiŋko okiŋji. Paa kat, ruwwinko, kelimko ho ziŋkiko yaa goyeŋ ko paa di okiŋco bal orne nam yiriy ta yeepiŋji ka *Rabbinte Iisa Masi. ²⁴ Ŋaar kaak koliiŋko-ak, kaawoy rakki di, ho ka seener, ŋaa necin taat ŋa kaawtu.

²⁵ Gem kol siŋtay, indonni Buŋ oki.

²⁶ Ooyoŋco do siŋta dakina iŋ gine ka cuud ar siŋta kuuk tacco rakki.

²⁷ Iŋ siŋ ku Rabbiner, nu kaawaako : garkiyon maktumne-an do uŋco ka siŋta okiŋco.

²⁸ Buŋ yaako barkiyiŋko iŋ barkin ta Rabbinte Iisa Masi ! Nu ooyko dakina.

* 5:8 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 59.17. † 5:14 'gee kuuk ginno gudurre' : Anne-aŋ raka kaawe do bi ka gee kuuk gudurrico wala imaanco sooda.

2 Tesalonisiyen

Maktumne ta seeriŋkar taat Pool siirtu do gee ku Tesalonik

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne ta seeriŋkar-an do kretiyyenna ku Tesalonik. Pool deelaag kaawin daariŋ kuuk ŋa siirtu do maktumne taat awalle. Ŋa siiriico-ak, asaan ŋu barjile do bi ka yeepe ka Iisa. Daariŋ kaawa a ŋa yeep ko, daariŋ gay a ŋa gaay ko yeepe ho ŋu rasit riyco a ŋuu yokiŋji ja. Pool kaawaaco a ŋuu ice subirraw do gamin kuuk yaa ase neginda. Ya ŋu yokaag Iisa ho ŋa yeepdo kodok oki, ŋuu rasaatdo riyco. Ŋuu tale goyiŋco kaak baa in unji.

Ooy ta awalle

¹ Ŋa nun Pool, in Silben* ho in Timote kat siiraat maktumne-an do *Egliz kaak goy do geeger ka Tesalonik, do kuŋ kuuk geenji ku Tatte Buŋ ho ku *Rabbinte Iisa Masi. ² Tatte Buŋ ho Rabbin Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Pool iskaag kretiyyenna ku Tesalonik

³ Gem kol siŋtay, illa ni ozila Buŋ doo do bi kaŋko. Ozilinni-ak do botiliy di, asaan imaanko siŋja in unti ho ele ka ziŋkiko sa gaaya gaayen di. ⁴ Do saan taar-an, galni ni kaawiy do bi kaŋko do Eglizna ku Buŋdi. Asaan in taabin taat ŋu taabiyyiiko ho in goyiŋko kaak rad-ak oki, ku ic subirraw ho ku ob tirit do imaanko.

⁵ Taar-an gaara kadar Buŋ dukuma seriin in botilti. Asaan in taabin taat ŋu taabiyyiiko do bi ka Meennuwiyy-at oki, Buŋ yaako giniŋko sellen kuu ture unje do Meennuwiyy-ata. ⁶ Ka seener gay, Buŋ dukuma seriin in botilti : ŋaaco peyin do kayco do ŋuur kuuk taabiyaako. ⁷ Kar kuŋ kuuk taabiyaw-aŋ gay, kuu jammiye in nini oki do wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe min kuwa in dubilji. Dubilji-ak, ŋuur gin gudurre ⁸ ho ŋuu ase in ŋaara do portikaw taat ar ak taat oba bilim-bilim. Ŋaa taabiyyiŋco ŋuur kuuk ibingigdo Buŋ ho kuuk karmiygitdo Kabarre ta Gala ta Rabbinte Iisa Masi. ⁹ Gee ŋuur-ak, haginco ta taabiner, taar gaasaado tak-tak. Ŋuu goye serek min do Rabbinte ho min do gudurre taat gaara *darjiney. ¹⁰ Wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe, yiriy taar-at, geenji yaa jaalin siŋji kuwa ho gee okiŋco kuuk aamin in ŋaara yaa ozilinji dakina. Kuŋ sa yaa goye in gee ŋuur-aku, asaan ku aamin do kaaw taat ni gaariiko.

¹¹ Do saan taar-an ko, ni indiy Buŋ doo do bi kaŋko. Ni indaaga a ŋaako gaayin ko a ku tur goye kaak ŋa kolin ko do unji-aka. Ni indaag pey Buŋ, in gudurrey, ŋaako gaayin ko kuu gine gamin kuuk sellen kuuk ku rakiy gine, ho riy taat ku gingiy do bi ka imaanko oki yaa kuuniye samaan tak-tak. ¹² Ampaa kat, do bi kaŋko, ŋuu jaalin siŋ ku Rabbinte Iisa kuwa, ho do bi kaŋji, ŋuu jaalin siŋ ku maaniiko oki. Okinco-aŋ asa min barkin ta Buŋte ho in ta Rabbinte Iisa Masi.

2

Gamin kuuk yaa ogire do yeepe ka Iisa

¹ Gem kol siŋtay, nu rakaako kaawe do bi ka yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe ho maman Buŋ yaate numinte in ŋaara. ² Ampaa ko, ya waan kaawaako a yiriy ta *Rabbiner taar as ko, dakon barjilenno kodok di. Ya waan kaawaako ar ŋa gin kaaw taat asa min do Buŋdi wala min loni, wala ŋa as in maktumne do pisiŋji ar ŋa nin ko berjiita oki, dakon gineno kolaw. ³ Dakon raseno ziŋkiko ŋuuko jagin ko in ay maanna. Yiriy rakki yaa ase taat gee ku duniiner yaa pociŋ Buŋ tak-tak ho Gay nige duniiner yaa gaare ziy, ŋaar kaak Buŋ dukumji ko seriine. Nu kaawaako, ya gamin-aŋ bal ase, yiriy ta Rabbine asaado misa. ⁴ Gem ŋaar-ak adine. Ŋaa jaale ziy a ŋaar di tatik min gamin okiŋco kuuk gee ku

* 1:1 Silben : Ŋa ŋaar ko ŋu koliy oki Silaas.

duniiner kolyi Buḡ ho kuuk ḡu abdiyiyo nam meenji oki baay unje do *ger ka Buḡdi ho ḡaa kaawe a ḡaar kat Buḡ.

⁵ Ku rawte ga ? Wiktin taat nu goyiy iḡ kuḡko-ak, nu kaawgiko do bi ḡaar-aḡka. ⁶ Kar diḡ gay, kuḡ ibingig maan kaak todaaji bayne do Gay nige duniiner-aka. ḡa yoka wiktiney yaa ase. ⁷ Kar diḡ gay, riyoy taat samaanno tees ko iḡ cigile do duniiner. Kar ḡa yoka wiktin taat ḡaar kaak todaaji yaaji pile botol. ⁸ Do wiktin taar-at, Gay nige duniiner-ak yaa bayne waraḡ. Kar ya Rabbin Iisa yeepe, ḡaa idiḡji iḡ ceere ka *darjiney, ho ḡaa aayin yarap iḡ us kaak amila min do biy. ⁹ Min Gay nige duniiner-ak goy misa do duniiner, ḡaa gine riy iḡ gudurre ta *Seetanner. ḡaa gale gee iḡ ay maan kaak ajbay ho kaak gaara gudurrey. ¹⁰ ḡaa jagin iḡ ay maan kaak jookumo, ḡuur kuuk ba do rawtinco. ḡu baay rawte-ak, asaan ḡu bal obin seen taat zer yaa jilinco ho ḡu bal elinti. ¹¹ Paa ko, Buḡ yaaco ḡaame gudurre taat yaa newsin pikirrico a ḡuu obe tirit do raadindi. ¹² Ampa-ak, okinco, Buḡ yaaco dukume seriine, ḡuur kuuk bal aamine do seener ho do galilco, ḡu giniy gamin kuuk iḡ botilcodo.

Pool kaawaaco a ḡuu goye bombo

¹³ Gem kol siḡtay, Buḡ elgiiko dakina. Illa nii ozile Buḡ doo do bi kaḡko, asaan ḡa doḡinḡko min do teesindi a kuu gase jile. Ku gasiig jile ḡaar-ak, asaan Buḡ giniḡko *cawar iḡ Ruwwiney ho iḡ imaanko taat ku aamintu do seeney. ¹⁴ Do jile ḡaar-aḡ ko, ḡa kolinḡko iḡ Kabarre ta Gala taat ni gaariiko. Paa ko, kuu gasin haginko ta *darjin ta Rabbinte Iisa Masi. ¹⁵ Do saan taar-an, gem kol siḡtay, goyoḡ bombo. Oboḡ samaane bilde kaak ni bildinḡko iḡ birkini, wala iḡ makaatamna kuuk ni ḡaamiiko. ¹⁶ Tatte Buḡ elinte ho iḡ barkin tanji, ḡa berte maan kaak iskaate doo ho iḡ ere kaak gi eriy iḡ galal. Ni indaaga ho ni inda oki meenji Rabbinte Iisa Masi ¹⁷ yaako iskinḡko ho yaako bere gudurre kuu gine sellinḡkaw iḡ ay kaaw taat ku kaawiy ho iḡ ay riy taat ku giniyo.

3

Pool raka a ḡuuco inde Buḡ

¹ Ba aaro, gem kol siḡtay, nu raka a kuuni inde Buḡ. Indonḡa a kaaw ta *Rabbiner yaa totire kodok ho gee yaa karmiyinti ar kuḡ karmiyiita. ² Indonḡ oki Buḡ a ḡaani imile min pise ka gee kuuk jookumo ho motilay. Asaan ka seener, min gee okinco kuuk cokiyit Kabarre ta Gala-an, sando goy di kuuk bal aamine. ³ Kar gay, Rabbin, ḡaar kaawoy rakki di. ḡaako bere gudurre ho ḡaako gooyinḡko min do *Seetanner. ⁴ Rabbin diyit do gelbinni a niiko amniyinḡko kadar ku icig taaye kaak ni taayiiko, ho neginda oki, kuu ginguwe ampa. ⁵ Ni inda Rabbin yaako gaare a Buḡ elgiiko dakina ho ḡaako gaayinḡko kuu ice subirraw ar meenji Iisa Masi ictu.

Pool leesaaco do zegilydi

⁶ Gem kol siḡtay, ni kaawaako iḡ siḡ ku Rabbin Iisa Masi, goyoḡ serek min siḡta okinco kuuk gina zegel ho aadgigdo bilde kaak ni bildinḡko. ⁷ Kuḡ maaniiko oki iban maman kuu gedire ice goyinni. Asaan do wiktin taat ni goyiy iḡ kuḡko-ak, nin zegilaydo ⁸ ho ni bal goye do baa ta waanna nii tee maalan di. Kar gay, ni taabiye aando yiriyo, ni gina riy iḡ soriyni. Paa kat, ni baltu oome yoo waan minninko. ⁹ Ka seener, ni gin botol taat zer kuuni gaaye. Kar gay, ni gintu pa-ak, ni rakaako gaare maman kuu ice goyinni. ¹⁰ Asaan do wiktin taat ni goyiy iḡ kuḡko-ak, ni taayinḡko aman : « Gem kaak pooce gine riy-ak, illa ḡaa pooce tee oki. »

¹¹ Sando, ni dor ḡu kaawa kadar minninko, gee daarinḡ zegilay ho riyco a illa ḡuu saalenḡ ko caram-caram do gamin ku geemir di. ¹² Do gee ḡuur-aku, ni kaawaaco ho ni taayaagu iḡ siḡ ku Rabbin Iisa Masi a ḡuu gine riy bal kaawo, ḡuu tee tee ka soriy ta maaniico.

¹³ Kar kuḡ siḡta gay, ginonḡ sellenḡ ho dakonḡ rawenno tak-tak. ¹⁴ Ya waan karmiygitdo kaawni taat do maktumne-anta, gaaronḡa do gee okinco ho dakonḡ rakenno jamuwiy tak-tak. Paa kat, sokaḡ yaa deenji. ¹⁵ Kar gay, dakonḡ talinḡjido ar adine, leesonji ar siḡo.

Ooy ta ba aaro

¹⁶ Rabbin, ɗaa goye inj kuɗko okiɗko. Ɗaar kaak iya aapiye do geemir, meenji yaako iyin loko oki do ay wiktine ho do ay riy taat ku giniyo. ¹⁷ Ooy-an, nun meendu Pool kat siirit inj pisindu. Ɗaar-aɗ ko maan kaak gaara kadar maktumne-an asa min lotu. Ampaa ko, nu siirgiy do ay maktumner. ¹⁸ Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye inj kuɗko okiɗko. Nu ooyko dakina.

1 Timote

Maktumne ta awalle taat Pool siiriiji do Timote

Pile ka kaawor

Ɔa Pool kat siirit maktumne-an do Timote. Timote, Ɔaar yaaco Yuudiŋca ho ta aamin do Iisa Masi. Taar ko taayig do imaan. Kar tacco gay Grekiŋce. Timote aamin do Iisa Masi ho do martuwiy ta Pool, werin daariŋ, Timote oki gaayaaga. Kar ba aar gay, Ɔa gaarji riy dakina. Riy-at ko taat kretiyenna leeyiy gamin ku Eglizdi iŋ botilco. Kar daariŋ gay bera bilde kaak iŋ botiliido. Do saan taar-an ko, Pool taayaagu a : illa Ɔuu obe bombo do bilde kaak amila min do Kitamner, Ɔuu peyenno min riy ta gaare Kabarre ta Gala, Ɔuu indiguwe Buŋ sawa ho Ɔuu dobe agindaw kuuk taŋ.

Ooy ta awalle

¹ Ɔa nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi iŋ izinne ta Buŋ kaak jilaate ho ta *Rabbinte Iisa Masi, Ɔaar ko gi eriy iŋ amaanne.

² Nu siiraat lociŋ do kiŋ Timote. Iŋ imaanji taat do Iisa Masi, kiŋ ar roŋdu kaak taŋ. Tatte Buŋ ho iŋ Rabbinte Iisa Masi, Ɔuun barkiye, Ɔuu tale aminduwiŋ ho Ɔuun iye aapiye.

Taayik ta Pool do bi ka gay raadindi

³ Do wiktin taat nu baay Masedowaan-ak, nu taayiiciŋ a kii goye do geeger ka Epeez di. Paa kat, kiico tode do gee daariŋ kuuk bilda gee iŋ bilde kaak arro iŋ imaan ta taŋ.

⁴ Kiico kaawe a Ɔuu rasiŋ maliyin kuuk aginiyco imiliy min do kayco di ho iŋ ose ka siŋ ku tambaaco taat lidiib-ata. Ɔuur-ak iya meelo. Ɔu numno iŋ maan kaak Buŋ rakiy gine. Maanna-ak gem gasiiga-ak, illa ya Ɔa aamin do Iisa Masi. ⁵ Taaye kaak nu taayiiciŋ-aŋ, nu raka a Ɔuu ele ziŋkico iŋ ele kaak asa min gelbin ka *cawar, min pikirre taat samaane ho min imaan taat taŋ. ⁶ Gee-ak jag min botol taat samaan-anta ho iŋ meel taat bal baati di, Ɔu ictu botol ta pey. ⁷ Ɔu gina ziŋkico ar Ɔu agindaw ku *gaanuun ka Buŋdi. Ɔu bilda gee ar Ɔuur kat ibingig gaanuun, kar sando, Ɔuur maaniico oki ibingitdo baat ta kaawco ho bilde kaak Ɔu bildiy iŋ niyinco.

⁸ Gi iban kadar gaanuun kaak Buŋ diytu, Ɔaar samaane ya gi aadaag iŋ botiliy. ⁹ Illa kuu diye do kayko kadar Buŋ bal diyiŋ gaanuun do gee kuuk sellen, Ɔa diyiŋ do Ɔuur kuuk pook kaaw ta Buŋdi, do kuuk adiney ku Buŋdi, do kuuk motilay ho do kuuk jookumo. Buŋ diyiŋ gaanuun do Ɔuur kuuk karmiyigido, do kuuk nigaag gamin ku Buŋdi, do kuuk diyaag aginiyco ho do kuuk diya gee. ¹⁰ Ɔa diyiŋ do Ɔuur kuuk baaya munjam, do miday kuuk bariya ziŋkico ho daad oki kuuk gina pa, do gee kuuk taajira ferrina, do gay raadindi, ho do Ɔuur kuuk looga bal botol. Ɔa diyiŋ do Ɔuur okiŋco kuuk gina gamin kuuk jookumo kuuk arro bilde kaak taŋ. ¹¹ Bilde-aŋ, gi gasig min do Kabarre ta Gala. Buŋ kaak goy iŋ *darjiney kat berduut Kabarre taat Gal aale-anta.

Pool ozilaag Iisa Masi

¹² Nu ozilaag *Rabbinte Iisa Masi asaan Ɔa talintu ar gem kaak tur gine riyoy ho Ɔa berdu gudurre taat naaji gininti. ¹³ Zer awalle, nu nig bir iŋ Ɔaara, nu taabiyig geenji ho nu warga. Kar Buŋ gay tal aminduwir, asaan nu bal aamine misa do Iisa Masi ho nu ibanno maan kaak nu giniyo. ¹⁴ Rabbinte paayduut barkiney dakin aale iŋ imaan taat Ɔa diyiidu do gelbiner ho iŋ ele kaak Ɔa beriidu. Nu gasiig gamin kuuk seer-aŋ asaan nu num iŋ Iisa Masi. ¹⁵ Ka seener, Iisa Masi as do duniiner a Ɔaa jiliŋ gee kuuk jookumo. Kaaw-at nec gee okiŋco yaa obin bombo. Kar min gee kuuk jookum-ak, nun gay jookum pakgig serek. ¹⁶ Kar gay, Buŋ tal aminduwir. Ɔa taltu pa-ak asaan Ɔa raka kadar iŋ nun kaak jookum pakgig gee okiŋco-aŋ ko, Iisa Masi yaa gaare subirruwiŋ okintiti do gee kuuk yaa aamine loci ho kuuk yaa gase goye ka gaasdo. Iŋ subirraw taat Buŋ ictu iŋ nun kaak jookum pakgig gee okiŋco-aŋ, Ɔuu ibine kadar Ɔaaco saamiye loco oki.

¹⁷ Do Sultan kaak keeji di Buḅ,
kaak ginno teesinḅi wala gaasinḅi,
kaak matḅo,
kaak gee talgigḅo,
loci ko horoomine inḅ *darjine
elgin inḅ elgina ! *Aamin.

¹⁸ Gem kol ronḅi Timote, bilde kaak nu bildiicinḅ-aḅ aada kaawin kuuk nabiinna kaawtu awalle ḅo bi kaḅḅi. Kaawin-aḅ yaanḅ bere gudurre kii gine riy taat Buḅ beriji ar ki taasiḅa taasiḅka taat taḅ. ¹⁹ Do taasiḅkar, obit imaanḅinḅ bombo ho taasanḅ inḅ pikirre taat samaane Buḅ rakiyo. Gee daarinḅ pood icinḅ pikirre taar-ata, paa ko, ḅu nigiiḅ imaanco tak-tak. ²⁰ Min ḅo gee-ak, goy Himene* inḅ Alekzandir†. Nu berig ḅo pise ka Seetanner‡, paa kat, ḅuu diye ḅo kayco kadar ḅu gediraado nige biḅkico inḅ Buḅ.

2

Taayika ḅo bi ka salaaner

¹ Min gamin okinḅo, maan kaak awalle nu rakiy gee yaa gine-ak a ḅuu indiguwe Buḅ ḅo gee okinḅo, ḅuuco salkiyguwe inḅ loklikinḅo ho ḅuu ozilguwinḅi ḅo bi kaḅco. ² Salkiyguwoḅ ḅo sultinniidi ho ḅo ḅuur okinḅo kuuk hokumiyaw. Paa kat, gii goye inḅ aapiye, bal kaawo, ho ḅo ay maanna, gii gaare inḅ goyinte kadar gi karmiya Buḅ ho gii goye sellenḅ ḅo unḅo ka geemir oki. ³ ḅaar-aḅ ko maan kaak sellenḅ ho kaak samaane ḅo unḅi ka Buḅ kaak jilaate. ⁴ ḅa raka a gee okinḅo yaa gase jile ho ḅuu ibinin seeney. ⁵ Ka seener, Buḅ, ḅaar rakki di ho gem rakki di goy datik ta Buḅ inḅ gee. Gem-ak, ḅaar ko Iisa Masi. ⁶ ḅaar kaak ber ziy *satkine a ḅaa jilinḅ gee okinḅo. ḅaar-aḅ ko maan kaak as ḅo wiktiney kaak gaara kadar Buḅ raka jile gee. ⁷ Do bi ḅaar-ak ko, Buḅ diyintu gay gaare kaawor ho *paliine. Nu raaddo, nu kaawa seene. ḅa diyintu a naa bildinḅ gee kuuk Yuudinnado ḅo bi ka imaan taat ḅo Buḅdi ho ḅo seeney.

Maman miday inḅ daadi yaa goye ḅo unḅi ka Buḅdi

⁸ Ampa-ak, ḅo ay wero, nu raka miday yaa salkiyguwe, ḅuu jaalguwe pisinḅo* inḅ gelbin kaak cawar†, wala dapiḅko wala meelo.

⁹ Nu raka oki a daadi yaa isguwe kesuun taat kuuniye ḅo unḅi ka Buḅdi ho taat icaado odin ku midir. ḅu siyaado zinḅkico inḅ dee ka duruwco kaak arro. ḅu isguwenno daabne ḅo zinḅkico, wala duura, wala kesuun taat kaalin aale. ¹⁰ Kar gay, ḅuu gaarguwe samaanuwco inḅ gamin kuuk samaane ḅu gingiyo kuuk tur ḅo daad kuuk karmiya Buḅ. ¹¹ Do wiktin ta bildindi, daad yaa goyguwe inḅ bugumco di ho ḅuu cokiyguwe inḅ karaamine. ¹² Nu balco bere izinne ḅo daatir taat ḅuu bilde miday wal ḅuu goye kaaco. Kar gay, illa ḅuu goye inḅ bugumco di. ¹³ Nu kaawiy pa-ak asaan Buḅ kilgiyig ja Aadum, kar kat astu Hawwa. ¹⁴ Kar pey Aadum bal rase ziy *Seetanne yaaji unḅe berkile, kar daatik kat ras ziti, Seetanne unḅiitit berkile ho ta nigtu ḅo unḅi ka Buḅdi. ¹⁵ Inḅ taar-at ko, daatko-at yaa gase jile inḅ weenti. Kar daad okinḅo gay yaa gase jile-ak ya ḅu ob tirit ḅo imaanco, ḅo elinḅo, ho ḅo goyinḅo kaak *cawar ho kaak tur ḅo unḅi ka Buḅdi.

3

Agindaw ku Eglizdi

¹ Kaaw taat naako kaawe-an nec kuu obin bombo : Ya gem kaak raka goye tatkaw ka *Eglizdi, ḅa doḅ riy taat samaane. ² Tatkaw ka Eglizdi-ak yaa kuuniye gem kaak ginno maan kaak ḅuuji diye kaawo. ḅaa kuuniye gem kaak daaciy rakki ho ḅa tala taar di. ḅaa kuuniye gem kaak gedirco ḅo zinḅkay ho kaak pikirrey inḅ goyinḅi kuuniye ḅo unḅi ka Buḅdi. ḅaa kuuniye pey gem kaak oba marti ho kaak gedar bilde gee. ³ ḅa kuuniyaado gem kaak

* 1:20 Wer ka gase kaawor ḅo 2 Timote 2.17. † 1:20 Wer ka gase kaawor ḅo 2 Timote 4.14. ‡ 1:20 Wer ka gase kaawor ḅo 1 Korentiyen 5.5. * 2:8 'jaalguwe pisinḅo' : Ya Yuudinna salkiyaw, ḅu jaala pisinḅo. † 2:8 Wer ka gase kaawor ḅo Soom 134.2, Lamantasiyon 2.19.

sakriyaw ho kaak adiy tongo. Kar gay, ŋaa gine dalulle ho oola. Ŋa kuuniyaado gem kaak yaa talenno gurus. ⁴ Inj horoomin taat kuuniye do tatkaw-aka, ŋa gedirji do geriy ho kooginay sa karmiyaaga. ⁵ Ya gem kaak balji gedire do geriy ka meenji-ak, maman ŋaa tale do kaay ka Egliz ka Buŋdi ? ⁶ Tatkaw ka Eglizdi-ak kuuniyaado gem kaak daabiney aamine, paa ŋa jaale ziy ho seriin ta Buŋdi yaa obinji ar ta obiig *Seetanne. ⁷ Ŋaa kuuniye gem kaak gee kuuk bal aamine oki kaawa samaane do bi kanji. Paa kat, waan nigaado biy inj gem-aka ho ŋa galaado do wiktin taat Seetanne gecaaga.

Pool kaawa do bi ka diyaakirnar

⁸ Gay riyor ku Buŋdi kuuk ŋu kolyi *diyaakirna oki yaa kuuniye gee kuuk gin horoomine ho kuuk kaawa seene. Ŋu kuuniyaado gee kuuk sakriyaw wala kuuk bariya gurus inj botol taat jookumo. ⁹ Inj gelbin ka *cawar, ŋuu obin bombo seen taat Buŋ bayintu do bi ka imaan. ¹⁰ Gee-ak, ŋuu tale ja baaco. Ya ŋu balco gase maan kaak ŋuuco diye kaawo, ŋuu gine kat riy do Buŋdi ar diyaakirna. ¹¹ Daad sa yaa kuuniye kuuk gin horoomine. Ŋu osguwenno eenco. Ŋu gedirco do zirkico ho nec gee yaa amniyiŋco do gamin okiŋco. ¹² Ay diyaakiriŋce yaa kuuniye gem kaak daacy rakki ho ŋa tala taar di. Ŋaaco gedire samaane do kooginay ho do geriy oki. ¹³ Diyaakirna kuuk ginaat riyco samaan-ak, gee okiŋco yaaco bere horoomine ho ŋuu obe tirit do imaanco taat do Iisa Masi bal kolaw.

Seen taat Buŋ bayintu

¹⁴ Nu pakira a naan baa kodok di. Kar gay, nu siiraajinj carka* maktumne-anta, ¹⁵ asaan ya nu gediraado baa kodok oki, kaawin kuuk nu siirtu-anj yaako gaare maman kuu goye inj gee ku Buŋdi ar gee kuuk adiy ka gerco rakki. Gee ku geer-ak, ŋu gee ku Egliz ka Buŋdi. Buŋ-ak, ŋaar goy mento. Ŋu beraati gudurre do seen ta Buŋdi ar dulaayne taat peyaag gero. ¹⁶ Nu kaawaako, seen ta imaante taat awalle cigile, taar dakina ! Diŋ gay Buŋ bayinta :

Iisa Masi ic zi ka gemor ho ŋa bayintu do duniiner.

Ruwwin ta Buŋdi gaarig kadar ŋa sellen do unji ka Buŋdi.

Ŋaar kaak *dubal ku Buŋdi taltu.

Gee kaaw do bi kanji do gee ku duniiner okiŋco.

Do kid okinji, gee dakina aamintu loci

ho kuwa ka samaaner, Buŋ cooniig do *darjiney.

4

Pool minaag Timote do bi ka gay raadindi

¹ Ruwwin ta Buŋdi kaaw waranj kadar do wiktin ta ba aaro, gee daarin yaa rasin imaanco a ŋuu aade ruwinnay kuuk raada ho inj bilde kaak asa min do aaridnar. ² Gee-ak rasaag gay raadindi jagiig inj kaawinco. Gay raadindi-ak kaawa inj biŋkico di ho ta aditco gay keetiti. Ŋu ibanno doŋe maan kaak samaane asaan pikirrico nig ar ŋu beesit inj hadinne kaak nee dindik buŋ do aki. ³ Gee-ak bera bilde kaak toda obe ka daatir ho kaak toda tee daarin. Kar gay, Buŋ kilgiyig gamin ku teendi-ak a gee kuuk aamine loci ho kuuk ibingit seeney yaa teenco inj dele ka barkiner do Buŋdi. ⁴⁻⁵ Gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiyitu-anj, ŋuur samaane. Kaaw ta Buŋdi kaawa a ŋu samaane ho inj dele ka barkiner kat gi ooyiig a ŋu samaane. Pa-ak, ginno yoo tee rakki kaak gee yaa pooce. Illa gee yaa delen ja barkin do Buŋdi, kar kat, ŋuu tee.

Gay riyor kaak ta6 ka Iisa Masi

⁶ Gaarig gamin-anj do sinjan. Paa kat, kii kuuniye gay riyor kaak ta6 ka Iisa Masi ho kii gaare kadar ki sinja inj unji do kaawin ku Buŋdi kuuk ki aamintu ho inj bilde kaak sellen ki aadiy inj gelbin rakki. ⁷ Dak cokiyenno maliyin kuuk gee imiliy min do kayco di ho kuuk arro inj imaante. Kar gay, zeedu kii goye sellen do unji ka Buŋdi. ⁸ Ka seener, taale ka

* 3:14 'carka' : Werin daarin, ŋu kaawa a 'jawka'.

ziŋkar, ŋaar samaane do gamin sood di. Kar waan kaak goyiŋji gaara kadar ŋa karmiya Buŋ gay, iŋ taar-at ko, ŋa ibiniy kadar ŋa gas goye kaak taŋ diŋka ho neginda oki. ⁹ Kaaw taat nec gee okiŋco yaa obe bombo, taar ko anta : ¹⁰ ya gi oosa kayte do riyor ho gi sila do bi ka imaante, gi giniy ampa-ak asaan gi diy gelbinte iŋ Buŋ kaak goy mento. Ŋa jilaag gee okiŋco, kar gay, illa gee kuuk aamin ja kat yaa gasiŋ jile ŋaar-aka.

¹¹ Taar-an kaaw taat kii taayguwe gee ho kii bildiguwiŋco. ¹² Waan ke aanaacinno do saan taat a ki kapak. Kar gay, illa kii kuuniye gem kaak gee kuuk aamine yaa ice goyiŋji, elinji, imaanji, *cawirkuwiŋ ho ŋuu kaawe ar kiŋke. ¹³ Kadar ta naa baawe, ber ziŋ do iskindi, do bildindi ho do garaan ta Kitamner do uŋco ka gee kuuk aamine. ¹⁴ Dak rawtiŋjido bere kaak Ruwwin ta Buŋdi beriijij. Maanna-aŋ, ki gasig do wiktin taat nabiinna kaawtu do bi kaŋji ho agindaw ku *Eglizdi leetu piŋco do kaan. ¹⁵ Ginig gamin-aŋ okiŋco do botilco, ber ziŋ okiŋji do riy-anta. Ansi-ak, gee okiŋco yaa tale kadar ki siŋja iŋ unji. ¹⁶ Ob ziŋ ho pakar do bildinji. Dak rasiŋcodo bat. Ansii kat, Buŋ yaan jile kiŋke iŋ kuuk cokiyaacin oki.

5

Maman Timote yaa taaye gee

¹ Taayig gem ka zabe ar ŋa takko. Dakiy zeedenno. Taayig dubal ar ŋu sintan. ² Taayig ajusinna ar ŋu aginiyij. Taayig oki gemsar ar ŋu sintan iŋ gelbin kaak *cawar, bal rake ka daatkuwco.

Pool kaawa do bi ka murgilgildi

³ Do murgilgal kuuk taŋ ho ginno geenco, tal kaaco iŋ horoomine. ⁴ Kar gay, ya murgil taat gin koogina wala koogin ku kooginti, illa ŋuu bilde maman ŋuu gaare ja imaanco min geero ho ŋuu kappiyin oki taabin taat aginiyico taabiyo. Taar-an ko taat Buŋ rakiyo. ⁵ Murgil taat ginno waanti tak-tak, taar diy kaati iŋ Buŋ. Aando yiriyo, ta goy inda Buŋ ho ta loklikaaji a ŋaa gaayinti. ⁶ Kar murgil taat bariya galal ta duniiner, ya ta jaawa kay asinti oki, ar ta mat di. ⁷ Taar-an ko kaaw taat kiico kaawe do murgilgal, ŋuu goye bal oorne. ⁸ Gem kaak tallo kaaco ka jaamay wala ka aginiyiji ku meenji-ak, pocit imaanji. Gem ŋaar-ak, gem kaak bal aamine do Iisa Masi oki guna minninye.

⁹ Ya ŋu siira siŋ ku murgilgildi, illa ŋu tala ya elginti nec ja orok bijigiy ho taa kuuniye daatik taat bal unje miday. ¹⁰ Daatko-at, ŋuu ibinin ja do gamin okiŋco kuuk samaane ta gintu : ta taayig kooginti, ta obig marti samaane, ta acig asiŋco* ku gee ku Buŋdi, ta gaayig gee kuuk aminda ho ta gin ay riy taat samaane.

¹¹ Do murgilgal kuuk elginco bal nece orok bijigiy gay, dak siirin do siŋco. Asaan ya saawin ta ziŋkico kat jagaag min botol ta Iisa Masi ho ŋu obiy pey miday, ¹² seriin ta Buŋdi yaa obiŋco asaan ŋu rasit niyinco taat awalle ŋu ictu do Iisa Masi†. ¹³ Kar pey, uudin taat ŋu ginno riy taat ŋuu gine-ak, ŋu unjigiy gero iŋ gero. Ŋu gina hawne, ŋu kaawa kaawin kuuk kuunaydo ho ŋu unja biŋkico do kaawin kuuk isgigdo. ¹⁴ Do bi ŋaar-ak ko, nu rakiy a murgilgal ŋuur-ak yaa obe pey miday, ŋuu wee koogina ho ŋuu obe geriyco samaane. Ansi-ak, adinte gasiydo botol taat ŋuu nige biŋkico iŋ ginte. ¹⁵ Asaan goy ko murgilgal daarin kuuk jag min botol taat dalan ho ŋu aadig *Seetanne. ¹⁶ Kar gay, ya geem taat aamine kat gin jaamti murgilgal, taa gaayinco. Ansii kat, *Egliz yaaji dake kaay ho ŋaa gaayen ko murgilgal kuuk taŋ ho ginno geenco.

Agindaw ku Eglizdi

¹⁷ Agindaw kuuk gooyaag Egliz samaane, nec ŋuuco bere horoomine iŋ haginco. Ŋuur kuuk riyco ta gaare kaawor ho ta bilde geemir, taŋco yaa pake ta eenco. ¹⁸ Asaan Kitamne kaaw aman : « Berki kaak gina riy do morgor, dakon gootinjido biy pa ŋaa tee

* 5:10 'acig asiŋco' : 'Do darre ta Yuudinnar, ace ka asindi gaara obe ka martir kaak samaane (Yaaya 13.1-17). † 5:12 'ŋu rasit niyinco taat awalle' : 'Awalle, ya daatik raka a ŋuu siirin siŋti iŋ murgilgal-ak, taa ooye gine riy do Iisa Masi ho taa poye obe mitik ka pey.

ganduulinna »[‡] ho pey, « Gay riyor oki gin botol taat n̄aa gasin haginey. »[§] ¹⁹ Ya n̄u diyaaji kaaw d̄o tatkaw ka *Eglizdi-ak, dak ooyenno, illa ya saadinna goy ja seer subba.*
²⁰ Ya waan dee jookumo, leesiy d̄o un̄co ka geemir. Ansii kat, gee ku pey oki yaa gine kolaw.

²¹ Nu kaawaajij waraŋ d̄o un̄ji ka Buŋdi, d̄o un̄ji ka Iisa Masi ho d̄o un̄co ka *d̄ubal ku Buŋdi kuuk n̄a dobtu : karmiyig kaawin-aŋ okiŋco bal dobe ka geemir ho dak ginenno samaane d̄o gee daariŋ di. ²² Ya ki raka lee pisiŋjiŋ d̄o kaay ka gemor a n̄aa gine riy ta Buŋdi, yoku ya wiktinti as ja. Ya gee ku pey gina gamin ku jookumo, dak un̄jenno kaan̄. Kar gay, goy goye kaak *cawar d̄o un̄ji ka Buŋdi.

²³ Do bi ka adiŋ kaak tiyaaciŋ kon di-ak, dak seenno amay keeco di, kar gay, saa oki maam sood̄ ku *biŋdi. Paa kat, n̄uun̄ deen̄ adiŋ kaak tiyaaciŋ-aka.

²⁴ Gee daariŋ zunuubinnico tala waraŋ min n̄u balco misa dukume seriin di. Kar gee daariŋ gay gina zunuubinna iŋ cigile, ho gee ibingigd̄o illa ya n̄u dukumco ja seriine.

²⁵ Gamin kuuk samaane oki pa. Daariŋ, gee talaag waraŋ ho n̄uur kuuk tallo misa sa goyaado ko cigil di, n̄u asa bayne.

6

Karaamin ta berrinar d̄o geen̄co

¹ Do bi ka berrin kuuk aamine, okiŋco, n̄uu karmiye geen̄co ho n̄uuco bere horoomin dakina. Paa kat, n̄u nigaado biŋkico iŋ siŋ ku Buŋdi ho n̄u cillaagd̄o bildiŋji. ² Ya geen̄co kuuk n̄u ginaaco riyo kat aamine, illa n̄uu karmiyiŋco. Ya n̄u pooa karmiyiŋco d̄o saan taat a n̄u siŋta, pa-ak, ta bal ase. N̄uuco ginguwe riy dakin paka asaan gee kuuk gasa min d̄o riyco-ak, n̄uur gee kuuk aamin d̄o Iisa Masi ho n̄u siŋta kuuk n̄u elgiyo.

Bilde ka jookumo iŋ ele ka malle

Naan̄ gaare maan kaak kii bilde gee ho maman kii taayiŋco. ³ Ya gem bilda gee iŋ bilde ka pey ho ya n̄a jaga min kaawin kuuk ka seener ku *Rabbinte Iisa Masi iŋ bilde ka arro ka imaante-ak, ⁴ n̄a d̄apila maalan di. N̄a ibanno maanna. N̄a el bariye meelo ho n̄a el gidaw d̄o baaco ta kaawnar. N̄aar-aŋ ko maan kaak iya hasuudinaw, meelo, nige ka biŋkar ho pikirre taat samaanno d̄o gemor. ⁵ Ampa-ak, gee meela lagat-lagat iŋ pikirrico taat ginno baati. N̄u ginno tak-tak seen ta Buŋdi. Do taŋco, n̄u pakira a wal imaan ta d̄o Buŋdi-at, taar botol ta n̄uu gase malle.

⁶ Ka seener, gem kaak gin imaan d̄o Buŋdi gin ko malle dakina, ya n̄a hamdiy iŋ kaak Buŋ beriji. ⁷ Asaan gi bal iye yoo maanna d̄o duniiner ho gi gediraado oki ice yoo maanna minninti. ⁸ N̄aar-ak, ya gi tiyaw ho siyaw, ho gi isaw-ak di, necinten̄ ko. ⁹ Kar n̄uur kuuk raka gine gay gamnar gay, niyiŋco taat kuunayd̄o iŋ botol ta Buŋdi n̄aamiig n̄u galiy d̄o pise ka *Seetanner. Iŋ ele ka gamin ku duniiner-ak, n̄u idiy ziŋkico ho n̄u rawtiig goyiŋco. ¹⁰ Ele ka malle-aŋ, n̄aar ko baaco ta gamin okiŋco kuuk jookumo. Gee daariŋ diya kayco d̄o bariye ka malle, ansii ko n̄u jagtu serek min d̄o imaan ho n̄u iytu taabiŋ dakina d̄o kayco.

Obe ka tirit d̄o imaandi

¹¹ Kar gay, kiŋ kat gem ka Buŋdi, goy serek min gamin-aŋku. Baray maman kii gine ay maanna iŋ botiliy, kii gaare iŋ goyiŋji kadar ki karmiya Buŋ, kii obin imaanjiŋ bombo, kii ele gee, kii ice subirraw ho kii goye dalulle. ¹² Taasaŋ taasiŋka taat taḅ d̄o imaandi. Ob tirit d̄o goye ka gaasdo. Goye n̄aar-ak ko Buŋ kolin̄ciŋ d̄o wiktin taat ki piltu biŋ d̄o un̄co ka saadinna dakina a ki aamin d̄o Iisa Masi. ¹³ Iŋ siŋ ku Buŋ kaak bera siikime d̄o ay maanna ho iŋ siŋ ku Iisa Masi kaak gaar imaanji d̄o un̄ji ka guberner Pilaat*, nu kaawaajij aman : ¹⁴ gin ay maan kaak Buŋ kaawiiŋjiŋ iŋ gelbin kaak *cawar ho bal oorne

[‡] 5:18 Wer ka gase kaawor d̄o Deteronoom 25.4. [§] 5:18 Wer ka gase kaawor d̄o Matiye 10.10, Luk 10.7. * 5:19 Wer ka gase kaawor d̄o Deteronoom 19:15. * 6:13 Wer ka gase kaawor d̄o Yaaya 18.36-37, 19.11.

nam yiriy taat *Rabbinte Iisa Masi yaa bayne. ¹⁵ Bayninji-ak yaa kuuniye do wiktin taat meenji Buḡ diytu.

Ḥaar keeji di Sultan kaak taḡ,

Galal tanji gaasaado tak-tak,

Ḥa Sultan ka sultinniidi

ho Ḥa Rabbin ka rabbinniidi.†

¹⁶ Ḥaar keeji di kaak matdo.

Ḥa goy do portikaw taat waan sa baatido moota.

Ginno waan kaak talga

ho ginno waan kaak yaa gedire talinji.‡

Horoomine ho inḡ gudurre loci doo ! *Aamin.

Taayik ta Pool do gay gamnar

¹⁷ Do ḡuur kuuk gay gamnar kuuk goy do adiy ka kidar-aḡ, kaawco a ḡu jaalenno zinḡkico. Kaawco a ḡu diyenno kayco do malle kaak yaa uce us maala. Kar gay, ḡuu diye gelbinco inḡ Buḡ. Ḥaar kat beraate ay maanna, ḡa beraate dakina, ampa kat gii aaciye.

¹⁸ Kaawco a ḡuu gine sellinḡkaw, ḡuu kuuniye gay gamnar do gamin kuuk samaane ḡu giniyo, ḡuu gine oyaw ho ḡuu deedguwe gaminco inḡ gee ku pey. ¹⁹ Ya ḡu gina pa-ak, ḡuu ḡume malle kaak samaane do unḡi ka Buḡdi ho kaak neginda ucaado usu. Ansii kat, ḡuu gase goye kaak taḡ.

Ooy ta ba aaro

²⁰ Gem kol ronji Timote, obig gamin kuuk Buḡ beriiḡin-aḡ samaane do adinḡ. Gooy zinḡ min meel taat bal baati ho taat arro inḡ imaan. Gooy oki zinḡ min meel taat gee talaat ar ḡa ibine kaak taḡ, kar sando ta raadine. ²¹ Gee daariḡ icig ibine ḡaar-aka. Ampaa ko, ḡu jagtu serek min imaan.

Buḡ yaako barkiyinḡko okinḡko. Nu ooyko dakina.

† 6:15 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 10.17, Soom 136.3. ‡ 6:16 Wer ka gase kaawor do Soom 104.2, Ekzood 33.20, Yaaya 1.18.

2 Timote

Maktumne ta seerinkar taat Pool siiriiji do Timote

Pile ka kaawor

Maktumne ta seerinkar-an, na Pool di oki siirit do Timote. Na goy danaayne ho na iban kadar menuwiy sa yaa gaasen di. Paa ko, na naamiiji do Timote. Maktumne-an kaawa do bi ka goyiiji ka Pool, bildiiji kaak na bildiy gee ho taabiney taat na taabiy do saan ta Kabarre ta Gala. Pool taayaag a na ginenna kolaw do taabin taat yaaji ase. Illa na gaare kaaw ta Buñdi in botilti. Do bildiiji, na amilaado kara min bilde ka Pool in kaak paliinna bilditu. Illa nuu aade ta Kitamner, asaan ay maktumne ta Buñdi, taar kaaw ta meenji Buñ. Taar ta bilde seen ta Buñdi, ta gaayaag gee yaa ibinin niginco, nuu yeepe do botol taat samaane ho nuu goye goye kaak Buñ rakiyo.

Ooy ta Pool

¹ Na nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi in niyin ta Buñdi, naa gaare kaawoy taat na kaawtu a naa bere goye ka gaasdo. Goye-ak, gee gasaag in nune kaak in Iisa Masi.

² Nu siiraat locin do kin Timote. Kin nu elgicin ar ron ka meendu. Tatte Buñ ho in *Rabbinte Iisa Masi yaan barkiye, nuu tale aminduwin ho nuun iye aapiye.

Pool ozilaag Buñ do bi ka Timote

³ Nu ozila Buñ kaak nu abdiy in gelbin kaak *cawar ar kaak aginiydu gintu awalle. Wiktin taat nu inda Buñ, nu ozilgiyga do bi kanji ho aando yiriyo, nu rawatdo bin. ⁴ Nu moyig zulinji kuuk wiktin taat gi totiriyo ho nu raka a illa gii naame kat adir yaa miine in galal. ⁵ Nun bal rawte maman ki aamintu do Iisa Masi in gelbin rakki. Imaanji-at ar ta yaako ta yaarko Loyiz ho ta yaako Eenis gintu min awalle. Kar din oki nu iban tam kadar imaan taar-at di goy do gelbinen. ⁶ Do bi naar-ak ko, nu iskiicin a kii obin samaane bere ka Buñdi kaak na barkiyin in do wiktin taat nu leetu pisindu do kaan. ⁷ Asaan Buñ balte bere ruwwin taat unja kolaw, kar gay taat bera gudurre, ele ho in gedire do zinjar.

⁸ Pa-ak, dak ginenna sokañ ya ki kaawa do geemir do bi ka *Rabbinte. Nun nu obintu danaayne do bi ka Kabarre ta Gala. Naar-ak, dakor ginenna oki sokañ tak-tak. Kar gay, ooyit taabine do bi ka Kabarre ta Gala in gudurre taat Buñ berijin ar nun oki ooyita. ⁹ Naar Buñ kat jilinte ho dobinde a gii kuuniye geenji. Na balinte dobe do saan ta riy taat samaane gi gintu, kar gay, na dobinde in niyin ta meenji ho in barkin tanji. Na berten barkin-an in botol ta Iisa Masi min Buñ bal kilgiyin misa duniine ¹⁰ ho na gaarten kat dinka in ase ka Iisa Masi, Gay Jilinte. Naar ko gedirtit do muuti, ho in gaare ka Kabarre ta Gala, na bayinteg waran goye ka gaasdo.

¹¹ Buñ dobinde *paliine, na berduut Kabarre ta Gala-at do pisindu a naa gaarinti ho naa bilde gee in taara. ¹² Do bi naar-ak ko, nu taabiy do danaayner-anka. Kar gay, nu ginno sokañ, asaan nu ibingig waan kaak nu aamintu loci ho nu iban tam kadar na gin gudurre taat naa gooyin maan kaak na beriidu* nam yiriya taat na asiy dukume seriin do geemir.

¹³ Kaawin kuuk tañ nu bildicin-ak, obig do adin ho gaarig do geemir. Goy bombo do imaan ho do ele kaak Buñ beriy do nuur kuuk num in Iisa Masi. ¹⁴ Buñ berji amaanne taat tañ. Dummiyit samaane in gudurre ta Ruwwin ta Buñdi taat goy in ginte.

Pool ozila Buñ do bi ka Onesipoor

¹⁵ Ki iban kadar gee kuuk aamine kuuk goy do kid ka Aazi, okinco rasintu. Minninco-ak goy oki Pigeel ho in Hermozeen. ¹⁶ Kar Onesipoor gay, Rabbin yaa barkiyin in geenji, asaan naa iskintu dakina. Na baldu gine sokañ, nun kaak goy do danaayner, ¹⁷ kar gay,

* 1:12 'maan kaak na beriidu' : Maanna-ak, ta Kabarre ta Gala ta Iisa Masi.

min ɲa ottu ɔo geeger ka Room di, ɲa bariyin kee nam ɲa gasintu. ¹⁸ Nu inda Rabbin ɲaa tale aminduwiy ɔo yiriy taat ɲa asiy dukume seriine. Ka seener, kinj oki ibingit tam riyoy taat ɲa gintu lotu ɔo geeger ka Epeez.

2

Askirin kaak taɔ ka Iisa Masi

¹ Gem kol ronji, in barkin ta gi gastu min ɔo Iisa Masi-an, zeedu kii goye bombo. ² Kaawin kuuk ki dortu amil min ɔo bir ɔo unjo ka saadinna ku dakin-ak, gaarcog ɔo gee kuuk ɲu amniyaagu, kuuk nec bilde gee ku pey.

³ Icit taabin in nunu ar ki askirin kaak taɔ ka Iisa Masi. ⁴ Ya askirin raka a tatkuwiy yaa ozilinji-ak, ɲaa tale riyoy di ho isgigdo in riy ta gee kuuk askirnado. ⁵ Kar ɔo gee kuuk kaasuma in gadi, ɲaar kaak pakig eenji gasaatdo haginey ya ɲa bal karmiyin *gaanuun ka gadir. ⁶ Gay gawnar kaak taabiya jelket-jelket ɔo morgoy, ya gamnay nee, illa meenji ja aawaag awalle. ⁷ Gem kol ronji, pakirit samaane kaaw taat nu kaawijinj-anta ho *Rabbin yaan gaaye kii ibine baati okintiti.

⁸ Kii pakirguwe ɔo Iisa Masi. Uudin ta Kabarre ta Gala kaawtu, ɲaar min tamba ta sultan Dawuud ho Buɲ nooyig min ɔo muuti. Taar ko Kabarre taat nu gaariy-anta ⁹ ho ɔo bi kanti ko, nu taabiyiy nam ɲu duuniig pisindu ar nu gem kaak jookumo. Kar kaaw ta Buɲdi gay, ɲu gediraado duuninti. ¹⁰ Ansii ko, nu iciit taabin-an okintit ɔo kaar ɔo bi ka ɲuur kuuk Buɲ dobtu. Paa kat, ɲuur kuuk num in Iisa Masi, ɲuu gase jile ho in *darjin taat gaasdo tak-tak. ¹¹ Kaawin kuuk dirj naan kaawe-an, ɲuur nec gee okinco yaa obinj bombo :

« Ya gi mat in Iisa Masi,
gii goye oki in ɲaara.

¹² Ya gi ica subiraw ɔo taabiner,
gii hokumiye in ɲaara ɔo meennuwiy.
Kar ya gi poocaag gay,
ɲaar oki yaate pocinte.

¹³ Ya gi gina maan kaak in botiliido,
ɲaar gay ginaag doo in botiliy.

Asaan ɲa tatarro ɔo maan kaak meenji kaawtu. »

Gay riyor kaak Buɲ oziltu

¹⁴ Kii moyguwijn gamin-an ɔo gee kuuk aamine ho kiico kaawe waran in sinj ku Buɲdi a ɲuu gidenno ɔo bi ka baaco ta kaawnar di. Gidaw, taar gaaydo gem in maanna, illa ta rawtaag ɲuur kuuk cokiyaata. ¹⁵ Zeedu, kii peye ɔo unji ka Buɲdi ar gem kaak tur Buɲ yaa ozile ho ar gay riyor kaak ginno sokaɲ ɔo riyoy ho kaak gaariit kaaw taat ka seener in botilti. ¹⁶ Dak unjenno kaan ɔo kaawin kuuk bal baaco ho kuuk kuunaydo in imaan. Asaan gee kuuk gina ampa-ak, datikco yaa gine serek in Buɲ gaay in gaayo. ¹⁷ Gee ɲuur-ak, bildinco ar mut kaak gornaw. Min gee-ak goy oki Himene* ho in Pileet. ¹⁸ ɲuur rasit botol ta taɔ. ɲu kaawa a Buɲ nooyig ko gee min ɔo muuti.† Ansii ko, ɲu jagiig gee dakina min ɔo imaanco. ¹⁹ Kar gay, gee kuuk aamin ɔo Iisa Masi, ɲuur goy ar dulaayinna ku gerdi. Dulaayinna-ak, Buɲ kat pingu ho ɲu goyiy bombo. Dulaayinna-ak, ɲu siirco aman : « Rabbin Buɲ ibingig geenji ku meenji. »‡ Ho pey aman : « ɲaar kaak kaawa a ɲa gem ka Buɲdi-ak, ɲaa etire serek min ɔo gamin kuuk in botilcodo. »

²⁰ Do ger ka gay gamnar, kii gase parkak dakina. Do yiriy ta iidiner, ɲu imila parkak ku daabner in ku poddiner. Kar yiriy ta maalan gay, ɲu imila parkak kuuk ɲu waytu waye wala kuuk ɲu pintu pine. ²¹ Ansi-ak, gem kaak cal ziy min gamin kuuk jookum-an, ɲaar

* 2:17 'Himene' : ɲaar ko kaak Pool kaawtu bi ɔo maktumne ta Timote taat awalle (1 Timote 1.20).

† 2:18 'ɲu kaawa a Buɲ nooyinte ko' : Gay raadiner ɲuur-an kaawa a Buɲ nooyaado zi ka gemor, illa ɲa nooya kelim ta gemor ɔo wiktin ta ɲa aamin ɔo Iisa Masi ho ɲa gas goye kaak marbinto. ‡ 2:19 Wer ka gase kaawor ɔo Nombir 16 : 5.

ar parkak ku iidiner-an̄ku. Ŋa gin ko *cawar dō un̄ji ka Buᅇdi. Ŋa nec ko ginin riy ta tatkuiy dō botilti. Ho Ŋa siy ko ziy Ŋaa gine ay riy taat samaane.

Gay riyor ku Buᅇdi

²² Gem kol ron̄ji, dak un̄jenno zin̄ dō dubilaw. Kar gay, zeedu kii bariye botol ta sellin̄kaw, ta imaan, ta elindi ho ta aapiyer in̄ gee kuuk inda Rabbin Buᅇ in̄ gelbin kaak *cawar. ²³ Rasit oki meel taat maala, bal baati. Kin̄ iban tam kadar meel, taar iya giduwa. ²⁴ Kar gay riyor ku Rabbin Buᅇ gay, ŋuur gid̄dō in̄ gee. Illa gay, ŋuu ginguwe sellin̄kaw dō gee okin̄co, ŋuu ibine bilde gee ho wiktin taat gee osaagu, ŋuu ice subiraw. ²⁵ Dō gee kuuk ooydō kaawo, ŋuuco gaarin seene in̄ kaaw taat oola. Paa kat, wal Buᅇ yaaco gaaren di botol taat ŋuu ibinin̄ nigin̄co, ŋuu jipte goyin̄co ho ŋuu ibinin̄ seen ta Buᅇdi. ²⁶ Paa kat, kayco yaa ase, ŋuu amile min dō pise ka *Seetanner kaak obiig awalle ŋu giniiy maan kaak Ŋa rakiyo.

3

Menaw ku ba aaro

¹ Gem kol ron̄ji, iban tam kadar dō menaw ku ba aaro, wer yaa ase rada. ² Dō wiktin taar-at, gee yaa tale adat ku maaniico di ho ŋu talenno gurus. Ŋuu kaawe dō un̄co ka geemir a ŋuur di gee, ŋuu jaale zin̄kico, ŋuu nige bin̄kico in̄ Buᅇ ho kaawco baadō in̄ aginiyco. Ya waan beraaco maan sa, ŋu ozilaagdō ho ŋu karmiyaagdō gamin ku Buᅇdi. ³ Ŋu tallo amindaw ta geemir, ŋu saamaydō, ŋu os gee, ŋu gedarro dō zin̄kico ho ya ŋu tala gee taabiyaw, ŋuur gay galco. Gelbinco rakaadō tak-tak gamin ku samaane kuuk Buᅇ rakiyo. ⁴ Ŋu isan dō geemir, ŋu gina gamin bal kayco. Dō goyin̄co a illa ŋuu jaalguwe zin̄kico kon di. Ŋu el galal ta duniiner pak Buᅇ. ⁵ Ŋu gaar zin̄kico ar ŋu gin imaan, kar dō kayco gay, ŋu pakira kadar ta ar maan ka maala kaak ginno gudurre. Gee ŋuur-an̄, pik botilco serek. ⁶ Min gee-an̄ku, daarin̄co un̄jiy ko dō geray ku geemir, ŋuu caaciyaag daad kuuk imaanco bal paaye caari a ŋuu ooye kaawco. Daad-ak, zunuubinnico dakina. Ŋu aada ay galal ta zin̄kico di. ⁷ Daad-ak el cokiye bilde ka marbinto, kar gay, ŋu gedarro ibinin̄ seen ta Buᅇdi. ⁸ Ŋuur kuuk caaciyaag daad-ak pootit seene uudin taat awalle Janees in̄ Jambirees* pootiig kaawin ku Muusa. Gee ŋuur-ak, pikirrico jookumo ho imaanco sa yaa uce us maalan di dō un̄ji ka Buᅇdi. ⁹ Kar gee-ak gay, riyco baadō in̄ un̄ti asaan gee okin̄co yaa ibinin̄ kadar ŋu gee kuuk bal gine kay, ar awalle ŋu ibiniig raade kaᅇ Janees in̄ Jambirees.

Obig bombo bilde kaak ki gastu

¹⁰ Kar kin̄ gay, wiktin ta nu bildiy gee, ki cokiyyintu. Ki tal maman nu goyiyo, gamin kuuk nu giniyo, imaan̄du, subirruwir, elindu, maman nu diyyi gelbiner dō riyor, ¹¹ maman ŋu taabiyintu ho maman nu taabiyiyo. Ki ibingit taabin okintit taat asdu dō geeger ka Antiyoos, ka Ikoniyoom in̄ ka Listir. Maa taabinir taat nu bal aawinti ! Kar *Rabbinte jilgiinu min ay taabine. ¹² Ka seener, ŋuur kuuk num in̄ Iisa Masi ho raka goye sellen̄ dō un̄ji ka Buᅇdi, ŋuu taabiyin̄co okin̄co. ¹³ Kar gee kuuk jookumo ho caacay gee gay, jookumuwco-at yaa gaaye gaayen di. Ŋuur kuuk caaciya gee, goy oki kuuk yaa caaciyin̄co. ¹⁴ Kar kin̄ gay, ob tirit dō bilde kaak ki gastu ho kaak ki ooytu in̄ gelbin rakki. Ki ibingig ŋuur kuuk bildin̄cin̄. ¹⁵ Min ki kapak di, ki ibingig ko makaatamna ku Buᅇdi. Ŋuur kuuk beraaji ilim kii gase jile kaak asa min imaan taat dō Iisa Masi. ¹⁶ Ay maktumne ta Buᅇdi, taar kaaw ta meen̄ji Buᅇ. Kaaw-at, taar ta bilde seen ta Buᅇdi, ta gaayaag gee yaa ibinin̄ nigin̄co, ŋuu yeepe dō botol taat samaane ho ŋuu goye goye kaak Buᅇ rakiyo. ¹⁷ Ampaa kat, gay riyor ka Buᅇdi yaa kuuniye gem kaak siy ko zin̄kay tak a Ŋa nec gine ay riy taat samaane.

4

Taayik ta ba aaro

* 3:8 Wer ka gase kaawor dō Ekzood 7.11-12.

¹ Do unji ka Buṅdi ho do unji ka Iisa Masi, ḡaar ko yaa ase dukume seriin do gee kuuk goya in kuuk mate ho ḡaa tee *Meennuwi, cokay nu kaawaajin waraḡ aman : ² Ya gee raka cokiye kaawnaḡ wala ya ḡu rakaado oki, wakal gaarit kaaw ta Buṅdi. Bildig gee ho iskiḡ okinco. Do ḡuur kuuk jaawa badam, kii gaarin ḡiginco ho kiico leese. Okintit-an, ginit in subirraw dakina. ³ Asaan wiktin yaa ase taat gee ooyaagdo tak-tak bilde kaak taḡ-aḡka. Illa ḡuu ele galal ta zinḡico ho ḡuu ḡume gay bildindi dakina kuuk yaaco kaawe kaawin kuuk dora gala do denḡer di. ⁴ Do wer-ak, ḡuu tirin denḡinco do seen ta Buṅdi a ḡuu cokiye maliyin kuuk gee imilii min do kayco di. ⁵ Kar kin gay, gedar do zin do ay maanna, icit taabin do kaan, ginit riy ta gaare Kabarre ta Gala, ho kuunay gay riyor ka Buṅdi kaak ginaat riyoy in botilti.

Pool, wiktiney nece

⁶ Kar nun gay, wiktin taat naa rasin duniine gaay ko. Nu ber ko zir ar *satkin do Buṅdi. ⁷ Nu taasin taasinḡa taat taḡ,* nu gaasig ko wer ka gadir ho nu ob baati ta imaan. ⁸ Min yiriyta, hagin taat ḡuu bere do ḡuur kuuk nosire eraan kuwa ka samaaner. Hagin-at, ḡa kadumuul kaak Buṅ beriy do ḡuur kuuk goy goye kaak in botiliy, asaan *Rabbin Iisa Masi, ḡaar gay dukume seriiner in botilti. ḡaar kat yaadu berinti do yiriy taat ḡaa dukume seriin do geemir. ḡa beraadudto lotu di, kar gay, ḡaa berin oki do ḡuur okinco kuuk era asinji in gelbin rakki.

Kabarre ta Pool

⁹ Zeeḡu, kii ase kodok-kodok kiin gasindu. ¹⁰ Nu rakiy kii ase-ak, asaan sinḡe Demaas, ḡaar el galal ta duniiner kat paka ho ḡa rasintu, ḡa deet do geeger ka Tesalonik. Kresans gay deet kar do kid ka Galaasi ho Tiit sa deet do kid ka Dalmasi. ¹¹ Anne-aḡ ḡak ko Luk di in nunu. Ya ki asaw, iyig oki Maark, asaan ḡa nec gaayindu dakina do riyor. ¹² Kar Tisik gay, nu ḡaamig kar do geeger ka Epeez.

¹³ Ya ki asaw, iyorduut batkor ta usi taat nu rastu wer kaḡ Karpuus do geeger ka Trowaas. Iyig oki makaatamna. Dak rawtinḡodo kuuk ḡu siytu in zamam-aku.†

¹⁴ Alekzandir kaak garpo nigdu dakin aale. Rabbin yaaji yeepin uudin taat ḡa gintu. ¹⁵ Kinḡe oki goy godom min ḡaara, asaan ḡaar pocig tak-tak bildinte.

¹⁶ Do wiktin taat awalle ḡu iyintu do unco ka gay dukume seriiner nu osiy bir, ginno gem kaak gaayintu. Okinco, ḡu rasintu. Buṅ yaaco saamiye. ¹⁷ In taar-an oki, Rabbin goy in nunu. ḡa berdu gudurre nu gaariit Kabarre ta Gala do geemir nam okinco kuuk Yuudinnado sa cokiya. Nun ar gem kaak Rabbin jilig min do biy ka boorir. ¹⁸ Rabbin yaan jilindu min do ay maan kaak jookumo ho ḡaan iyindu do Meennuwi kuwa ka samaaner. Locin di *darjine elgin in elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

¹⁹ Ooyco do kuḡ Priska‡ in mitti Akilaas ho in geenji ku Onesipoor. ²⁰ Erast, ḡaar ḡak do geeger ka Korent ho Tropim gay, nu rasig do geeger ka Mile asaan ḡa radaw. ²¹ Zeeḡu kii ase kodok-kodok min us daado misa-aḡka.

Kuḡ Ebuluus, Pudans, Linuus, Kilodiya ho in sinḡa okinco kuuk aamine ooyji dakina.

²² Rabbin, ḡaa goye in kinḡe. ḡaako barkiyinco okinco ! Nu ooyko dakina.

* 4:7 'taasinḡa taat taḡ' : Taar-an kaawa do bi ka riy taat Pool gintu do Iisa Masi in gelbin rakki. † 4:13 Awalle, ḡu siya makaatamna in pardina wala in zamam, ḡu siirico ho ḡu maliyig maliye. ḡuur kuuk ḡu siyig in zamam-ak kaalne ho taayaw. ‡ 4:19 'Priska' : ḡu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

Tiit

Maktumne taat Pool siiriiji do Tiit

Pile ka kaawor

Ŋa Pool kat siirit maktumne-an do Tiit. Ŋa siirit do wiktin taat Ŋa goyiy daŋaayne. Min Ŋu bal obin misa Pool daŋaayne, Tiit gaayig in riy ta gaare Kabarre ta Gala. Kar ba aaro, Pool gaarji riy do kid ka Kreet. Kid Ŋaar-ak goy datik amiydi. Riy ta Tiit-at a Ŋaa gaayin kretiyenna Ŋu leeyin gamin ku Eglizdi in botilco. Pool taayig Tiit a maman Ŋa dofe agindaw ku Eglizdi. Ŋa diyiji oki a Ŋaa taaye gee maman Ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, wala Ŋuur kuuk zaŋe, wala dubal in gamsa, wala berrina.

Ooy ta awalle

¹ Nun Pool, berre ka Buŋdi kat siirit maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi a naa iyin Ŋuur kuuk Buŋ dobtu-ak a Ŋuu obin imaanco bombo ho Ŋuu ibinin samaane bilde kaak Iisa bildiigu. ² Hiyya, Ŋuu diye do kayco kadar Ŋu asa goye in Ŋaar tak-tak. Asaan awalle, min Buŋ kilgiyiit duniine, Ŋa kaawco ko do geenji a Ŋu asa gase goye ka gaasdo. Hadi ginte iban kadar Buŋ, Ŋaar raaddo tak-tak. ³ Buŋ dobtu wiktine a Ŋaa gaarin kaawoy do geemir in riyor taat nu giniyo. Ta taar-an ko riy ta jile geemir taat Buŋ kaawiidu a naa gine ho Ŋa beriiduut do pisindu.

⁴ Kin Tiit, nu icinčin ar ki rondu ka meendu, asaan seerte gi aamin do Iisa Masi. Nu indaajin Tatte Buŋ in Gay Jilinte Iisa Masi, Ŋuun barkiye in Ŋuun iye aapiye do gelbinen.

Doŋe ka agindaw ku Eglizdi

⁵ Wiktin taat nu uctu min kid ka Kreet, nu indinčin a kii dake, kii gaasin riy taat dak annere. Riy taat nu rakiy ki gine gay, kii lee agindaw ku *Eglizdi do ay geeger ka Kreet. Wiktin taat nu goy in kinke nu taayinčin aman : ⁶ Tatkaw ka Eglizdi, Ŋaa goye godom. Ŋaa obe daatik rakki di. Kooginay sa yaa aamine in Iisa Masi. Ŋuur sa yaa goye godom ho Ŋuu karmiyin aginiyco. ⁷ Buŋ, Ŋaar berjit riyoy do tatkaw ka Eglizdi. Do taar-an ko, ay tatkaw ka Eglizdi yaa gine gem sellen. Ŋaa ginenna gem kaak a tanji di yaa tee ho Ŋaa dapinenna munjam. Ŋaa sakriyenna ho Ŋa koocenno eenji. Ŋa ginenna gem kaak diya gelbiney do maan ka gemor. ⁸ Illa tatkaw-ak yaa gine gem kaak oba gee gerci ho Ŋaa gine gem kaak el gine riy taat sellen. Ŋaa ginenna gem ka hallel. Ŋa erro gee. Ŋaa nigenno ho Ŋa gedirji do ziy. ⁹ Amaanney ta taŋ taat gee gaariiji yaa goye bombo. Ansi-ak, Ŋaa gedire gaaye eenji in bilde ka seene ho Ŋaaco gedire do gee kuuk meelaw.

¹⁰ Nu diyiji ansi-ak, asaan gee dakina goy ku pooça ice kaaw ta agindaw ku Eglizdi. Ka seener gay, gee Ŋuur-ak goy datik ta Ŋuur kuuk diya aman : « Gee kuuk amine, okinco yaa dukumen ja selno. » Gee Ŋuur-ak bilda eenco in kaawin kuuk do botilcodo a Ŋuu jagin min botol ta taŋ. ¹¹ Kar kin Tiit gay, todco Ŋuu bildenno gee. Asaan ya Ŋu bilda gee in kaawin kuuk do botilcodo-ak, Ŋu niga geray ku geemir. Ŋu bildiy gee pa-ak, asaan Ŋu rakiy gase minninc gurus. ¹² Taaye, gin nabiinçe rakki min gee ku Kreet kaak kaaw aman : « Gee ku Kreet, Ŋuur el raade, Ŋu ar kumin ku yeero kuuk motilay, Ŋu zegilay ho teenco gay teenno. » ¹³ Kaaw ta nabiinčer-an do botilti. Hadi ya kaawoy-at kat goy di do botilti gay, kin, zeedu, leesco dakina asaan Ŋuu aamine do kaawte. ¹⁴ Pey Ŋu cokiyenna kaawin ku *Yuudinna imiltu min do kayco ho Ŋu aadiydo pey aadanna ku gee kuuk pociit kaaw ta seener. ¹⁵ Do gee kuuk bal nige do unji ka Buŋdi, ginno maan kaak yaa niginco min kara. Kar do gee kuuk nigaw ho amnaydo do Iisa gay, min gamin kuuk Ŋu giniyo, ginno maan kaak sellen. Kun kawta, Ŋu pakira ko do gamin ku jookum di ho Ŋu eergigdo gamin kuuk sellen in gamin kuuk jookumo. ¹⁶ Gee kuuk amil min do botildi-ak, Ŋuur diya a Ŋu ibingig Buŋ, kar goyinco gay gaarro kadar Ŋu ibingig Buŋ ka seener. Gee yilaagu, Ŋu karmaydo Buŋ ho Ŋu gedarro gine maan rakki kaak sellen oki.

2

Bilde kaak taḅ

¹ Kar kiñ Tiit gay, gaarco ḁo geemir bilde kaak taḅ. ² Kaawco ḁo jaminnar a ḁuu gedire ḁo zinjico, ḁuu goye godom ho ḁuu goye goye kaak gee yaa karmiyiḁco. ḁuu obin pey imaanco bombo, ḁuu elguwe zinjico ho ḁuu icguwe subirraw. ³ In taar-an ko, kiico ḁiye ḁo ajusinna a ḁuu goye goye kaak Buñ rakiyo ḁo gamin okiḁco kuuk ḁu giniyo. ḁiycō a ḁuu osenno eeḁco ho ḁuu peye min see kaak aale. ḁiycō a ḁuu taaye eeḁco in taaye kaak samaane. ⁴ In taar-an kat, ḁuu gaare ḁo eeḁco daad ku cewey maman ḁuu goye. ḁuucō gaare maman ḁuu eliḁ midiyco in kooginco, ⁵ maman ḁuu goye godom ho ḁuu talen ko midiyco di. Maman ḁuu obe geriyco, ḁuu gine *cawar ho ḁuu karmiye midiyco. Paa kat, waan nigiyḁo biy in kaaw ta Buñdi.

⁶ Do dubal in gema oki, kondirco ḁo leesindi a ḁuu goye goye kaak Buñ rakiyo ⁷ ḁo gamin okiḁco kuuk ḁu giniyo. Kiñ Tiit sa gin taat sellen asaana dubal in gema-an yaa ice botilin. Ya ki bilda gee sa, bildig in bilde kaak in botiliy, paa kat, ḁuun karmiye. ⁸ Illa kaawon yaa ase ḁo werti di. Waan gediraado yaan meele. Ansi-ak, sokañ yaa deen adinte ḁu gediriyḁo gase maan kaak jookumo min lote.

⁹ Do berrinar, ḁiycō a ḁuu ginin riycō taat geeḁco ḁiyiico a ḁuu gine. Ansi-ak, yaaco aawe gala. ḁuu meeliḁcodo geeḁco. ¹⁰ ḁuu kokiniḁcodo. Illa ḁuu gine taat geeḁco yaa oziliḁco. Ampa-ak, in goyiḁco, gee yaa karmiyin kaaw ta Buñdi, Gay Jilinte.

¹¹ Asaan Buñ, ḁaar gaarit barkiney taat ḁaa jilin gee okiḁco. ¹² Taar ko gaaraate maman gii jipte goyinte, gii poociḁ gamin kuuk goy ḁo duniiner. Ansii kat, gii ibine ḁo goyinte ho gii goye goye kaak Buñ rakiyo ho sellen ḁo unji ka Buñdi. ¹³ In taar-an ko, gii ḁiye ḁo gelbinte ḁo yiriy ta taḅ taat gi eriyo. Yiriy taar-at kat, Iisa Masi kaak Buñte ho Gay Jilinte yaa yeepe in *darjiney. ¹⁴ Do bi kanten ko, Iisa Masi rastu ziy, ḁu deeyiiga asaan ḁaate jilinte min ḁo gamin kuuk samaanno ho ḁaate aciḁ zunuubinnite. Ansi-ak, gii gine geenji, gii zeede gine taat samaane.

¹⁵ An ko kaaw taat kiico kaawe in zeede. Kiico leese ho kii gaayiḁco. Dak rasenno gee yaan gine ar maan ka maala.

3

Goye ka gee ku Buñdi

¹ Kiñ Tiit, deelcot kaaw ḁo gee ku Buñdi a ḁuu karmiyin agindaw ku darrer yoo *gaanuunco. Deelco a ḁuu gine taat sellen ḁo eeḁco. ² ḁiycō a ḁuu diyenno kaaw ḁo eeḁco, illa ḁuu gine sellen benannico. ḁuu goye dalullay in gee okiḁco. ³ Asaan awalle ginte oki gee kuuk oliyay, gi newsiji kop ḁo Buñdi, gi jag min botol taat samaane. Gi gin berrin ku gamin okiḁco ar ele ka maanni ho gamin kuuk bera galal. Gi el nigen di. Gi hasuudinay. Gi gina taat gi rakiy di. Gi ello zinjite. ⁴ Kar gay, Buñ kaak jilinte gaarte sellin kuwiy in elinji lote okinte. ⁵ ḁa jilinte min ḁo zunuubinnar asaan ḁa tal aminduwte. ḁa balte jilinte asaan gi gin taat in botilti. Buñ jilinte in Ruwwiney taat ḁa beriite. Ta acten zunuubinnite. Gi gintu gee kuuk marbinto ho gi ictu goye kaak marbinto. ⁶ Buñ miinter gelbinte in Ruwwin ta Iisa Masi kaak Gay Jilinte beriite. ⁷ Ansi-ak, Buñ in elinji, ḁa gininte gi goyiy in botol ḁo unji asaan gii gine kooginay kuuk yaa gase goye ka gaasḁo kaak gi eriyo. ⁸ Ka seener, kaaw-an ḁo botilti.

Ansii ko, nu rakiy a kiiti wakile ḁo kaaw-anta. Asaan ḁuur kuuk aamin ḁo Buñdi yaa zeede gine sellen. Kaaw taar-an yaa gaayin gee okiḁco. ⁹ Kar gay, kaway min gamin ku tambaar, kaway min gee kuuk el giduwa ho kuuk el meelo ḁo bi ka gaanuundi. Asaan gamin ar ḁuur-an bal gine paydinco. ḁu gaayḁo gee. ¹⁰ Ya goy gem kaak el eere gee, karumga, kar kiiji deele pey. Ya ḁa icḁo gay, kiiji newse kopo. ¹¹ Kiñ iban kadar gem kaak gina ansi-ak, ḁaar jag min ḁo botol taat samaane. Ya ḁa baa ansi di-ak, ḁa tara ziy ka meenji.

Ooy ta ba aaro

¹² Nu rakaan ñaame gem rakki kaak ñaan make : Artemaas wala Tisik. Ya ña ote, uc parak ki asiin gasindu kodok ðo geeger ka Nikopoliis asaan nun ic niyine, nu raka gaasin ribba ede. ¹³ Baanu, gaayig Zenaas gay ðukume seriiner, inj Apoloos. Obco wero ðo martuwco. Nu rakaado maan yaaco arme. ¹⁴ Do siñtite sa, illa ñuu ibine kadar ñuu gaaye gee kuuk ya gamin armaaco. Ansii kat, goye ka gee ku Buñdi uciydo maala.

¹⁵ Siñta okiñco kuuk goy anne inj nunu ooyjiñ dakina. Kiñ sa, ni ðiyaajiñ : ooyco ðo siñtite kuuk elgiite kuuk goy annere.

Okinjo, Buñ yaako barkiyinjo. Nu ooyko dakina.

Pilemon Maktumne taat Pool siiriji do Pilemon Pile ka kaawor

Maktumne-an, *na Pool kat siirjit* do Pilemon. Na siirit do wiktin taat na goyiy dajaayne. Pilemon, naar aamin do Iisa Masi min awalle. Kar na gin berre rakki, sinji Onezim. Onezim gay gadtu ho na naamtu in Pool. Wiktin taat Onezim goyiy in Pool, naar oki aamintu do Iisa Masi. Kar ba aaro, Pool siirji do Pilemon a naaji saamiye do Onezim ho na naamiiig in maktumne-anta. Pool indaag Pilemon a na talaagdo pey Onezim ar berrey, kar gay, naa obin ar sijo.

Ooy ta awalle

¹ Maktumne-an, nun Pool in sinje Timote kat siirta. Nun, nu obintu dajaayne asaan nu kaawa do bi ka Iisa Masi. Ni siirit loci, kin Pilemon. Ki roy ka bini ho ki gaayaani do riy ta Iisa Masi. Ni ooyjin dakina. ² Ooyti do boote Apiya. Ooyiy oki do sinje Arsip, naar kaak zeeda in nini do totire ka Kabarre ta Gala. Do *Egliz kaak numa do gerin oki, ooyco dakina. ³ Tatte Bun ho *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyinjo ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner do Bunji do bi ka Pilemon

⁴ Kun kawta, ya nu inda Bun, nu rawatdo bin. Nu dela barkin do Bunji do bi kanjin, ⁵ asaan gee kaawa do bi ka imaan taat ki gintu do Rabbinte Iisa Masi ho do ele kaak ki elgig gee ku Bunji. ⁶ Nu inda Bun a imaan taat numinte yaa sinje in unti. Ansii kat, kii ibinin ay maan kaak gi gintu in goye kaak gi goyiy in Iisa Masi. ⁷ Gem kol sinji, in ele kaak ki elgiy gee, adir miin in galal ho ki denrin dakina. Ka seener, ki denrig gelbin ka gee ku Bunji.

Pool indaag Pilemon a naa obin Onezim samaane

⁸⁻⁹ Ka seener, nu gin botol naan kaawe do maan kaak kii gine. Kar gay, nu rakaado gine pa. Ansi-ak, nu indacin do saan ta elindi di. Nun Pool, ki iban kadar nu za6 ko ho nu obintu dajaayne do bi ka Iisa Masi. ¹⁰ Kar din gay, nu indacin do bi ka Onezim kaak ar ron ka adir do dajaayner-anka. ¹¹ Awalle, na baljin gine riy samaane, kar din gay, na obte wer seerte. ¹² Naar-ak, nu naamaajinga, naar kaak nu elgig min do adir.

¹³ Ka seener, nun goy do dajaayner do bi ka Kabarre ta Gala. Nu raka naa goye in nunu a naan gaayindu do wiktin taat ki ginno. ¹⁴ Kar gay, nu gediraado gine maan bal kaawon, asaan nun asiraacinno, illa in niyin ta meenjin.

¹⁵ Tuuliy Bun imilig Onezim min do pisinjin do wiktin sood di, kar din gay, naa yeepen ko, naa goye tak-tak. ¹⁶ Dak talinjo do pey ar berre. Naar pakgig ko berre serek, naar sinjin do Iisa Masi. Nu elgig dakina, kar kin gay yaa elin pey paka. Kii elinji-ak asaan na gem ar kinke ho asaan na sinji oki do Iisa Masi.

¹⁷ Hadi, ya kin kat icintu ar royan, ya Onezim-ak ote, obig ar na nun di. ¹⁸ Ya na nigjin wala ya ki aadaag daana, diyduut do kaar. ¹⁹ Nun Pool ko siirjin kaawin-anjo in pise ka meendu. Naan kappiye ay maan kaak ki giniji do kaay ka Onezim. Kar gay, kinke sa, ki iban kadar nu aadaacin daana. Nu gaayinjin ki aamintu do Iisa Masi, taar-at ko daanan. ²⁰ Gem kol sinji, in ele kaak ki elgig Rabbinte, nu raka ki ginin riy taat nu rakiy-anta. Ampa-ak, denrig gelbiner in sin ku Iisa Masi.

²¹ In siire kaak nu siirijin-an, nu iban kadar kii gininti ho kii gine pak taar-anta oki. ²² Kar nu inda pey maan ka pey : kiidu bariye zuga, asaan nu iban kadar Bun yaa cokiyin indinjo. Naan imilin min do dajaayner ho naako baawe.

Ooy ta ba aaro

²³ Epapraas sa, ɲu obig daɲaayne anne iɲ nunu, asaan ɲa gaara kaaw ta Iisa Masi. ɲa ooyiɲ dakina. ²⁴ Eendu kuuk ni giniy riy ta Buɲdi, kuɲ Maark, Aristaark, Demaas iɲ Luk sa ooyiɲ dakina.

²⁵ Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiɲko okiɲko. Nu ooyko dakina.

Hebru Maktumne taat ɲu siirtu do gee ku Hebru Pile ka kaawor

Waan ibanno gem kaak siirit maktumne-anta. Kar gay, kaak siirta-aɲ ibingig aadanna ku Greknar ho ɲa ibingig oki rakki rakki makaatamna ku Jamaw ta Awalle. Maktumne-an, ɲa siirit do Yuudinna kuuk aamin do Iisa Masi. Yuudinna-ak, ɲu kolaag oki a ɲu Hebru. Gee-ak oole nam daarin dakco ko sood di, ɲuu rasin imaanco asaan ɲu bal gase bilde kaak necgu. Ansii ko, ka siirit maktumne-an raka gaare bilde kaak taɓ ka Iisa Masi. Bildinji-ak a : Iisa, ɲaar keeji di mee satkiner do Jamaw ta Marbinto. ɲaar di kaak goy datik ta geemir in Buɲ ho ɲaa gedire ginin riy-anta asaan ɲaar di gemo ho Buɲ. Muutuy taat ka etor, taar satkin ta taɓ lote. Min taar-an, Buɲ rakaado pey satkine. Ansi-ak, ginte okinte kuuk num in Iisa, gii gedire sinje moota in Buɲ bal kolaw.

Buɲ kaaw in biy ka Roɲji

¹ Awalle, in binka ku nabiinnar, Buɲ deesco kaawe do aginiyte in botilay dakina. ² Din gay, do wiktin ta ba aaro, ɲa kaawte lote in biy ka Roɲji. In ɲaar ko, Buɲ kilgiyiit duniine in gamin okinco kuuk goy kuwa ho keder, ho ɲa rasijig okinco-aɲ do pisinji. ³ In Roɲ ɲaar-ak ko, gee taliy portikaw ta *darjin ta Buɲdi, ho in ɲaar ko, gee yaa ibinin Buɲ, ɲaar maman, asaan Roɲ-ak ara ko ɲaar di tak. Gamin okinco kuuk kuwa ho keder-ak goy in gudurre ta kaawoy. Min ɲa piltu botol a gee yaa gine *cawar do unji ka Buɲdi, ɲa daktu goy ka samaaner do meeday ta ɲaar kaak gin gudurre pakgig gamin okinco. ⁴ Ampaa ko, Buɲ gaartu kadar Roɲ-ak pakgig *dubal ku Buɲdi serek. Do bi ɲaar-ak ko, ɲa diyiji oki sin kuuk pakgig kuɲco.

Roɲ ka Buɲdi pakgig dubal ku Buɲdi

⁵ Ka seener, yiriy rakki, Buɲ bal kaawe do rakki min dubilji aman :

« Kinke-aɲ ko Roɲdu,

min yiriyta-aɲ, ɲu ibine kadar nun ko takko. »*

Ho ɲa bal kaawe tak-tak do bi ka rakki minnincō aman :

« Nun, naa gine Tacco kanji

ho ɲaar gay yaa gine Roɲdu kanto. »†

⁶ Kar gay, Roɲ ka Buɲdi, ɲaar di kaaco ka gamin okinco.‡ Wiktin taat Buɲ rakiy ɲaamin Roɲji do duniiner, ɲa kaawtu aman :

« Dubal ku Buɲdi okinco yaa abdiyini. »§

⁷ Do bi ka dubilji-ak, Buɲ kaawtu aman :

« Dubal kunto, ɲuur ar usu

ho gay riyor kunto, ɲuur ar lesas ku aki. »*

⁸ Kar do Roɲji gay, ɲa kaawji aman :

« Kin kaak Buɲ, ki goy doo ka sees ka sultan.

Ki hokumiyaag gee in botol.

⁹ Ki el gamin kuuk in botilco

ho kuuk jookum gay, ki yilaagu.

Ampaa ko, kin kaak Buɲ,

Takko Buɲ dobincin a ki pakgig eenji

* 1:5 Wer ka gase kaawor do Soom 2.7. † 1:5 Wer ka gase kaawor do 2 Samiyeel 7.14. ‡ 1:6 'ɲaar di kaaco ka gamin okinco' : In kaaw ta Grek, ɲu kaawa a 'Roɲji kaak ɲa weetu awalle'. Kar kaaw-an gay kaaw do kadar Buɲ gin koogin ku pey kuuk ɲa weeyig ba aaro. Ta kaawa a Iisa, ɲaar ar roɲ kaak ɲu weetu awalle, asaan ɲaar di kaaco ka gamin okinco. § 1:6 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.43.

* 1:7 Wer ka gase kaawor do Soom 104.4.

ho inj sewe kaak ɲa etiliijɲ do kaan-ak,†
adin gintu portiko. »‡

¹⁰ Buɲ kaawtu pey aman :

« *Rabbine, do teesindi, ɲa kinɲen di kilgiyig kida
ho samaan sa, ɲa kinɲen di siyig inj pisinɲɲ.

¹¹ Gamin okiɲco kuuk ki kilgiytu-aɲ yaa bire,
kar kinɲ gay goy doo.

Gamin kuuk ki kilgiytu-ak yaa zoode ar kesuun zoodiyo.

¹² Ar batik taat ɲu maliyiita, kii maliyɲ gamin-aku.

ɲu asiy makiɲco ar kaak gee makiy kesuune.

Kar kinɲ gay makaado, ki goy uudineɲ di

ho menuwiɲ gaasaado tak-tak. »§

¹³ Yiriy rakki, Buɲ bal kaawe do rakki min dubilji aman :

« As goy do meedar

nam wiktin taat naaco gedire do adineɲ,

ɲuu gine wer ka lee asinɲɲ. »*

¹⁴ Ka seener, *dubal ku Buɲdi okiɲco, ɲuur ruwwinnay kuuk gina riy do Buɲdi. Buɲ
ɲaamiig a ɲuu gaayɲ gee kuuk yaa gase jile.

2

Jile ka taɓ kaak Iisa iyiite

¹ Do bi ɲaar-ak, zeedinte gii obe tirit do kaaw taat gi dortu a gi jagaado min botol
taat samaane. ² Ka seener, kaaw taat *dubal ku Buɲdi iyiico do aginiyte, taar ic kat riyti.
ɲaar kaak bal karmiyin kaaw-ata ho ɲa aalta, ɲa gasit tanji uudin ta niginji. ³ Ya ɲuur
kuuk awalle bal karmiyin kaawo gasit taɲco, maman gii imile kayte ya gi ginig bees jile
kaak taɓ-aɲka. Jile ɲaar-ak, *Rabbin meenji ko gaarig awalle. Kar ɲuur kuuk cokiyyig
inj deɲginco gay diyte kadar kaaw-at ka seener. ⁴ Buɲ meenji gaay pey do kaawco inj
gamin kuuk ɲa gintu do datikte : ay gamin kuuk ajbay, kuuk gaara gudurrey ho inj bere
ka Ruwwiner kaak Buɲ deediico ar kaak ɲa rakiyo.

Iisa gaar botol ta jilindi

⁵ Ka seener, do bi ka duniin taat yaa ase taat gi kaawiy biti-an, Buɲ balco berin do pise
ka dubilji. ⁶ Kar gay, ɲu siir do Kitamner aman :

« Gem gay, ɲaar waa kina, ki pakiriy kaaci ?

Roɲ gemor gay, ɲaar waa kina, ki taliy kaaci ?

⁷ Do wiktin sood, ki ginig kapak

nam dubal ku Buɲdi din sa pakgiga.

Ki berji *darjine ho horoomin ar sultan

⁸ ho gamin okiɲco, ki berjig do pisinji. »*

Ya Buɲ berig gamin okiɲco do pisinji, ɲaar-ak gaara kadar ginno yoo maanna kaak ɲa
balji berin do pisinji. Kar diɲ gay, gi tallo misa kadar gamin okiɲco-aɲ goy do pisinji.

⁹ Kar gay, maan kaak gii gedire ibine-ak, ɲaar ko aɲka : do wiktin sood, Iisa, Buɲ ginig
kapak nam dubal ku Buɲdi din sa pakgiga. Kar diɲ gay, ɲu berji darjine ho horoomin ar
sultan, asaan ɲa seet taabin ta muuti. Ansi-ak, inj barkin ta Buɲdi, ɲa icit muut do kaay
do saan ta gee okiɲco.

¹⁰ Buɲ kilgiyig gamin okiɲco ho inj ɲaar ko, ɲu goyiyo. Buɲ raka iye gee dakina do
darjiney ar kooginay inj botol ta Iisa Masi. Ampaa ko, Buɲ gintu a Iisa, ɲaar kaak yaa
pile botol ta jile geemir, ɲaa birenɲ ja min do taabiner, kar kat, ɲaa nece tak ar kaak Buɲ

† 1:9 'sewe kaak ɲa etiliijɲ do kaan' : Do aadin ta Yuudinnar, ya ɲu etila sewe do kaa ka
gemor-ak gaara kadar ɲu darjiyaag sultan. ‡ 1:9 Wer ka gase kaawor do Soom 45.7-8. § 1:12
Wer ka gase kaawor do Soom 102.26-28. * 1:13 Wer ka gase kaawor do Soom 110.1. * 2:8 Wer ka
gase kaawor do Soom 8.5-7.

rakiyo. ¹¹ Iisa ko pil botol a gee yaa gine *cawar do unji ka Bunji. Ampa-ak, Iisa ho inj nuur kuuk cawar-aku, okinco, nuu gine ar gee kuuk tacco rakki. Do bi naar-ak ko, na kolaagu a sintar ho sokaṅ daggigdo. ¹² Paa ko, na kaawtu do Bunji aman :

« Naa kaawe do sintar do bi kanjiṅ.

Do wer kaak gee num dakina, naa oziliṅ sinjiṅ. »†

¹³ Na kaawtu pey aman :

« Nun, naa diye amaanner okintiti do Bunji. »‡

Pey aman :

« Nun ko anka inj gee kuuk Buṅ beriidu ar kooginar. »§

¹⁴ Uudin taat koogin-an okinco, baarco ho zinjico, nuur ku geemir di, Iisa oki ic zi ar kanco ho goyiṅji sa ar ka geemir. Awalle, naar kaak gin gudurre ta muuti, naar *Seetanne. Kar Iisa gay, inj muutuy, na imiliit gudurre ta Seetanner tak-tak ¹⁵ ho nuur kuuk do goyiṅco okinji, nu ar berrina asaan nu gina kolaw do muut-at, na imiliit koluwo.

¹⁶ Asaan ka seener, asinji kaak do duniiner, na bal ase a naa gaaye dubal ku Bunji. Kar gay, na as gaaye tamba ta Ibraayim. ¹⁷ Do bi naar-ak ko, do ay maanna, illa naa are sintay. Ansii ko, naa kuuniye *mee satkiner ka tatko kaak tala amindaw ta geemir ho kaak gina riy ta Bunji inj botilti. Ansi-ak, naa imiliṅ zunubinna ku geemir a naa amriṅ inj Buṅ. ¹⁸ Uudin taat Iisa meenji seet taabine ta gecindi, na nec mogiṅ* nuur kuuk goy do gecindi.

3

Iisa pakgig Muusa

¹ Gem kol sintay, do saan taar-an, diyon pikirriko do Iisa Masi. Ka seener, ku kuuniye gee ku Bunji ho na kolinco a ku baayiy goye ka samaaner. Diṅ gay, pakiron do Iisa Masi, naar gay tabiriikar ka Bunji ho naar ko *mee satkiner ka tatko do imaan taat gi gaariyo.

² Awalle, uudin taat Muusa ginit riy taat gaara kadar Buṅ nec amniyiṅji do geriy okinji,* Iisa oki gaar kadar Buṅ kaak diyig do riyor-ak nec amniyiṅji. ³ Ka seener, ar kaak nu jaaliig sin ku gem kaak pina gero pak ger meenji, Iisa oki, nuu jaaliṅ sinji kuwa pak Muusa.

⁴ Geray okinco gin gay piniṅco. Kar naar kaak pinig gamin okinco gay, na meenji Buṅ.

⁵ Muusa gay, ka seener, naar nec a Buṅ yaa amniyiṅji ar gay riyoy do *ger ka Bunji okinji. Riyoy-at ta gaare do geemir kaaw taat Buṅ asi kaawe neginda. ⁶ Kar Iisa Masi gay, naar nec a Buṅ yaa amniyiṅji ar Roṅ kaak goy do kaay ka ger ka Bunji. Kar geriy-ak gay, naar ginte, ya gi zeeda obe tirit do imaante ho do maan kaak gi eriyoy. Maan kaak gi eriy-ak denraate gi kaawiy bal kolaw do unco ka geemir.

Jamiyne taat Buṅ bertu do geenji

⁷ Do saan taar-an, uudin taat Ruwwin ta Bunji kaawiy aman :

« Yiriyta, ya ku cokiyaat gaay ta Bunji,

⁸ dakon tirinco do denjinko ar kaak aginiyko gintu do wiktin taat nu poociiga ho nu gecig do goosiner.

⁹ Ka seener, Buṅ kaaw a do menaw-ak, aginiyko talig gamin okinco kuuk nu gintu do elgin kuuk orok pood.

Kar inj taar-at oki, nu pociintu ho nu gecintu.

¹⁰ Ampaa ko, adir nigtu inj gee-aku ho nu kaawtu aman :

“ Gee-an, pikirrico jaga jagen di.

Nu bal ibiniṅ maan kaak nu eriy minnino. ”

¹¹ Ansii ko, inj adir ka nige-ak, nu togiltu aman :

† 2:12 Wer ka gase kaawor do Soom 22.23. ‡ 2:13 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.17. § 2:13 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.18. * 2:18 'mogiṅ' : Werin daarin, nu kaawa a 'sakuwin'. * 3:2 'do geriy okinji' : Ger ka Bunji okinji, anne-an kaawa do bi ka gee ku Bunji okinco do wiktin ta nabi Muusa.

“ Ɔu unjaado tak-tak do wer ka jamiyner
kaak nu siyiico ! ” »†

¹² Gem kol sihtay, goyon godom, paa waan minninko adiy yaa gine pondiko nam na aaminido ho naaji newse kop do Buŋ kaak goy mento. ¹³ Kar gay, kun kawta, iskiguwoŋ zinjiko. Ansii kat, yoo waan minninko, rasiydo zinjay a zunuubinna yaa caaciynji ho kaay yaa gine bombo. Ginguwoŋ pa do wiktin taat kaaw taat a « Yiriyta » goy tiya misa. ¹⁴ Ka seener, ya gi oba tirit yoo gaasuwa do imaan taat gi gastu, naar-ak, gi geenji ku lisa Masi ko.

¹⁵ Ansii ko, nu siirtu do Kitamner aman :
« Yiriyta, ya ku cokiyat gaay ta Buŋdi,
dakoŋ tiriŋcodo deŋginko

ar kaak aginiyko pootu kaawoy. »‡

¹⁶ Naar-ak, nuur kuuk cokiyit gaay-ata ho pootu kaawoy, nu kun waa ? Ɔu gee okiŋco kuuk Muusa imiltu min darre ta Meser. ¹⁷ Do elgin kuuk orok pood, Buŋ, adiy nigtu-ak in kun waa ? Adiy nig in nuur okiŋco kuuk gin zunuubinna ho mat do goosiner. ¹⁸ Do wiktin taat Buŋ togiltu aman : « Ɔu unjaado tak-tak do wer ka jamiyner-ak », na togil do kun waa ? Na togil do nuur okiŋco kuuk pootu kaawoy. ¹⁹ Ansii ko, gi ibintu kadar gee-ak bal unje do wer ka jamiyner-aka, asaan nu pootu aamniye do Buŋdi.

4

¹ Buŋ kaaw a naa pile botol do geemir nuu unje do jamiyner-ata. Ho kaawoy-at, taar tiya yoo yiriyta. Ampa-ak, zeedinte a minninko, yoo waanna goyaado kaak yaa pakire a na as ba aaro ho na gediraado unje do wer-aka. ² Asaan gi dorit kabarre ta samaane taat kaawa do bi ka jamiyner-at ar kaak awalle nuur oki doriit do goosiner. Kar locoŋ gay, kabarre-at uc usu asaan nu bal ooyin in imaan. ³ Kar ginte kuuk aamin gay, gii unje do jamiyner-ata. Do bi ka jamiyner-at, Buŋ kaaw aman :

« In adir ka nige-ak, nu togiltu aman :

“ Ɔu unjaado tak-tak do wer ka jamiyner

kaak nu siyiico ! ”* »

Kar sando, min Buŋ gaasiit riyoy ta kiliiginer, wer ka jamiyner-ak, naar goy ko. ⁴ Ka seener, do bi ka yiriy ta peesiriŋkar, wer rakki do Kitamner nu kaaw aman : « Buŋ gaasit riyoy okintit in mena bijigiy. Do yiriy ta peesiriŋkar gay, na jammiyту. »† ⁵ Pey do wer kaak gi garkiyiy diŋka-aŋka, Buŋ kaaw aman : « Ɔu unjaado tak-tak do wer ka jamiyner kaak nu siyiico. »‡ ⁶ Nuur kuuk awalle dorit kabarre taat samaan-at baltu unje do wer jamiyner-ak, asaan nu pootu karmiyin Buŋ. Kar gay, goy gee kuuk yaa gedire unje do wer-aka. ⁷ Ansii ko, Buŋ diyту pey wiktin taat gee yaa unje do wer-aka ho nu koolit a « Yiriyta ». Do bi naar-ak ko, do Kitamner, Buŋ kaawtu in biy ka Dawuud aman :

« Yiriyta, ya ku cokiyat gaay ta Buŋdi,

dakoŋ tiriŋcodo deŋginko. »§

⁸ Zer, ya ka seener, Zoozuwe iyiig aginiyete bal kaawo do wer ka jamiyner-ak*, min taar-an, Buŋ kaawaado pey do bi ka yiriy ta pey. ⁹ Ampaa ko, ar kaak Buŋ jammiyту min do riyoy ta kiliiginer in yiriy ta peesiriŋkar, botol ta jamiyner ar taar-an goya do gee ku Buŋdi oki. ¹⁰ Ka seener, gem kaak unje do wer ka jamiyner kaak Buŋ siyту-ak, naa jammiye min do riyoy ar Buŋ jammiyту min tanji. ¹¹ Ansi-ak, zeedinte gii unje do wer ka jamiyner-aka. Gininte in ay botol pa waan minninte yaa aade ta aginiyete kuuk tar zinjiko do wiktin taat nu pootu karmiyin Buŋ.

¹² Ka seener, kaaw ta Buŋdi, taar ar maan kaak goy mento ho ta gina riyti in gudurre. Ta ar *seepin kaak binjay paad pakgig paade ka ay seepine. Ta unja do gemor nam ta

† 3:11 Wer ka gase kaawor do Soom 95.7-11. ‡ 3:15 Wer ka gase kaawor do Soom 95.7-8. * 4:3 Wer ka gase kaawor do Soom 95.11. † 4:4 Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.2. ‡ 4:5 Wer ka gase kaawor do Soom 95.11. § 4:7 Wer ka gase kaawor do Soom 95.7-8. * 4:8 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 31.7 ho Zoozuwe 22.4.

deediig gelbine in ruwwine ho ta kiliig ŋaamiik ta kaasir in loolo.† Pikirre in kaawin kuuk goy do adiy ka gemor oki, ta bayniigu ya ŋu samaane wala ŋu samaanno. ¹³ Min gamin okinco kuuk Buŋ kilgiytu, ginno kaak cigil do unji. Kar do unji ka Buŋdi, ŋaar kaak gii ose bin kiteŋ gay, gamin okinco-aŋ, ŋa ibingig rakki rakki ho ŋa talaagu waraŋ.

Iisa mee satkiner ka tatko

¹⁴ Min gi gin ko *mee satkiner ka tatik pakgig gay satkiner okinco, ŋaar-ak obinte bombo do imaante taat gi gaariyo. Mee satkiner-ak coon ka samaaner. ŋaar ko Iisa, Roŋ ka Buŋdi. ¹⁵ Ka seener, gi gin mee satkiner ka tatko kaak nec adiy yaa radinji do wiktin taat gudurrite sooda. Asaan in gece kaak ŋu geciga, ŋa aawit taabin okintit taat gi aawiyo, kar gay, ŋa bal gine zunuubinna kat bat. ¹⁶ ŋaar-ak, sinjinte moota bal kolaw do wer kaak Buŋ hokumiyiy in barkiney. Edeŋ ko, Buŋ yaa tale aminduwte ho ŋaate bere barkiney-ata. Ampaa kat, ŋaate jorkinte do wiktin taat ya duniin gasinte.

5

¹ Ka seener, ay mee satkiner ka tatko, ŋu dobig min datik ta geemir a ŋaa gine riy ta Buŋdi do bi kaŋco. Riy-at, ŋaa iye gamin ku berindi do Buŋdi ho ŋaaji gine satkine do bi ka zunuubinna ku geemir. ² Gay satkiner-ak nec tale amindaw ta ŋuur kuuk ibanno maanna ho jagaw, asaan ŋaar meenji oki aawaat gudurrey sooda do gamin dakina. ³ Do saan ta gudurrey taat sood-ata, illa ŋaa ginen ja *satkin do zunuubinna ku meenji, kar kat do ku geemir. ⁴ Waan gediraado darjiye ziy a ŋa mee satkiner ka tatko. Illa Buŋ kat kola gemo a ŋaa gine riy-ata ar awalle, ŋa koliig *Haruun.

⁵ Iisa Masi oki, ŋa meenjido kat darjiy ziy a ŋa *mee satkiner ka tatko. Kar gay, ŋa Buŋ kat darjiyga, wiktin taat ŋa diyiji aman :

« Kinke-aŋ ko Roŋdu,

min yiriyta-aŋ, ŋuu ibine kadar nun ko takko. »*

⁶ Do wer ka pey, ŋu siir do Kitamner aman :

« Kin gay satkiner kaak goy doo ar Melkisedek. »†

⁷ Wiktin taat Iisa goytu do duniiner, ŋa inditu Buŋ ho ŋa loklikiji in koriya ho in zulaŋ oki. ŋa indiig ŋaar kaak nec jilin min do muuti ho do bi ka karaamin taat ŋa karmiyiig Buŋ, Buŋ cokiyyig alinji. ⁸ ŋa Roŋ ka Buŋdi. Kar in taar-ata oki, ŋa bilde karaamin in botol ta taabiner. ⁹ In goyinji, wiktin taat ŋa nectu ko tak ar kaak Buŋ rakiyo, ŋa piltu botol a gee okinco kuuk icit kaawoy yaa gase jile kaak goy doo. ¹⁰ Buŋ diyig mee satkiner ka tatko ar kaak ŋa diyig Melkisedek-aka.

Obe kaak bombo do imaandi

¹¹ Do bi ŋaar-aŋ, ni gin kaawin dakina kuuk niiko kaawe. Kar gay, gaarinco yaa gine rada, asaan diŋ, kayko icdo kodok. ¹² Wiktin-an nec ko zer kuu garkiye gee. Kar sando, illa ŋuuko garkiyinco pey in gamin ku melen do bi ka kaaw ta Buŋdi. Kunke-aŋ ar koogin kuuk siya misa buwa, yampa, ande, ku gediraado teenji. ¹³ ŋaar kaak siya buwa-ak, ŋaar ar mic kaak ibanno misa maan kaak samaane in kaak samaanno. ¹⁴ Kar ande gay, ŋaar do gee kuuk aginda kuuk usin ko eerin gamin kuuk samaane in kuuk samaanno, asaan taar ko taat ŋu gingiy do goyinco.

6

¹ ŋaar-ak, rasinten gamin kuuk melen do bi ka Iisa Masi ho newsinte do gamin kuuk kuuniy do gee kuuk aginda. Gi yeepaado pey do kuuk melen-aku. Gamin-ak, ŋuur ko anku : ibine ho rase ka nigindi kaak iya gee do muuti, ice ka imaan taat do Buŋdi, ² bilde

† 4:12 'lolo': Werin daarin, ŋu kaawa a 'lando'. * 5:5 Wer ka gase kaawor do Soom 2.7. † 5:6 Wer ka gase kaawor do Soom 110.4.

do bi ka batemdi*, in lee ka pisindi, nooye ka gee kuuk mate ho seriin taat Buɗ asi dukume do geemir. ³ Sinjinte in unte ! Naar-an ko maan kaak gii gine ya Buɗ pilte botol.

⁴ Pakironɗ do nuur kuuk yeeɗ do goyiŋco kaak awalle. Awalle, Buɗ pilig odinco in portikuwiy, nu aawit sellinkaw taat asa min kuwa ho nu gas Ruwwin ta Buɗdi. ⁵ Nu elit kaaw ta Buɗdi in galilti ho nu aawit gudurre ta goye ka marbinto kaak in imaan. ⁶ Kar in taar-an oki, nu yeeɗ do goyiŋco kaak awalle. Gee-ak, gi gediraado pey iyiŋco ka seeriŋkar a nuu jipte goyiŋco. Ya ampa-ak, ar nuur maaniico doodaag pey Roɗ ka Buɗdi ka etor ho nu iyaaji sokaŋ do unco ka geemir.

⁷ Ka seener, morig kaak aay amay ho niyaaco gamin samaane do nuur kuuk gawnaaga-ak, Buɗ barkiyga. ⁸ Kar gay, morig kaak amil pompal kuuk gin jamay wala rapinga-ak, na ginno paydiney. Dakji sood di, nuu muwiŋji ho nuuji diye ako a nuu idiŋ tak-tak.

⁹ Gem kol siŋtay, ya ni kaawa ampa oki, ni iban tak kadar botol taat ku ictu-an samaane. Taar ko taat iya gee do jilindi. ¹⁰ Ka seener, Buɗ, naar ginno gamin kuuk bal botol. Na rawtaato riyo ho ele kaak ku gaartu in sinji ho ku gaariy yoo diŋka do geenji. ¹¹ Kar maan kaak ni rakiy minninkoŋ gay, illa kuu zeede kuu obin imaanko yoo do gaasuwar. Ampaa kat, maan kaak ku eriy in imaanko yaa ase tak do weriy. ¹² Yampa, dakoŋ ginno zegilay. Kar gay, icon botol ta nuur kuuk aamine ho ica subirraw. Gee-ak gasaag maan kaak Buɗ kaawtu a naaco bere.

Maan kaak Buɗ kaawtu a naa bere do geenji

¹³ Ku iban kadar wiktin taat Buɗ kaawiji do Ibraayim a naaji bere maanna, na togiltu in siŋ ku meenji. Na togiltu in sinji-ak asaan ginno waan kaak tatik pakgiga. ¹⁴ Na togiltu aman : « Ka seener, naaŋ barkiye dakina ho naa wadiŋ kooginaŋ. »† ¹⁵ Min Buɗ togiltu pa-ak, Ibraayim subirtu kee nam na gasiig maan kaak Buɗ kaawiji. ¹⁶ Ka seener, ya gee togilaw-ak, nu togila in maan kaak tatik pakgigu. Ya nu togila ampa-ak, kaaw matiyo, ginno pey yeepe ka aaro. ¹⁷ Ampaa ko, wiktin taat Buɗ kaawtu do Ibraayim-ak, na raka gaare waraŋ do nuur kuuk yaa gasiŋ maan kaak na kaawtu kadar na welkaato kaawoy. Ansii ko, na gaayitit do kaawoy in togiliika. ¹⁸ Ka seener, maan kaak Buɗ kaawtu ho in togiliikay, seerco makaado tak-tak, asaan na gediraado raade. Ampa-ak, do ginte kuuk rasig gamin okiŋco a gii obe tirit do maan kaak Buɗ kaawtu ho gi eriy, kaaw-an yaate iskinde dakina. ¹⁹ Do ginte gay, maan kaak gi eriy-ak gaayaate gi goyiy bombo ar dambi kaak awkido tak-tak. In maan kaak gi eriy-ak, gi nec aade min do maan kaak ar zimilla ho gii unje do wer kaak Buɗ goyiyo‡, atta do wer kaak *cawar aale. ²⁰ Do wer kaak cawar aale-ak ko, Iisa ogiriite, na unjitu do bi kante. Ampaa ko, Iisa, Buɗ diyig *mee satkiner ka tatko kaak goy doo, ar kaak awalle, na diyig Melkisedek-aka.

7

Melkisedek sultan ho gay satkiner

¹ Awalle, Melkisedek-ak, naar sultan ka Saleem ho na gay satkiner ka Buɗ ka kuwa. Yiriy rakki, wiktin taat Ibraayim nosiriico do sultinnay daariŋ ho na yeeɗiy min do gartar, Melkisedek naamiiga ho na barkiyiiga. ² Do wer-ak, min gamin okiŋco kuuk Ibraayim gaamtu min do gartar-ak, na beriji zakaane do Melkisedek. Min gamin kuuk orok, na beriji rakki rakki. Melkisedek, naar sultan ka Saleem. Siŋ kuuk Melkisedek-ak kaawa a « sultan kaak hokumiya in botol, » ho kuuk a sultan ka Saleem-ak gay kaawa a « sultan ka aapiyer ». ³ Melkisedek-ak, do Kitamner, nu bal kaawe a na gin tacco wal yaaco

* 6:2 'bilde do bi ka batemdi' : Kaaw-an, in kaaw ta Grek, ta kaawa a 'bilde kaak do bi ay biyaw ta batemdi'. Wal ta raka kaawe do bi ka ay biyaw ka batem kaak kretiyenna giniyo, wal do bi ka ay ace ka abaadiner. † 6:14 Wer ka gase kaawor do Zeneez 22.16-17. ‡ 6:19 'maan kaak ar zimilla do wer kaak Buɗ goyiyo' : Awalle, wiktin taat nu piniig ger ka Buɗdi, nu caaltu zimilla a nuu cigiliŋ wer kaak cawar aale. Wiktin taat Iisa mattu ka etor, zimilla-ak eertu datko min kuwa yoo keder (Matiye 27.51).

wal aginiyji ku aginda. Ŋu bal kaawe do bi ka weenji wala do bi ka muutuy. Ŋa ar Roŋ ka Buŋdi, ŋa gay satkiner kaak goy doo.

⁴Taloŋja, tatkaw ta Melkisedek ! Ŋa gem tatik nam tatte Ibraayim din sa berji zakaaney min gamnay kuuk ŋa gaamtu min do gartar. ⁵Ka seener, koogin ku Lebi, ŋuur kuuk gina riy ta gay satkiner, in *gaanuun ka Buŋdi, ŋu gin botol ta ice zakaaner min do sijtico, gee ku Israyeel. Kar sando, ŋuur oki min tamba ta Ibraayim. ⁶Melkisedek, ŋaar min caar ka Lebido. Kar gay, in taar-at oki, Ibraayim berji zakaane. Kar pey min kaatiya, Melkisedek barkiyiig Ibraayim kaak Buŋ kaawtu a ŋaaji bere maanna-aka. ⁷Kar sando, gee iban tak kadar waan kaak barkiya gem-ak, ŋaar pakgig kaak ŋa barkiyiyo. ⁸Koogin ku *Lebi kuuk ica zakaane min do sijtico-aku, ŋuur oki mata ar geen di. Kar Melkisedek kaak Ibraayim berji zakaaney-ak gay, ŋaar goy in odinay ar kaak Kitamne kaawiyo. ⁹Kooginay ku Lebi kuuk ica zakaan-aku, wiktin taat Ibraayim beriit zakaaney do Melkisedek, ta ar tacco Lebi oki berit ko tanji in pise ka Ibraayim. ¹⁰Ibraayim-ak, ŋaar min aginiyji ku aginda ku Lebi ho Lebi gay goy misa do maasoy wiktin taat Melkisedek ŋaamiiga.

¹¹Wiktin taat Buŋ beriico gaanuun do gee ku Israyeel, ŋu koogin ku Lebi kat asa gine riy ta gay satkiner. Kar ya botol kat goya taat koogin ku Lebi-ak yaa necin tak riy taat Buŋ rakiyo, maa di Buŋ ŋaamiy gay satkiner ka pey ? Gay satkiner ka pey-ak, ŋaar aaddo botol ta *Haruun ar koogin ku Lebi, kar gay, ŋa aada botol ta Melkisedek. ¹²Kar ya ŋu makaag gay satkiner in kaak aada botol ta pey-ak, gaanuun oki, illa ŋuu makinji. ¹³Ya ni kaawa ampa-ak, ni kaawa do bi ka *Rabbinte. Kar ŋaar gay min caar ka Lebido, ŋa min caar ka pey. Caar ŋaar-ak, yiriy rakki, waanco bal gine riy ta gay satkiner. ¹⁴Gee okinco iban kadar Rabbinte, ŋaar min caar ka Zuuda. Do bi ka caar ŋaar-ak, yiriy rakki, Muusa bal kaawe a ŋu gina riy ta gay satkiner.

Gay satkiner kaak goy doo

¹⁵Ŋaar-aj maan kaak gi talaag waraj : gay satkiner kaak pey ŋu kaawiy-ak, ŋaar ar Melkisedek. ¹⁶Ya ŋu diyiig gay satkiner, ŋu bal diyiin do saan ta gaanuun kaak kaawa do bi ka tambaaco. Kar gay, ŋu diyig gay satkiner, illa in gudurre ta goye kaak idaado tak-tak. ¹⁷Ka seener, ŋu siir do Kitamner aman :

« Kij gay satkiner kaak goy doo ar Melkisedek. »*

¹⁸Ampa-ak, gaanuun kaak awalle, ŋu deeyiiga asaan ŋa ginno gudurre ho ŋa bal necin riyoy. ¹⁹Ka seener, gaanuun ka Muusa bal nece iye gee a ŋuu nece tak ar taat Buŋ rakiyo. Kar diŋ gay, ŋu gaarte maan ka erindi kaak samaan pak ka awalle ho maanna-ak gaayaate gi sinjiy moota in Buŋ.

²⁰Pakiron oki do togiliik ta Buŋdi-ata. Gay satkiner ku awalle, ŋuur gin gay satkiner bal togiliik ar taar-anta. ²¹Kar Iisa gay, ŋu diyiig gay satkiner in togiliika wiktin taat Buŋ meenji togiliiji aman :

« Nun *Rabbin kat togile

ho nu yeepaado pey aaro :

kij gay satkiner kaak goy doo. »†

²²Paa ko, in Iisa, gi iban tak kadar jamaw taat samaan pak ta awalle yaa ase do werti.

²³Min kaatiya, gin maan ka pey : do jamaw taat awalle-at, gee dakina gin riy ta gay satkiner ho ay gem di rasiy do giji, asaan muut rasgigdo ŋuu ginin riyco doo. ²⁴Kar Iisa gay, do bi ka goyiŋji ka gaasdo, ŋaar gay satkiner kaak goy doo. ²⁵Paa ko, ŋuur kuuk asa do Buŋdi in sij kunji, ŋaa gedire jilin tak-tak. Ta kuuniyту ampa-ak, asaan doo, ŋa goy mento a ŋaa inde Buŋ do saan tanco.

²⁶Iisa kon di *mee satkiner ka tatik kaak kuuniyte. Ŋaar goy *cawar, bal oorne do unji ka Buŋdi. Ŋa bal gine zunuubinna. Ŋa goy serek min gay zunuubinnar ho Buŋ coonig kuwa ka samaaner do wer kaak ŋa goyiyo. ²⁷Iisa, ŋaar arro agindaw ku gay satkiner ku pey. Agindaw ku gay satkiner ŋuur-ak, kun kawta, illa ŋu gina ja *satkinkan do zunuubinna ku maaniico, kar kat, ŋu giniy do ku geemir. Kar Iisa gay, wiktin taat ŋa

* 7:17 Wer ka gase kaawor do Soom 110.4. † 7:21 Wer ka gase kaawor do Soom 110.4.

bertu ziy satkine dɔ bi kante, ɲa ginit mena rakki di gaasiititi. ²⁸ Do gaanuun ka Muusa, ɲuur kuuk ɲu leeyig meennay ku satkiner ku aginda-ak, ɲuur gee kuuk ginno gudurre. Min gaanuun ka Muusa-ak, ta togiliik ta Buɲdi kat as ba aaro. In togiliik-at, ɲaar kaak ɲa diytu doo mee satkiner ka tatko-ak, ɲaar Ronji. Buɲ ginig ɲa necit tak riy taat Buɲ rakiyo. ɲa necit mena rakki di gaasiititi.

8

Iisa mee satkinte ka tatiko

¹ Cokiyon, an baat ta kaawor : gi gin *mee satkiner ka tatko ar kaak gi kaawtu dɔk ko biy. ɲa daktu goy ka samaaner do meeday ta ɲaar kaak gin gudurre pakgig gamin okinco.

² Do wiktin ta Muusa, ɲu siy *kuraarin ta Buɲdi. Kar diɲ gay, mee satkiner ka tatko-ak gina riyoy dɔ kuraarin ta taɓ. Kuraarin taar-at, *Rabbin meenji kat siyta, yampa, ɲu geenno.

³ Ay mee satkiner ka tatko, ɲu diyig a ɲaa iye gamin ku berindi dɔ Buɲdi ho ɲaaji gine *satkine. Ampa-ak, kante oki, illa ɲaa gine maan ka berindi. ⁴ Kar ya mee satkinte ka tatiko-ak kat goy dɔ kidar, ɲa ginaado tak-tak riy ta gay satkiner, asaan kuuk gina riy ta satkiner ar taat *gaanuun kaawtu-ak, ɲuur goy ko. ⁵ Ar gem taliy kelmoy dɔ sawwapa, riy ta gay satkiner-ak sa, taar ar kelim ta riy ta taɓ ɲu giniy dɔ wer kaak Buɲ goyiyo. ɲaar-an ar maan kaak kuuniyi dɔ Muusa dɔ wiktin taat ɲa siyiy kuraarin dɔ Buɲdi. Do wiktin taar-at, Buɲ kaawji aman : « Ya ki siya kuraarne, zeedu kii siyin ar taat nu bayniiji ka dambar-aka. » ⁶ Diɲ gay, riy taat Buɲ gaariiji dɔ Iisa Masi-at, taar pakgit taat awalle serek. Kar jamaw taat ɲu diyig Iisa Masi dɔtik ta geemir in Buɲ gay, taar oki pakgit taat awalle serek. Asaan in jamaw-at, maan kaak Buɲ kaawtu a ɲaa gine pakgig ɲaar kaak ɲa kaawtu awalle dɔ gaanuundi.

Jamaw ta awalle in ta marbinto

⁷ Ka seener, ya jamaw ta awalle-at kat necit ko riyti, maman Buɲ yaa obe jamaw ta pey ? ⁸ Kar sando, Buɲ leesco dɔ geenji aman :

« Nun *Rabbin kat kaawaw :
dɔ menaw kuuk yaa ase-aku,
naa obe jamaw ta marbinto
in gee ku Israyeel ho in ku Zuuda.

⁹ Jamaw taar-at arro taat nu obtu in aginiyco
wiktin taat nu imiliig min darre ta Meser ho nu ogiriico.
Uudin taat ɲu bal karmiyin jamaw-ata,
nun Rabbin kat kaawaw, nun oki newsico kopo.

¹⁰ Nu kaawa pey aman :
dɔ jamaw taat naa obe in gee ku Israyeel-an,
ya menaw ɲuur-ak bire,
naa unjin gaanuundu dɔ kayco
ho naa diyin dɔ gelbinco.
Naa gine Buɲco
ho ɲuur gay yaa gine geendu.

¹¹ Yoo waan minninco ucaado inde giji wal sinji
a ɲaaji gaare botol taat ɲaan ibinindu.
Asaan okinco, ɲuun ibinindu,
min kuuk aginda yoo kuuk ɲaada.

¹² Naaco saamiyin niginco okinji
ho zunuubinnico gay, nu icaado pey bico tak-tak. »†

¹³ Ya Buɲ kolaat jamaw-at a ta marbinto, ɲaar-ak, ar ɲa ginit taat awalle-at maan kaak taay ko. Kar sando, maan kaak taaye ho zaɓ-ak, ɲaar baay gaay ko bire.

* 8:5 Wer ka gase kaawor dɔ Ekzood 25.40. † 8:12 Wer ka gase kaawor dɔ Zeremi 31.31-34.

9

Abaadin ta awalle

¹ Do jamaw ta awalle-at, Buɗ ber *gaanuun kaak gaara maman gee yaa abdiyiñji ho goy pey wer ka abaadiner kaak ɗu siytu. ²⁻³ Do wer ka abaadiner-ak, ta kuraarin taat dukum deelna seera iɗ zimilla. Do deel taat bitta taat ɗu koliy « *wer kaak cawar », ɗu diy maan ka hadinner biɗkay peesira kuuk gin gindiski ho oba ako. Ta gin oki taabul kaak ɗu liyiy mappa kaak ɗu beriy satkin do Buɗdi. Do deel ta atta taat ɗu koliy « wer kaak cawar aale », ⁴ ta gin taabul ka daabner kaak ɗu onniy *dokkanne. Ta gin oki *sandumne taat gaara jamaw taat Buɗ obtu iɗ geenji. Sandumne-at, ɗu siyiit iɗ atay ho aarti gay daabne. Do atti ka sandumne-at, ɗu diy parik ka daabner kaak gin tee kaak ɗu koliy « maan* » ho iɗ kuɗgin ka *Haruun kaak imil booyaw. ɗu lee pey tariñcilna kuuk Buɗ siirtu gaanuunji ka jamaw ho ɗa beriiɗiig do Muusa. ⁵ Do kaati ka sandumner, gin gamin seer kuuk ɗu siytu iɗ daabne. Gamin-ak, ar *dubal ku Buɗdi kuuk ɗu kolaag « seruubinna » ho ɗu gaara kadar Buɗ goy do wer-aka. Kelim ta gezgirco gootaag kaati ka sandumne-ata.* Kar diɗ gay, wiktin ginno taat naako osiɗ kaawin-aɗ rakki rakki.

⁶ Gamin okiɗco-aɗ, ɗu leeyig iɗ botilco do kuraarin taat ɗu siytu do Buɗdi ho kun kawta, gay satkiner unjiɗiy do wer ka bitta-aka a ɗuu gine riyco.† ⁷ Do deel ta atta gay, illa mee satkiner kaak tatik di unja keeji, mena rakki di do elgol. Wiktin taat ɗa unja do wer-ak, illa ɗa iya baar kuuk ɗu gintu *satkin do Buɗdi. Baar-ak, ɗa beriig do Buɗdi do nige ka meenji ho iɗ nige ka geemir kaak bal niyinco.‡ ⁸ Iɗ maanna-aɗ, Ruwwin ta Buɗdi gaariite kadar wiktin taat kuraarin taat ɗu siytu awalle goy misa, waan ginno botol taat ɗaa unje do wer kaak *cawar aale kuwa ka samaaner. ⁹ Gamin-aɗ gaara maan kaak kuuniya diɗka : gee kuuk abdiyaag Buɗ, ɗuur bera bere ho gina satkinkan do Buɗdi. Kar gaminco-ak necaado ginin pikirrico tak ar taat Buɗ rakiyo. ¹⁰ Gamin-ak, ɗuur ko kaawin kuuk do bi ka teendi ho ka seendi, iɗ ay ace kaak ɗu aciyo. Kaawin-aɗ, ɗuur do bi ka gamin kuuk gee talaagu di. Aadanna-ak, ɗuu goye kee nam wiktin taat Buɗ asiy maɗiɗ iɗ kuuk marbinto§.

Masi ber ziy satkine do saan tante

¹¹ Kar Iisa Masi gay bayin ar *mee satkiner ka tatko a ɗaate bere gamin kuuk samaane kuuk goy ko. ɗa unje do kuraarin taat pakgit serek taar taat ɗu siytu keɗer ho taat nec tak ar taat Buɗ rakiyo pakgita oki. Kuraarin taat ɗa unjitu-at, ɗu geenno kat siyta ho min gamin kuuk Buɗ kilgiytu do duniiner-an, taar ginno. ¹² Masi unje mena rakki di do *wer kaak cawar aale-aka. Do wer-ak, ɗa bal iye baar ku awgir wala ku ajjalinnar a ɗaa bere do Buɗdi. Kar gay, ɗa ber baar ku meenji kuuk miɗ do saan tante. Taar-an nec ko yaate jilinte tak-tak. ¹³ Do aadin ta *Yuudinnar, ɗu erga baar ku awgir iɗ ku barkiydi do geemir a ziɗkico yaa gine cawar. Ampaa di, berka oki, ɗu eriita ho butti gay, ɗu kokiriy do geemir. Ya gamin-aɗ kat nec giniɗ zi ka gemor *cawar oki, ¹⁴ baar ku Iisa Masi gay pakgig serek ! Iisa Masi, iɗ gudurre ta Ruwwin ta Buɗdi taat goy doo, ɗa bertu ziy do Buɗdi ar satkin taat nec tak ar taat Buɗ rakiyo. Ampaa ko, iɗ baariy, pikirrite yaa gine cawar min gamin kuuk iya gee do muuti. Ansii kat, gii nece gine riy do Buɗ kaak goy mento.

Jamaw taat Buɗ duuntu iɗ baar

¹⁵ Iisa Masi, do jamaw ta marbinto-at, ɗaar ko goy datik ta geemir iɗ Buɗ. ɗa goy datikco a ɗuur kuuk Buɗ koltu-ak yaa gase haginco min gamin kuuk Buɗ kaawtu a ɗaaco bere do geenji. Gamin-ak, ɗuur goy doo. Gee-ak gin botol taat ɗuu gasin haginco-at

* 9:5 'kaati ka sandumner' : Do aadin ta Yuudinnar, ay elgo, mee satkiner ka tatko unjiɗiy do wer kaak cawar aale-aka ho ɗa ergigiy baar do kaati ka sandumner-ata. ɗaar-aɗ maan kaak gaara kadar zunuubinna ku gee ku Israyeel, Buɗ saamiycogu (Ekzood 25). † 9:6 Wer ka gase kaawor do Nombir 18.2-6. ‡ 9:7 Wer ka gase kaawor do Lebitik 16.2-34. § 9:10 'kuuk marbinto' : Anne-aɗ kaawa do bi ka Jamaw ta marbinto taat Buɗ obtu iɗ gee iɗ botol ta Iisa Masi.

do saan ta muut ta lisa. Asaan inj muutuy-at ko, na jiliig gee min do niginco kaak nu nigtu do jamaw ta awalle. ¹⁶ Ya waan kat siirig malley okinji do katkitdi, wiktin taat nu raka deedin do kooginay-ak, illa nuu ibine ja kadar na mat ka seener. ¹⁷ Ka seener, maan kaak nu siirtu do katkitdi-ak, nu deedaagdo ya meenji goy misa inj odinay, illa ya na mat ja. ¹⁸ Ansii ko, jamaw ta awalle ictu riyti-ak, illa inj baar kuuk nu ergiy-aku. ¹⁹ Ka seener, wiktin taat awalle Muusa uctu do unco ka geemir, na garkiycog ja ay maan kaak Buṅ rakiy nuu gine. Min na garkiycoga, na ictu baar ku ajjalinnar inj ku awgir, amay, law ku dindiko ho leeg ta pompil kaak nu koliig Isoop. Kar na ergiico baar do gee okinco ho na ergiitit oki do maktumne taat na siirig gaanuun-aka. ²⁰ Wiktin taat na ergiico, na kaawiy aman : « Nuur-aṅ baar kuuk gaara jamaw taat Buṅ obtu inj kuṅko a kuu karmiyinti. »* ²¹ Min Muusa ergitu baar do geemir ho do maktumner-at, na ergitu pey do kuraarin taat nu siytu do Buṅdi ho do gamin ku abaadiner okinco. ²² Ka seener, gaanuun kaawa a anuwco ta gamnar giniy *cawar-ak, illa inj baar ja. Ansi-ak, bal mine ka baarir, yoo waan gasaado saamiye ka zunuubinnay.

Satkin ta Iisa Masi sooya zunuubinna

²³ Gamin kuuk goy do kuraarin taat nu siytu do Buṅdi kuuniytu *cawar-ak, illa inj *satkine. Kar gay, ar taat gi kaawtu ko, gamin-ak, nuur ar kellaam ku gamin kuuk goy kuwa-aku. Ya gamin kuuk kedder kat kuuniy cawar-ak illa inj satkin ja, maaniico gamin kuuk kuwaṅ gay yaa kuuniye cawar-ak, illa inj satkin taat samaan pak satkinkan kuuk nu giniy kedder-aku. ²⁴ Ka seener, *Masi bal unje do kuraarin taat geen di siytu, taat ar kelim ta wer kaak kuwa-aka. Kar gay, na unje do taar ta taḅ kuwa-ata ho diṅ na goyiy do unji ka Buṅdi do bi kante. ²⁵ Awalle, ay elgo, mee satkiner ka tatko unjigiy do wer kaak cawar aale inj baar ku mallel. Kar Masi gay, taṅji paado. Na bal unje ka samaaner dees dakina a naa bere ziy satkine. ²⁶ Yampa, ta-aṅ na taaḅiy taabin ta muuti dees dakina min kilgiye ka duniiner. Ya taḅ gay, do wiktin ta ba aaro, na bayin mena rakki di a naa sooyin zunuubinna ku geemir inj satkiney. ²⁷ Buṅ gintu a gee okinco yaa mate mena rakki di, kar kat, naaco dukume seriine. ²⁸ Ampaa ko, Iisa Masi oki bertu ziy satkine mena rakki di a naa sooyin zunuubinna ku gee dakina. Wiktin taat naa bayne ka seerinkar, na asaado pey sooyin zunuubinna ku geemir, naa ase a naa jilin nuur kuuk eraaga.

10

Satkin ta Iisa Masi taat mena rakki di

¹ Ka seener, *gaanuun ka Muusa, naar ar kelimco di ta gamin kuuk yaa ase neginda. Kar gay, na arro sawa-sawa inj gamin okinco kuuk goy kuwa-aku. Ampa-ak, ya gee gina *satkinkan nuur-ak di elgin inj elgina, nuur kuuk bariya botol a nuu sinje moota inj Buṅ-ak, gaanuun necaado tuk, naa giniṅco nuu nece tak ar taat Buṅ rakiyo. ² Yampa, ya satkinkan-ak nec ko nuu kuuniye *cawar do unji ka Buṅdi-ak, nuu ibinin cawirkuwco ho nuu rasiṅ satkinkan-aku. ³ Ka seener gay, satkinkan-ak, illa nu iyaag gee ay elgo, nu moyig zunuubinnico. ⁴ Asaan baar ku awgir inj ku barkiydi, nuur bal gine gudurre tak-tak taat nuu ace zunuubinna.

⁵ Do saan taar-an ko, wiktin taat Iisa Masi rakiy ase do duniiner, na kaawiji do Buṅdi aman :

« Ki bal rake a nuun gine satkine wala nuun iye bere,
kar gay, ki pinig zir.

⁶ Ki aacaydo inj satkin ta mallel taat nu eriyjin
wala inj satkinkan kuuk nu gintu do bi ka zunuubinnico.

⁷ Hiyya, nu kaawtu aman :

“ Buṅdu ! Nun ko-aṅka.

Nu as gine maan kaak ki rakiyo.

Hii, nu as ar kaak nu siirtu do bir do Kitamner. ” »*

* 9:20 Wer ka gase kaawor do Ekzood 24.8. * 10:7 Wer ka gase kaawor do Soom 40.7-9.

⁸Do wer-ak, ɲa teestu ja kaawe aman : « Ki bal rake a ɲuun gine satkinkan, ɲuun iye bere, ɲuun ere malle, ɲuun bere satkine do bi ka zunuubinnar. Kiɲ gay bal aaciye iɲ gamin-aɲku. » Kar sando, gaanuun ka Muusa kaaw a ɲuu giniɲ gamin-aɲ okiɲco. ⁹Kar ba aaro, *Masi kaawtu pey aman : « Buɲdu ! Nun ko aɲka. Nu as gine maan kaak ki rakiyo. » Wiktin taat ɲa kaawtu pa-ak, ɲa as deen satkinkan kuuk awalle ho ɲaa maɲiɲ iɲ taɲji. ¹⁰Ansii ko, iɲ niyin taat Buɲ ictu, Iisa Masi bertu ziy satkine mena rakki di gaasiititi a ɲaa aciɲ zunuubinnite, gii gine cawar do uɲji.

¹¹Kun kawta, gay satkiner ku *Yuudinnar okiɲco gingiy riyco iɲ ka peyiɲco. ɲu gingiy satkinkan ɲuur-ak di doo. Kar satkinkan-ak gay gedarro tak-tak imiliɲ zunuubinna ku geemir. ¹²Kar Iisa Masi gay, satkiney taɲji, taar mena rakki di gaasiititi ho ta goy doo. Min ɲa berig ziy satkin do zunuubinna ku geemir, ɲa daktu diy baay ka samaaner do meeday ta Buɲdi. ¹³Diɲ ɲa yoka a Buɲ yaaco nosire do adiney, ɲuu gine wer ka lee asinji.† ¹⁴Ampaa ko, iɲ satkiney taat mena rakki di-at, ɲa gintu a ɲuur kuuk ɲa ginaag cawar-ak yaa nece tak do werco doo.

¹⁵Taar-an ko taat Ruwwin ta Buɲdi oki kaawiite. Ta teestu ja kaawe aman :

¹⁶« *Rabbin Buɲ kaaw aman :

“ Ya menaw ɲuur-ak bire, naa obe jamaw iɲ ɲuura.

Do jamaw-at, naa uɲjiɲ gaanuundu do kayco

ho naa diyɲ do gelbinco. ”

¹⁷ɲa gaaytu pey aman :

“ Naaco saamiyiɲ niginco okinji

ho zunuubinnico gay, nu icaado pey bico tak-tak. ”‡ »

¹⁸Ka seener, ya zunuubinnico kat ɲu saamiycogu, satkinkan bal gine pey galilco.

Diye ka gelbiner iɲ Buɲ

¹⁹Ampa-ak, gem kol siɲtay, iɲ baar ku Iisa kuuk ɲa bertu satkin-ak, gi gin botol taat gii unje do wer kaak *cawar aale-aka. ²⁰Iɲ ziy ka meenji, ɲa pilte botol taat gii aade min do maan kaak ar zimilla kuuk gootig wer kaak cawar aale-aka. Botol taat ɲa piltu-at, taar marbinto ho ta bera goye kaak taɓ. ²¹Ansi-ak, gi gin *mee satkiner ka tatko kaak tala do kaay ka *ger ka Buɲdi kaak kuwa ka samaaner. ²²Ampa-ak, siɲjinte moota do uɲji ka Buɲdi iɲ gelbin rakki bal kolaw do saan ta imaante. Siɲjinte iɲ gelbin kaak ac min pikirre taat jookumo ho iɲ ziɲka kuuk ac iɲ amay kuuk cawar. ²³Obinte tirit do maan kaak gi eriy iɲ imaante ho gi gaariy-aka, asaan Buɲ necaat tak taat ɲa kaawtu. ²⁴Bariyinte botol taat gii iskiguwe ziɲkite a gii elguwe benannite ho gii ginguwe gamin kuuk samaane. ²⁵Numinte kaak gi numgiy-aɲ, dakinte rasiɲjido ar gee daariɲ rasiyo. Kar gay, iskinte ziɲkite do imaan ho gininte gaay iɲ gaayo, asaan ku iban ko kadar yiriy ta *Rabbiner, taar gaay ko.

²⁶Ya waan ibingit seen ta Buɲdi kat ɲa wakila gine zunuubinna iɲ niyiney, ginno pey satkin ta saamiye zunuubinnar. ²⁷Waanna-ak, taat dakji-at, illa ɲaa ere iɲ kolaw yiriy taat Buɲ yaa dukume seriine. Yiriy taar-at, ak taat girzaɲ-at yaa idiɲ jot, ɲuur kuuk newsiji kop do Buɲdi. ²⁸ɲaar kaak nepidig *gaanuun kaak Muusa siirtu, ɲuu deenji bal kaawo ya saadonna seer wal subba goya.§ ²⁹Kar do taɲkoɲ gay, ɲaar kaak yilaag Roɲ ka Buɲdi, kaak talaag baar ku Iisa ar ɲu maan kaak maala ho kaak ginaat bees Ruwwin ta Buɲdi taat bera barkine, ku pakarro kadar taɲji-at yaa gine rad paka wal maman ? Baar ku Iisa, ɲu ɲuur doo di baar ku jamaw ta marbinto kuuk ginig gee cawar-aku ? ³⁰Ka seener, gi ibingig ɲaar kaak kaaw aman : « ɲa nun meendu kat yaa yeepin taat ɲu nigtu. ɲa nun meendu kat yaa kappiyin kaaco do taat ɲu gintu. »* Kar ɲa diytu pey aman : « *Rabbin Buɲ yaa dukume seriin do geenji. »† ³¹Radji aale do ɲaar kaak gal do pise ka Buɲ kaak goy mento !

† 10:13 Wer ka gase kaawor do Soom 110.1. ‡ 10:17 Wer ka gase kaawor do Jereemi 31.33-34. § 10:28 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 17.6. * 10:30 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.35. † 10:30 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.36.

³² Kar gay pakiron do goyiŋko kaak awalle wiktin taat Buŋ piliig kayko. Do menaw ŋuur-ak, gee taabiŋko dakina ho in taabin taat ginko dakin-at oki, kuŋ gay subire. ³³ Werin daarin, ŋu warinŋo ho ŋu taabiŋko do uŋco ka geemir. Kar werin daarin gay, ku galiy uciy in ŋuur kuuk ŋu taabiyaag pa. ³⁴ Ka seener gay, taabin ta ŋuur kuuk ŋu taabiyaag do daŋaayner, ku aawaat do ziŋkiko ho wiktin taat ŋu sokiig gaminko, ku rascog in aditko kuuk portiko. Aditko portik-ak asaan ku ibin kadar ku gin gamin kuuk samaan paka ho kuuk yaa taaye doo. ³⁵ Ampa-ak, maan kaak ku eriy in imaan-ak, dakon rasiŋjido. Asaan in ŋaar ko, kuu gasin haginko dakina. ³⁶ Ya ku raka necin taat Buŋ rakiyo ho kuu gasin maan kaak ŋa kaawtu a ŋaako bere-ak, illa kuu ice subirraw ho kuu goye bombo. ³⁷ Kitamne kaaw aman :

« Pey dak mena sood di, sood tak-tak‡,
ek di, ŋaar kaak yaa ase-ak, yaa ase.
Ŋa taayaado.

³⁸ Gem kaak jaawa untu in botol
yaa goye do saan ta imaanji.

Kar ŋaar kaak yeepa aar gay,
adir ginaado gal in ŋaara. »§

³⁹ Do tantenŋ gay, gi attanno in gee kuuk yeepa aaro ho baayiy tare ziŋkiko-aku. Kar gay, gi atta in ŋuur kuuk diya gelbinco in Buŋ a ŋuu gase jile.

11

Imaan ta gee ku awalle

¹ In botol ta imaan, gi gin ko maan kaak gi eriy ho gi ibinig ko tak maan kaak gee talgigdo. ² Do bi ka imaanco ta gee ku awalle ko, Buŋ gaartu kadar adiy portik in ŋuura.

³ In imaan ko, gi ibintu waran kadar Buŋ kilgiyig gamin okinco kuuk goy kuwa ho keder in kaawoy. Ampaa ko, gi ibintu kadar gamin okinco kuuk gee talaagu asa min ŋuur kuuk gee talgigdo.

⁴ In imaan, Abeel bertu *satkin do Buŋdi taat pakgit ta Kayen. Do saan ta imaanji-at ko, Buŋ meenji ooyit satkiney ho ŋa taliig a ŋa goy in botol do unji. Abeel, ŋaar mate. Kar do bi ka imaanji taat ŋa gintu-at, ŋa kaawaate yoo diŋka.

⁵ In imaan, wiktin taat Henok goyiy in odinay, Buŋ cooniig kuwa in ŋaara. Ampaa ko, ŋa pakiig min do muuti. Yoo waan sa bal gasinji, asaan ŋa diyig do serpey. Ka seener, min Buŋ bal coonin misa, Kitamne kaaw a Buŋ, adiy portik in ŋaara.* ⁶ Yampa, Buŋ, adiy ginaado portik in gem kaak ginno imaan. Ka seener gay, ŋaar kaak raka sinje moota in Buŋ, illa ŋaa ooye kadar Buŋ goya ho kadar ŋaaco gaarin sellinŋkuwiŋ do ŋuur kuuk bariyaaga.

⁷ In imaan, Nowe iciig taaye ka Buŋdi do maan kaak yaa ase neginda ho kaak gee talgigdo misa. Ampaa ko, ŋa siytu markab tatko a ŋaa jilin geenji ku geriy. In maan kaak ŋa gintu, ŋa gaartu kadar gee ku duniiner, ŋuur jookumo. Ho in botol ta imaanji, Buŋ taliig a ŋa gem kaak goy in botol do unji.

⁸ In imaan, Ibraayim iciit kaaw ta Buŋdi wiktin taat ŋa koliiga. Ŋa uctu min darrey ho ŋa deettu do darre taat Buŋ kaawtu a ŋaaji bere. Kar do deetinji, ŋa ibanno wer kaak ŋa baayiy. ⁹ In imaan, Ibraayim daktu goy ar awraatince do darre taat Buŋ kaawtu a ŋaaji bere. Ŋa daktu goy do kuraarner. Isaaka in Yakuub oki atta in Ibraayim do maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaaji bere-aka ho ŋuur sa goy in kuraarnay di ar Ibraayim. ¹⁰ Kar Ibraayim gay era geeger kaak Buŋ meenji pakirtu do pininji ho ŋa meenji Buŋ kat kaak yaa pininji. Geeger-ak bombo ho eezaado tak-tak.

¹¹ In imaan, Zaara daacyi ta Ibraayim, ya ta mogina ho ta zabe oki, ta weetu ho ta gintu atan geemir. Ta weetu-ak, asaan ta amniy tak-tak in ŋaar kaak kaawit kaaw-ata. ¹² Ansii

‡ 10:37 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 26.10. § 10:38 Wer ka gase kaawor do Habakuuk 2.3-4. * 11:5 Wer ka gase kaawor do Zeneez 5.24.

ko, min gem rakki kaak zab ko tak-tak amiltu tamba dakina ar kaalna wal ar yir kaak do bi ka barrer ho gem gedarro osinji.

¹³ Gee-ak okiŋco obit imaan bombo yoo muutco. Kar gay, gamin kuuk Buŋ kaawiico-ak, ŋu bal taliŋ ŋu as do werco. Kar gay, ta ar ŋu talig ko gamin-ak min serek ho ginco gala. Paa ko, ŋu ibintu kadar ŋu goy ar awraatinna ho marti do duniiner. ¹⁴ Kar ya ŋu kaawa pa-ak gaara waraŋ kadar ŋu bariya darre ta maaniico. ¹⁵ Darre taat ŋu bariyiy-at, ta darre taat ŋu rastudo-ata. Yampa, ta-aŋ ŋu yeepe. ¹⁶ Kar gay, darre taat ŋu bariyiy-at, ta darre ta taŋ taat goy ka samaaner. Do bi ŋaar-ak ko, Buŋ ginno sokaŋ taat ŋu kolin a ŋa « Buŋco ».

¹⁷ Iŋ imaan, Ibraayim berig ronji satkin do Buŋdi wiktin taat Buŋ rakiy tale baay. Iŋ maan kaak awalle Buŋ kaawiji a ŋaaji gine oki, Ibraayim ooytu berin ronji kaak dangiro†. ¹⁸ Ka seener gay, min awalle, Buŋ kaawji aman : « Iŋ ronji Isaaka kat, baan yaa miine iŋ koogina ar kaak nu kaawijiŋ. »‡ ¹⁹ Kar Ibraayim gay pakirtu kadar Buŋ gin gudurre taat ŋaa nooye gem min do muuti. Do saan taar-an ko, Buŋ berijiŋ ronji ar ŋa yeepjiŋ min do muuti.

²⁰ Iŋ imaan, Isaaka barkiyiŋ Yakuub iŋ Ezaayu do bi ka maan kaak yaa ase neginda.

²¹ Iŋ imaan, Yakuub, do wiktin taat menuwiŋ gaay gaase, ŋa barkiyiŋ kooginay ku Yuusup rakki rakki. Min ŋa barkiygu, ŋa deŋirtu iŋ doŋkiloy ho ŋa ontu abdiye Buŋ.

²² Iŋ imaan, Yuusup, do wiktin ta ŋa rakiy mate, ŋa kaawtu a gee ku Israyeel asa amile min darre ta Meser. Kar ŋa bertu izinne do maan kaak ŋuu gine iŋ kaasiy.§

²³ Iŋ imaan, min Muusa ŋu weeyiŋga, aginiŋji cigiliŋ nam koyin subba. ŋu gintu pa-ak, asaan ŋu tal samaanuwiŋ ho ŋu bal gine kolaw do taat sultan kaawtu.

²⁴ Iŋ imaan, min Muusa gin ko tatiko, ŋa rakaado a ŋuu kolin pey a ŋa ronji ka romoy ta Sultan ka Meser. ²⁵ ŋa icit taaŋin iŋ gee ku Buŋdi. ŋa tal kadar taaŋin-at guna min galal ta duniiner taat do menuwir di ho taat iyaag gee do zunuubinnar. ²⁶ Kar do ta Muusa gay, ŋa icit taaŋine ar taat Iisa Masi asiy aawe ho ŋa talaat ar maan kaak pakgiŋ malle ka Meser serek. Asaan ka seener, ŋa tala maan kaak Buŋ asijiŋ bere neginda.

²⁷ Iŋ imaan, Muusa amiltu min Meser ho ŋa baltu gine kolaw do dapinco ta sultan. ŋa peytu bombo ar gem kaak talaag Buŋ kaak gee talgiŋdo. ²⁸ Iŋ imaanji, Muusa iidiŋtu iidin ta *Paakdi ho ŋa kaawiico do gee ku Israyeel a ŋuu ooye baar do botilay ku geriŋco. Ampaa kat, *dubil ka Buŋdi gay dee geemir baltu deen awaw ku miday ku gee ku Israyeel.

²⁹ Iŋ imaan, gee ku Israyeel aaliŋ barre ka Dindiko bal boose ka asiŋco. Kar min gee ku Meser raka aalenŋ gay, amay teeyiŋ okiŋco.

³⁰ Iŋ imaan, durdurre ka geeger ka Zeriiko eeztu. Gee ku Israyeel jarbig* geeger-ak mena bijigiŋ, kar yiriŋ ta peesiriŋkar gay, wiktin taat ŋu jarbiŋ-ak, durdurre-ak eeztu dizic. ³¹ Iŋ imaan, azbiŋca rakki siŋti Raab baltu mate iŋ ŋuur kuuk newsiji kop do Buŋdi, asaan ta obig samaane ŋuur kuuk gee ku Israyeel ŋaamtu a ŋuu tale baat ta darrico.

³² Naa kaawe pey maa ? Wiktin ginno taat naako ose rakki rakki do bi ka Zedeyon, Baraak, Somsom, Zepte, Dawuud, Samiyeel ho nabiinna daariŋ oki. ³³ ŋuur oki, iŋ imaan taat ŋu gintu, ŋu ictu darrinay, ŋu hokumiŋiy iŋ botol, ŋu gasit taat Buŋ kaawtu a ŋaaco bere ho ŋu sokumiŋ biŋkico ku boornar. ³⁴ ŋu deet ak ta oba bilim-bilim, ŋu waal min aside ka *seepiner, ya gudurrico arme oki, ŋu gas gudurre min do Buŋdi, ŋu gintu gee kuuk siŋco alaw do gartar nam ŋu atik askirna dakina ku darrinay ku pey. ³⁵ Iŋ imaan, daad gasiŋ pey geeŋco kuuk mate do wiktin taat ŋu nooytu.

Kar daariŋ gay, ŋu gaarcot ko gaare nam ŋu mattu. Ya waan raka jiliŋco oki, ŋu pocaw, asaan ŋu raka gase maan kaak taŋ paka. Maanna-ak, ŋaar ko nooye kaak Buŋ asiy nooyiŋco. ³⁶ Pey daariŋ, ŋu ajimiŋiy ko ajimiye ho ŋu koocig iŋ kordiŋgo, kar daariŋ, ŋu duuniŋ iŋ jinziŋre ho ŋu unjiŋ daŋaayne. ³⁷ Pey daariŋ, ŋu zeerig iŋ dambay nam ŋu deeyiŋgu, daariŋ, ŋu gerkidig gerkide nam ŋu dukumiŋ seera, ho daariŋ gay, ŋu deeyig

† 11:17 'dangiro' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'kiŋda di' wal 'rakki di'. ‡ 11:18 Wer ka gase kaawor do Zeneez 21.12. § 11:22 Wer ka gase do Zeneez 50.24-25. * 11:30 'jarbe' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'kaare'.

in seepine. Pey daarin bal gine geray, nu jaawa anne anne, kesuun teeco saaro nam nu duuna zamam ku awgir di. Gee-ak pokirna tak-tak, nu taabiyaagu ho nu gaaraacot ko gaare. ³⁸ Gee nuur-ak, sellinkuwco dakina nam duniin sa bal nece ooyinco ! Nu jaawa anne-anne do kalaaner, ka dambiniidi, do girpiniydi† ho do biddindi.

³⁹ Gee-ak, okinco, in imaanco taat ajbiyig Buḅ-ak oki, nu bal gasin maan kaak na kaawtu a naaco bere. ⁴⁰ Ka seener, Buḅ siyaate maan kaak samaan aale pakgig gamin okinco. Na raka a gee-ak yaa nece tak ar kaak na rakiyo. Kar gay, nu gediraado nece tak bal ginte.

12

Diye ka gelbiner in Iisa

¹ Talon ja imaan ta gee kuuk gi kaawtu dak ko bico-anḅku ! Nuur ar saadinna kuuk leyinte datko. Saadinnuwco-at, nu gaaraat in goyinco kaak samaane do botol ta imaandi. Do saan taar-an gay, rason gamin okinco kuuk todaate sinje do goyinte kaak do botol ta Buḅdi. Rason oki zunuubinna kuuk daanaate melen paa di ho zeedinte do gad kuuk Buḅ kaawiite. ² Pakirinte doo do Iisa, naar kaak durcit baat ta barar ta imaante ho kaak yaa gininti taa nece do werti. Ka seener, galal taat naa aawe do gaasindi-at, na ibinit min awalle. Gee talaat muut ta ka etor ar maan ka sokaḅ. Kar Iisa gay isgigdo tuk. Ampaa ko, na ooyit muut-ata. Kar din gay, na diy baay do meeday ta Buḅdi, wer kaak Buḅ hokumiyo.

³ Talon ja maman Iisa ictu subirraw wiktin taat gay zunuubinnar taabiyaiga. Ampa-ak, zeedon ku rasydo taabin yaa patiye kayko nam imaanko yaa oole. ⁴ Asaan do taasinḅkiko taat ku taasinḅ in zunuubinna, ku bal taasine misa yoo do muuti. ⁵ Ku rawtig ko taaye kaak Buḅ taayinḅko ar na taaya kooginay-aka walla ? Na taayinḅko aman :

« Gem kol ronji, ya *Rabbin diyaacin do botildi,
dak talinjido taayinḅ-ak ar maan ka maala.

Ya na leesaajin oki, zinḅkan yaa oolenno.

⁶ Asaan naar kaak Rabbin diyiy do botildi-ak,
naar ko kaak na elgiyo

ho naar kaak na taabiyy-ak,

naar ko kaak na taliy ar ronji. »*

⁷ Icon subirraw do taabinko, asaan in taar ko, Buḅ diyiko do botildi ar kooginay. Yampa, na maa micir kaak tacco diyigdo do botildi ? ⁸ Ya Buḅ diyigonno do botildi ar kaak gee okinco gingiy do kooginco, naar-ak gaara kadar ku kooginaydo, ku buumina.

⁹ Okinte, gi gin aginiyte kuuk weente. Nu diyaate do botildi ho gi karmiyaagu. Ya nuur din sa gi karmiyaagu, Tatte Buḅ ka kuwan gay, illa gii karmiyinḅji pak nuura. Paa kat, gii gase goye kaak tab. ¹⁰ Aginiyte diyaate do botildi do menuwir di ar taat nu rakiyo. Kar Buḅ gay diyaate do botildi a naate gaayinte gii kuuniye *cawar ar naara. ¹¹ Ka seener, ya nu diyaate do botildi, do wiktin taar-at awgitenno gala, illa ta rada adi. Kar ba aar gay, nuur kuuk nu diyig do botildi-ak gasiig maan kaak aadaag diye kaak do botildi-aka. Maanna-ak, naar ko weye ka gelbiner do bi ka *goye kaak in botol do unḅji ka Buḅdi.

Taayika in mino

¹² Do saan taar-an ko, gem kol sintay, paanon kocingilinḅko kuuk oolaako ho denron gipiyko kuuk aziraw-aku. ¹³ Jaawon do botilay kuuk dalan a naar kaak oygaw, asinḅji bodinḅdo, illa gay, naa gase aapiy ta ziy.

¹⁴ Zeedon kuu goye do aapiyer in gee okinco ho goyon goye kaak *cawar do unḅji ka Buḅdi. Naar kaak goydo ampa-ak talaagdo Rabbin Buḅ tak-tak. ¹⁵ Yaman, ginon yoo waan minninko yaa newsenno kop do barkin ta Buḅdi. Zeedon a maan yaa amilenno min do gelbinko ar et kaak caariy diya gee. Ya maan kaak samaanno-an amil minninko, naa barjile gee nam anuwko, naako niginḅko. ¹⁶ Ginon a waan minninko goyido kaak

† 11:38 'do girpiniydi' : Werin daarin, nu kaawa a 'do pugurumnyidi'. * 12:6 Wer ka gase kaawor do Proberb 3.11-12.

yaa baaye munjam ho kaak yaa kanje in gamin ku Buṅdi. Dakoṅ ginenna ar Ezaayu kaak berit aawnuwi† do sinji do bi ka teendi di. ¹⁷ Ku iban kadar ba aaro, ṅa bariytu botol taat tacco yaaji yeepin barkin taat ṅu beriy do aawo-ata, kar tacco gay pooce. In alinji, ṅa loklikiji do tacco a wal ṅaaji gedire diṅ ga, kar gay, ṅa bal gedire newsiṅ gelbin ka tacco.

¹⁸ Kar kuṅ gay, wiktin taat ku sinjitu moota in Buṅ, ta arro wiktin taat gee ku Israyeel sinjitu do damba Sinayi taat nec ṅuu wakinti. Do wiktin taat ku sinjitu-ak, ginno ak taat oba jilik-jilik, ginno uc pondiko, ginno gondikaw taat dulum ho ginno kurumbiin gidigidi-gidi. ¹⁹ Ku bal dore ale ka perner wala gaay ta Buṅdi. Kar gee ku Israyeel gay, min ṅu doriit gaayay, kolaw obiigu ho ṅu marmiltu a ṅaaco kaawenna pey maan kaawra. ²⁰ ṅu marmiltu ampa-ak, asaan kaaw taat ṅu dortu-at patiy kayco. Kaaw-at aman : « Ya waan kaak wakit damba-an, ṅuu zeeriṅ in dambay, ṅuu deenji ya ṅa malle oki. »‡ ²¹ Gamin okiṅco kuuk Buṅ gaariico-ak isco kolaw aale nam meenji Muusa oki kaawtu aman : « Kolaw unjidu nam nu aziraw. »§

²² Kar kuṅ gay sinje moota in damba taat ṅu koliy *Siyon ho in geeger ka Buṅ kaak goy mento. Geeger-ak, ta Zeruzaleem taat goy kuwa ka samaaner do wer kaak *dubal ku Buṅdi ṅum dil-dil in galal. ²³ Ku sinje moota do wer kaak gee dakina kuuk aamine ṅumtu, ṅuur kuuk ṅu siirig ko siṅco do maktumne taat goy kuwa. Gee kuuk aamin-ak, ay gem di ar aaw ka Buṅdi. Ku sinje moota in Buṅ, ṅaar kaak gay dukume seriiner do gee okiṅco, ho moota pey in gee kuuk goy goye kaak in botiliy ho mat taaye. Gee-ak, diṅ ṅu ginig nam ṅu neciit tak taat Buṅ rakiyo. ²⁴ Ku sinje moota in Iisa. Do jamaw ta marbinto, ṅaar ko goy datik ta geemir in Buṅ. Ku sinje moota in baariy kuuk miṅ ka etor. Baariy-ak pakgig ku Abeel serek.*

²⁵ Yaman, laaṅ deṅginko samaane kuu cokiyiṅ ṅaar kaak kaawaako ! Ka seener, gee ku Israyeel pociṅ ṅaar kaak minaagu keder ho ṅu bal pake min do seriiner. Kar ginteṅ gay, ya gi newsaaji kop do ṅaar kaak kaawaate min kuwa ka samaaner, tante-at yaa gine maman ? ²⁶ ṅaar kaak gaayay azirig kid awalle-ak, diṅ gay, ṅa kaawaate pey aman : « Do menaw kuuk yaa ase, nu aziraagdo kid keeji di, kar gay, naa aziriṅ pey kida in samaane oki. »† ²⁷ Kaaw taat a « naa azire pey-at » gay gaara waraṅ kadar gamin kuuk Buṅ kilgiyту ho kuuk yaa azire yaa sawle, illa ṅuur kuuk yaa dak-ak, kuuk azarro. ²⁸ *Meennaw taat Buṅ yaate bere-an, waan gediraado azirinti. Do saan taar-an ko, delinte barkin do Buṅdi ho abdiyintenga in kolaw ho in horoomine ar taat ṅa rakiyo. ²⁹ Yampa, ya gi ginno ampa-ak, Buṅte, ṅaar nec yaate idinte ar ak taat tiyaw.

13

Goye kaak Buṅ rakiyo

¹ Elguwoṅ ziṅkiko ar siṅta kuuk tacco rakki. ² Dakoṅ rawtenno obe ka martir. Ka seener, in obe ka martir-ak, gee daariṅ ob *dubal ku Buṅdi ho ṅu ibingigdo. ³ Pakiroṅ do gee kuuk ṅu obtu daṅaayne ho ginoṅ ar kuṅko oki, ṅu obiṅko in ṅuura. Pakiroṅ do gee kuuk ṅu taabiyaagu, ho kuṅ oki, ginoṅ ar ṅu taabiyaako.

⁴ Gee okiṅco, illa ṅuu bere horoomin do obindi. Do ṅuur kuuk ob gay, nu kaawaaco, illa ṅuu karmiyiṅ obiṅco, ṅuu kokinenna kara. Yampa, Buṅ asaaco dukume seriin do gee okiṅco kuuk baaya munjam ho do ṅuur kuuk kokina daadi wal miday kara.

† 12:16 'berjit aawnuwi' : Do aadin ta Yuudinnar, aawo gasa barkin dakina min do tacco pakgig siṅtay.

‡ 12:20 Wer ka gase kaawor do Ekzood 19.12-13, Deteronoom 5.23-25. § 12:21 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 9.19.

* 12:24 'Baariy-ak pakgig ku Abeel serek' : Baar ku Abeel, ṅuur ku kayar, asaan wiktin taat Kayen deeyiiga, Buṅ kaaw a baariy koola min keder a ṅu asa kappiyin kayay (Zenecz 4.10). Kar baar ku Iisa gay, ṅuur ku jilindi, asaan in muutuy taat ka etor, ya gem kaak aamin loci yaa gase jile. † 12:26 Wer ka gase kaawor do Aaze 2.6.

⁵ Do goyiŋko, dakonj elenno gurus aale. Hamdiyonj inj maan kaak ku gintu di. Asaan Buŋ meenji kaaw aman : « Nu rasaacinno keejinj ho nu newsaajinno kop tak-tak. »* ⁶ Do saan taar-an ko, nii kaawe bal kolaw aman :

« *Rabbin Buŋ ko kaak gaayaanu.

Nu ginaado kolaw tak-tak.

Gem inj odinay seer ar kunto di,

ŋaan ginin maman ? »†

⁷ Pakronco do aginduwko kuuk gaarkon kaaw ta Buŋdi. Talonj ja maman ŋu goytu nam ŋu mattu ho icon imaan taŋco. ⁸ Iisa Masi makaado tak-tak, wala diŋka, wala wiktin taat bire, wala taat yaa ase neginda. ⁹ Yaman, dakonj rasenno zinjiko ŋuuko jagiŋko inj ay bilde kaak arro inj imaanko. Ka seener gay, maan kaak samaan-ak, illa gelbinte yaa denje inj barkin ta Buŋdi. Yampa, ŋu denraado inj *gaanuun kaak kaawa do bi ka teendi. Gaanuun ar ŋaar-aŋ bal gaayiŋco inj maanna ŋuur kuuk aadaaga.

¹⁰ Ka seener, gi gin wer ka satkiner. Kar gay, maan kaak ŋu bertu *satkin do wer-ak, gay satkiner ku *Yuudinnar ginno botol taat ŋuu teenji. ¹¹ Ya taɓ gay, baar ku mallel kuuk ŋu bertu satkin do bi ka zunuubinnico-ak, mee satkiner kaak tatik iyiig do *wer kaak cawar. Kar kumco gay, ŋu eriig kara do kalaaner. ¹² Ampaa ko, lisa oki mattu kara min geeger ka Zeruzaleem a gee yaa kuuniye *cawar inj baar ku meenji. ¹³ Ansi-ak, ginte oki amilinte kara do wer kaak ŋa goyiyo ho ooyintej yile kaak gee yaate yilinte ar ŋaara. ¹⁴ Asaan diŋ gi ginno wer ka goyindi kaak yaa taaye doo. Kar gay, gi bariya ka neginda. ¹⁵ Inj Iisa Masi ko, gi abdiyiy Buŋ ho gi oziliy sinji. Ampa-ak, gi bera doo satkin ta oziliikar do Buŋdi. ¹⁶ Dakonj rawtenno gine ka sellinjaw ho inj gaay ta zinjiko. Asaan satkinkan ŋuur-aŋ kat aawaaji gala do Buŋdi.

¹⁷ Karmiyonj aginduwko ho ononj uŋco. Ka seener, ŋuur di tala kaako doo ho neginda Buŋ asa indiŋco. Ginonj a ŋuu gaasin riyco inj galal bal niize. Yampa, ya ŋu niizaw-ak, kuu uce maala.

Inde ka Buŋdi

¹⁸ Gem kol siŋtay, indiguwonni Buŋ. Ni iban do kayni kadar gelbinni *cawar, asaan do goyinni, ni ic niyin taat nii ginguwe taat samaane ay wiktine. ¹⁹ Maan kaak paka nu rakiy minninko-ak, illa kuudu inde Buŋ a ŋaadu pile botol naako yeepe kodok.

²⁰ Buŋ kaak iya aapiye nooyig *Rabbinte Iisa min do muuti ho ŋa gintu gay gooyindi kaak tatiko. Inj baariy kuuk mine, ŋa duuniit jamaw taat Buŋ obtu inj gee ho ta dukumaado tak-tak. ²¹ Buŋ yaako bere gudurre kuu gine ay riy taat kuuniy inj niyiney. Inj botol ta lisa Masi, ŋaate gaayinte gii necinj ay maan kaak ŋa rakiyo. Locin di *darjine elgin inj elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

²² Gem kol siŋtay, kaawin kuuk nu ŋaamiiko a naako iskiŋko-aŋ, obonj samaane do aditko inj subirraw. Asaan maktumner-an, taar kaawinti sood di. ²³ Nu minaako kadar siŋte Timote, ŋu imilig min daŋaayne. Ya ŋa as kodok-ak, niiko baawe seertini.

²⁴ Ooyonco dakina do aginduwko okiŋco ho do gee ku Buŋdi okiŋco. ŋuur kuuk goy Itali oki ooyko dakina.

²⁵ Barkin ta Buŋdi yaa goye inj kuŋko okiŋko ! Nu ooyko dakina.

* 13:5 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 31.6,8, Zoozuwe 1.5. † 13:6 Wer ka gase kaawor do Soom 118.6.

Zaak Maktumne taat Zaak siirtu Pile ka kaawor

Maktumne-an, *na* Zaak kat siirit do kretiyenna kuuk goy do ay wero, ya nu Yuudinna wal Yuudinnado. *Na* taayaag maajirnay ku Iisa okinco do goyinco kaak nuu goyguwe kun kawta. Taayinji daarin, *na* diy oday do gay gamnar. *Na* kaawa a gem kaak gin imaan ka seener, nu ibiniig min do riy ta samaane taat *na* giniyo. Kar ya riyoy samaanno gay, imaanji turro imaan ta ta6.

Ooy ta awalle

¹ *Na* nun Zaak, gay riyor ka Buñdi ho ka *Rabbin Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Nu ooyaako dakina, kuñ gee ku Buñdi kuuk totir do adiy ka kidar okinji*.

Ibine kaak Buñ beriyo

² Gem kol sijtay, do ay taabine, aaciyon dakina. ³ Asaan ku iban kadar ya ku kondira in imaan do ay taabiner, kuu kuuniye gee kuuk gin subirraw. ⁴ Kar zeedon kuu ice subirraw gaay in gaayo nam kuu nece tak ar taat Buñ rakiyo, bal orne, do unji ka Buñdi ho imaanko sa, maan armaatido pey.

Inde ka ilimdi min do Buñdi

⁵ Ya minninko, gin gem kaak ilimji arme, illa *na* inde Buñ ho Buñ yaaji berinti. Asaan in sellinkuwi, Buñ gina oyaw do gee okinco bal kaawo. ⁶ Kar gay, illa gem-ak yaa inde in imaan, bal ose ka adir. Asaan gem kaak adiy osaw-ak, *na* ar amay ku barrer kuuk us yangaag meeda nugila. ⁷ Gem ta *na* ar-ak, *na* diyenno kaay a Rabbin Buñ yaaji bere maanna. ⁸ Asaan adiy seer ho do ay maan kaak *na* rakiy gine, *na* obgijido tirit.

Pokirinçe in gay gamnar

⁹ Sinj kaak pokirinçe, illa *na* aaciye asaan Buñ jaalig sinji kuwa ¹⁰ ho *na* ar kaak gay gamnar oki, illa *na* aaciye asaan Buñ cillig sinji. Ar booyaw kuuk solla do kalaaner, gay gamnar sa taayaado. ¹¹ Tapar kuuk booye-ak, ya pat coke, ta giniy tonjo ho tapar-ak aayiyo. Ya nu aaye, booyaw-ak solliyo ho samaanuwo rawtiyo. Paa ko, gay gamnar-ak asiy mate wiktin taat *na* gina riyoy di.

Taabine in gece ka gemor

¹² Galal do *na* ar kaak obit imaanji bombo do taabiner. Asaan wiktin taat taabin-at gaase, *na* gase hagin taat nuu bere do nuur kuuk nosire. Hagin-at, taar goye ka gaasdo kaak Buñ kaawtu a *na* ar bere do nuur kuuk elgiga.

¹³ Ya gelbin ka gemor *na* amaag do zunuubinnar, *na* diyenno aman : « Buñ kat *na* amintu do zunuubinnar. » Asaan Buñ gediraado *na* ame gemo *na* gine maan kaak samaanno ho *na* ar meenji sa, waan gediraado *na* aminji. ¹⁴ Kar gem kaak raka gine zunuubinna gay, taar niyin ta meenji di *na* amig *na* giniy taat samaanno ho *na* galiy do zunuubinnar. ¹⁵ Niyin taat samaanno taat goy do gelbiner, taar ar daatik taat iciy adi ho ta wiyo. Ampaa di oki, niyin-at wiyiy zunuubinna. Kar wiktin taat zunuubinna-ak nec do werco, nu iy muutu.

¹⁶ Gem kol sijtay, dakon rasenna zinjiko nuuko caaciyinjo. ¹⁷ Ay bere kaak samaane ho ay maan kaak nec tak ar kaak Buñ rakiyo, Buñ kat beraatengu. Gamin-an asa min Buñ kaak kilgiyig pato, koye in kaalna. Yiriyo maka in aando, kar Buñ gay makdo ho *na* rasitenno do gondikor ar kaak pat gingiyo. ¹⁸ In niyin ta meenji ho in kaawoy taat ka

* 1:1 'gee ku Buñdi kuuk totir do adiy ka kidar okinji' : 'Do Kitamne taat in kaaw ta Grek, nu kaawa a 'tamba ta Israyeel taat orok in seera'. Nuur ko gee ku Buñdi. Kar gay, anne-an, tamba ta Israyeel taat orok in seer-at gaara gee okinco kuuk aamin do Iisa Masi do wiktin ta Zaak.

seener, Buɗ beriite goye ka marbinto, paa kat, gii gine awallico min gamin okiɗco kuuk ɗa kilgiyту.

Cokiye iɗ karmiye ka kaaw ta Buɗdi

¹⁹ Gem kol siɗtay, moyoɗ do kaaw taat naako kaawe-anta : ya waan kaawaako, laaɗ deɗginko samaane kuu cokiye kaawoy, ho ya ku raka kaawe, pakiroɗ ja kayco ho dakon dapiɗguwenno kodok. ²⁰ Asaan gem kaak dapiɗe, ɗaar ginno maan kaak iɗ botiliy do unɗi ka Buɗdi. ²¹ Do bi ɗaar-aɗ, rasoɗ gamin okiɗco kuuk jookumo ho iɗ kuuk nigaako do unɗi ka Buɗdi. Kar iɗ dalullaw, obon kaaw taat Buɗ diyту do gelbinko, asaan ta nec yaako jiliɗko.

²² Ya ku cokiya kaaw ta Buɗdi, dakon cokiyeɗno maalan di, kar gay ginon ar taat ta kaawtu. Yampa, ku tara ziɗkiko ku maaniikon di. ²³ Asaan ɗaar kaak cokiyaat kaaw ta Buɗdi ho ginno ar kaak ta kaawtu-ak, ɗaar ar gem kaak tala wijeeneɗ ta meenɗi do sawwapa. ²⁴ Min ɗa talta, ɗa deetiyo ho kodok di ɗa rawtiita. ²⁵ Kar gay, gem kaak bariya baay ta *gaanuun ka Buɗdi kaak imilaag zunuubinnite kuuk ginaate berriina, ɗa rasaagdo tak-tak. ɗa rawtaagdo kodok maan kaak ɗa cokiyту ho ɗa gina ar taat gaanuun-ak kaawtu. Gem ɗaar-ak, Buɗ yaa barkiyiɗi do ay maan maan kaak giniyo.

²⁶ Ya waan pakira a ɗa gay abaadiner, ho biy gay, ɗa gedirgijiɗo, ɗa tara ziy ka meenɗi ho abaadineɗ sa uc usu. ²⁷ Abaadiner taat taɓ ho taat bal oorin do unɗi ka Tatte Buɗ, taar ko tale do kaaco ka gollina iɗ murgilgal kuuk goy do taabiner†, ho taar ko ta gooye ziɗkar min gamin okiɗco kuuk nigaate do duniiner-anta.

2

Eere ka geemir ɗaar samaanno

¹ Gem kol siɗtay, dakon eerguwiɗcodo gee, asaan ta bal kuuniye iɗ imaanko taat iɗ *Rabbinte Iisa Masi, ɗaar gay *darjiner. ² Cokiyoɗ, gin kaaw rakki taat diya a ku ɗum do wer rakki ho gee seer kat as do wer-aka. Ka rakki gay gamnar kaak is kesuune taat samaane, ho do kormoy oki, ɗa is korkid* ka daabner. Kar ka rakki gay, pokiriɗce kaak is kesuun taat tiziw-tiziw. ³ Wiktiɗ taat gay gamnar-ak unɗe, ku uciy ku ooyiɗi, kar ku kaawiiɗi aman : « Gem kol siɗte, as goy anne, wer-aɗ kat kanɗiɗ. » Kar gay, wiktiɗ taat pokiriɗce-ak unɗe, ku talaag paa di ho ku kaawiiɗi aman : « Kiɗke-aɗ pey iɗ ka asiɗi di wal ɓaa goy keder anner di ! » ⁴ Ya ku gina ansi-ak, ku eera ziɗkiko ho ku tala gee ar gay dukume seriiner kuuk aditco pondiko.

⁵ Gem kol siɗtay, cokiyoɗ samaane ! ɗuur kuuk gee talaag ar ɗu pokirna, Buɗ gay doɓig a ɗuu gine imaan dakina. Ampa-ak, ɗuu goye ar gay gamnar do unɗi ho ɗaaco berin haginco taat ɗa kaawtu a ɗaa bere do ɗuur kuuk elgiga. Hagin-ak, ɗaa unɗe kaak do *Meennuwiɗ. ⁶ Kar kuɗ gay, ku talaag pokirna-aɗ ar maan kaak maala ! Yaman pakiroɗ, ɗuur kuuk taabiyaako ho kuuk sakkiyaako, ɗuur-ak kuɗ waa ? ɗuur gay gamnar-ak doo ko, wal maman ? ⁷ ɗu ɗuur di pey kuuk waraag siɗ ku taɓ kuuk Buɗ diyiiko.

⁸ Ka seener gay, ya ku aada *gaanuun ka Meennaw ta Buɗdi ar kaak Kitamne kaawiiɗi aman : « Kii eliɗ giji ar ziɗ ka meenɗiɗ »,† ɗaar-ak, ku gina samaane. ⁹ Kar gay, ya ku eera gee, ku gina zunuubinna ho gaanuun-aɗ yaako gagire asaan ku ɗepidga. ¹⁰ Ka seener, gem kaak karmiyaag gaanuun okiɗi, kar ka rakki di, ɗa ɗepidga, ar ɗa ɗepidig ko okiɗi. ¹¹ Do gaanuun-ak, Buɗ kaaw aman : « Kuɗ miday, dakon kokineno daad kara, ho kuɗ daad oki, dakon kokineno miday kara »‡, ho ɗa kaaw pey aman : « Dakon deeno gee. »§ Ansi-ak, ya waan gooya ziy min do bariye ka daatir wala ka midir, kar ɗa dee gemo, ɗaar-ak, ɗa bal karmiyiɗ gaanuun. ¹² Ampa-ak, do ay kaaw taat ku kaawiiɗi ho ay maan kaak ku giniyo, ginon ar gee kuuk iban kadar Buɗ yaaco dukume seriine iɗ gaanuun kaak

† 1:27 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 1.17. * 2:2 'korkid' : Werin daariɗ, ɗu kaawa a 'garaariɗce'.

‡ 2:8 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. † 2:11 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.14, Deteronoom 5.18. § 2:11 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.13, Deteronoom 5.17.

imilaate min do zunuubinna kuuk ginaate berrina. ¹³ Ka seener, gem kaak tallo amindaw ta eenji, Buɗ talaajido amindaw ya ɗa dukumaaji seriine. Kar ɗaar kaak tala amindaw ta eenji gay, ɗaa nosire wiktin ta seriiner.

Imaan ij riyti

¹⁴ Gem kol siɗtay, ya waan kaawa a ɗa gin imaan, kar ɗa gaarro imaanji ij riyti gay, galilti maa ? Imaan taar-an yaa jiliɗji walla ? Ha'a, taa uce maalan di. ¹⁵ Cokiyon, gin kaaw rakki taat diya a kuu gin siɗta kuuk arumco tee ij ise. ¹⁶ Ya ɗu baawko oce ho ku ɗaamiigu aman : « Baan kate, Buɗ yaako bere maan kaak ku rakiyo. » Ya ku balco bere maanna, ansi-ak, galilti maa ? ¹⁷ Ampaa ko, ij imaan oki. Ya ta keetit di ho bal riyti, taar us maalan di.

¹⁸ Gem rakki yaa kaawe aman : « Daariɗ gin imaan, kar daariɗ gay gin riy taat samaane. » Kar nun gay yaaji telke aman : « Gaarduut imaanji taat goy bal riyti tare ! Kar nun gay, naan gaare tanto ij riyti taat samaane. » ¹⁹ Ki aamin kadar Buɗ ɗaar rakki di. ɗaar-ak samaane ! Aaridna oki aamina pa, nam kelimco amila min kolaw. ²⁰ Kiɗ kaak kaan bombo-anɗa ! Ki raka tale maan kaak gaara a imaan taat bal riyti uca maala-anta walla ? ²¹ Kaawor ja, maman Buɗ taliig tatte Ibraayim a ɗa goy ij botol do unji ? ɗa taliig a ɗa goy ij botol do unji-ak wiktin taat Ibraayim ooytu beriɗ ronji Isaaka satkine. ²² Tal kate, imaanji ɓaa sawa ij riy taat samaane ɗa giniyo. Ij riy taat ɗa giniy-at ko, imaanji nectu tak ij taat Buɗ rakiyo. ²³ Maanna-ak astu do botiliy ar taat Kitamne kaawtu aman : « Ibraayim, ɗaar diy gelbiney ij Buɗ. Do bi ka imaanji-at ko, Buɗ taliig a ɗa goy ij botol do unji. »* Paa ko, Buɗ koliig a ɗa royay.† ²⁴ Ku iban kadar Buɗ talgigdo gemo a ɗa goy ij botol do unji ij imaan keetit di, kar gay, ɗa talaat oki riyoy taat gaara imaanji.

²⁵ Pakirinte oki do geem rakki siɗti Raab. Taar gay azbiɗca min awalle. Kar gay, do bi ka riy taat samaane ta gintu, Buɗ talit a ta goy ij botol do unji. Riyti-ak, ta obiig samaane ɗuur kuuk gee ku Israyeel tabirtu‡, ho do deetiɗco, ta ɗolpiig ij botol ta pey.

²⁶ Ka seener gay, gem kaak siikamno, ɗaar mate. Ho imaan taat bal riyti, taar oki mate.

3

Gedire do leeser

¹ Gem kol siɗtay, riy ta bilde geemir-an, gee dakina yaa bariyintido. Asaan ku iban kadar nin kuuk bilda gee-an, seriin tani yaani gine rad paka. ² Kar gay, okinte, gi niga di do gamin dakina. Ya gem kaak gedirji do biy, ɗaar-ak nec tak ar kaak Buɗ rakiyo ho ɗa gedirji do ziy okinji. ³ Ya gi isaaco layumnay do pisiydi, gi gediriy joomiɗco ho aaniyiɗco ij botol taat gi rakiyo. ⁴ Pakiron pey do markab kaak tatiko. ɗu duunaaji zimilla kuwa ho us tonngo kat akilaaga. Kar gay, ɗaar kaak suugiyaaga-ak aaniyiig wer kaak ɗa rakiyo ij et kapak di ar denko. Markab-ak tatko ho et gay kapak di. ⁵ Lees ta gemor oki pa. Min do zi ka gemor, taar kapak, kar ya ta osa gay, taa gedire gine gamin kuuk gidim.

Pakiron do kan ka aki kaak nec eriɗ et okinji kaak do kalaaner. ⁶ Leese, taar ar ako ho min loti ko amiliy kaawin dakina kuuk jookumo. Taar min gamin kuuk Buɗ leetu do zi ka gemor ho ta nigaag zi okinji. Leese, taar ar ak taat amila min ba oole ho taat eraag goyinte tak-tak. ⁷ Ku iban kadar gee nec iye kayco ku ay biyaw ta kunnar : ku yeero, kuuk zewaw, kuuk poypiyaw ho kuuk goy do amiydi. Ka seener, okiɗco, ɗu iy kayco. ⁸ Kar lees ta gemor gay, ginno waan kaak yaati gedire. Taar gallo ho ta goydo werti rakki. Taar gin kop taat diya gee. ⁹ Ij lees-at ko, gi oziliy Tatte Rabbin Buɗ, ho ij taar di oki, gi surpiyiy gee kuuk Buɗ kilgiyitu ar ɗaara. ¹⁰ Min do biɗkite ɗuur-ak di, amila oziliika ho suruupine. Gem kol siɗtay, ampa-ak ta bal ase. ¹¹ Min od ta amiydi rakki di bokgiy amay kuuk gala ij kuuk yuutu walla ? ¹² Gem kol siɗtay, yiriy rakki ku tal buguwa weetu coone walla ? Wala bayur weetu gapra ? Od ta amiydi oki pa, taat bokka amay ku yuutu, bokdo pey kuuk gala !

* 2:23 Wer ka gase kaawor do Zeneez 15.6. † 2:23 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 41.8, 2 Kronik 20.7. ‡ 2:25 'ɗuur kuuk gee ku Israyeel tabirtu' : ɗu baaw tale baat ta darrico ho ɗu asiya taasiɗco (Zoozuwe 2).

Ilim taat Buɗ beriyo

¹³ Minninko gin gem kaak gin ilim ho kaay icaw walla ? Ya goya, illa ɗaa gaarguwe in goyiɗi kaak samaane ho in riyoy taat ɗa giniy in dalulluwiy ho in ilimji. ¹⁴ Kar gay, dakoɗ ɗapilenno ya gelbinko miin in hasuudinaw ho in kaasume ka eenko. Asaan ya ku dapiyaw-ak, ku nigii seen ta Buɗdi. ¹⁵ Ilim taar-an asɗo min do Buɗdi. Taar ta duniiner, geen di imilit min do kayco ho ta asa min do aariddi. ¹⁶ Asaan wer kaak hasuudinaw in kaasume goy-ak, barjile oki goya in ay maan kaak jookumo. ¹⁷ Kar ilim taat asa min do Buɗdi gay, taar *cawar ja, kar ta iya aapiye, ta dalulle, ta amra gee, ta tala amindaw ta geemir ho ta gina riy taat samaane. Ta erro gee ho ta kaawdo in bit di ho ta adti keetiti. ¹⁸ ɗuur kuuk iya aapiy do eenco, ɗuur ar gay gawnar. Busum kaak ɗu luwiya-ak, taar aapiye. Ho gamin kuuk ɗuu gaase gay, ɗaar goye kaak in botiliy do unji ka Buɗdi.

4

Ele ka duniiner

¹ Yampa, giduwa ho taasiɗka kuuk benanniko, ɗuur asa min momo ? ɗuur asa min pikirre taat samaanno taat taasiɗa do aditko. ² Do gelbinko, ku raka maanna, kar ku gasgigdo. Ampaa ko, ku diyyi gee, aditko miin in hasuudinaw, ku saariy motol, ku taasiɗiyo, kar ku gediraado gasiɗ maan kaak ku rakiyo. Ku gasgigdo-ak, asaan ku indigigdo Buɗ. ³ Zer ya ku indaw oki, ku gasaagdo, asaan ku inda in pikirre taat samaanno. Maan kaak ku inditu-ak, ku rakiy kanje in ɗaar maalan di. ⁴ Talon ja gee kuuk aadgigdo Buɗ ar taat ɗa rakiy-anta ! Kuɗ ibanno kadar waan kaak el duniine, ɗaar adin in Buɗ walla ? Ka seener, ɗaar kaak diy kaay in duniine, ɗaar-ak adin ka Buɗdi. ⁵ Kitamne kaaw aman : « Ruwwin taat Buɗ diytu do gelbinte, ɗa ooygitido. » Kaawan, dakoɗ talintido ar maan kaak maala. ⁶ Kar barkin taat Buɗ beriite-at, taar dakin paka. Asaan Kitamne kaaw pey aman : « ɗuur kuuk jaala kayco, Buɗ yaa pociɗco. Kar ɗuur kuuk ona kayco gay, ɗaa barkiyiɗco. »* ⁷ Ampa-ak, karmiyon Buɗ, goyon bombo min *Seetanne ho ɗaa gade serek minninko. ⁸ Siɗon moota in Buɗ ho ɗaar oki yaako siɗje.† Kuɗ gay zunuubinnar, acon piɗiɗko min do zunuubinniko ! Kuɗ kuuk aditko seera, ginon a gelbinko oki yaa kuuniye *cawar. ⁹ Ibinon a ku aminda do bi kaak ku goy do zunuubinnar, alon ho goyon ar gee kuuk muut deegu. Sitiɗko yaa rabile ale ho galilkon gay yaa rabile morke. ¹⁰ Onon kayko do unji ka *Rabbin Buɗ ho ɗaako jaaliɗko kuwa.

Ose ka geemir samaanno

¹¹ Gem kol siɗtay, dakoɗ osenno ziɗkiko. Ya ku osaagu wala ku tala ziɗkiko ar ku gay dukume seriinco, ku niga biɗkiko in *gaanuun ka Buɗdi ho kuɗ maaniiko dukumaaji seriin do gaanuun-aka. Ya ku dukumaaji seriine, ɗaar-ak gaara kadar ku karmiyigigdo. ¹² Illa gay, ɗa Buɗ kat berig gaanuun do geemir. ɗaar keeji di ka dukuma seriiner. ɗaar di nec jile gee ho nec idiɗco. Kar kuɗkon gay, ku pakira a ku kuɗ waa, ku giniy ziɗkiko ar gay dukume seriiner do eenko-aku ?

Jaale ka ziɗkar samaanno

¹³ Cokiyonnu ! Gee kuuk diya a yiriya wal kawta, ɗu baa do geeger rakki, ɗuu gine elgo, ɗuu taajire ede wal ɗuu gasen di gurus dakina. ¹⁴ Gee ɗuur-ak, taat yaa ase kawta, ɗu ibingita walla ? Ha'a, ɗu ibingitdo. Goye, ɗaar ar mooy kuuk onnaw ho diɗ di us totiriigu. ¹⁵ Zer kuɗ yaa kaawe aman : « Ya Buɗ rakaw, gii goye ho gii gine maan ta anka wal anka. » ¹⁶ Ka seener gay, ku jaala ziɗkiko ho ku pisiriya maalan di. Gamin ɗuur-an samaanno. ¹⁷ Yampa, ɗaar kaak iban di gine maan kaak sellen ho gingigdo, ɗaar-ak unje ziy do zunuubinnar.

* 4:6 Wer ka gase kaawor do Proverb 3.34. † 4:8 Wer ka gase kaawor do Zakariya 1.3, Malasi 3.7.

5

Taaɓine do gay gamnar

¹ Yaman, kuŋko gay gamnar, cokiyon taat naako kaawe-anta ! Aloŋ ho marmiloŋ do taabin taat asaako ! ² Gaminko yaa zoode ho kesuunko sa, gujin yaa cokinti. ³ Daabniko ho poddinko, nadaane yaa obinco. Taar nadaan-at ko yaa imile baako* do yiriy ta dukume seriiner. Ta teen zinjiko ar ako. Kuŋ bariya malle di, ku baayiy in unko. Kar sando, duniin taar gaay gaase. ⁴ Ŋuur kuuk gin riy ta sefindi do morginko, ku todcog maan kaak waaliyaagu. Ansii ko, ŋu booda sa ar ŋu booddo nam boodinco-ak coon kuwa ka Buŋdi, ŋaar Mee Gudurri. ⁵ Do goyiŋko, ku teet duniine. Ku gina gamin kuuk ku rakiy di. Ku tiyaw ho ku siyaw nam ku neer birgin-birgin ar barkay kuuk jazzaarinna dapsiyiyo. ⁶ Gee kuuk ginno oor ne oki, ku diyco kaawo ho ku deeyiig maalan di. Ŋuur gay balko pile binjiko.

Subirraw in inde ka Buŋdi

⁷ Gem kol sijtay, di pa-ak, icon subirraw nam yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe. Talon gay gawnar. Ŋu icy subirraw kee nam amay ku kabun paayiy ho ku ribbar peyiy. Kar gaminco niyiy ho ŋu aacyiy dakina in gamin kuuk ŋu jallitu. ⁸ Kuŋko oki, icon subirraw pa ho duunon masisko, asaan yiriy taat Rabbin Iisa Masi yaa yeepe, taar gaay ko.

⁹ Gem kol sijtay, dakoŋ gujumjumenno benanniko, yampa, Buŋ yaako dukume seriine. Talon, gay dukume seriiner goy do botol ta geero. ¹⁰ Gem kol sijtay, pakiron do nabiinna kuuk awalle. Ŋu kaaw in sij ku Buŋdi, kar in taaɓin taat gasgu-at oki, ŋu ic subirraw. Kuŋko oki, goyon pa. ¹¹ Ka seener, gi ozilaag nabiinna-ak asaan ŋu goy bombo, ŋu bal rasin botilco. Ku ibingit kaaw rakki taat kaawa do bi ka Zoob. Do taaɓiner, gem-ak ic subirraw kee, kar ba aaro, Rabbin Buŋ barkiyiig dakina. Ka seener gay, Rabbin Buŋ, sellinikuwiy dakina ho tale ka aminduwiyo oki pa.

¹² Gem kol sijtay, naako kaawe maan rakki kaak kuu obe do kayko : dakoŋ togilenno tak-tak, wala in Buŋ, wala in kida, wala in maan ka pey. Ya ku ooy sa ooyon ho ya ku pooç sa pooçoŋ. Paa kat, seriin ta Buŋdi obiikonno.

¹³ Ya goy minninko waan kaak aawa taaɓine, illa ŋaa indiguwe Buŋ. Ya goy minninko waan kaak adiy portik sa, illa ŋaa riyguwe riyin ku oziliikar. ¹⁴ Ya waan kaak radaw, illa ŋaa kolguwe agindaw ku *Eglizdi. Ŋuuji inde Buŋ ho ŋuuji etile sewe do kaay in sij ku Rabbin Iisa. ¹⁵ Inde ka Buŋdi kaak in imaan-ak yaa jilinji. Rabbin Buŋ yaa copilinji ho ya gem-ak gin zunuubinna oki, ŋaaji saamiyinc. ¹⁶ Do saan taar-an ko, kuu gaarguwiŋ zunuubinniko benanniko ho ku indiguwe Buŋ do eenko. Paa kat, kuu coole. Ya gem kaak goyiŋji in botiliy kat inda Buŋ, indinji-ak gin gudurre dakina. ¹⁷ Ku ibingit kaaw rakki taat kaawa do bi ka *Eli. Ŋaar gem ar ginten di. Kar yiriy rakki, ŋa indiig Buŋ in gelbin rakki a amay nokaado. Ek di amay peytu. Do kid-ak, ŋu baltu noke nam elgin subba in koyin bijigiyo. ¹⁸ Min pa-ak, ŋa indiig pey Buŋ, kar amay paaytu ho gamin amiltu, ŋu neetu.†

¹⁹ Gem kol sijtay, ya goy minninko waan kaak rasit botol ta seener ho waan ka pey yeepig do botol-ata, ²⁰ ibinon tak kadar ŋa jilig gem kaak rawte-ak min do muuti. Ŋa yeepig gay zunuubinnar-ak min do botol taat samaanno ho Buŋ yaaji saamiyin zunuubinnay kuuk dakin-aku.

* 5:3 'taar nadaan-at ko yaa imile baako' : Kaaw-an kaawa a gee kuuk dummiyaag mallico nam ŋa nigiy maala ho bergigdo do gee kuuk gamin arumco-ak, ŋu gina maan kaak samaanno do unji ka Buŋdi.

† 5:18 Wer ka gase kaawor 1 Ruwa 17.1, 18.1, 18.42-45.

1 Piyer

Maktumne ta awalle taat Piyer siirtu

Pile ka kaawor

Maktumne-an, *na Piyer kat siirta. Naar min paliinna kuuk orok in seera. Na siirco do kretiyenna kuuk nu taabiyaagu do saan ta imaanco. Na siirco a naa denrin do imaanco ho nuu diye gelbinco do maan kaak nu eriyo. Na iskaag a nuu goye goye kaak Buñ rakiyo, asaan Buñ kat doogu. Na siirco kadar ya nu goydo ampa-ak, gee kuuk bal aamine yaaco diye kaawin maala.*

Ooy ta awalle

¹Na nun Piyer, *paliine ka Iisa Masi kat siiraakon maktumne-anta. Nu siiraat loko, kuñ gee kuuk Buñ dobtu kuuk totir ar awraatinna do kid ka Pont, ka Galaasi, ka Kapadoos, ka Aazi, in ka Bitini. ²In niyin taat Tatte Buñ gintu min awalle, na dooinjo. In Ruwwiney, ku gintu geenji. Paa kat, kuu karmiyin Iisa Masi ho naako acinjo in baariy a kuu kuuniye *cawar do unji ka Buñdi. Buñ yaako barkiyinjo ho naako iye aapiye gaay in gaayo.

Ere ka tañ

³Ozilintey Buñ, naar Takan Rabbinte Iisa Masi ! Do bi ka aminduwiy taat dakin-at, na weente pey wee kaak marbinto in nooye kaak na nooyig Iisa Masi min do muuti. Ansi-ak, gi gin ere ka tañ ⁴kadar Buñ ginaate gamin kuwa. Gamin nuur-ak, wala nu rawtaw, wala nu nigaw, ho samaanuwco sa rawtaado tak-tak. Na dummiyaakon gamin-an kuwa ka samaaner ⁵ho kuñ ko na gooyiy in gudurrey in botol ta imaanko a kuu gase jile kaak gaay ko nuu gaarinji do wiktin taat duniin gaay gaase.

⁶Do bi naar-an, ku gin botol taat kuu aaciye, ya din do wiktin sood ku taabiya in ay taabine oki. Ya tañ-ak, kuu taabiyen ja ampa. ⁷Taabin taat asko-an, taar ta tale baako ya ku gin imaan ta tañ wala kawwi. Ku iban kadar daabne, naar asa rawte. Imaanko gay, taar pakgig daabne serek. Talon ja, daabne kaak asa rawte din sa, nu leeyig do aki a nuu tale ya na tañ wala kawwi. Naar-ak, imaanko oki, nuu talinti pa. Kar ya ta tañ gay, do yeepinji ka Iisa Masi, kuu gase ozile, *darjine ho horoomine do unji ka Buñdi. ⁸Iisa kaak ku bal talin yiriy rakki sa, ku elgiga ho ya ku talgigdo oki, ku aamin in sinji. Paa ko, galilko gintu dakina nam ta kaaworro. ⁹Galilko gintu dakina asaan ku gasaag maan kaak ku eriy in imaanko : naar ko jile.

¹⁰Jile naar-an, min awalle, nabiinna bariy baay kuwa keder ho do bi ka bere kaak Buñ yaako bere-aka, nu kaawig min awalle. ¹¹Ruwwin ta Iisa Masi goy in nabiinna-anjo ho ta gaarco taabin taat na asiy taabiye ho in darjin taat naa gase oki. Nabiinna-ak bariya botol taat nuu ibine wiktin taat gamin-an yaa ase ho maman nuu kuuniye. ¹²Buñ bayincot do nabiinna-ak kadar kaaw taat nu gastu-an, nu nuurro kat yaa talin a ta as do werti, kar gay, na kuñko. Taar ko Kabarre ta Gala taat nu gaariiko dinjo in gudurre ta Ruwwin ta Buñdi taat na naamtu min kuwa. Maaniico *dubal ku Buñdi sa raka ibinin maan naar-anjo.

Goye kaak sellen do unji ka Buñdi

¹³Do bi naar-an, siyon zinjiko ho gedironco, diyon gelbinko in maan kaak Buñ yaako bere wiktin taat Iisa Masi yaa yeepe. ¹⁴Ar koogin kuuk karmiya tacco, dakon yeepenno pey do galal ta zinjiko taat awalle, do wiktin taat odinko bal pile misa do seen ta Kabarre ta Gala. ¹⁵Buñ kaak kolinjo, naar *cawar. Ampaa ko, kuñko oki, illa goyinjo yaa kuuniye cawar ar naara. ¹⁶Ka seener gay, do Kitamner, Buñ kaaw aman : « Goyon cawar asaan nun cawar. »*

¹⁷Ya ku inda Buñ, ku kolaag a na Takko. Kar naar gay, dukuma seriin do ay gemo in riy taat na giniyo ho na erro gee. Ampaa ko, min ku siikima misa-an gay, illa goyinjo

* 1:16 Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.2.

yaa gaare kadar ku karmiya Buḅ. ¹⁸ Awalle, ku ic goye ka aginiyko kaak bal paydiney-aka. Kar Buḅ gay jiliḅko min goye ḅaar-aka iḅ maan kaak kaalin aale. ḅa balko jiliḅko iḅ maan kaak yaa rawte, ar daabne wala poddine. ¹⁹ Kar gay, ḅa jiliḅko iḅ baar ku Iisa Masi kuuk kaalin aale-aku. Iisa Masi, ḅaar ber ziy *satkine ar roḅ tamgi kaak bal gine oorin tak-tak. ²⁰ Min Buḅ bal kilgiyin misa duniine, ḅa doḅig do saan taar-ata, ho do menaw-aḅ, do wiktin taat duniin gaay gaase, ḅa gaarig do saan taḅko. ²¹ Iḅ botol ta Iisa Masi, ku aamintu do Buḅdi. ḅa nooyig Iisa Masi min datik ta gee kuuk mate ho ḅa darjiyga. Ansii ko, ku diyiiḅ imaanko do Buḅdi ho ku diyiiḅ gelbinko oki loci.

²² Wiktin taat ku ooyit seen ta Buḅdi, ku gintu cawar do uḅji a kuu ele siḅtiko iḅ gelbin rakki. Ampa-ak, elguwoḅ ziḅkiko iḅ gelbinko okiḅji. ²³ Asaan ya ḅu weeḅko wee kaak marbinto-ak, ḅu weeḅko iḅ kaaw ta Buḅdi. ḅu balko weeḅko iḅ maan kaak yaa rawte. Kar gay, kaaw ta Buḅdi-at, taar ar maan kaak goy mento ho ta goy doo. ²⁴ Ka seener, Kitamne kaaw aman :

« Gee okiḅco, ḅuur ar gaḅo

ho maan kaak jaalaag siḅco gay, ḅaar ar booyaw.

Gaḅo, ḅaar aayaw, ho booyaw, ḅuur sollaw.

²⁵ Kar Kaaw ta Rabbin Buḅ gay, taar goy doo. »†

Kaaw-at, taar ko Kabarre ta Gala taat ḅu gaariiko-ata.

2

¹ ḅaar-ak, gamin okiḅco kuuk naako kaawe-aḅ, rasonḅu : motol, raade, kaaw taat iḅ biḅka di, hasuudinaw ho ose ka geemir. ² Kar gay, ar koogin kuuk daabinco wee ho ḅu raka a illa ḅu see buw ku aginiyco, kuḅko oki, bariyoḅ Kaaw ta Buḅdi. Kaaw-at, taar ar buw kuuk cawar kuuk gaayaako kuu maade do imaanko, paa kat, kuu gase jile. ³ Ka seener, Kitamne kaaw aman : « Ku aawit ko selliḅkaw ta *Rabbin Buḅ. »*

Gee ku Buḅdi ar dambay ku gerdi

⁴ Siḅjoḅ moota do Rabbin Iisa. Rabbin Iisa-ak, ḅaar ar dambi kaak samaane ka pinindi, kar gay, ḅa goy mento. Awalle, gee pociḅ ar dambi kaak maala. Kar Buḅ gay doḅga ho ḅa kaalin aale do uḅji. ⁵ Kuḅko oki ar dambay kuuk goy mento. ḅaar-ak, giḅoḅ a kuu kuuniye ar dambay kuuk ḅu soktu ho ḅu piniig ger ka Ruwwin ta Buḅdi. Ampaa ko, kuu gine ar gay satkiner do uḅji ka Buḅdi, kuu ginin riyoy, ho do saan ta Iisa Masi, Buḅ yaa ooyin riy-ata. ⁶ Asaan Buḅ kaaw do Kitamner aman :

« Taloḅ, aḅ ko dambi kaak nu doḅtu.

Nu diyaag do geeger ka Siyon.

Do dambi-aḅ ko, dambay ku pey yaa oske kuwa.

Waan kaak aamin loci, sokaḅ diyaagdo tak-tak. »†

⁷ Do kuḅ kuuk aamine, dambi ḅaar-aḅ ar maan kaak kaalin aale. Kar do ḅuur kuuk bal aamineḅ gay,

« Dambi-ak, gay pinindi acciga.

Kar gay, ḅaar ko gin dambi ka pinindi

kaak pakgig eenji serek. »‡

⁸ Kitamne kaaw pey aman :

« ḅa dambi ka batkindi.

ḅaar di oki kaak solla gee. »§

Gee kuuk bal aamine-ak batkiyo, asaan ḅu pociḅ karmiyin kaaw ta Buḅdi. Taar-an ko taat eraagu.

⁹ Kar kuḅko gay, kuḅ tamba taat Buḅ doḅtu, kuḅ gay satkiner ku sultan, kuḅ darre taat geenti *cawar ho kuḅ ko gee ku Buḅdi. ḅa imiliḅko min do gondikor ho ḅa iyiḅko do portikaw a kuu gaare gamin okiḅco kuuk ajbay ḅa gintu. ¹⁰ Awalle, ku gee ku Buḅdi do.

† 1:25 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.6-8. * 2:3 Wer ka gase kaawor do Soom 34.9. † 2:6 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 28.16. ‡ 2:7 Wer ka gase kaawor do Soom 118.22. § 2:8 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.14.

Kar dij gay, ku gin geenji. Awalle, Buḅ bal tale aminduwko. Kar dij gay, ḅa tala aminduwko.

Goye ka gay riyor ku Buḅdi

¹¹ Gem kol roynay ku bitu, kuḅ kuuk ar awraatinna ho marti ḅo kidar, nu kaawaako : goyoḅ godom min galal ta ziḅkiko taat nigaako ḅo unḅi ka Buḅdi. ¹² Goyoḅ goye kaak samaane ḅo ḅatikko ta gee kuuk ibanno Buḅ. Ampaa ko, ya ḅu osaako ho ḅu talaako ar gee kuuk jookum sa, ya ḅu talaat riy taat samaane ku giniy-at, ḅuu ibinin riy-ata ho ḅuu ozile Buḅ ḅo yiriy taat ḅaa ase.

¹³ Do saan ta ele ka Rabbiner, karmiyonḅ gee okiḅco kuuk hokumiyaako. Sultan ka tatiko, karmiyonḅa asaan ḅa pakgig kuuk hokumiya okiḅco. ¹⁴ Guberneerna, karmiyonḅu asaan ḅa ḅaamgu a ḅuucco ḅukume seriin ḅo ḅuur kuuk gina taat samaanno ho ḅuu ozilinḅ kuuk gina taat samaane. ¹⁵ Asaan ka seener, maan kaak Buḅ rakiy-ak, illa kuu ginguwe sellen a paa kat kuu sokuminḅ biḅkiko ku gee kuuk oliyay ho kuuk ibanno maanna-aḅku. ¹⁶ Dakonḅ goyenno ar ḅerrinḅ ku zunuubinnar. Goyoḅ ar gee kuuk gas ko kayco. Kar gay, dakonḅ talinḅido gase ka kayko-ak ar maan kaak kuu cigilin oorinko. Illa gay, kuu gine ar gay riyor ku Buḅdi. ¹⁷ Ampa-ak, beronḅ horoomin ḅo gee okiḅco, elguwonḅ sintiko, ginonḅ kolaw ḅo Buḅdi ho karmiyonḅ sultan ka tatiko.

Botol taat Iisa Masi gaariite

¹⁸ Kuḅ kuuk gay riyor, karmiyonḅ geenḅko inḅ gelbin rakki. Dakonḅ karmiyenno ḅuur kuuk ginaako samaane ho elgiikon di. Karmiyonḅ oki ḅuur kuuk ginaako raḅa. ¹⁹ Ka seener gay, ḅo bi ka karaamin ta Buḅdi, ya gem ic subirraw wiktin taat ḅu taabiyaag bal botol, ḅa gin maan kaak samaane. ²⁰ Ya ḅu taabiyaako asaan ku nig maanna-ak, waa yaako ozilinḅko ? Kar gay, ya ku bal nige maanna ho ḅu taabiyaako, ya ku subir ḅo wiktin-anta, taar-at ko samaane ḅo unḅi ka Buḅdi. ²¹ Do taar-an ko, Buḅ kolinḅko. Asaan meenḅi Iisa Masi taabiyo ḅo saan tanḅko. Ansi-ak, ḅa gaarko botol a kuu aadinḅi.

²² ḅa bal gine zunuubinna

ho yiriy rakki, raadin bal amile min ḅo biy.*

²³ ḅu warga, kar gay, ḅa bal telke inḅ wariya.

ḅu taabiyaaga, kar gay, ḅa balco kaawe

a ḅuur oki asa aawe taabine.

Illa ḅa rasig inḅ Buḅ kaak ḅukuma seriin inḅ botilti.

²⁴ Kuwa ka et kaak ḅu ḅoodiiga,

ḅa icig zunuubinnite ḅo kaay.

ḅa gintu ampa-ak a zunuubinna diyaatenno pey pise.

Ho gii goye goye kaak inḅ botiliyo ḅo unḅi ka Buḅdi.

Ka seener, inḅ mutiyji-ak ko, ku gastu aapiyo tak-tak.

²⁵ Awalle, ku goy ar tamgi kuuk rawte. Kar dij gay, ku gin ko gay gooyindi kaak tala kaako.

3

Daadi inḅ midiyco

¹ Kuḅ daad oki, karmiyonḅ midiyko. Paa kat, ya midiyko daarinḅ bal aamine misa ḅo kaaw ta Buḅdi oki, inḅ goyinḅko kaak samaan-ak, ḅuu aamine. Ya ku balco kaawe yoo maanna oki, ² min ḅu talig goyinḅko kaak *cawar ho inḅ karaaminko, wal ḅuu aamine dij ga ? ³ Dakonḅ diyenno kayko ḅo samaanaw taat kara : ar dee ka kayko kaak arro, ise ka gamin ku daabner ho kesuun taat kaalin aale. ⁴ Kar gay, bariyonḅ samaanaw taat cigil atta ḅo gelbinko taat goy doo. Samaanaw-at, ḅuu talin inḅ dalulluwko ho inḅ oolinḅkuwko. ḅuur-aḅ ko gamin kuuk kaalin paka ḅo unḅi ka Buḅdi. ⁵ Taaye, gin elgina, daad kuuk karmiyaag Buḅ ho kuuk diyaag gelbinco inḅ ḅaara gingiy ampa. Daad-ak karmiyiig midiyco. ⁶ Ya ku talig goye ka Zaara, daaciy ta Ibraayim, ku tal maman ta karmiyiig mitti nam ta kolaag a

* 2:22 Wer ka gase kaawor ḅo Ezaayi 53.9.

« rabbiner* ». Ya ku gina selliŋkaw ho ku rasdo yoo maanna yaako unje kolaw taat yaako barjiliŋko, kuu gine ar kooginti ku Zaara.

⁷ Kuŋ miday oki, ay gem di yaa goye gala iŋ daaciy. Ibinonj kadar gudurre taŋco iŋ taŋko, taar sawado. Beronco horoomine, asaan ŋuur oki yaa gase haginco, taar ko goye kaak Buŋ beriite iŋ barkiney. Ginguwoŋ ampa, paa kat, maan todiitido do salaanko.

Gine ka selliŋkaw

⁸ Ba aar gay, ginguwoŋ a pikirriko ho kaawko yaa gine rakki di. Eloŋ benanniko ar siŋta, ginguwoŋ sellen ho goyoŋ dalullay. ⁹ Ya waan ginko maan kaak samaanno, dakoŋji yeepiŋjido. Ya waan waraako, dakoŋji yeepintido iŋ wariya, kar gay, barkiyonŋa. Asaan do taar-an ko, Buŋ koliŋko, ho ampaa ko, kuŋko oki yaa gase barkin min do Buŋdi. ¹⁰ Ka seener, Kitamne kaaw aman :

« Gem kaak raka goye gala

ho raka tale mena ku galal sa,

illa ŋaa raadenno ho ŋaa warenno gemo.

¹¹ Gem-ak, illa ŋaaco newse kop do gamin kuuk jookumo

ho ŋaa gine taat samaane.

Illa ŋaa bariye botol ta aapiyer ho ŋaa aadinti.

¹² Asaan *Rabbin Buŋ diy odoy

do ŋuur kuuk jaawa iŋ botol

ho ŋa diyit dengey do salaanco.

Kar ŋuur kuuk gina taat samaanno gay,

ŋa newsaaco kopo. »†

¹³ Waa yaako gine maan kaak samaanno, ya ku zeeda gine taat samaane ? ¹⁴ Ya ku gina maan kaak iŋ botiliy ho ŋu taabiyaako do biy oki, aditko, ŋu ginonj portiko. Dakonj gineno kolaw do waanna ho dakoŋ barjilenno. ¹⁵ Kar gay, ibinonj do gelbinko kadar Iisa Masi kaak Buŋ dobtu-ak, ŋaar keeji di *cawar, ho ŋaar ko *Rabbinko. Ay wiktine, siyonj ziŋkiko kuu gedire telke ya ŋu indaako do bi ka maan kaak ku eriy iŋ imaan. ¹⁶ Kar gay, kaawonco iŋ dalullaw ho iŋ taat ool di. Zeedonj a pikirriko yaa gine samaane. Ampaa kat, ŋuur kuuk osaako do bi ka goyiŋko kaak iŋ Iisa Masi-ak, sokaŋ yaa deenco. ¹⁷ Ya ku taabiya do bi ka maan kaak samaane asaan Buŋ kat rake, ŋaar-ak, guna min kuu taabiye do bi ka maan kaak samaanno.

¹⁸ Ka seener gay, Iisa Masi meenji taabiy taabin ta muuti mena rakki di gaasiititi do bi ka zunuubinna ku gee okiŋco. ŋaar kaak bal gine oorin tak-tak, ŋa mattu do bi ka kuŋ kuuk gin orne a ŋaako iyinŋko do unji ka Buŋdi. ŋu deeg ziy, kar gay, Buŋ nooyig min do muuti iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. ¹⁹ Iŋ gudurrity-at ko, ŋa baawtu gaare Kabarre ta Gala do ŋuur kuuk ba oole. ²⁰ ŋuur kuuk ba ool-ak, ŋuur ko kuuk awalle poo kaaw ta Buŋdi do wiktin ta Nowe. Do wiktin taar-at, nabi Nowe siya markab ka tatko ho Buŋ gay ic subirraw a gee-ak yaa ice kaawoy. Kar gay, gee soof di unjitu do markabar a ŋuu jile ziŋkico min do amiydi. ŋuur kuuk unje-ak, ŋuur gee porpod di. ²¹ Amay kuuk do wiktin ta Nowe-ak, ŋuur gaara amay ku *batemdi kuuk jilaako diŋ di. Batem kaak taŋ gay, ŋaar ace ka tiŋgorro. Illa gay, ŋaa ice ka niyiner do aade ka Buŋdi iŋ pikirre taat cawar. Gamin okiŋco-aŋ yaa ase do werco iŋ nooye ka Iisa Masi. ²² Min ŋa nooye, ŋa coontu ka samaaner ho ŋa goytu do meeday ta Buŋdi. Do wer-ak, ŋa hokumiyaag *dubal ku Buŋdi. ŋa hokumiyaag oki gamin kuuk gin izinne ho iŋ kuuk gin gudurre kuwa ho gee talgiŋdo.

4

Goye kaak marbinto

¹ Iisa Masi seet taabin do ziy. Paa ko, kuŋko oki, siyonj ziŋkiko kadar taabin ar taar-an, kuu seenti oki. Ka seener, ŋaar kaak seet taabin do ziy-ak rasig ko zunuubinna. ² Min diŋka, menaw kuuk dak kuu goye do duniiner-an, illa kuu rasin galal ta ziŋkar ho kuu

* 3:6 Wer ka gase kaawor do Zeneez 18.12. † 3:12 Wer ka gase kaawor do Soom 34.13-17.

goye goye kaak Buṅ rakiyo. ³ Ka seener gay, awalle, ku tanḱil zinjiko aale inḱ gamin kuuk gee kuuk ibanno Buṅ giniyo : inḱ baaye kaak munjam, inḱ ele ka gamin ku eenko, inḱ tee ho see kaak aale, inḱ gine ka marginar ho inḱ gamin ku pey ku sokaṅ. ⁴ Dinḱ gay, gee kuuk ibanno Buṅ-ak ajbiye asaan ku rasig gamin ku sokaṅ-aku. Paa ko, ṅu wariiko. ⁵ Kar gay, yiriy rakki, Buṅ asa di indiṅco, ṅaar kaak yaaco dukume seriine do gee kuuk goya inḱ kuuk mate oki. ⁶ Do saan taar-an ko, lisa gaariicot Kabarre ta Gala do gee kuuk ba ool-aku. Gee okiṅco, ṅuuco dukume seriine do goyiṅco kaak ṅu goyiy do duniiner. Kar gay, gee ṅuur-ak, lisa gaarcot Kabarre-at a ya ṅu dukumco seriin do goyiṅco kaak ṅu goytu oki, dinḱ gay, inḱ gudurre ta Ruwwin ta Buṅdi, ṅu pilco botol taat ṅuu gase goye kaak taḱ do unḱi ka Buṅdi.

Goye ka gee kuuk aamine

⁷ Duniin-an, taar gaay ko gaase. ṅaar-ak, goyoṅ goye ka ilindi ho gediroṅ do zinjiko, paa kat, kuu gedire salkiye. ⁸ Maan kaak pak gamin okiṅco-aṅ, illa kuu elguwe zinjiko inḱ gelbin rakki. Asaan inḱ ele ka zinjkar-ak, goy gamin dakina kuuk niga adat ku geemir, kar kodok di, gee rasiigu. ⁹ Obugwoṅ martiko samaane benanniko, bal gujumjume. ¹⁰ Minninko, ay gem di gin bere kaak Buṅ beriiji a ṅaa gaayguwe eenji. Ya ku gina ampa-ak, kuu kuuniye ar gay riyor kuuk obig samaane ay bere kaak Buṅ beriico. ¹¹ ṅaar kaak gas bere ka gaare kaawor, illa ṅaa gaarguwe kaawin kuuk asa min do Buṅdi. ṅaar kaak gas bere kaak gine ka riy do geemir, illa ṅaa ginguwin riyoy inḱ gudurre taat Buṅ beriiji. Do gamin okiṅco-aṅ, illa gee yaa bere *darjin do Buṅdi inḱ siṅ ku lisa Masi. Locin di, darjine inḱ gudurre, elgin inḱ elgina ! *Aamin.

Taabin ta gee kuuk aamine

¹² Gem kol siṅtay, dakoṅ ajbiyenno ya taabin ginko dakina. Dakoṅ pakirenno kadar ṅa maan kaak kuunaydo do gee ku Buṅdi. Taabin-at yaa gaare ya ku aamin ka seener wala kawwi. ¹³ Kar gay, inḱ taabin-at, aacyoṅ, asaan ku gas botol ku hadirtu do taabin ta lisa Masi. Ampaa ko, wiktin taat ṅaa ase inḱ *darjiney, aditko yaa miine inḱ galal. ¹⁴ Ya ṅu waraako asaan ku aamin do lisa Masi, aditko yaa gine portiko, asaan Ruwwin ta Buṅdi, taar gudurrityi dakina ho ta goy inḱ kuṅko ! ¹⁵ Ya waan minninko seet taabine, ṅa seentido do saan taat a ṅa dee gemo, wal ṅa kokine, wal ṅa gin maan kaak jookumo, wal ṅa unḱe kaay do kaawin ku geemir. Gamin ṅuur-aṅ samaanno. ¹⁶ Kar gay, ya ṅa seet taabine do saan taat ṅa kretiyenḱe, ṅaa ginenna sokaṅ. Illa gem-ak yaa dele barkin do Buṅdi asaan ṅa nec iciṅ siṅ-aku.

¹⁷ Ka seener, wiktin ase ta dukume seriiner. Seriin-at yaa teesenḱ ja min geenji ku Buṅdi. Kar ya ta as ampa-ak, ṅuur kuuk pooç aamine do Kabarre ta Gala ta Buṅdi gay, tanḱo yaa gine maman ? ¹⁸ Ar taat Kitamne kaawtu aman :

« Ya gem kaak ba inḱ botol gas jile inḱ rada,
ṅaar kaak karmaydo Buṅ
ho kaak goy inḱ zunuubinnay gay,
tanji yaa gine maman ? »*

¹⁹ Ansii ko, ṅuur kuuk ṅu taabiyo asaan ṅu gina maan kaak Buṅ rakiyo, illa ṅuu diye gelbinco do ṅaar kaak kilgiygu ho ṅuu ginguwe sellinḱaw. ṅaar kaak kilgiygu-ak, ṅaar pikgitdo kaawoy.

5

Tale ka kaar do gee ku Buṅdi

¹ Nu gin oki taaye do agindaw ku *Eglizdi kuuk goy datikko. Nun sa tatkaw ar ṅuura. Nu talit taabin ta lisa Masi inḱ odinar ho naa gase oki hagineer ta *darjiney taat yaa bayne. Taaye kaak naa kaawe-aṅ ko kaak nu taayiig agindaw-aku. ² Ar gay gooyin kuuk samaane, gooyoṅ gee kuuk Buṅ amniyiiko. Dakoṅ ginenna ar ṅu asiraako asire, kar gay,

* 4:18 Wer ka gase kaawor do Proverb 11.31.

gooyon ij niyinko ar kaak Buɗ rakiyo. Dakon ginenna a kuu gase malle, illa gay, gooyon ij gelbin rakki. ³ Do gee kuuk Buɗ amniyiiko-aku, dakon ginenna a tanjon di yaa tee. Illa gay, goyon goye kaak samaane nam nuu ice goyinjo. ⁴ Paa kat, wiktin taat tatkaw ka gay gooyindi bayne, kuu gase kadumuul kaak gaara kadar ku nosire. Kadumuul-ak yaa goye doo.

⁵ Kar kuj dubal oki, karmiyon aginduwko. Kunjo okinjo, do goyinjo kaak benanniko, onon zinjiko. Asaan Kitamne kaaw aman : « Buɗ newsiico kop do kuuk jaala zinjiko, kar gay, na barkiyaag nuur kuuk ona zinjiko. »* ⁶ Ampa-ak, onon zinjiko do unji ka Buɗdi, naar kaak gin gudurre. Paa kat, naako jaalinjo ya wiktinti nece. ⁷ Rason pikirriko okintit taat barjilaako loci, asaan naar ko tala kaako.

⁸ Gediron do zinjiko ho goyon mento, asaan adinko *Seetanne jarba aarko ar boori kaak neyaw ho bariya waan kaak naa tee. ⁹ Kun gay, obon imaanko bombo ho duunon masisko. Ibinon kadar sijtiko kuuk do adiy ka kidar okinji taabiya ar kunjo. ¹⁰ Barkin okintit asa min do Buɗdi ho na kolinjo a kuu unje do *darjiney taat goy doo ij nune kaak ku numtu ij Iisa Masi. Ampaa ko, min kuu taabiye pey do wiktin sood-ak, naako yeejinjo do werko, naako bere gudurre, naako denrinjo ho naako gaayinjo kuu goye bombo. ¹¹ Locin di gudurre, elgin ij elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

¹² Na sijte Silaas kaak tur nu amniyinji kat gaayintu, nu siiriikon maktumne ta kapak-anta. Nu siiriikonta-an a naako iskinjo. Nu raka a kuu ibine tak kadar barkin ta Buɗdi taat ku gastu-at, taar taɓ.

¹³ Nuur kuuk Buɗ doftu do geeger ka Babiloon ooyko dakina, ij rondu Maark oki.

¹⁴ Ooyon benanniko ij gine ka cuud ar sijta kuuk tacco rakki.

Kun okinjo kuuk num ij Iisa Masi, Buɗ yaako iye aapiye. Nu ooyko dakina !

* 5:5 Wer ka gase kaawor do Proverb 3.34.

2 Piyer

Maktumne ta seerinkar taat Piyer siirtu

Pile ka kaawor

Do maktumner-an, nu kaaw kadar na Piyer kat siirta. Na min paliinna kuuk orok in seera. Na siircot do kretiyenna okinco, asaan goy gee kuuk raka jaginco min Kabarre ta Gala. Gee-ak eeraag kretiyenna ho nu iyaag nuu gine gamin kuuk jookumo ar nuura. Na taayaagu a nuu goye goye kaak Buñ rakiyo, asaan Buñ kat doḅgu. Nu icenno kaaw ta gay raadindi, kar gay, nuu obe bombo do bilde kaak amila min do Kitamner. Ka seener, Rabbin Iisa Masi yaa yeepe. Illa nuu yokinji in aapiye ho in galal. Nu goye goye kaak Buñ rakiyo.

Ooy ta Piyer

¹ Nun Simon Piyer, gay riyor ka Iisa Masi ho *paliiney. Na nun ko siirit maktumne-anta. Nu siirkon loko, kuñ gee kuuk aamin do Iisa ar kaak nin aamintu. Imaante taat sellen-an, gi gasit min do Iisa Masi, naar ko Buñte ho Gay Jilinte. Naar ko gin ay maanna in botiliy. ² Buñ yaako barkiyinjo ho naako iye aapiye gaay in gaayo in ibine kaak taḅ ka Buñdi ho ka *Rabbinte Iisa Masi.

Botol ta gee ku Buñdi

³ Na Iisa Masi ko gaarten Buñ kaak kolinte ho gi ibiniiga a gii unje do *darjiney ho gii ice goyinji kaak samaan paka. Ansi-ak, in gudurrey, na berte gamin okinco. Paa kat, gii ice botiliy ho gii goye goye kaak Buñ rakiyo. ⁴ In botol taar-at ko, na beriite gamin kuuk aginda ho taḅ kuuk awalle na diytu a naate bere. Kar ya ku gasgu-ak, kuu pake min gamin ku jookum kuuk gee ku duniiner elgiyo ho kuu gine sellen ar Buñ.

⁵ Do saan taar-an ko, kuñ kuuk diy gelbinko do Iisa Masi, zeedon a kuu jaawe do botol taat samaane. Ya ku jaawa do botol taat samaan-at, ibinon maan kaak Buñ rakiyo. ⁶ Ya ku ibinig maan kaak Buñ rakiy-ak, gedironco do zinikiko. Ya ku gedirco do zinikiko-ak, icon subirraw. Ya ku ic subirraw-ak, karmiyon Buñ. ⁷ Ya ku karmiyig Buñ-ak, karmiyon zinikiko ar sinja. Ya ku karmiyig zinikiko-ak, elguwon oki gee okinco. ⁸ Ya ku ginig ko gamin-anjo ho ku giniig gaay in gaayo, kuu ibinin pey *Rabbinte Iisa Masi pak ka awalle. Goyinjo yaa sinje in unji ho riyko sa, kuu necinti. ⁹ Kar ya gem kaak gingigdo gamin-anjo gay, naar ar noolo ho na tallo samaane. Na rawte kadar Buñ saamiyig zunuubinnay kuuk awalle na gintu.

¹⁰ Gem kol sinjay, uudin taat Buñ kolinjo ho na doḅinjo, zeedon pey a kuu necin gamin okinco. Ya ku gina pa-ak, ku rawtaatdo botol ta Buñdi. ¹¹ In taar-an ko, Buñ yaako pile botol kuu unje do Meennaw ta Rabbinte Iisa Masi Gay Jilinte. Do wer-ak, gii goyen ko tak-tak.

¹² Do bi naar-ak ko, nu moyaakon pey gamin-anjo, kar gay, ku ibinig ko ho ku goy ko bombo do seen taat nu gaariiko. ¹³⁻¹⁴ Rabbinte Iisa Masi, naar minintu a naa matej ko mootu. Paa ko, ya lotu-ak, ta samaane nu moyiikon gamin-anjo dirka, min nu bal mate misa-anjo. ¹⁵ Nu zeediy pa-ak, asaan ku moyin gamin-anjo in menaw, ya nu mate.

Darjin ta Iisa Masi

¹⁶ Awalle, ni kaawko maman Rabbinte Iisa Masi astu in *darjiney. Do wiktin taar-at, ni osko kaawin kuuk maalan di kuuk geen di imiltu min do kayco walla? Ha'a, nin talit darjiney-at in odinni. ¹⁷ Na gasit darjiney-at min do Tacco Buñ. Ni goya wiktin taat na gaariita. Maanna-anjo kuuniy do wiktin taat ni doriig Buñ kaak tatik paka kaawtu min kuwa. Na diytu aman: « Naar-anjo Rondu, nu elgig dakina ho adir miin in galal do bi kanji. » ¹⁸ Ni goy kuwa ka damba ta Buñdi wiktin taat na kaawit kaaw-anta. Do wiktin taar-at, ni dorig in denginni.

¹⁹ Ansii ko, ni aaminiiy dakin paka do kaaw taat nabiinna kaawtu-anta. Kuu diye denginko samaane do kaawco, asaan taar ar lampa taat beena* do gondikor. Laan denginko samaane nam pat yaa coke ho kaal ka Belbel sa yaa amile. Yiriy taar-at di, ku asiy tale wer waraṅ. ²⁰ Kar gay, ibinon kaaw-an samaane : kaawin kuuk awalle nabiinna kaawtu ho ṅu siirtu do Kitamner, gem keeji gediraado gase baaco. ²¹ Kaawin ku nabiinnar, gem bal imiliṅ min do kaay ka meenji. Ta Ruwwin ta Buṅdi kat beraaco botol, ṅu kaawit kaaw taat ṅu dortu min do Buṅdi.

2

Kaawo do bi ka gay raadindi

¹ Min awalle, nabiinna kuuk raada goy sawa inṅ gee ku Buṅdi. Diṅ sa, gee ku bilda gee inṅ raadine goy do datikko. ṅu asiy bilde gee inṅ raadinco. Raade ṅaar-ak yaa idiṅ gee nam ṅu asiji newse kop do *Rabbinte Iisa Masi kaak jiliig min do zunuubinnico. Do taar-an, dak ko sood di, Buṅ yaa taabiyoṅco dakina. ² Gee dakina asa ice botol taat jookumo. Do bi kaṅco ko, gee asiy nige birikico inṅ botol ta seener. ³ Gee kuuk bilda inṅ raadin-ak diy kaaco do gamin ku duniiner. ṅu asiiko raade ṅuuko jagiṅko min do botildi. Gee ṅuur-ak, seriin ta Buṅdi eraagu. Dak ko sood di, ṅu asa idiṅco tak-tak.

⁴ Yoo *dubal ku Buṅdi kuuk nig awalle sa, Buṅ balco saamiye. ṅa sokiigu ho ṅa oriig ba oole. ṅuu goye inṅ jinziṅco do wer kaak gondiko nam yiriy taat Buṅ asiy dukume seriine. ⁵ Yoo aginay kuuk awalle nige oki, Buṅ balco saamiye. ṅa paayiico amay kuuk teeyiig gee okiṅco kuuk icdo kaawoy. Illa ṅa jil Nowe di inṅ eenji peesira ku pey, asaan ṅa taaya gee inṅ botol. ⁶ Buṅ dapiṅtu oki do geeger ka Sodom ho inṅ ka Gomoor. ṅa idiig ram inṅ ako, illa dak but di.* Ansi-ak, ṅaa gaartu maman ṅaa idiṅ gee kuuk karmiyigido. ⁷ Do wiktin taar-at, ṅa jiliig Loot di, asaan ṅa goy inṅ botol do unji ka Buṅdi ho ṅa taabiy dakina do nige kaak gee nigiji do Buṅdi.† ⁸ ṅa goy sawa inṅ gee kuuk gina jookum-aku. ṅa talig gaminco kuuk ṅu giniyo. Kun kawta, ṅa talaagu, ṅa doraagu, ho maanna-an radaag adiy asaan ṅa gem kaak goy inṅ botol do unji ka Buṅdi. ⁹ Maanna-an gaara maman Buṅ yaa jiliṅ gee kuuk ica kaawoy min do taabiner ho maman ṅaa gooyiṅ gee kuuk goydo inṅ botol nam yiriy ta seriiner. ¹⁰ ṅaa paaye taabin dakin paka do ṅuur kuuk aada galal ta zirikico ho kuuk pooaat izinne ta Buṅdi. Gee kuuk bilda gee inṅ raadin-ak, ṅuur ica zirikico, ṅu ginno kolaw kat bat, ṅu karmiyigido ṅuur kuuk gin *darjin kuwa ka samaaner ho ṅu waraagu oki. ¹¹ Yoo dubal ku Buṅdi kuuk bombo aale sa nigdo birikico inṅ gee ṅuur-aku do unji ka Buṅdi.

¹² Kar gee kuuk bilda gee inṅ raadin-ak gay gina ta kayco di. ṅu ar kumin ku yeero kuuk gee atikgiyo. ṅu waraag gamin kuuk ṅu ibanno baaco. ṅuu deenṅo ar kaak gee diyiy kumin ku yeero. ¹³ Buṅ asa taabiyoṅco ar kaak ṅuur taabiyig eenṅco. Inṅ yiriyo oki, ṅu el teen duniine. Ya ku goy sawa, ku tiyaw, goyiṅco rada, ho sokaṅ oki yaako deenṅo. Ya ṅu raadaako oki, galco di. ¹⁴ Odinco berel, ṅu rawdo gine zunuubinna. Ya gee kuuk imaanco sood-ak, ṅu jagiigu, ṅu unjiig do zunuubinnar. ṅu diyiy kaaco do gamin ku duniiner. Gee ṅuur-ak, seriin ta Buṅdi obig ko.

¹⁵ Gee-ak rasit botol ta Buṅdi, ṅu aada botol ta maaniico. ṅu ic botiliy ta Balaam, ronji ka Bosor. Gem-ak el ice gurus ho ṅa giniy jookum do geemir. ¹⁶ Yiriy rakki, Buṅ leesji asaan ṅa bal ice kaawoy. Yiriy taar-at, durkul kaak kaawdo din sa nam pil biy ho ṅa kaawiji ar ka geemir. ṅa todiji botol do nabiinṅce-ak, pa ṅa giniṅ gamnay kuuk arro-aku.‡

¹⁷ Gee kuuk bilda gee inṅ raadin-ak ar beenay kuuk amiyco ice. ṅu ar uc kuuk us jaawaagu anne-anne. Gee ṅuur-ak, Buṅ siyco ko wer kaak gondiko. ¹⁸ ṅu el kaawe dakina inṅ gamin ku dapiṅdi kuuk bal baaco. Ansii ko, ṅu jagiig gee kuuk daabinco ic botol ta Buṅdi. ṅu raka a ṅuu yeepiṅco do goye kaak ṅu goyiy awalle inṅ ṅuura, ṅuu gine gamin

* 1:19 'beena' : Werin daariṅ ṅu kaaw a 'beena'. * 2:6 Wer ka gase kaawor do Zeneez 19.24. † 2:7 Wer ka gase kaawor do Zeneez 19.1-16. ‡ 2:16 Wer ka gase kaawor do Nombir 22.4-35.

ku sokaŋ kuuk maaniico rakiyo. ¹⁹ Ŋu raadaaco do geemir a ŋuuco bere horrinaw, kar sando maaniico gay berrin ku zunuubinnar. Ka seener, gem goyiy berre do ay maan kaak begirji. ²⁰ Ya goy gee kuuk aamin in *Rabbinte ho Gay Jilinte Iisa Masi ho ŋu amil ko min gamin kuuk *cawarro kuuk niga gee, kar pey, ŋu yeepiy ŋu ginaag gamin-aku nam gamin-ak gediriico, gee ŋuur-ak nigiŋco yaa pake pey ka awalle. ²¹ Ansi-ak, ya ŋu bal ibinin botol ta seener sa guna min ŋu ibiniita ho ŋu rasiita, kar ŋu cokaydo pey kaaw ta Bunđi taat ŋu bildiigu. ²² Giniŋco-aŋ ar dele ka daŋlal taat diya aman : « Kaŋ jube, kar meenji yeepiy pey teen gamnay kuuk ŋa jubtu-aku. »[§] Giniŋco-ak pey ar dele ka daŋlal taat diya aman : « Ya kinziir ŋu acga, jammiiy sood di, ŋa yeepiy pey tunjile do golŋi. »

3

Gaase ka duniiner

¹ Gem kol siŋtay, an maktumne taat seeriŋkar taat nu siiriiko. Do taat awalle in taat diŋka, nu moyaakoŋ gamin-aŋku, asaan kuu gase pikirre taat taḅ. ² Nu raka kuuco pakire do kaawin kuuk nabiinna kuuk Buŋ doḅtu kaawtu min awalle ho in kaaw taat *Rabbinte ho Gay Jilinte Iisa Masi kaawtu ho taat paliinna kuuk asko loko min do Buŋdi gaariikonta. ³ Nu raka kuu ibine kadar awalle min duniine yaa gaase, gee asa amile ŋuu gine taat ŋu rakiy di, ŋu asiiko yiliŋko ⁴ nam ŋu asiy diye aman : « Iisa Masi diy a ŋaa yeepe, kar diŋ gay ŋa moo ? Aginduwte mate ho maan bal make, gee goy ar ka awalle-ak di uudin taat min Buŋ kilgiyinte. » ⁵ Gee ŋuur-ak poc icin kaaw taat Buŋ kaawtu awalle min do kilgiye ka duniiner. Ŋa kilgiyig samaane in kiḁa. Ŋa deediig kiḁa in amay. ⁶ In amay-ak di pey, Buŋ idiig gee kuuk awalle. Ŋa idiig gee kuuk do adiy ka kidar okiŋco, wiktin taat ŋa paayiico amay do wiktin ta Nowe. ⁷ Buŋ diy pey a samaane in kiḁa kuuk gi taliy-aŋ, Buŋ asa rasiŋ ansii di kee nam yiriy ta seriin ta ba aaro, kar ŋa asiy eriŋco radiŋdaŋ. Gee kuuk bal ice kaawoy, ŋaa idiŋ jot.

⁸ Kar gay, gem kol siŋtay, gin kaaw rakki, dakoŋ rawtintido. Do Buŋdi-ak, yiriy ta rakki in elgin kuuk alip, ŋuur nec di. ⁹ Goy gee kuuk pakira a Rabbinte, ŋaar ooma, ŋa taaya aale. Sando, taŋji gay ampaado. Ŋa subiriya-ak do bi kaŋko, ŋa raka kadar ay gemo yaa jipte goyiŋji ho ŋaa gase jile, ŋa rawtaado.

¹⁰ Rabbinte Iisa Masi, ŋaar yaa yeepen di taḅ. Yiriy taat ŋaa yeepe, gem ibinaatdo ar ase ka kokinor. Yiriy taar-at, gee asa dore hawin dakin pak awŋe ka buŋdi ho samaan asa sawle. Gamin okiŋco kuuk gi taliy kuwa ka samaaner, ŋu asa eriŋco tak-tak. Kiḁa in gamin okiŋco kuuk do adiy asa ide jot.

¹¹ Hadi, ya gamin-aŋ kat asa ide ansi-ak, kuŋ gay pakiroŋ do goyiŋko. Goyoŋ sellen do unji ka Buŋdi ho ginoroŋ uudin taat Buŋ rakiyo. ¹² Kuŋ yoka yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe. Hadi, zeedoŋ kuu gine ar taat ni kaawiiko, asaan ŋaar yaa yeepe kodok di. Yiriy taar-at, samaane, ŋu asa eriŋji tak-tak, ho gamin kuuk kuwa ka samaaner sa asa relle okiŋco. ¹³ Buŋ gay diyte a ŋa asa siye samaane in kiḁa kuuk marbinto. Do wer-ak, gamin okiŋco yaa goye do botilco do unji ka Buŋdi. Aŋ ko maan kaak gi diytu kayte.

¹⁴ Gem kol siŋtay, do bi ŋaar-aŋ, nu diyaako a zeedoŋ kuu jaawe do botol taat samaane, asaan kuŋ yoka yeepe ka *Rabbinte. Ansi-ak, ya ŋa yeepe, ŋaako gasiŋko sellen, bal oorne ho kuu goye in aapiye do unji. ¹⁵ Ibinoroŋ kadar maan kaak peyiig Rabbinte Iisa Masi min do yeepiŋji-ak, ŋa raka gii gase jile. Siŋte Pool, ŋaar kaak gi elgiyo, ŋaar sa siirko do bi ŋaar-aŋka. Ŋaar Buŋ ko berji ibine, ŋa siirtu. ¹⁶ Do makaatamnay okiŋco, ya ŋa kaawaako do bi ŋaar-ak, ŋaar sa kaawa ko ar tanto-an di. Ka seener gay, goy kaawnay kuuk rada. Gee kuuk ibanno maanna ho obdo bombo makiig kaawnay ku Pool uudin taat ŋu makiig kaawin daariŋ ku Kitamner. Ansi-ak, ŋu rawtiy ziŋkico.

¹⁷ Gem kol siŋtay, kuŋ gay, nun miniŋkoŋ ko. Pakiroŋ do goyiŋko, asaan gee kuuk niga siŋ ku Buŋdi jagikonno min do botilko. Ansii ko, ku rawtiitdo botilko taat ku obtu bombo min awalle. ¹⁸ Zeedoŋ a kuu aade Rabbinte Iisa Masi Gay Jilinte. Ek di ŋaako barkiyiŋko

§ 2:22 Wer ka gase kaawor do Proverb 26.11.

gaay iŋ gaayo ho kuŋ sa yaa ibiniŋ pey pak ka awalle. Delintenji barkin min diŋka ho elgin iŋ elgina! *Aamin.

1 Yaaya

Maktumne ta awalle taat Yaaya siirtu

Pile ka kaawor

Gee kuuk min awalle kat kaawe a ɗa Yaaya kat siirit maktumne-anta. ɗaar di oki siirit Kabarre ta Gala ho ɗa min paliinna ku Iisa Masi. ɗa siirit do kretiyenna kuuk goy do kid ka Aazi. Eglizna daarin barjile, asaan ɗu gas bilde kaak arro. Paa ko, Yaaya kaawiico karan a : Iisa, ɗaar di Masi kaak Buɗ doftu ho ɗaar di Roɗ ka Buɗdi. ɗaar di oki ele ho portikaw. Gi ibinaag gamin-aɗ in botol ta Iisa. ɗa saamiycog zunubinnico in baariy a ɗuu gine cawar do unji ka Buɗdi. Gi ibinaag oki do bi ka Ruwwin ta Buɗdi taat gaarcoga. Kretiyenna kuuk taɓ gay obit imaanco bombo ar taat ɗu gaariico min do teesindi. Buɗ gay elgig dakina, paa ko, ɗa ɗaamiig Iisa mattu do saan taŋco. Ya ɗuur kat elgiga, ɗaar-ak, ɗuu bere oki ziŋkico do eeŋco.

Iisa, ɗaar Kaaw taat bera goye

¹ Ni kaawaako do bi ka ɗaar kaak ɗu koliy Kaawo kaak goy min do teesindi ho kaak bera goye do geemir. Gem-ak, ni dorig in deŋginni, ni talig in odinni, ni pandiyga ho ni wakig in pisinni. ² Gem kaak bera goye-ak gaar ziy ho ni talga. Nin gay saadinnay. Do bi ɗaar-aɗ ko, ni gaariiko goye ka gaasdo. Goye ɗaar-ak, ɗa goye kaak do serpey ta Tatte Buɗ, ho goye-ak bayinte waraɗ. ³ Maan kaak ni taltu ho ni dortu-ak, ni gaaraakonj loko oki. Ampaa ko, kuu nume in nini in nume kaak ni numtu in Tatte Buɗ ho in Roɗji Iisa Masi. ⁴ Ni siirkonj gamin-aɗ a aditte yaa gine portiko.

Jiwi kuuk do portikaw

⁵ Buɗ ɗaar portikaw, ginno gondikaw do weriy tak-tak. An ko kaaw taat ni dortu min do biy ka Iisa Masi ho ni gaaraakonta. ⁶ Ya gi kaawa a gi num in Buɗ, kar gi goy do gondikor gay, gi raada ho gi ginno seene. ⁷ Kar gay, ya gi jaawa do portikaw uudin taat Buɗ goyiy do portikaw-at, gi num ko benannite ho baar ku Roɗji Iisa Masi actenju ko zunubinnite okiŋco, gi goyiy *cawar.

⁸ Ya gi kaawa a gi ginno zunubinna, ɗaar-ak, gi tara ziŋkite ku maaniite ho gi ginno seene. ⁹ Kar gay, ya gi gaara zunubinnite waraɗ, ɗaar-ak, Buɗ kaak nec gi amniyiŋji ho kaak gina ay maan in botiliy, ɗaate saamiyiŋco a gii goye cawar, bal oorne do unji. ¹⁰ Ya gi kaawa a gi ginno zunubinna-ak, ɗaar-ak, gi diyaaji raadin do Buɗdi ho kaawoy sa ginno do gelbinte.

2

¹ Gem kol kooginay, nu siiraakonj gamin-aɗ a kuu unjenno do zunubinnar. Kar gay, ya waan gin zunubinna, gi gin gem kaak yaate male do unji ka Tatte Buɗ. ɗaar ko Iisa Masi kaak gina ay maan in botiliy. ² ɗaar ber ziy satkine a Buɗ yaate saamiyiŋ zunubinnite. Buɗ gay, ɗaar saamiyaatenno zunubinnite kunten di, kar gay, ɗaa saamiye oki ku gee ku duniiner okiŋco.

Gem kaak ibingig Buɗ, ɗaar cokiya kaawoy

³ Ya gi karmiyaat kaaw ta Buɗdi, ansi-ak gaara kadar ka seener gi ibingig Buɗ. ⁴ Ya gem diya a ɗa ibingig Buɗ ho ɗa karmiygitdo kaawoy, ɗaar-ak, ɗa raada ho ɗa ginno seene. ⁵ Kar gem kaak karmiyaat kaaw ta Buɗdi gay, ɗaar elgig Buɗ min do gelbiney. Pa-ak, gi iban tak kadar ginte in Buɗ, gi num rakki. ⁶ Ya gem kat diya a ɗa num in Buɗ, ɗaa goye ar kaak Iisa goytu.

⁷ Gem kol roynay, kaaw taat nu kaawiiko-an, taar kaawdo taat marbinto, kar gay, ta taar ko taat min awalle ɗu kaawiiko-at di. Kaaw-at, taar sawa di in taat ku dortu-ata.

⁸ Kar gay, kaaw taat nu siiriiko-an, taar marbinto. Goyinji ka Iisa, naar gaara kadar kaaw-an taar seene ho goyiŋko kanjo sa gaaraw. Asaan gondikaw sa sawlaw, ho portikaw ta seener sa beena* ko.

⁹ Gem kaak diya a na goy do portikaw, kar na ello eenji, naar-ak goy misa do gondikor.

¹⁰ Kar gay, ya gem kaak elgig sinji, naar goy do portikaw ho maan ginno do gelbiney kaak yaa naamin do nigindi. ¹¹ Kar gem kaak yila sinji gay, naar goy misa do gondikor. Na jaawa do gondikor-ata ho na ibanno wer ka na baayiyo, asaan in gondikaw-at, na ar noolo.

Diye ka kaar do gamin ku duniiner

¹² Gem kol kooginay, nu siiraakon gamin-an, asaan Buŋ saamiykon ko zunuubinniko in sin ku Iisa Masi. ¹³ Kuŋ aginiydu, nu siiraakon gamin-an, asaan ku ibingig naar kaak min do teese ka duniiner di, naar goy ko. Kuŋ dubal in gema oki, nu siiraako, asaan ku begirji do *Seetanner.

¹⁴ Gem kol kooginay, nu siirko pey, asaan ku ibingig Tatte Buŋ. Kuŋ aginiydu, nu siirko, asaan ku ibingig gem kaak min do teese ka duniiner di, naar goy ko. Kuŋ dubal in gema, nu siirko, asaan ku goy bombo, ku icit kaaw ta Buŋdi do gelbinko ho ku begirji do Seetanner.

¹⁵ Dakon diyenno kayko do gamin ku duniiner ho dakon elguwiŋcodo. Ya gem kaak el gamin ku duniiner, ibinon kadar na elgigdo Tatte Buŋ. ¹⁶ Gamin ku duniiner gay, nuur ko : ele ka gamnar, diye ka kaar do gamin kuuk gee taliyo, ho ice ka zinŋar do gamin kuuk gee giniyo. Gamin nuur-an, okinco, nuur ku duniiner di, nuur asdo min do Tatte Buŋ. ¹⁷ Ibinon kadar duniin-an, taar gaasa ko ho gamin okinco kuuk gee elgiy sa rawta ko. Kar ya gem gina taat Buŋ rakiy gay, naa gase goye ka gaasdo.

Adiney ka Iisa

¹⁸ Gem kol kooginay, dak sood di, duniin yaa gaase. Ku dor kadar adiney ka Iisa yaa ase. Ka seener gay, adiney dakin as ko. Asinco-an gaara kadar duniin gaasa ko. ¹⁹ Adiney-an, min awalle nu goy in ginte, kar gay, gi sawado, ho paa ko, nu amiltu minninte. Zer, ya gi sawa, nec nuu goye in ginte. Maanna-an gaara kadar ka seener, nu in gintenno.

²⁰ Kuŋ gay, Iisa Masi berko Ruwwiney. Ansii ko, okinŋko, ku ibiniit seene. ²¹ Nu balko siire a ku ibingitdo misa seene. Kar gay, ku ibingit ko ho ku iban kadar min seen ta Buŋdi, ginno maan ka raadiner atta.

²² Ansi-ak, waa kaak raadaw ? Illa na gem kaak diya a Iisa, naar Masido kaak Buŋ naamtu. Gem naar-ak di raadaw. Gem kaak pocig Tatte Buŋ ho in Ronji, naar-ak ko adiney ka Iisa Masi. ²³ Ya gem kaak pocig Ronji ka Buŋdi, na pocig Tacco Buŋ oki. Kar gay, ya gem kaak ooyig Ronji, na ibingig Tacco Buŋ oki.

²⁴ Kuŋ gay zeedon a kaawin kuuk ku dortu min awalle yaa goye do gelbinko. Ya gamin-an goy ko pa-ak, kuŋko oki, gelbinko yaa gine rakki in Tacco Buŋ ho in Ronji. ²⁵ Iisa Masi, naar diya a naate bere goye ka gaasdo.

²⁶ Nu siirkon gamin-an do bi ka gee kuuk asaako gecinŋko kuu rawte. ²⁷ Kuŋ gay, Ruwwin taat Iisa Masi beriiko, taar goy in kuŋko. Do saan taar-an, ku yokaado pey gem ka pey kat asaako bildinŋko, asaan Ruwwin taar gaaraakon ko gamin okinco. Gamin kuuk ta gaariikon-an gay, nuur ka seener di. Raadin rakki sa, nu bal gine. Do bi naar-ak, icon kaaw taat Iisa Masi gaariiko ho goyon in gelbin rakki in naara.

²⁸ Gem kol kooginay, diŋ gay, goyon in gelbin rakki in Iisa Masi a yiriy taat naa yeepe, gii goye bombo ho sokaŋ rakki sa diyaatenno do unji. ²⁹ Ku iban kadar Iisa Masi gin ay maan in botiliy. Paa ko, kuu ibine oki kadar gem kaak gina maan kaak in botiliy, naar oki ronŋ ka Buŋdi.

3

Koogin ku Buŋdi

* 2:8 'beena': Werin daarin, nu kaawa a 'beena'.

¹ Talon maman Tatte Bun elinte ! Na elinte nam na koliite a gi kooginay. Ka seener gay, ginte kooginay ! Paa ko, gee ku duniiner ibingitenno a gi koogin ku Bun, asaan nu bal ibinin Tatte Bun.

² Gem kol roynay, dinka-an, ginte koogin ku Bun ko. Taat gi asiy gine neginda gay, gi ibingitdo misa. Kar gay, gi iban kadar ya Iisa Masi yeepe, gi asa are ar naara, asaan gi asa talinji uudiney. ³ Gem kaak diy gelbiney do kaaw taar-an yaa gine *cawar ar kaak Iisa Masi gintu.

⁴ Gem kaak gina zunuubinnar-ak, naar pook karmiyin *gaanuun ka Bun. Asaan gine ka zunuubinnar, naar ko pooce ka gaanuun ka Bun. ⁵ Kar gay, ku iban di kadar Iisa Masi, naar as do duniiner, naa ace zunuubinna ku geemir ho naar gay bal gine zunuubinna tak-tak. ⁶ In taar-an, ya gem goy in Iisa Masi in gelbin rakki, na ginno zunuubinna. Ya gem kaak gina zunuubinna-ak, naar bal talin Iisa Masi ho na ibingido.

⁷ Gem kol kooginay, gooyon zinikiko min gale ka geemir. Gem kaak gina maan kaak in botiliy, naar meenji goy in botol do unji ka Bun, uudin taat Iisa Masi goytu in botol. ⁸ Gem kaak gina zunuubinna gay, naar asa min do *Seetanner, asaan Seetanne, naar gina zunuubinna min do teese ka duniiner di. Maan kaak iyiig Ron ka Bun do duniiner gay a naa peyin riy taat Seetanne giniyo.

⁹ Gem kaak Bun weetu gay, naar ginno zunuubinna, asaan maan kaak Bun beriji goy in naara. Ya Bun kon di Tacco-ak, naar ginno zunuubinna. ¹⁰ Kar di, in maman gi asiy ibine a nuur-an koogin ku Bun, ho nuur-an ku Seetanner ? Ya gem kaak ginno gamin kuuk in botilco ho na ello sinji-ak, naar-ak gem ka Bundo.

Ele ka zinjar

¹¹ Kaaw taat ku dortu dak ko min awalle, taar kaawa a gii elguwe zinikite. ¹² Ginte nigaado ar Kayen, asaan na amil min do Seetanner, na deeyiig sinji ka meenji. Maa di na deeyiig sinji Abeel ? Na deeyiiga-ak, asaan riy taat Kayen gintu-an samaanno. Kar riy ta sinji Abeel gay, taar in botilti.

¹³ Gem kol sintay, dakon ajbiyenno ya gee ku duniiner yilaako. ¹⁴ Ginte iban kadar dinka, gi pak min do muuti ho gi gas ko goye kaak tab, asaan gi el sintite. Gem kaak ello sintay-ak, naar goy misa do muuti. ¹⁵ Gem kaak yila sinji-ak, naar ar gem kaak diya gee. Ku iban di kadar gem kaak diya gee-ak, naar gasaado goye ka gasdo.

¹⁶ Ansii ko, gii ibine maman gii elguwin gee : Iisa Masi, naar ber ziy do bi kante. Ginte oki, gii bere zinikite do bi ka sintite. ¹⁷ Ya gem kaak gin gamna, kar na talaag sinji kaak bal gine maanna ho na bal tale aminduiy, maman naa diye a na elgig Bun ? ¹⁸ Gem kol kooginay, ta botilito ya gii elguwin sintite in binikiten di. Kar gay, gii elguwinco ka seener ho giico berguwe pisinte.

¹⁹ Ya gi el zinikite-ak, gi ibina kadar ginte goy in seen ta Bun. Ansi-ak, gelbinte portiko do unji. ²⁰ Ka seener, ya do gelbinte, gi pakira a gi nig sa, aditte portiko, asaan Bun iban gamin pak taat gelbinte ibiniyo. Na iban ay maanna. ²¹ Gem kol roynay, ya ka seener, gi haraydo do gelbinte, ansi-ak, gii gine bombo ya gi inda Bun. ²² Naar beraate gamin okinco kuuk gi indiiga, asaan gi karmiya kaawoy ho gi gina taat awaaji gala.

²³ Kaaw taat na kaawiite-an gay a gii aamine in sin ku Ronji Iisa Masi ho gii elguwe zinikite ar taat na kaawtu. ²⁴ Gee kuuk karmiyaat kaaw ta Bun, nuur in Bun, gelbinco rakki, ho Bun oki goy in nuura. Gi iban kadar Bun goy in ginte, asaan Ruwwey taat na beriite garaatenga.

4

Ibine ka Ruwwin ta Bun

¹ Gem kol roynay, gee dakina kuuk goy do adiy ka kidar, maaniico di diya a nu nabiinna. Do bi naar-an, dakon amniyincodo okinco, gee kuuk diya a nu gin Ruwwin ta Bun. Kar gay, ibinon ja baaco, ya ruwwinco-at asa min do Bun wal kawwi. ² Talon maman kuu ibine kadar gem-an gin Ruwwin ta Bun. Ku ibininji ya na kaawa bal cigile a Iisa Masi, naar wee ar ka geemir. ³ Kar gay, ya gem kaak bal ooye a Iisa Masi wee ar kaak geemir-ak,

ɲaar-ak bal gine Ruwwin ta Buɲdi. Gem ɲaar-ak asa min Adin ka Iisa. Ku iban di kadar Adin ka Iisa asaw. Hadi, dirjka, ɲaar as ko ɗo duniiner.

⁴ Gem kol kooginay, kuɲ gay koogin ku Buɲdi, ku gedirco ɗo nabiinna ɲuur-aku, asaan Ruwwin taat goy in kuɲko, taar pakgit ruwwin taat goy in gee kuuk goy ɗo duniiner. ⁵ Nabiinna ɲuur-ak kaawa ɗo bi ka gamin kuuk goy ɗo duniiner di, asaan ɲu asa min ɗo duniiner. Ampa-ak, gee ku duniiner cokiya kaawco. ⁶ Gintey gay gee ku Buɲdi. Gem kaak ibingig Buɲ, ɲa cokiya kaawte. Gem ka ibingigɗo Buɲ gay cokayɗo kaawte. Ampaa kat, gii ibinin Ruwwin ta seener ho ruwwin ta raadiner.

Ele kaak asa min ɗo Buɲdi

⁷ Gem kol roynay, elguwinte zɲkrite, asaan ele asa min ɗo Buɲdi. Ya gem kaak el eenji, ɲaar ko roɲ ka Buɲdi ho ɲa ibingig Buɲ. ⁸ Kar ya gem kaak ello eenji gay, ɲaar-ak ko kaak ibingigɗo Buɲ, asaan Buɲ ɲaar ele. ⁹ Ampaa ko, Buɲ gaartu kadar ɲa elgiite : ɲa ɲaamiig Ronji ka dangiro* ɗo duniiner a ɲaate bere goye ka taɓ. ¹⁰ Talon, ampaa ko ele : Buɲ, ɲaar elinte awalle. ɲa ɲaamiiteɲ Ronji. ɲa bertu ziy *satkine, asaan Buɲ yaate saamiyiɲ zunubinnite. Ansi-ak, ɲa gintenno kat elig Buɲ awalle.

¹¹ Gem kol roynay, ya Buɲ elintey ko dakin ansi-ak, ginte oki, gii elguwe zɲkrite.

¹² Ginno gem kaak talig Buɲ. In taar-an oki, ya gi el zɲkrite, Buɲ goy in ginte, ho ele kaak ɲa elinte-ak ot ko ɗo weriy.

¹³ Ansi-ak, gi iban ko kadar Buɲ goy in ginte ho gi ɲum ko in ɲaara : gi ibintu-ak asaan Buɲ beriite Ruwwiney. ¹⁴ Tatte Buɲ ɲaamiig Ronji a ɲaa jile gee. Nin gay taliig maanna-anjka ho ni kaawa biy ɗo geemir. ¹⁵ Ya gem kaawa bal cigile a Iisa, ɲaar Roɲ ka Buɲdi, Buɲ goy in ɲaara, ho ɲaar sa goy in Buɲ. ¹⁶ Ni iban kadar Buɲ elgiite ho ni amniy in kaaw taar-anta. Ele, ɲaar asa min ɗo Buɲdi. Gem kaak gin ele, ɲaar goy in Buɲ ho Buɲ sa goy in ɲaara. ¹⁷ Maan kaak gaara kadar ele ot ɗo weriy-ak, gii talin ɗo yiriya taat Buɲ yaa dukume seriin ɗo geemir. Ginte ginaado kolaw, asaan goyinte kaak ɗo duniiner, ɲaar ar goyiɲji ka Iisa. ¹⁸ Ya gem kaak el eenji, ɲaar ginaado kolaw, asaan ele kaak taɓ-ak, ɲaar atkaat kolaw. Ka seener gay, gem giniy kolaw-ak ya ɲa iban kadar seriin yaa pociɲji. Do taar-an ko, gem kaak gina kolaw-ak, elinji bal ote misa ɗo weriy.

¹⁹ Gi eliy zɲkrite-ak, asaan Buɲ kat elinte awalle. ²⁰ Ya gem diya a ɲa elgig Buɲ, kar sinji gay, ɲa elgigɗo, ɲaar-ak raada. Ka seener gay, gem kaak ello sinji kaak ɲa talaaga, gediraado elin Buɲ kaak ɲa talgigɗo. ²¹ An ko kaaw taat Iisa Masi kaawiite : ya gem kaak elgig Buɲ, ɲaa elguwiɲ sinji oki.

5

Gedire ɗo gamin ku jookumo

¹ Ya gem kaak aamin a Iisa, ɲaar Masi kaak Buɲ ɲaamtu, gem ɲaar-ak roɲ ka Buɲdi. Gem kaak elgig Tacco Buɲ, ɲaar-ak elgig kooginay oki. ² Ya gi elgig Buɲ ho gi karmiyaat kaawoy, ɲaar-ak, gi iban kadar gi elgig koogin ku Buɲdi oki. ³ Ya ka seener, gi elgig Buɲ, ɲaar-ak nec gi ginin taat ɲa rakiyo. Maan kaak Buɲ rakiy gii gine-ak, ɲaar oomno ɗo kayte. ⁴ Asaan koogin ku Buɲdi okinco, ɲuur pakgig gamin ku duniiner kuuk jookumo. Kar maman gi pakgig gamin-anjku ? Gi pakgig in imaante taat ɗo Iisa. ⁵ Ginno waan kaak gedirco ɗo gamin-anjku, illa ɲaar kaak aamin kadar Iisa, ɲaar Roɲ ka Buɲdi.

Gamin kuuk gaara kadar Iisa, ɲaar Roɲ ka Buɲdi

⁶ Iisa Masi aste ɗo duniiner. ɲa as aawiɲ amay kuuk ɲu *batiziyiiga ho ɲa as miɲe baariy ku meenji ɗo wiktin ta muutuy. ɲa bal ase in amay di, kar gay, ɲa as in baariy oki. Ruwwin ta Buɲdi kat diyaate kadar gamin-anj, ɲuur ka seener, ho Ruwwin ta Buɲdi, taar seene. ⁷ Ka seener gay, gin gamin subba kuuk kaawaate seene a Iisa, ɲaar Roɲ ka Buɲdi. ⁸ Gamin-anj gay, ɲuur Ruwwin ta Buɲdi, in amay kuuk ɲu batiziyiiga ho in baariy kuuk miɲe. Gamin-anj, okinco, kaawco rakki di. ⁹ Ya gee kaawa bico ka gamin kuuk ɲu taltu,

* 4:9 'dangiro' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'kiɗa di' wal 'rakki di'.

gi ica kaawco. Kar kaaw ta Buṅdi gay, taar pak taṅco. Ho meenji Buṅ kaawko do bi ka Ronji. ¹⁰ Gem kaak aamin do Ronj ka Buṅdi, ṅa iban do gelbiney kadar gamin-aṅ, ṅuur ka seener. Gem kaak bal aamine do Buṅdi gay, ṅaar-ak diyaaji raadin do Buṅdi, asaan ṅa bal ooyin kaaw taat Buṅ kaawtu do bi ka Ronji. ¹¹ Kaaw taat Buṅ kaawiiten gay, taar a ṅa berte goye ka gaasdo, ho goye-ak asa min do Ronji. ¹² Ya gem kaak gelbiney rakki in Ronj ka Buṅdi, gem ṅaar-ak gasiig goye ṅaar-aka. Kar gem kaak gelbiney seer in Ronj ka Buṅdi gay gasaagdo goye-aka.

Gaasuw ta maktumner

¹³ Nu siirkon maktumne-an loko, kuṅ kuuk aamin in Ronj ka Buṅdi, kuuk diya do kayko kadar ku gasig ko goye ka gaasdo.

¹⁴ Gi iban tak kadar ya gi inda maan min do Buṅdi, ṅaate berinji ya ṅa ṅum in maan kaak ṅa rakiyo. ¹⁵ Hadi, ya gi iban kadar ṅa cokiyaag indinte, ansi-ak, gi iban kadar maanna-aṅ, ṅa bertenṅa ko.

¹⁶ Ya gem tala sinji gina zunuubinna kuuk iyaagdo do muuti, gem-ak yaaji inde Buṅ do bi ka sinji-aka, ho Buṅ yaaji bere goye. Taar-an do ṅuur kuuk gina zunuubinna kuuk iyigdo do muuti. Kar gay, goy zunuubinna kuuk iya gee do muuti. Do zunuubinna ṅuur-ak, nu bal kaawe a kuu indiguwe Buṅ do geemir. ¹⁷ Nige okinji, ṅuur zunuubinna do unji ka Buṅdi, kar gay, goy zunuubinna daarin kuuk iydo gee do muuti.

¹⁸ Gi iban di kadar koogin ku Buṅdi, ṅuur ginno zunuubinna in menaw, asaan Ronj ka Buṅdi gooyaagu, ho *Seetanne sa bal gine gudurre kaaco.

¹⁹ Gi iban kadar ginte gee ku Buṅdi. Kar gee ku duniiner gay, ṅuur ku *Seetanner.

²⁰ Gi iban kadar Ronj ka Buṅdi, ṅaar as do duniiner a ṅaate gaarin gamin-aṅku. Ampaa ko, diṅ, gi ibingig Buṅ ka seener. Gi ṅum ko in Buṅ, asaan in Ronji Iisa Masi sa, gi ṅume. ṅaar Buṅ ka seener ho ṅa beraate goye ka gaasdo.

²¹ Gem kol kooginay, goyoṅ godom min margina.

2 Yaaya Maktumne ta seerɩŋkar taat Yaaya siirtu

Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a ɲa Yaaya kat siirit maktumne-an ɔo Egliz rakki. ɲa kaawaaco maman ɲuu ele ziŋkico. Ele-ak gaara kadar ɲu karmiyaat taat Buɲ kaawtu. ɲa kaawaaco oki a Iisa, ɲaar gemo ho ɲa Roɲ ka Buɲdi. Ya gem asco ho ɲa beraaco bilde kaak arro ar ɲaar-aŋka, ɲuu icenno kaawoy.

Ooy ta awalle

¹ Nun tatkaw ka Eglizdi kat siirke loke, kaɲ taat Buɲ dobtu iɲ kooginke kuuk nu elgiy min ɔo gelbiner. Kar gay, ɲa nunno di kaak elgiiko, gee okiŋco kuuk ibingit seen sa elgiiko. ² Ni elgiiko asaan okinte, gi gin seene, ho seen-at goy iɲ ginte elgin iɲ elgina. ³ Tatte Buɲ iɲ Roɲji Iisa Masi yaate barkiyinte. ɲuur seerco yaate saamiye ho ɲuute ooliɲ aditte. Ampaa ko, ginte kuuk aada seene, gii elguwe ziŋkite.

Ele ka ziŋkar

⁴ Wer galdu dakina, asaan nu dor kadar kooginke daariɲ aada botol ta seener uudin taat Tatte Buɲ kaawiite. ⁵ Diɲ gay, gem kol yaaco, ɲu diyaake aman : « Gii elguwe ziŋkite. » Kaaw taar-an, taar marbintodo, ta taar di taat gi dortu dak ko min ɔo teesindi. ⁶ Ya gi el ziŋkite, gii gine maan kaak Buɲ kaawtu. Kaaw taar-at ko taat ku dortu min ɔo teesindi.

Botol ta seener

⁷ Nu kaawiiko ansi-aɲ, asaan gay raadiner dakina totir ɔo adiy ka kidar. ɲu ooyɔo kadar Iisa Masi, ɲu weeyig ar ka geemir ho ɲa as ɔo duniiner. Ya gem kaak kaawa ansi-ak, ɲaar adiney ka Iisa Masi ho ɲa jaga gee. ⁸ Do taar-an, goyoy mento, paa kat riy taat ku gintu-an ucaado maala, ho ku asiy gase maan kaak Buɲ diytu a ɲaako bere.

⁹ Ibinoy kadar ya gem ic kaaw ta Iisa Masi, ho ba aar, ɲa jag min ɔo kaaw-anta ho ɲa jaguma kaawin ku pey, gem-ak kaawco ɲumaado iɲ Buɲ. Kar gay, ya gem kaak icaag kaawin kuuk Iisa bilditu gee ho ɲa jagɔo, ɲaar-ak ɲa ɲum iɲ Tatte Buɲ ho iɲ Roɲji oki, kaawco rakki. ¹⁰ Iɲ taar-an ko, ya gem baa ɔo werko, kar ɲa bilda gee iɲ kaawin kuuk arro ku Iisa Masi, gem ɲaar-ak, dakoy obinɲido geero ho ooy sa, dakonɲi ooyenno. ¹¹ Ya gem kaak ooyji-ak unje ko ziy ɔo gamin kuuk samaanno kuuk gem-ak giniyo.

Ooy ta ba aaro

¹² Goy gamin dakin kuuk nu rakiiko siire, kar gay, nu rakaado siiriɲ ɔo maktumne-anta. Nu raka baa taliɲko, ansi-ak, gi baayiy kaawe bi iɲ bi. Paa kat, aditte yaa gine portiko. ¹³ Gem kol booy taat Buɲ dobtu, koogin ku booke ooyke. Nu ooyko dakina.

3 Yaaya

Maktumne ta subbiŋkar taat Yaaya siirtu

Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a maktumne-an, ɗa Yaaya kat siirta. ɗa siirit do gem rakki ɗu kolaag Gayuus. ɗa min agindaw ku Eglizdi. ɗa ozilaag do bere kaak ɗa beri do kretienna kuuk baaw do werco. Do Egliz ɗaar-ak, gin gem rakki oki ɗu kolaag Diyotreep. ɗa gay obdo siŋta kuuk kretienna. Do saan taar-at ko, Yaaya leesiiji.

Ooy ta awalle

¹ Nun tatkaw ka *Eglizdi ko siirjiŋ maktumne-anta. Nu siirit lociŋ, kiŋ royay Gayuus kaak nu elgi do gelbiner.

² Gem kol royay, nu raka kii goye cewey ay wero. Nu iban kadar goyiŋjiŋ kaak do unji ka Buŋdi, ɗa do botiliy. Nu raka aapiy ta ziŋ oki. ³ Adir portiko, asaan goy siŋta kuuk as min do werko ho ɗu kaawa kadar ki gin seene ho ki aada botol ta seener. ⁴ Maan kaak berdu galal dakin-ak, nu dor kadar kooginar aada seen ta Buŋdi.

Gayuus gina taat Buŋ rakiyo

⁵ Gem kol royay, kiŋ gem sellen do riyon. Ki obaag siŋtan samaane yoo marti oki. ⁶ Siŋtan kuuk ki obtu-an asinti kaaw do Eglizni a ki elgig dakina. Gee ɗuur-an, ya ɗu otji, nu raka ki gaayiŋco ar kaak Buŋ rakiyo. ⁷ Martuwco-an, taar do bi ka Iisa Masi. ɗuur icdo maan min do gee kuuk bal aamine do Iisa Masi. ⁸ Do taar-an ko, gii gaayguwiŋ gee ar ɗuur-anƙu, asaan ginte oki unje pisinte do riy taat ɗu giniy do bi ka seener.

Diyotreep iŋ Demetriyuus

⁹ Zer, nu siir maktumne do *Eglizko, kar Diyotreep gay bal icin kaawor, asaan ɗa el gine ziy tatik do unco ka geemir. ¹⁰ Neginda, ya nu baawe, nu baako gaariŋ gamin kuuk jookum kuuk ɗa gintu uudin taat ɗa nigig siŋte. Pey min ɗuur-an, ɗa gina gamin kuuk samaanno paka. ɗa obdo siŋta kuuk aamin do Iisa Masi do geriy ho ya gee kuuk obaag siŋta-ak sa, ɗa todaaco ho ɗa atkaagu min do Eglizdi.

¹¹ Gem kol royay, dak icenno botol ta gee kuuk jookum-anƙu, kar gay, ic botol ta gee kuuk sellen. Ya gem kaak gina gamin kuuk sellen, ɗa gem ka Buŋdi. Kar gem kaak gina gamin kuuk jookum gay, ɗa bal ibiniŋ Buŋ misa.

¹² Demetriyuus gay, gee okiŋco ozilaaga. Goyiŋji sa gaara kadar ɗa gina gamin kuuk iŋ botilco. Nin oki kaawa biy kadar ɗa mitko. Ho kiŋ Gayuus oki iban kadar ni kaawa seene.

Ooy ta ba aaro

¹³ Goy gamin dakina kuuk nu rakiŋ siire, kar gay, nu rakaado siiriŋ do maktumne-anta. ¹⁴ Nu raka gii nume moota, gii kaawe bi iŋ bi neginda ya nu baawjiŋ ooye.

¹⁵ Buŋ yaan iye aapiy do gelbinen. Royinte okiŋco kuuk goy anne ooyjiŋ. Kiŋ sa ooyco do royinte okiŋco kuuk goy annere rakki rakki. Nu ooyko dakina.

Zuud Maktumne taat Zuud siirtu Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a maktumne-an, ɲa Zuud kat siirta. ɲa siirit do kretiyenna, asaan do datikco, goy gee daarin kuuk bera bilde kaak arro : ɲu iyaag do goye kaak jookumo, ɲu eeraag gee ku Eglizdi, ɲu waraag dubal ku Buɲdi ho ɲu poocaag Iisa. Kar gay, Zuud kaawa a Iisa keeji di Tatkuwte ho Rabbinte. Do saan taar-an ko, do maktumne-an, Zuud taayaag kretiyenna do maan kaak yaaco ase neginda do gee kuuk jookum-aɲku. ɲa denraag gee ku Eglizdi a ɲuu obe tirit do imaanco, asaan Buɲ nec gooyiɲco, ɲu galiydo do zunuubinnar.

Ooy ta Zuud

¹ ɲa nun gay riyor ka Iisa Masi kaak ɲu koliy Zuud, sinji ka Zaak, kat siiraat maktumne-anta.

Nu siiraacot do ɲuur kuuk Tatte Buɲ koltu, ɲa elgiyo ho ɲa leeyiy keeco do Iisa Masi.

² Nu inda Buɲ a ɲaa tale aminduwko. Nu indaag a kuu goye do aapiyer ho elinji sa yaa goye in kunjo gaay in gaayo.

Kaaw do bi ka gay raadiner

³ Gem kol roynay kuuk nu elgiy dakina, nun diy kaar tak a naako siire do bi ka jile kaak Buɲ yaate jilinte okinte. Kar diɲ gay, nu tala kadar illa naako iskiɲko kuu obe tirit do imaanko. Imaan-at, taar Buɲ berit tak-tak do geenji ku meenji. ⁴ Nu iskiiko-ak asaan nu iban kadar gee kuuk jookumo unje kokunuwda do datikko. Gee-ak, in goyiɲco kaak jookum-ak, ɲu nigiiit barkin ta Buɲte. In barkin-at, ɲu pakira a ɲuu gedire gine gamin kuuk jookumo kuuk gelbinco rakiyo, asaan Buɲ yaaco saamiyen di. Ansii ko, ɲu poociig Iisa Masi, ɲaar keeji di Tatkuwte ho *Rabbinte. Do bi ka gee-ak, Kitamne kaaw ko min awalle kadar seriin yokaagu.

⁵ Nu iban kadar kun ibingig samaane kaawin okiɲco kuuk naako kaawe. Kar gay, nu raka kuu pakire maman Rabbin Buɲ jiliig geenji ku Israyeel min darre ta Meser, kar ba aar gay, ɲa deeyiig ɲuur kuuk bal icin kaawoy.* ⁶ Pakiroɲ pey do *dubal ku Buɲdi daarin kuuk poociig goyiɲco kaak Buɲ beriico ho ɲu rasig wer kaak ɲa leeyiigu. Buɲ obiigu, ɲa duuniig in jinzirrina ɲu goyiy do wer kaak gondiko nam yiriy ta yaarko taat Buɲ asiy dukume seriin do gee okiɲco. ⁷ Pakiroɲ oki do geeger ka Sodom in ka Gomoor† ho in kuuk moota. Gee ku geegirnay-ak unje kayco do gamin kuuk jookumo ku ginindido‡ ar kaak dubal ku Buɲdi-ak gintu awalle. Diɲ gee-ak gasit kat taɲco do ak taat matdo tak-tak. ɲuur-aɲ gaara gamin kuuk yaaco ase do gee kuuk gina ar gee ɲuur-aku.

⁸ Kar in taar-an oki, gee kuuk cigil datikko-ak gina di gamin ar ɲuur-aku. ɲu soona sooniik taat iyaag ɲu nigiy ziɲkico in gamin ku ginindido-aku. ɲu aaniit tatkaw ta Buɲdi ho ɲu wariig ɲuur kuuk goy ka samaaner in *darjinco. ⁹ Kar taloɲ tatkaw ka dubal ku Buɲdi kaak ɲu koliy Miseel. Wiktin taat ɲa meeliy in *Seetanne do bi ka zi ka Muusa din sa, ɲa bal warinji. Illa ɲa kaaw kaawen di aman : « Seriin ta Buɲdi yaan obe ! » ¹⁰ Kar gee-ak gay wara maan kaak ɲu ibingigdo ho maan kaak ɲu ibingiga-ak oki, ɲu ibiniig ar malle kaak pakarro. In ibiniɲco-ak ko, pilaaco botol taat ɲu baayiy ide tak-tak. ¹¹ Do gaayiyco ! ɲuur kuuk ic botol ta Kayen.§ ɲu bariya gurus in gamin kuuk jookumo ar Balaam gintu.* Ho ɲu idiig ziɲkico do barjiliɲco taat ɲu poociig Buɲ ar Koore gintu.†

* 1:5 Wer ka gase kaawor do Ekzood 12.51, Nombir 14.29-30. † 1:7 'geeger ka Sodom in ka Gomoor' : Gee ku geegirnay-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Buɲ idiig geegirniico asaan goyiɲco jookum aale (Zeneez 19.24-28). ‡ 1:7 'gamin kuuk jookumo ku ginindido' : Miday kuuk baaya ziɲkico ho in gamin kuuk pey. § 1:11 Wer ka gase kaawor do Zeneez 4. * 1:11 Wer ka gase kaawor do Nombir 22 yoo 24. † 1:11 Wer ka gase kaawor do Nombir 16.

¹² Ka seener, ya ku n̄ume ho ku tiya sawa in̄ sin̄ta, n̄uur gay n̄igaag goyin̄ko. N̄u tiyaw ho n̄u siya dakin̄ dakina, n̄u ginno sokaṅ. N̄u pakira d̄o adat ku maaniico di. N̄uur ar uc kuuk aada wer kaak us baay di ho paaydo amay. Ho n̄uur ar pey atay kuuk waado in̄ ribbi. Atay-ak yaa aaye tak-tak ar atay kuuk n̄u rotgu. ¹³ Gamin kuuk jookumo kuuk n̄u giniy-ak, n̄uur ar amay ku barrer kuuk aasa kurbulbul-kurbulbul ho paka toppiyo. N̄uur ar pey kaalin kuuk gada tuuy-tuuy ho ibanno wer ka n̄u baayiyo. Kar Buṅ gay siyco wer kaak n̄uu goye doo d̄o gondikaw taat dulum.

¹⁴ Do bi ka gee n̄uur-ak ko, gem kaak n̄u koliy Enok kaawtu min awalle. Enok gay min tamba ta Aadum taat baay ka peesirin̄kar. N̄a kaawtu ar nabiin̄ce aman : « Talon̄, Rabbin̄[‡] asa in̄ dubal ku Buṅdi kuuk *cawar ho gee gedarro osin̄co. ¹⁵ N̄a asa dukume seriin̄ d̄o gee okin̄co kuuk d̄o duniiner. N̄aaco peyin̄ d̄o kayco d̄o gamin okin̄co kuuk jookumo n̄u gintu asaan n̄u pocig maan kaak Buṅ rakiy a n̄uu gine. Ho n̄aa taabiin̄co d̄o bin̄kico kuuk amil gallo d̄o saan tan̄ji. »[§] ¹⁶ N̄uur gee kuuk goy gujumjumaw di ho aditco portikd̄o tak-tak. N̄uur aada ko galal ta zin̄kico di. N̄u jaala zin̄kico ho n̄u kaawa kaawin ku gala a n̄uu gase maanna min d̄o gemor.

Taayiika d̄o gee kuuk aamin d̄o Iisa

¹⁷ Gem kol roynay kuuk nu elgiy dakina, pakiron̄ d̄o kaawin kuuk *paliinna ku *Rabbinte Iisa Masi kaawtu min awalle d̄o bi ka maan kaak yaa ase neginda. ¹⁸ N̄u kaaw aman : « Do wiktin taat duniin̄ gaay gaase, yaa amile gee kuuk samaatinay. Gee-ak yaa aade galal ta zin̄kico taat jookum-at di. » ¹⁹ Gee n̄uur-ak, riyco a illa n̄uu eere geen di. Pikirrico, taar ta geemir di, n̄u ginno Ruwwin ta Buṅdi d̄o gelbin̄co. ²⁰ Kar kuṅ kuuk nu elgiy-an̄ gay, zeedon̄ imaanko taat Buṅ beriiko yaa baa in̄ un̄ti. Salkiyguwon̄ in̄ gudurre ta Ruwwin ta Buṅdi. ²¹ Goyon̄ in̄ ele ka Buṅdi. Diyon̄ amaanniko d̄o Rabbinte Iisa Masi. In̄ sellin̄kuwiy, n̄aako bere goye ka gaasdo.

²² Talon̄ amindaw ta gee kuuk aditco osaw. ²³ Ya kuu gedire jilin̄ min d̄o aki, n̄aar-ak jilon̄gu. Do gee daarin̄ gay, talon̄ aminduwco, kar goyon̄ godom min gee-aku. Yilon̄ zunuubinnico ar gee yiliy kesuun taat gin tin̄go zirid-zirid-ata.

Oziliik ta ba aaro

²⁴⁻²⁵ Ozilinte *darjin ta Buṅ kaak rakki di.
 N̄aar ko jilaate in̄ botol ta Rabbinte Iisa Masi.
 N̄aar nec n̄aako gooyin̄ko,
 pa kuu gale d̄o zunuubinnar.
 N̄a nec n̄aako un̄jin̄ko d̄o darjiney,
 bal oorne ho in̄ galal dakina.
 Locin di darjine, tatkaw, gudurre ho in̄ izinne
 min awalle, din̄ka ho elgin in̄ elgina ! *Aamin.

[‡] 1:14 'Rabbin' : N̄u kaawa bi ka Rabbin Iisa Masi. [§] 1:15 Wer ka gase kaawor d̄o Zeneez 3.18, 21-24.

Apokalips

Gamin kuuk Buḅ bayniiji do Yaaya

Pile ka kaawor

Maktumne-an, ḅa Yaaya kat siirta. ḅaar di oki siirit Kabarre ta Gala ho inḅ makaatamna subba ku pey. ḅaar min paliinna ku Iisa Masi. Min Iisa Masi ḅu weeyiiga, gin ja elgin dakina kat Yaaya siiriit maktumne-anta. Do wiktin taar-at, kretiyenna daariḅ taabiya do bi ka imaanco, daariḅ gay, gartico yiime, asaan Iisa asdo kodok. Paa ko, Yaaya iskiig gee kuuk aamine a ḅuu peye bombo, ḅuu yoke nosirraw taat Buḅ yaaco bere.

Do maktumne ta Apokalips, Yaaya siir makaatamna peesira. ḅa siirig do Eglizna kuuk peesira kuuk do kid ka Aazi (Turkiya). Kar ka seener gay, ḅa raka kaawe do kretiyenna okiḅco kuuk do adiy ka kidar. ḅa gaara pey kadar Kabarre ta Gala ta Iisa Masi, taar do gee okiḅco.

Do maktumne-an, gin kaawin kuuk jarba jarbe ho inḅ gamin kuuk gee talaagu tale : ar ose kaak peesira kaak gaara gamin kuuk nec sawa-sawa ho ose kaak bijigiy gay kaak gaara gamin kuuk bal nece misa. Maan kaak portiko gaara nosirraw, ka dindiko gaara motol. Barre, ḅaar wer kaak aaridna okiḅco goyiyo. Maan kaak ar joḅa gaara aaridna okiḅco ho maan biida gay ginaaji riyo.

Kitamne kaawa inḅ geeger ka Babiloon. Geeger ḅaar-ak, meennuwiḅ jookumo. Roḅ tamgi kaak koollo gaara Iisa. ḅaar di kaak ber ziy do muuti. Inḅ muutuy-at ko, ḅa nosirtu. Ba aaro, Buḅ yaa kilgiye geeger ka Zeruzaleem kaak marbinto kaak ḅaa paaye min kuwa ar bere ka Buḅdi.

Teese ka kaawor

¹ Anḅ ko gamin kuuk Iisa Masi bayniico do geenji do taat yaa ase. Gamin-anḅ, Buḅ berjig do Iisa Masi a ḅaaco gaariḅ do gay riyoy okiḅco, kar ḅaar gay ḅaamiig *dubiley do gay riyoy Yaaya a ḅaaji gaariḅ loci. Gamin-ak taayaado di ḅuu ase. ² Meenji Yaaya kat kaawe kadar gamin kuuk ḅa taltu-anḅ, ḅuur kaawin kuuk asa min do Buḅdi ho ka seener, ḅa Iisa Masi kat gaarjiigu. ³ Galal do ḅaar kaak garkiyaat maktumne-anta. Galal oki do ḅuur kuuk cokiyaat kaaw ta nabiḅcer-ata. Galal pey do ḅuur kuuk obit bombo kaaw taat ḅu siirtu-anta, asaan wiktin, taar as ko moota.

Ooya do Eglizna kuuk peesira

⁴ Gem kol siḅtay, maktumne-an, ḅa nun Yaaya kat siirkon loko, kuḅ *Eglizna kuuk peesira kuuk goy do kid ka Aazi. Buḅ yaako barkiyiḅko ho ḅaako iye aapiye. Nu barkiyaako inḅ siḅ ku Buḅ kaak goy min awalle, kaak goy diḅka, ho kaak yaa ase. Nu barkiyaako pey inḅ siḅ ku ruwinnay kuuk peesira kuuk goy do unḅi ka Buḅdi do wer kaak ḅa hokumiyo. ⁵ Ho nu barkiyaako oki pey inḅ siḅ ku Iisa Masi kaak meenji saadin kaak taḅ, kaak nooy awalle min do gee kuuk mate, ho kaak goy kaaco ka sultinnay ku duniiner.

Do ḅaar kaak elgiite ho jilinte min do zunuubinnite inḅ *satkin ta baariy, ⁶ ho do ḅaar kaak gininte ar gay satkiner kuuk sultinco rakki do unḅi ka tacco Buḅ, loci di *darjine ho gudurre elgin inḅ elgina ! *Aamin.

⁷ Kociloḅ, ḅa asa min ka samaaner inḅ uca* ! Gee okiḅco yaa taliḅ inḅ odinco, nam gee kuuk waacig inḅ waayine oki. Ho adiy ka kidar okiḅci yaa morke do saan tanji. Ka seener, maanna-anḅ yaa ase uudiney ampa ! Aamin.

⁸ *Rabbin Buḅ kaak gudurre okintit do pisiinji diy aman : « Nun ko Alpa ho Omega†, nun kaak goy min awalle, kaak goy diḅka ho kaak yaa ase. »

* 1:7 'uca' : Werin daariḅ, ḅu kolaag a 'goci'. † 1:8 'Alpa ho Omega' : Inḅ kaaw ta Grek, ḅu garti kuuk ḅu siiriyo (maan kaak ḅu koliy 'alphabet'). 'Alpa' ta garta taat awalle ar 'A' inḅ nassariḅca ho 'omega' gay taat gaasuwa ar 'Z'.

Iisa Masi bayinji do Yaaya

⁹ Ŋaar nun sinjo Yaaya. Gi rakki di in Iisa Masi : okinte gi unje do *Meennaw ta Bunđi, taabinte sa sawa, ho in taabin-at oki, gi subira di. Ŋu obintu daŋaayne do kid kaak ŋu koliy Patmoos datik barrer. Ŋu obintu do saan ta nu gaara kaaw ta Bunđi ho nu kaawa seen ta Iisa Masi. ¹⁰ Yiriy rakki ta dumaasdi, Ruwwin ta Bunđi asintu miin tak ho nu dora maan aaror ar gaay ta gemor. Ta dora radā ar perne[‡] ¹¹ aman : « Maan kaak ki taliy-aŋ, ic maktumne ho siirig atta. Kar ŋaamit maktumne-at do Eglizna kuuk peesira : Egliz ka Epeez, ka Ismiirn, ka Pergam, ka Tiyaatiir, ka Sardees, ka Piladelpi, ho in ka Lawodiise. »

¹² Min nu doriit kaaw-at, nu newsitu naa talin gaay taat kaawaadu-ata. Do wer-ak, nu taltu lampin peesira ku daabner. ¹³ Kar datik lampinar-ak gay, gin waan ar gemo. Ŋa is batko ho do goŋgumoy gay, ŋa duun karrab ka daabner. ¹⁴ Kaay gay sopir portik kar ar ŋirne ho odinay sa gizig ar ubal. ¹⁵ Asinji gay, ar hadinne kaak mirgiti ho gaayay oki ar baal kaak asa gidi-gidi-gidi. ¹⁶ Gem-ak ob kaalin peesira do pisinji kaak meeda. *Seepiney binjay seer paad nata-ta-ta amila min do biy. Kar wiŋeeney gay, irna wic-wic ar pato.

¹⁷ Wiktin taat nu taliiga, nu galto do unji ar gem kaak mate. Kar ŋaar gay diyiduug pisinji ka meeda do kaar, kar ŋa kaawiidu aman : « Dak gineno kolaw. Ŋa nun kaak awalle ho kaak ba aaro. ¹⁸ Nun kaak goy mento. Nu mattu kar diŋ gay nu goy mento elgin in elgina. Nu gedirtit do muuti ho ba ool sa, nun di kaati. ¹⁹ Diŋ di siirig okinco, gamin kuuk ki taltu, ŋuur kuuk goy diŋka in kuuk yaa ase neginda. ²⁰ Naan gaare kat baaco ta kaalin ku peesir kuuk ki taltu do meedar ho in lampin ku peesir ku daabner. Kaalin kuuk peesir-ak, ŋuur dubal ku Bunđi ku Eglizna kuuk peesira. Lampin kuuk peesir-ak gay, ŋuur Eglizna kuuk peesira. »

2

Maktumne do Egliz ka Epeez

¹ « Siir maktumne do *dubil ka Bunđi ka *Egliz ka Epeez aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak obig kaalin kuuk peesira do meedar ho kaak jaawa datik lampin kuuk peesira ku daabner. ² Nu ibingit riy taat ku giniyo, in zeede kaak ku zeediyo, in subirraw taat ku subiriyo. Ku gedarro sosin gee kuuk jookumo. Ku gecig gee kuuk gina zinŋkico paliinna kar sando, ŋu paliinnado. Ku maaniikon di imil bayco. ³ Ku gin subirraw. Taabinko gintu dakina do bi kanto ho ku balnu rasindu bat. ⁴ Kar gay, nu gidaako asaan ku rasig elinjo kaak awalle. ⁵ Pakiron min momo ku sollitu ! Jipton goyinjo ho ginon riy ar taat ku gintu awalle. Yampa, ya ku da jiptido goyinjo, naako baawe ho naa icin lampiko min do werti. ⁶ Kar gay, ku gin maan rakki kaak ajbiyintu : ku pociit riy ta gee kuuk ŋu koliy Nikolayiit ar nun pociita.

⁷ « Ya ku gin denŋina, laan denŋinko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar.

« Do kuuk nosire, naaco bere botol taat ŋuu okide ho ŋuu tee min ron ku et kaak bera goye ka gaasdo kaak goy do janni. »

Maktumne do Egliz ka Ismiirn

⁸ « Siir maktumne do *dubil ka Bunđi ka Egliz ka Ismiirn aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak awalle ho kaak ba aaro. Nun ko kaak mate ho kaak nooye. ⁹ Nu ibingit taabinko ho pokirruwko. Kar do unji ka Bunđi gay, ku gay gamnar. Nu dorig ise ka binjar ka gee kuuk gina zinŋkico a ŋu *Yuudinna, sando ŋu Yuudinnado, ŋuur gee kuuk num in siŋ ku *Seetanner di. ¹⁰ Dakon moyenno do taabin taat unjo. Seetanne yaako gecinjo, ŋaa unje gee dakin minninko do daŋaayner. Gece ŋaar-ak yaa taaye ar mena orok pa. Ampa-ak, obon imaanko bombo yoo muutko. Do ŋuur kuuk nosire, naaco bere kadumuulco ka goye ka gaasdo.

¹¹ « Ya ku gin denŋina, laan denŋinko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar.

[‡] 1:10 'perne' : Werin daarin, ŋu kolaat a 'parna'.

« Do kuuk nosire, ŋuu aawaatdo muut ta seerin̄kar. »

Maktumne do Egliz ka Pergam

¹² « Siir maktumne do *dubil ka Buᅇdi ka Egliz ka Pergam aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak ob *seepine kaak biᅇkay seer paad ᅇata-ta-ta-aka. ¹³ Nu iban kadar ku goy do wer kaak Seetanne hokumiyo. Do wer-ak ko, ᅇu deeyig Antipaas, saadiner kaak taᅇ. Iᅇ taar-anta oki, ku aadiin nun di. Ku bal rasin imaanko. ¹⁴ Kar gay, nu gidaako do bi kaak ku gin gee minninko kuuk ica kaaw ta Balaam. Awalla gem-ak isinig Balaak, ᅇaaco ise guba do gee ku Israyeel. ᅇa raka a ᅇuu tee kum ka marginar ho ᅇuu baaye munjam.* ¹⁵ Goy pey gee datikko kuuk ica kaawin ku Nikolayit. ¹⁶ Jiptoᅇ goyᅇko, yampa naako ba kodok di, naa taasiᅇiᅇ gee-ak iᅇ seepin kaak amila min do bir.

¹⁷ « Ya ku gin deᅇgina, laaᅇ deᅇginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar.

« Do kuuk nosire, naaco bere tee kaak cigile kaak ᅇu koliy “ maan ”†. Ho naaco bere pey dambi portiko. Dambi-ak, ᅇu siirji siᅇ marbinto kuuk waan sa ibanno baaco, illa ᅇaar kaak gasig dambi-ak di iban. »

Maktumne do Egliz ka Tiyaatiir

¹⁸ « Siir maktumne do *dubil ka Buᅇdi ka Egliz ka Tiyaatiir aman :

« Nun meendu Roᅇ ka Buᅇdi kat kaawaako. Nun ko kaak odinar gizig ar ako ho asindu irᅇaw ar hadinne kaak ᅇu sokiya. ¹⁹ Nu ibingig gamin okiᅇko kuuk ku giniyo : eliᅇko, imaanko, riyko ho iᅇ subirruwko. Ho nu iban pey kadar gamin kuuk ku giniy ba aar-aᅇ pakgig kuuk awalle. ²⁰ Kar gay, nu gidaako do bi kaak ku balti tode do geem taat ᅇu koliy Zezabeel‡ taat diya a ta nabiiᅇca. Geem-at jagiig gay riyor. Ta kaawiico a ᅇuu baaye munjam ho ᅇuu tee kum ka marginar. ²¹ Do geem-at, nu rastit wiktin taat taa jipte goyinti, kar taar gay pood rase azbinnuwti. ²² Talor, naa accinti, taara iᅇ geenti kuuk ic botilti do daᅇal ku diiginer, nam ᅇuu rasin riy taat ta bildiigu. ²³ Naa deeᅇ maajirinti okiᅇko kuuk aadaata. Paa ko, Eglizna okiᅇko yaa ibine kadar ᅇa nun ko kaak ibingit pikirrico ho iᅇ taat gelbinco rakiyo. Kar naaji kappiye do ay gemo do riyoy taat ᅇa gintu.§

²⁴ « Kar kuᅇ gee ku Tiyaatiir, nu kaawaako do kuᅇ kuuk poodig bilde-aᅇka ho kuuk pood ibiniᅇ gamin kuuk cigile ku Seetanner-aᅇku. Nu diyaakonno pey maan oom kaako, ²⁵ illa kuu obiᅇ bombo maan kaak ku gastu-aᅇ nam naa yeepe.

²⁶⁻²⁸ « Do kuuk nosire ho kuuk gina riyor nam do gaasinti, naaco bere hokumnaw do piᅇiᅇko ar nun gasit min do Tanni. ᅇuu tooriᅇko gee ku duniiner iᅇ kuᅇgin ka hadinner. ᅇuu dimiᅇko ar kaak ku dimiy parkak* ku golᅇi. Kar naaco bere oki Belbel, kaal ka datik kawtira.

²⁹ « Ya ku gin deᅇgina, laaᅇ deᅇginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar. »

3

Maktumne do Egliz ka Sardees

¹ « Siir maktumne do *dubil ka Buᅇdi ka *Egliz ka Sardees aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak gin ruwwinnay ku Buᅇdi kuuk peesira iᅇ kaalin kuuk peesira. Nu ibingit riyko taat ku gintu. Nu iban kadar gee taliiko a ku goy mento, sando gelbinko mate do unji ka Buᅇdi. ² Niinoᅇ ho zeeᅇoᅇ do imaanko, pa kuu mate tak-tak. Riy taat ku giniy-an aᅇbiygigdo Buᅇ. ³ Moyor ja do kaaw taat ku gastu awalle.

* 2:14 Wer ka gase kaawor do Nombir 25.1-2, 31.16. † 2:17 'maan' : ᅇa tee kaak Buᅇ beriico do gee ku Israyeel wiktin taat ᅇu amiltu min darre Meser ho ᅇu goyiy do goosiner (Ekzood 16.13-16). 'maan kaak cigile' : ᅇaar ko tee kaak marbinto kaak Buᅇ beriite iᅇ Iisa Masi (Yaaya 6.48-51). ‡ 2:20 'Zezabeel' : Ta geem taat abdiya margina (1 Ruwa 16.31, 19.1-2, 2 Ruwa 9.22-30).

§ 2:23 Wer ka gase kaawor do Soom 7.10, Zeremi 17.10, Soom 62.13. * 2:26-28 'parkak' : Werin daariᅇ, ᅇu kolaag a 'parki'.

Pakironj maman ku doriita. Obon kaaw-an bombo ho jiptonj goyiŋko. Ya ku bal niine, naako ase ar kokino iŋ wiktin taat ku ibingitdo. ⁴ Yampa, minninko do geeger ka Sardees goy kuuk bal okiyin kesuunco. Ŋuu ise kesuun portiko ho ŋuu jaawe iŋ nunu, ginno pey maan kaak yaaco tode.

⁵ « Ampaa ko, ŋuur kuuk nosire yaa ise kesuun portiko. Do maktumne taat ŋu siirtu siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasdo, nu sooyaagdo siŋco tak-tak. Ho naa diye do unji ka Tanni ho do unjo ka dubilji a ŋuur-anj gee kunto.

⁶ « Ya ku gin denjina, laanj denjinko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar. »

Maktumne do Egliz ka Piladelpi

⁷ « Siir maktumne do *dubil ka Buŋdi ka Egliz ka Piladelpi aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak Sellenj ho kaak Taḅ. Nun kaak obig kerle ka sultan Dawuud. Ya nun kat pilit botol, waan gediraado dibirinti ho ya nun kat dibirta oki, waan gediraado pilinti. ⁸ Nu ibingit riyko taat ku gintu. Nu iban kadar ya gudurriko sood oki, ku obit kaawor bombo ho ku balnu pocindu. Paa ko, nu piliiko botol taat waan gediraado dibirinti. ⁹ Talonj gee ku *Seetanner kuuk gina ziŋkico a ŋu *Yuudinna, kar sando ŋu Yuudinnado. Gee ŋuur-ak, ŋu raada maalan di. Naa asiriŋco ŋuu derse do unjo, ŋu asiy ibine kadar nu elgiiko. ¹⁰ Ar kaak kuŋ obit kaawor bombo, nun oki naako gooyiŋko min do taabin taat asa do duniin okintiti a taa gece gee ku adiy ka kidar. ¹¹ Nun gaay ko yeepe. Obon bombo kaaw taat ku gastu. Paa kat, waan gediraado ŋaako nosire ŋaa iciŋ kadumuulko.

¹² « Kuuk nosire, ŋuu goye ar dulaayne do *ger ka Buŋdi kar ŋuu paaye caari. Naa siire siŋ subba do unjinco : siŋ ku tanni Buŋ, siŋdu kuuk marbinto, iŋ siŋ ku hellin ta Buŋdu taat ŋa paaytu min kuwa ho taat ŋu kolij Zeruzaleem taat marbinto.*

¹³ « Ya ku gin denjina, laanj denjinko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar. »

Maktumne do Egliz ka Lawodiise

¹⁴ « Siir maktumne do *dubil ka Buŋdi ka Egliz ka Lawodiise aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak ŋu kolij *Aamin. Nun ko saadin kaak tab kaak kaawa seene. Iŋ nun ko, Buŋ kilgiyig gamin okiŋco. ¹⁵⁻¹⁶ Nu ibingit riy taat ku gintu. Riyko-an gaara kadar ku tonjodo ho ku oollo oki. Wala ku tonjo wala ku oola ! Nu rakaado kuu goye zoom ampa. Ya ku goy ampa-ak, naako picinjo kara ! ¹⁷ Ku diya aman : “ Ni denjir ko, ni deet ko gay gamnar, ni rakaado pey maanna. ” Kar ka seener gay, ku aminda ho taabin sa rasgikonno. Ku ar noolna, pokirna ho tukinkin di. ¹⁸ Ŋaar-ak asonj, naako taayinjo kuu gidiye min lotu daabne kaak nee do aki. Paa kat, kuu gine gay gamnar kuuk tab. Kuu gidiye pey kesuun portiko kuu ise. Paa kat, waan talaatdo sokiŋko. Kar kuu gidiye oki dawne kuu etile do odinko. Paa kat, kuu tale karaŋ. ¹⁹ Gee okiŋco kuuk nu elgiyo, nu leesaaco ho nu taayaagu.† Ŋaar-ak gay, zeedonj pey ho jiptonj goyiŋko. ²⁰ Talonnu ! Nu peya wer geero ho nu ooyaako. Ya ku dorig gaayar ho ku pilit botilko, naa unje gerko, gii tee sawa.

²¹ « Do kaak nosire, naaji bere botol ŋaa asiy goye iŋ nunu do wer kaak nu hokumiyo. Ar nun oki, min nu nosirtu, nu daktu goy iŋ Tanni do wer kaak ŋa hokumiyo.

²² « Ya ku gin denjina, laanj denjinko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar. »

4

Ŋu ozilaag Buŋ do wer kaak ŋa hokumiyo

* 3:12 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 62.2. † 3:19 Wer ka gase kaawor do Proverb 3.12.

¹ Min ɲaar-ak, nu tala pey botol pil waakilak ka samaaner. Nu dortu pey gaay tonjo ar perne taat kaawdu awalle. Ta kolintu aman : « As cok anne, naan gaariɲ maan kaak yaa ase neginda. »

² Kodok di, Ruwwin ta Buɲdi miinintu. Ek di nu taltu pey ka samaaner-aka, do wer-ak gin sees ka sultan. Sees-ak gay waan goyji kuwa. ³ Waanna-ak irɲa cuu* ar dambay kuuk gasdo badam. Ho do wer ka seesdi-ak, *darjin ta Buɲdi irɲa cuu balan† ar dambay kuuk samaan-aku. ⁴ Nu taltu pey seesin ku sultan orok seer in pood leeyiig sees kaak waan goyji-aka. Seesin-ak gay, aginay orok seer in pood goyco kuwa. Aginay-ak is kesuun portiko ho in kadumuulna ku daabner. ⁵ Min do sees-ak, irɲe cippit-cippit, awɲe dindirim-dindirim ho hawin cayyi oki. Do unji ka sees kaak datko, gin akinay peesira. Akinay-ak gay, ɲuur ko ruwwinnay ku Buɲdi kuuk peesira. ⁶ Ho do unji ka sees-ak gay goy pey wer ar barre kaak yaraan ar gazzaza.

Gin pey gamin kuuk siikimaw pood leeyiig sees kaak waan goyji-aka. Unɲa aaro, zɲɲkico okiɲco gin odina. ⁷ Min gamin kuuk pood siikimaw-ak : ka awalle ar boori, ka seeriɲkar ar ijiliɲce, ka subbiɲkar wijeeneɲ ar ta gemor, ho ka poodiɲkar gay ar sersir‡ kaak zewaw. ⁸ Gamin kuuk pood-ak, okiɲco gin gezgir bijigiy bijigiy. Gezgirco-ak anuwco odin di, min kara yoo atta oki. Aando, yiriyo, ɲu riya di. Riyinco gay aman :

« Sellen, sellen, sellen,

Kiɲ *Rabbin Buɲ kaak gudurre okintiti do pisinji.

Ki goy min awalle, ki goy diɲka ho ki asa goye. »

⁹ Gamin kuuk pood siikimaw-ak, ɲu riyiyo ho ɲu oziliy Buɲ kaak goy ka seesji elgin in elgina. ɲu karmiyaaga ho ɲu deliiji barkine. Ho ay wiktin taat ɲu tees riye-aka, ¹⁰ aginay kuuk orok seer in pood-ak gay, dersiɲ do unji ka waan kaak goy ka seesji. ɲu abdiyaag ɲaar kaak goy elgin in elgina. Kar ɲu ceepiig kadumuulinco ho ɲu leeyig do unji ho ɲu diɲ aman :

¹¹ « Rabbinni ho Buɲni,

lociɲ di *darjine, oziliika, in gudurre.

Kiɲken di kilgiyig gamin okiɲco.

Kiɲ kat kilgiyig in saawin ta meenjiɲ. »

5

Roɲ Tamgi nec pilin maktumne

¹ Kar waan kaak goy do sees ka sultan-ak, nu taliig ɲa gin maktumne maliye do pisinji kaak meeda. Ta siir do atti ho do aarti. Maktumne-at, ɲu ɲaarit werin peesira. ² Kar nu taltu pey *dubil ka Buɲdi kaak gin gudurre. ɲa indigiy in gaay tonjo aman : « Waa nec pirgin maktumne-anta ho ɲaa pilinti ? »

³ Kar gay, ginno bat waan kaak yaa gedire pilinti ho ɲaa taliɲ atti : wala kaak asa min kuwa, wala kaak min keder, wala kaak min ba oole. ⁴ Do wer-ak, zuliɲdu miɲtu dakina asaan ginno waan kaak nec yaa pirgin maktumne-anta ho ɲaa taliɲ atti. ⁵ Hiyya, min aginay kuuk goy do wer-ak, rakki kaawiidu aman : « Bugam laa ziɲ, dak alenno. Talig ɲaar-aɲ ko kaak begire. ɲa boori* kaak asa min caar kaɲ Zuuda ho min caar kaɲ Dawuud. Maktumne taat ɲaar werin peesir-at, ɲaa gedire pirgiɲco ho ɲaa pilinti. »

⁶ Kar nu taltu pey waan pey datko do wer kaak Sultan goyiyo. Aginay in gamin kuuk siikimaw leyig datko. ɲaar gay, *Roɲ Tamgi. Ziy tala ar ɲu deega. Kaay amil geepay peesira ho odinay sa peesira. Odinay-ak, ɲuur ruwwinnay ku Buɲdi kuuk ɲa ɲaamiy ay wero do adiy ka kidar. ⁷ Hiyya, Roɲ Tamgi-ak sinjitu do wer kaak Sultan goyiy-aka a ɲaa icin maktumne-at min do pisinji ka meeda. ⁸ Min ɲa iciita, aginay in gamin kuuk

* 4:3 'irɲa cuu ar dambay kuuk gasdo badam' : In kaaw ta Grek, ɲa irɲe ka dambay kuuk ɲu kolij 'jaspe' ho 'sarduwaan'. † 4:3 'irɲa cuu balan ar dambay kuuk samaan-aku' : In kaaw ta Grek, ɲa irɲe ka dambay kuuk ɲu kolij 'emerood'. ‡ 4:7 'sersiro' : Werin daariɲ, ɲu kolaag a 'sarsiro'. * 5:5 'boori' : Werin daariɲ, ɲu kolaag a 'buuri'.

siikimaw-ak dersitu do unji. Ŋu gin maan ar kuŋgine do pisinco in bajanġina ku daabner. Bajanġina-ak, aditco miin in *dokkanne. Dee ŋaar-ak, ta salaan taat gee ku Buŋdi giniyo.

⁹ Do wer-ak, ŋu riytu riy taat marbinto aman :

« Kiŋ nec kii icin maktumne-anta,
ki pirgiŋ werin kuuk ŋaare.

Asaan ŋu deenċin ho in *satkin tanjin kat
ki iyiig gee do Buŋdi,
min ay tamba, min ay caaro,
min ay kaawo, ho min ay darre.

¹⁰ Ki gingu ar gay satkiner kuuk sultinco rakki
a ŋuu gine riy ta Buŋte.

Ŋuu hokumiye do duniin okintiti. »

¹¹ Kar nu taltu pey ho nu dortu *dubal ku Buŋdi dakina nam gem gedarro osinco. Ŋu leyig sees ka sultan, aginay in gamin kuuk siikimaw-ak datko. ¹² Ŋu riy raċa aman :

« Roŋ Tamgi kaak ŋu deetu,
ŋa nec gase gudurre, ibine, in izinne,
oziliika, *darjine, in karaamine. »

¹³ Kar nu dortu pey gamin okinco kuuk Buŋ kilgiytu kuuk goy ka samaaner, kuuk goy do adiy ka kidar, kuuk goy ba oole, ho kuuk goy do amiydi. Okinco, ŋu riy aman :

« Ozilintin ŋaar kaak goy ka sees ka sultan
in ŋaar Roŋ Tamgi.

Oziliika, karaamine, darjine, gudurre
okinco loci, elgin in elgina. »

¹⁴ Hiyya, gamin kuuk siikimaw-ak diytu aman : « *Aamin ! » Kar aginay-ak gay ontu do ŋaar kaak goy ka sees ka sultan ho ŋu abdiyyiga.

6

Roŋ Tamgi pirgit maktumne

¹ Min ŋaar-ak, nu taltu *Roŋ Tamgi pirgiig wer rakki ka maktumne kaak ŋu ŋaartu min kuuk peesir-aku. Min ŋa pirgiiga-ak, nu dortu rakki min gamin kuuk siikimaw-ak kooltu in gaay taat ar buŋ kaak awnaw aman : « Asu ! » ² Wiktin taat nu elliyiyo, nu taltu pis portiko. Dalŋiy kaak nepga gin dempo* ho ŋu berji pey kadumuul. Ŋa deettu in nosirraw ho ŋa birtu pey nosire unċa.

³ Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka seerinċar kaak ŋu ŋaartu. Min ŋa pirgiiga, nu dortu min do gamin kuuk siikimaw-ak, ka seerinċar kooltu aman : « Asu ! » ⁴ Min pa-ak, nu taltu pis ka pey astu amal. Pis-ak gay dindiko. Kar dalŋiy kaak nepig gay, ŋu berji *seepin tatko. Pey, ŋu berji izinne a ŋaa atkin aapiy min do duniiner, ŋaa gunin gee ŋuu taasiŋe ho ŋuu dee zinċico.

⁵ Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka subbinċar kaak ŋu ŋaartu. Min ŋa pirgiiga, nu dortu min do gamin kuuk siikimaw-ak, ka subbinċar kooltu aman : « Asu ! » Min pa-ak, nu taltu pis pondiko. Kar dalŋiy kaak nepig gay gin kilo ka geemindi do pisinji. ⁶ Min do gamin kuuk siikimaw-ak, nu dor gaay ar ta gemor amila minninco. Ta kaawtu aman : « Gurus kaak ku gasiy do eel ta riyor, nec ko gidiye *kordin ta juujur. Kar ta meriyar gay, kordindi ar subba. Sewe in maam ku *binċi gay, tamannico yaa goye do wertu. »

⁷ Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka poodinċar kaak ŋu ŋaartu. Min ŋa pirgiiga, nu dortu min do gamin kuuk siikimaw-ak, ka poodinċar kooltu aman : « Asu ! » ⁸ Min pa-ak, nu taltu pis biidi. Kar dalŋiyiy gay, sinji Muutu ho ba oole gay aadaaga. Ŋu deediċ kid werin poodi ho ŋu berco izinne taat ŋu dee gee do wer ka rakki. Daarin, ŋu deenċo in seepine, daarin in meya, daarin in raduwnay, ho daarin gay, kumin ku yeer kat asa deenċo.†

* 6:2 'dempo' : Werin daarin, ŋu kolaat a 'deepo'. † 6:8 Wer ka gase kaawor do Ezekiyeel 14.21.

⁹ Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka beeyiŋkar kaak ŋu ŋaartu. Min ŋa pirgiiga, do baay ta wer kaak ŋu giniy *satkin do Buŋdi, nu taltu kellam ku gee kuuk ŋu deetu asaan ŋu ooyiit kaawoy ho ŋu gaariit bal kolaw do geemir. ¹⁰ Do wer-ak, kellam-ak kooltu rada aman : « *Rabbine, kiŋke kaak Sellen ho kaak Ta6, kimin kiico dukume seriin do ŋuur kuuk ic kayni do duniiner ? Kimin kiico peyin kaaco ? » ¹¹ Do wer-ak, ŋu isiico kesuun portik kar ho ŋu kaawiico a ŋuu ice subiraw sood asaan wiktinti bal ase misa. Ŋuu ere nam ŋuur kuuk ŋuu dee yaa nece karaat.

¹² Kar Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka bijigiŋkar kaak ŋu ŋaartu. Min ŋa pirgiiga, kid azirtu liŋic ho pat sa mattu pondiko ar batik ta morkindi. Kar koy gay newsitu dindik buŋ ar baar. ¹³ Kar kaalin sa sollitu min kuwa ar roŋ ku etor kuuk bal nee misa solliyo ya us abira rada. ¹⁴ Samaan sa, maliy dal-dal-dal ar maliye ka argar. Dambinay okiŋco deet min do werinco iŋ kid kaak datik amiydi oki. ¹⁵ Kar gee okiŋco kuuk goy do adiy ka kidar cigil do biddindi ho ka dambiniidi. Sultinnay, agindaw ku darrer, agindaw ku askirnar, gay gamnar, gee kuuk bombo, gee kuuk maala iŋ berrina, okiŋco gad cigile. ¹⁶ Do werco-ak, ŋu kolaag kat dambinay ho iŋ kotat aman : « Sollonni do kayni ho gootonni. Paa kat, Sultan kaak goy ka sees-aŋ talaaninno ho *Roŋ tamgi-ak sa dukumaaninno seriin iŋ dapiŋkoy. † ¹⁷ Asaan wiktin nec ko taat ŋaa dukume seriin do geemir ho yiriy taar-at, waa yaa gedire imile kaay ? » §

7

Dubil ka Buŋdi diyaaco tompo do gee ku Buŋdi

¹ Min ŋaar-ak, nu taltu *dubal ku Buŋdi pood. Ŋu pey do werin pood, do ay wer kaak us asiyo. Ŋu peyiig usu, a paa kat, ŋa abiriyo do tak-tak, wala do kidar, wala do barrer, wala do atiydi. ² Kar nu taltu pey dubil ka Buŋdi kaak pey asa min coke ka pati. Do pisinji, ŋa ob tompo ka Buŋ kaak goy mento. Ŋa koliig rada dubal ku Buŋdi kuuk pood-aku. Dubal-ak, Buŋ berco botol taat ŋu nigiŋ kida ho iŋ barre. ³ Ŋa diyico aman : « Yaman, dakoŋ nigenno maanna wala do kidar, wala do barrer, wala do atiydi, illa ya ni diyco ja tompo ka Buŋdi do uŋnincó ku gee kuuk gina riy do Buŋte. » * ⁴ Waan waawduug gee kuuk ŋu diyco ko tompo-aka. Ŋuur gay, nec miya iŋ orok pood iŋ pood alip gemo (144 000). Tambaaco gay asa min caar okiŋji ka Israyeel.

⁵ Min caar ka Zuuda, orok iŋ seer alip.

Min caar ka Ruben, orok iŋ seer alip.

Min caar ka Gaad, orok iŋ seer alip.

⁶ Min caar ka Azeer, orok iŋ seer alip.

Min caar ka Neptali, orok iŋ seer alip.

Min caar ka Manaase, orok iŋ seer alip.

⁷ Min caar ka Simeyon, orok iŋ seer alip.

Min caar ka Lebi, orok iŋ seer alip.

Min caar ka Isakaar, orok iŋ seer alip.

⁸ Min caar ka Zabiloon, orok iŋ seer alip.

Min caar ka Yuusup, orok iŋ seer alip.

Kar min caar ka Benjamin, orok iŋ seer alip.

Gee dakina asa min ay wero

⁹ Min ŋaar-ak, nu taltu pey gee dakin aale, nam waan gedarro osiŋco. Gee-ak gay, asa min ay darre, ay caaro, ay tamba, ho ay kaawo. Okiŋco, ŋu is kesuun portik kar ho ŋu ob cargo † do pisiŋco. Ŋu pey do uŋji ka sees ka Sultan ho do uŋji ka *Roŋ Tamgi. ¹⁰ Ŋu kaawiy rada aman : « Jile asa min do Buŋte kaak goy ka sees ka Sultan ho iŋ *Roŋ Tamgi ! » ¹¹ Do wer kaak Sultan, aginay, iŋ gamin kuuk siikimaw goyiy-ak, *dubal ku Buŋdi

† 6:16 Wer ka gase kaawor do Ooze 10.8. § 6:17 Wer ka gase kaawor do Zowel 2.11. * 7:3 Wer ka gase kaawor do Ezekieel 9.4-6. † 7:9 'ŋu ob cargo do pisiŋco': Gee ŋuur-ak, ya aditco portiko, ŋu soka cargo ho ŋu caktiyiyo.

okiŋco leyig datko. Ŋu dersitu do unji ka Sultan nam ŋu noodig unjinco keder, kar ŋu abdiyig aman :

¹² « Ka seener, taa kuuniye ansi.

Berontenji do Buŋte oziliika,

darjine in ibine,

barkine in karaamine,

gudurre in bombinƙaw,

elgin in elgina. *Aamin. »

¹³ Min ŋaar-ak, rakki min aginay-ak, indintu aman : « Gee kuuk kesuunco portik kar-aŋ, ki ibingig ŋuur kuŋ waa ? Kar ŋu asa min momo ? » ¹⁴ Nun gay telkiiji aman : « Gem kol tacco, kiŋ kat iban. » Kar ŋa telkiidu aman : « Ŋuur-aŋ gee kuuk aawit diigin taat yaarko ho ŋu obit botol ta Buŋdi bombo. Kesuunco, ŋu coopiit do baar ku Roŋ Tamgi, kat ki taliy ŋu newsitu portik kar-aŋku. ¹⁵ Do bi ŋaar-ak ko, ŋu peygiy do unji ka Buŋ kaak goy kuwa ka seesji. Yiriyo aando, ŋu abdiya ŋaar di do geriy. Kar ŋaar kaak goy do seesji-ak gay yaa tale kaaco. ¹⁶ Mey sa diyaagdo ho ibin sa diyaagdo. Pato in cirti sa, yaaco gine ool di ho tongaw sa eraagdo tak-tak. ¹⁷ Asaan Roŋ Tamgi kaak goy moota in sees ka Sultan-ak, yaaco rabile gay gooyinco. Ŋa iyinco do wer kaak gin odin ku amiydi kuuk bera goye ho Buŋ gay yaaco sudin zulinco. »

8

Roŋ Tamgi pirgit maktumne ta ba aaro

¹ Kar *Roŋ Tamgi-ak pirgiig wer ka peesirinƙar ka maktumner. Min ŋa pirgiiga, wer astu bugam dil ka samaaner nam serip ta pati*. ² Do wer-ak, nu taltu *dubal ku Buŋdi peesira pey do unji. Ŋu berco perinna oki peesira.

³ Kar gin dubil ka Buŋdi kaak pey astu ho ŋa peytu moota do wer kaak ŋu giniy *satkin do Buŋdi. *Wer ka satkiner-ak, ŋu siyiig in daabne. Do pisinji, dubil-ak ob bajaran ka daabner. Ŋu berji *dokkanne dakina a ŋaa onne. Paa kat, mooyiy ho in salaan ta gee ku Buŋdi yaaji coone min wer ka satkiner kaak goy do unji ka Buŋ kaak goy kuwa ka seesji.

⁴ Paa kat, mooy ku dokkanner in salaane ta geenji okinco yaaji coone min do pise ka dubil-aka. ⁵ Min pa-ak, dubil-ak iciig bajaran-aka, kar ŋa leeyiiji ubal min wer ka satkiner ho ŋa dawiiƙ keder. Min ŋa dawiiƙ di, buŋ irinƙtu cippit ho ŋa awinƙtu dindirim. Nu dortu hawin cayyi ho kid sa azirtu linƙic.

Paane ka perinnar kuuk bijigiƙ

⁶ Kar dubal ku Buŋdi ku peesira kuuk gin perinna do pisinco-ak siy zinƙico a ŋuu paane.

⁷ Dubil kaak awalle paantu. Min ŋa paantu di, kirdo ho ako amse in baar ŋoktu. Ek di ak teestu ere gamin dakina. Kida, wernay subba, weriy ka rakki ere. Atay, werinco subba, werco ka rakki oki ere. Ho gamin ku balaŋ okinco er tak-tak.

⁸ *Dubil ka Buŋdi ka seerinƙar paantu. Min ŋa paantu, ŋu ictu maan tatik ar damba taat ob ako ho ŋu acciig do barrer. Ek di barre, wernay subba, weriy ka rakki rafiltu baar.

⁹ Ho min gamin okinco kuuk goy do barrer-ak, werinco subba, werco ka rakki gamnay mattu. Ho min markabna okinco, werinco subba, werco ka rakki oki nigtu.

¹⁰ Dubil ka Buŋdi ka subbinƙar paantu. Min ŋa paantu, kaal tatko ob ako galƙu min kuwa ka samaaner. Min balal okinco in odin ku amiydi okinco, werinco subba, werco ka rakki, kaal-ak galco. ¹¹ (Kaal kaak gal min kuwa-ak, ŋu kolaag Abisint, pa-ak a « yuutu ».) Amay deedtu werin subba, werco ka rakki newsitu yuutu nam gee dakina kuuk see amay-ak mattu.

¹² Dubil ka Buŋdi ka poodinƙar paantu. Min ŋa paantu, pato, werinti subba, werti ka rakki gintu gondiko. Ho koye in kaalin sa, werinco subba, werco ka rakki gintu gondiko. Min ŋaar-ak, ŋu iranƙo ko samaane. Yiriyo ho aando, werinco subba, werco ka rakki goy gondik di.

* 8:1 'nam serip ta pati' : In nassarinca, ŋu kaawa a 'demi-heure' wala a '30 minutes'.

¹³ Min njaar-ak, nu taltu pey sersir kaak zewaw kuwa. Nu dortu nja kooliy rada aman : « Taabine, taabine ! Taabin do gee ku duniiner. Dak dubal ku Bunji subba, ya nju paan ja, kar kat taabin yaa aserj kate ! »

9

¹ Dubil ka Bunji ka beeyinjar paantu. Min nja paantu, nu taltu kaal kaak gal min kuwa ka samaaner. Nju berji kerle kaak nja piliin bee kaak sugulgu, wer kaak seetinnay goyiyo. ² Kaal-ak piliig bee-aka. Min nja piliiga, mooy astu amal min atta ar mooy ku baalel. Mooy-ak nam gootit pato. Ek di wer astu gondik dulum. ³ Min do mooy-ak astu amal bagi. Bag-ak terintu do adiy ka kidar okinji. Nju berco gudurre ar ta erindilel. ⁴ Nju kaawco a nju teenno maan kaak balan, wala gano, wala atay, illa nju atke gee kuuk Bunji balco diye tompo do unjinco di. ⁵ Kar gay, nju todco a nju deenno gemo, illa nju kaawco a nju taabiin gee nam koyin beey. Taabinco-at gay, ar rade ka erindilel. ⁶ Do wiktin taarat, gee aliit muut sa, nju gasgitdo. Nju rakaat muutu ho taar gay gada serek minninco.

⁷ Bagi-ak ar pisay kuuk baa garta. Do kayco nju gin gamin ar kadumuulna ku daabner ho wijeenco gay ar ta geemir. ⁸ Duruwco bolok ar ta daatir ho saanjo gay ar ku boorir. ⁹ Kar do gonguminco, nju is saapinna ku hadinner. Kar gezgirco gay, ala ridi-di-di ar pisay kuuk daana puusna ho nju rees baa garta. ¹⁰ Bagi-ak aaiyico gin kope ar ta erindilel. Inj aaiyico-ak gay, nju taabiin gee koyin beey. ¹¹ Meenco gay, dubil rakki kaak goy tatkaw ka njuur kuuk goy do bee kaak sugulgu-aka. Dubil-ak, nju kolaag « Abadoon » inj kaaw ta *Yuudinnar, ho inj kaaw ta Grek gay « Apoliyoon ». Siin-ak diya aman : « Ka nige wernar. »

¹² Taabin taat awalle bire. Min taar-an diigin seer asa pey aarti.

¹³ Min njaar-ak, dubil ka Bunji ka bijigiinjar paantu. Min nja paantu, nu dortu gaay amila min do geepay kuuk pood kuuk goy *wer ka satkiner do unji ka Bunji. ¹⁴ Gaay-at kaawtu do dubil ka Bunji ka bijigiinjar aman : « Pikgu dubal ku Bunji kuuk pood kuuk nju duuntu do barre kaak nju kolij Epraat. » ¹⁵ Hiyya, nju pikiigu. Dubal kuuk pood-ak, min daayum nju era ya elgo-at, koy-at, yiriy-at ho pat-at yaa ase. Nju era a nju baa dee gee ku duniiner : gee-ak werinco subba, nju gas izinne a nju deen wer ka rakki. ¹⁶ Kar nu taltu dahay askirna astu. Nju kaawiidu a nju miy seer maliyuun (200 000 000). ¹⁷ Dahay-ak, nu tal nju is saapinnay ku gartar. Saapinnay-ak dindik ar ako, balan cidit ar samaane ho mirgiti. Kar kay ku pisiyco gay ar ku boornar ho min do binjico amila ako inj mooy inj maan ar ak ta baruukiner. ¹⁸ Gamin kuuk amila min do binjico-ak dee gee dakina : gee okinco werinco subba, wer ka rakki nju deeyigu. ¹⁹ Pisay-ak, gudurrico amila min do binjico ho min do aaiyico oki. Aaiyico gay ar ku aalnal. Nju gin kay ho nju umiy gee.

²⁰ Inj taabin taat asco-at oki, gee daarin goy di kuuk bal mate. Inj taar-an oki, nju bal jipte goyico kaak samaanno. Nju bal pikin botol ta aariddi. Nju abdiya misa margin kuuk maaniico di siytu inj daabne, poddine, hadinne kaak mirgiti, dambay, wal inj atay. Margin-ak tallo, dorro ho jaawdo. Kar gay, nju bal rase botilco. ²¹ Gee-ak rasdo goyico : dee ka geemir, olguwco, baayinco kaak munjam, wala kokunuwco.

10

Dubil ka Bunji inj maktumne ta kapaki

¹ Min njaar-ak, nu taltu *dubil ka Bunji kaak pey paaya min ka samaaner. Nja gin gudurre ho nja goy do datik ucer. Kar arumban* gay leyig kaay. Wijeeneey irna wic-wic ar pato ho asinji gay ar lesas ku aki. ² Nja ob maktumne kapak taat nju pilit ko do pisinji. Asinji ka meeda, nja diyig do barrer ho kaak nugila gay kara. ³ Kar nja astu kool rada ar boori. Min nja kooltu pa-ak, nu dortu awne ka bunji dindirim-dindirim dees peesira. ⁴ Min nu doriig bunji awintu-ak, zer nu baa siirin maan kaak nju kaawtu. Min pa-ak, nu dortu gaay ta pey min ka samaaner. Gaay-at kaawiidu aman : « Dak siirinjidido maan kaak awne ka bunji kaawtu ho dak imilinjido kara oki. »

* 10:1 'arumban' : Werin daarin, nju kolaag a 'sadiik kaalo'.

⁵ Min ñaar-ak ñubil ka Buñdi kaak nu taltu paayig asinji ño barrer ho kara-ak jaaliig pisinji kaak meeda kuwa. ⁶ Do wer-ak, ña togiltu in sin ku Buñ kaak goy elgin in elgina, ñaar kaak kilgiyig samaane, in kida, amay, ho in gamin okinco kuuk goya. Ña astu togal aman : « Maanna-an yaa kuuniye ñin di. » ⁷ Kar ña kaawtu pey aman : « Min awalle, Buñ kaawco ño nabiinnay kuuk ginaaji riyo a ña gin maan kaak cigile ña asiy gine. Wiktin taat ya ñubil ka Buñdi ka peesirinjar paan ja kat maanna-ak yaa kuuniye. »

⁸ Gaay taat nu dortu min kuwa-at kaawdu pey aman : « Baa icit maktumne taat ñu pilit ko min ño pisinji ka ñubil ka Buñdi kaak asinji ño barrer ho kara-aka. »

⁹ Min nu baawtu, nu kaawiji ño ñubile-ak aman : « Berorduut maktumne ta kapak-anta. » Kar ñaar gay telkiidu aman : « Icta kar eeymta. Taañ aawe ar yiime ño bin. Kar ya ki sidit gay, taañ rañin adin. »

¹⁰ Hiyya, ñubil-ak beriiduut maktumne-ata, nu eeymiita. Do bir, nu aawit ta ar yiime. Kar min nu sidit gay, ta radaag adir.

¹¹ Kar ñu kaawiidu pey aman : « Ki baa pey gaarin maan kaak Buñ kaawtu a ñaa gine ño gee dakina min ay tamba, ay darre, ay kaawo ho ay sultan. »

11

Saadinna kuuk seera

¹ Do wer-ak, ñu beriidu et ka geemindi ho ñu kaawiidu aman : « Uc baa geemig *ger ka Buñdi ho in *wer ka satkiner. Kar osig gee kuuk salkiya atta-aku. ² Kar hoosin* ta ger ka Buñdi gay, dak geemintido. Rasig wer-ak paa di, asaan Buñ berig ño ñuur kuuk abdiyigido. Gee ñuur-ak yaa jaawe ño geeger ka Buñdi koyin orok poof in seera. ³ Nu ñaamiig saadinnar kuuk seera. Ñu is kesuun ta morkindi kar ñuu gaarin kaawor ño geemir mena alip in miy seer in orok bijigiy (1260). »

⁴ Saadonna kuuk seer-ak, ñuur atay seer kuuk ñu koliy olibiye in lampin seer kuuk goy ño unji ka *Rabbin Buñ kaak goy ño kaay ka kidar. ⁵ Ya waan kat rakaaco nige-ak, ak kon di amila min ño binjiko ho diyig adinco. Ka seener, ya gem kat rakaaco nige-ak di, ña matiyo. ⁶ Wiktin taat ñu teesit riycu yoo ño gasinti, ñu gin gudurre taat ñuu peyin amay kuuk nokaw. Ñu gin pey gudurre taat ñuu newsin amay baar, ho ñuu taabiyn gee ku duniiner in ay taabine ay wiktin taat ñu rakiy di.

⁷ Kar gay, min ñu gaastu gaare kaaw ño bi ka Buñdi, kum ka yeer rakki yaa amile min ño bee kaak sugulgul-aka a ñaa taasininco. Ñaaco begire ho ñaa deenco. ⁸ Kar momtinco gay, ñu rasiig ño geeger ka tatik ño wer kaak gee numgiyo. Geeger-ak, ñu diyiji sin a Sodom wala Meser ho ño geeger-ak di oki, ñu doodig Rabbinco kuwa ka etor. ⁹ Gee dakina astu taliñ momtin-aku nam mena subba in serpe ho ñu todco a ñuu tiisinco. Gee ñuur-ak asa min ay tamba, ay caaro, ay kaawo, ho ay darre. ¹⁰ Gee ku adiy ka kidar alco gala asaan ñu deeyig gee kuuk seer-aku. Nabiinna kuuk seer-an taabiyyig gee ku duniiner dakina. Do wer-ak, ñu iidiytu ho ñu ñeedtu gamin benannico.

¹¹ Min mena kuuk subba in serpe-ak birtu, Buñ biyiriico us ño etiniycu, ek di ñu nooytu ho ñu uctu kay asinco. Min ñu taliig gee-ak kolaw obiigu tak-tak. ¹² Saadonna-ak dortu gaay rada min kuwa ka samaaner kaawaaco aman : « Coonoñ kuwa anne ! » Ek di min ño unco ka adinco, ñu coontu ka samaaner ñatik ucar. ¹³ Wiktin taar-at di, kid astu azar linjic. Geeger-ak, wernay orok, wer ka rakki eez dizic ho gee alip peesira mattu. Kar kuuk pak gay, kolaw obiigu ho ñu diytu aman : « Kin ko Buñ kaak goy kuwa ka samaaner, ki gaarit gudurreñ ! »

¹⁴ Taabin ta seerinjar taar bir ko ho ta subbinjar gay asaako-ata.

Paane ka ñubil ka Buñdi ka peesirinjar

¹⁵ Min ñaar-ak, *ñubil ka Buñdi ka peesirinjar paantu perney. Min ña paantu, nu dortu gaayay kaawa rada min ka samaaner aman : « Ñin duniin okintit goy ño pisinji ka Rabbin Buñte

* 11:2 'hoosine' : Werin daarin, ñu kolaat a 'boor tanjiyar'.

in **Masi* kaak *na dobtu*.

Naar kaak hokumiya elgin in elgina. »

¹⁶ Min *nu* gaasit kaawco, aginay kuuk orok seer in pood kuuk leyig sees ka Sultan-ak ontu do unji ka *Bun*di nam *nu* noodiig unjinco keder, kar *nu* abdiyiga. ¹⁷ *Nu* kaawtu aman : « **Rabbin* *Bun*, kin kaak gudurre okintiti do pisinji.

Kin *Bun* kaak goye ho diŋ sa ki goya.

Ni delaajin barkine

asaan in gudurre tanjin kat,

ki teet **Meennuwin*.

¹⁸ Gee kuuk kunjido dapin dak ko in kinke, kar diŋ gay, kin yaa dapinen kat loco.

Wiktinti as kate

taat kii dukume seriin do gee ku mate,

kii oolin aditco ku nabiinna kuuk gay riyon,

kii oole oki aditco ku geenjin okinco

ho kuuk karmiyaacin,

kuuk aginda wala kuuk naada.

Kii idin kat gee kuuk niga kida ! »

¹⁹ Min *na* gaasiit kaawoy-ak di, **ger* ka *Bun*di kaak kuwa ka samaaner astu pila. **Sandumne* taat gaara jamaw taat *Bun* duuntu in geenji bayintu waran atta do ger-aka. Do wiktin taar-at, *bun* irintu cippit ho *na* awintu dindirim. *Nu* dortu hawin cayyi ho kid sa azirtu linjic, ho kirido oki sollitu dakina.

12

Daatko in maan ar joŋa

¹ Min *naar*-ak, nu taltu maan kaak patiy kaa bayintu ka samaaner. Taar geema. Pat gay leyit ar kesuunti ho koy goy ba asinti. Kaalin orok in seer gay goy do keskees kaak ta istu do kaati. ² *Daatko*-at gin adi. Ta raka wee, kar atti taabiyaata nam ta koolaw.

³ *Pey*, maan kaak ajbay bayintu *pey* ka samaaner. Nu taltu maan ar joŋa* kaak tatik aale. *Na* gizig ar ako. *Kayiy* peesira, kadumuulinnay ar ku sultinniidi oki peesira, kar geepiyi gay orok. ⁴ *Na* daaniig kaalin in aayey ho *na* oriig keder : werinco subba, *na* oriig wer ka rakki. Kar joŋ-ak *pey* do unti ka daatik ta wiyaw-ata. *Na* yoka ya ta wee di, kar *na* teen ronŋi. ⁵ *Daatko*-at weetu mitko. *Na* hokumiye darrinay okinco kuuk do duniiner, *na* taabiyoŋ in kunginey ka hadinner. Min ta weeyig mic-ak di, *nu* iciiga, kar *nu* iyiig do unji ka *Bun*di do wer kaak *na* goyiyo. ⁶ Min *naar*-ak, *daatko*-at gadtu do goosiner do wer kaak *Bun* siyiitit loti a taa goye ho *na* tale kaati. Taa goye ede menaw alip in miy seer in orok bijigiy (1260).

⁷ Kar ka samaaner astu bayan garta. **Dubil* ka *Bun*di kaak *nu* koliy *Miseel* gay taasinaw in joŋa kaak gizig ar ak-aka. Ay waan di gin dubilji do aaroy. ⁸ Kar *Miseel* in geenji gay begirco do kun joŋa. Werco kaak *nu* goyiy kuwa ka samaaner sa, *nu* todcoga. ⁹ *Nu* atkiig joŋ-ak keder in dubilji okinco. *Naar* di aal kaak min awalle galiig gee ku duniiner okinco, *naar* ko *nu* koliy « **Seetanne* », wal « *Diyaabul* ».

¹⁰ Kar nu astu dor gaay tonŋo min ka samaaner. Ta diytu aman : « *Hiyya*, wiktin taat *Bun* yaa jilin gee as kate. *Na* gaarit gudurrey in *Meennuwi*y. Diŋ izinne goy do pise ka **Masi* kaak *na* dobtu. Waan kaak sakkiyiig sintite-an, *nu* atkig min kuwa. Awalle, yiriyo aando, *na* sakkiyaag geente do unji ka *Bun*te. ¹¹ Kar sintite gedirji in baar ku **Ron* Tamgi ho in kaaw ta *Bun*di taat *nu* gaartu do geemir. *Nu* bal ele zinŋico nam *nu* ooyit muutu oki. ¹² Joŋ-ak, *nu* atkiig keder. Do bi *naar*-ak ko, kun kuuk goy kuwa ka samaaner-ak, aacyon†. Kar kun kuuk goy keder in barre gay, talon taabin-anta ! *Seetanne* goy-ak do datikko. *Na* dapin aale ho *na* iban wiktiney dak ko sood di. »

* 12:3 'joŋa' : Werin daarin, *nu* kolaag a 'maara'. † 12:12 'aacyon' : Werin daarin, *nu* kaawa a 'dagino'.

¹³ Wiktin taat joŋ-ak taltu ŋu atkiga ho ŋa goyiy ko keder-ak, ŋa teestu atkin daatik ta wee-ata. ¹⁴ Kar daatko-at gay, ŋu beriitit gezgir ar ku sersiri ho taa deete do goosiner do werti kaak Buŋ yaa tale kaati. Do wer ŋaar-ak, ta goytu serek min do joŋi elgin subba in koyin bijigiy. ¹⁵ Min ŋaar-ak, joŋ-ak astu pic amay dakina ar baala a paa kat, amay yaa ŋaalinti. ¹⁶ Kar kid gay, jorkiit daatko-ata. ŋa astu doos caŋkuur ho amay kuuk amila min do biy ka joŋ-ak coltu atta. ¹⁷ Min joŋ-ak taliig maanna-ak, ŋa dapin̄tu. In dapin̄koy taat in daatko-at, ŋa yeeptu taasine in koogin ku kooginti. Koogin-ak gay, ŋuur kuuk karmiyaag *gaanuun ka Buŋdi ho kuuk ooyit seen taat Iisa Masi gaariico.

¹⁸ Hiyya, joŋ-ak daktu pey do bi ka barrer.

13

Gamin seer kuuk badam

¹ Min ŋaar-ak, nu taltu maan biida* amila min do amiydi. Maanna-ak kayiy peesira ho geepiyi gay orok. Ay geep di gin kadumuul ka sultan ho do kay kuuk peesir-ak gay, ŋu siirco kaawin ku ware Buŋdi. ² Maan biida-ak ar kerdew. Kar biy in asin̄ji gay ar ku boorir. Joŋ-ak berjit gudurrey, seesji, in izinne dakina. ³ Min kay ku peesir-ak, rakki awirtu. Mut-ak ar yaa deenji deenji, kar ŋa astu coola. Min gee taliig ŋa coole, okin̄co, ŋu ajbiyitu ho ŋu teestu aadin̄ maan biida-aka. ⁴ Do wer-ak, gee okin̄co teestu abdiyin̄ joŋ-aka asaan ŋa berji gudurrey do maan biida-aka. Ho ŋu abdiya pey maan biida-ak aman : « Waa ar maan biida-an̄ka ? Waa yaa taasinīnji ? »

⁵ Do wer-ak, ŋu beriji botol taat ŋaa pisiriye ho ŋaa nige biy in Buŋ. ŋa gastu gudurre taat ŋaa gine paa di nam koyin orok pood in seer. ⁶ Ek di ŋa teestu nige biy in Buŋ ho ŋa warig sin̄ji. ŋa warig pey wer kaak Buŋ goyiyo, in ŋuur kuuk goy kuwa ka samaaner. ⁷ ŋu berji izinne taat ŋa taasine in gee ku Buŋdi nam ŋaaco nosire. Paa kat, ŋaa goye kaaco ka gee okin̄co : gee kuuk min ay caaro, ay tamba, ay kaawo ho ay darre. ⁸ Gee kuuk goy do adiy ka kidar okin̄co yaa abdiyin̄ji. ŋuur okin̄co kuuk sin̄co ginno do maktumne ta gee kuuk yaa gase goye ka gaasdo. Min kilgiye ka duniiner, ŋu bal siirin̄ sin̄co do maktumne ta *Roŋ Tamgi kaak ŋu deetu.

⁹ « Ya ku gin dengina, laan̄ denginko samaane ! ¹⁰ Ya Buŋ kat kaawe kadar ŋuu obe gem danaayne, ka seener ŋuu obin̄ji. Kar ya Buŋ kaaw kadar ŋuu dee gem in *seepine, ka seener ŋuu deen̄ in seepine. Do bi ŋaar-ak ko, gee ku Buŋdi yaa gaare subirruwco in imaanco. »

¹¹ Min ŋaar-ak, nu taltu pey maan biida ka pey amila min keder. Maanna-ak gin geepay seer ar ku Roŋ Tamgi. Kar ŋa kaawa ar maan kaak ar joŋ-aka. ¹² ŋa gin gudurre ar ta maan biida kaak amil awalle min do amiydi-aka ho ŋa goyiy do un̄ji. ŋa kaawiico do gee ku duniiner aman : « Illa kuu abdiye maan biida ka awalle kaak mutuy ar yaa deenji deenji ho cool-aka. » ¹³ Maan biida ka seerin̄kar gin gamin kuuk ajbay aale, nam ŋa paay ak min ka samaaner do un̄co ka geemir. ¹⁴ In gamin kuuk ajbay kuuk ŋa gintu do un̄ji ka maan biida-aka, ŋa galiig gee ku duniiner. ŋa kaawiico a ŋuu waye maan ar maan biida kaak awalle, ŋaar kaak ŋu asidtu in seepine kar natke-aka. ¹⁵ ŋu berji gudurre do maan biida ka seerin̄kar a maan kaak ŋu waytu-ak yaa teese siikime. Hiyya, ŋa teestu kaawe ho ŋaa dee ay gem kaak pood abdiyin̄ji. ¹⁶ Kar maan biida ka seerin̄kar-ak kaawiico do gee okin̄co a ŋuu diye tompo do pisin̄co ku meeda ho do un̄ninc̄o, wala gee ku aginda wala ku ŋaada, wala gay gamnar wala pokirna, wala berrina wala horrina.

¹⁷ ŋuur kuuk bal gine tompo-ak, ginno botol taat ŋuu gidiye maanna ho ya ŋu imil gamin ku gidiyir oki, ginno waan kaak yaaco gidiyin̄co. Tompo ŋaar-ak, ŋa gin sin̄ ku maan biida kaak awalle, sin̄-ak, ose kaak kuuniy in sin̄ji.

¹⁸ Goyon̄ neenduway. Ya goy gem kaak neenduwo, ŋaa ibine baaco ta sin̄ ku maan biida-aka. Ose kaak ŋu osgiy-ak gaara pey sin̄ ku gemor. Ose ŋaar-ak ko miy bijigiy in orok bijigiy in bijigiy (666).

* 13:1 'maan biida' : Werin daarin̄, ŋu kolaag a 'maan biidira'.

14

Gee ku Buṅdi riya riyin ku marbinto

¹ Min nu jaaliig pey kaar, nu tala *Roṅ Tamgi kuwa ka damba taat ṅu koliy *Siyon. ṅuur kuuk goy in ṅaar gay, gee miya in orok pood in pood alip (144.000). Okinco, ṅu diyco tompo do unṅinco kaak gin sinji in sin ku Tacco. ² Kar nu dortu pey gaay min kuwa ka samaaner. Gaay-at tonṅo ar amay kuuk asa gidi-gidi-gidi ho ar buṅ kaak awṅaw. Ta dora gala ar ale ka ṅonki. ³ Kar gee kuuk ṅu diyco tompo ka Roṅ Tamgi do unṅinco-ak, okinco, ṅu riya riy ta marbinto do unji ka sees ka sultan, do aginiydi, ho do gamin kuuk pood siikimaw-aku. Riy taat ṅu riy-at, waan gedarro riyinti, illa gee kuuk gin tompo ka Roṅ Tamgi-ak di gedar riyinti, ṅuur kuuk Buṅ jilig min do duniiner. ⁴ Gee ṅuur-ak, zinṅico *cawar. Yiriy rakki, ṅu bal kanje in daadi. ṅu aadiṅ Roṅ Tamgi do ay wer kaak ṅa baayiyo. Gee ṅuur-ak, Roṅ Tamgi in tacco Buṅ jilig awalle min do adiy ka kidar a ṅuu goye kunjin. ⁵ ṅu kaawdo raadine ho kaaw sa ṅu diygicodo.

Dubal ku Buṅdi subba

⁶ Min ṅaar-ak, nu taltu pey *dubil ka Buṅdi kaak zewa kuwa. ṅa gin Kabarre ta Gala taat yaa goye tak-tak. Taar-at, ṅaa gaarin do werin okinco, do ay darre, ay caaro, ay kaawo ho ay tamba. ⁷ Dubil ka Buṅdi-ak kaawtu rada aman : « Karmiyon Buṅ ho beronji darjine. Kar wiktin taar nece taat ṅaa dukume seriin do geemir. Abdiyon ṅaar kaak kilgiyig samaane in kida, barre in odin ku amiydi ! »

⁸ Kar nu taltu pey dubil ka Buṅdi ka seerinṅar. ṅa diytu aman : « ṅu idta, ṅu idta. Babiloon, hellin taat yaarko-an, ṅu idta. Gee kuuk min darrinay okinco see aaye in baaye kaak munjam-anṅa. »*

⁹ Kar nu taltu pey dubil ka Buṅdi ka subbinṅar. ṅa diytu aman : « Talon ja ay gem kaak abdiya maan biida-aka in maan kaak ṅu waytu ar ṅaar-aka ! Talon ay gem kaak gas tompoy ka maan biida do unji wal do pisinji. ¹⁰ Gem ṅaar-ak yaa seen taabin taat asa min do Buṅdi. Taabin taar-at ar dapinṅo ta Buṅdi taat ṅa leeyit bal amse do *kordindir. Kar gem-ak, ṅu accin do aki. ṅaa taabiye do wer ka aki in mooy ku baruukiner do unco ka *dubal ku Buṅdi kuuk *cawar ho do unji ka *Roṅ Tamgi. ¹¹ Mooy ku taabinco-ak goy coona di elgin in elgina. ṅuur kuuk abdiy maan biida in maan kaak ṅu waytu, ho in ṅuur kuuk gas tompo oki, ṅu gasaado pey kayco taat ṅuu jammiye. Yiriyo aando, ṅu taabiya kon di. »

¹² Do bi ṅaar-an ko, gee ku Buṅdi kuuk karmiya kaawoy ho kuuk goy bombo do botol ta Iisa Masi yaa gaare subirruwco.

¹³ Do wer-ak, nu dortu pey gaay min ka samaaner. Ta kaawiidu aman : « Siir aman : “ Galal min dinṅa do ṅuur kuuk mat do bi ka riy ta Buṅdi ! ” Kar Ruwwin ta Buṅdi gay gaay aman : “ Hii, ka seener, galal loco. Rasonṅu, ṅuu jammiye. Do jammiyinco-an, riyco taat samaan ṅu gintu-an ucaado maala. ” »

Wiktin ta sedindi

¹⁴ Kar nu taltu maan ka pey. Maanna-ak gay, ta uce portiko taat gin waan ar roṅ gemor kuwa. Waanna-ak maliy kadumuul ka daabner ka sultan, kar do pisinji, ṅa ob gool paad nata-ta-ta. ¹⁵ *Dubil ka Buṅdi ka pey amiltu min do *ger ka Buṅdi, kar ṅa kaawiji rada do ṅaar kaak goy kuwa ka ucer-at aman : « Icit goolan, baa sedu. Wiktin ta sedindi nec ko ho gamin kuuk keder oki nee ko. »† ¹⁶ Hiyya, waan kaak goy kuwa ka ucer-at iciit gool-ata, ṅa dukumiig gamin kuuk keder nam ṅa gaasig kid okinji in sede.

¹⁷ Kar nu taltu pey dubil ka Buṅdi ka pey. ṅaar oki amel min do ger ka Buṅdi ho ṅa gin gool do pisinji kaak paad nata-ta-ta.

¹⁸ Kar dubil ka Buṅdi ka pey kaak gin izinne do aki amel min do wer ka ṅu ginny *satkin do Buṅdi. Wer-ak, ṅa koliig giji kaak ob gool do pisinji-aka ho ṅa diyiji aman : « Obit goolan-anta ho baa sedu maan ar roṅ ku karumder-aku. ṅuur nee ko. » ¹⁹ Hiyya, dubil

* 14:8 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 21.9. † 14:15 Wer ka gase kaawor do Zowel 4.13.

ka Buḅdi-ak iciit goolay, kar ḅa birtu sede. Min ḅa gaas in sede, ḅa baawtu do wer kaak ḅu miy'iigu ka dukitkar. Dukitka-at gaara dapin̄ko ta Buḅdi. ²⁰ Wer kaak ḅu miy'iy roḅ-ak kara min do helliner. Wiktin taat ḅu miy'iigu-ak, baar kon di amilaw ho ḅu ḅaaliy ar amay ku baali. Baal-ak, bolikuwiy yaa nece miy subba kilomeetir[‡] ho ya pis aala baal ka baarir-ak, baar-ak nam isaaji layumne.

15

Dubal ku Buḅdi iyit taabin ta ba aaro

¹ Min ḅaar-ak, nu taltu pey maan tatko ho kaak ajbay ka samaaner. *Dubal ku Buḅdi peesira iyaat taabin taat peesira taat asa ba aaro. Ya ta as ja kat Buḅ adiy yaa oole.

² Kar nu taltu pey maan ar barre kaak irḅa barlin̄ ho min do barre-ak amila ako. Do wer-ak, nu taltu oki gee kuuk nosirco do maan biida-ak in maan kaak ḅu waytu-aka, ho kuuk pooç a ḅuuco diye tompo kaak gaara sin̄ji. ḅuur gay pey do bi ka barrer. Kar do pisin̄ço gay, Buḅ berco maan ar goḅko. ³ ḅu riyiy riy ta Muusa, gay riyor ka Buḅdi, in ta *Roḅ Tamgi aman :

« *Rabbin Buḅ gudurre okintiti do pisin̄ji.

Riy taat ki giniy-an taar dakina ho ta ajbay.

Kin̄ke ko Sultan ka darriniydi,

gamin kuuk ki giniy-aḅ

okin̄ço ḅuur do botilco ho ḅuur ka seener.

⁴ Maa gemir kaak gingjido kolaw loci ?

Maa gemir kaak pooçaajin̄ bere darjine ?

Kin̄ keejin̄ di sellen̄.

Gee okin̄ço ku darriniydi asa derse do un̄jin̄.

ḅuu tale waraḅ riy taat ki giniy-an taar do botilti. »

⁵ Min ḅaar-ak, ger ka Buḅ ka kuwa astu pil pey, in̄ *kuraarin ta Buḅdi taat ḅu kolij « tabernaakile ». ⁶ Kar nu taltu pey dubal ku Buḅdi kuuk peesira kuuk iyit taabin taat peesir-ata. ḅu amiltu min do *Ger ka Buḅdi. ḅu is kesuun samaane portik kar ho do goḅguminco gay, ḅu duun karrab ka daabner. ⁷ Min gamin kuuk pood siikimaw-ak, rakki ber *kordindi ta daabner do ay dubil ka Buḅdi. Kordindi-at miin in̄ dapin̄ko ta Buḅdi, ḅaar kaak goy elgin̄ in̄ elgina. ⁸ Do wer-ak, mooy miiniig ger ka Buḅdi. Mooy-ak gaara darjine in̄ gudurre ta Buḅdi. Waan un̄jaado do ger ḅaar-aka, illa taabin taat peesira taat dubal ku Buḅdi iytu-an yaa gaasen̄ ja.

16

Kordindin ku peesira

¹ Min ḅaar-ak, nu dortu gaay ton̄go amila min do *ger ka Buḅdi. Gaay-at kaawiico do *dubal ku Buḅdi kuuk peesir-ak aman : « Baan̄, weeroḅ keḅer *kordindin kuuk miin in̄ dapin̄ko ta Buḅdi-ata. »

² Do wer-ak, dubil ka Buḅdi ka awalle weeriit tan̄ji keḅer. Ek di mutay guḅiraḅ ho rada amiltu min do zin̄kico ku gee kuuk gin̄ tompo ka maan biida-aka ho ku abdiya maan kaak ḅu waytu-aka.

³ Kar dubil ka Buḅdi ka seeriḅkar weeriit tan̄ji do barrer. Ek di amay-ak rabiltu ar baar ku gem kaak mate. Hiyya, gamin okin̄ço kuuk goy do amiydi-ak sa mattu.

⁴ Kar ḅaar ka subbiḅkar weeriit tan̄ji do baalildi ho do odin̄ ku amiydi. Ek di amay-ak rabiltu oki baar. ⁵ Min ḅaar-ak, nu dortu dubil ka Buḅdi kaak gin̄ izinne do amiydi kaawtu aman : « Kin̄ di Buḅ ka sellen̄, kin̄ kaak goy min awalle ho kaak goy diḅka, kin̄ kaak dukumit seriin̄ in̄ botilti. ⁶ Do gee kuuk miḅ baar ku geen̄ji ho ku nabiinnar-ak, pey ki berco baar ḅu seetu-aḅku. Hadi diḅ ḅu gasit kat taḅço ! » ⁷ Kar nu dortu pey gaay taat

[‡] 14:20 'miy subba kilomeetir' : Awalle, ḅu geema in̄ maan kaak ḅu kolij 'estaad'. Estaad alip in̄ miy bijigiy yaa nece ar kilomeetir miy subba.

kaawa min wer kaak ɲu giniy *satkin-ak aman : « Ka seener, gem kol *Rabbin Buɲ, kin kaak gudurre okintiti do pisinji. Kin kaak dukuma seriin in botilti ho in seene. »

⁸ Kar dubil ka Buɲdi ka poodinɲar pakiit tanji do pati. Ampaa ko, pat tonguwti gaaytu nam ta eriig gee ar ako. ⁹ Tongaw-at nodkiig gee nadak-nadak ho ɲu teestu nige binɲkico in Buɲ kaak icyot taabin-anta. In taar-at sa, ɲu pooɲi bere darjine ho ɲu pooɲ jipte goyinco oki.

¹⁰ Kar ka beeyinɲar pakiit kordindiy do wer kaak maan biida-ak goyiy ka seesji. Ek di wer ka meennuwiy* gintu gondiko. Hiyya, gee kuuk ede-ak teestu umin binɲkico asaan taabinco gin dakina. ¹¹ Min taabinco ginco dakina ho mutiyco oki radaagu, pey ɲu niga binɲkico in Buɲ ka kuwa. In taar-at di oki, ɲu jiptigigdo goyinco.

¹² Kar ka bijigiyinɲar weeriit kordindiy do barre kaak tatko ɲu koliy Epraat. Ek di barre-ak amiyji ictu. Paa kat, sultinnay kuuk asa min coke ka pati asiy bire melen ya ɲu baa garta. ¹³ Min ɲaar-ak, nu taltu pey seetinnay subba. ɲuur gay, ar kaltam. Rakki amiltu min do biy ka maan kaak ar joɲ-aka. Ka rakki amiltu min do biy ka maan biida-aka. Kar ka pey gay amiltu min do biy ka nabiinɲer kaak raada-aka. ¹⁴ ɲuur ruwinnay ku aaridnar kuuk gingiy gamin kuuk ajbay. ɲu baawiico do sultinnay ku duniiner okinco a ɲuu numinco ɲu baa garta. Garta taar-at yaa kuuniye yiriy taat yaarko. Yiriy taar-at ta meenji Buɲ kaak gudurre okintiti do pisinji.

¹⁵ Kar *Rabbin Iisa gay diytu aman : « Yaman, nun naa ase ar kokino ! Galal do ɲaar kaak goy mento ho do ɲaar kaak sorro kesuuney. Paa kat, wiktin taat naa ase, nu gasaagdo tukinka ho sokaɲ sa diyaagdo. »

¹⁶ *Seetinnay-ak numiig sultinnay okinco do wer kaak ɲu koliy « Harmagedon » in kaaw ta *Yuudinnar.

¹⁷ Do wer-ak, dubil ka Buɲdi ka peesirinɲar pakiit kordindiy kuwa. Min ɲa pakiit di, nu dortu gaay tongo amila min do sees ka sultan kaak goy do ger ka Buɲdi aman : « Hiyya, diɲ ta nec kate ! » ¹⁸ Min ɲaar-ak buɲ irinɲu cippit ho ɲa astu awaɲ dindirim. Nu dortu hawin cayyi ho kid sa azirtu linɲic. Min Buɲ kilgiyig gee yoo diɲka, yiriy rakki, ɲa bal azire ampa. ¹⁹ Min ɲaar-ak, kid cirtu caɲkuur. Hellin taat yaarko deedtu werin subba ho hellinnan kuuk do darrinay okinco dim kamac-kamac. Buɲ bal rawtin hellin taat ɲu koliy Babiloon taat yaarko-ata. ɲa bertit see min kordindiy taat miin in dapinɲkoy ho ɲa diytit aman : « Illa ka seenti. » ²⁰ Kid okinji kaak goy datik amiydi sawiltu baata ho dambinay sa sawiltu kiliw. ²¹ Kirdo aginda sollitu do kayco ku geemir. Rakki, oominɲkuwti yaa nece ar serip ta suwaal ta koor. Gee-ak niga pey binɲkico in Buɲ do bi ka taabin taat rad aale-ata.

17

Azbiɲca ta yaarko

¹ Min ɲaar-ak, rakki min *dubal ku Buɲdi kuuk peesir-ak, astu kaaw aman : « As naan gaare maman Buɲ yaa taabiyin azbiɲca taat yaarko-anta, taar taat goy do wer kaak amiyji dakina. ² Sultinnay kuuk do duniiner weytu in taara ho gee ku duniiner aay baayinti ar ɲu see aaye. »*

³ Min ɲaar-ak, Ruwwin ta Buɲdi miinintu ho dubil-ak iyiin do goosiner. Do goosiner-ak, nu tal daatik rakki taat ɲep maan biida. Maan biida-ak dindik buɲ. Kayiy peesira ho geepiyji orok. Do ziy okinji, ɲu siir siɲ ku ware Buɲdi. ⁴ Daatko-at gay is gamin kuuk kaalin aale. Ta is kesuune dindik buɲ, gamin dakina ku daabner, duurti in kaato. Do pisinti, ta ob *kordindi ta daabner. Kordindi-at miin in gamin kuuk samaanno kuuk ta giniy in azbinnuwti. ⁵ Kar siɲti gay, ɲu siirig do unti aman : « Babiloon taat yaarko, yaaco ta azbinnar ho in gamin kuuk jookumo ku duniiner. » Siɲ-ak gay gee ibanno baaco. ⁶ Daatko-at, nu taltu kadar ta see aaye in baar ku gee ku Buɲdi. Ta see baar ku gee kuuk ɲu deeyig asaan ɲu kaaw bal kolaw do bi ka Iisa Masi.

* 16:10 'meennuwiy' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'minay'. * 17:2 Wer ka gase kaawor do Zeremi 51.7.

Min nu taliit pa-ak, nu ajbiytu. ⁷ Kar *dubil ka Buḅdi-ak indintu aman : « Maa ginaaciḅ ki ajbiyiḅ ampa-aḅka ? Cokay, naaḅ imile baat ta daatko-anta ho iḅ maan biida kaak ta ḅeptu. Maan biida-ak kayiḅ peesira ho geepiyji orok. ⁸ Maan biida kaak ki taltu-aḅ, awalle ḅa goy iḅ odinay, kar diḅ gay ḅa mate. Yiriḅ rakki ḅa asa di amile min bee kaak sugulgul-aka ho gee kuuk siḅco ginno do maktumne taat bera goye ka gaasdo asiḅ ajbiye. Kar ya ḅa amile oki, ḅaa baayiy di mate. Do maktumne-at, Buḅ siir min kilgiye ka duniiner siḅ ku gee kuuk gas goye ka gaasdo. »

⁹ Kar ḅa diytu pey aman : « Rasoḅ gee iḅ ibiniḅco ḅuu ibiniḅ gamin-aḅku. Maan biida-ak gin kay peesira. Kay ku peesir-ak, ḅu dambinay kuuk peesira iḅ sultinnay kuuk peesira. Dambinay kuuk peesir-ak, daatko-at goyco kuwa. ¹⁰ Kar min sultinnay kuuk peesir-ak gay, beey paay ko, rakki tiya meennuwiḅ diḅka, ho ka rakki gay yaa ase misa. Kar ya kaak ba aar as coka oki, ḅaa taayaado. ¹¹ Kar maan biida kaak goy awalle ho diḅ mat-ak, ḅa min sultinnay ku peesira ho ḅaar di sultan ka porpodḅkar. Gaasuway, illa iden di.

¹² « Kar geepay ku maan biida-ak, ḅu sultinnay kuuk orok kuuk bal coke misa. ḅuu teen meennuwco sawa iḅ maan biida-aka, kar ḅu taayaado. ¹³ Sultinnay kuuk orok, okiḅco, kaawco rakki di. Iḅ gudurrico ho iḅ izinnico, ḅuu gaayin maan biida-ak do ay maan kaak ḅa rakiḅ gine. ¹⁴ Sultinnay-ak yaa taasiḅin *Roḅ Tamgi, kar ḅaar gay yaaco nosire, asaan ḅaar di *Rabbin ka rabbinniidi ho Sultan ka sultinniidi. ḅaaco nosire iḅ ḅuur kuuk ḅa koltu ho ḅa doḅtu ho bal rase botiliḅ. »

¹⁵ Min ḅaar-ak, dubil ka Buḅdi-ak kaawiidu pey aman : « Amay kuuk ki taltu-aḅ, wer-ak ko azbiḅca-at goytu do bico, ḅu gee kuuk min ay tamba, ay darre, ay kaawo ho ay wer kaak gee ḅumiy dakina. ¹⁶ Kar geepay kuuk orok-aku iḅ maan biida-ak gay, ba aaro, ḅuu yilin azbiḅca-ata. ḅuu sokiḅ gaminti okiḅco nam taa dake tukinka. Kar ḅuu obin ḅuu teenti. Kar gamin kuuk dak gay, ḅuuco ḅaame ako. ¹⁷ Buḅ kat diyit do gelbinco a ḅuu giniḅ maanna-aḅ ar kaak ḅa rakiyo. Paa kat, sultinnay-ak deet kaawco a ḅuu gaayin maan biida-ak do ay maanna nam gamin okiḅco kuuk Buḅ kaawtu yaa kuuniye.

¹⁸ « Ya do daatik taat ki taltu, taar ko hellin taat yaarko taat goy do kaaco ka sultinnay ku duniiner okiḅco. »

18

Buḅ idit hellin ta Babiloon

¹ Min ḅaar-ak, nu taltu pey *dubil ka Buḅdi ka pey asa min ka samaaner. Gudurrey dakina ho darjiney gay ceeriḅ kid okiḅji cuu. ² ḅa kooltu rada aman : « ḅu idta, ḅu idta. Babiloon hellin ta yaarko-an, ḅu idta. Diḅ gay, ta gin ger ka aaridnar. Aaridna kuuk gallo okiḅco goy ede. Diid kuuk gee taggiḅdo iḅ kumin kuuk gee yilaagu sa, okiḅco goy eden di. ³ Do adiy ka kidar, gee okiḅco see min baayinti ho sultinnay sa baayit ko baaye. Kar taajirna ku duniiner sa gin gay gamnar iḅ gaminti kuuk samaan paka. »

⁴ Min ḅaar-ak, nu dortu gaay ta pey min ka samaaner aman : « Kuḅ geendu-aḅku, amiloḅ kara min do hellin-anta, yampa, kuḅ sa yaa gine ar kaak ḅu giniḅ-aḅka. Taabin taat asa gale kaaco-an, yaako gale loko oki. ⁵ Amiloḅ asaan zunuubinnico ḅuur gaaye nam ḅu ot ka samaaner ho Buḅ rawtaagdo gamin kuuk ḅu giniḅ iḅ botilcodo-aḅku. ⁶ Taabin taat ta taabiḅiḅ gee, yaati yeepe do kaati. Gaare kaak ta gaariit do geemir-ak, loti gay ḅuuti gaarin paka. See kaak yuutu ta bertu do geemir-ak, loti gay beronti see kaak yuut paka. Ya ta ber rakki, kuḅ gay deelonti seer. ⁷ Awalle, ta gas gamin dakina kuuk samaan paka, ho diḅ gay taabin kat yaa gasinti. Awalle, siḅti ale, ho diḅ gay siḅti yaa cille maala. Ta kaawiy do atti aman : " Nun gay ar sultaḅca. Nun murgillo ho morkeḅ sa, nu aawaagdo tak-tak. " ⁸ Do bi ḅaar-ak ko, iḅ yiriḅ rakki di, taabin okintit yaati ase do kaati. Taabin-at ta raduw taat diya gee, morke, meya ho ak kat yaa idinti. *Rabbin Buḅ kaak yaati dukume seriin-at, ḅaar gin gudurre ! »

⁹ Do adiy ka kidar, sultinnay okiḅco kuuk baay munjam iḅ taara ho kuuk aawiḅ gaminti kuuk samaan paka-ak yaa tale mooy ku helliner taat eraw. Do bi kanti ko, zuliḅco

yaa miñe ho ñuu morke. ¹⁰ Sultinnay-ak, min ñu tal taabin taat ta taabiyyo, kolaw yaaco unje ho ñuu peye serek minninti. Do wer-ak, ñuu koole aman : « Way duniine, way duniin-anta ! Talon kat hellin ta Babiloon taat siñti alaw ho gin gudurre-an kobir ako. In pat rakki di, Buñ dukumiitit seriine ! »

¹¹ Taajirna kuuk do duniiner okiñco yaa miñe zuliñco ho ñuu morke do bi kanti, asaan waan sa ginno pey tak-tak kaak yaa gidiiñ gaminco : ¹² daabniico, poddinco, kaatinco, in duurco. Waan gidaydo pey toobinco kuuk waskinco ñelel-ñelel, toobinco kuuk dindik muzgiram wala dindik buñ, ho toobinco kuuk gin lawa nomook. Ho ñu gidaydo pey atiyco kuuk gasdo badam ho kuuk kaalne, gaminco kuuk ñu siytu in saan ku garyir, ñu garpitu in hadinne ka mirgiti, wal ñuur kuuk ñu siytu in atay wala in dambay. ¹³ Waan gidaydo pey gaminco ar itirna, tapar kuuk diya gala, maam ku *biñdi, sewe, koo, kurgal, barkay, tamgi, pisay, wal puus ka pisiydi. Ñuur kuuk gidii berrina wala gee kuuk ñu obtu maala gasaado pey waan ka gidiiyco. ¹⁴ Hiyya, taajirna-ak kaawiitit aman : « Gaminke okiñco kuuk samaan paka-aku, ñu eriig do aki. Mallike okiñji kaak ka gintu-ak baay bire ho ka gasaagdo pey tak-tak. » ¹⁵ Do wer-ak, min taajirna kuuk gas malle in suuginco min ede-ak talit taabin taat ta taabiyyo, kolaw yaaco unje ho ñuu peye serek minninti. Do wer-ak, ñuu miñe zuliñco ho ñuu morke. ¹⁶ Ñuu koole aman : « Way duniine, way duniin anta ! Talon hellin taat yaarko-an id dakumac. Ta duun zimilla waskinco ñelel-ñelel, in toobin muzgiram wal dindik buñ ho pey ta is daabne, kaato in duura. ¹⁷ In pat rakki di, gaminti okiñco idtu ! »

Gee okiñco kuuk gina riy do amiydi oki yaa peye serek minninti, yoo ñuur kuuk gina riy in markabin kuuk aginda in aginduwco in gee kuuk ñaa marti in ñuura oki. ¹⁸ Gee ñuur-ak, min ñu taliit hellin-at er gaase, ñu kooltu aman : « Wayyayo, min do duniiner pey ginno hellin jaarik ar taar-anta. » ¹⁹ Kar ñu altu ko ale ho ñu morkitu nam ñu lee kid do kayco. Do aliñco ñu diya aman : « Way duniine, way duniin-anta. Talon kat hellin taat yaarko-an ide. Ñuur okiñco kuuk gina riy in markabna gasiig mallico minninti di ho diñ sa ta ide in pat rakki di. »

²⁰ Kuñ kuuk goy ka samaaner, aaciyon !

Kuñ gee ku Buñdi, aaciyon !

Kuñ *paliinna in nabiinna, aaciyon !

Buñ dukumtit seriin do gamin

kuuk samaanno ta giniiko.

²¹ Min ñaar-ak, dubil ka Buñdi rakki kaak gin gudurre daktu ic dambi oom pakgig dukitka. Min ña iciiga, ña acciig durum do barrer, kar ña diytu aman : « Ñu accin oki hellin taat yaarko ta Babiloon durum ampa. Hiyya, ñu talaatdo pey tak-tak. ²² Yaman, Babiloon, min loke, waan doraado pey tak-tak palindina, gonkinay, suraarnay, wala perinna, ho hawin ta eygir oki, waan doraatdo. Waan talaado pey gay panor, ²³ ho portikaw ta lampinar oki, waan talaatdo. Koriya wala yillika ta obindi oki waan doraado. Taa gine pa, asaan min do duniiner okintiti, taajirinke siñco ale min ñuur okiñco ho ka tarig gee okiñco ku darriniydi in olguwke. »

²⁴ Do hellin ta Babiloon-at ko, baar ku nabiinnar in ku gee ku Buñdi ñaaltu, ñuur ko baar ku gee okiñco kuuk ñu deetu do adiy ka kidar.

19

Riy ta nosiraw ka samaaner

¹ Min ñaar-ak, nu dortu hawin cayyi min ka samaaner ar ta gee dakina, ta kaawa aman : « *Alleluuya ! Ozilinteñ Buñte ! Ñaar kaak gin jile, darjine, in gudurre do pisinji.

² Seriinay kunjin, ñuur ka seener ho do botilco. Buñ dukumtit seriin do azbinca taat yaarko taat nigig kida in azbinnuwti. Ho ñaati peyin do kaati do dee kaak ta deeyig gay riyor ku Buñdi. » ³ Kar hawin-at kaawa pey aman : « Alleluuya ! Ozilinteñ Buñte ! Mooy

ku hellin taat yaarko-an coona di elgin in elgina. » ⁴ Kar aginay kuuk orok seer in pood-aku, in gamin kuuk pood siikimaw-ak dersitu do unji ka Buɗ kaak goy ka seesji ho ɗu diyiiji aman : « *Aamin. Alleluuya ! Ozilinteɗ Buɗte ! »

Tee ka iidin ta obe ka Roɗ Tamgi

⁵ Nu dortu pey gaay amila min do sees ka Sultan aman : « Ozilinteɗ Buɗte, kuɗ okiɗko gay riyor ku Buɗdi kuuk karmiyaaga, kuɗ gee kuuk aginda in kuuk ɗaada. »

⁶ Nu dortu pey hawin cayyi ar ta gee dakina, ta gidi-gidi-gidi ar balal kuuk miine ho ta dindirim-dindirim ar awɗe ka buɗdi. Ta diya aman : « *Alleluuya ! Ozilinteɗ Buɗte ! Ozilinteɗ *Rabbinte kaak gudurre okintiti do pisiɗji. ɗaar kaak icit Meennuwiɗ do pisiɗji. ⁷ Aacyinte ho goyinte do galal. Berinteɗji *darjine. Yiriy ta obe ka *Roɗ Tamgi as ko ho gemsoy sa siy ko ziti. ⁸ ɗu istit kesuun taat giteenti irɗaw, samaane, ho *cawar. » (Giteen-ak gaara gamin kuuk samaane gee ku Buɗdi giniyo.)

⁹ Kar *ɗubil ka Buɗdi-ak kaawiidu aman : « Siir aman : “ Galal do ɗuur kuuk ɗu koltu do iidin ta obe ka Roɗ Tamgi. ” » Kar ɗa kaawtu pey aman : « ɗuur-aɗ kaawin kuuk taɓ ku meenji Buɗ. »

¹⁰ Min ɗaar-ak, nu dersitu do unji a naa abdiyɗji. Kar ɗaar gay kaawiidu aman : « Kaway, dak ginenna pa. Nun oki gay riyor ar kinke in sintaɗ kuuk obit bombo seen taat Iisa Masi gaartu. Illa Buɗ keeji di kii abdiye ! »

Kaaw taat Iisa Masi gaartu-an, taar ko baat ta kaaw taat nabiinna kaawtu.

Dalɗiy kaak pisoy portiko

¹¹ Min ɗaar-ak, nu taltu samaane pile ho pis portiko bayintu. Dalɗiyey gay siɗji Sellen ho Taɓ. ɗa ɗukuma seriin in botilti ho ɗa taasiɗa oki pa. ¹² Odinay gizig ar ako ho ɗa maliy kadumuulna dakina ku sultinniidi. ɗu siirji siɗ do ziy kuuk meenji di iban baaco. ¹³ Batkoy okiy in baar. ɗaar ko kaak ɗu koliy « Kaaw ta Buɗdi ». ¹⁴ Askirna kuuk ka samaaner aadaaga in pisay portikinay. Okinco, ɗu is kesuun taat giteenti samaane, portiko ho *cawar. ¹⁵ Min do biy amila *seepin kaak paaf ɗata-ta-ta. In seepin-ak, ɗa deen gee ku darriniydi. ɗaa tooriɗco in konɗin ka hadinner. Ar ɗu miyiy karumde ka dukitkar, ɗaa oryiɗ gee in dapiɗko ta Buɗdi, ɗaar kaak gudurre okintiti do pisiɗji. ¹⁶ ɗu siirig siɗji ku pey do batkoy ho do tumkey aman : « Sultan ka sultinniidi ho Rabbin ka rabbinniidi. »

¹⁷ Kar nu taltu pey *ɗubil ka Buɗdi pey datik pati. ɗa koliig rada okinco diid kuuk zewaw kuwa, ɗa diytu aman : « Asoɗ kuu tee tee kaak asa min do Buɗdi. ¹⁸ Taar kum ka sultinniidi, ka agindaw ku askirnar in ka askirinco, ka pisiydi in ka dalɗiyco. Taar kum ka gee okinco : kuuk ferrina in kuuk horrina, kuuk aginda in kuuk ɗaada. »

¹⁹ Kar nu taliig maan biida-ak numtu in sultinnay ku duniiner in askirinco. ɗuu baay taasiɗin dalɗiy kaak gin askirin do aaroy. ²⁰ Dalɗiy-ak in askirnay obiig maan biida in nabiince kaak raada-aka. Nabiince-ak, ɗa ɗaar ko kaak gin gamin kuuk ajbay do unji ka maan biida-aka. Paa kat, ɗa jagiig gee kuuk ɗu diyco tompo ka maan biida-aka ho kuuk abdiyiy maan kaak ɗu waytu-aka. Min ɗu obiig seerco, ɗu oriig mento di do ak ta baruukiner. ²¹ Dalɗiy-ak in seepin kaak amila min do biy, ɗa deeyig okinco askirnay ku maan biida-aka. Hiyya, diid okinco paaytu, ɗu teetu ko tee kumco nam ɗu jubaw.

20

Elgin alip ku meennaw

¹ Min ɗaar-ak, nu taltu *ɗubil ka Buɗdi rakki paaya min ka samaaner. Do pisiɗji, ɗa ob kerle kaak ɗuu piliɗ bee kaak sugulɗul in jinziirina kukumac-kukumac. ² ɗa obiig maan kaak ar joɗ-ak bombo. ɗaar ko aal ka daayum kaak ɗu koliy « *Seetanne », wal « Diyaabul ». Min ɗa obga, ɗa duuniig in jinziirre a ɗaa goye elgin alip. ³ Hiyya, ɗa acciig do bee-aka ho ɗa dibiriig dec in kerle ho ɗa ɗaariig min kuwa. Paa kat, do elgin kuuk alip-ak, ɗa gediriɗdo pey ɗaa jagiɗ gee ku duniiner. Kar gay, ya elgin-ak bir di, ɗu pikiɗ ɗaa jaawe dak sooda.

⁴ Ba aaro, nu taltu seesin ku sultan. Gee kuuk goyaaco gay, Buḅ berco izinne taat ḅuu dukume seriine. Kar nu taltu pey kellam ku gee kuuk ḅu deetu, asaan ḅu obit bombo kaaw ta Buḅdi iḅ seen taat Iisa Masi gaariico. ḅu bal abdiye maan biida-ak iḅ maan kaak ḅu waytu ar ḅaara ho ḅu bal ooye a ḅuucodi diye tompo ka maan biida, wala do unḅinco, wala do pisiḅco. Gee ḅuur-ak yaa nooye ho ḅuu teen meennaw iḅ Iisa Masi nam elgin alip. ⁵ Nooye ḅaar-ak ko, nooye ka awalle. Gee kuuk bal nooye-ak, ḅuur yaa yoke ya elgin kuuk alip-ak bir ja. ⁶ Galal do kuuk hadir do nooye kaak awalle-aka! ḅuur geenji ku Buḅdi ko ho muut ta seeriḅkar ginno pey gudurre kaaco. ḅuu gine gay *satkiner ku Buḅdi iḅ ku Iisa Masi, ho ḅuu teen meennaw sawa iḅ Iisa Masi do elgin alip.

Buḅ nosirji do Seetanner

⁷ Ya elgin kuuk alip-ak bir di, ḅuu imiliḅ Seetanne min do daḅaayner ⁸ ho ḅa baay galiḅ pey gee min darrinay kuuk do adiy ka kidar okiḅji, ḅuur kuuk ḅu koliy Goog ho Magoog. ḅaa ḅumiḅco a ḅuu taasine. Dakinuwco yaa nece ar yir ka do baali. ⁹ Min ḅu ḅumtu, ḅu teriḅtu pey do adiy ka kidar okiḅji. ḅu baayiy leyiḅ wer kaak gee ku Buḅdi goyiyo, taar-at ko hellin taat Buḅ elgiyo. Ya ḅu leyiḅ di, ak yaa paaye min kuwa, taa idiḅ okiḅco. ¹⁰ ḅaar Seetanne kaak jagiig gee-ak, ḅuu acciḅ do ak ta baruukiner. Do wer ḅaar-ak ko, ḅu oriig maan biida iḅ nabiḅḅce kaak raada-aka. Do wer-ak, ḅuu taabiye yiriyo aando, elgin iḅ elgina.

Seriin ta ba aaro

¹¹ Kar nu taltu sees tatik ka sultan. Sees-ak portiko ho waan goyji kuwa. Kida iḅ samaane sawil kiliw min do unḅi ho waan sa talgiḅdo pey tak-tak. ¹² Kar nu taltu pey gee kuuk mate, ku aginda iḅ ku ḅaada, okiḅco, ḅu pey do unḅi ka sees ka sultan. Do wer-ak, ḅu piliig makaatamna. Kar ḅu pil maktumne ta pey, taar ko maktumne taat ḅu siirtu siḅ ku gee kuuk gas goye ka gaasdo. Buḅ dukumco seriin do gee kuuk mate do ay maan kaak ḅu gintu ho kaak ḅu siirtu do maktumner. ¹³ Gee kuuk amay teeyig sa, amay pakgu kara. Muut sa rasiig geenti ho ba ool sa imiliig kunti kara. Buḅ dukumco seriin do ay maan kaak ḅu gintu. ¹⁴ Muutu iḅ ba oole gay, ḅu oriig do koriy taat berel ta aki. Taar-an ko muut ta seeriḅkar. ¹⁵ Ya gem kaak ḅu bal siiriḅ siḅji do maktumne ta goye ka gaasdo, ḅuu acciḅ do koriy-ata.

21

Samaane iḅ kida ku marbinto

¹ Kar nu taltu samaane iḅ kida kuuk marbinto. Samaane iḅ kida kuuk awalle-ak, ḅuur sawle, yoo barre oki. ² Kar nu taltu hellin ta Buḅdi, taar-at ko Zeruzaleem ta marbinto taat Buḅ paaytu min kuwa. Ta ar gemso taat siy ziti ya ta baa ḅaame iḅ dubilti. ³ Nu dortu gaay rada taat asa min sees ka Sultan aman : « Diḅka-aḅ, Buḅ siy ko weriy datik geemir ho ḅaa goye iḅ ḅuura. ḅuu gine gee ku meenji ho Buḅ meenji sa, yaa goye iḅ ḅuura. ⁴ ḅaa suudiḅ zuliḅco okiḅco. Muut sa goyaado pey, wala ale, wala morke, wala taaḅine, asaan duniin taat awalle, taar bir ko. »

⁵ Hiyya, ḅaar kaak goy ka seesji-ak ictu kaawo aman : « Cokiyon, diḅ gamin okiḅco nu ginaag marbinto. » Kar ḅa diytu pey aman : « Siirig kaawnar-aḅku, ḅuur ka seener ho ginno raadin atta. »

⁶ Kar ḅa diytu pey aman : « Diḅka-aḅ ta nece, nun ko Alpa ho Omega, ka teesindi ho ka gaasuwa. Ya kaak ibin diyaaga, naaji bere amay maalan di kuuk bera goye ka gaasdo.

⁷ Do gem kaak nosire, naaji bere haginey, naa gine Buḅji ho ḅaar gay yaa gine ronḅu.

⁸ Kar gay, do ḅuur kuuk bal nosire, ḅuu oriḅco do koriy ta ak ta baruukiner. Gee ḅuur-ak ko kuuk rasiḅ imaanco, kuuk jookumo, kuuk imaanco oole, kuuk dee gee, kuuk baay muḅjam, gay olgil, gay marginar ho gay raadindi. Taar-at ko muut ta seeriḅkar. »

Zeruzaleem ta marbinto

⁹ Min *dubal ku Buᅇdi kuuk peesira kuuk obiig *kordindin kuuk peesira kuuk miin iᅇ taabin ta Buᅇdi-ak, rakki asiidu kaaw aman : « As ki talin daaciy ta *Roᅇ Tamgi taat daabinti obe. »

¹⁰ Ruwwin ta Buᅇdi miinintu, ho dubil ka Buᅇdi-ak iyintu ka damba taat yaarko ho bolok. Kar ᅇa gaariiduut hellin taat *cawar, taar Zeruzaleem taat Buᅇ paaytu min kuwa. ¹¹ Darjin ta Buᅇdi caapaata yoo hellin okintiti irᅇa cuu nam diya odina ar dambi kaak kaalne ᅇu koliy « jaspe ». ¹² Hellin taar-at, ᅇu pinig durdurriti bolok ho ᅇigira*. Botiliyti orok iᅇ seera ho dubal ku Buᅇdi orok iᅇ seera sa pey do botilay-aku. Do ay botol, ᅇu siir siᅇ ku caar ka gee ku Israyeel kuuk orok iᅇ seera. ¹³ Do coke ka pati gin botilay subba. Iᅇ gale ka pati gin botilay subba. Munsakne gin botilay subba ho watiine oki gin botilay subba. ¹⁴ Durdurre ka hellin taar-at gin dulaayinna orok iᅇ seer. Do dulaayinna-ak, ᅇu siir siᅇ ku paliinnay ku Roᅇ Tamgi kuuk orok iᅇ seer-aku.

¹⁵ Dubil ka Buᅇdi kaak kaawdu-ak gin maan ka geemindi ka daabner do pisinji. ᅇa geemiit hellin-ata iᅇ botiliiti ho iᅇ durdurriti. ¹⁶ Hellin-at, uᅇti, aarti, meeda iᅇ ᅇugila okiᅇco sawa-sawa, ho bolukuwti, daatkuwti iᅇ tulliti oki sawa-sawa di. Dubil ka Buᅇdi-ak geemiig werin okiᅇco ho ay wer, ᅇa geem orok iᅇ seer alip (12000) estaad†. ¹⁷ Dubil ka Buᅇdi-ak geemiig durdurre-aka. Durdurre-ak nec kocingil miya iᅇ orok pood iᅇ pood (144). ¹⁸ ᅇu pinig iᅇ dambay kuuk kaalne ᅇu koliy « jaspe ». Ho hellin-at, ᅇu pinit iᅇ daabne kaak horre kaak irᅇa cuu ar sawwapa. ¹⁹ Dulaayinna ku durdurre ka hellin-at, ᅇu siirig iᅇ ay biyaw ta dambay kuuk kaalne. Dulaayin taat awalle, ᅇu siirit iᅇ dambay kuuk ᅇu koliy « jaspe », ta seeriᅇkar iᅇ « sapiir », ta subbiᅇkar iᅇ « kalseduwaan », ta poodiᅇkar iᅇ « emerood », ²⁰ ta beeyiᅇkar iᅇ « sardoniks », ta bijigiyiᅇkar iᅇ « sarduwaan », ta peesiriᅇkar iᅇ « krizoliit », ta porpodiᅇkar iᅇ « beril », ta parrikiᅇkar iᅇ « topaaz », ta orokiᅇkar iᅇ « krizopraaz », ta orok iᅇ rakki iᅇ « hiyaasent », ho ta orok iᅇ seeriᅇkar gay iᅇ « ametist ». ²¹ Botilay kuuk orok iᅇ seer-ak, ᅇuur duur kuuk orok iᅇ seera. Ay botol di gin duure duure. Botol taat berel ta datik helliner, taar iᅇ daabne kaak horre kaak irᅇa cuu ar sawwapa.

²² Do hellin-at, nu bal tale *ger ka Buᅇdi asaan meenji Buᅇ kaak gudurre okintiti do pisinji goy do wer-aka iᅇ *Roᅇ Tamgi. ²³ Hellin-at wala raka caape ka pati wala ka koyer, asaan darjin ta Buᅇdi caapaat ko. Kar gay, Roᅇ Tamgi-ak ko ar lampiti. ²⁴ Gee ku darrinay okiᅇco yaa jaawe do portikuwiy ho sultinnay kuuk do adiy ka kidar yaa iyiᅇ mallico do hellin-ata. ²⁵ Botilay ku hellin-at dibiraado iᅇ yiriyo. Ho min aando ginno-ak gay, ᅇu dibiraagdo tak-tak. ²⁶ ᅇuuti iyiᅇ mallico iᅇ gamin okiᅇco kuuk ᅇu gintu do duniiner. ²⁷ Maan kaak gallo unjaado tak-tak do hellin-ata, wala gem kaak gina gamin kuuk jookumo, wala gay raadindi. Illa ᅇuur kuuk siᅇco siir do maktumne ta goye ka gaasdo. Taar ko ta Roᅇ Tamgi.

22

¹ Hiyya, *dubil ka Buᅇdi-ak gaariiduug barre kaak ᅇaala min do baay ta sees ka Buᅇdi iᅇ ka Roᅇ Tamgi. Barre-ak, amiyji irᅇaw barliᅇ ho bera goye ka gaasdo. ² ᅇu aadiy min botol taat berel taat datik helliner, kar barre-ak deed werin seera. Et kaak bera goye ka gaasdo goy datikco. Et-ak do elgol, ᅇa wiya dees orok iᅇ seera. Ay koy di, ᅇa wiyo. Kar tapirji gay coola gee ku darriniydi. ³ Suruupin sa goyaado pey tak-tak.

Sees ka Buᅇdi iᅇ Roᅇ Tamgi di yaa goye do hellin-ata ho gay riyor ku Buᅇdi gay yaa abdiyiᅇji. ⁴ ᅇuu talin kat wiᅇeeney ho ᅇuu siiriᅇ siᅇ ku Buᅇdi do uᅇninco. ⁵ Do wer-ak, aando sa goyaado ho waan sa rakaado pey portikaw ta lampinar wala ta pati, asaan *Rabbin Buᅇ yaa caapin portikuwiy loco. Hiyya, ᅇuu teen meennaw elgin iᅇ elgina.

Iisa gaay ko yeepe

* 21:12 'ᅇigira' : Werin daariᅇ, ᅇu kaawa a 'bakar'. † 21:16 'orok iᅇ seer alip estaad (12000)' : Ya nece ar alip seer iᅇ miy pood (2400) kilomeetir.

⁶ Kar *dubil ka Buṅdi-ak kaawiidu aman : « Kaawin-aṅ, ṅuur ka seener, ginno raadine. *Rabbin Buṅ, ṅaar ko berco Ruwwin dō nabiinna, ṅa ṅaamiig dubiley a ṅaaco gaariṅ dō gay riyor maan kaak yaa ase neginda. »

⁷ Iisa Masi diya aman : « Cokiyonj ! Nu gaay ko yeepe. Galal dō kuuk obig bombo dō aditco kaawin kuuk asa min dō Buṅdi kuuk siir dō maktumne-anta. »

⁸ Nun Yaaya ko talig gamin-aṅ iṅ odinar ho nu dorig iṅ deṅginar. Min nu doriigu ho nu taliigu, nu dersitu dō unji ka dubil ka Buṅdi-ak a naa abdiyinj. ⁹ Kar ṅaar gay kaawiidu aman : « Kaway, dak ginenna pa. Nun sa gay riyor ar kinke iṅ siṅtaṅ kuuk nabiinna ho kuuk obig bombo kaawin kuuk dō maktumne-anta. Illa Buṅ keeji di, kii abdiye ! »

¹⁰ Kar ṅa diytu pey aman : « Imilig kara kaawin kuuk asa min dō Buṅdi kuuk siir dō maktumne-anta. Dak cigiliṅcodo, asaan wiktin taar gaay ko nece. ¹¹ Ya gem gina gamin kuuk iṅ botilcodo, rasig ṅaa gine iṅ unji. Ya gem gina gamin kuuk cawarro, rasig ṅaa ginen di. Ya gem gina sellen, rasig ṅaa gine dō selliṅkuwi. Ho ya gem goy *cawar dō unji ka Buṅdi, rasig ṅaa baa iṅ taar-at di. »

¹² Iisa diytu pey aman : « Cokiyonj ! Nu gaay ko yeepe. Naa kappiye dō ay gemo dō riyoy taat ṅa gintu. ¹³ Nun Alpa ho Omega, kaak awalle ho kaak ba aaro, ka teesindi ho ka gaasuwa. »

¹⁴ Galal dō gee kuuk acit kesuunco. ṅuuco bere botol ṅu baay tee roṅ ku et kaak bera goye ka gaasdo ho ṅuuco rase pey botol ṅu baay unje dō helliner. ¹⁵ Kar ṅuur kaṅ kuuk maala, iṅ gay olgil, gee kuuk jookumo, gay dee geemir, gay marginar, gee kuuk el raade ho gay raadiner, okiṅco, ṅu unjaado tak-tak !

¹⁶ « ṅaar nun Iisa Masi kat ṅaamig dubilel a ṅaako gaariṅ gamin-aṅ dō kuṅ kuuk goy dō *Egliznar. Nun ko caar kaak amila min Dawuud. ṅa nun ko Belbel ka datik kawtira. »

¹⁷ Ruwwin ta Buṅdi iṅ daacyi ta *Roṅ Tamgi kolaag aman : « Asu ! » ṅaar kaak dorig kaawin-aṅ oki kolaag aman : « Asu ! »

ṅaar kaak ibin diyaag sa, ṅaa ase. ṅaar kaak raka see amay kuuk bera goye ka gaasdo sa, ṅaa ase ṅaa see maalan di.

Gaasuw ta kaawor

¹⁸ Nun Yaaya ko kaawaako dō kuṅ okiṅko kuuk dorig kaawin kuuk asa min dō Buṅdi kuuk siir dō maktumne-anta. Ya waan kaak gaayaati dō kaaw-anta, Buṅ yaaji gaayin taabin taat ṅu siirtu dō maktumner. ¹⁹ Ya gem kat imil maan min dō kaaw-anta, Buṅ yaa imilin haginey min dō et kaak bera goye ka gaasdo ho ṅa unjaado dō hellin ta Buṅdi ar taat ṅu siirtu dō maktumner.

²⁰ Iisa Masi kaak gaarit seen-an diya aman : « Ka seener, nu gaay yeepe. »

Nun Yaaya gay ooy aman : « *Aamin, *Rabbin Iisa asu. »

²¹ Rabbin Iisa yaako barkiyiṅko okiṅko.